

דין וחשבון לשנת 2011

תוכן העניינים

3	דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות ותיאור עסקי קבוצת הבנק
207	סקירת ההנהלה על מצבה העיסקי של הקבוצה ותוצאות פעילותה
236	הצהרות
238	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
239	דוחות כספיים

דוח הדירקטוריון מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות

תוכן העניינים

4	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
9	נתונים עיקריים בקבוצת הבנק
10	פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה
11	מבנה החזקות - חברות עיקריות
12	השליטה בקבוצת הבנק
14	השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו
16	רווח ורווחיות – התוצאות העסקיות
35	רכוש קבוע ומתקנים
39	פעילות חוץ מאזנית
40	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות
74	הפעילות הבינלאומית
78	הון אנושי
86	מדיניות התגמול של הבנק
87	המבנה הארגוני של הבנק
90	דיני המס החלים על קבוצת הבנק
92	חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק
102	הסכמים מהותיים
103	הליכים משפטיים
105	אירועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק
106	אסטרטגיה עסקית
107	תחזיות והערכות לגבי עסקי קבוצת הבנק
108	פעילות שיווקית
113	מקורות ומימון
116	ניהול סיכונים – באזל III: הנדבך השלישי
163	מעורבות חברתית ותרומות
165	גילוי על המבקרת הפנימית
169	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
173	הליך אישור הדוחות הכספיים
175	דוח רואי החשבון המבקרים
175	בקורות ונהלים
176	הקוד האתי
177	חברי הנהלת הבנק
178	נושאי משרה בכירה
191	עסקאות עם בעלי שליטה
195	שכר רואי החשבון המבקרים
196	הדירקטוריון

דוח הדירקטוריון מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות

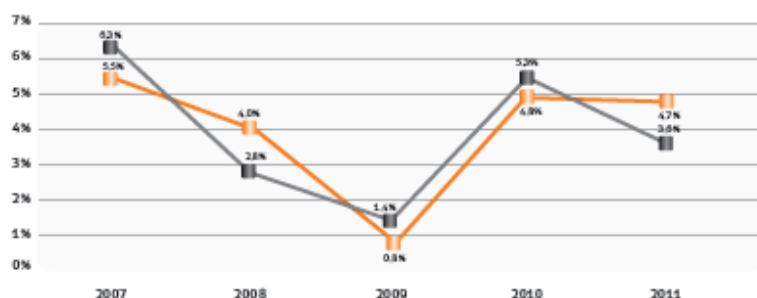
בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 25 במרץ, 2012, ב' בניסן, התשע"ב, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המוחזקות שלו ליום 31 בדצמבר 2011. הדוחות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות במשק בישראל בשנת 2011

התפתחויות ריאליות

בשנת 2011 נמשכה הצמיחה במשק הישראלי, אם כי קצב הצמיחה הלך והואט לאורך השנה. על פי אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, צמח התוצר המקומי הגולמי בשנת 2011 בשיעור של 4.7%, בדומה לשיעור הצמיחה בשנת 2010. נתונים מנוכי עונתיות מצביעים על האטת קצב הצמיחה במהלך השנה: ברבעון הרביעי עמד קצב הצמיחה על 3.2% במונחים שנתיים, לעומת 3.4% ברבעון השלישי, ו-3.7% ברבעון השני, ו-4.7% ברבעון הראשון. התוצר המקומי הגולמי העסקי גדל בשנת 2011 בשיעור של 5.2% בהשוואה ל-5.8% בשנת 2010. ענף הבינוי בלט לטובה וצמח בשיעור של 10.9%, ומאידך, ענף התעשייה צמח בשיעור 1.9% בלבד. יבוא הסחורות והשימושים גדל בשנת 2011 בשיעור של 10.6%, בהמשך לגידול של 12.6% בשנת 2010. סך השימושים (יצוא, צריכה פרטית וציבורית, והשקעה גולמית מקומית) גדל בשנת 2011 בשיעור של 6.2%, בהמשך לגידול של 6.7% בשנת 2010. ביצוא הסחורות והשירותים חלה האטה, כאשר שיעור הגידול עמד על 4.9% בלבד, לעומת עלייה של 13.4% בשנה הקודמת. ההאטה התמקדה ביצוא התעשייתי וביצוא שירותי תיירות. הצמיחה בשנת 2011 התבססה על שימושים מקומיים, במידה רבה יותר מאשר בשנת 2010.

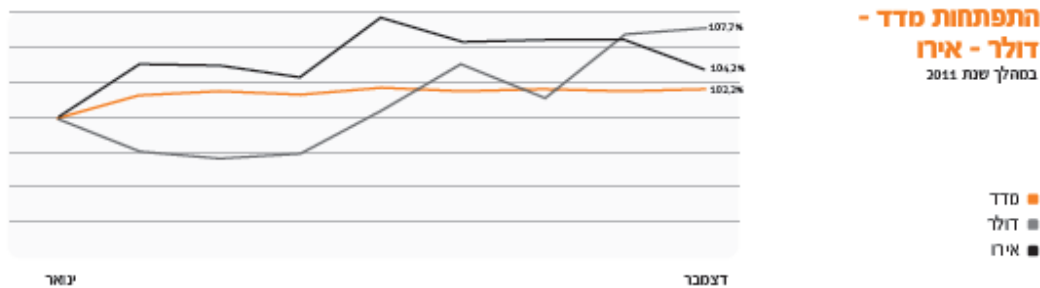
התפתחות התמ"ג והצריכה הפרטית

■ שיעור גידול בצריכה הפרטית
■ שיעור גידול בתוצר המקומי הגולמי

שיעור הגידול בצריכה הפרטית הואט אמנם, ועמד על 3.6%, בהשוואה לגידול של 5.3% בשנה הקודמת, אך בהשקעות בנכסים קבועים ובצריכה הציבורית חלה האצה. ההשקעות בנכסים קבועים גדלו בשיעור של 16.2%, בהמשך לצמיחה של 13.6% אשתקד, והצריכה הציבורית התרחבה בשיעור של 3.7%, לאחר גידול של 2.5% בשנה הקודמת. שיעור האבטלה ירד בשנת 2011 ל- 5.6%, לאחר שעמד על 6.6% בשנת 2010, ועל 7.5% בשנת 2009. שיעור האבטלה בשנת 2011 היה הנמוך ביותר מזה מספר עשורים.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך שנת 2011 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 2.2%, בהשוואה לעלייה של 2.7% בשנת 2010. המדד הושפע השנה בעיקר מעליית מחירי הדיור ואחזקתו, ומעליית מחירי המזון. ההתפתחות לאורך השנה לא הייתה אחידה: במחצית הראשונה של השנה נרשמה עלייה של 2.2%, בעוד שבמחצית השנייה של השנה, נותר המדד ללא שינוי. במהלך שנת 2011 פוחת שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 7.7%, כך שעמד בסוף 2011 על 3.821 שקלים חדשים לדולר, לעומת 3.549 שקלים חדשים לדולר בסוף שנת 2010. שער החליפין של השקל מול האירו פוחת בתקופה זו בשיעור של 4.2%, כך שעמד בסוף שנת 2011 על 4.938 שקלים חדשים לאירו, לעומת 4.738 שקלים חדשים לאירו בסוף שנת 2010. ביום 14 במרץ 2012 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.787, ומול האירו על 5.062.

בראשית 2011 הורחבה מדיניות ההתערבות בשוק מטבע החוץ, במסגרתה פרסם בנק ישראל הנחיית שקיפות, הדורשת דיווח לגבי עיסקאות במטבע החוץ בהיקף גבוה מ- 10 מיליון דולר, וחובת דיווח של תושבי חוץ על עסקאות מק"מ הגבוהות מ- 10 מיליון שקלים חדשים, והטיל חובת זילות על הבנקים בשיעור של 10% מהיקף עסקאות החלף ועסקאות המרה עתידיות. מנגד, רכישות מטבע חוץ על ידי בנק ישראל הלכו ופחתו במהלך השנה, ובמחצית השנייה של השנה לא בוצעו כלל רכישות. בסך הכל, רכש בנק ישראל במהלך שנת 2011 מטבע חוץ בהיקף של כ- 4 מיליארד דולר, בהמשך לרכישות בהיקף של כ- 12 מיליארד דולר בשנת 2010.

מדיניות מוניטרית ופיסקלית

במחצית הראשונה של השנה הועלה שיעור הריבית ב- 1.25 נקודת אחוז לרמה של 3.25%, על מנת להתמודד עם ציפיות אינפלציוניות גבוהות. ברבעון השלישי נותרה הריבית ללא שינוי, במקביל לירידה בלחצי האינפלציה. ברבעון הרביעי התהפכה המגמה, וריבית בנק ישראל ירדה ב- 0.50 נקודת אחוז לרמה של 2.75% בתום 2011. הריבית לחודש פברואר 2012 הופחתה פעם נוספת, ועמדה על 2.5%.

בשנת 2011 נרשם בתקציב הממשלה גירעון של 28.6 מיליארד שקלים חדשים, שהיווה כ- 3.3 אחוזי תוצר. זאת, לעומת גירעון מתוכנן של 2.9 אחוזי תוצר, ובהשוואה לגירעון של 30.2 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2010, כ- 3.7 אחוזי תוצר. הגירעון הגבוה ביחס למתוכנן נבע בעיקר מגביית מיסים נמוכה מהחזוי בהיקף של 2.2 מיליארד שקלים חדשים. סך ההכנסות ממיסים גדל בשנת 2011 בשיעור ריאלי של 4.3%. ההכנסות ממיסים ישירים גדלו בשיעור של 7.1% וההכנסות ממיסים עקיפים גדלו בשיעור של 1.5%. הוצאות משרדי הממשלה גדלו בשנת 2011 בשיעור נומינלי של 5.6%, כאשר שיעור הביצוע עמד על 99.1% מהתכנון המקורי, בדומה ל-100.6% בממוצע בשנתיים האחרונות.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2011 הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) ב- 37,740 דירות, ירידה של 6.1% לעומת אשתקד. הירידה חלה בכל המחוזות, למעט מחוז תל אביב ויהודה ושומרון. הירידה בביקוש באה לידי ביטוי גם בשוק המשכנתאות: במחצית השנייה של 2011 היה היקף ביצוע המשכנתאות נמוך בשיעור של כ- 20% מהיקף הביצוע במחצית הראשונה.

במקביל להתפתחות זו, נמשכה מגמת ההאצה במספר התחלות הבנייה. בשנת 2011 החלה בנייתן של כ- 43,650 יחידות דיור, בהשוואה לכ- 39,850 יחידות דיור בשנת 2010, ול- 33,000 בממוצע בעשור האחרון. התמתנות הביקושים, יחד עם האצת הבנייה, הביאו לגידול במלאי הדירות החדשות למכירה מיזמה פרטית, אשר עמד בסוף שנת 2011 על כ- 13,800, בהשוואה ל- 10,900 בסוף שנת 2010, גידול של 26.6%. על פי קצב המכירות הממוצע בששת החודשים שהסתיימו בספטמבר 2011, יספיק המלאי לכ- 12 חודשים, לעומת כ- 7 חודשים בסוף שנת 2010.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נמשכה בראשית השנה עליית מחירי הדירות, אך זו הואטה לאורך השנה, וברבעון האחרון חלה ירידת מחירים. מחירי הדירות, בממוצע כלל ארצי, היו גבוהים בחודש נובמבר 2011 בשיעור של כ- 5% לעומת המחיר בסוף שנת 2010.

שוק ההון

מגמת העלייה בשוקי ההון בשנים 2009 ו-2010 שינתה כיוון ברבעון השני של שנת 2011, במהלכו התעוררו חששות מפני משבר גלובלי נוסף, שנבעו בעיקר ממגזר הפיננסים, דבר אשר ניכר בירידות החדות שנרשמו במדדים הפיננסיים. העלאת דירוג המשק הישראלי מ- (A) ל- (A+) על ידי S&P בחודש ספטמבר, תרמה במידה מסוימת למיתון הירידות. אף על פי כן הסתכמה שנת 2011 בירידות של המדדים הבולטים, כשברקע, בין השאר, אירועי המחאה החברתית שפרצה בחודשי הקיץ.

שוק המניות – המדדים העיקריים, תל אביב 25 ותל אביב 100, ירדו בשנת 2011 בכ-18.2% ובכ-20.1%, בהתאמה, לעומת עליות של כ-15.8% ו-14.9% בשנת 2010. מדד תל אביב 75 רשם ירידה בת כ-25.9% לעומת עליה של כ-15.7% בשנת 2010. מדד נדל"ן 15 ירד בשיעור של כ-23.2% לעומת עליה של כ-15.4% בשנת 2010. גם מדד יתר המניות רשם ירידה בשיעור דומה, של כ-23.7%, לעומת עליה של כ-32.9% בשנה הקודמת. ירידות בולטות רשמו מניות הפיננסים: מדד בנקים ומדד פיננסים 15 רשמו ירידות בשיעור של כ-34.0% ו-34.6%, בהתאמה, לעומת עליות של כ-6.8% וכ-9.3% בשנת 2010.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2011 בכ-1.7 מיליארד שקלים חדשים לעומת כ-2.0 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2010. ברבעון האחרון של 2011 הסתכם מחזור זה בכ-1.4 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-2.1 מיליארד שקלים חדשים ברביע האחרון של 2010. ירידה משמעותית נרשמה בהיקף ההנפקות של מניות (ללא גיוס הון בחוץ לארץ), שהסתכם בכ-3.3 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-8.4 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2010.

שוק איגרות החוב - מדד איגרות החוב הכללי רשם עליה בשיעור של כ-2.5% בשנת 2011, לעומת כ-8.0% בשנת 2010. מדד איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה בשנת 2011 בכ-4.3% לעומת כ-8.0% בשנת 2010. מדד איגרות החוב הלא צמודות עלה בכ-5.2%, בדומה לעליה של כ-5.0% בשנה קודמת. בניגוד למדדים אלו, מדדי התל בונד העיקריים נבלמו ואף חלה בהם ירידה קלה בשנת 2011. מדד תל בונד 20 עלה בכ-0.7% לעומת עליה של כ-11.1% בשנה קודמת ואילו מדד תל בונד 40, הכולל גם חברות נדל"ן, רשם בשנת 2011 ירידה של כ-1.6%, לעומת עליה של כ-10.8% בשנת 2010. החששות מפני משבר נוסף, נתנו את אותותיהם גם בקרב אגרות החוב הקונצרניות, ובאו לידי ביטוי בעליית מרווחי תשואות הפדיון שלהן, מעבר לאיגרות החוב הממשלתיות: אג"ח בדירוג AA נסחרו בסוף 2011 במרווח של 1.4 נקודות אחוז, לעומת 1.1 נקודות אחוז בסוף 2010; אג"ח בדירוג A נסחרו במרווח של 4.5 נקודות אחוז, לעומת 2.6 נקודות אחוז בסוף 2010 - עליה שנבעה בעיקר מהחשש מפני יכולת הפירעון של חברות אחזקה. אג"ח בדירוג AAA לא נסחרו בשנה שעברה. בסך הכול, גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים, באמצעות איגרות חוב, 41 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2011, לעומת 42 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2010. מחזור המסחר היומי הממוצע באיגרות החוב הממשלתיות עמד בשנת 2011 על כ-3.8 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-3.3 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של כ-15%.

כלכלה עולמית

במהלך 2011 נבלמה התאוששות הכלכלה העולמית שהחלה במהלך 2009, כתוצאה ממספר גורמים, שביניהם החרפת משבר החובות הריבוניים באירופה, והתחוללות מהפכות בעולם הערבי. על פי אומדני קרן המטבע הבינלאומית התוצר העולמי הגולמי צמח בשנת 2011 בשיעור של 3.8%, לאחר צמיחה של 5.2% בשנת 2010. כלכלת ארצות הברית הושפעה גם מבעיות מקומיות. מחלוקות פוליטיות ביחס לטיפול בחוב הממשלתי ההולך וגדל, הביאו להורדת דירוג האשראי של המדינה, לאחר שעמד מאז ומעולם על דירוג AAA. קצב צמיחת התמ"ג הואט במחצית הראשונה של השנה אך הואץ במהלך המחצית השנייה, ובסך הכל צמחה כלכלת ארצות הברית בשנת 2011 בשיעור של 1.7%, בהשוואה ל-3.0% בשנת 2010. במהלך השנה חלה ירידה בשיעור האבטלה בארצות הברית, אשר עמד בסוף 2011 על 8.5%, בהשוואה ל-9.4% בתום שנת 2010. כלכלת גוש האירו הוסיפה להתנהל בצל משבר החוב במספר מדינות באירופה, והסיכון לפשיטת רגל במדינות אלו עלה משמעותית. דירוגי האשראי של מרבית מדינות הגוש הפחתו במהלך השנה, ומספר ממשלות במדינות הגוש התחלפו. בניסיון לפתור את המשבר ולהימנע מפשיטות רגל, ננקטו מספר צעדים עיקריים שכללו תוכניות "צנע" במדינות הבעייתיות, מתן כספי סיוע מקרנות החילוץ ומחיקת חובות ממשלתיים. התמ"ג בגוש האירו צמח בשנת 2011 בשיעור של 1.5%, בהשוואה ל-1.9% בשנת 2010. עם זאת קצב הצמיחה הואט במהלך השנה, וברבעון הרביעי אף נרשמה צמיחה שלילית בקצב שנתי של 1.2%, ובמיוחד בגרמניה, איטליה וספרד.

המדיניות המוניטארית במדינות המפותחות נותרה מרחיבה במהלך השנה. הבנק המרכזי בגוש האירו העלה את הריבית המוניטארית במהלך 2011 משיעור של 1.0% ל-1.5%, אך לקראת סוף השנה הוריד את שיעור הריבית בחזרה ל-1.0%. בנוסף לכך, רכש הבנק המרכזי אג"ח של מדינות אירופאיות בקשיים פיננסיים, במטרה להפחית את עלויות הגיוס לטווח ארוך, והשיק קווי אשראי למוסדות בנקאיים בהיקף של כטריליון אירו. הבנקים המרכזיים בארצות הברית, בריטניה ויפן, הותירו את שיעורי הריבית ברמה נמוכה והוסיפו לבצע מהלכי הרחבה כמותית.

גם בשווקים המתפתחים נרשמה האטה בקצב הצמיחה, אם כי זו הייתה מתונה יותר מאשר במשקים המפותחים וקצבי הצמיחה נותרו ברמה גבוהה. על פי אומדני קרן המטבע הבינלאומית התוצר הגולמי בקרב המדינות המתפתחות צמח בשנת 2011 בשיעור של 6.2%, לאחר צמיחה של 7.3% בשנת 2010.

התפתחויות אלו השפיעו באופן ישיר על שוקי ההון העולמיים, ואלו הגיבו בירידות חדות ברבעונים השני והשלישי של שנת 2011. מדד דאו ג'ונס רשם בשנת 2011 עליה של כ-5.5%, לעומת כ-11.0% בשנת 2010. מדד ה-S&P 500 סיים את 2011 ללא שינוי, לעומת עליה של כ-12.8% בשנה הקודמת, ואילו מדד נאסד"ק 100 רשם ב-2011 ירידה של כ-1.8%, לעומת עליה בשיעור של כ-16.9% בשנת 2010.

מדדי FTSE 100 ו-DAX ירדו בשנת 2011 בשיעורים של כ-5.6% וכ-14.7%, בהתאמה, לעומת עליות בשיעורים של כ-9.0% וכ-16.1% בשנת 2010. מדדי CAC הצרפתי ו-Nikkei היפני ירדו בתקופה זו בשיעורים של כ-17.0% ו-17.3%, בהתאמה, לעומת ירידות בשיעורים של כ-3.3% וכ-3.0% בשנת 2010. מדד Dj EuroStoxx רשם ב-2011 ירידה בשיעור של כ-8.4%, לעומת עליה של כ-0.3% בשנה קודמת.

נתונים עיקריים בקבוצת הבנק

התפתחות ההכנסות והוצאות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2010	31.3.2011	30.6.2011	30.9.2011	31.12.2011	
במיליוני שקלים חדשים					
					רווח ורווחיות
880	752	795	877	818	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
350	358	341	335	334	הכנסות תפעוליות ואחרות
1,230	1,110	1,136	1,212	1,152	סך ההכנסות
192	54	80	142	62	הוצאות בגין הפסדי אשראי
687	673	655	650	689	הוצאות תפעוליות ואחרות
124	137	138	154	93	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
222	239	253	255	299	רווח נקי מפעולות רגילות
-	(1)	(1)	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
222	238	252	255	299	רווח נקי

31.12.2010	31.3.2011	30.6.2011	30.9.2011	31.12.2011	
במיליוני שקלים חדשים					
					מאזן - סעיפים עיקריים
133,304	136,185	139,232	146,877	150,246	סך כל המאזן
107,040	109,391	112,391	117,620	119,328	אשראי לציבור, נטו
7,449	5,726	5,431	5,879	8,432	ניירות ערך
105,991	109,029	111,496	116,497	119,236	פיקדונות הציבור
9,813	10,284	11,301	12,501	12,202	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
7,130	6,886	7,139	7,359	7,666	הון עצמי

31.12.2010	31.3.2011	30.6.2011	30.9.2011	31.12.2011	
					יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
13.3	14.5	15.2	14.9	16.9	תשואת הרווח הנקי
101.0	100.3	100.8	101.0	100.1	אשראי לציבור נטו לפיקדונות הציבור
5.35	5.06	5.13	5.01	5.10	הון לסך המאזן
7.91	7.61	7.71	7.70	7.77	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.96	13.48	13.61	13.55	13.40	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
55.9	60.6	57.7	53.6	59.8	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio)
0.72	0.20	0.29	0.48	0.21	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור נטו
0.99	1.05	1.11	1.12	1.32	רווח נקי בסיסי למניה
0.97	1.03	1.09	1.11	1.30	רווח נקי מדולל למניה

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מקרו כלכליים, שינויים גאו פוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעדד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האוצר, על נתוני בנק ישראל ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים.

קבוצת הבנק

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") נמנה עם הבנקים הראשונים שנוסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ציבורית ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, והרישיון להתחיל בעסקים ניתן לו ביום 13 במאי 1924. הבנק הוקם ביזמת המרכז העולמי של הסתדרות המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בניה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתיישבים החדשים בארץ-ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנים 1995 ו-1997 הופרט הבנק בשני שלבים, ועבר לשליטת בעלי השליטה הנוכחיים. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין "טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

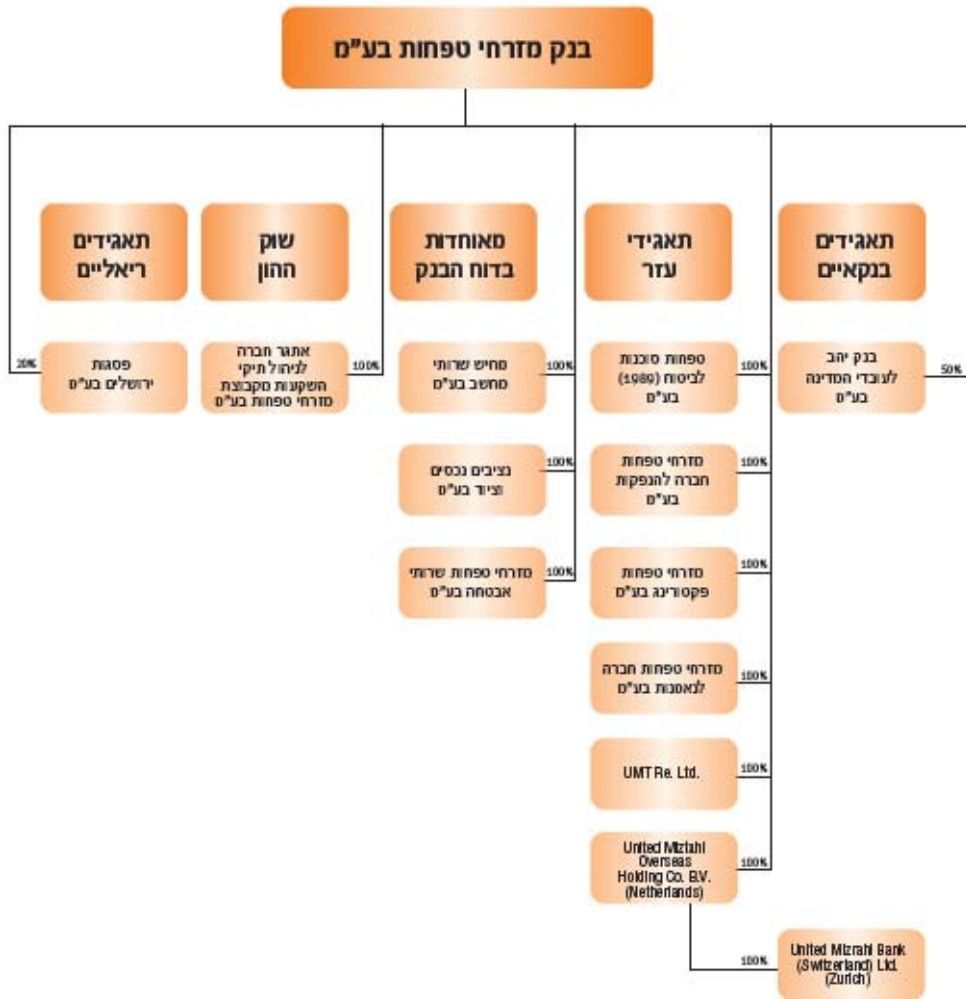
קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחוץ לארץ. הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית), ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת הכוללת 165 סניפים ומרכזי עסקים בפריסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות 4 שלוחות בנקאיות (שלושה סניפים וחברה בת) ו-4 נציגויות באירופה ובדרום אמריקה.

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, הפצת קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות,

15%	אשראי לציבור
14%	פיקדונות הציבור
13%	סך המאזן
11%	הון עצמי

מבנה החזקות – חברות עיקריות (1):

לפרטים נוספים בדבר שינויים מבניים בקבוצה, ראה בביאור 6 לדוחות הכספיים.

⁹⁹ לבנק החזקות בחברות נוספות אשר אינן סהותיות לפעילות הבנק

השליטה בקבוצת הבנק

למיטב ידיעתם של הבנק והדירקטורים, החזקות בעלי השליטה במניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2011, הינן כדלקמן:

שיעור מההון ומכוח ההצבעה	מספר המניות	המחזיק
9.27%	20,843,785	קבוצת ורטהיים M.W.Z. (Holdings) Ltd. ⁽¹⁾
13.03%	29,275,441	F & W (שותפות רשומה) ⁽²⁾
22.30%	50,119,226	סה"כ קבוצת ורטהיים
3.14%	7,066,264	קבוצת עופר כ.א.ב.מ. בע"מ ⁽³⁾
5.72%	12,862,041	ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ ⁽⁴⁾
6.76%	15,175,631	ע.א.ב.מ. בע"מ ⁽⁵⁾
6.49%	14,591,953	עופר השקעות בע"מ ⁽⁶⁾
3.33%	7,477,642	עופר סחף בע"מ ⁽⁷⁾
25.44%	57,173,531	סה"כ קבוצת עופר
47.74%	107,292,757	סה"כ אחזקות בעלי שליטה
100.00%	224,737,920 ⁽⁸⁾	סה"כ מניות מונפקות של הבנק

- (1) חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי מר משה ורטהיים (99.2%) ובנאמנות עבור מר משה ורטהיים על ידי עו"ד בנימין רוטנברג (0.8%).
- (2) שותפות רשומה, אשר מוחזקת על ידי מר משה ורטהיים (1%) ועל ידי M.W.Z. (Holdings) Ltd. (99%).
- (3) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ, שהינה חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי עופר סחף בע"מ (89.1%) ועל ידי נכסי תעשייה נצרת בע"מ (10.9%). נכסי תעשייה נצרת בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ. עופר סחף בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר השקעות בע"מ.
- (4) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של ל.י.נ. (אחזקות) בע"מ, שהינה חברה פרטית המוחזקת על ידי נאמנות זרה שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר איל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%). הנאמנות הזרה העניקה למר אייל עופר יפוי כח בהצבעות באסיפות הכלליות של ל.י.נ. בכל הנוגע לנושאים הקשורים להיתר השליטה בבנק, למניות הבנק המוחזקות במישרין ובעקיפין על ל.י.נ., למינוי דירקטורים בבנק ובכל ענין הקשור לבנק. יפוי הכח מעניק לאיל עופר סמכות מלאה לפעול בעניינים האמורים על פי שיקול דעתו.
- (5) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של אחים עופר אחזקות נכסים בע"מ, שהינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר השקעות בע"מ.
- (6) חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי ה"ה ליאורה עופר (15%), דורון עופר (15%), יהודה (יולי) עופר ז"ל (36.67%), ול.י.נ. (אחזקות) בע"מ (33.33%), שהינה, כאמור, חברה פרטית המוחזקת על ידי נאמנות זרה שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר איל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%) (ראה גם הערת שוליים 4 לעיל).
- (7) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר השקעות בע"מ.
- (8) לא כולל 2,500,000 מניות רדומות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית במהלך שנת 2009.

הסכמים בין בעלי המניות

בין ע.א.ב.מ. בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ ול.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מצד אחד (להלן: "תאגידי קבוצת עופר") לבין פיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה) מצד שני (להלן: "תאגידי קבוצת ורטהיים"), נחתם ביום 6 באוקטובר 1994 הסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

במקביל לחתימת הסכם ההצבעה ובאותו מועד נחתם הסכם לשיתוף פעולה בין התאגידים שהינם בעלי השליטה בחברות המרכיבות את קבוצת עופר, כלומר בין ע.א.ב.מ. בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ, עופר השקעות בע"מ ועופר סחף בע"מ (להלן: "עופר נכסים") מצד אחד לבין ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ שהינה, כאמור בבעלות מלאה של ל.י.ן (אחזקות) בע"מ (להלן: "ל.א.ב.מ.") מצד שני, לפיו בכל הנוגע להחזקות במניות הבנק בשליטה ובזכויות ניהולו יחלקו הצדדים באופן שווה, לפיכך מכסת הדירקטורים של תאגידי קבוצת עופר (כמתואר לעיל) תתחלק באופן שווה בין עופר נכסים לבין ל.א.ב.מ. לפי תנאי ההסכם לא יתקבלו החלטות בתאגידי קבוצת עופר, בכל נושא ועניין הקשורים לבנק, לרבות בהצבעה באסיפות הכלליות של הבנק, אלא אם עופר נכסים ול.א.ב.מ. נתנו לכך את הסכמתם.

ביום 22 באוגוסט 2011, דיווחה חברת עופר השקעות בע"מ (להלן: "עופר השקעות") לבנק אודות מכתב שקיבלו ה"ה יולי עופר ז"ל, ליאורה עופר, אייל עופר ודורון עופר מאת המפקח על הבנקים ועניינו ההיתר לרכישת שליטה ואמצעי שליטה בבנק (להלן: "מכתב המפקח").

עופר השקעות הינה חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי ה"ה ליאורה עופר (15%), דורון עופר (15%), יהודה (יולי) עופר ז"ל (36.67%) ול.י.ן. (אחזקות) בע"מ (33.33%), שהינה חברה פרטית המוחזקת על ידי נאמנות זרה שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר איל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%). עופר השקעות נמנית על קבוצת חברות בבעלות ובשליטת משפחת עופר, אשר להם שליטה בבנק ביחד עם אחרים.

במכתב המפקח, אשר הועבר על ידי עופר השקעות לבנק, נאמר, בין היתר, כי לבקשת ה"ה עופר תוקן ההיתר ביום 30 ביוני 2009 באופן זמני, כך שהקל את שיעור ההון הנדרש מעופר השקעות לשיעור שלא יפחת מ- 30% לתקופה שלא תעלה על שנתיים. תיקון ההיתר, כך לפי מכתב המפקח, נעשה לאור הפנייה לאפשר את ביצוע עסקת רכישת הקניונים על ידי חברת מליסרון בע"מ אשר בשליטת עופר השקעות בלוח זמנים קצוב וקצר העומד לרשותה ונוכח התחייבות ה"ה עופר לפעול לשינוי המבנה בעופר השקעות.

לדברי המפקח, אם לא ננקטו צעדים לצורך עמידה בדרישות ההון כאמור, מצויים ה"ה עופר במצב של הפרה לכאורה, של תנאי מהותי בהיתר המתייחס ליציבות שרשרת השליטה בבנק

במכתבו, דרש המפקח מה"ה עופר להעביר עד ליום 15 בספטמבר 2011 חוות דעת של רואה החשבון המבקר על שיעור ההון מסך המקורות בעופר השקעות לצורך בחינת עמידה בתנאי האמור בנספח להיתר השליטה המתייחס לשיעור האמור נכון ליום 1 ביולי 2011.

עוד ציין המפקח, כי באם יתברר כי קיימת הפרה של התנאי האמור, ימליץ לנגיד להפעיל את סמכותו הקבועה בסעיף 34א (א) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ולשנות את ההיתר הקיים.

עופר השקעות דיווחה לבנק כי הרקע למכתב המפקח נעוץ בדרישה מזה זמן של הפיקוח על הבנקים ממקבלי היתר השליטה בבנק לשנות את אופן החזקת מניות גרעין השליטה בבנק, כך שמניות אלה יופרדו משאר פעילויות עופר השקעות, לרבות החזקת נכסי נדל"ן. עוד דיווחה עופר השקעות כי מתווה שינוי מבנה אחזקות עופר בבנק (על-פיו אמורות מניות גרעין השליטה בבנק המוחזקות בידי עופר השקעות לעבור לחברה אחת של עופר השקעות) גובש לפני חדשים רבים על דעת כל מקבלי היתר השליטה ואף נחתמו על ידם מסמכים בקשר עם כך וכן נתקבלו החלטות המוסדות בתאגידים הרלוונטיים, והעיכוב נבע מעמדתו של מיעוט קטן מקרב בעלי המניות בעופר השקעות שהינו גם אחד ממקבלי היתר השליטה. נמסר לבנק שחוות דעתו של רואה החשבון המבקר, אשר נדרשה במכתב, הועברה במועד למפקח.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

ביום 14 בפברואר 2011 רכש מר משה ורטהיים, מבעלי השליטה בבנק, באמצעות M.W.Z. (Holdings) Ltd., 5,200,000 מניות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב ממניות הבנק בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. שיעור ההחזקה בהון ובכח ההצבעה של קבוצת ורטהיים בבנק, נכון ליום 31 בדצמבר, 2011, הינו 22.30%.

הבנק מחזיק 2,500,000 מניות ממניותיו שנרכשו ברכישה עצמית בשנת 2009, בהתאם לאישור בנק ישראל, תמורת 76 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 1 בפברואר 2009 הקצה הבנק על שם הנאמן, עבור מר אליעזר יונס, 5,571,381 כתבי אופציה, לא רשומים למסחר בבורסה, בהתאם לתנאי התכנית להקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 בנובמבר 2008, ומהווה חלק מתנאי העסקתו של המנכ"ל. המניות הרגילות, בנות 0.1 שקל חדש ערך נקוב, אשר יוקצו במימוש כתבי האופציה, יירשמו למסחר בבורסה. כתבי אופציה אלה נוספים לניירות הערך של הבנק שמחזיק המנכ"ל בעצמו ובאמצעות הנאמן.

לפרטים נוספים, ראה ביאור א.16.1. לדוחות הכספיים.

החלטת דירקטוריון באשר ליחס הלימות הון

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מיום 30 ביוני 2010, לפיהן על הבנק לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2010, ליחס הון הליבה, שיתייחס להון הליבה בניכוי כל הניכויים הנדרשים מרובד 1, לפי הוראות נוהל בנקאי תקין מס' 202 ("מדידה והלימות הון – רכיבי הון") (להלן – "יחס הון הליבה"), החליט דירקטוריון הבנק, ביום 25 באוקטובר 2010, לקבוע כי היעד של יחס הון הליבה (יחס הלימות ההון הראשוני המקורי) יהיה בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים, על מנת להבטיח כי יחס הון הליבה לא יפחת מן האמור לעיל. כמו כן, החליט דירקטוריון הבנק, כי יחס הלימות ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.5%.

הבנק החל בהיערכות לקראת יישום הנחיות באזל III, העוסקות בשלושה נושאים עיקריים: חיזוק איכותי וכמותי של ההון, חיזוק מנגנון הנזילות ושדרוג יכולות ניהול הסיכונים והבקרה עליהם.

לפרטים נוספים בדבר יחס הלימות ההון של הבנק והיערכות לקראת יישום הנחיות באזל III, ראה התייחסות בסעיף "הלימות הון" במסגרת פרק "באזל III: הנדבך השלישי – משמעת שוק". לפרטים בדבר יחס ההון לרכיבי סיכון, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון, כאמור לעיל.

להערכת הנהלת הבנק, לא נדרש גיוס מקורות הוניים בשנה הקרובה לצורך עמידה בדרישת יחס הון מזערי לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202.

לפרטים בדבר גיוס מקורות באמצעות כתבי התחייבות ואיגרות חוב, ראה פרק מקורות ומימון להלן.

חלוקת דיבידנדים

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 3 באפריל 2006 התקבלה החלטה בדירקטוריון הבנק על מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה בכפוף לכך שיחס ההון הכולל לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ-10% (במונחי הוראת ניהול בנקאי תקין 311 - באזל I), יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות. מדיניות חלוקת הדיבידנד חלה משנת 2006. ביום 24 בדצמבר 2007 קבע דירקטוריון הבנק, במסגרת אישור תכנית החומש האסטרטגית, כי בתקופת התכנית תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימץ לעצמו הבנק.

בנוסף על האמור, חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין ולמגבלות כמפורט בביאור 13 לדוחות הכספיים. עם המעבר לכללי באזל II עודכנה מדיניות הבנק בנוגע ליחס הון מזערי, כאמור לעיל, והיא מחליפה את היעד שנקבע בעבר ליחס ההון הכולל בשיעור 10%, במונחי הוראת ניהול בנקאי תקין 311 (באזל I). לפרטים נוספים ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

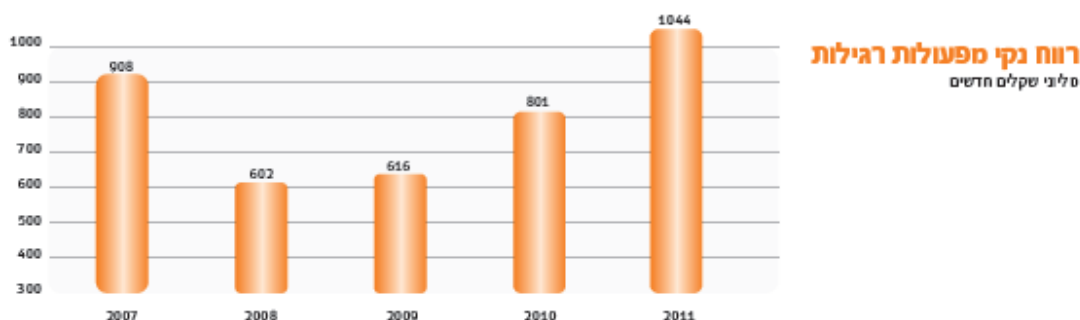
דיבידנד שחולק

להלן פירוט הדיבידנדים שחולקו ושהוכרזו על ידי הבנק החל משנת 2008 ועד למועד פרסום דוחות כספיים אלה (בסכומים מדווחים):

תאריך תשלום	דיבידנד למניה (באגורות)	סך הכל דיבידנד ששולם (מליוני שקלים חדשים)
19 בפברואר 2008	33.80	75
11 ביוני 2008	33.78	75
8 בספטמבר 2010	89.59	200
17 באפריל 2011	53.65	120

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הקבוצה, הגיע בשנת 2011 ל-1,044 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 801 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 30.3%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 14.6% לעומת 11.8% בשנת 2010.

הרווח הנקי של הקבוצה הגיע ברבעון הרביעי של שנת 2011 ל-299 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 222 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 34.7%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 16.9% במונחים שנתיים, לעומת 13.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2011 בהשוואה לשנת 2010:

- הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי גדל בשנת 2011 ב-283 מיליון שקלים חדשים, והגיע ל-3,242 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-2,959 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של 9.6%.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי קטנו בשנת 2011 ב-135 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לשנת 2010, ירידה של 28.5%.
- ההכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו בשנת 2011 ב-1,343 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,337 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של 0.4%, שהושפע בעיקר מירידה בהכנסות מפעולות לקוחות בשוק ההון: מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכמו בשנת 2011 בכ-1.7 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-2.0 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2010.
- ההכנסות התפעוליות האחרות (ללא הכנסות מעמלות), הסתכמו בשנת 2011 ב-25 מיליון שקלים חדשים בהשוואה ל-30 מיליון שקלים חדשים בשנת 2010.
- ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2011 ב-2,667 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-2,566 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של 3.9%.
- הפרשה למיסים גדלה בשנת 2011 ב-11.3% בהשוואה לשנת 2010, זאת לאחר הקטנת הוצאות מס בסך כ-45 מיליון שקלים חדשים בגין מיסים נדחים, כתוצאה מהשינוי בשיעורי המס בשנים הבאות בעקבות המלצות ועדת טרכטנברג.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי של הקבוצה שנבע מפעילות שוטפת בשנת 2011 הסתכם ב-3,067 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,638 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של כ-16.3%. ברבעון הרביעי של שנת 2011 הסתכם הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי של הקבוצה, שנבע מפעילות שוטפת, ב-754 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 701 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-7.6%. הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, כפי שדווח, הסתכם בשנת 2011 ב-3,242 מיליון שקלים חדשים, בהשוואה ל-2,959 מיליון שקלים חדשים אשתקד. ברבעון הרביעי של שנת 2011 הסתכם רווח זה ב-818 מיליון שקלים חדשים, בהשוואה ל-880 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. ברבעון הרביעי של שנת 2010 כלל הרווח מפעילות מימון הכנסות חריגות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים.

להלן ניתוח ההתפתחות ברכיבים העיקריים של הרווח מפעילות מימון (במיליוני שקלים חדשים):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שיעור השינוי	2010	שיעור השינוי	2010	2011	
7.6%	701	16.3%	2,638	3,067	פעילות שוטפת
	128		222	100	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
					רווחים (הפסדים) מממוש ומירידת ערך של
	(1)		37	18	איגרות חוב זמינות למכירה ואיגרות חוב למסחר, נטו
	-		-	39	הפרשי שער והפרשי הצמדה בגין חובות פגומים
	52		62	18 ⁽¹⁾	השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽¹⁾
(7.0%)	880	9.6%	2,959	3,242	סך הכל

(1) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים, הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער בלבד), לעומת נגזרים הנמדדים לפי שוויים הוגן.

להלן פירוט הרווח המימוני לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי	סכום השינוי	2010	2011	מגזר פעילות
				בנקאות קמעונאית:
9.2%	47	511	558	משכנתאות
26.2%	227	865	1,092	משקי בית
26.8%	97	362	459	עסקים קטנים
21.3%	371	1,738	2,109	סך הכל
76.8%	43	56	99	בנקאות פרטית
9.5%	16	169	185	בנקאות מסחרית
-	-	⁽¹⁾ 657	657	בנקאות עסקית
(43.4%)	(147)	⁽¹⁾ 339	192	ניהול פיננסי
9.6%	283	2,959	3,242	סך הכל

(1) סווג מחדש.

להגדרת מגזרי הפעילות, ראה להלן בפרק מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים הפיננסיים במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים) (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה - נכסים פיננסיים	2011	2010	שיעור השינוי
מטבע ישראלי לא צמוד	138,425	118,463	16.9%
מטבע ישראלי צמוד למדד	48,116	42,362	13.6%
מטבע חוץ ⁽¹⁾	74,702	66,657	12.1%
סך הכל	261,243	227,482	14.8%

(1) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ).

הגידול בהפקדות בבנק ישראל והפעילות בנגזרים תרמו לעליות ביתרות הממוצעות של הנכסים הפיננסיים בשקל לא צמוד. הגידול בהיקף המשכנתאות הביא לעליה ביתרות הממוצעות של הנכסים הפיננסיים בשקלים, הן צמודי מדד והן לא צמודים. העלייה ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים במטבע חוץ נובעת בעיקר מגידול בהיקף הפעילות בנגזרים.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור ההכנסה על הנכסים ובין שיעור ההוצאה על ההתחייבויות) במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים, באחוזים):

מגזר הצמדה	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
	2011	2010	2011	2010
מטבע ישראלי לא צמוד	1.42	1.37	1.25	1.34
מטבע ישראלי צמוד למדד	0.41	0.63	0.48	0.68
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ) ⁽¹⁾	0.67	0.51	1.51	0.16
סך הכל כולל השפעת נגזרים	1.02	1.10	1.11	1.03

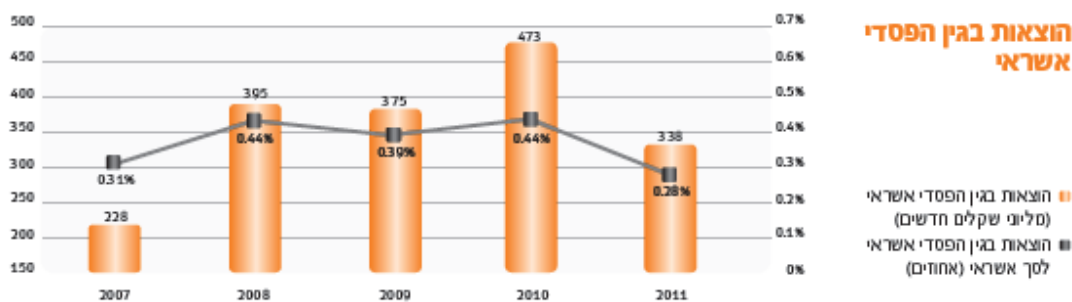
(1) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל.

בסקירת ההנהלה ניתנים בתוספת ג' נתונים לגבי שיעורי ההכנסה וההוצאה בפעילות הקבוצה ולגבי המרווח הפיננסי המיוצג על ידי פערי הריבית.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה הסתכמו בשנת 2011 ב-338 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.28% מסך האשראי לציבור, לעומת 473 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, שיעור של 0.44% מסך האשראי לציבור. ברבעון הרביעי של שנת 2011 הסתכמו ההוצאות בגין הפסדי אשראי ב-62 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.21% מסך האשראי לציבור, לעומת 192 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.72% מסך האשראי לציבור ברבעון המקביל אשתקד. הבנק מיישם את הוראת הדיווח לציבור בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1 בינואר 2011, בדרך של יישום למפרע. אי לכך, הנתונים בגין תקופות קודמות אינם ברי השוואה לנתוני התקופה השוטפת. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 וביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

לרבעון הרביעי של		לשנת		
2010	2011	2010	2011	
199	63	469	283	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)
				הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:
(7)	1	2	(12)	לפי עומק הפיגור
-	(2)	2	67	אחרות (בנתוני שנת 2010 - הפרשה כללית ונוספת לחובות מסופקים)
192	62	473	338	סך הכל
0.72%	0.21%	0.44%	0.28%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור (במונחים שנתיים)

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

2010	2011	מגזר פעילות
		בנקאות קמעונאית:
		משכנתאות
24	6	משקי בית
59	62	עסקים קטנים
45	84	סך הכל
128	152	
		בנקאות פרטית
-	(5)	בנקאות מסחרית
2	6	בנקאות עסקית
343	164	ניהול פיננסי
-	21	סך הכל
473	338	

ההכנסות התפעוליות והאחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2011 ב-1,368 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,367 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של 0.1% ברבעון הרביעי של שנת 2011 הסתכמו ההכנסות התפעוליות והאחרות בקבוצה בכ-334 מיליוני שקלים חדשים לעומת 350 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות מעמלות תפעוליות בקבוצה הסתכמו בשנת 2011 ב-1,343 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,337 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של כ-0.4%. הגידול המתון בהכנסות מעמלות תפעוליות נובע מירידה בהכנסות מפעילות לקוחות בשוק ההון: מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2011 בכ-1.7 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-2.0 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2010. ברבעון הרביעי של שנת 2011 הסתכמו ההכנסות מעמלות תפעוליות בקבוצה בכ-325 מיליוני שקלים חדשים לעומת 347 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2011 בכ-1.4 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-2.1 מיליארד שקלים חדשים ברבעון במקביל אשתקד.

הרווחים מהשקעות במניות, נטו, הסתכמו בשנת 2011 ב-6 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסדים בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010. ברבעון הרביעי של שנת 2011 הסתכמו הרווחים מהשקעה במניות, נטו, ב-2 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד בסך של 1 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההכנסות האחרות בקבוצה, הסתכמו בשנת 2011 ב-19 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 31 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010. ברבעון הרביעי של שנת 2011 הסתכמו ההכנסות האחרות בקבוצה בכ-7 מיליוני שקלים חדשים לעומת 4 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בקבוצה, הסתכמו בשנת 2011 ב-2,667 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-2,566 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-3.9%. ההוצאות התפעוליות והאחרות בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2011 ב-689 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 688 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-0.1%.

המשכורות וההוצאות הנלוות, בנטרול הגידול בהיקפי הפעילות (הקמת תשתית 'הבנקאות ההיברידית' ופתיחת 16 סניפים ונקודות מכירה חדשים), גדלו בשנת 2011 בשיעור של 4.0% לעומת שנת 2010. המשכורות וההוצאות הנלוות כולל השפעות אלה הסתכמו בשנת 2011 ב-1,615 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-1,529 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של 5.6%. ברבעון השני של שנת 2011 יושמו לראשונה הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, לפרטים נוספים ראה ביאור 1 ה.4. לדוחות הכספיים. המשכורות וההוצאות הנלוות בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2011 ב-411 מיליוני שקלים חדשים לעומת 404 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 1.7%.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד בקבוצה הסתכמו בשנת 2011 ב-608 מיליוני שקלים חדשים לעומת 585 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, עלייה של כ-3.9%. הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2011 ב-153 מיליוני שקלים חדשים לעומת 149 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-2.7%.

ההוצאות האחרות בקבוצה, הסתכמו בשנת 2011 ב-444 מיליוני שקלים חדשים לעומת 438 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של כ-1.4%.

ההוצאות האחרות בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2011 ב-125 מיליוני שקלים חדשים לעומת 132 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-5.3%.

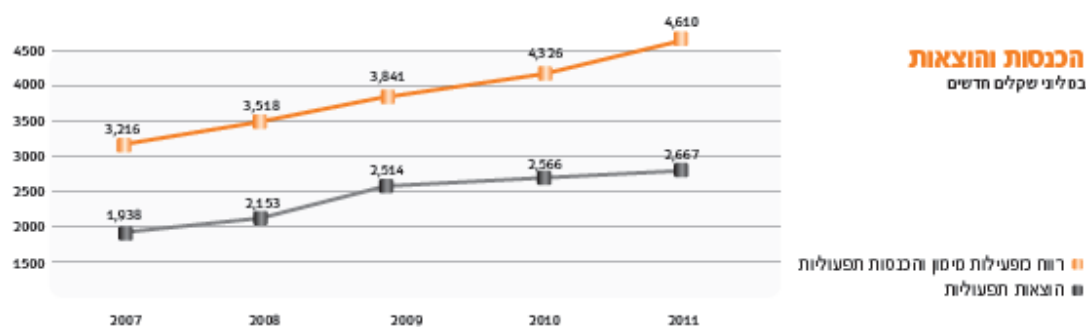
להלן נתוני Cost-Income Ratio⁽¹⁾:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2010				2011				
59.3%				57.9%				Cost-Income Ratio

2010				2011				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
65.1%	58.6%	58.7%	55.9% ⁽²⁾	60.6%	57.7%	53.6%	59.8%	Cost-Income Ratio

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(2) בנטרול השפעת ההכנסות החריגות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים ברבעון הרביעי של שנת 2010, הגיע היחס ברבעון הרביעי של שנת 2010 ל-61.0%.

הרווח בקבוצה מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם בשנת 2011 ב-1,605 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,287 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של כ-24.7%.

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2011 ב-401 מיליוני שקלים חדשים לעומת 350 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-14.6%.

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2011 ב-522 מיליוני שקלים חדשים לעומת 469 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, גידול של כ-11.3%.

ברבעון הרביעי של שנת 2011 הסתכמה ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ב-93 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 124 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-25.0%. ההפרשה למיסים כוללת הקטנת הוצאות (נטו) בסך כ-45 מיליון שקלים חדשים בגין מיסים נדחים, כתוצאה מהשינוי בשיעורי המס בשנים הבאות בעקבות המלצות ועדת טרכטנברג.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הגיע בשנת 2011 ל-1,046 מיליוני שקלים חדשים לעומת 799 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010 גידול של כ-30.9%.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הגיע ברבעון הרביעי של שנת 2011 ל-299 מיליוני שקלים חדשים לעומת 222 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-34.7%.

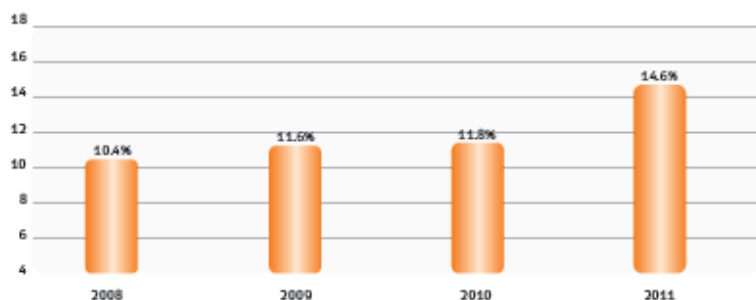
להלן תשוואות⁽¹⁾ רווחי הקבוצה והתפתחותם ביחס להון העצמי⁽²⁾ (באחוזים):

	2009	2010	2011	
	10.1	11.8	14.6	רווח נקי מפעולות רגילות
	10.0	11.8	14.6	רווח נקי

	2010				2011				
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
	10.8	12.5	12.6	13.3	14.6	15.2	14.9	16.9	רווח נקי מפעולות רגילות
	10.9	12.4	12.8	13.3	14.5	15.2	14.9	16.9	רווח נקי

(1) תשוואה בחישוב שנתי.

(2) התשוואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/בתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.

תשוואה על הון
באחוזים

הרווח למניה

להלן נתוני הרווח למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

	2009 ⁽¹⁾	2010 ⁽¹⁾	2011
רווח בסיסי למניה:			
מפעולות רגילות	2.77	3.58	4.66
מהרווח הנקי	2.76	3.59	4.65
רווח מדולל למניה:			
מפעולות רגילות	2.76	3.53	4.58
מהרווח הנקי	2.75	3.54	4.57

(1) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז(2) להלן.

התפתחות סעיפי המאזן

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי באחוזים	31 בדצמבר		
	2010	2011	
12.7	133,304 ⁽¹⁾	150,246	סך כל המאזן
11.5	107,040	119,328	אשראי לציבור, נטו
12.5	105,991	119,236	פיקדונות הציבור
13.2	7,449	8,432	ניירות ערך
7.5	7,130 ⁽¹⁾	7,666	הון עצמי

(1) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז(2) להלן.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים הגיע ב-31 בדצמבר 2011 לכ-79%, לעומת 80% בסוף שנת 2010. האשראי לציבור נטו בקבוצה גדל במהלך שנת 2011 בכ-12.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-11.5%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

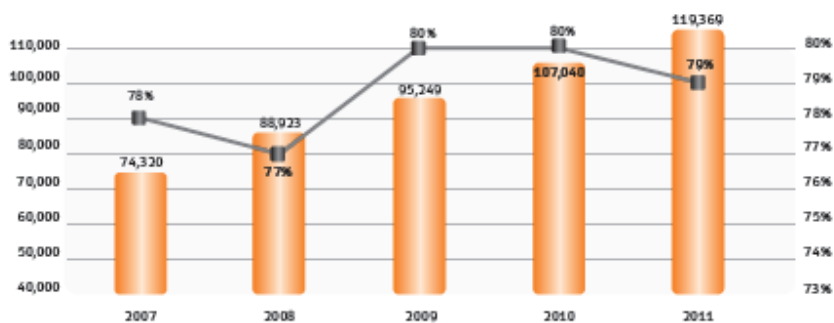
השיעור מסך האשראי לציבור			יתרה ליום 31 בדצמבר		
ליום 31 בדצמבר					
2010	2011	שיעור השינוי באחוזים	2010	2011	
51.1%	50.8%	10.8%	54,680	60,559	מטבע ישראלי
37.2%	37.4%	12.0%	39,865	44,651	לא צמוד
11.7%	11.8%	13.0%	12,495	14,118	צמוד מדד
100.0%	100.0%	11.5%	107,040	119,328	מט"ח כולל צמוד מט"ח
					סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	2011	2010	שיעור השינוי
בנקאות קמעונאית:			
משכנתאות	66,696	58,365	14.3%
משקי בית	16,900	⁽¹⁾ 15,504	9.0%
עסקים קטנים	6,128	5,771	6.2%
סך הכל	89,724	79,640	12.7%
בנקאות פרטית ⁽²⁾ :			
בנקאות מסחרית	1,942	⁽¹⁾ 962	101.9%
בנקאות עסקית	4,778	4,717	1.3%
	22,884	21,721	5.4%
סך הכל עסקי ואחר	29,904	27,400	8.0%
סך הכל	119,328	107,040	11.5%

(1) סווג מחדש.

(2) החל משנת 2011 הועברה למגזר זה פעילות האשראי של לקוחות בנקאות פרטית, אשר נכללה בעבר במגזרים אחרים.

להלן פירוט נכסים שאינם מבצעים (שאינם צוברים הכנסות ריבית), חובות פגומים שצוברים הכנסות ריבית, סיכון אשראי מסחרי בעייתי, וחובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, בהתאם להוראות החדשות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			ליום 31 בדצמבר 2011			כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)
סיכון אשראי נטו	הפרשה להפסדי אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי נטו	הפרשה להפסדי אשראי	סיכון אשראי	
2,861	352	3,213	1,902	251	2,153	א. סיכון אשראי בעייתי
1,239	891	2,130	1,245	805	2,050	סיכון אשראי מסחרי בעייתי
4,100	1,243	5,343	3,147	1,056	4,203	סיכון אשראי בעייתי בגין אנשים פרטיים
						סך הכל סיכון אשראי בעייתי
1,611	321	1,932	1,691	228	1,919	ב. פילוח חבויות בעייתיות
107	12	119	101	10	111	סיכון אשראי פגום
1,496	81	1,577	407	37	444	סיכון אשראי נחות
886	829	1,715	948	781	1,729	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
4,100	1,243	5,343	3,147	1,056	4,203	סיכון אשראי של הלוואות לדיר בפיגור מעל 90 יום
						סך הכל סיכון אשראי בעייתי
1,199	351	1,550	1,313	206	1,519	ג. סך הכל נכסים שאינם מבצעים:
14	-	14	4	-	4	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
13	12	25	-	-	-	שנבדק על בסיס פרטני
1,226	363	1,589	1,317	206	1,523	איגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית
						חובות פגומים אחרים שאינם צוברים הכנסות ריבית
						סך הכל נכסים שאינם מבצעים
119	21	140	97	6	103	ד. חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית ⁽⁴⁾
2,003	330	2,333	1,527	235	1,762	ה. סיכון אשראי מסחרי בעייתי ⁽¹⁾
844	22	866	371	16	387	סיכון אשראי מאזני בגין אשראי לציבור
2,847	352	3,199	1,898	251	2,149	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין הציבור ⁽²⁾
14	-	14	4	-	4	סך כל סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור
2,861	352	3,213	1,902	251	2,153	סיכון אשראי מאזני אחר
979	861	1,840	1,028	786	1,814	ו. חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
482	829	1,311	535	767	1,302	מזה: הלוואות לדיר בגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽⁵⁾
404	-	404	413	14	427	הלוואות לדיר בגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾

הערה: סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת למעט סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני בגין אנשים פרטיים.
- (2) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה של קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי, לפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי.
- (3) הלוואות לדיר אשר הפרשה המזערית בגין מחושבת לפי עומק הפיגור, שנמצאות בפיגור מעל 3 ועד 6 חודשים, והלוואות לדיר אחרות, שאינן פגומות אשר הנין בפיגור של 90 ימים או יותר. ההפרשה המזערית בגין לא מחושבת לפי עומק הפיגור.
- (4) לרבות חובות פגומים צוברים הכנסות ריבית שאורגנו מחדש בשנים קודמות.
- (5) סוג מחדש.

להלן החלוקה הענפית של 6 הלזוים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2011:

לזוה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל
1.	בינוי ונדל"ן	648	334	982
2.	בינוי ונדל"ן	607	200	807
3.	בינוי ונדל"ן	205	412	617
4.	בינוי ונדל"ן	485	97	582
5.	בינוי ונדל"ן	28	526	554
6.	תקשורת ושירותי מחשב	504	36	540

סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לזוה ושל קבוצת לזוים.

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לזוה:

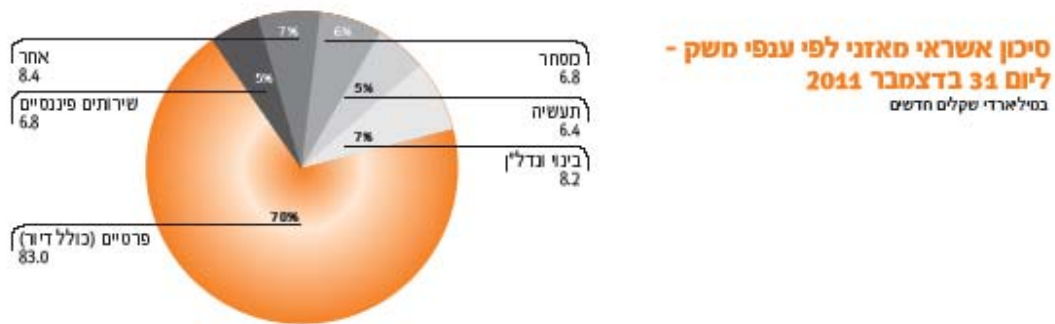
סיכון אשראי לזוה (באלפי שקלים חדשים)	2011		2010	
	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלזוים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלזוים בקבוצה
עד 150	13.3%	76.9%	13.9%	77.7%
150-600	24.2%	17.1%	24.8%	17.0%
600-2,000	23.0%	5.4%	20.5%	4.7%
מעל 2,000	39.5%	0.6%	40.8%	0.6%

להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לזוים בארץ⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק	2011		2010	
	סיכון אשראי מאזני	% מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני	% מסך סיכון האשראי המאזני
אנשים פרטיים (כולל הלזואות לדיוור)	82,997	69.5%	71,932	68.1%
בינוי ונדל"ן	8,242	6.9%	7,200	6.8%
שירותים פיננסיים	6,794	5.7%	7,723	7.3%
תעשייה	6,431	5.4%	5,322	5.0%
מסחר	6,785	5.7%	5,646	5.3%
אחר	8,436	7.0%	7,866	7.5%
סך הכל	119,685	100.0%	105,689	100.0%

(1) כולל אשראי והשקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

סיכון האשראי של הציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו.

סיכון האשראי הכולל בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2011 לסך של 168 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 156 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2010, גידול בשיעור של 8% הנובע בעיקרו מהלוואות לדור.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך גדלה במהלך שנת 2011 בכ-1.0 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-13.2%. הגידול ביתרת ההשקעה בניירות ערך היה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	הערך במאזן ליום	
	31 בדצמבר 2010	31 בדצמבר 2011
מטבע ישראלי		
לא צמוד	3,760	5,128
צמוד מדד	413	302
מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)	3,195	2,917
מניות	81	85
סך הכל	7,449	8,432

שיעור שינוי באחוזים: 36.4% (לא צמוד), 26.9% (צמוד מדד), 8.7% (מטבע חוץ), 4.9% (מניות), **13.2%** (סך הכל).

להלן פרטים נוספים על השקעות קבוצת הבנק בניירות ערך (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום		
31 בדצמבר 2010	31 בדצמבר 2011	
איגרות חוב ממשלתיות:		
6,308	7,410	ממשלת ישראל
103	86	ממשלת ארצות-הברית
6,411	7,496	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:		
127	159	ישראל
191	135	בריטניה
99	104	גרמניה
25	26	קוריאה הדרומית
35	-	קנדה
18	-	אוסטרליה
18	5	אחר ⁽¹⁾
513	429	
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים (שאינם בנקים) במדינות מפותחות⁽²⁾:		
184	115	ארצות הברית
36	19	בריטניה
10	11	לוקסמבורג
230	145	
743	574	סך הכל איגרות חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים במדינות מפותחות
איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):		
17	108	תעשייה
45	37	בינוי
24	48	חשמל ומים
1	-	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
23	23	תקשורת ושרותי מחשב
44	-	שירותים פיננסיים
154	216	סך הכל איגרות חוב של חברות
60	61	איגרות חוב מגובות נכסים (CLO)
81	85	מניות
7,449	8,432	סך הכל ניירות ערך

(1) כולל מדינה אחת בדצמבר 2011 לעומת שתי מדינות בדצמבר 2010.

(2) החשיפה מורכבת, רובה ככולה, מחשיפה לבנקים להשקעות ולחברות אחזקות בקבוצות בנקאיות.

להלן מידע נוסף לגבי ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה המפרט את משך הזמן בו קיימת הירידה ושיעוריה מהעלות המופחתת (במיליוני שקלים חדשים) :

ליום 31 בדצמבר 2011					
משך הזמן בו נמוך השווי ההוגן מהעלות המופחתת					
שיעור הירידה מהעלות המופחתת	עד 6 חודשים	9-6 חודשים	12-9 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
איגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה					
20%	-	-	3	3	3
20%-40%	-	-	9	9	9
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	-	-	12	12	12
איגרות חוב זמינות למכירה אחרות					
20%	22	11	-	36	69
20%-40%	-	-	-	18	18
מעל 40%	-	-	-	4	4
סך הכל	22	11	-	58	91
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	22	11	-	70	103

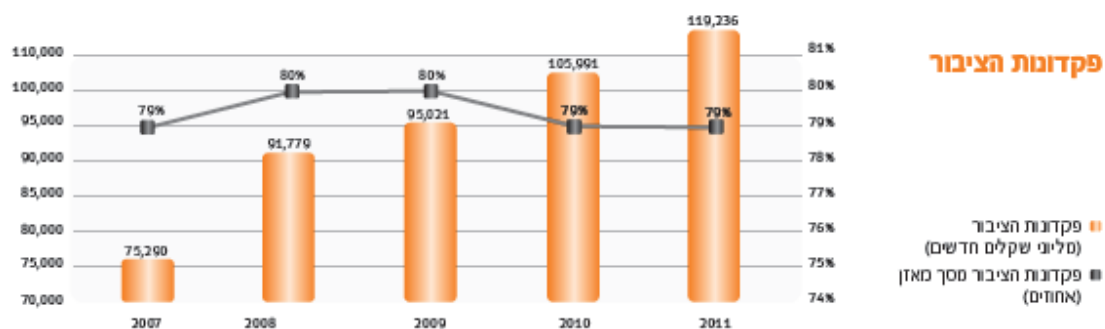
ליום 31 בדצמבר 2010					
משך הזמן בו נמוך השווי ההוגן מהעלות המופחתת					
שיעור הירידה מהעלות המופחתת	עד 6 חודשים	9-6 חודשים	12-9 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
איגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה					
20%	-	-	4	4	4
20%-40%	-	-	7	7	7
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	-	-	11	11	11
איגרות חוב זמינות למכירה אחרות					
20%	19	-	6	24	49
20%-40%	-	-	2	-	2
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	19	-	8	24	51
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	19	-	8	35	62

בשנת 2011 נרשמו הוצאות בסך של כ-10 מיליוני שקלים חדשים בגין הפרשות לירידת ערך שאינן בעלות אופי זמני של אגרות חוב של בנקים (בשנת 2010 - 2 מיליוני שקלים חדשים בגין אגרות חוב מגובות נכסים ו-5 מיליוני שקלים חדשים בגין מניות). לפרטים נוספים ראה ביאורים 3 ו-24 לדוחות הכספיים.

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2011 לכ-79% לעומת 80% בסוף שנת 2010. בשנת 2011 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של כ-13.2 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-12.5%.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (%)	השיעור מסך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר	
	2011	2010		2011	2010
מטבע ישראלי	72,554	62,754	15.6	60.8%	59.2%
לא צמוד	23,046	22,342	3.2	19.3%	21.1%
צמוד מדד	23,636	20,895	13.1	19.8%	19.7%
מט"ח כולל צמוד מט"ח					
סך הכל	119,236	105,991	12.5	100.0%	100.0%

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	2011	2010	שיעור השינוי
בנקאות קמעונאית:			
משקי בית	54,091	46,864	15.4%
עסקים קטנים	8,268	6,413	28.9%
סך הכל	62,359	53,277	17.0%
בנקאות פרטית	5,831	4,946	17.9%
בנקאות מסחרית	3,471	3,631	(4.4%)
בנקאות עסקית	32,524	24,072	35.1%
ניהול פיננסי	15,051	20,065	(25.0%)
סך הכל	119,236	105,991	12.5%

לפרטים נוספים על מרכיבי פקדונות הציבור ומרכיבי הפקדונות מבנקים, ראה ביאורים 9 ו-10 לדוחות הכספיים. **יחס ההון העצמי לסך המאזן** בקבוצה ביום 31 בדצמבר 2011 הגיע ל-5.10% לעומת 5.35% בסוף שנת 2010.

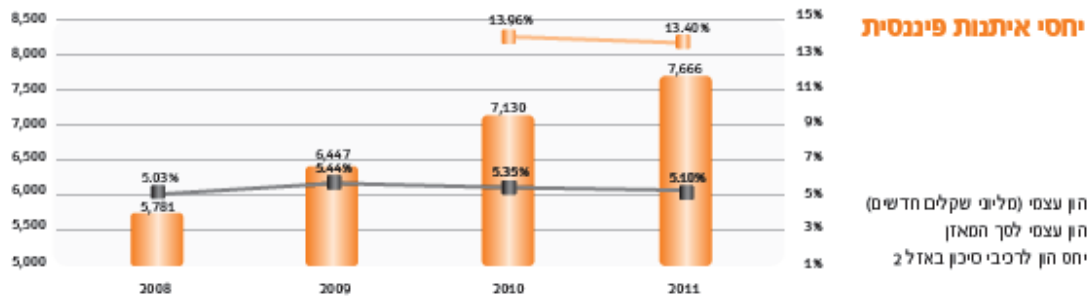
יחס הון לרכיבי סיכון

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים מחוייב תאגיד בנקאי לשמור על יחס הון מזערי כולל, שלא יפחת משיעור של 9% מהסיכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים, כאשר אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות המפקח. לפרטים בדבר החלטות הדירקטוריון על יעדי ההון של הבנק, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים. החל מיום 31 בדצמבר 2009 מחושב יחס ההון לרכיבי סיכון על פי כללי באזל II.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה:

2010 בדצמבר 31	2011 בדצמבר 31	
7.91 ⁽¹⁾	7.77	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.96 ⁽¹⁾	13.40	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	9.00	יחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים

(1) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז להלן.

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות הגיעה בשנת 2011 לכ-151 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-97 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מתרומת בנק יהב לרווחיות הקבוצה, כמפורט להלן, ומהשפעת שערי החליפין על ההשקעה בחברה בת בחוץ לארץ, שגרמה לגידול של כ-22 מיליון שקלים חדשים בסעיף זה, כנגד הוצאות שנרשמו ברווח מפעילות מימון.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: בנק יהב)

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרשיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רשיונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון החדש, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של המפקח על הבנקים.

בד בבד עם קבלת הרישיון החדש, נתקבל בבנק יהב אישור המפקח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון החדש, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

במהלך שנת 2011 העמיד הבנק לרשות בנק יהב הון בסך 40 מיליוני שקלים חדשים, בתמורה לכתבי התחייבות שהנפיק יהב לבנק.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2011, ללא הפחתת מוניטין, הסתכמה בכ-38.4 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-18.9 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010 (8.8 מיליוני שקלים חדשים לאחר הפחתת מוניטין). תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב (הון ממוצע, כהגדרתו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים) הגיעה בשנת 2011 ל-10.4%, בהשוואה ל-5.3% בשנת 2010. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ל-16,755 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 14,795 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2010. יתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה לכ-5,793 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-5,432 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2010.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: טפחות ביטוח)

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת בניהול פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק.

תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2011 הסתכמה בכ-71 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-54 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בשנת 2011 לכ-15.5% לעומת תשואה של כ-13.4% בשנת 2010.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל, הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתיות הבנק, תרמו לרווחי הבנק בשנת 2011 כ-11 מיליוני שקלים חדשים, נטו, לעומת כ-12 מיליוני שקלים חדשים, נטו, בשנת 2010.

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, UMOHC B.V., הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בשנת 2011 בכ-1.6 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-3.1 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2010.

סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-150 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-195 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2010.

יתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה בכ-44 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-59 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2010. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה בכ-74 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-104 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2010. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה בכ-80 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-122 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2010. יתרת הפיקדונות מבנקים ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה בכ-12 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-16 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2010.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

תרומת מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד כנזכר לעיל), המחזיקה בבנק המזרחי שוויץ, לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2011, הסתכמה ברווח של כ-30 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של כ-13 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרת ההשקעה, המכוסה על ידי מקורות בבנק עצמו. לכן, אין משמעות להשפעת שערי החליפין בדוח המאוחד.

ללא השפעת השינויים בשערי החליפין הסתכמה תרומת החברה לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2011 ברווח של כ-8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 12 מיליוני שקלים בשנת 2010.

בחודשים האחרונים מתנהלים מגעים בין רשויות ארצות הברית ושוויץ במסגרת אמנת כפל המס בין ארצות הברית ושוויץ. לפי בקשת רשויות שוויץ, מספר בנקים שוויצרים ובהם United Mizrahi (Switzerland) Ltd (חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק) מסרו מידע סטטיסטי אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאיים, לצורך העברתו לרשויות ארצות הברית. לא נמסרו פרטים מזהים של הלקוחות כגון שמות הלקוחות. United Mizrahi (Switzerland) Ltd משתף פעולה עם רשויות שוויץ ופועל על פי הוראות הדין החל עליו.

נכון למועד זה, על בסיס המידע שבידי הבנק וסטטוס המגעים המתנהלים, אין השפעה מהותית על מצבו העסקי והפיננסי הנוכחי של United Mizrahi (Switzerland) Ltd. בשלב זה, ובהתבסס על המידע הקיים, לא ניתן להעריך את מידת ההשפעה הצפויה על מצבו העסקי והפיננסי של United Mizrahi (Switzerland) Ltd.

השקעות בתאגידים ריאליים

הבנק מנהל השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים. מניות התאגידים ריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, נרכשו למטרת השגת רווחי הון ומוצגות בתיק ניירות הערך הזמין למכירה לפי שווי הוגן. כ-8.8% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשוויין המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2011 לסך של 66 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 61 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2010, כמפורט להלן:

- א. כ-6 מיליוני שקלים חדשים (3 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2010), הינם בגין השקעות סחירות המוצגות בתיק הזמין למכירה.
- ב. כ-34 מיליוני שקלים חדשים (33 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2010) הינם בגין יחידות השתתפות בקרנות השקעה שונות.
- ג. כ-15 מיליוני שקלים חדשים (13 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2010), המהווים את יתרת ההשקעה של הבנק בפסגות ירושלים בע"מ, חברה פרטית שרכשה מקרקעין באזור ירושלים לצורך פיתוחם לבניה למגורים, הכוללים השקעה בשטרי הון שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2011 לסך של כ-31 מיליוני שקלים חדשים (29 מיליוני שקלים חדשים בסוף 2010). בנוסף, העמיד הבנק אשראי לפסגות ירושלים בע"מ, שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של כ-14 מיליוני שקלים חדשים (בסוף שנת 2010 - 20 מיליוני שקלים חדשים).
- ד. כ-2 מיליוני שקלים חדשים (סכום זהה לסוף שנת 2010) המהווים את יתרת ההשקעה של הבנק ברוסאריו קפיטל בע"מ, חברה פרטית העוסקת בתחום חיתום, ליווי ויעוץ להנפקות פרטיות וציבוריות, מיזוגים ורכישות, השקעה בניירות ערך והפצת ניירות ערך.
- ה. השקעות במספר תאגידים שונים, אחרים, המוצגות לפי שיטת העלות, אשר יתרת ההשקעה בהם הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של כ-9 מיליוני שקלים חדשים לעומת 10 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2010.

רווחי הבנק נטו מדיבידנד ומרווחי מימוש של השקעות בתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו בשנת 2011 בסך של כ-6 מיליון שקלים חדשים, לעומת הפסד של כ-1 מיליון שקלים חדשים בשנת 2010.

רכוש קבוע ומתקנים

נתונים בדבר הרכוש הקבוע של הבנק מובאים בביאור 7 – "בניינים וציוד" בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר ציוד המחשוב ראה בסעיף מערכות מידע ומחשוב להלן.

נכסי מקרקעין

השטח הכולל של המקרקעין בבעלות הבנק, או ששוכר הבנק לשימוש, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2011 בכ- 128.8 אלפי מ"ר, כמפורט בטבלה שלהלן:

אלפי מ"ר ברוטו, ליום 31 בדצמבר 2011			סוג הנכס ⁽¹⁾
שטח כולל	בשכירות	בבעלות	
63.7	29.7	34.0	סניפים ברחבי הארץ
40	10.0	30.0	משרדים ומחסנים ⁽²⁾
23.3	1.6	21.7	נכסים שאינם בשימוש אך מהווים פוטנציאל לשימוש בעתיד ⁽³⁾
1.8	1.2	0.6	נכסים שאינם בשימוש ומיועדים למכירה או לפינוי ⁽⁴⁾
128.8	42.5	86.3	סך הכל

- (1) בבעלות הבנק שטח כולל של כ- 18.1 אלפי מ"ר המשמש לחניה, שאינו כלול בטבלה לעיל.
 (2) הבנק רכש 2 מגרשים בלוד בשטח כולל של כ- 8.4 אלפי מ"ר (פירוט להלן) להקמת מבנה ששטחו כ- 36 אלפי מ"ר, מזה כ- 24 אלפי מ"ר משרדים וכ- 12 אלפי מ"ר חניות. המבנה בשלבי גמר ומאכלס בחלקו בשטח של כ- 3.2 אלפי מ"ר נכון ל- 31.12.2011. מבנה נוסף בשטח של כ- 1 אלפי מ"ר בתהליך הקמה.
 (3) מתוך הנכסים שאינם בשימוש ומהווים פוטנציאל לשימוש עתידי, כ- 22.4 אלפי מ"ר בתהליך שיפוץ והתאמה לצרכי הבנק (כ- 20.8 אלפי מ"ר במבנה בלוד המיועדים לשימוש בטווח הקרוב) וכ- 0.6 אלפי מ"ר מושכרים לאחרים וכ- 0.3 אלפי מ"ר פנויים.
 (4) כ- 1.2 אלפי מ"ר מהנכסים המיועדים למכירה או לפינוי, מושכרים לאחרים.

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסי מקרקעין הדרושים לו בפועל, או שצפוי שידרשו לו בעתיד. הבנק בוחן באופן שוטף את היקפם, מאפייניהם ומיקומם של השטחים הנחוצים לו, על בסיס תכניתו העסקית והתכנית לפריסה הארצית של הסניפים, ועורך את ההתאמות הנדרשות.

ביום 3 בנובמבר 2008 רכש הבנק קרקע בשטח של כ- 4.7 אלפי מ"ר באזור התעשייה הצפוני של העיר לוד. הבנק הקים על המגרש מבנה מרכזי ששטחו הכולל כ- 36 אלפי מ"ר. המבנה ישמש את הבנק, בין היתר, כקריית שירותים, אליה יועברו בהתאם לתכנית, בעיקר תשתיות ושירותי המחשוב המרכזיים של הבנק, פעילויות הדרכה, מוקדים טלפונים ושירותי תפעול עורפי. העלות הצפויה של הפרויקט מסתכמת לסך של כ- 250 מיליוני שקלים חדשים, עד ליום 31 בדצמבר 2011 בוצעו עבודות בעלות של כ- 215 מיליון שקלים חדשים.

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים התקבל טופס 4 לאכלוס המבנה, ומכלל השטח אוכלסו כבר כ- 3.2 אלפי מ"ר. המשך איכלוס המבנה יעשה באופן מדורג. המבנה כולל עתודות שטח לגידול עתידי.

ביום 8 בפברואר 2011 רכש הבנק קרקע בשטח של 3.7 אלפי מ"ר, הצמודה למגרש הקיים בלוד, לצורך הקמת מבנה תת קרקעי בשטח של כ- 1 אלפי מ"ר.

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הינה כ- 902 מיליוני שקלים חדשים לעומת כ- 876 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2010. הגידול נובע, רובו ככולו, מההשקעה במגרש בלוד כמתואר לעיל.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נבל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, "Market Leader in Mortgages Tefahot", "Israel No.1 Du Credit Hypothecaire En Tefehot", ובוריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשוויץ ובאיחוד האירופי.

מערכות מידע ומיחשוב

שרותי המחשוב של בנק מזרחי טפחות ניתנים על ידי חברה בת בבעלות מלאה של הבנק – מחיש שרותי מחשב בע"מ (להלן: "מחיש"). מחיש פועלת לפיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות ולשיפור מתמיד ברמת הציוד הטכנולוגי בבנק.

האתר המרכזי המשמש את מערכות המחשב של קבוצת הבנק כולל מחשבים מרכזיים (להלן: "מיינפריים"), שרתים, מערכות אחסון נתונים, ציוד תקשורת וציוד קצה, המשמשים כולם כתשתית הפיתוח והתפעול של המערכות במחיש (ראה סעיף "תשתיות ותפעול" להלן).

אתר ההתאוששות ממקרה אסון (DRP) הממוקם בנפרד, כולל מחשב מרכזי, שרתים, אמצעי אחסון, ציוד תקשורת וציוד קצה (ראה סעיף "גיבוי והתאוששות מאסון" להלן).

בסניפי הבנק הפרושים ברחבי הארץ נמצא ציוד המשמש כתשתית התפעולית של הסניפים: שרת סניפי, עמדות קצה, ציוד תקשורת, מדפסות וציוד ייעודי נוסף, כגון: עמדות מידע ללקוחות, סורקים וקוראי שיקים.

שירותי מחשוב לבנק יהב

בנק מזרחי טפחות רכש את השליטה בבנק יהב (50% מהמניות) מבנק הפועלים.

מאז רכישת בנק יהב על ידי הבנק, פועלת מחיש לתת לבנק יהב את שירותי המחשוב, במקום השירותים אותם מקבל בנק יהב מבנק הפועלים. שלב ראשון שבוצע, הינו מתן שירותי עובר ושב בסניפי בנק מזרחי-טפחות ללקוחות בנק יהב.

על פי הסכם הרכישה תוכנן להעביר את שירותי המיחשוב מבנק הפועלים לבנק מזרחי-טפחות עד מחצית שנת 2011. בחודש אוקטובר 2009 ביצע הבנק בחינה מחודשת של פרויקט שילוב מערכות בנק הפועלים, ובעקבותיה הוצע כי בנק יהב ימשיך לקבל את שירותי המיחשוב הניתנים כיום על ידי בנק הפועלים לתקופה נוספת מעבר לזו שהוגדרה בחוזה הרכישה, וכי לקוחות בנק יהב ימשיכו לקבל שירותי עובר ושב בסניפי בנק מזרחי-טפחות. בנובמבר 2009 אושר המתווה המוצע על ידי בנק ישראל, כך שבנק יהב ימשיך לקבל שירותי מיחשוב מבנק הפועלים עד ליום 31 בדצמבר 2015.

במהלך שנת 2010 הוקמה ועדה דירקטוריונית לליווי תהליך המרת המערכות. נערך מיפוי, בסיוע שרותי יעוץ חיצוניים, של הסיכונים הנובעים מתהליך המרת המערכות. במתווה שנקבע הוחלט כי תחילה יומרו מערכות יהב הפנימיות, ולאחריהן מערכות בנק הפועלים.

בחודש נובמבר 2010 התקבל מכתב מבנק ישראל, המורה לבנק יהב להגיש תוכנית עבודה מסודרת להמרה. אם וכאשר יוחלט להמשיך בהמרת מערכות יהב מבנק הפועלים במתכונת שנבחנה בעבר למערכות הבנק, יימשך הפרוייקט מהנקודה בה הוא הוקפא.

תשתיות ותפעול

מערכות הליבה הבנקאיות (Core Banking) מבוססות על פלטפורמת מחשב מרכזי (מיינפריים) מתוצרת IBM. רוב הפרוייקטים החדשים מפותחים כיום בסביבה הפתוחה על פלטפורמות Windows ו-Linux. בין הסביבה הפתוחה לסביבת המיינפריים קיימים ממשקים הדוקים המיועדים להעברת נתונים בין שתי הסביבות. המערכות פועלות על גבי שלושה מחשבי מיינפריים וכ- 1,500 שרתים. עיקר העדכון של מערכות הליבה מתבצע בתהליך לילי המעדכן את בסיס הנתונים בפעילות השוטפת שארעה במהלך היום ואת הספר הראשי של הבנק, במטרה לספק נתונים מעודכנים לקראת פתיחת היום הבא.

גיבוי והתאוששות מאסון

מדיניות הבנק להתאוששות מאסון מתבססת על הפעלה של המערכות העיקריות באתר הגיבוי תוך פרק זמן שלא יעלה על 8 שעות. לצורך כך נבנתה תכנית (Disaster Recovery Plan) DRP, המתבססת על הסכם עם חברת IBM לקבלת שירותי מתקן גיבוי באתר IBM, בשילוב ציוד שבבעלות הבנק המותקן באתר הגיבוי. הפתרון כולל מחשב מרכזי, אמצעי אחסון מידע, שרתים וכ- 150 עמדות עבודה. הנתונים באתר ה- DRP מעודכנים בזמן אמיתי בשיטת "הגיבוי החם". קיימות מספר מערכות פתוחות, שהוגדרו בדרגת קריטיות נמוכה, שלא נכללות בשלב זה באתר הגיבוי. מערכות אלה מגובות באמצעות "גיבוי קר". בשנת 2012 תימשך הרחבת האתר, ותתווספה אליו מערכות על פי סדר עדיפויות שנקבע על ידי הבנק. במטרה להבטיח את אמינות הגיבוי באמצעות אתר ה- DRP ואת יכולת ההתאוששות מאסון, מבוצעים תרגולים פעמיים בשנה. בנוסף על מערכת הגיבוי, קיימים אמצעים המספקים הגנה פיזית לציוד ולתשתיות, הן באתר המרכזי והן באתר הגיבוי: איתור דליפות, איתור הצפות, מניעת זעזועים חשמליים ועוד.

העברה של ה- Data Center ללוד

בנק מזרחי-טפחות החליט לרכז את שירותי ה-Data Center של מחיש באתר חדש בלוד. מרכז זה יכלול את תשתיות המחשוב והטלפוניה הנמצאים כיום באתר המרכזי בתל אביב. עם המעבר ללוד ישמש האתר בתל אביב כאתר DRP עצמאי של הבנק. לפרטים, ראה להלן בפרק הרכוש הקבוע והמתקנים. במהלך שנת 2010 הסתיים בינוי האתר שיכיל את ה- Data Center. במהלך 2011 הותקנה ליבת התקשורת, מבוססת, בעיקרה, על ציוד של חברת סיסקו, וחלק מעובדי הבנק הועברו למשרדים בלוד. ב- 2012 מתוכננת השלמת העברת יתר עובדי הבנק והעברת ציוד המחשוב מהאתר הנוכחי בתל-אביב לאתר המחשוב בלוד.

אבטחת מידע

בקבוצת הבנק קיימת פונקציה הנושאת בתפקידי ניהול אבטחת יישומים ורשת, האחראית לנושאים של אבטחת מידע בהתאם לנוהל בנקאי תקין 357, כדלקמן:

- מימוש מדיניות הבנק בנושאים של אבטחת מידע בהיבט הטכנולוגי, לרבות בשלוחות חוץ לארץ.
- מימוש דרישות הרגולציה בהיבט של אבטחת מידע.
- מענה מידי לארועי אבטחת מידע.

- אישור העברה והוצאה של מידע על פי מדיניות הבנק.
 - מעורבות בתכנון וביישום של פרויקטים ובמתן אישור לפרויקטים מהיבט של אבטחת מידע.
 - פיתוח תשתיות וניהול פרויקטים בנושא אבטחת מידע.
 - מדיניות אבטחת מידע בשלוחות חוץ לארץ.
- הבנק מוסמך ISO בנושא אבטחת מידע לבנקאות ישירה. למדיניות הבנק בנושא אבטחת מידע, ראה להלן בפרק ניהול סיכונים.

ספקים

- לקבוצת הבנק באמצעות מחיש מספר ספקים משמעותיים בתחומי תשתיות החומרה והתוכנה, אשר חלקם הינם ספקים שהינם בעלי התמחות וידע בלעדיים בתחומם או שבתחום הרלוונטי מצוי מספר מצומצם של ספקים:
- IBM - חומרה ותוכנה למיינפריים, לסביבת השרתים ולתשתית Storage, כולל שירותי תחזוקה. IBM מספקת את התשתית המרכזית בחומרה ובתוכנה למערכות הליבה הבנקאיות. IBM הינה חברה בינלאומית גדולה המספקת שירותים דומים, באופן כמעט בלעדי, לכל הבנקים הגדולים בישראל ולמרבית הבנקים הגדולים בעולם.
 - מייקרוסופט - מערכות הפעלה ותשתית לשרתים, משרד ממוחשב ותחנות קצה.
 - CA - תוכנות מיינפריים.
 - סיקו - ציוד תקשורת.

פרויקטים

- קבוצת הבנק, באמצעות מחיש, מקדמת מספר פרויקטים המחייבים השקעות גדולות במיחשוב, ומצויים בשלבים שונים של פיתוח והטמעה. פרויקטים אלה ניתנים לסיווג למספר קבוצות כמפורט להלן:
- פרויקטים במהלך פיתוח.
 - פרויקטים שהופעלו בשנים האחרונות ומטופלים במסגרת תוכנית העבודה השוטפת.
 - פיתוח תשתיות מחשוב.
- א. פרויקטים במהלך פיתוח:
- מערכת לתפעול חדר עסקאות – החלפת המערכת הקיימת המתפעלת את חדר העסקאות כדי להתאים את המערכת הממוחשבת למגוון העסקאות ולהיקף הפעילות.
 - מערכת חדשה לניהול הספר הראשי ולעריכת הדוחות הכספיים של הבנק. המערכת תחל לפעול במסגרת עריכת דוחות הרבעון הראשון של 2012.
 - המשך פיתוח פרויקט הבנקאות ההיברידית, אשר החל לפעול במהלך שנת 2011 ובמסגרתו הותקנה מערכת טלפונית IP שמחליפה את מערכות המוקד הישנות ומחברת אליה מערכות עסקיות במוקד ובסניפים. השלמת פיתוח הפרויקט צפויה ב- 2012.

ב. פרויקטים שהופעלו בשנים האחרונות, ומטופלים במסגרת תכנית העבודה השוטפת:

- מערכת משכנתאות חדשה - הושלמה המרת המשכנתאות למערכת המשכנתאות החדשה "שוהם".
- מערכת לניהול חובות פגומים – מערכת שמטרתה לתת מענה להוראות בנק ישראל בנושא. המערכת הופעלה באופן חלקי במהלך שנת 2010 לצורך הפקת דיווחים לבנק ישראל, והחלה לפעול באופן מלא בתחילת שנת 2011.
- מערכת ניהול קשרי לקוחות בסניפי משכנתאות - התאמת מערכת ניהול קשרי לקוחות לעבודה בסניפי משכנתאות, תוך מתן דגש לתהליכי מיצוי הפעילות מול לקוחות.
- מערכת ייעודית לניהול דוחות הביקורת. המערכת מאפשרת מעקב ממוכן ומשופר אחר הממצאים וההמלצות בדוחות הביקורת.

ג. פיתוח תשתיות מיחשוב - ההשקעה בפיתוח תשתיות הינה בסיס חשוב, המאפשר לבנק תמיכה בהרחבת עסקיו, באמצעות פיתוח מערכות חדשות ומובילות בתחום הבנקאות. במסגרת זו נכללים, בין היתר, שדרוג המחשב המרכזי, הרחבה ושדרוג של חוות השרתים, התאמת מערכות האחסון, הרחבת מערכת התקשורת והחלפת תחנות עבודה בסניפים.

היקף ההשקעה בתוכנה ובחומרה (לרבות עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהונו) הסתכם בשנת 2011 בכ- 150 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל- 118 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010.

פעילות חוץ מאזנית

קופות גמל - הקבוצה מספקת שרותי תפעול לקופות גמל. שווי הנכסים של הקופות, שהקבוצה מספקת להן שרותי תפעול, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2011 בכ- 58.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ- 59.9 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2010, קיטון הנובע בעיקר מהירידה בשערי ניירות הערך.

פעילות לקוחות בניירות ערך - שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות הגיע ביום 31 בדצמבר 2011 לכ- 152.9 מיליארדי שקלים חדשים לעומת כ- 154.1 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2010. ההכנסות מפעילות בניירות ערך בקבוצה הסתכמו בשנת 2011 ב-265 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 303 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010, קיטון של כ-12.5%.

פעילות לפי מידת הגבייה – לבנק אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), בגינם מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלת גבייה. יתרת האשראי מפיקדונות לפי מידת הגבייה עמדה ביום 31 בדצמבר 2011 על כ-13.7 מיליארדי שקלים חדשים לעומת כ-15.3 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2010. הסכומים אינם כוללים הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם. לפרטים נוספים, ראה ביאור 19 ב. לדוחות הכספיים.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות, סוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים שהיקף פעילותם הכספי נמוך יחסית ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליון שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליון שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצרכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שישה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליון שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - מגזר זה הינו באחריות סקטור תאגידיים גדולים שבחטיבה העסקית. המגזר כולל את הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשיוך לקוח לסקטור תאגידיים כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליון שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות הגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר מצוי באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל והפצה של קרנות נאמנות, המשמשות אפיקי השקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בניה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות, כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים למגזר הניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים למגזר הניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם הן בוצעו.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפים, מועמסות על לקוחות הסניף.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות בהתאם לבסיסי העמסה מתאימים.
- הוצאות המיוחסות ישירות לסניפי הבנק, לרבות משכורות ונלוות, שכר דירה ואחזקה, יוחסו למגזרים השונים כהוצאות בין-מגזריות, בהתאם לשיוך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם סניפים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שיעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שויכו הלקוחות ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, על שיוך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת מדידת הרווחיות.

מידע כספי על מגזרי הפעילות

הואיל ולא נקבעו כללים אחידים לשיוך הלקוחות למגזרים, לא ניתן להשוות נתונים באשר לחלקו של הבנק במערכת לפי מגזרי הפעילות השונים, ברווח ובתשואה על ההון.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות כפי שהוגדרו על ידי הבנק (במיליוני שקלים חדשים, בסכומים מדווחים). לפרטים, ראה ביאור 31 לדוחות הכספיים.

רווחיות

רווח נקי		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)		התשואה להון (באחוזים)	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2011	2010	2011	2010	2011	2010
משקי בית:					
368	292	35	36	14.8	13.4
178	98	17	12	19.9	11.2
53	32	5	4	98.6	52.2
140	100	13	12	35.8	27.6
69	54	7	7	17.0	13.6
191	⁽¹⁾ 73	19	10	7.3	⁽¹⁾ 2.8
45	⁽¹⁾ 152	4	19	15.3	⁽¹⁾ 52.7
1,044	801	100	100	14.6	11.8

(1) סווג מחדש.

מגזר משקי הבית

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, שלהם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של שני בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור, והוא מטופל באחריות החטיבה הקמעונאית של הבנק.

לקראת סוף שנת 2011 השיק הבנק את "הבנקאות ההיברידית", שילוב מיטבי בין בנקאות אישית ודיגיטלית, המאפשר לכלל הלקוחות נגישות ישירה לבנקאי האישי שלהם בסניף באמצעות מגוון ערוצים. תפיסת שירות זו שהינה ייחודית וחדשנית, מגייסת את ההתפתחות הטכנולוגית בעולם הבנקאות ליצירת קשר ישיר ומידי בין הלקוח לבין הבנקאי האישי שלו בסניף. בניגוד לתפיסות בנקאיות אחרות, הטכנולוגיה לא נועדה לשמש תחליף לבנקאי האישי בסניף אלא דווקא לחבר ולהדק את הקשר בינו ובין הלקוח. בנוסף, פוצלו עובדי המוקד הטלפוני של הבנק לצוותים – "צוותי סניף", כל צוות שויך לסניף ספציפי ומהווה חלק בלתי נפרד מהסניף. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות הטלפון, הסלולר, מסרונים ודואר אלקטרוני, מכל מקום שבו יהיו, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה 20:00 בערב.

מוצרים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב** - מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות** - מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות** – הלוואות למטרות שונות; בין היתר, הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שיעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **סיוע במימון רכישת כלי רכב** - הפעילות בתחום הלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב, תוך הצעת מבצעים משותפים למימון רכישת כלי רכב על ידי לקוחות.

משכנתאות

השירותים העיקריים בתחום המשכנתאות הינם הלוואות מכספי הבנק. בנוסף, פועל הבנק בתחום המשכנתאות במתן שירותי ביצוע וסליקה של הלוואות המועמדות על ידי המדינה, ובכלל זה הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון. הפעילות בתחום המשכנתאות כוללת גם הצעת ביטוח חיים וביטוח נכסי לווים (ביטוח אגב משכנתא) באמצעות סוכנות הביטוח שבבעלות הבנק.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

שיעור שינוי		היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
2009 ל- 2010	2010 ל- 2011	2009	2010	2011	
					משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרה)
24.9%	0.1%	13,140	16,413	16,437	מכספי הבנק
					מכספי האוצר:
(51.9%)	(48.8%)	345	166	85	הלוואות מוכונות
6.6%	(47.9%)	182	194	101	הלוואות עומדות ומענקים
22.7%	(0.9%)	13,667	16,773	16,623	סך הכל הלוואות חדשות
(20.9%)	8.7%	1,653	1,308	1,422	הלוואות שמוחזרו
18.0%	(0.2%)	15,320	18,081	18,045	סך הכל ביצועים
0.7%	(6.5%)	50,368	50,721	47,413	מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן תיאור השירותים העיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, הניתנות על ידו כהלוואות חופשיות (שאינן במסגרת תוכניות הסיוע של משרד השיכון) לרכישת נכס מקרקעין ולבניה, על פי רוב למטרת מגורי הלווה. ההלוואות ניתנות לתקופה ארוכה של עד 30 שנה, הנקבעת בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת ההחזר של הלווים.

הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשלבת בין הרכיבים הבאים או חלק מהם: רכיב צמוד מדד בריבית קבועה או משתנה, רכיב שקלי לא צמוד ורכיב צמוד למטבע חוץ. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון.

על רקע שיעורה הנמוך של ריבית בנק ישראל, שנת 2011 (בדומה לשנים 2010 ו- 2009) אופיינה בהעדפת הלווים לביצוע הלוואות בריבית משתנה, הן במגזר השקלי הלא צמוד והן במגזר הצמוד למדד, בהן שיעור הריבית אטרקטיבי בהשוואה להלוואות בריבית קבועה. בנוסף, במהלך שנת 2011 חלה עלייה הדרגתית במסלול לא צמוד בריבית קבועה, מסלול חדש יחסית שהתווסף בשנת 2010 למגוון המסלולים אותם מציע הבנק ללווים.

לפרטים בדבר מגבלה שקבע המפקח על הבנקים על מתן הלוואות לדירור בריבית משתנה ראה להלן במסגרת החקיקה במגזר.

שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד השיכון - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד השיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים, כמפורט להלן:

א. הלוואות - החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו, בגין הלוואות סיוע לזכאים שתינתנה מכספי האוצר החל מיום 1 ביולי 2004, יחול שיעור עמלת גבייה שנקבע על פי מרכז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות, הנמוך באופן משמעותי משיעור העמלה בגין הלוואות שניתנו עד ליום 30 ביוני 2004. תוקף הסכם זה הוארך מידי שנה, לאחרונה עד ליום 30 ביוני 2012. הכנסות הבנק בגין כלל פעילות ההלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2011 בכ- 85 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ- 92 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010.

לפרטים בדבר ההסכם בין משרד האוצר לבין הבנקים למתן ההלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה מכספי הבנק ועל אחריותו, ראה בביאור 19 ד' 18).

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תכניות הסיוע, קיים הסדר מיוחד של מתן אשראי מסובסד, הניתן לפי תנאים המתעדכנים מעת לעת על ידי משרד הבינוי והשיכון, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באיכלוסם ("הלוואת מקום").

במסגרת תחום ההלוואות, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות.

ב. מענק מותנה - הלוואה הניתנת כחלק מהסיוע לדיור, והופכת בהדרגה למענק בכפוף לתנאים הנקבעים על ידי משרד השיכון.

ביטוח חיים וביטוח נכסי לווים (ביטוח אגב משכנתא) – הרוב המכריע של הלווים מבטחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, ורוב הנכסים המשמשים כבטוחה מבטחים בביטוח נכסים.

לרשות הלווים המעוניינים בכך עומדת האפשרות להצטרף להסדר ביטוח עם אחד המבטחים עימם התקשרה סוכנות הביטוח בבעלות הבנק, או לחלופין, לערוך הסדרי ביטוח נאותים באופן עצמאי באמצעות מבטחים אחרים, ובתנאי שהפוליסה מוסבת לטובת הבנק. רובם המכריע של הלווים נהגו לעשות את ביטוח הרכוש וביטוח החיים, המהווים תנאי להעמדת ההלוואות, במסגרת הסדרי הבנק באמצעות הבנק, והחל מיום 1 בדצמבר 2005 באמצעות סוכנות בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק כמפורט להלן.

שיווק ביטוחים

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיור משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, ובביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

כדי לשמור על ההפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, הוצבו בסניפי הבנק המבצעים משכנתאות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח שבבעלות הבנק. בעמדות אלו רוכש הלקוח באופן עצמאי ביטוח חיים ונכס ומפיק את מסמכי הביטוח הדרושים לצורך ביצוע ההלוואה.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

	2009	2010	2011	
	83	86	92	ביטוח חיים
	35	33	33	ביטוח נכסים
סך הכנסות ממכירת ביטוח	118	119	125	

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קניה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שרותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שרותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול ושל קופות גמל.

כרטיסי אשראי

כרטיס האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. המגזר פועל בתחום זה מול חברות כרטיסי האשראי. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה, בעת פתיחת חשבון פרטי בבנק, ובהתאם לבקשת הלקוח. חברות כרטיסי האשראי, מצידן, משתמשות בבנק כצינור להפצת כרטיסיהן ללקוחות הבנק. הבנק מציע ללקוחותיו כמעט את כל סוגי כרטיסי האשראי הקיימים במשק הישראלי. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"הכרטיס" - כרטיס אשראי ממותג ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות. מטרת הכרטיס הינה חיזוק הקשר והרחבת הפעילות עם הלקוחות הקיימים ואמצעי נוסף לגיוס לקוחות חדשים לבנק.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 19.ד.13 לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות" – מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת החזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוצים וכד') או בכל פעולה אחרת. לצורך כך, ניתן ללקוח כרטיס אשראי ייחודי. החיובים בכרטיס האשראי יצטברו בחשבון העו"ש ויועברו לחשבון המשכנתא אחת לתקופה בהתאם לתנאי הכרטיס.

כרטיס אשראי "שוטף" ללקוחות טפחות - במסגרת פעילות הסינרגיה בבנק, מוצע כרטיס אשראי המבוסס על פלטפורמת "הכרטיס" ומיועד ללקוחות אשר נטלו משכנתא בבנק ואינם מנהלים חשבון עובר ושב פעיל בבנק. הלקוחות נהנים מההטבות השונות של מועדון "הכרטיס", כאשר החיובים החדשיים מועברים לבנק באמצעות הוראה לחיוב חשבוננו הפעיל של הלקוח בבנק אחר.

כרטיס אשראי "סטודנט חופשי" - הכרטיס מעניק לסטודנט אשראי הניתן לשימוש לצרכים שונים. האשראי במסגרת הכרטיס ניתן לניצול במשך 3 שנים, והוא נושא ריבית אטרקטיבית במיוחד על הסכום שנוצל בפועל. החזרי האשראי גמישים, כאשר תחילת החזר הקרן והריבית לאחר 3 שנים מיום קבלת הכרטיס (ניתן לבקש דחייה של שנה נוספת). ניתן לבצע פרעון מוקדם מלא, או חלקי, ללא עמלות וללא קנסות.

שירותים ייחודיים לבנק

השרות הייחודי המרכזי שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת הבנקאות ההיברידית, המאפשרת ללקוח גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים זמינים, כפי שפורט לעיל. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידו ללקוחותיו ומתוארים לעיל. במסגרת זו מציע הבנק הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נוטלי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלוונטיות הוחלו גם על לקוחות בנק אדנים ובנק יהב, בהתאם לפעילותם ולמאפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

חשבון מנהלים – המותג הייחודי "חשבון מנהלים", שהושק בשנת 2007, מאפשר לאוכלוסיה פרטית מועדפת להפיק את המירב מניהול חשבון העובר ושב בבנק. המותג שם דגש על רמת השירות, רמת ניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים הניתנים ללקוחות חשבון המנהלים. לרשות הלקוח עומדים יעצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אוברדרפט בלי ריבית" - קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא - הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה ההחזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התכנית.

יעוץ פנסיוני- הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

לפירוט תחליפים למוצרים ראה להלן בתיאור התחרות במגזר.

חקיקה

בחודש מרץ 2010 התקבל מכתב מהמפקח על הבנקים, על פיו אשראי שהועמד לקבוצת רכישה, המיועדת לבנות עשר יחידות דיור ומעלה, ישוקלל במשקל סיכון של 100% לצורך יחס הון עד לסיום תהליך הבניה.

בחודש יולי 2010 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הדורש בחינה וקביעת תהליכים בנוגע לסיכון האשראי בגין הלוואות לדיור, כולל דרישה להפרשה נוספת בגין הלוואות לדיור ביחס חוב לשווי הנכס המשועבד הגבוה מ-60%.

בחודש אוקטובר 2010 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בקשר עם ייחוס משקל סיכון של 100% לצורך יחס הון בגין הלוואות לדיור בסכום העולה על 800 אלפי שקלים חדשים, בשיעור מימון גבוה מ-60% ואשר הרכיב בהלוואה שניתן בריבית משתנה מהווה 25% לפחות מיתרת הלוואה.

בחודש מאי 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה בה הגביל את שיעור ביצוע הלוואות במסלולים ב"ריבית משתנה" (כהגדרתה בהוראה) בהלוואות לדיור (כמשמען בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 451) ל-33.3% לכל היותר מהתמהיל הכולל בהלוואה. מהוראה זו הוחרגו הלוואות לדיור במטבע חוץ שניתנו לתושבי חוץ, הלוואות גישור שתקופת הפירעון שלהן היא עד 3 שנים, והלוואות לכל מטרה בסכום של עד 100,000 שקלים חדשים, ובתנאי שבסך כל הלוואות לדיור המבוצעות בבנק, שיעור ההלוואות בריבית משתנה (על פי הגדרתן בהוראה) לא יהיה גבוה מ-33.3%.

לפרטים נוספים ולתיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, והסדרים חקיקתיים אשר פורסמו לאחרונה, אשר חלקם, בעלי השפעה על פעילות מגזר משקי הבית, ראה להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לשינויים טכנולוגיים, ראה בפרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר משקי הבית

הבנק חשוף למאות אלפי לקוחות נוטלי משכנתאות ולקוחות בתחום הפיקדונות (לקוחות בנק טפחות לשעבר), המהווים קהל יעד טבעי לשיווק מוצרים נוספים של הבנק. הרחבת בסיס הלקוחות והגדלת מגוון השירותים ללקוחות מגזר משקי הבית תוך מיצוי מאגר לקוחות המשכנתאות מהווה גורם קריטי בהצלחת מגזר זה.

בנוסף, עם רכישת 50% מההון המונפק של בנק יהב על-ידי הבנק ומיזוג בנק אדנים לתוך הבנק בשנת 2009, מהווים לקוחות יהב ואדנים חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי, תוך חשיפתם לפעילות פוטנציאלית נוספת במסגרת הקבוצה; בתחום המשכנתאות, למשל, עבור לקוחות יהב, ובתחומי העובר ושב וההשקעות עבור לקוחות אדנים.

לקוחות

פעילות מגזר משקי הבית מאופיינת בפיזור רב, הן של האשראי והפיקדונות בתחום הבנקאות הקמעונאית, והן של תיק האשראי בקרב מאות אלפי משקי בית שנטלו משכנתאות מהבנק במהלך השנים. אי לכך, אובדן לקוח זה או אחר, אינו משפיע באופן מהותי על כלל הפעילות במגזר.

שיווק והפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים, המשמשים את הבנקאות ההיברידית.

סניפי הבנק – במסגרת הקבוצה פועלים 165 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות, ובתוכם 40 סניפי יהב. הבנק ממשיך לייעל את פריסת הסניפים, ולהרחיב את מערך נקודות המכירה, בין היתר, באמצעות הוספת פעילות מסחרית בסניפי המשכנתאות ופעילות משכנתאות בסניפים המסחריים. לפרטים, ראה פרק הפריסה הסניפית.

הערוצים הישירים – לאחר הפעלת הבנקאות ההיברידית המתוארת לעיל, שונה אופי ההפעלה של הערוצים הישירים והם הוגדרו מחדש ככלים המשמשים את הסניף. כיום, הערוצים הישירים העצמאיים (היינו, שאינם מצוותים לסניפי הבנק) הינם: מוקד מכירה, מרכז השקעות, מוקד גיבוי, אתר האינטרנט של הבנק, המכשירים לשרות עצמי ומתן מידע באמצעות הטלפון הסלולרי.

- מוקדי המכירה והגיבוי - מוקד המכירה נועד להגביר את יכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות למוקד המכירה, או במסגרת שיחות מכירה יוצאות. מוקד הגיבוי נוצר לצורך הרחבת שעות הפעילות ושיפור רמת השירות ומהירותו באמצעות המוקד הטלפוני. בבנק מופעלים מוקדים טלפוניים בשני אתרים, בתל אביב ובירושלים. המוקד בירושלים מרכז את הפעילות בתחום המשכנתאות והמוקד בתל אביב את הגיבוי לפעילות המסחרית.

- אתר האינטרנט - במהלך שנת 2011 הורחב מגוון השירותים ללקוח כדי להמשיך במדיניות הפחתת תלות הלקוח בסניף הפיזי. כמו כן, הוגדרו באתר במהלך השנה שיפורים מיכוניים, מתוך מטרה להמשיך ולשפר את רמת ממשק המשתמש עם המערכת ולהגביר את היקף הפעילות של הלקוח באמצעות האתר.

- מכשירי הבנק האוטומטיים מהווים זרוע נוספת למכירה ושירות.

לפרטים נוספים, ראה להלן בפרק הפעילות השיווקית.

אין לבנק תלות בגורמי שיווק והפצה חיצוניים במסגרת מגזר זה.

תחרות

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות.

בנוסף לתחרות בין הבנקים, מוגרש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי האשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק. פירוט בדבר חסמי הכניסה והיציאה ראה להלן.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים.

הבנק מתמודד עם התחרות הקיימת באמצעות חתירה למתן שירות איכותי והשקת מוצרים ייחודיים. כאמור לעיל, הבנק מעריך כי במיזוג טפחות ואדנים וברכישת ההחזקה ביהב, טמון פוטנציאל להרחבת הפעילות בתחום משקי הבית, על בסיס הפעילות המתמשכת מול הלקוחות.

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות 10 בנקים הפועלים בתחום. הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי. בהתבסס על נתוני בנק ישראל, חלקה של הקבוצה במתן אשראי לדיור, מכספי הבנק ומכספי המדינה בתחום המשכנתאות, עמד בשנת 2011 על כ-34%. חלקה של הקבוצה ביתרת תיק האשראי לדיור במערכת עומד על כ-35% בסוף שנת 2011. המתחרים העיקריים של הבנק הינם בנק לאומי למשכנתאות, בנק הפועלים ובנק דיסקונט למשכנתאות. חברות הביטוח מתחרות גם הן בתחום המשכנתאות. לפירוט בדבר חסמי הכניסה והיציאה ראה להלן.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- הרגלי לקוחות
- מגבלות רגולטוריות
- דרישות להון מינימאלי
- הכשרת כוח אדם מקצועי
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).

הסכמי שיתוף פעולה

- הבנק התקשר לפני מספר שנים עם חברת אי. אם. איי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (להלן "EMI") – חברה בעלת רשיון לביטוח סיכוני אשראי במשכנתאות. סיכוני האשראי של חלק מלקוחותיו, הנוטלים הלוואות חדשות בהן שיעור המימון הוא גבוה, מבוטחים באמצעות EMI. ביטוח זה מיועד לכיסוי נזק אשר עלול להיגרם לבנק במקרים של כשל אשראי, אם התמורה ממימוש הביטחונות לא תספיק לכיסוי יתרת החוב של הלווה. הביטוח הוא ל"שכבה העליונה" של הלוואה, כך ש-EMI אמורה לכסות את ההפסד הראשון, ובכך להקטין (או למנוע לחלוטין) את ההפסד לבנק במקרה של מימוש בהפסד.
- הבנק התקשר עם מספר חברות המנפיקות כרטיסי אשראי, אשר העיקריות בהן הן ישראלכרט בע"מ (החל משנת 1979) וחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל משנת 1995), בשורה של הסכמים המסדירים את מערכת היחסים בין הצדדים. על פי ההסכמים, יפעל הבנק להפצת כרטיסי האשראי המונפקים על ידי החברות האמורות ללקוחותיו. בהסכמים נקבעו מנגנונים לחישוב הסכומים להם זכאי הבנק בגין פעילות לקוחותיו בכרטיסים שהונפקו, בין היתר בהסתמך על היקף השימוש אותו עושים לקוחות הבנק בכרטיסי האשראי של החברות הללו. ההסכמים מגדירים את אופן תפעול כרטיסי האשראי ואת חלוקת האחריות בין חברות כרטיסי האשראי לבין הבנק. על פי ההסכמים, זכאי הבנק למנות משקיף מטעמו שישתתף בישיבות הדירקטוריון (לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון, למעט ועדת ביקורת) של ישראלכרט בע"מ.
- לפרטים בדבר הסכם שנחתם עם קבוצת כ.א.ל., הכולל הסדר חדש במסגרתו הונפקו כרטיסי אשראי ממותגים של הבנק, ראה ביאור 19.ד.13 לדוחות הכספיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית במסגרת פעילות הבנק בעתיד. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית, והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:
- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות טפחות לשעבר, לקוחות אדנים ולקוחות י.ה.ב, כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- שמירה על נתח השוק במשכנתאות ואף הגדלתו תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסיה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבניה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצוי מקסימאלי של שווק משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.

המערכות המהותיות עליהן מבסס המגזר את פיתוח פעילותו:

- מערכת ה-CRM - ניהול קשרי לקוחות, מטרתה להציג את כל המידע הרלוונטי לבנקאי במטרה להציע ללקוח את המוצרים המתאימים לו, תוך שיפור הקשר עם הלקוח.
- מערכת מחשב התומכת בתהליך ביצוע וניהול המשכנתאות, מאפשרת פעילות ועיבודים מקוונים (ON LINE) ועדכון יתרות בתדירות יומית. המערכת מאפשרת גמישות בהגדרה ובתפעול השוטף של מוצרי המשכנתאות השונים, פיתוח מוצרים חדשים וגמישים ומעניקה לבנק יכולת תחרות ויכולת להגיב בצורה מהירה לשינויים בסביבה העסקית.
- במהלך השנים האחרונות ביצע הבנק מהלך של שדרוג מערכת המחשוב הסניפית של הבנק ומעבר לעבודה בטכנולוגית "NET". מערכת זו מציבה את הבנק בשורה הראשונה מבחינת תפעול ושירות לעובדים וללקוחות.
- תוצאות המגזר חשופות לאיום, בין השאר, כתוצאה מתחרותיות גבוהה הנובעת מהאטרקטיביות שלו, בשל היותו מגזר בו הסיכון נמוך כתוצאה מפיזור לקוחות גבוה יחסית. בנוסף, תוצאות המגזר מושפעות מכניסת חברות כרטיסי אשראי לתחום העמדת המימון הקמעונאי (לפרטים ראה בפרק התחרות לעיל).
- אוכלוסיית הלקוחות נוטלי המשכנתאות בבנק, (בהמשך למיזוג טפחות ואדנים) ורכישת ההחזקות בבנק יהב, מהווים הזדמנות להגדלת בסיס הלקוחות של הקבוצה ולהרחבת הפעילות במגזר משקי הבית.
- מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע תכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, לביקוש לדיור ולמשכנתאות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות, לנושאי כוח אדם ולזמינותם ומחיריהם של נכסים.

תוצאות מגזר משקי בית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011							
סך	שוק	כרטיסי	בנקאות	סך	שוק	כרטיסי	בנקאות	סך	שוק	כרטיסי	בנקאות	
משכנתאות הכל	ההון	אשראי	ופיננסים	משכנתאות הכל	ההון	אשראי	ופיננסים	משכנתאות הכל	ההון	אשראי	ופיננסים	במיליוני שקלים חדשים
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:												
2,777	(1) 2,422	11	22	(1) 322	3,650	3,448	11	26	165			מחיצוניים
(1,401)	(1,912)	-	(15)	526	(2,000)	(2,892)	-	(19)	911			בינמגזרי
סך הכל רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי												
1,376	510	11	7	848	1,650	556	11	7	1,076			הכנסות תפעוליות ואחרות
810	247	227	(1) 117	(1) 219	804	241	206	124	233			סך ההכנסות
2,186	757	238	124	1,067	2,454	797	217	131	1,309			הוצאות בגין הפסדי אשראי
83	24	-	-	59	68	6	-	-	62			הוצאות תפעוליות ואחרות
1,574	275	61	28	1,210	1,635	248	60	27	1,300			מחיצוניים
(112)	-	-	(4)	(108)	(116)	-	-	(3)	(113)			בינמגזרי
1,462	275	61	24	1,102	1,519	248	60	24	1,187			סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
641	458	177	100	(94)	867	543	157	107	60			רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
233	167	64	37	(35)	283	177	51	36	19			הפרשה למיסים על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות
408	291	113	63	(59)	584	366	106	71	41			רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
408	291	113	63	(59)	584	366	106	71	41			רווח נקי (הפסד):
(18)	-	-	-	(18)	(38)	-	-	-	(38)			לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
390	291	113	63	(77)	546	366	106	71	3			המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
12.7%											16.1%	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
68,097	52,800	-	2,494	12,803	77,830	61,259	-	2,419	14,152			יתרה ממוצעת של נכסים
45,392	(1) 82	-	2,494	(1) 42,816	51,460	88	-	2,419	48,953			יתרה ממוצעת של התחייבויות
40,863	27,276	-	-	13,587	46,260	32,180	-	-	14,080			יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
27,045	- 27,045	-	-	-	23,927	- 23,927	-	-	-			יתרה ממוצעת של ניירות ערך
73,869	58,365	-	2,539	12,965	83,596	66,696	-	2,652	14,248			אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
46,864	-	-	-	46,864	54,091	-	-	-	54,091			פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
22,655	14,332	-	-	8,323	21,150	12,875	-	-	8,275			יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
836	479	-	7	350	1,001	524	-	7	470			מרווח מפעילות מתן אשראי
424	(1) 2	-	-	(1) 424	562	-	-	-	562			מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
116	31	11	-	74	87	32	11	-	44			אחר
1,376	510	11	7	848	1,650	556	11	7	1,076			סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר משקי הבית לרווחי הקבוצה בשנת 2011 הסתכמה ב-546 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-390 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 40.0%. תרומת המשכנתאות בשנת 2011 הסתכמה ב-366 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 291 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 25.8%. הגידול נובע מעליה של כ-9.0% ברווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקף הפעילות, ומירידה של 9.8% בהוצאות התפעוליות המיוחסות למגזר זה. תרומת משקי הבית (למעט משכנתאות) הסתכמה בשנת 2011 ב-180 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לרווח בסך 99 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בתרומת משקי הבית נובעת בעיקר מגידול של כ-26.3% ברווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, כתוצאה מגידול בהיקף הפעילות ומשיפור במרווח הפיננסי.

מגזר בנקאות פרטית

מידע כללי על מגזר הפעילות

בנקאות פרטית הינה תפישה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים, או תאגידיים שלהם היקפי נכסים נזילים כאמור בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים.

הייעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהותי בשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שירות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים. הבנקים בישראל משקיעים בשנים האחרונות מאמצים ניכרים בפיתוח ובשכלול שירותי הבנקאות הפרטית ובהגדלת נתח השוק שלהם בתחום זה. זאת, על רקע הגורמים הבאים:

- הפוטנציאל הטמון בהרחבת הקשר העסקי עם לקוחות המעמד הסוציו-אקונומי הגבוה המשוויכים למגזר זה.
- התגברות הדרישה מצד לקוחות מגזר זה לשירות מקצועי ואישי ברמה גבוהה, כנהוג בעולם.
- פיתוח מואץ של מוצרי השקעה מתקדמים, כגון: מוצרים מובנים, קרנות גידור, תעודות סל ועוד, שהינם מוצרים חלופיים למוצרים המסורתיים (תוכניות חסכון, ניירות ערך וכד').

מוצרים

המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:

- **בנקאות ופיננסיים** – ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסיים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים, לרבות פיקדונות ומוצרים מובנים.
- **כרטיסי אשראי** – הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **שוק ההון** – במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול של קופות גמל,

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, לרבות על מגזר הבנקאות הפרטית, מובא להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לשינויים טכנולוגיים, ראה בפרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות הפרטית כוללים פיתוח פעילות שיווקית ועיסוקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות ומתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות.

לקוחות

המגזר מטפל בלקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 2.5 מיליוני שקלים חדשים, או לקוחות עסקיים בעלי יתרות נזילות כאמור בהיקפים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים.

קבוצת הלקוחות המטופלת במסגרת המגזר אינה הומוגנית, לא מתקיימים יחסי תלות או קשר מהותי בין הלקוחות לבין הבנק, ולפיכך למגזר הבנקאות הפרטית אין תלות בקבוצת לקוחות ספציפית אשר אובדנה עשוי לפגוע באופן מהותי בפעילותו.

שיווק והפצה

בנוסף לפעילויות השיווק וההפצה באמצעות היחידות המתמחות בבנקאות הפרטית ובאמצעות הערוצים הישירים, נערכים ללקוחות מגזר זה כנסים לפי פלחי אוכלוסיה נבחרים ופניות באמצעות דיוור ישיר. אין לבנק תלות בגורמי שיווק והפצה חיצוניים במסגרת מגזר זה.

תחרות

תפישת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות.
- דרישות להון מינימאלי.
- הכשרת כוח אדם מקצועי.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב בדגש על מערכות ייעוץ ו-CRM).
- היצע מוצרים פיננסיים ייחודיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בכוונת הבנק להמשיך ולפתח את רשת הבנקאות הפרטית הגלובלית שלו בהתבסס על ניהול מרכזי, מוקדי תמיכה מקצועיים ושיתוף פעולה בין שלוחות הבנק ויחידותיו בארץ ובעולם.

הקפדה על המשך מתן שרות מקצועי ואמין, ושמירת קשר הדוק עם הלקוחות, יאפשרו לבנק להרחיב את פעילותו עם לקוחות המגזר.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים						
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
(2)	-	(2)	20	1	19	מחיצוניים
58	-	58	79	-	79	בינמגזרי
סך הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות						
56	-	56	99	1	98	בגין הפסדי אשראי
56	36	20	54	33	21	הכנסות תפעוליות ואחרות
112	36	76	153	34	119	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
-	-	-	(5)	-	(5)	הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים						
63	1	62	74	-	74	בינמגזרי
(2)	-	(2)	5	-	5	
61	1	60	79	-	79	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
51	35	16	79	34	45	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
19	13	6	26	11	15	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
32	22	10	53	23	30	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
52.2%			47.3%			תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
יתרה ממוצעת של נכסים						
2,040	-	2,040	2,766	-	2,766	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,724	-	5,724	6,366	-	6,366	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
765	-	765	1,444	-	1,444	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
7,315	7,315	-	9,690	9,690	-	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
962	-	(1) 962	1,942	-	1,942	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
4,946	-	4,946	5,831	-	5,831	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייה
-	-	-	-	-	-	
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
19	-	19	47	-	47	מרווח מפעילות מתן אשראי
35	-	35	47	-	47	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	-	2	5	1	4	אחר
56	-	56	99	1	98	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית לרווחי הקבוצה בשנת 2011 הסתכמה ב-53 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-32 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 65.6%. הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי גדל בכ-43 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר כתוצאה משיפור המרווח הפיננסי לעומת התקופה המקבילה אשתקד. מנגד, גדלו ההוצאות התפעוליות המיוחסות למגזר זה, בכ-18 מיליון שקלים חדשים, בין היתר עקב הרחבת התשתית לפעילות המגזר.

מגזר עסקים קטנים

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר העסקים הקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית, ומטפל בעיקר בחברות קטנות ובלקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור פעילות נמוך באופן יחסי, ויתרת חבות עד וכולל 6 מליוני שקלים חדשים. המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פרעון האשראי.

מוצרים

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

- הלוואות למטרות שונות - הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, כרטיסי אשראי וכדומה.
- פעילות יבוא ויצוא - פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח, תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI באינטרנט.
- השקעות - מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- ניהול מסגרות חח"ד - המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק.

כרטיסי אשראי - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

שוק ההון - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קניה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול של קופות גמל.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים בבנק, ראה פרק מערכות מידע ומיחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר פעילות זה הם שרות אישי, מתן פתרונות בנקאיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח וכן מערכת בקרה איכותית על טיב האשראי ועל מצבו הפיננסי של הלקוח.

לקוחות

פעילות מגזר העסקים הקטנים מאופיינת בפיזור רב של האשראי והפיקדונות הקמעונאיים. אי לכך, אובדן לקוח זה או אחר, אינו משפיע באופן מהותי על כלל הפעילות במגזר, ולכן אין במגזר תלות בלקוח ספציפי או במספר מצומצם של לקוחות.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה בתיאור מגזר משקי הבית.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה היא בעיקר בתוך המערכת הבנקאית ובנוסף, קיימת פעילות של גורמי אשראי חוץ בנקאיים כדוגמת חברות ביטוח, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שרות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח. לאור השוני בין הבנקים בהגדרות המגזרים, אין ביכולתו של הבנק להעריך את חלקו בשוק במגזר זה.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות.
- דרישות להון מינימאלי.
- הכשרת כוח אדם מקצועי.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).
- הרגלי לקוחות, המבוססים על קיום קשרים שוטפים ועל מוניטין של גופים בנקאיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק כוללת הרחבת הפעילות במגזר העסקים הקטנים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו.

להלן עיקרי היעדים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים.
- מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.
- הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, לרבות התפתחות התוצר, וכולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאוגרפיים, לאיתנותם הפיננסית של לווים, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר עסקים קטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים								
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:								
377	3	-	374	433	3	6	424	מחיצוניים
(15)	-	-	(15)	26	-	(4)	30	בינמגזרי
סך הכל רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי								
362	3	-	359	459	3	2	454	הכנסות תפעוליות ואחרות
206	25	12	169	222	23	14	185	
568	28	12	528	681	26	16	639	סך ההכנסות
45	-	-	45	84	-	-	84	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות								
414	3	3	408	441	4	3	434	מחיצוניים
(47)	-	-	(47)	(50)	-	-	(50)	בינמגזרי
367	3	3	361	391	4	3	384	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
156	25	9	122	206	22	13	171	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
56	9	3	44	66	7	4	55	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
100	16	6	78	140	15	9	116	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
27.6%				35.7%				תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
5,292	-	42	5,250	6,245	-	233	6,012	יתרה ממוצעת של נכסים
6,383	-	-	6,383	7,164	-	-	7,164	יתרה ממוצעת של התחייבויות
4,518	-	-	4,518	5,046	-	-	5,046	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
7,840	7,840	-	-	6,980	6,980	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
5,771	-	264	5,507	6,128	-	292	5,836	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
6,413	-	-	6,413	8,268	-	-	8,268	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
369	-	-	369	223	-	-	223	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:								
258	-	-	258	323	-	-	323	מרווח מפעילות מתן אשראי
57	-	-	57	86	-	-	86	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
47	3	-	44	50	3	2	45	אחר
362	3	-	359	459	3	2	454	סך הכל

תרומת מגזר העסקים הקטנים לרווחי הקבוצה, בשנת 2011 הסתכמה ב-140 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 100 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 40.0%. עיקר הגידול בתרומת המגזר נובע מגידול של 97 מיליוני שקלים חדשים ברווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקף הפעילות, משיפור במרווח הפיננסי ומעליה בגביית ריביות בגין חובות פגומים. מנגד, גדלו ההוצאות בגין הפסדי אשראי, מ-45 מיליון שקלים חדשים בשנת 2010, ל-84 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011. ההכנסות התפעוליות האחרות גדלו ב-7.8%, וההוצאות התפעוליות המיוחסות למגזר גדלו ב-6.5%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר בנקאות מסחרית

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר הבנקאות המסחרית כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market), במחזורי פעילות בינוניים שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות שמעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים. זאת, תוך פיזור גבוה בין ענפי המשק השונים. הטיפול בלקוחות המגזר הוא באחריות החטיבה העסקית של הבנק.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

מוצרים

ללקוחות המגזר מוצעים שירותים, בעיקר בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, כולל לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי; הלוואות לזמן קצר ובינוני, ערבויות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שרותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפקדונות ובניירות ערך.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, לרבות על מגזר זה, מובא להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים ובדבר פרויקטים המבוצעים בתחום המחשוב בבנק, ראה להלן בפרק מערכות מידע ומיחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות המסחרית כוללים פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות ומתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. זאת, תוך הצעת מוצרים מגוונים וחדשניים ובמקביל לניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר.

לקוחות

כאמור לעיל, לקוחות המגזר הינם ברובם חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market), המתאפיינות במחזורי פעילות בהיקף שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות שמעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים. במגזר זה אין תלות בלקוח בודד משמעותי.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שבעה מוקדים עסקיים שבאחריות החטיבה העסקית, לרבות מוקד עסקים המתמחה בהתיישבות, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה היא בעיקר בתוך המערכת הבנקאית. פעילותם של גורמי מימון חוץ בנקאיים הינה שולית, ובולטת בעיקר בתחום הפקטורינג.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות מבוססות על מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי והתאמת המענה המקצועי לצרכי הלקוח במהירות וביעילות.

לאור השוני בין הבנקים בהגדרות המגזרים, אין ביכולתו של הבנק להעריך את חלקו בשוק במגזר זה.

המחסום העיקרי בפני מעבר לקוחות אל הבנק וממנו הינו הקושי בהעברת בטחונות מבנק לבנק - גורם בעל משמעות במגזר זה, המאופיין בהיקף בטחונות גבוה באופן יחסי. במטרה להגדיל את נתח השוק של הבנק במגזר, למרות הקושי האמור, פועל הבנק בעיקר לשיפור רמת השירות, המקצועיות וההיענות המהירה לצרכים.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות על תאגידים בנקאיים – לרבות מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. מגבלות אלה אפקטיביות בעיקר בבנקים הקטנים במערכת הבנקאית בישראל.
- דרישות להון מינימאלי – מחוייבות כתוצאה מהיקף הפעילות העסקית הכוללת במגזר.
- הכשרת כוח אדם מקצועי ושימורו - הפעילות במגזר הבנקאות המסחרית מחייבת ידע מקצועי, נסיון והכרות עם הענפים השונים ועם הלקוחות האופייניים, על צרכיהם. על נותן השרות לספק שרות איכותי ומהיר, תוך מתן פתרונות מיטביים.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).
- הרגלי לקוחות - מבוססים על קיום קשרים שוטפים ועל מוניטין של גופים בנקאיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבת בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר הבנקאות המסחרית.

בכוונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבת היקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות משניים. זאת, על בסיס מגוון המוצרים המוצע ללקוחות המגזר, כפי שתואר לעיל.

הבנק ימשיך להפעיל, במסגרת החטיבה לבנקאות עסקית, יחידות ייעודיות המטפלות בלקוחות המגזרים השונים, ונעזרות במוקדים העיסוקיים הפרוסים גיאוגרפית.

לפרטים בדבר ניהול סיכוני האשראי, ראה פרק ניהול סיכונים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר, לשוקי המטבע ושוקי ההון בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לווים, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות מסחרית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
שוק	קרטיסי	בנקאות		שוק	קרטיסי	בנקאות		
סך הכל	ההון	אשראי	ופיננסים	סך הכל	ההון	אשראי	ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים								
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:								
232	2	-	230	252	2	-	250	מחיצוניים
(63)	-	-	(63)	(67)	-	-	(67)	בינמגזרי
סך הכל רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי								183
56	15	3	38	55	12	3	40	הכנסות תפעוליות ואחרות
225	17	3	205	240	14	3	223	סך ההכנסות
2	-	-	2	6	-	-	6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
69	-	-	69	65	-	-	65	הוצאות תפעוליות ואחרות
70	-	-	70	66	-	-	66	מחיצוניים
139	-	-	139	131	-	-	131	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
84	17	3	64	103	14	3	86	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
30	6	1	23	34	5	1	28	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
54	11	2	41	69	9	2	58	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
13.6%				17.2%				תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
4,590	-	2	4,588	4,888	-	42	4,846	יתרה ממוצעת של נכסים
2,970	-	-	2,970	3,189	-	-	3,189	יתרה ממוצעת של התחייבויות
4,945	-	-	4,945	5,176	-	-	5,176	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
4,059	4,059	-	-	3,212	3,212	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
4,717	-	60	4,657	4,778	-	58	4,720	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
3,631	-	-	3,631	3,471	-	-	3,471	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
3	-	-	3	154	-	-	154	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
134	-	-	134	144	-	-	144	מרווח מפעילות מתן אשראי
16	-	-	16	22	-	-	22	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
19	2	-	17	19	2	-	17	אחר
169	2	-	167	185	2	-	183	סך הכל

תרומת מגזר הבנקאות המסחרית, לרווחי הקבוצה בשנת 2011 הסתכמה ב-69 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 54 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-27.8%. עיקר הגידול בתרומת המגזר נובע מגידול של 9.5% ברווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקף הפעילות ובמרווחים. ההכנסות התפעוליות קטנו במיליון שקלים חדשים. ההוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו ב-4 מיליון שקלים חדשים, וההוצאות התפעוליות והאחרות קטנו בכ-8 מיליון שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

מגזר בנקאות עסקית

מידע כללי על מגזר הפעילות

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, בהקפי חבות מעל 25 מיליוני שקלים חדשים ללקוח ובמחזורי פעילות של למעלה מ- 120 מיליוני שקלים חדשים. במגזר זה נכללת גם קבוצת השירותים הבנקאיים לחברות בתחום הבניה והנדל"ן. זאת, בהתאם לגישת הנהלת הבנק באשר לשייכוה המגזרי של פעילות הנדל"ן, ובהתאמה לאופן הטיפול בלקוחות אלה ולמבנה הארגוני של הבנק. החטיבה העסקית של הבנק אחראית לטיפול בלקוחות המגזר. בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על שיפור הרווחיות באמצעות הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים חדשניים ועתירי רווחיות ביחס להון, בעיקר עסקאות במכשירים נגזרים.

מוצרים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסיים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בינוני וארוך; ערבויות לסוגיהן; פעילות סחר-חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי; מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; פעילות במכשירים נגזרים.

נדל"ן

במסגרת זו, מציע הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בניה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי בטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

אשראי לבנייה - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובינוני, המיועדות למימון רכישת קרקע ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.

מימון פרויקטי בנייה - מימון פרויקטי בנייה הוא שרות ייחודי ללקוחות בענף הבניה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מוקצות ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליווי הפיננסי, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות אותם כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.

קבוצות רכישה - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה. הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק. להלן יתוארו חלק מהסדרים חקיקתיים אלה והסדרים נוספים, אשר הינם בעלי השפעה על פעילות מגזר הבנקאות העסקית:

עסקאות עם אנשים קשורים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312 ("עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים") מוטלת על הבנק מגבלה, לפיה לא תעלה חבות של מרכיב בקבוצה על סכום המתקבל ממכפלה של חלקו היחסי בגרעין השליטה ב- 10% מהון התאגיד הבנקאי, דהיינו 5% לכל אחת מקבוצות הלווים של בעלי השליטה.

לפרטים בדבר קריטריונים לעסקאות עם בעלי שליטה שנקבעו על ידי ועדת הביקורת, ולאישורם מחדש, ראה להלן בפרק העסקאות עם בעלי שליטה.

מימון רכישת אמצעי שליטה - הוראת ניהול בנקאי תקין 323 ("מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים") מגבילה את יתרת האשראי שניתן לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה עלה על 50% מעלות רכישתם, לשיעור שלא יעלה על 70% מהונו של התאגיד הבנקאי. בנוסף, מגבילה ההוראה את יתרת האשראי שנתן תאגיד בנקאי לרכישת אמצעי שליטה של תאגיד בנקאי אחר או של תאגיד החזקה בנקאית, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי האחר עלה על 30% מעלות רכישתם, לנמוך מבין 5% מהונו של התאגיד הבנקאי נותן האשראי או 5% מהונו של התאגיד הבנקאי הנרכש, או שיעור אחר שקבע המפקח לתאגיד בנקאי שהונו נמוך מסך של 500 מיליוני שקלים חדשים. מגבלה זו אינה אפקטיבית ביחס לפעילות הבנק למועד הדוחות הכספיים.

מגבלה ענפית - הוראת ניהול בנקאי תקין 315 ("הפרשה נוספת לחובות מסופקים") קובעת, כי כאשר סך כל החביונות ("חבות" - כהגדרתה בהוראה, ואחר שנוכו ממנה הניכויים המותרים על פי ההוראה) של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עולה על 20% מסך כל חביונות הציבור לתאגיד הבנקאי, ייחשב עודף זה כחבות חריגה, אשר בגינה נדרש הבנק לבצע הפרשה במסגרת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים. המגבלה נבחנת על בסיס לא מאוחד. בתיקון להוראה שפירסם המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2009, נקבע, כי ביחס לענף הנדל"ן, רשאי הבנק לבחור להגיע עד לשיעור חשיפה של 22%, ובלבד שהחשיפה לפרויקטי תשתית במסגרת ענף הנדל"ן לא תעלה על 18%. נכון למועד הדוחות הכספיים, מגבלה זו אינה אפקטיבית ביחס לפעילות הבנק.

מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 ("מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים") מוטלת על הבנק מגבלה, לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, לאחר שנוכו מן החבות סכומים כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25%, בהתאמה, מהון הבנק. כמו כן קובעת ההוראה, כי סך כל החביונות של הלווים וקבוצות הלווים בבנק שחבותם נטו לבנק עולה על שיעור של 10% מהונו של הבנק לא יעלה על שיעור של 120% מהונו. לצורך מדידת סך כל החביונות הכפוף למגבלה זו, חבות של לווה הנכלל ביותר מקבוצת לווים אחת (ובכלל זה, קבוצת לווים בנקאית), תיכלל רק בקבוצת הלווים שחבותה היא הגדולה ביותר.

הבטחת רוכשי דירות - חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה-1974 (להלן: "חוק המכר" או "החוק") אוסר על מוכר דירה ("מוכר" ו"דירה" - כהגדרתם בחוק) לקבל תמורה העולה על 7% ממחירה, אלא אם כן הבטיח את הרוכש באמצעות אחת החלופות המפורטות בחוק. אחת החלופות שנקבעו בחוק להבטחת רוכשי הדירות היא המצאת ערבות בנקאית לפי חוק המכר. השימוש בחלופה זו שכיח מאד, ומקובל בחברות הפועלות בענף הבניה, וכתוצאה מכך, תורם לגידול בהיקפי האשראי החוץ מאזני של הבנק.

ליווי פיננסי - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי קובעת, כי תאגיד בנקאי לא יממן פרויקט בנייה בשיטת הליווי הפיננסי, אלא אם יופק ויימסר לקבלן פנקס שוברי תשלום בגין כל דירה העתידה להימכר בפרויקט. זאת, כדי להבטיח את כספי הרוכשי הדירות בפרויקטים הממומנים בשיטת הליווי הפיננסי, ולוודא ריכוז של המקורות המיועדים להקמת הפרויקט, ובפרט של כספי התמורה ממכירת דירות, בחשבון הפרויקט המיועד לכך. שוברי התשלום ישמשו לכל תשלום שעתיד רוכש הדירה לשלם לקבלן בגין מחיר הדירה. ההוראה מפרטת את הפרטים שייכלול כל שובר תשלום. ההוראה מחייבת את התאגיד הבנקאי להוציא ערבות לרוכש הדירה בגין סכום ששולם באמצעות שובר תשלום, או לוודא הוצאתה או מתן בטוחה אחרת על-פי

חוק המכר, בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום. בנוסף, קובעת ההוראה הסדרים למתן מידע לרוכש באשר להתאמת חשבון הפרויקט לפרויקט מסויים, וקובעת פרטים שייכללו בהסכם ליווי עם הקבלן, על מנת לאפשר את יישומה של שיטת השוברים. ההוראה חלה על הסכמי ליווי שנחתמו מיום 1 ביוני 2008 ואילך.

הוראות ניהול בנקאי תקין בדבר הלימות הון (באזל II) - החטיבה העיסוקית, הממונה על מגזר בנקאות עיסוקית, מיישמת את ההשלכות הנגזרות מהוראות באזל II, במסגרת הפעילות הכוללת של הבנק בנושא. החטיבה העיסוקית מטפלת בעיקר בהיבטי האשראי הנובעים מהוראות באזל II ומההוראות הנלוות להן. לפרטים בדבר הוראות באזל II, ראה להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים ובדבר פרויקטים המבוצעים בתחום המיחשוב בבנק, ראה פרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות העסקית כוללים יכולת גבוהה של ניתוח באשר לצרכי הלקוחות ובאשר למצבם הפיננסי. זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק, מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים מגוונים וחדשניים. בנוסף, הבנק רואה בניטור הסיכונים באופן רציף ואיכותי, וכן בטיפול בחובות הבעייתיים, כלי מרכזי בניהול תיק האשראי במגזר ובכך ממזער הבנק את החשיפה להפסדי אשראי.

לקוחות

לקוחות המגזר הם לקוחות עסקיים גדולים, בעלי מחזור מכירות בהיקף גבוה מ-120 מיליון שקלים חדשים או היקף חבות העולה על 25 מיליון שקלים חדשים. כמו כן, בהתאם לגישת הנהלת הבנק באשר לשיוכה המגזרי של פעילות הנדל"ן, ובהתאמה לאופן הטיפול בלקוחות אלה ולמבנה הארגוני של הבנק, נכללים במסגרת מגזר הבנקאות העסקית כלל הלקוחות המקבלים שרותים בנקאיים בתחום הבנייה והנדל"ן, גם אם היקפי החבות שלהם ברמה בינונית. במגזר זה אין תלות בלקוח בודד משמעותי.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים והרפרנטים בחטיבה לבנקאות עסקית, במקביל לסניפים ולמרכזי העסקים של הבנק. לבנק אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית בסקטור תאגידיים גדולים המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים נעזרים במידת הצורך בייעוץ של הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בנגזרים וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח. לקוחות הנדל"ן מטופלים על ידי סקטור הבנייה והנדל"ן, המהווה אף הוא חלק מהחטיבה העסקית, ופועל, בין היתר, באמצעות שלוש מחלקות עיסוקיות אזוריות, הממוקמות במרכזי הפעילות העיקריים, מחלקת קבוצות רכישה ו-12 סניפים בעלי התמחות בליווי פיננסי.

תחרות

עיקר התחרות במתן שרותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית היא מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ, ולגבי שרותים מסויימים - מול שוק ההון בכללותו. בנקים זרים וגורמים חיצוניים, בעיקר חברות ביטוח, שנכנסו לתחום מתמקדים באשראי לתקופות ארוכות. נציין, שבשנים שקדמו למשבר הפיננסי, קטן חלקם של הבנקים במימון הסקטור העסקי בישראל ועלה חלקם של הגורמים האחרים המתחרים בענף. כתוצאה מהמשבר הפיננסי בארץ ובעולם, נבלמה מגמה זו, וחלקה של המערכת הבנקאית ביתרות עלה, על פי נתונים שהתפרסמו על ידי בנק ישראל.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות ומתן שרותים על ידי חברות ביטוח. היכולת לגייס מימון כאמור, הצטמצמה לפרק זמן מסויים כתוצאה מהמשבר הפיננסי, אך בתקופה האחרונה ניכרת התאוששות בגיוס המימון בשוק החוץ בנקאי, ולפיכך התחרות על האשראי צפויה להתגבר. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הוא התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שרות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייניו הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים.

בדומה לתחרות במסגרת מוצרי הבנקאות והפיננסים, עיקר התחרות במתן השירותים הייחודיים לבניה ונדל"ן היא בתוך המערכת הבנקאית. גורמים חוץ בנקאיים נכנסו בשנים האחרונות לפעילות שמטרתה מימון פרויקטים בענף. עם זאת, גורמים אלה מוגבלים בהיקפי הפעילות ובשירותים אותם הם מסוגלים ורשאים לספק. כך לדוגמה, חברות ביטוח משתתפות לעיתים במימון פרויקטים על ידי הנפקת פוליסות ביטוח לרוכשים כתחליף לערבויות חוק מכר, אך פעילות זו מבוצעת אף היא בשיתוף עם המערכת הבנקאית, בדרך כלל באמצעות עסקאות משותפות עם בנקים שאינם נמנים על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות. פעילותם העצמאית של בנקים קטנים בענף הנדל"ן, הינה מוגבלת, בעיקר עקב המגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבניה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים כוללים לצרכי הלקוח, שרות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבניה והנדל"ן. לאור השוני בין הבנקים בהגדרות המגזרים, אין ביכולתו של הבנק להעריך את חלקו בשוק במגזר זה.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות על תאגידים בנקאיים – לרבות מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. זאת, כתוצאה מהיקפי האשראי הגבוהים הנדרשים במסגרת הפעילות במגזר.
- מגבלות רגולטוריות אחרות – מגבלות אלה קשורות, בין היתר, לפעילויות מסויימות. לדוגמא: גורמים חוץ בנקאיים מוגבלים בכניסתם לפעילות עצמאית בענף הנדל"ן כתוצאה מחוק המכר, המחייב, בתנאים מסויימים, הנפקה של ערבויות בנקאיות לרוכשי יחידות בפרויקטים של בנייה. חברות ביטוח, הרשאיות להנפיק פוליסות ביטוח לרוכשים, אינן רשאיות להעניק שירותים אחרים הנדרשים ללקוחות הפועלים בענף הנדל"ן.
- דרישות להון מינימאלי – מחוייבות כתוצאה מהיקף הפעילות העסקית.

- הכשרת כוח אדם מקצועי ושימורו - הפעילות במגזר הבנקאות העסקית מחייבת ידע מקצועי, נסיון והכרות מעמיקה עם הענפים השונים ועם הלקוחות האופייניים על צרכיהם. על נותן השרות לספק שרות איכותי ומהיר, תוך מתן פתרונות מיטביים. גורמים אלה מהווים חסם כניסה משמעותי לפעילות של גורמי מימון המבקשים להיכנס לפעילות במגזר.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר הבנקאות העסקית מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון בהתבסס על הלקוחות הקיימים על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבון. זאת, בין היתר באמצעות הפעולות הבאות:
- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.
- פילוח הלקוחות העסקיים לפי גודלם, לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
- שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים, ומעבר למדידת תשואה וסיכון על פי כללים שנכללו בהמלצות באזל II לניהול סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים.
- בחינת האפשרויות למכירת הלוואות או לאיגוח לטווח ארוך של אשראי, שלגביו קיים קושי במיצוי פוטנציאל התשואה על ההון המוקצה בגיבון, וכן של אשראי הדורש גמישות בניהולו בהתייחס למגבלות הרגולטוריות (בעיקר בנושא חבות לקוחות).

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של הקפי הפעילות עם לקוחות מסויימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשייה הריווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הריווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

יש לציין, כי התמורות המקרו כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישרין או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית עניפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך הפנה הבנק תשומות ניכרות במהלך השנה האחרונה להגברת אמצעי הבדיקה והבקרה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי. בקשות אשראי נבחנות בקפדנות יתרה, תוך ניתוח החשיפה תחת תרחישים שונים.

לפרטים בדבר ניהול סיכונים האשראי, ראה פרק ניהול סיכונים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר העסקי, ועל יכולת גיוס כספים בשוקי ההון ועל הביקוש לנדל"ן לסוגיו, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות עסקית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
סך הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	בנקאות (2) ופיננסים	סך הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים								
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:								
604	347	10	247	353	372	11	(30)	מחיצוניים
53	(89)	-	142	304	(126)	-	430	בינמגזרי
סך הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי								400
89	10	27	52	96	9	23	64	הכנסות תפעוליות ואחרות
סך ההכנסות								464
343	8	-	335	164	24	-	140	הוצאות בגין הפסדי אשראי והוצאות תפעוליות ואחרות
210	36	2	172	223	37	2	184	מחיצוניים
79	12	-	67	84	13	-	71	בינמגזרי
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות								255
114	212	35	(133)	282	181	32	69	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
41	77	13	(49)	91	59	10	22	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי								47
2.8%				7.4%				תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
24,821	5,996	-	18,825	24,989	6,002	-	18,987	יתרה ממוצעת של נכסים
21,098	2,133	-	18,965	30,199	2,255	-	27,944	יתרה ממוצעת של התחייבויות
32,475	12,466	-	20,009	33,119	13,975	-	19,144	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
66,264	-	66,264	-	60,712	-	60,712	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
21,721	5,700	-	16,021	22,884	6,188	-	16,696	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
24,072	2,505	-	21,567	32,524	2,003	-	30,521	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
156	117	-	39	86	71	-	15	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:								
405	135	-	270	382	124	-	258	מרווח מפעילות מתן אשראי
48	11	-	37	84	17	-	67	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
204	112	10	82	191	105	11	75	אחר
סך הכל								400

(1) כולל תוצאות פעילות בגין כרטיסי אשראי בסכומים לא מהותיים.

(2) סווג מחדש.

תרומת מגזר הבנקאות העסקית לרווחי הקבוצה, בשנת 2011 הסתכמה ב-191 מיליוני שקלים חדשים לעומת 73 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מקיטון של 179 מיליוני שקלים חדשים בהוצאות בגין הפסדי אשראי. תרומת הבניה והנדל"ן קטנה ב-13 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מקיטון של 12 מיליוני שקלים חדשים ברווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי. תרומת הבנקאות והפיננסים גדלה ב-131 מיליון שקלים חדשים בעיקר עקב קיטון של 195 מיליון שקלים חדשים בהוצאות בגין הפסדי אשראי. בנוסף, גדל הרווח מפעילות מימון בכ-2.8%, וההוצאות התפעוליות גדלו ב-6.7%.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילות במסגרת מגזר ניהול פיננסי כוללת מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. בנוסף, נכללת במסגרת המגזר פעילות ההשקעה במניות של תאגידים ריאליים. זאת, בהתאם לראיית ההנהלה את הניהול של פעילויות אלה. פעילות המגזר מנוהלת על ידי החטיבה הפיננסית, למעט פעילות ההשקעה בתאגידים ריאליים, המנוהלת בחטיבה לבנקאות עסקית.

המקורות לפעילות בתיק הנוסטרו הם עודפי הנזילות במטבעי ישראל ובמטבע חוץ. עודפי הנזילות הם עודפי המקורות מעבר להחזקת אמצעים נזילים כנגד צרכי המימון, כנדרש במודל הנזילות לפי הוראת נוהל בנקאי תקין מספר 342 - ניהול סיכונים נזילות (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק ניהול הסיכונים). הפעילות במגזר נועדה למקסם את התשואה מהשקעת עודפים אלה, בכפוף למדיניות ניהול סיכונים השוק ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון וההנהלה באשר לרמת החשיפה לסיכונים שוק. כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות הנוסטרו, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן. פעילות תיק הנוסטרו כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדינות, לבנקים ולחברות. מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה להימצא בנקודה האופטימלית במישור תשואה מול סיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, ראה בפרק ניהול הסיכונים להלן.

בגין הפעילות במגזר הניהול הפיננסי נדרש הבנק להקצאת הון. דרישת ההון בגין סיכון שוק, היא בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 208 (הנדבך הראשון של באזל II), המתייחסת בין היתר לסיכון הריבית בתיק הסחיר, המנוטר במודל הסטנדרטי. הקצאת ההון בגין סיכון הריבית בתיק הבנקאי נדרשת במסגרת הנדבך השני של הנחיות באזל II. הבנק מנהל סיכון זה במונחי שחיקה בהון הכלכלי, בתרחישים שונים של שינויים בריבית.

מגזר הניהול הפיננסי מתפקד כמגזר פעילות ה"סולק" את כל הפעילות בבנק, ובכך משאיר למבצעי הפעילות מרווח קבוע וידוע מראש, המחושב בהנחת כיסוי מלא של העסקה. החשיפות לסיכונים שוק נותרות במגזר ניהול פיננסי. המחירים שבהם המגזר "קונה" ו"מוכר" מקורות ושימושים מול יתר יחידות הבנק, לצורך ביצוע פעילות העסקית השוטפת, הם מחירי המעבר ("מחירי צל") של הבנק, הנקבעים באופן שוטף על ידי הניהול הפיננסי.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק מקורות ומימון.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים הפועלים בניירות ערך הנסחרים בהוראות בארץ ובעולם.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

במגזר נכללים ניהול תיק הנוסטרו, ניהול החשיפות לסיכונים שוק וניהול הנזילות. יעדי המגזר בתחומים אלה הם ניהול אקטיבי של החשיפות והנוסטרו, במטרה למקסם רווחים, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

כמו כן, פועל המגזר לגיוס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה במגבלות הנזילות וביעדי יחס ההון המזערי על-פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פקדונות בבסיסי הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות לסוגיהם.

בנוסף, נכללת במגזר זה פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. בכונת הבנק להרחיב את פעילותו בתחום זה, באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עימם, בין היתר על-ידי הגברה של שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקאות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקור והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום ומערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מיחשוב מתאימות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכלל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים הפיננסיים השונים ובחשיפה ללקוחות שיציבותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק ניהול הסיכונים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר העסקי, ועל יכולת גיוס כספים בשוקי ההון, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ⁽¹⁾ ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים						
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
(1,029)	3	(1,032)	(1,466)	6	(1,472)	מחיצוניים
1,368	-	1,368	1,658	-	1,658	בינמגזרי
סך הכל רווח מפעולות מימון לפני הוצאות						
339	3	336	192	6	186	בגין הפסדי אשראי
150	65	85	137	60	77	הכנסות תפעוליות ואחרות
489	68	421	329	66	263	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
-	-	-	21	-	21	הוצאות תפעוליות ואחרות
236	8	228	229	11	218	מחיצוניים
12	-	12	11	-	11	בינמגזרי
248	8	240	240	11	229	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
241	60	181	68	55	13	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
90	22	68	22	18	4	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
151	38	113	46	37	9	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
חלק ברווחים, נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת המס						
-	-	-	1	-	1	רווח נקי מפעולות רגילות:
151	38	113	47	37	10	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	(1)	-	-	-	המיחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
150	38	112	47	37	10	המיחוס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
2	-	2	(2)	-	(2)	
רווח נקי :						
153	38	115	45	37	8	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	(1)	-	-	-	המיחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
152	38	114	45	37	8	המיחוס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)						
52.7%			15.7%			
18,290	-	18,290	24,802	-	24,802	יתרה ממוצעת של נכסים
14	-	14	14	-	14	מזה: השקעות בחברות כלולות
34,362	-	34,362	35,562	-	35,562	יתרה ממוצעת של התחייבויות
4,242	-	4,242	4,960	-	4,960	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
77,130	-	77,130	77,626	-	77,626	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
35,081	35,081	-	32,886	32,886	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
20,065	-	20,065	15,051	-	15,051	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
339	3	336	192	6	186	אחר
339	3	336	192	6	186	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר הניהול הפיננסי לרווחי הקבוצה, בשנת 2011 הסתכמה ב-45 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 152 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 70.4%. הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי קטן בכ-147 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן וירידה בהכנסות שנרשמו בגין מימוש ניירות ערך זמינים למכירה. כן הושפעה הירידה בתרומת המגזר מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 21 מיליוני שקלים חדשים. ההכנסות התפעוליות קטנו בכ-13 מיליוני שקלים חדשים - כ-8.7%, וההוצאות התפעוליות והאחרות ירדו בכ-8 מיליוני שקלים חדשים - כ-3.2%.

פעילויות במוצרים

להלן פירוט תרומת פעילות כרטיסי האשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
סך הכל מאוחד	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
9	-	2	7	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
141	3	14	124	הכנסות תפעוליות ואחרות
150	3	16	131	סך הכנסות
27	-	3	24	הוצאות תפעוליות ואחרות
123	3	13	107	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
41	1	4	36	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
82	2	9	71	רווח נקי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010				
סך הכל מאוחד	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
7	-	-	7	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
132	3	12	117 ⁽¹⁾	הכנסות תפעוליות ואחרות
139	3	12	124	סך הכנסות
27	-	3	24	הוצאות תפעוליות ואחרות
112	3	9	100	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
41	1	3	37	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
71	2	6	63	רווח נקי

(1) סווג מחדש.

להלן פירוט תרומת פעילות שוק ההון לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011							
סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
34	6	11	2	3	1	11	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
357	60	23	12	23	33	206	הכנסות תפעוליות ואחרות
391	66	34	14	26	34	217	סך הכנסות
77	11	2	-	4	-	60	הוצאות תפעוליות ואחרות
314	55	32	14	22	34	157	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
102	18	10	5	7	11	51	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
212	37	22	9	15	23	106	רווח נקי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010							
סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
29	3	10	2	3	-	11	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
395	(1) 65	27	15	25	36	227	הכנסות תפעוליות ואחרות
424	68	37	17	28	36	238	סך הכנסות
75	8	2	-	3	1	61	הוצאות תפעוליות ואחרות
349	60	35	17	25	35	177	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
127	22	13	6	9	13	64	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
222	38	22	11	16	22	113	רווח נקי

(1) סווג מחדש

הפעילות הבינלאומית

מידע כללי על הפעילות הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות וסניפים, בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה מתמקדת בבנקאות פרטית, במתן שירותים פיננסיים ללקוחות ישראלים המקיימים פעילות בחוץ לארץ, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. לבנק שלוחות במספר מדינות, כמפורט בהמשך.

הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק. בנוסף, מתבצעת בקרה על הפעילות בשלוחות על ידי האגף לבקרת סיכונים בחטיבה לבקרת סיכונים.

הפריסה הבינלאומית - שלוחות, מוצרים ולקוחות

להלן פירוט השלוחות השונות, עיסוקיהן ונושאי חקיקה ופיקוח הייחודיים לכל שלוחה:

חברה בת בשוויץ – UMB (Switzerland) Ltd – מתמחה בשירותי בנקאות פרטית, בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד – UMOHC B.V. (להלן: "חברת החזקות"). החברה הבת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ.

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס:** הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, הלוואות סינדיקטיביות וקבלת פקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוטחים על ידי (Federal Deposit Insurance Corporation) FDIC. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.

- **סניף לונדון:** הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות הפרטית. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.

- **סניף קיימן:** הסניף מעניק שירותים בתחום הבנקאות הפרטית, והוא מופעל באמצעות ייצוג הבנק על ידי Butterfield Bank – בנק מקומי באיי קיימן, על פי הסכם ניהול בינו לבין הבנק.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל: הבנק מפעיל שלושה סניפים מיוחדים, הממוקמים בירושלים, בתל אביב ובאשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח ישראלי, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

מרכז משכנתאות לתושבי חוץ - הבנק מפעיל מרכז בירושלים המתמחה בשיווק, אישור ותפעול משכנתאות במטבע חוץ לתושבי חוץ.

נציגויות: פעילותן העיקרית של הנציגויות היא שיווק שירותי הבנק וייצוג הבנק בחוץ לארץ. הבנק מפעיל משרדי נציגויות במכסיקו, באורוגוואי, בפנמה ובגרמניה.

חקיקה ופיקוח

השלוחות בחוץ לארץ כפופות, בין היתר, לדיני המדינה בה הן פועלות ולפיקוח הרשויות המוסמכות באותה מדינה, כמפורט להלן:

חברת הבת בשוויץ - רשות הפיקוח הפדראלי של שוויץ FINMA.

סניף לוס אנג'לס - מחלקת מוסדות פיננסיים של מדינת קליפורניה, התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC), וה- Federal Reserve. בהתאם לתקנות התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC), מחויב סניף לוס-אנג'לס להחזיק "נכסים ראויים" ("eligible assets") כהגדרתם בתקנות, בשיעור של 106% מסך התחייבויותיו. על פי תקנות אלו, הפקדה בבנק שלא ויתר על הסכם קיזוז מול המפקיד, אינה בגדר "נכסים ראויים", ולכן מוגבלת האפשרות של סניף לוס אנג'לס להפקיד בבנק בישראל. כמו כן, על פעילות הסניף מוטלות מגבלות מתוקף הוראות US Bank Holding Company Act 1956.

לענין מעצר ועסקת טיעון של עובד הבנק בארצות הברית ראה סעיף "הליכים משפטיים".

סניף לונדון - רשות השירותים הפיננסיים - FSA – Financial Services Authority.

סניף קיימן - הרשות המוניטארית - CIMA – Cayman Islands Monetary Authority.

נציגות מכסיקו - הפיקוח על הבנקים - Comision Nacional Bancaria Y De Valores.

נציגות אורוגוואי - הפיקוח על הבנקים - Banco Central Del Uruguay.

נציגות פנמה - הפיקוח על הבנקים - Superintendencia de Bancos.

נציגות גרמניה - רשות הפיקוח הפיננסית - Financial Supervisory Authority (BaFin).

הפעילות הבינלאומית של הקבוצה מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, במימון סחר חוץ ובאשראי. בעקבות המשבר שפקד בשנים האחרונות את השווקים הפיננסיים בעולם, הגבירו שלוחות הבנק בחוץ לארץ את אמצעי הבדיקה והדיווח למשרד הראשי על החשיפות, לרבות סריקה מקיפה של כלל החשבונות והלקוחות, במטרה להדק את הפיקוח והבקרה על תיק האשראי. בפרט, מופו והוערכו חשיפות הבנק לגופים החשופים במישרין ובעקיפין למשבר הפיננסי בעולם. כמו כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר חשיפותיו למוסדות פיננסיים זרים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה.

על מנת להתמודד עם הריחוק הגיאוגרפי המגדיל את סיכון השליטה, נערכים בשלוחות ביקורים שוטפים של גורמים מקצועיים שונים מהבנק ושל חברי הנהלה. חטיבת הביקורת הפנימית מבצעת ביקורות שוטפות בשלוחות הבנק הן על ידי עובדי החטיבה והן על ידי גורמים מקצועיים חיצוניים. ניהול הסיכונים והבקרה הפנימית בשלוחות מתבצע במשולב על ידי סקטור הפעילות

הבינלאומית, החטיבה המשפטית, האגף לבקרת סיכונים וחיבת הביקורת. סיכון האשראי מנוהל באמצעות מגבלות ספציפיות שנקבעו לשלוחות. בקשות אשראי נדונות בוועדות האשראי הרלוונטיות בהנהלת הבנק. האגף לבקרת סיכונים בבנק מבצע מעקב ובקרה על האשראי בשלוחות, לפי תכנית עבודה שנתית המאושרת על ידי הבנק, ותוך הפעלת בקרים מקומיים, המדווחים באופן ישיר לאגף. סיכוני השוק בשלוחות מנוהלים באופן שוטף על ידי השלוחות, וכן על ידי סקטור ניהול פיננסי, באמצעות הטלת מגבלות PV ו-VAR על כל שלוחה, וניטור המגבלות על ידי האגף לבקרת סיכונים. הסיכונים התפעוליים בשלוחות מנוטרים על ידי האגף לבקרת סיכונים, וכל השלוחות מדווחות בפורמט אחיד על התממשות אירועים תפעוליים. האגף לבקרת סיכונים מבצע סקרים חיצוניים, הכוללים סקר סיכון תפעולי ו-SOX בשלוחות, ועוקב אחר הטיפול בפערי הבקרה המתגלים. על מנת לטפל בנושא הלבנת ההון ומימון טרור, נקבעו נהלי עבודה לנושא בשלוחות, נערכו השתלמויות לגורמים הרלוונטיים בשלוחות, מונה אחראי ייחודי לנושא בפעילות הבינלאומית, הוקם פרום למניעת הלבנת הון וממון טרור גלובאלי, ונרכשו מערכות טכנולוגיות לניטור הסיכון להלבנת הון.

לפרטים נוספים בדבר ניהול הסיכונים בבנק הנובעים גם מהפעילות הבינלאומית, ראה פרק ניהול סיכונים.

התמודדות השלוחות בשוק תחרותי

שלוחות הבנק בחוץ לארץ מתחרות בבנקים המקומיים במדינותיהם, בבנקים הבינלאומיים, ובשלוחות הבנקים הישראליים בחוץ לארץ. התחרות מתמקדת ברמת השירות והשירותים הניתנים ללקוחות. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות גלובלי ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון רב בשוק הגלובלי, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק פועל לפיתוח הפעילות ברחבי העולם, כולל הרחבת הפעילות בשלוחות הקיימות ובחינת רכישתם של גופים פיננסיים בארצות יעד שנקבעו.

הבנק פועל ליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות לבניית מוצרים ייחודיים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ועונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולאטורים, בכל שוק ושוק.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון בעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח בארץ ובעולם, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות הפעילות הבינלאומית מפוצלות בין המגזרים השונים. ניתוח התוצאות של המגזרים השונים להלן מתייחס בין היתר גם להשפעת שיוך הפעילות הבינלאומית למגזרים השונים, במקומות בהם השפעה זו מהותית.

להלן פירוט השפעת הפעילות הבינלאומית על תוצאות מגזרי הפעילות השונים בקבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2011					
סך	ניהול	בנקאות	בנקאות	משקי	
הכל	פיננסי	עסקית	פרטית	בית	
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)					
145	42	34	66	3	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
48	2	6	40	-	הכנסות תפעוליות ואחרות
193	44	40	106	3	סך הכנסות
1	-	5	(4)	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
109	6	42	59	2	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
83	38	(7)	51	1	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
27	13	(3)	17	-	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
56	25	(4)	34	1	רווח נקי (הפסד)

שנת 2010					
סך	ניהול	בנקאות	בנקאות	משקי	
הכל	פיננסי ⁽¹⁾	עסקית ⁽¹⁾	פרטית	בית	
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)					
149	59	38	49	3	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
62	13	5	44	-	הכנסות תפעוליות ואחרות
211	72	43	93	3	סך הכנסות
7	-	6	-	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
114	15	43	54	2	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
90	57	(6)	39	-	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
33	21	(2)	14	-	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
57	36	(4)	25	-	רווח נקי

(1) סווג מחדש.

הון אנושי

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאוחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי מחיש שרותי מחשב בע"מ והמזרחי שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים המספקות את שירותי המיחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

2011					
סניפים בבנק	סניפים בחו"ל	סה"כ הבנק	חברות מאוחדות בארץ	חברות מאוחדות בחו"ל	סה"כ הקבוצה
4,578	58	4,636	855	27	5,518
4,472	57	4,529	850	26	5,405

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2011

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

2010					
סניפים בבנק	סניפים בחו"ל	סה"כ הבנק	חברות מאוחדות בארץ	חברות מאוחדות בחו"ל	סה"כ הקבוצה
4,325	62	4,387	836	29	5,252
4,255	60	4,315	827	28	5,170

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2010

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	מגזר פעילות
3,209	3,394	משקי בית
115	147	בנקאות פרטית
830	859	עסקים קטנים
305	288	בנקאות מסחרית
506	526	בנקאות עסקית
287	304	ניהול פיננסי
5,252	5,518	סך הכל

(1) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברווחיות. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים: האחד, הטיפול בפרט, משלב האיתור, דרך הטיפול השוטף, ועד שלב הפרישה. השני, פיתוח משאבי אנוש והדרכה, במסגרת פיתוח המשאב האנושי בבנק על היבטיו השונים.

פיתוח משאבי אנוש והדרכה - הבנק משקיע בפיתוח ההון האנושי ובשיפור מתמיד של כישוריהם המקצועיים והאישיים של עובדי הבנק ומנהליו באמצעות בניית מסלול הסמכה לתפקיד, מסלולי קידום ופיתוח ומגוון תכניות הכשרה, המוצעות במסגרת מרכז ההדרכה של הבנק.

מרכז ההדרכה אחראי להכשרתם המקצועית והניהולית של עובדי הבנק בהתאם לצרכי התפקידים השונים ולרענון הידע באמצעות השתלמויות, ובונה תכנית קורסים המכסה את פערי הידע במקצועות הבנקאיים השונים, בכישורים הניהוליים ובהיכרות ולמידה של מערכות הבנק. במסגרת זו, בשנת 2011 נמשך יישומה של תפיסת פיתוח מנהלים שגיבש הבנק, וכן התבצעו הדרכות והוטמעה בקרב עובדי הבנק מערכת "הבנקאות ההיברידית".

מרכז ההדרכה ממשיך ליישם את "בנק לומד", שבמסגרתו מועברות ערכות למידה לסניפים בתחום המסחרי והמשכנתאות. בנוסף מעודד הבנק השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית אצל עובדיו והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות. במסגרת שיפור המקצועיות וייעול תהליכי הלמידה, פותחו במרכז ההדרכה בשנת 2011 שישה קורסים חדשים ושופרו קורסים קיימים, תוך שימוש בתמהיל שיטות למידה. כמו כן, הוטמעו שבע מערכות מידע חדשות או משודרגות. הוצאות ההדרכה בשנת 2011 עמדו על כ- 9 מיליוני שקלים חדשים, בדומה להוצאה בשנת 2010. במהלך 2011 השתתפו כ- 3,550 מעובדי הבנק בכ- 15,700 ימי הדרכה, לעומת 2800 עובדים שהשתתפו בכ- 12,000 ימי הדרכה בשנת 2010.

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים כמפורט להלן) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

א. **ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין-ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על-ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").

ב. **ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ** הוקם על-ידי מנהלי הסניפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). הארגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"חידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתימת הסכמים.

ג. **ועד עובדי מחיש** - הארגון המוסמך לחתום בצירוף ההסתדרות המעו"ף בשם עובדי מחיש שרותי מחשב בע"מ (להלן: "מחיש") על ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי מחיש המועסקים בהסכמים אישיים).

ד. **ועד עובדי בנק יהב** - הארגון היציג המוסמך לחתום בשם עובדי יהב על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יהב (למעט עובדי יהב המועסקים בהסכמים אישיים).

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שכר.

הסכמי שכר

בדצמבר 2003 נחתם הסכם שכר לשנים 2002-2004 ואשר תוקפו היה עד יום 31 בדצמבר 2004. הסכם זה חל על כל עובדי הבנק למעט אלו מביניהם אשר ביום 31 בדצמבר 2004 היו עובדי בנק טפחות לשעבר, אשר מוזג עם ולתוך הבנק ביום 1 בינואר 2005.

ביום 18 בינואר 2006 נחתם הסכם שכר לתקופה שמים 1 באפריל 2004 ועד יום 31 במרץ 2005 למי שהיו ביום 31 בדצמבר 2004 עובדי בנק טפחות והפכו להיות עובדי הבנק.

ביום 21 בדצמבר 2005 וביום 23 בינואר 2006 נחתמו הסכמים בעניין המרת שכרם של מי שהיו המנהלים והעובדים בטפחות, בהתאמה, לשיטת השכר במזרחי והחלת חוקת העבודה על אותם עובדים (להלן: "הסכמי המרת השכר").

לשנים 2005-2011 טרם נחתם הסכם שכר (למעט עם מי שהיו עובדי טפחות, ואשר לגביהם נחתם הסכם שכר לתקופה שעד יום 31 במרץ 2005). הבנק עורך, במידת הצורך, הפרשות מתאימות בגין השנים שלגביהן לא נחתמו הסכמי שכר.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק; ראה בפרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בנוסף על עדכוני תוספות היוקר במשק, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

א. רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד, וכן מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר, ומגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק בבנק של למעלה מ-26 שנות עבודה.

ב. רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.

ג. רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכנו של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן. במציאות של אינפלציה חד ספרתית נמוכה, מביאים גורמים אלה לעלייה בשכר הריאלי, וזאת אף בהעדר עדכון להסכם השכר.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות, ביחס אליו מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק מדי שנה, וכן ברכיב הבונוס (מענק). החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה אינדיבידואלית של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלוונטית.

הסדרי פנסיה וגמל

א. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין מי שהיו עובדי הבנק ערב המיזוג עם טפחות מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים, לקופות פנסיה, גמל ופיצויים. הפקדות אלה, וכן סכומים עתיים וסכום חד פעמי שהופקד בעבר, משחררים את הבנק מהחבות לשלם פיצויי פיטורים על פי החוק לאותם עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

ב. בהתאם להסכם העבודה שנחתם בין הבנק ועובדיו ביום 30 בדצמבר 1993, העמיד הבנק לרשות העובדים הלוואות לתקופות ארוכות, למימון רכישה רטרואקטיבית של זכויות פנסיה מקרנות פנסיה מסוימות, איתן התקשר הבנק בקשר לכך. לפרטים נוספים ראה ביאור 19 ד.15) לדוחות הכספיים.

ג. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין מי שהיו עובדי בנק טפחות ערב המיזוג עם טפחות מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים, לקופות פנסיה, גמל ופיצויים והפקדות חד פעמיות. הפקדות אלו משחררות את הבנק מהתחייבויותיו לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין התקופה שמיום 1 בפברואר 2006, לגבי מי שהיו עובדי טפחות ערב המיזוג, ואשר נכללו בהסכם המרת השכר לעובדים. בגין חבותו עד ליום 1 בפברואר 2006, השלים הבנק את הסכומים הנדרשים לכיסוי החבות באמצעות הפקדה לקופות פנסיה ולקופות גמל. לפרטים נוספים, בין היתר בעניין התחייבויות מיוחדות בגין פרישת עובדים בבנק או בבנק טפחות לשעבר, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

הסכם קיבוצי מיוחד

ביום 11 באפריל 2006 חתמו ארגון העובדים והבנק על הסכם לסיום סכסוך עבודה שהוכרז על רקע המיזוג עם בנק טפחות (להלן: "הסכם קיבוצי מיוחד"). הוראות ההסכם הקיבוצי המיוחד הן בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2010 (להלן: "תקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד"). בין היתר נקבע, כי בתקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד ייושבו כל המחלוקות על ידי מנגנונים שנקבעו, ואשר תכליתם למנוע את השבתת הפעילות בבנק ואת הפנייה לערכאות, למעט במקרים חריגים אשר נקבעו בהסכם (כגון במקרה של השבתת המשק כולו). לפיכך, לאורך תקופת ההסכם הקיבוצי ישמר "שקט תעשייתי", באשר הארגון התחייב, שלא ישבית את הפעילות בבנק. עקב החתימה על ההסכם משכו הצדדים בהסכמה את ההליכים המשפטיים שהיו תלויים ועומדים ביניהם.

בהסכם נקבע, בין היתר, כי עובדי הבנק יוכלו לבחור אם להשתייך לארגון העובדים או לא להשתייך אליו. יובהר כי ההסכמים הקיבוציים אשר הבנק חותם עם ארגון העובדים חלים גם על אותם עובדים שאינם חברים בארגון. עוד בהסכם הקיבוצי, הוגדלה

מכסת העובדים אשר יועסקו בהסכם אישי. בנוסף, במסגרת ההסכם הקיבוצי המיוחד, הסכימו הצדדים על הקמת יחידת מיקוח למנהלים, כהגדרתם בהסכם, לצד יחידת המיקוח של כלל עובדי הבנק (להסכם בין ארגון המנהלים לבין הבנק ראה להלן).
ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם ארגון העובדים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי המיוחד שנחתם ב-2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.
להלן עיקרי ההסכם, כפי שהיו גם בהסכם הקודם:

- הארכת תוקף "חוקת העבודה" עד יום 31 בדצמבר 2015.
- שמירת שקט תעשייתי מוחלט בתקופת ההסכם. ההתחייבות לשקט תעשייתי לא תחול במצבים של סכסוך עבודה של כלל העובדים בישראל בענף הבנקים.
- קביעת מנגנונים ליישוב חילוקי דעות: משא ומתן, גישור, בוררות.
- התחייבות הבנק שלא לפטר בפטורים כלכליים עובדים קבועים בתקופת ההסכם. ההתחייבות לא חלה על פיטורים אינדיבידואלים בשל עבירות משמעת, אי התאמה או שינויים רגולאטורים.
- הנהגת תכנית לפרישה מרצון של עד 200 עובדים בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. להנהלה זכות וטו על כל בקשה ספציפית לפרישה מרצון, ללא צורך בנימוק.
- מתן אפשרות להנהלה לפטר עד 50 עובדים קבועים בגין אי התאמה בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. הדוחות הכספיים כוללים הפרשה אקטוארית שנערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, לכיסוי עלויות צפויות לפרישה מוקדמת של כלל עובדי הבנק. לפרטים, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי – הסכמי שכר

א. ביום 10 באפריל 2006, חתמו ארגון המנהלים והבנק על הסכם קיבוצי מיוחד, בו אישרו הבנק וארגון המנהלים את האמנה (אשר ביחד עם ההסכם, כמו גם הסכמים קודמים בין הצדדים, יקראו להלן: "חוקת המנהלים"), בה הכיר הבנק בארגון המנהלים כיחידת מיקוח ובמסגרתה נקבעו עקרונות לפיהם יפעל הבנק לקידום דרג מנהלי הבנק. במסגרת חוקת המנהלים נקבעו, בין היתר, מנגנוני יישוב סכסוכים באמצעות בוררות, הגבלה בדבר כמות המנהלים אשר יועסקו בהתאם לחוזה אישי ואופן מימון ארגון המנהלים (הבנק התחייב להעביר סכום שנתי כולל של 250 אלף שקלים חדשים או 30% מהסכום שישולם לוועד העובדים, לפי הגבוה מבין סכומים אלה). הבנק התחייב, כי הסכמי השכר ותנאי העבודה של חברי ארגון המנהלים יקבעו במשא ומתן עם הארגון, אם כי נשאתר הזכות לארגון, כל עוד לא נחתם הסכם שכר בין הבנק לבינו, לאמץ הסכם שכר שנעשה עם ארגון העובדים, במקום לנהל משא ומתן עם הבנק או להמשיכו.

כמו כן קבעו הצדדים, כי חוקת המנהלים תהיה בתוקף עד יום 19 בספטמבר 2008, וכי אם לא יבטל אותה הארגון עד חודש ימים קודם לכן, יוארך תוקף החוקה עד יום 19 לספטמבר 2011 ומאותו מועד ואילך לתקופה של שנתיים מדי פעם, זולת אם הודיע אחד הצדדים בכתב על ביטולה, הכל בהתאם למנגנון המפורט בחוקת המנהלים. לפרטים בדבר הארכת תוקף חוקת המנהלים עד יום 31 בדצמבר 2015, ראה סעיף ד' להלן.

- ב. מכוח האמנה וההסכם הקיבוצי לאישרור האמנה שנחתמו בין הבנק לבין ארגון המנהלים (ראה להלן) חלים על המנהלים ההסכמים הקיבוציים שנחתמו בין הבנק לארגון העובדים, עד יום 19 בספטמבר 2005, וכן כל ההסכמים אשר נחתמו ויחתמו בין הבנק לבין ארגון המנהלים מיום 19 בספטמבר 2005 ואילך.
- ג. ביום 22 במרץ 2007 חתמו ארגון המנהלים והבנק על הסכם שכר לשנים 2005-2007 בו הסכימו הצדדים על אופן העלאת שכר המנהלים בצורה שנתית, תשלום תוספת הותק, גובה דמי הניהול ועל מתן מענק חד-פעמי לכל מנהל. כמו כן נקבע, כי חוקת העבודה למנהלים תהיה בתוקף עד ליום 19 בספטמבר 2011, וכי כל עוד חוקת העבודה בתוקף, לא יפוטרו בפיטורים כלכליים אף מנהל מבין מנהלי הבנק הקבועים (כמשמעו בחוקת העבודה למנהלים), למעט במקרה של פיטורים אינדיווידואלים (מסיבות של עבירות משמעת ו/או אי התאמה), אך לא יותר מ-8 מנהלים בגין אי התאמה, או פיטורים אשר ינבעו משינויים רגולטורים, אשר לא היו ידועים לצדדים בעת חתימת ההסכם. בתום תקופת תוקפה של חוקת העבודה תסתיים ההתחייבות לאי-פיטורים כלכליים כאמור לעיל.
- בנוסף, נקבע כי הבנק ינהיג תכנית פרישה מרצון למנהלים. בכל אחת משנות ההסכם תכריז ההנהלה על התקופה בה תתאפשר פרישה מרצון, בהתאם למסגרת הכוללת שנקבעה בתכנית הפרישה לעובדים.
- ד. ביום 19 באוגוסט 2008 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם ארגון המנהלים המאפשר למנהלים לבחור לקבל תוספת וותק במתכונת חדשה, המתעדכנת על פי מדדי הצלחה בעבודה והתשואה על ההון של הבנק. כמו כן, הוארך במסגרת ההסכם תוקף חוקת העבודה למנהלים עד יום 31 בדצמבר 2015, תוך התחייבות הארגון לשקט תעשייתי מלא עד מועד זה, למעט במקרה של מיזוג פעילותו של הבנק בתוך בנק אחר במהלך תקופת ההסכם.
- ה. ביום 5 במרץ 2009 נחתם הסכם שכר עם ארגון המנהלים לשנים 2008-2010. ההסכם כולל, בעיקרו, הרחבה הדרגתית המתפרסת עד יולי 2014 של הבסיס להפרשות לקרן השתלמות, וכן פריסה של תשלומים שנתיים מסויימים לתשלומים חודשיים.
- ו. ביום 29 בפברואר 2012 נחתם הסכם שכר עם ארגון המנהלים לשנים 2011-2012.

הסדרי פנסיה וגמל

- א. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין המנהלים שהיו עובדי בנק המזרחי ערב המיזוג עם בנק טפחות מכוסות על-ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל ופיצויים וחל כל האמור לגבי ארגון העובדים כמתואר לעיל.
- ב. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין המנהלים שהיו עובדי בנק טפחות ערב מיזוג טפחות מכוסות על-ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל, פיצויים והפקדות חד פעמיות. הפקדות אלו משחררות את הבנק מהתחייבויותיו לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין התקופה שמיום 1 בינואר 2006, לגבי מי שהיו מנהלים באותו יום. בגין חבותו עד ליום 1 בינואר 2006, השלים הבנק את הסכומים הנדרשים לכיסויה באמצעות הפקדה לקופות פנסיה ולקופות גמל.

תנאי עבודה לעובדי מחיש

תנאי ההעסקה של עובדי חברת מחיש שרותי מחשב בע"מ (להלן: "מחיש") מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי מחיש והסתדרות למחיש במהלך השנים, אשר עיקריהם מובאים להלן:

א. עידכון שכרם של עובדי מחיש נקבע על פי מודל הצמדה לתוספות השכר ולשינויים בהפרשות שניתנים לעובדי הבנק (החברה האם). במידה שלגבי שנה מסוימת לא נחתם הסכם שכר בבנק, עד לסוף חודש מרץ של השנה העוקבת, יזכו עובדי מחיש למקדמה אשר תחושב על פי מנגנון עליו הוסכם אשר יהיה נתון לביקורת של מומחים חיצוניים. יתרת התוספת תחושב גם היא על פי מנגנון מוסכם בסמוך לאחר החתימה על הסכם השכר בבנק. כמו כן נקבע, כי אם במסגרת הסכם השכר בבנק תיכלל תוספת חדשה ו/או רכיב שכר חדש, שלא נכללו במודל ההצמדה האמור לעיל, יתקיים משא ומתן עם נציגות העובדים באשר לתוספת שתינתן לעובדי מחיש.

ב. חוקת העבודה קובעת מכסה מקסימלית לעובדים קבלניים במסגרת התקשרות מחיש עם ספקים חיצוניים המעמידים עובדים לרשות מחיש תחת ניהולה המקצועי של מחיש. בהקשר זה יצויין, כי בעבר התגלעו חילוקי דעות בין הנהלת מחיש לבין ועד העובדים, בעניין מכסת העובדים הקבלניים וביצוע פרויקטים בשיטה של מיקור חוץ, וביום 29 בדצמבר 2003, הוכרז סכסוך עבודה במחיש. ביום 31 במרץ 2004 חתמו הצדדים על הסכם לסיום סכסוך העבודה, בו נקבעו תנאים מסויימים ביחס להתקשרות מחיש עם ספקים חיצוניים ובחוזי מיקור חוץ. עם זאת, הצדדים הסכימו כי ההסכם האמור אינו ממצה את המחלוקת בעניין מיקור חוץ וכי כל צד שומר לעצמו את מלוא הזכויות והטענות בנושא זה.

ג. בדומה לעובדי הבנק מכוסות התחייבויות מחיש, לתשלום פנסיה ופיצויי פיטורים לעובדיה, למעט קבוצה מצומצמת של עובדים לגביהם נערכה הפרשה, על-ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל ופיצויים בהתאם למפורט בהסכם הקיבוצי החל על עובדים אלו.

ד. ביום 11 בינואר 2007 נחתם בין הנהלת מחיש לבין ועד העובדים הסכם קיבוצי הכולל תכנית לפרישה מרצון. התכנית קובעת פרישה במסלול פנסיה מוקדמת לעובדים אשר במועד הפרישה ימלאו להם 55 שנה והם מבוטחים בביטוח מנהלים או בקרן פנסיה צוברת, או מסלול פיצויים מוגדלים לעובדים אחרים. ההחלטה הסופית על אישור או דחייה של בקשה לפרישה מרצון היא בידי המנהל הכללי של מחיש. הסכם זה הוארך ביום 19 בפברואר 2008 בשנה נוספת.

ה. ביום 8 במרץ 2007, חתמו ארגון העובדים, ארגון המנהלים, ועד עובדי מחיש והבנק על הסכם קיבוצי מיוחד, בו נקבעו התנאים לשילוב עובדי המחשב של טפחות (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים) במחיש. במסגרת ההסכם נקבע אופן המרת תנאיהם של עובדי המחשב של טפחות לשעבר והתאמתם לתנאים הנהוגים במחיש. בהתאם להסכם, ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי מחיש, לרבות תשתית חוקת העבודה במחיש משנת 1989, וכן כל הסכם קיבוצי חדש שייחתם, יחולו על עובדי טפחות שנקלטו.

ו. ביום 21 באוקטובר 2010 הוכרז סכסוך עבודה בין הסתדרות המעו"ף לבין מחיש, חברת המחשוב של הבנק. העילות העיקריות לסכסוך הן דרישת העובדים לחתימה על הסכמי שכר בעבור השנים 2005 עד 2009, דרישתם לרענון מודל הצמדת השכר וכן שינויים אירגוניים שמבצעת ההנהלה, ואשר, לטענת העובדים, מהווים משום פגיעה בזכויותיהם.

על פי הנחיית הסתדרות המעו"ף, הואיל ועד ליום 7 בנובמבר 2010 לא נחתם הסכם, רשאים עובדי מחיש לשבות מיידית.

ז. ביום 2 בינואר 2012 הודיע מנכ"ל הבנק כי עובדי מחיש לא יעברו לעבוד במרכז הטכנולוגי לוגיסטי (מט"ל) בלוד, וכי המתקן יוכשר בקצב מואץ כאתר המחשבים העיקרי של הבנק, בסטנדרט המותאם לשעת חירום. ההודעה נמסרה לנציגות העובדים והסתדרות המעו"ף.

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים ממשיכים הנהלת מחיש ונציגות העובדים לנהל משא ומתן, אך טרם נחתם הסכם בין הצדדים.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003 ו- 2006 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזי עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תנאי העסקתו של המנהל הכללי של הבנק - ראה ביאור 16. ה' לדוחות הכספיים.

עובדי בנק יהב

כללי – הסכמי עבודה

תנאי העבודה של עובדי יהב מעוגנים בהסכמים קיבוציים. הסכם קיבוצי מיוחד נחתם בחודש מרץ 2004.

בחודש דצמבר 2007 נחתם הסכם בין הנהלת יהב לבין ארגון העובדים, שתכליתו להגדיר את מערך התגמול בבנק לשנים 2008-2012. על פי ההסכם, העובדים זכאים למענק שנתי ולדירוג בשיעורים משתנים המבוססים על שיעור תשואת הרווח הנקי להון הבנק. הסכם זה שם דגש על חלק משתנה בתגמול, התלוי בביצועי הבנק, המבטא את החשיבות שהנהלת הבנק והעובדים מייחסים לחיזוק הקשר שבין ביצועי העובד והתגמול.

ביום 14 ביולי 2008 נחתם הסכם בין הנהלת יהב לבין ועד העובדים שעניינו שמירה על עצמאות הבנק. תוקף ההסכם לחמש שנים, ונקבע בו כי ההסכם הקיבוצי וההסדרים הקיבוציים הקיימים ביהב יוארכו גם הם בחמש שנים.

פיצויי פיטורין ופנסיה

התחייבות יהב לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה על שם העובדים בקופות גמל מוכרות. הבנק נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

ביחס לחלק מעובדיו, התחייב יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורין שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש יהב להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותו בקופות האמורות.

למנהלים בכירים התחייב הבנק לשחרר עם פרישתם את מרכיב הפיצויים שנצבר בקופת הפנסיה, נוסף על משכורתם האחרונה, המוכפלת במספר שנות העבודה. כמו כן, התחייב יהב לשלם שכר למנהלים בכירים במשך תקופת הסתגלות במקרה בו תובא עבודתם לידי סיום על ידי הבנק. בגין מחויבויות אלה, נכללה הפרשה נאותה בדוחות הכספיים.

לשני מנהלים בכירים אשר פרשו מעבודתם ביהב התחייב יהב לשלם תשלום חודשי עד הגיעם לגיל פרישה, התשלום יוצמד לשינויים בשכר המנכ"ל. בדוחות הכספיים נכללה הפרשה נאותה המחושבת על סמך הערכה אקטוארית.

פדיון ימי מחלה שלא נוצלו

עובדים הפורשים לפנסיה זכאים לפי הסכם העבודה לפדיון חלקי של ימי מחלה שלא נוצלו. בנק יהב כלל בספריו הפרשה מתאימה שחושבה על סמך הערכה אקטוארית.

מענק יובל

עובדי יהב זכאים, עם הגיעם ל- 25 שנות עבודה בבנק, למענק יובל, וגמלאי הבנק זכאים לשי לחג. בנק יהב יצר הפרשה למענק יובל ולשי לחג לגמלאים על סמך הערכה אקטוארית.

אופציות

לפרטים בדבר תכנית אופציות למנהל הכללי, לנושאי משרה בבנק ולעובדים נוספים, ראה ביאור 16א לדוחות הכספיים.

מדיניות התגמול של הבנק

ביום 5 באפריל 2009 התקבל מכתב מהמפקח על הבנקים, המנחה את התאגידים הבנקאיים לאמץ מדיניות תגמול הולמת לא יאחר מיום 31 בדצמבר 2009. על פי המכתב, נדרש הדירקטוריון לקבוע את מדיניות התגמול בהתבסס על שורת עקרונות שקבע המפקח. לאחר קביעת המדיניות נדרש הבנק לבחון את ההסכמים הקיימים, ולפעול ככל שניתן להתאימם למדיניות שנקבעה. בהתאם להנחיית המפקח, אישר הדירקטוריון בחודש אוקטובר 2009 את מדיניות התגמול של הבנק.

מערך התגמול בבנק כולל רכיבי תגמול בסיסי שוטף (שכר ותשלומים נלווים), תגמול לטווח קצר (בנוסים וכדומה), ותגמול לטווח ארוך המבוסס על עמידה ביעדים ארוכי טווח (תכניות אופציות).

מנגנוני התגמול נועדו לחזק דפוסי התנהגות שאותם מעוניין הבנק לטפח, את ערכיו של הבנק ואת מידת הצלחה בהשגת היעדים שקבע הדירקטוריון. מדיניות התגמול מבטאת להערכת הבנק, איזון ראוי בין הגברת המוטיבציה והשאיפה להישגיות מחד גיסא, לבין האסטרטגיה הכלל ארגונית ומדיניות ניהול הסיכונים שנקבעה בבנק מאידך גיסא.

מדיניות התגמול יוצרת בידול בין עובדים ועל ידי כך מעודדת מוטיבציה ותרומה אישית גבוהה של עובדים, תוך שילוב פרמטרים כמותיים (רווחיות) ואיכותיים (רמת שירות).

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, מערכים ויחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי, כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס, ווידאו צ'ט).

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של תאגידים גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידיים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שישה מוקדים עסקיים הפרושים גיאוגרפית ומוקד עסקי ללקוחות מתחום ההתיישבות. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור מימון וסחר בינלאומי ומרכז עסקים יהלומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגביה של חובות בעייתיים.

החטיבה הפיננסית – במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר בשוקי הכספים וההון, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים וזרים, וכן סקטור תפעול מידע ושרות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "חדר אחורי" (Back Office). כן אחראית החטיבה על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה ועל תחום הבנקאות הפרטית. זאת, באמצעות סקטור בנקאות פרטית ופעילות בינלאומית, האחראי לפעילות בתחומים אלה, בין היתר באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ, והשלוחות והחברות הבנות בחוץ לארץ.

החטיבה לנכסי לקוחות וייעוץ - החטיבה כוללת את היחידות המטפלות בייעוץ הפנסיוני ובייעוץ הפיננסי המוצעים ללקוחות. כמו כן, אחראית החטיבה על החברות הבנות הפועלות בשוק ההון, בין היתר: אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ. בתחילת שנת 2011 הועבר סקטור קופות הגמל לאחריות החטיבה לנכסי לקוחות וייעוץ.

חטיבת טכנולוגיית המידע - אחראית לתחום טכנולוגיית המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חברת מחיש שרותי מחשב בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לתכנון ותפעול - בחטיבה זו נכללים: אגף הנדסת תהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי, וכן אגף תכנון וכלכלה, שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות. כמו כן, באחריות החטיבה: ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא והמסלקה.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את בקרת הסיכונים בבנק, ובמסגרתה מנהלים הסיכונים התפעוליים של הבנק. כמו כן, החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע.

חטיבת משאבי אנוש ומינהל – במסגרת חטיבה זה נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה מינהל והתייעלות (כולל נכסים ובינוי) ותחום הבטחון והאבטחה.

חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים – בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושרותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת חשבונאות ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי וספרי המשכנתאות, על הנהלת החשבונות והגזברות ועל חשבות השכר.

החטיבה המשפטית – חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים (לרבות קצין הציות אשר ממונה גם על נושא איסור הלבנת ההון), ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית – החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

דיני המס החלים על קבוצת הבנק

הבנק מסווג כ"מוסד כספי" לענין חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975, ובהתאם לחוק זה מחוייב במס שכר ורווח, בנוסף למס החברות המחוייב מכח פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א-1961.

מס חברות ומס רווח

השיעור הכולל של מס החברות ומס הרווח החל על הכנסות הבנק בשנת 2011 עמד על 34.48%. שיעור זה צפוי להשתנות בשנים הבאות כדלקמן:

שנה	סך הכל מס (מס חברות ומס רווח באחוזים)
2011	34.48%
2012	35.34%
2013 ואילך	35.06%

מס השכר הוא בשיעור של 16% מהוצאות השכר שמשלם הבנק והוא אינו צפוי להשתנות עד סוף שנת 2012. מס השכר מהווה הוצאה לצורך חישוב מס החברות.

שומות מס

לבנק שומות מס סגורות עד וכולל שנת המס 2007. לבנק אדנים לשעבר שומות מס סגורות או נחשבות לסגורות עד וכולל שנת המס 2008. לבנק יחב שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2002.

הסדרים ואישורים מרשויות המס

הבנק ערך הסדרים וקיבל אישורים מרשויות המס בגין עסקאות מיזוג שביצעה הקבוצה כדלקמן:

במסגרת מיזוג החברה להשקעות של בנק המזרחי בע"מ לתוך הבנק, הועברו נכסיה והתחייבויותיה של החברה להשקעות לבנק. הפסדים לצורכי מס והפסדים חשבונאיים צבורים שנוצרו בחברה ליום המיזוג יותרו לקיזוז בבנק על פי נוסחה שנקבעה באישור שלטונות המס ולאורך תקופה של 10 שנים, החל משנת 2004.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 28 לדוחות הכספיים.

לבנק הסדרים עם שלטונות המס כדלקמן:

- הסדר שלוחות חו"ל - על פי הסדר זה חברות בנות מסוימות בבעלות מלאה של הבנק והפועלות בחוץ לארץ, משלמות מיסים בישראל על הכנסותיהן בהתאם לדוחותיהן הכספיים. מיסים המשולמים בחוץ לארץ ניתנים לקיזוז מהמס המתחייב בארץ וחלוקת דיבידנד לבנק פטורה ממס בישראל.
 - ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשראי והפרשה להפסדי אשראי", שתחולתו מיום 1 בינואר 2011.
- בהתאם להסכם עליו חתמו הבנקים עם רשות המיסים, הפרשות להפסדי אשראי בחובות המטופלים פרטנית, יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נרשמו. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת ההפרשה, יחויב הבנק בשיעור המס שחל במועד בו בוצעה ההפרשה, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה. לגבי מחיקות חשבונאיות בגין חובות המטופלים בשיטה הקבוצתית, מחצית המחיקות, נטו, בכל שנת מס תותר בניכוי כהוצאה בשנה העוקבת לשנה בה בוצעה המחיקה, והמחצית השניה תותר בשנה שלאחריה. לא יותר ניכוי הוצאה בגין הפרשות שנערכו על בסיס קבוצתי. הפרשות בגין הלוואות לדיור הורגו מהסכם זה, ויטופלו כבעבר.
- הפרשים מסוימים שהוקטנו מההון העצמי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2010 כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראה החדשה, יותרו בניכוי לצורכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים החל משנת המס 2011.
- העקרונות האמורים יחול על חובות שהופרשו ויופרשו בתקופה של 5 שנים מתחילת ההוראה החדשה. לאחר מועד זה נקבעו מנגנונים להארכת תוקף.

פעילות חוץ לארץ

- לבנק סניפים בלוס-אנג'לס, בלונדון ובקיימן. רווחים ו/או הפסדים של סניפים אלה נכללים ברווחים או בהפסדים עליהם מדווח הבנק לשלטונות המס בישראל.
- מדינת ישראל חתומה על אמנות למניעת כפל מס עם ארצות הברית ועם אנגליה. בהתאם להוראות האמנה עם מדינות אלה, מיסים המשולמים במדינות אלה בגין פעילות הסניפים שם, ניתנים לקיזוז כנגד חבות המס של הבנק בישראל. תקרת הקיזוז של מיסי חוץ לארץ בישראל הינה בגובה חבות המס הנובעת בגין רווחי סניפים אלה במס בישראל.
- הסניף בקיימן אינו חייב במס במקום רישומו.
- לבנק חברה בת בהולנד, הפועלת כחברת החזקות, ומחזיקה בחברה שוויצרית המפעילה בנק בשוויץ. על חברות אלה חל הסדר שלוחות חוץ לארץ, כמפורט לעיל.

חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק

קבוצת הבנק פועלת תחת מסגרת חקיקה הכוללת חקיקה ראשית, תקנות והוראות שקבע המפקח על הבנקים. מסגרת זו חלה על כלל התאגידים הבנקאיים בישראל. להלן מפורטים שינויים עיקריים בחקיקה בשנת 2011, המשפיעים על פעילות הבנק.

חוק יעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011

החוק, אשר התקבל ביום 11 בינואר 2011 ונכנס לתוקף ביום 27 בינואר 2011, מאפשר לרשות ניירות ערך לטפל בתאגידים או ביחידים אשר הפרו את החוק, דרך מסלול חדש של אכיפה מנהלית. המסלול המוצע יחול על הפרות שנעשו ברשלנות בלבד. לגבי עבירות חמורות, תמשיך הרשות להגיש כתבי אישום פליליים.

לפי החוק, המפר יהיה זכאי להופיע בפני ועדת אכיפה, והסנקציות שועדת האכיפה תוכל להטיל הן עיצומים כספיים והרחקה מעיסוק. רשות ניירות ערך תוכל להטיל קנסות מינהליים על יחידים ועל חברות שעברו על חוקי ניירות ערך, ואף להרחיקם משוק ההון ומתפקידיהם.

החוק מאפשר אכיפה מינהלית על התנהגות פסולה של העוסקים בהליכים קצרים ומהירים, בהשוואה למצב הקיים המחייב הליכים פליליים שאורכים שנים. מדובר בעיקר בעבירות כמו הרצת מניות, ושימוש במידע פנים בסכומים ובהיקפים קטנים או במקרים שלגביהם לא נמצאו ראיות מספיקות לאישום פלילי. החוק מגדיל את תקופת המאסר בגין שימוש במידע פנים משנה לשנתיים.

החוק מאפשר פתיחת הליכים מינהליים גם לגבי נאשמים שכבר עומדים לדין פלילי בשל אותן עבירות, זאת לפי שיקול דעת מנומק של יושב ראש רשות ניירות ערך, ובאישור פרקליט המדינה, וועדה בראשות משפטן בכיר עובד הרשות שחבריה מתמנים על ידי שר המשפטים.

רשות ניירות ערך תוסמך להטיל קנסות בסכום שבין 25 אלף שקלים חדשים עד 5 מיליון שקלים חדשים. עבריינים יחידים עצמאיים או עובדי חברות צפויים לקנסות של 25-50 אלף שקלים חדשים. דירקטורים ונושאי משרה בכירים בחברות עליהם מוטלת אחריות אישית צפויים לקנסות בין 400 אלף ועד מיליון שקלים חדשים. הקנס על חברות יכול להגיע עד 5 מיליון שקלים חדשים. החוק אוסר על הגופים העוסקים בניירות ערך לבטח את עצמם מראש כנגד הקנסות המינהליים שמוטלים במסגרת החוק או להבטיח לפצות את עובדיהם על הקנסות שהוטלו עליהם כיחידים.

רשות ניירות ערך קיבלה סמכות להרחיק מתפקידיהם ומשוק ההון עבריינים שהם דירקטורים ונושאי משרה בכירים, כגון מנכ"לים ומנהלי כספים, נוסף על השתתף הקנס המנהלי הכבד שיטל עליהם. ההרחקה היא לתקופה קצובה של עד שנה.

תחילת החוק נקבעה ל-30 יום ממועד פרסומו, למעט סעיפים מסויימים שלגביהם נקבע כי יחולו מיום פרסום החוק. סעיפים מסויימים המתייחסים לתקנות שהותקנו או שיותקנו על פי חוקים אחרים, יחולו ממועד התחולה של התקנות אליהן הם מתייחסים.

הבנק מינה את היועץ המשפטי הראשי כממונה על האכיפה ופועל לגיבוש תכנית אכיפה בקבוצה.

חוק החברות (תיקון מספר 16), התשע"א - 2011

ביום 15 במרץ 2011 פורסם חוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א - 2011. עיקריו הם כלהלן:

- רוב חברי ועדת הביקורת בחברה ציבורית יהיו דירקטורים בלתי תלויים, כהגדרתם בחוק, ויושב ראש ועדת הביקורת יהיה דירקטור חיצוני;
 - ועדת הביקורת מוסמכת, בין השאר, להחליט לגבי עסקה עם נושא משרה ולגבי עסקה עם בעל שליטה אם הן עסקאות חריגות או עסקאות שאינן חריגות, לצורך אישורן לפי החוק ורשאית ועדת הביקורת להחליט כאמור לפי אמות מידה שתקבע אחת לשנה מראש;
 - ועדת הביקורת מוסמכת לבחון את תכנית העבודה של המבקר הפנימי לפני הגשתה לאישור הדירקטוריון ולהציע שינויים בה;
 - ועדת הביקורת מוסמכת לבחון את היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ואת שכרו ולהביא את המלצותיה לפני הדירקטוריון;
 - הדירקטורים החיצוניים ימונו על ידי האסיפה הכללית ברוב קולות בעלי המניות שאינם בעלי השליטה בחברה, או מי מטעמם, המשתתפים בהצבעה;
 - תקופת כהונתו של דירקטור חיצוני היא שלוש שנים וניתן למנותו לשתי תקופות נוספות של שלוש שנים כל אחת, סך הכל תשע שנים (כך גם באשר לדירקטור בלתי תלוי, כהגדרתו בחוק);
 - דירקטור חיצוני ימונה לתקופת כהונה נוספת אם הדירקטוריון הציע את מועמדותו לכהונה נוספת והמינוי אושר כחוק, או בעל מניות שלו אחוז אחד לפחות מכלל זכויות ההצבעה בחברה, הציע את מועמדותו לכהונה נוספת והמינוי אושר באסיפה כללית ברוב קולות כחוק;
 - עסקה חריגה של חברה ציבורית עם בעל השליטה בה טעונה אישורם של ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית ברוב קולות מכלל בעלי המניות, שאינם בעלי ענין אישי באישור העסקה, המשתתפים בהצבעה;
 - עסקה חריגה של חברה ציבורית עם בעל השליטה בה לתקופה העולה על שלוש שנים, טעונה אישור כחוק, אחת לשלוש שנים, אלא אם כן ועדת הביקורת אישרה כי התקשרות לתקופה ארוכה יותר סבירה בנסיבות העניין;
 - רשות ניירות ערך הוסמכה להטיל עיצום כספי בשל הפרת הוראות מסוימות של חוק החברות, בתנאים שנקבעו בחוק;
 - בתוספת לחוק נקבעו הוראות ממשל תאגידי מומלצות, שהחברה יכולה לאמץ בתקנונה, או לגלות שלא אימצה.
- תחילתם של רוב סעיפי החוק 60 יום מיום פרסומו ומקצתם (הנוגעים בעיקר לועדת ביקורת) תוך שישה חודשים מיום פרסומו, אחרים עם כניסתו לתוקף של חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011 ונוספים עם הוראות מעבר מתאימות.
- הבנק ישם את עקרונות הממשל התאגידי המשתקפים מן התיקונים שלעיל.

חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מספר 12), התשע"א-2011

התיקון לחוק, שהתקבל בכנסת ביום 18 ביולי 2011, קובע כי הממונה על ההגבלים העסקיים (להלן: "הממונה") רשאי לקבוע כי קבוצה מצומצמת של בני אדם המנהלים עסקים שבידיהם נתון ריכוז של יותר ממחצית מכלל אספקת נכסים או מכלל מתן שירותים, או מכלל רכישתם, היא קבוצת ריכוז לעניין התיקון לחוק, וכל אחד מבני האדם כאמור הוא חבר בקבוצת ריכוז, אם ראה כי מתקיימים תנאים מסוימים המפורטים בתיקון לחוק.

בתיקון לחוק, נקבעו הוראות מיוחדות לעניין קבוצות ריכוז בתחום הבנקאות ובתחום הביטוח ולפיהן הממונה יתייעץ עם נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים בנוגע לכוונתו לקבוע כי קבוצה מצומצמת של בני אדם היא קבוצת ריכוז, וכן יודיע להם על כוונתו לתת הוראה לפי סעיף 31ג(א) שנועדה למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף שבו הם פועלים, אם הקביעה או ההוראה כאמור נוגעות לאדם הפועל בענף שבתחום אחריותו של בנק ישראל לפי הוראות חוק בנק ישראל; ראה נגיד בנק ישראל או המפקח על הבנקים, לאחר קבלת הודעה לפי סעיף זה, כי מתן הוראה כאמור יסכן את יציבותו של תאגיד בנקאי או את יציבותה של המערכת הבנקאית, יודיע על כך לממונה והוא יימנע ממתן ההוראה.

הוראות סעיף 31ד לחוק העיקרי, לעניין הימנעות הממונה ממתן הוראה עקב הודעת נגיד בנק ישראל, המפקח על הבנקים או הממונה על שוק ההון, לפי העניין, כי מתן ההוראה עלול לפגוע ביציבות הגופים או המערכות המפורטים בסעיפים קטנים (א) או (ב) לאותו סעיף, יחולו עד יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014); שר האוצר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות של שנתיים כל אחת. להערכת הנהלת הבנק לא ניתן בשלב זה להעריך את השפעת יישום החוק על תוצאות הפעילות של הבנק.

חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מספר 15), התשע"א-2011

התיקון לחוק, שהתקבל ביום 25 ביולי 2011, הופך את ברירת המחדל הקיימת היום בהנפקת שיקים ללקוח פרטי. בתיקון נקבע כי בפנקסי שיקים שתאגיד בנקאי מנפיק ללקוח פרטי, השיקים יהיו משורטטים ויהיו מודפסות עליהם מלים האוסרות את העברתם, אלא אם כן ביקש הלקוח שיונפקו לו פנקסי שיקים ללא השרטוט והמלים האמורות. התיקון לחוק נכנס לתוקף ביום 1 באוקטובר 2011. הבנק מיישם את הוראות התיקון לחוק.

חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מספר 18), התשע"א-2011

התיקון לחוק, שהתקבל ביום 3 באוגוסט 2011, מסדיר את תחום סליקת עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי חיוב. הוא קובע, בין היתר, כי סליקת עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי חיוב תבוצע רק בידי מי שקיבל רישיון סליקה מנגיד בנק ישראל, וכי סולקים שקיבלו רישיון כאמור יהיו נתונים לפיקוח של המפקח על הבנקים. כמו כן, כולל החוק הוראות שנועדו להתמודד עם הכשל התחרותי בתחום הסליקה בכרטיסי חיוב, באמצעות דרכים לפתיחת השוק לתחרות אמיתית ואפקטיבית, כגון הסמכת המפקח על הבנקים להורות לסולק בעל היקף פעילות רחב, כפי שמוגדר בחוק, להתקשר עם מנפיק מסוים, אם מצא שהסולק האמור סירב להתקשר עם המנפיק מטעמים בלתי סבירים, כפי שמפורט בחוק. נוסף על כך, נקבע שסולק לא יהיה רשאי להפלות בין נותני שירותי ניכיון כהגדרתם בחוק, ובכלל זה בינו כנותן שירותי ניכיון לבין נותני שירותי ניכיון אחרים, לרבות בעניין תנאי ההתקשרות. כמו כן, נקבע כי סולק לא יתנה מתן שירותי סליקה או קביעת תנאי התקשרות מסוימים עימו לגבי שירותים כאמור בקבלת שירותי ניכיון ממנו או מנותן שירותים מסוימים. החוק קובע גם שסולק לא יסרב לאפשר התקשרות בין נותן שירותי ניכיון לבין ספק, ובכלל זה אסור יהיה לו לסרב להתקשר בעצמו עם נותן שירותי הניכיון, מטעמים בלתי סבירים.

החוק כולל הוראות מעבר לעניין סולקים קיימים, והוראה לפיה יום התחילה של ההוראה בנוגע למנפיק בעל היקף פעילות רחב יהיה תשעה חודשים מיום פרסומו. להערכת הנהלת הבנק, לתיקון לחוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על מצבו הכספי ועל תוצאות פעילותו של הבנק.

חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מספר 17) התשע"ב-2011

בסעיף 13 לפקודת הבנקאות, 1941, נקבע כי תאגיד בנקאי שנתן הלוואה לשם רכישת דירת מגורים שהיא דירתו היחידה של יחיד בישראל ובאזור או כנגד משכון דירת מגורים, רשאי להתנות את פירעונה המוקדם של ההלוואה בתשלום עמלה, וזו מוסדרת בצו הבנקאות (עמלת פירעון מוקדם), התשס"ב-2002.

במסגרת התיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1982, שהתקבל בחודש דצמבר 2011, נקבע כי על אף האמור בכל דין או הסכם, בעת ביצוע משכנתה על דירה יחידה המשמשת למגורים של יחיד, או בעת מימוש משכון על זכויות לגבי דירת מגורים כאמור, לא יגבה תאגיד בנקאי עמלת פירעון מוקדם אם המשכנתה או המשכון האמורים נרשמו להבטחת הלוואה לדיוור. תאגיד בנקאי רשאי לגבות עמלת פירעון מוקדם רק בהתקיים אחד משני המקרים המצוינים בחוק:

1. התמורה בגין מכירת דירת המגורים עולה על 2.5 מיליון שקלים חדשים.
2. התמורה בגין מכירת דירת המגורים עולה על מלוא חוב ההלוואה אך אינה עולה על 2.5 מיליון שקלים חדשים, ובתנאי שסכום עמלת הפירעון המוקדם לא יעלה על ההפרש שבין התמורה למלוא חוב ההלוואה.

בנוסף נקבע, כי נגיד בנק ישראל, לאחר התייעצות בוועדה המייעצת ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יקבע כללים לחישוב עמלת הפירעון המוקדם. כן נקבע כי הוא רשאי לשנות את סכום התמורה בגין מכירת דירת מגורים הנקוב שנקבע בתנאים המאפשרים לתאגיד הבנקאי לגבות עמלת פירעון מוקדם. יישום התיקון אינו צפוי לפגוע בהכנסות הבנק.

חוק הוצאה לפועל (תיקון מספר 36) , התשע"ב-2012

החוק, שהתקבל בחודש ינואר 2012, מחליף הסדר קודם בנושא ביצוע פסק דין לפינוי מושכר שחוק הגנת הדייר אינו חל עליו. החוק קובע כי ניתן יהיה לפתוח תיק הוצאה לפועל לביצוע פסק דין לפינוי מושכר 15 ימים בלבד לאחר מתן פסק הדין או המצאתו לחייב.

בנוסף, במקום המצאת אזהרה והודעת פינוי נפרדות, יאוחדו האזהרה והודעת הפינוי להודעה אחת שתחייב המתנה של 21 ימים בלבד לפני המועד שאותו יכול לקבוע רשם הוצאה לפועל כיום הפינוי.

עוד נקבע כי ניתן לבצע את הפינוי בטווח של 14 ימים מהיום שנקבע כיום הפינוי ולא במועד ספציפי יחיד ומדויק, וכן הוסמך רשם הוצאה לפועל להאריך את המועד ב- 14 ימים נוספים בכל פעם, כאשר ההודעה על מועד זה תימסר בדרך מקלה יותר מהדרך הנדרשת להמצאת הודעת הפינוי המקורית.

החוק נכנס לתוקף תוך 30 יום מיום פרסומו. הבנק נערך ליישום החוק.

(Foreign Account Tax Compliance Act) FATCA

בהתאם לחוק שנכנס לתוקפו בארצות הברית במרץ 2010, מוסדות פיננסיים זרים ובכללם בנקים ברחבי העולם, נדרשים למסור לרשות המס האמריקאית (ה-IRS) מידע בנוגע לנישומים אמריקאיים.

בהתאם לחוק, חובה על כל מוסד פיננסי זר, לזהות את כלל החשבונות של פרטים ושל ישויות הנמצאים בבעלות ישירה או עקיפה של אמריקאיים ולדווח על חלקם (לפי אמות מידה שנקבעו בחקיקה האמורה) ל-IRS.

כל מוסד פיננסי זר שלא יחתום על הסכם מול ה-IRS, יהא כפוף לחובת ניכוי מס במקור בשיעור של 30% שיוטל על תשלומים רלבנטיים ממקור אמריקאי. הניכוי יחול על נכסים פיננסיים של הגוף הפיננסי הזר וגם על נכסי לקוחותיו.

מטרת החוק:

- הפחתת מקרים של הימנעות מתשלום מס על ידי לקוחות אמריקאיים (US PERSON) באמצעות חשבונות מחוץ לארצות הברית.
- הגברת הכנסות המס שישלמו לקוחות אמריקאיים לארצות הברית והגדלת השקיפות והדיווח אודות נכסים ויתרות של הלקוחות שזוהו כאמריקאיים למס ההכנסה האמריקאי.

לאחרונה, פורסמו על ידי ה-IRS כללים ליישום החוק והבנק נערך ליישומם כחלק מהיערכותו ליישום החוק, אשר יכנס לתקפו בינואר 2013.

הבנק נמנע ממתן כל ייעוץ או סיוע הקשור לאופן זיהוי החשבון כאמריקאי או בקשר עם מיסוי אמריקאי, ובכלל זה כל עצה בנוגע ל-FATCA.

הצעות חוק

מעת לעת מובאות בפני הכנסת הצעות לתיקוני חקיקה בנושאים שונים אשר לחלקן עשויה להיות השפעה על עסקיהם של התאגידים הבנקאיים ובכללם הבנק. למועד הדוחות הכספיים הצעות אלה נמצאות בשלבי חקיקה שונים, עשויים לחול בהן שינויים, ואין כל ודאות מתי יושלמו או אם יהפכו בסופו של דבר להוראות חקיקה מחייבות.

הוראת ניהול בנקאי תקין 301 בנושא "דירקטוריון"

ביום 29 בדצמבר 2010 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראה 301 בנושא דירקטוריון וזאת במסגרת עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין והתאמתן למסגרת העבודה של כללי באזל II. ההוראה קובעת כללים לדרכי פעולתו של הדירקטוריון, תפקידיו וסמכויותיו, מבנהו והרכבו, לרבות של ועדותיו, הליכי אישור כשירות הדירקטורים לתפקידם ועוד – כל זאת בנוסף להוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999.

בהוראה הודגש מקומו ותפקידו של הדירקטוריון בממשל תאגידי נאות של תאגיד בנקאי; הוגדרה אחריותו של הדירקטוריון לעסקי התאגיד הבנקאי ולאיתנותו הפיננסית ונקבע מה הם תפקידיו על מנת לממש אחריות זו. כך, למשל, על הדירקטוריון להתוות את האסטרטגיה של התאגיד ולאשר את מדיניותו, לפקח על פעולות ההנהלה ועל עקביותן עם מדיניות הדירקטוריון, לוודא קיום תחומי אחריות וערוצי דיווח ברורים בתאגיד הבנקאי, להתוות תרבות ארגונית בכל הקשור למקצועיות וליושרה ועוד.

כן נקבע, כי על הדירקטוריון לדון ולקבוע את יעדי האסטרטגיה הכוללת של קבוצת התאגיד הבנקאי וכי על הדירקטוריון של תאגיד נשלט להתחשב ביעדי האסטרטגיה הכוללת של הקבוצה, ככל שהם מתיישבים עם טובתו של התאגיד הנשלט. בתחום האשראי, מצופה מן הדירקטוריון להתמקד בבניית מערכי בקרה ופיקוח נאותים על פעולות ההנהלה ולצמצם את מעורבותו באישורי אשראי. מועד כניסתם לתוקף של מרבית התיקונים להוראה הינו לא יאוחר מיום 1 בינואר 2012. הבנק יישם את ההנחיה ופועל בהתאם לה.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים"

ביום 8 במאי 2011 פרסם המפקח על הבנקים חוזר המתקן את הוראה 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, במסגרת הפעילות להפחתת סיכון הריכוזיות במערכת הבנקאית. להלן עיקרי התיקונים להוראות:

- הוקשחו המגבלות על תיק אשראי ללווה ולקבוצת לווים, בין היתר על ידי החלת מגבלת חבות גם על חשיפות לבנקים, העלאת שיעור המגבלה על חבות של קבוצת לווים מ-30% מהון התאגיד הבנקאי ל-25%, וקביעת מגבלה בשיעור של 120% מהון התאגיד הבנקאי על סך החבויות נטו של לווים, קבוצות לווים וקבוצות לווים בנקאיות, שחבותם נטו לתאגיד הבנקאי עולה על 10% מהונו של התאגיד הבנקאי.
 - עודכנו הגדרות החבות והניכויים מהחבות, בהתאם לכללי באזל II, למעט עסקאות נגזרים לגביהן נקבע כלל מחמיר יותר, תוך התייחסות לשינויים צפויים בעקבות הנחיות חדשות של ועדת באזל.
 - בוטל הטיפול המיוחד בהתחייבות הבנק כלפי לקוח, שהותנתה בעמידת הבנק במגבלות על פי הוראה זו.
 - עודכנה הגדרת ההון, בהתאם לשינוי שחל בהגדרות על פי כללי באזל II.
 - נקבעו הוראות מעבר לטיפול בחריגות שיייווצרו בעקבות היישום לראשונה של הוראות החוזר.
- תחילת התיקון להוראה הינה מיום 31 בדצמבר 2011, למעט התיקון להגדרת "הון", שתחילתו מיידית. הבנק יישם את ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 307 בנושא "פונקציית ביקורת פנימית"

כחלק מהתאמתן של הוראות ניהול בנקאי תקין למסגרת העבודה של הוועדה הבינלאומית לפיקוח על הבנקים (ועדת באזל) וחיזוק עקרונות הממשל התאגידי, פרסם בנק ישראל בחודש דצמבר 2011 את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא 'פונקציית ביקורת פנימית'. ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2012. ההוראה עוסקת בין היתר, במאפייני פונקציית הביקורת הפנימית, תפקידיה, מעמדה, אי תלותה וכשירות עובדיה. בנוסף, מתייחסת ההוראה להיקף ולאופן פעילותה של הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל, שיטות עבודתה, הצורך בהתבססות על תכנית עבודה מפורטת וממוקדת סיכון ולדיווחי הפונקציה. להוראה אין השפעה מהותית על הבנק והוא נערך ליישומה.

הגבלת מתן הלוואות לדיור בריבית משתנה

ביום 3 במאי 2011 שלח המפקח על הבנקים מכתב, ובו הנחה את התאגידים הבנקאיים להגביל את יחס הריבית המשתנה בהלוואות לדיור ל-33.3% מסך ההלוואה, בהלוואות אשר ניתן להן אישור עקרוני, או שמוחזרו, החל מיום 5 במאי 2011. ההגבלה לא חלה על מיחזור אשר במסגרתו הוקטן מרכיב הריבית המשתנה בהלוואה. כמו כן, תאגיד בנקאי רשאי לא להחיל את המגבלה על הלוואות במטבע חוץ שניתנו לתושבי חוץ וכן על הלוואות גישור שתקופת הפירעון המקורית שלהן היא עד שלוש

שנים. זאת בתנאי שהיחס בין סך ההלוואות לדיור בריבית משתנה לבין סך ההלוואות לדיור שניתן להם אישור עקרוני החל מיום 5 במאי 2011, אשר הועמדו בכל רבעון, אינו עולה על 33.3%. בנוסף, הנחה המפקח את התאגידים הבנקאיים ליידע את לקוחותיהם על השלכותיהם של עלייה אפשרית בשיעור הריבית, על הלוואותיהם. הבנק יישם את ההנחיה.

הנחיות חדשות בשוקי הכספים

בסוף חודש ינואר 2011 פרסם בנק ישראל הנחיות חדשות בשוקי הכספים, במסגרתם הוטלה חובת דיווח על עסקות בנגזרים במטבע-חוץ מעל 10 מיליון דולר, וחובת דיווח על עסקות באגרות-חוב של ממשלת ישראל (עד שנה) ומלווה קצר מועד, של תושבי חוץ ומתווכים פיננסיים מעל 10 מיליון שקלים חדשים. כמו כן הוטלה חובת נזילות בשיעור 10% על עסקות של תושבי חוץ מסוג עסקות החלף ועסקות המרה עתידית שקל/מטבע-חוץ.

בתחילת חודש מאי 2011 הודיע האוצר על ביטול הפטור ממס לתושבי חוץ על השקעות באגרות-חוב מסוג מלווה קצר מועד ואגרות-חוב ממשלתיות לטווח הקטן משנה (ביטול הפטור נכנס לתוקף ביום 7 ביולי 2011).

מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (להלן: "ההוראה")". ביום 21 בפברואר 2010 קבע המפקח על הבנקים את יישום ההוראה בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים, ליום 1 בינואר 2011, ללא יישום למפרע בדוחות הכספיים בתקופות קודמות. לפרטים בדבר ההוראה ויישומה לראשונה, ראה ביאור 1. לדוחות הכספיים.

דוח על אחריות תאגידית

ביום 3 באוקטובר 2011 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דוח על אחריות תאגידית. על פי החוזר נדרש תאגיד בנקאי לפרסם לציבור דוח לתקופה של עד שנתיים, על אחריות תאגידית כמפורט בהוראה. הדוח יפורסם לגבי התקופה שמתחילה ביום 1 בינואר 2012 ואילך. הבנק נערך ליישום ההנחיה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 357 – ניהול טכנולוגיית המידע

ביום 30 בינואר 2011 שלח המפקח על הבנקים חוזר המעדכן את הוראת ניהול בנקאי תקין 357 בנושא ניהול טכנולוגיית המידע. ההוראה תוקנה בעקבות שינויים טכנולוגיים בעלי השלכות על ניהול הסיכונים במערך טכנולוגיית המידע שחלו ממועד העדכון האחרון של ההוראה (2003).

עיקר התיקונים להוראה הינם הדגשה כי בנקאות בתקשורת באמצעות האינטרנט כוללת גם דואר אלקטרוני, ולפיכך גם דרישה להצפנה; דרישה להגן כל כלל אתרי התאגיד הבנקאי, לרבות האתר השיווקי באמצעי הגנה מינימאליים המפורטים בהוראה; הקלות שונות כגון: מתן אפשרות לעדכן פרטים אישיים באמצעות בנקאות בתקשורת המשמשים להעברת מידע ללקוח והתנאים בגינם יתאפשר תיקון הפרטים האישיים; אפשרות לבצע הסכם מקוון גם בטלפון, בכפוף לקיום התנאים המפורטים בהוראה, כדי להקל על ביצוע הסכמים מקוונים; הרשאה ליתן הרשאות לערוצי בנקאות בתקשורת השונות מההרשאות שהוסכמו בחשבון הלקוח, במקרה של תאגידים; כל הודעה שחובת הסודיות חלה עליה, רשאי התאגיד הבנקאי לשלוח באמצעות דואר אלקטרוני או אתר התאגיד בכפוף לתנאים הקבועים בהוראה. עבור משלוח הודעות באמצעות אתר התאגיד הבנקאי, בוטלה החובה

להפעיל כלים ממוחשבים לקביעה חד משמעית האם הלקוח קיבל את הדואר או פתח אותו או ביצע הורדה של מסר הדואר למחשבו או הדפסו; ההוראה מפנה להוראת ניהול בנקאי תקין 420, אשר מגדירה את סוגי ההודעות המותרות למשלוח באמצעות דואר אלקטרוני או אתר התאגיד הבנקאי, בהן יהיה התאגיד הבנקאי פטור ממשלוח ההודעות גם באמצעות הדואר.

השקעות של לקוחות בנכסים פיננסיים באמצעות מנהלי תיקים

ביום 20 בספטמבר 2011 שלח המפקח על הבנקים חוזר בנושא השקעות של לקוחות בנכסים פיננסיים באמצעות מנהלי תיקים. החוזר יצא לאור חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול השקעות ותיקן את הוראת ניהול בנקאי 462 בנושא. עיקרי התיקון הינם בהוספת הגדרת "לקוח כשיר" הכוללת, בין היתר, לקוחות מוסדיים וכן לקוחות פרטיים להם ידע ובקיאיות בשוק ההון כמו גם היקף תיק השקעות משמעותי. בחוק הייעוץ נותן שירותי ייעוץ השקעות או ניהול תיקים ל"לקוח כשיר" אינו חייב ברשיון. התיקון פוטר את התאגיד הבנקאי מהחובה לתת הסברים מאת פקיד מוסמך של התאגיד הבנקאי ובלבד שה"לקוח הכשיר" ויתר בכתב על קבלת הסברים אלו.

הוראות אחרות

בנוסף, נדרשים התאגידים הבנקאיים, לדווח למפקח על הבנקים דיווחים מידיים (בין היתר, על מעילות, הונאות ורכישת אמצעי שליטה) ודיווחים חודשיים (בין היתר דיווחים על נתונים כספיים, על דירקטוריון התאגיד הבנקאי, הסגל הבכיר ורואה החשבון, יחס הון לרכיבי סיכון וכד').

פרטים באשר לדינים נוספים, ובין היתר הוראות של המפקח על הבנקים, שהשפעתם מתמקדת בעיקרה בפעילות של מגזר פעילות מוגדר, נכללים במסגרת סעיף החקיקה כחלק מתיאור אותו מגזר פעילות בפרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות.

המלצות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ("ועדת באזל")

ועדת באזל הינה גוף בינלאומי שנוסד בשנת 1974 על ידי בנקים מרכזיים של מדינות שונות. החלטותיה והמלצותיה של הועדה, אף שאין להן תוקף משפטי מחייב, קובעות את עקרונות הפיקוח המקובלים על ידי הגופים המפקחים על המערכות הבנקאיות בחלק ניכר ממדינות העולם. ביום 26 ביוני 2004 פרסמה ועדת באזל המלצות חדשות שנועדו להבטיח את הרגולציה הראויה להסדרת כללי הלימות ההון של הבנקים במדינות השונות (להלן: "באזל II"). בחודש יוני 2006 התפרסם נוסח סופי ומעודכן של ההוראות. המלצות באזל II מחליפות את ההוראה הקודמת משנת 1988, המכונה באזל I, שכללה דרישות הון בגין סיכון אשראי, והורחבה בשנת 1996, כדי לכלול דרישות הון גם בגין סיכון שוק.

יישום הנחיות באזל II משפר את המדידה ואת ניהול הסיכונים השונים, בפניהם ניצב המוסד הפיננסי, וכן מבטיח התאמה טובה יותר של דרישות ההון לרמת הסיכון לה חשוף המוסד הפיננסי.

עיקרי המלצות ועדת באזל

בעוד שההוראה המכונה באזל I כיוונה בעיקרה להקצאת הון בגין סיכון האשראי וסיכון השוק להם חשוף המוסד הפיננסי, הרחיבה באזל II את ההנחיות במטרה להגדיל את יציבות המוסדות הפיננסיים גם באמצעות הטמעה של תרבות ניהול ובקרה של סיכונים. לפיכך, כוללת הוראת באזל II, מלבד שינוי מהותי באופן חישוב ההון (הנדבך הראשון של ההוראה), גם שני נדבכים נוספים, כפי שיפורט להלן.

הנדבך הראשון של באזל II כולל הקצאת הון מינימאלית בגין סיכון שוק, סיכון אשראי וסיכון תפעולי. ההנחיות קובעות את אופן הקצאת ההון בגין סיכון אשראי באמצעות מתן אפשרות לחשב את ההון המינימאלי על ידי מודל סטנדרטי, המסתמך על דירוג חיצוני של החוב על ידי סוכנויות דירוג המוכרות על ידי הגורם המפקח (בישראל: בנק ישראל - המפקח על הבנקים), עושה שימוש במספר רב של קבוצות חשיפה, תוך התאמת מקדמי הסיכון לקבוצות השונות, ומכיר בביטחונות פיננסיים הניתנים לקיזוז מהחשיפה. ההוראות מאפשרות לבנקים לחשב את דרישת ההון המינימאלי גם לפי מודלים פנימיים. מודלים אלה מתבססים על הערכות הבנק לגבי איכות הלווים שלו, ההסתברות שייכנסו למצב של כשל אשראי, ורמת ההפסד שייגרם לבנק במקרה של כשל אשראי. השימוש במודלים פנימיים מחייב אישור של הגורם המפקח, הניתן רק אחר עמידת המודל בתהליכי תיקוף נרחבים.

בתחום הסיכונים התפעוליים, מציעות ההמלצות שלוש גישות חלופיות לחישוב ההון הנדרש: גישת האינדיקאטור הבסיסי, על פיה יקצה הבנק הון בגין סיכונים תפעוליים בשיעור קבוע מההכנסה הגולמית השנתית הממוצעת; הגישה הסטנדרטית, במסגרתה יחושבו דרישות ההון על ידי הכפלת ההכנסה הגולמית הנובעת מכל קו עסקים במקדם ספציפי לאותו קו עסקים; גישת המדידה המתקדמת, על פיה יקצה הבנק הון בהתאם למודל פנימי שיפותח בתוך הארגון.

המלצות באזל II מגדירות מספר עקרונות לניהול סיכונים תפעוליים, המתייחסים להיבטים כגון: מידת הפיקוח מצד ההנהלה ודירקטוריון הבנק, קיום מבנה ארגוני ותרבות ארגונית מתאימים, לרבות מערך דיווח פנימי וזרימת מידע יעילה ואפקטיבית, וקיומן של מערכות תומכות פעולות שנועדו לצמצם את מידת הנזק הפוטנציאלי מהתרחשות כשל תפעולי בבנק. עקרונות באזל II כשל בפועל ולנקיטת פעולות שנועדו לצמצם את מידת הנזק הפוטנציאלי מהתרחשות כשל תפעולי בבנק. עקרונות באזל II קובעים בנוסף, גם את אחריות הביקורת הפנימית, כנדבך נוסף במסגרת הטיפול בסיכון התפעולי.

הנדבך השני של באזל II עוסק בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP) והתהליך בתוך הבנק (ICAAP), שנועדו להבטיח, כי רמת ההון של הבנק תואמת את פרופיל הסיכון שלו. זאת, מעבר לדרישת ההון המינימאלית שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון. במסגרת זו נבדקת, בין היתר, מידת ההתאמה של הקצאת ההון המזערית (קרי, חישובי הנדבך הראשון) לבנק ורמת ההון הנדרשת בגין סיכונים נוספים שאינם נכללים בהקצאת ההון המינימאלית בנדבך הראשון, כגון: סיכון הריבית בתיק הבנקאי, סיכון ריכוזיות, סיכון נזילות, סיכון מוניטין ועוד. בנוסף, נבדקים במסגרת הנחיות נדבך זה תהליכי ניהול הסיכונים בבנק, תהליכי בקרת הסיכונים, רמת הממשל התאגידי של הבנק, קיומם של נהלים תומכים, דיווחים וניהול תהליכים שיש להם קשר הדוק עם ניהול הסיכונים והרווח של התאגיד, כמו תהליכי תמחור האשראי, תהליכי הדירוג, הגדרת סמכויות ועוד.

בנוסף, נדרשת במסגרת הנדבך השני בדיקה, האם יש לבנק די הון כדי לעמוד בתכנית האסטרטגית שלו, והאם יש לו די הון כדי להתגונן כנגד מצבי שפל ומשברים העלולים להתרחש ולהשפיע על הבנק. לפיכך, מהווים מבחני המצוקה (STRESS TESTS) כלי חשוב בהערכת ההון הנדרש מהבנקים, ולא לה מקום חשוב במסגרת הנדבך השני של ההוראה.

הנדבך השלישי של הוראת באזל II עוסק בדרישות הדיווח והגילוי לגוף המפקח ולציבור. במסגרת זו נדרש הבנק לתת גילוי נרחב, מפורט ומעמיק על רמת הסיכון שלו ועל תהליכי ניהול הסיכונים שלו. באוקטובר 2009 התקבלו הנחיות מפורטות ליישום דרישות הגילוי ליישום הנדבך השלישי של באזל II, והבנק מיישם את הדרישות בדוחות כספיים אלה.

יישום המלצות ועדת באזל במערכת הבנקאית בישראל

המלצות ועדת באזל יושמו בישראל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין, כדלהלן:

הוראת ניהול בנקאי תקין 201 - מבוא, תחולה וחישוב דרישות;

הוראת ניהול בנקאי תקין 202 - רכיבי ההון;

הוראת ניהול בנקאי תקין 203 - אופן חישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי לפי גישה סטנדרטית;

הוראת ניהול בנקאי תקין 204 - אופן חישוב ההון בגין סיכון אשראי לפי גישת הדירוגים הפנימיים;

הוראת ניהול בנקאי תקין 205 - הטיפול בעסקאות איגוח;

הוראת ניהול בנקאי תקין 206 - אופן חישוב דרישות ההון בגין סיכון תפעולי;

הוראת ניהול בנקאי תקין 208 - אופן חישוב דרישות ההון בגין סיכון שוק;

הוראת ניהול בנקאי תקין 211 - הנחיות לתהליך הערכת נאותות הלימות ההון בתאגידים הבנקאית (הנדבך השני);

הנדבך השלישי, המתווה את ההוראות והציפיות בנוגע למשמעת השוק (דרישות גילוי), מוזג לתוך קובץ הוראות הדיווח לציבור. ביום 14 בפברואר 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הקובע כי החל מיום 1 בינואר 2011 בטלות דרישות ההון הכלולות בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (באזל I).

מתכונת הגילוי שקבע המפקח על הבנקים, בהתאם לדרישות הנדבך השלישי, נכללת להלן. הלימות ההון של הבנק למועד הדיווח, במתכונת הגילוי שקבע המפקח על הבנקים, מוצגת בביאור 14 לדוחות הכספיים.

במסגרת הנדבך השני של הוראת באזל II, (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 211 - תהליך ה-ICAAP), מופו כל הסיכונים המהותיים לפעילות הבנק. תהליך ה-ICAAP בבנק הינו תהליך מקיף המערב את דרגות הניהול הבכירות ביותר בבנק. הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון שלו לכל הסיכונים המהותיים לפעילותו, נכתבו מסמכי מדיניות לסיכונים שנוספו במיפוי והורחבו מסמכי מדיניות קיימים, במסגרת תהליך ה-ICAAP. תיאבון הסיכון, מיפוי הסיכונים וקביעת המהותיות שלהם, עולים לאישור הוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון, בכל שנה.

בחודש מאי 2011 הגיש הבנק לבנק ישראל את מסמך ה-ICAAP (המתייחס ל-31 בדצמבר 2010), המבטא את הערכת הבנק לגבי רמת ההון הנדרשת, על מנת לכסות את כל הסיכונים להם הוא חשוף מתוקף פעילותו העסקית, וזאת על פי הנחיות בנק ישראל, ובתיאום עם הערות בנק ישראל לתהליך שבוצע בבנק (תהליך ה-SREP).

תוצאות הערכות ההון שבוצעו במסגרת מסמך זה, מצביעות על כך שלבנק די הון לכיסוי הסיכונים אליהם הוא חשוף, הן במצב שגרה והן במצב קיצון.

במסגרת יישום הנדבך השני, ממשיך הבנק לפעול באופן שוטף, על פי תכנית העבודה, לסגור את הפערים שאותרו מול דרישות ועדת באזל בתחומי הסיכונים השונים, לקיים הדרכות מתאימות לסגל הבכיר של הבנק ולשפר את מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים וניהול ההון שלו בהתאם להנחיות הנדבך השני.

ביום 27 בספטמבר 2011 התקבלה התייחסות הפיקוח על הבנקים למסמך ה-ICAAP של הבנק, והערות במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי. הבנק נערך בימים אלה להכנת מסמך ה-ICAAP הבא, נכון ליום 31 בדצמבר 2011, במסגרתו יתייחס להיבטים שונים, כפי שעלו מהליך הסקירה הפיקוחי.

ביום 14 בפברואר 2012, פרסם בנק ישראל הנחיה חדשה לטיפול בסיכון התפעולי (עדכון לנוהל בנקאי תקין, הוראה מספר 350), המתבססת על ההנחיה החדשה של באזל מחודש יוני 2011, לטיפול בסיכון זה. הבנק נמצא בשלבים סופיים של יישום ההוראה.

באזל III

בסוף שנת 2010 אימצה וועדת באזל הוראה חדשה, המכונה באזל III. הוראה זו, פרי המשבר האחרון בשווקים הבינלאומיים, מכילה אוסף של תיקונים להוראת באזל II וביניהם: חיזוק בסיס ההון, העלאת יחסי ההון המזעריים, קביעת מדדים חדשים ומתודולוגיות לטיפול בסיכון הנזילות, חיזוק המתודולוגיה להתמודדות עם סיכון הצד הנגדי, קביעת יחס מינוף כיחס חדש ועוד. על פי לוח הזמנים שנקבע על ידי הוועדה, היא תיושם ברחבי העולם בהדרגה, החל משנת 2013. בחודש ינואר 2012, התקבלה בבנק בקשת בנק ישראל לביצוע סקר הערכה כמותי (QIS), שנועד לבדוק את השפעת ההוראה החדשה על הבנקים.

הבנק החל בהיערכות לקראת יישום הנחיות באזל III, העוסקות בשלושה נושאים עיקריים: חיזוק איכותי וכמותי של ההון, חיזוק מנגנון הנזילות ושדרוג יכולות ניהול הסיכונים והבקרה עליהם.

למרות שטרם פורסמו הנחיות מפורשות של בנק ישראל, גיבש הבנק תכנון הון, המניח יעדי הון גבוהים מהנהוגים היום (בעידן באזל II). תכנון ההון מלמד כי הבנק יכול להשיג את היעדים ללא צורך בגיוס הון, תוך עמידה ביעדים שנקבעו באסטרטגיית הבנק. הבנק החל בביצוע הערכה כמותית (QIS) של השפעת יישום ההוראה על הבנק.

ביום 14 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים טיוטת הנחייה בדבר כוונתו לקבוע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על פי טיוטה זו, כל התאגידים הבנקאיים ידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. ההנחייה בדבר יחס הון ליבה מקסימלי של 10% אינה חלה על הבנק. יחס הון הליבה אמור להיות מחושב בהתאם להוראות באזל III ולהתאמות שייקבעו על-ידי המפקח על הבנקים.

הבנק לומד את הדרישות הצפויות של המפקח על הבנקים, כפי שנכללו בטיטת ההנחייה, על מנת להיערך לעמידה בדרישות שייקבעו. יחס הון הליבה של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 הוא 7.77%.

במהלך השנה האחרונה שודרג מנגנון ניהול הנזילות, והותאם לסטנדרטים המקובלים על בנק ישראל ועל הרגולטורים המובילים באירופה. יכולות ניהול הסיכונים והבקרה עליהם משופרות באופן שוטף, כחלק מתהליך ה-ICAAP. במסגרת זו, החל הבנק בתחילת שנת 2012 בתהליך פיתוח הטמעה ושימוש (USE TEST) של מודלים מתקדמים לניהול סיכון האשראי (IRB).

הסכמים מהותיים

א. שטר נאמנות מיום 16 בנובמבר 2006 בקשר עם שטרי הון מורכבים שהונפקו. בהתאם לשטר הנאמנות, הבנק יהיה רשאי, ללא צורך בהסכמת הנאמן ו/או מחזיקי שטרי ההון, להנפיק שטרי הון נוספים מאותה סדרה עד לערך נקוב של 2 מיליארד שקלים חדשים בכפוף לאישור בנק ישראל. כן יהיה רשאי הבנק להנפיק סדרות נוספות של כתבי התחייבות ו/או איגרות חוב ו/או שטרי הון נדחים ו/או תעודות התחייבות אחרות שיעמדו בדרגת ביטחון עדיפה או נחותה או זהה לשטרי ההון הנדחים. לפרטים, ראה פרק מקורות ומימון.

ב. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, ועד עובדי יב וועד עובדי מחיש. לפרטים, ראה פרק ההון האנושי.

ג. כתבי שיפוי. לפרטים, ראה ביאור 4.ד.19 (עד 9) לדוחות הכספיים.

ד. הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל, להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטראקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק, אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו. ההסכם כולל, מלבד הסדרי תפעול, גם אופציה שקיבל הבנק לרכוש מכלל, על דרך של הקצאה, מניות רגילות של כאל, הכל בכפוף לתנאים כמפורט בהסכם. לפרטים נוספים, ראה ביאור 13.ד.19) לדוחות הכספיים.

הליכים משפטיים

להליכים משפטיים מהותיים שהבנק צד להם ראה ביאורים 19.ד.10 ו-19.ד.11) לדוחות הכספיים.

ועדת החקירה הפרלמנטרית בנושא איתור והשבת נכסים של קרבנות שואה (להלן: "ועדת החקירה")

בחודש אפריל 2001 נחתם בין הבנק ובנקים נוספים, לבין ועדת החקירה, מסמך עקרונות בדבר הסדר בדיקה חיצונית של חשבונות קורבנות השואה בבנקים בישראל, בעקבותיו מונו לסייע לוועדת החקירה בודקים חיצוניים לאיתור חשבונות בנק של קורבנות השואה.

בחודש ינואר 2005 פורסם דוח מסכם של ועדת החקירה הפרלמנטרית בנושא הבדיקה בבנקים בישראל של נכסי קרבנות השואה (להלן: "דוח הוועדה"). לפי דוח הוועדה, המחויבות לכאורה של הבנק נעה בין 1.8 מיליוני שקלים חדשים לבין 12.9 מיליוני שקלים חדשים בתנאי ריבית והצמדה שונים.

הבנק חולק על ממצאי דוח הוועדה, ולדעתו, בהסתמך על מסמכים שקיבל מועדת החקירה ששימשו בסיס לדוח, ועל פי חוות דעת משפטית המבוססת על מסמכים אלה, עומדות לו טענות הגנה בעלות משקל, הן במישור העובדתי והן במישור המשפטי, כנגד ממצאי ועדת החקירה ומסקנותיה. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, חשיפת הבנק בגין ממצאי ועדת החקירה ומסקנותיה, אינה מהותית.

ביום 3 במאי 2007, פנתה החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ, שהוקמה מכוח חוק (להלן בסעיף קטן זה: "החברה") לבנק, בדרישה כי הבנק יבצע בדיקה באשר לנכסים אשר הינם נכסים של נספי שואה (לרבות נכסים אשר הבנק חולק על הקביעה ביחס אליהם כי הינם נכסים של נספי שואה). לאחר עריכת הבדיקה כאמור, נדרש הבנק להעביר את הכספים הנ"ל, בתוספת ריבית והצמדה לחברה. ביום 8 במאי 2007 השיב הבנק לפניית החברה, וחזר על עמדתו, לפיה אין הוא מחזיק רכוש של נספי שואה, עמדה שמצאה ביטוי בדוח ועדת החקירה.

ביום 4 ביוני 2007 סוכם על דעת הבנק, כי הכנסת תעביר לידי החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ את כל המידע והממצאים שברשותה הנוגעים לנכסים של נספי השואה אשר נאספו במסגרת עבודת ועדת החקירה, והבנק הביע הסכמתו ונכונותו לשתף פעולה בעניין זה עם החברה. לאחר תאריך זה היו חילופי מכתבים נוספים בין החברה ו/או נציגיה לבין הבנק ו/או נציגיו, בעקבותיהם המשיך הבנק לספק מסמכים לחברה.

ביום 15 ביולי 2008 פנתה החברה בדרישה לקבל מהבנק סכום של כ-18 מיליוני שקלים חדשים. ביום 14 באוגוסט 2008 דחה הבנק את הפניה. ביום 2 במרץ 2009 נתקבלה בבנק דרישה מתוקנת מאת החברה, לפיה היא דוחה את עמדת הבנק, ומעמידה את הסכום על כ-19 מיליוני שקלים חדשים נכון ליום 31 בדצמבר 2008. ביום 2 באפריל 2009 דחה הבנק את דרישת החברה. ביום 2 באפריל 2009 חזרה החברה על עמדותיה, תוך שהיא מציינת כי אם לא יהיה מנוס היא תפנה לבית המשפט המוסמך. ביום 19 במאי 2009 חזר ודחה הבנק את דרישות החברה ודרש ממנה לחזור בה לאלתר מדרישותיה כלפי הבנק. על אף חילופי המכתבים שנזכרו לעיל החליטו הבנק והחברה ללבן ביניהם את חילוקי הדיעות על מנת לנסות ליישב את הסתירות שבעמדותיהם.

בירור זה מתנהל בין היועצים המשפטיים של הצדדים מאז חודש אוגוסט 2009, תוך שמירת זכויותיו של כל צד.

מעצר ועסקת טיעון של עובד הבנק בארצות הברית

ביום 19 בדצמבר 2007 נעצר בארצות הברית עובד הבנק, שפרש בינתיים לגמלאות, בטענה, בין היתר, שהוא סייע לישיבה שמקום מושבה בארצות הברית להונות את רשויות המס וניירות ערך שם ואף הוגש נגדו ונגד אחרים כתב אישום לבית המשפט בלוס אנג'לס.

סניף הבנק בלוס אנג'לס קיבל subpoena להצגת מסמכים. מכיוון שמדובר בחקירה פלילית שעדיין מתנהלת על ידי רשויות האכיפה בארצות הברית ("רשויות האכיפה"), ה-subpoena כולל איסור מסירת מידע לאחרים, אולם, הבנק הבהיר לרשויות האכיפה כי במסגרת הדוחות הכספיים שלו יינתן גילוי נאות לעניין.

עוד יצוין, כי רשויות האכיפה מסרו שהבנק הוא אחד מיעדי החקירה, אך הן עדיין שוקלות את עמדתן כלפיו. על פי בדיקות שנערכו על ידי הבנק הוא לא ביצע עבירות כלשהן בישראל או בארצות הברית, ואם אמנם בוצעו עבירות כלשהן על ידי עובד הבנק, כפי שנטען בכתב האישום שהוגש נגדו, הוא עשה כך בניגוד לנוהלי הבנק ובניגוד למחויבות שלו כלפיו.

ביום 27 ביוני 2008, במסגרת הסדר טיעון, הודה עובד הבנק (שפרש בינתיים לגמלאות) בסיוע ללקוח אחד בלבד של הבנק להתחמק מתשלומי מס. כל יתר האישומים נגד עובד הבנק, ובכללם עבירות הלבנת הון, יימחקו. במסגרת הסדר הטיעון, עובד הבנק אינו קושר לפעילותו, לא את הבנק ולא מי מעובדיו. הסדר הטיעון הוגש לבית המשפט בלוס אנג'לס. בתחילת חודש מרץ 2009 נגזר עונשו של עובד הבנק (לשעבר) לתקופת מאסר המקבילה לתקופה שחלפה בפועל ממועד מעצרו, והוא שוחרר.

הבנק הביע את נכונותו לסייע ולשתף פעולה עם רשויות האכיפה בהתאם להוראות החוק והאמנה בין ישראל לארצות הברית. רשויות האכיפה הסכימו שהיענות של הבנק ל-subpoena תיעשה בתהליך של המצאת מסמכים, שישתרע על פני מספר חודשים. הבנק המציא את המסמכים האמורים, וממשיך להמציא מסמכים בהתאם לבקשת רשויות האכיפה בארצות הברית, ובכפוף לצווים של בית המשפט המוסמך לכך בישראל.

הבנק קיים, ועדיין מקיים, קשר מתמיד עם רשויות האכיפה בארצות הברית, על מנת להגיע להסדר המכונה "Non Prosecution Cooperation and Settlement Agreement".

הבנק דיווח למפקח על הבנקים על התפתחות האירועים שלעיל.

קביעת רשות ההגבלים העסקיים

ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על הגבלים עסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בעניין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזרחית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

לפרטים, ראה ביאור 19 ד.12) לדוחות הכספיים.

אירועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק

עדכונים בתכנית האופציות לעובדים

ביום 19 במאי 2008, לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, הוקצו כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק, למנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות, וכן לעובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק.

ביום 3 באוקטובר 2011 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 701,300 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, ל-31 עובדים, מהם נושא משרה אחד בבנק. ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בהקצאה זו, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן IFRS 2 - תשלום מבוסס מניות, מסתכם בכ-4 מיליוני שקלים חדשים (כ-5 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). לפרטים נוספים ראה ביאור 16א. לדוחות הכספיים.

ביום 21 במרץ 2010, לאחר אישור הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2009, החליט הדירקטוריון, על פי המלצות המנהל הכללי וועדת התגמול, ולאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, כי לשם החישוב של שיעור התשואה השנתי לשנת 2009, לצורך כל אחת מתכניות האופציות שפורסמו על ידי הבנק בשנים 2008 ו-2009 (להלן – "תכניות האופציות"), יש לנטרל את ההפרשה שנרשמה בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2009, בשל פרישת עובדים, בסך של 170 מיליוני שקלים חדשים (118 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) ולפרוס את סכום ההפרשה האמורה, באופן ליניארי, לשנים 2010 עד 2015. זאת, הואיל ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, ההפרשה האמורה נרשמה במלואה בשנת 2009, ולא תיפרס על פני השנים, במקביל להטבה הכלכלית שיוצרת תכנית הפרישה לעובדים.

בהתאם לכך, וכפועל יוצא מהחלטת הדירקטוריון, כאמור לעיל, לאחר פריסת סכום ההפרשה האמורה, באופן ליניארי, לשנת 2011 (כחלק מן הפריסה הכוללת לשנים 2010 עד 2015), שיעור התשואה השנתי לשנת 2011, לצורך כל אחת מתכניות האופציות, יהיה 14.3%, במקום 14.6%, שהינו השיעור שפורסם בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2011. לפיכך, לצורך חישוב הזכאות למימוש כתבי האופציה על פי כל אחת מתכניות האופציות, ייעשה שימוש בשיעור מופחת של 14.3% - כפועל יוצא מן החישוב דלעיל.

פרסום תשקיף מדף

ביום 24 בפברואר 2011 פרסמה מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, תשקיף מדף להנפקת סדרות של תעודות התחייבות מסוגים שונים ובתנאים שונים. הצעת תעודות ההתחייבות מכל אחת מהסדרות בנפרד, בדרך של הצעה לציבור תיעשה באמצעות דוחות הצעת מדף בהם יושלמו כל הפרטים המיוחדים לאותה הצעה, בהתאם להוראות כל דין, לתקנון ולהנחיות הבורסה, כפי שיהיו באותה עת. לפרטים, ראה ביאור 11 לדוחות הכספיים ופרק מקורות המימון להלן.

אסטרטגיה עסקית

ביום 24 בדצמבר 2007 אישר דירקטוריון הבנק תכנית חומש אסטרטגית חדשה, אשר עודכנה ביום 28 בנובמבר 2008 בשל המשבר הפיננסי העולמי והשלכותיו על כלכלות העולם ובהן ישראל, וכן ביום 25 באוקטובר 2010, לאור קביעת יעדי הלימות ההון של הבנק במונחי באזל II. התכנית האסטרטגית מתייחסת לשנים 2008-2013, והיא מבוססת על העקרונות הבאים:

- היעד הוא להציג בשנת 2013 תשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע בשיעור של כ-15%.
- בתקופת תכנית החומש האסטרטגית יישמרו יחסי הלימות ההון של הבנק בשיעורים המינימאליים שקבע הדירקטוריון (במונחי באזל II). זאת, על רקע הנוהג המקובל בבנקים בעולם לשמור על יחס הלימות הון בשיעורים העולים על דרישות המינימום של הרגולטורים, במטרה לבטא בפני מפקידים ומשקיעים את הגישה השמרנית ואת הסטנדרטים הבינלאומיים שמבקש הבנק לאמץ לעצמו, וכן לאור כוונת המפקח על הבנקים לאמץ את הוראות באזל II ולהקצות הון גם בגין סיכונים תפעוליים.
- בתקופת תכנית החומש תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימץ לעצמו הבנק, לפיה, בכפוף לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מהיעדים שקבע הדירקטוריון (במונחי באזל II, ראה להלן), יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות.

ביום 30 ביוני 2010 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידי הבנקאיים בנושא מדיניות הון לתקופת ביניים, ובו הם נדרשים לאמץ יעד ליחס הון רוברד 1 ליום 31 בדצמבר 2010, בשיעור שלא יפחת מ-7.5%.

ביום 25 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לקבוע כי היעד של יחס הון הליבה (דהיינו, יחס הלימות ההון הראשוני המקורי) יהיה בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים על מנת להבטיח, כי יחס הון הליבה לא יפחת מן האמור לעיל. כמו כן, החליט דירקטוריון הבנק, כי יחס הלימות ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.5%.

לאור החלטת הדירקטוריון בדבר היעד של יחס הון הליבה, כאמור לעיל, החליט דירקטוריון הבנק על עדכון התכנית האסטרטגית של הבנק, באופן שהיעד של התשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע, בשנת 2013, יעמוד על 15%, במקום על 18%, כפי שנקבע בתכנית המקורית. עדכון הערכת הבנק ביחס לתוואי שיעורי התשואה השונים הינו, כאמור, תוצאה אריתמטית של החלטת הדירקטוריון באשר ליעד הלימות ההון.

הדירקטוריון החליט, כי ישוב ויבחן את עדכון התכנית האסטרטגית, לאור ההתפתחויות הכלכליות במשק ובעולם, ויעדכן את התכנית האסטרטגית, אם וככל שיהיה בכך צורך.

לפרטים באשר לאסטרטגיה העסקית לכל מגזר פעילות בנפרד, ראה לעיל בפרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחויות הכלכליות בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאו-פוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תחזיות והיערכות לגבי עסקי קבוצת הבנק

הבנק מבסס את תכנית הצמיחה העתידית שלו על מספר מאמצים עיקריים בתחומים הבאים:

- המשך תהליך הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר משקי הבית;
- שמירת מעמדו של הבנק כמוביל בשוק המשכנתאות;
- שדרוג תשתיות המסחר והביצוע (חדרי העסקאות) והמשך ביסוס מעמד מוביל בתחום זה;
- התרחבות בפעילות הבינלאומית, וגם זאת בדגש על תחומי הבנקאות הפרטית ותשתיות המסחר;
- הרחבת בסיס הלקוחות העסקיים וגיבוש הצעות ערך ייחודיות ובמיוחד לעסקים קטנים ובינוניים.

מנועי הצמיחה מכוונים להגדלת הכנסות הבנק בשיעור שנתי ממוצע של למעלה מ- 8% (אם כי לא ליניארי) מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של כ- 4% בלבד (שגם הוא אינו ליניארי).

הבנק מבסס את התכנית האסטרטגית הרב שנתית, בין יתר הנושאים, על העקרונות הבאים: הטמעה של רכישת השליטה בבנק יהב, היתרונות הנובעים לבנק מיישום המלצות באזל III, פיתוח תחומי יעוץ פנסיוני וביטוח, המשך הצמיחה האורגנית, שליטה ברמת ההוצאות והתייעלות מתמדת תוך הכנסת מרכיבים הולכים וגדלים של רכיבי תגמול משתנים מבוססי ביצועים, והמשך הרחבת פעילות האגף לתפעול עורפי תוך העברת פעילות לוגיסטיקה ותפעול מהמערך הסניפי לאגף זה.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחויות הכלכליות בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאו-פוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

פעילות שיווקית

פעילות השיווק של הבנק והאסטרטגיה השיווקית שלו נגזרות מתוך התכנית האסטרטגית של הבנק. צינורות השיווק באמצעותם פועל הבנק ועליהם מושתתת התכנית האסטרטגית, כוללים את מערך הסניפים הפרוסים ברחבי הארץ, סניפי מרכזי העסקים, המוקדים העסקיים, יחידות המטה המקצועיות ואת סניפי ה-LIVE. בשנת 2011, כחלק משינוי תפישת הבנקאות, במסגרת "הבנקאות ההיברידית", שונה מבנה המוקד הטלפוני והפך למרכז בנקאות המחולק לצוותי סניף ייעודיים.

האסטרטגיה השיווקית

האסטרטגיה השיווקית נגזרת מיעדי צמיחה ורווחיות עיקריים שנקבעו במסגרת התכנית העסקית של הבנק שבבסיסה עומדת השאיפה להביא את הבנק למימוש היעדים המפורטים להלן:

- הגדלת נתח השוק הקמעונאי של הבנק באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות ובפרט גידול במספרם הכולל של לקוחות משקי הבית של הבנק והלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים, תוך מיקוד בקהלי מטרה רווחיים.
 - הגדלת פעילות הלקוחות בבנק בד בבד עם גידול בהכנסה הממוצעת ללקוח, תוך התמקדות בלקוחות משכנתאות, לקוחות משקי הבית, לקוחות אמידים, לקוחות בעלי פוטנציאל רווחיות עתידי כגון חיילים וסטודנטים והפיכת לקוחות משניים ללקוחות ראשיים.
 - הגידול בהכנסה הממוצעת מלקוח יושג, בין היתר, על ידי התאמה טובה יותר של מוצרים פיננסיים ללקוחות בהתאם לצרכיהם, הגדלת מספר המוצרים ללקוח, העמקת שימוש במוצרים קיימים ושימוש בכלים שיווקיים מתקדמים לשם מניעת ירידה בהיקפי פעילות, הגברת נאמנות הלקוחות הקיימים, שימור והגדלה של היקפי פעילותם הפיננסית ומניעת נטישה.
 - שמירה על נתח השוק של הקבוצה בתחום המשכנתאות, שמירה על מעמדה של הקבוצה כמובילה בתחום והמשך חיזוק המומחיות של עובדי הבנק בתחום.
- על מנת להמשיך ולבסס את מעמד הבנק כמוביל במערכת הבנקאית בגיוס לקוחות, ועל מנת להמשיך ולשפר את חווית הלקוח בבנק וכדי לעמוד ביעדים העסקיים כפי שפורטו, השיק ב-2011 הבנק את "הבנקאות ההיברידית".
- "הבנקאות ההיברידית" הינה תפיסת בנקאות בה מאפשר הבנק ללקוח ליצור קשר ישיר ומיידי עם הבנקאי האישי שלו בכל האמצעים הדיגיטליים העומדים לרשותו. לשם כך ביצע הבנק שינוי ארגוני ותשתיתי מקיף במסגרתו שונה מבנה המוקד והוטמעו מערכות טלפוניה ו-CRM חדשות.

להגשמת היעדים במסגרת התוכנית השיווקית פועל הבנק על בסיס העקרונות והאמצעים להלן:

- מיקוד הבנק באיכות השירות המוענק לציבור לקוחותיו, והפיכת רכיב השירות לחווית לקוח כוללת ונדבך מרכזי בפעילות הבנק אל מול הלקוח.
- היכרות מעמיקה עם הלקוחות ותקשור ללקוחות, לעובדים ולקהל הרחב של התועלות הקיימות בשילוב של הבנקאות הקמעונאית ותחום המשכנתאות. שילוב זה מאפשר לבנק להציע ללקוחות מגוון גדול יותר של פתרונות תחת קורת גג אחת, ולהעניק שירות טוב יותר.
- ראייה פיננסית כוללת לפיה הלקוח וחשבון העובר ושב מצויים במרכז, ומתן הצעות ערך נוספות המספקות ללקוח ערך מוסף אמיתי בתחומים שונים, ביניהם: ניהול השקעות, מוצרי אשראי קמעונאי, כרטיס אשראי, משכנתא וייעוץ פנסיוני.
- הצעת מוצרים ושירותים חדשניים בהתאם לצרכי הלקוחות, תוך ניתוח מקצועי של הצרכים ויישום שיקולי עלות-תועלת בהיבט הלקוח.

בשנת 2011 ביצע הבנק מהלך שיווקי בתחום הפאסיבה, במסגרתו החלה פעילות שיווקית ותקשורתית סדורה תחת מיצוב של "מקצוענות", וכחלק ממנה נוצרה שפה תקשורתית פשוטה להנגשת מוצרי הפאסיבה ללקוחות.

בתחום המשכנתאות המשיך הבנק לחזק את תפיסת המומחיות שלו ע"י השקת אתר טפחות נדל"ן, אתר המאגד תחתיו את כל המידע הרלוונטי לחיפוש ורכישת דירה ולקיחת משכנתא ונותן את מירב האינפורמציה ההכרחית לרוכשים הפוטנציאליים.

בהתאם למחקרי שוק שערך הבנק ניתן להסיק כי פעילויות אלה של הבנק השפיעה על הבנקאות בישראל באופן הבא:

– מזרחי-טפחות נהנה כיום מיתרון תדמיתי בתפיסת הציבור לעומת מתחריו, ונתפס בעיני הציבור הרחב כבנק השונה, האישי והאנושי ביותר במערכת הבנקאית.

– נתח השוק הפוטנציאלי של מזרחי טפחות גבוה משמעותית מנתח השוק המדווח שלו - משמעות הדבר מספר גבוה של לקוחות פוטנציאליים המעוניינים להצטרף למשפחת מזרחי טפחות.

– המותג טפחות הינו המותג המוביל בעולם המשכנתאות.

במשך שנים המותג מזרחי-טפחות בנה עצמו באסטרטגיית Bottom up תוך הקפדה שכל מוצר יתמוך באבני הבסיס המנחות ומאפיינות את הבנק – בנק מקצועי, בנק אישי ואנושי ובנק חדשן, כל זאת במטרה ליצור בידול בולט ומובהק.

בשנת 2011, מתוך הבנה כי מזרחי-טפחות הינו מותג מוביל, הושקה תפיסת עולם בנקאית חדשה – הבנקאות ההיברידית, כמפורט לעיל.

מוצרים וכלים שיווקיים

– חיזוק ובידול מותג הקבוצה (מזרחי-טפחות), ובניית מיצוב תחרותי בולט, מבדל ולעומתי, המיועד להקנות לבנק מובילות בסביבה התחרותית הקיימת והעתידית. פעילות המיתוג כוללת, בין היתר, שימוש בתקשורת המונים ובמדיה האינטרנטית המיועדים ליצור אפקט תדמיתי, להעלות את מודעות הציבור לבנק, ולבסס את מיצוב הבנק וערכיו.

– בניית אסטרטגיה שיווקית למותגים עיקריים בקבוצה, כדוגמת "מזרחי-טפחות" תחת תפיסת "מטפלים בכסף של אנשים", מותג "טפחות" תחת "המומחים למשכנתאות", עולם ההשקעות תחת "המקצוענים", "חשבון מנהלים" הפונה לקהל לקוחות איכותי ומציע לו לראשונה את היחס שמגיע לו לקבל מהבנק שלו, הכרטיס – כרטיס האשראי הראשון בישראל המהווה מועדון לקוחות של בנק, ומזרחי טפחות Live, שירות בנקאות ייחודי המבוסס על סניף וירטואלי.

– פיתוח חווית הלקוח של כלל לקוחות הבנק בכל הסניפים והסקטורים ופניה ללקוחות פוטנציאליים למטרת גיוס על ידי השקת ה"בנקאות ההיברידית".

– טיפוח ושימור של הלקוחות הקיימים הנמנים עם קהלי היעד האסטרטגיים, והעמקת הפעילות עימם. הפעילות בקרב הלקוחות הקיימים מתבססת בעיקר על שימור והעמקת הפעילות של נתח הלקוחות הקמעונאיים והעסקיים, בניית הצעות ערך ייחודיות, ופיתוח מדיניות שירות התומכת במיצוב ובצרכי הלקוח ומסייעת בהגדלת שביעות רצון הלקוחות לאורך זמן, ובכך מסייעת להשגת יעדי הצמיחה, הרווחיות והשימור שהציב הבנק לעצמו.

– המשך מיצוב טפחות כמומחים במשכנתאות והמשך יצירת הסינרגיה בין מזרחי טפחות לטפחות והעמקת הקשר תוך בניית מוצרים ייחודיים כדוגמת כרטיס אשראי שוטף וכרטיס אשראי טפחות.

– ביסוס הכרטיס, כרטיס האשראי של מזרחי טפחות כמועדון לקוחות ייחודי בעל הצעות ערך אטרקטיביות בעולמות התוכן הבנקאיים והחוץ בנקאיים.

- התפתחות במישור הדיגיטלי על ידי פיתוח והשקת אפליקציה סלולארית לבנק לפלטפורמות השונות והמשך שכלול יכולות התקשורת השיווקית בתחום זה.
 - הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס ושימור לקוחות וטיפול מיטבי בלקוחות בעלי עושר פיננסי בפרט ולניהול פאסיבה בכלל, ולשם כך השקיע משאבים רבים בהשקת סדרות מוצרי חסכון ייחודיים אשר נועדו לספק מענה מתאים לצרכי החיסכון לטווח ארוך של הלקוחות.
- פיתוח תשתיות מתאימות, על מנת לאפשר את הפעילות השיווקית הנדרשת, במרכז פניה לכל לקוח בהצעת הערך המתאימה, במועד המתאים, בערוץ המתאים ובמסר המתאים לו. פיתוח התשתיות כולל בעיקר שיפור מתמיד בהיכרות עם הלקוח באמצעות מחסן הנתונים הארגוני והמשך פיתוח ושיפור מערכות ניהול יחסי הלקוחות (CRM). מכלול פעילויות אלה מסייע במתן שירות טוב יותר וביכולת להציע הצעות ערך ממוקדות יותר באמצעות מערכת הצעות הערך המשודרגת של הבנק.
- במסגרת הבנקאות ההיברידית וכחלק מפיתוח ושיפור התשתיות של הבנק בוצעה הטמעה של מערכת טלפוניה מתקדמת המשולבת עם מערכות המחשוב של הבנק.

הפריסה הסניפית

תפקידם העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שרותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושרותי ייעוץ פנסיוני.

סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ. המיזוג בין בנק המזרחי לבין בנק טפחות בראשית שנת 2005, מיזוג בנק אדנים ב-2009 ורכישת בנק יהב יצרו פריסה סניפית ארצית מאוחדת, המונה למועד הדוחות הכספיים 165 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, הכוללים 40 סניפי יהב.

הבנק מפעיל שירות ייחודי, במסגרת "סניפי ה-LIVE" - סניפים אשר נותנים שירות מלא ואישי במשך שעות פעילות ארוכות באמצעות ערוצי תקשורת מגוונים בין הבנקאי ללקוח (טלפון, פקס, אינטרנט, מייל, SMS, וידאו). במהלך 2010 נפתח סניף נוסף במסגרת שירות זה, על פי הקריטריונים שהוגדרו לכמות לקוחות לסניף בשירות ה-LIVE. בסך הכל, פועלים ארבעה סניפים של ה-LIVE ובשנת 2012 צפוי להיפתח סניף חמישי.

בשנת 2011 נמשכו המאמצים לניצול אופטימאלי של הפריסה הסניפית, תוך התאמת הסניפים, מיקומם ואופיים לתכנית העסקית של הבנק, ועל בסיס בחינה מקיפה של הפריסה הסניפית שערך הבנק, בעקבותיה הותוותה מסגרת כלל ארצית לפתיחת נקודות מכירה חדשות, לשינוי מיקום, למיזוג ולסגירה של סניפים. תכנית זו מתעדכנת באופן שוטף בהתאם לתנאי השוק ולצרכים באזורים השונים. בשנת 2012 מתוכננת פתיחתן של 4 נקודות מסחריות חדשות, וכן 8 נקודות מכירה למשכנתאות, כולל הקמת נקודות מכירה של משכנתאות כנציגויות של הבנק בסניפי בנק יהב.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות

המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחות זמינותם ומחירי הרכישה והשכירות של נכסים ולנושאי כוח אדם.

ערוצים ישירים

בשנת 2011 נמשך מעבר של חלק מפעילות לקוחות מערכת הבנקאות לערוצי הבנקאות הישירה (טלפון, אינטרנט ומכשירים סלולריים). שיעורי ההצטרפות והשימוש במערכות הבנקאות הישירה נמצאים במגמת עלייה. מערכת הבנקאות בכללותה מאמצת בהדרגה אסטרטגיה רב-ערוצית שבמרכזה עומד הסניף, וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.

בחודש יולי 2011 הושלמה הפעלת שירות הבנקאות ההיברידית בכל סניפי הבנק כמתואר לעיל.

בדצמבר 2011 הופעל שירות אפליקציה בסלולר, הכולל בשלב הראשון רק מידע על ניהול חשבון העובר ושב. במהלך שנת 2012 יורחב השירות לבצוע עסקאות בסיסיות ומסחר בניירות ערך.

השירות הניתן באינטרנט, כמו גם שירות הבנקאות ההיברידית, מהווים את הערוצים המובילים בתהליך שיפור וחיזוק נגישות הלקוח לשירותי הבנק, ושיפור השירות בכלל, תוך הסטת הפעילות מהסניף. בנוסף, מאפשרים שירותים אלו לעובדי הבנק להתמחות בשירות ובמכירות.

המדיניות על פיה פועל הבנק בתחום הבנקאות הישירה היא:

- הרחבת השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הפעילות הישירים העיקריים (טלפון, אינטרנט ומכשירים סלולריים) ושדרוגם.
- הרחבת שימוש לקוחות הבנק הישירה בערוצים הישירים, מתוך מטרה לשפר את השירות.
- פיתוח מערכת הבנקאות ההיברידית כערוץ עיקרי להתקשרות בטלפון, במייל וב-SMS, בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות.
- שימוש הישירה בערוצים הישירים ככלי לבניית יתרון יחסי לבנק ולגיוס לקוחות חדשים מועדפים.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

- **טפחות ישיר** - מוקד המאפשר ביצוע מגוון פעולות הקשורות לתחום המשכנתאות. בין היתר: הגשת בקשה להלוואה לדירה, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע תשלומים.
- **שירות האינטרנט** - קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
- **אפליקציה בסלולר** - קבלת מידע בנקאי ובצוע פעולות באמצעות גלישה סלולארית במכשירים מסוג סמרטפון.
- **השירות הסלולארי** - מערכת להפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולארי, דואר אלקטרוני, פקסימיליה ואינטרנט;
- **שירות ה-PC** - מערכת מקבילה למערכת "מזרחי באינטרנט", המאפשרת חיבור ישיר למחשב הבנק, שלא דרך רשת האינטרנט, וכתוצאה מכך - מהירות פעולה גבוהה יותר;

- **שירות דואר אלקטרוני** - מערכת להפצת פירוט פעולות שבוצעו בחשבון באמצעות דואר אלקטרוני ישירות לכתובת הדואר האלקטרוני של הלקוח;
- **שירות תיבת הודעות** - מערכת לקבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית דרך שירות האינטרנט של הבנק.
- **עמדות שירות** - מאפשרות קבלת מידע בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות, וביצוע מספר מוגבל של פעולות בחשבון; בחלק מהסניפים ניתן לבצע במכשירים לשירות עצמי גם פעולות הפקדת שיקים והנפקת שיקים; שירות הפקדת שיקים ניתן כיום ב- 137 עמדות שירות, ושירות הנפקת שיקים ב-50 עמדות שירות.
- **כספונים** - ברשות הבנק 125 מכשירים למשיכת כספים (מתוכם 23 כספונים בבנק יהב), ברובם המכריע מתאפשרת גם משיכת מטבע חוץ (דולר ואירו). ב- 20 כספונים משולבת אופציה להפקדת שיקים.
- **שירות הפקס** - מאפשר קבלת מידע בנקאי שוטף לחשבון הלקוח במגוון נושאים על פי תדירות מוגדרת על ידי הלקוח.

מקורות ומימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, לרבות באמצעות נטילת אשראי מבנק ישראל, הנפקת כתבי התחייבות ואיגרות חוב לסוגיהן, והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון והלימות הון, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוקי ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי סוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעה ההנהלה קווים מנחים בגין החזקת אמצעים נזילים כנגד מפקידים גדולים. כמו כן, הוגדרו קווים מנחים באשר ליחס הפיקדונות התנדודתיים לסך הפיקדונות. קווים מנחים אלו הינם חלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2011 עמד על כ- 119.2 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-106.0 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2010. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא-צמוד גדלו בשנת 2011 בשיעור של כ-15.6%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד גדלו בכ-3.2%, והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של כ-13.1% לפרטים, ראה פרק התפתחות סעיפי המאזן לעיל.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות.

שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבינבנקאי.

ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל. להלן סקירת הכלים המוניטריים המופעלים על ידי בנק ישראל, לצורך יישום מדיניותו המוניטרית:

ריבית בנק ישראל - מידי חודש מפרסם בנק ישראל את שער הריבית שישרור במהלך החודש הבא. ריבית זו מהווה את ריבית הבסיס של מרכזי ההלוואות והפיקדונות המועמדים לרשות המערכת הבנקאית כפי שיפורט בהמשך.

חובת נזילות - הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים להחזיק יתרות באמצעים נזילים בגין פיקדונות הציבור, בשיעורים שונים, בהתאם לתקופת הפיקדון. שיעורי חובת הנזילות כיום הינם 6% על פיקדונות לפי דרישה ו-3% על פיקדונות לזמן קצוב של שבוע עד שנה. בפיקדונות לתקופות של שנה ומעלה, לא קיימת חובת נזילות. החל מסוף ינואר 2011 הטיל בנק ישראל חובת נזילות חדשה בגין עסקאות החלף (Currency Swap) ועסקאות עתידיות שקל – מט"ח, המבוצעות מול תושבי חוץ, ובכללם בנקים זרים. לפרטים בדבר ניהול סיכונים הנזילות על ידי הבנק ראה בפרק ניהול הסיכונים.

פיקדונות בבנק ישראל לספיגת עודפי הנזילות - בנק ישראל מעמיד מרכזי פיקדונות לרשות המערכת הבנקאית כמכשיר לספיגת עודפי נזילות במערכת. מרכזי הפיקדונות הינם לזמן קצר של 1 או 7 ימים ולראשונה, מיום 30 ליוני 2011, נוסף מרכז לתקופה של חודש. ריבית המקסימום במרכזים אלו הינה ריבית בנק ישראל המוצהרת על ידו. בנוסף, קיים חלון להפקדה של פיקדון יומי בבנק ישראל ללא מגבלת סכום, בריבית הנמוכה ב-0.50% מריבית בנק ישראל. במהלך שנת 2011 החזיקה המערכת הבנקאית ובכללה הבנק, בעודפי נזילות, ובנק ישראל הפעיל במהלך כל השנה מרכזי פיקדונות לתקופות של יום, שבוע וחודש לספיגת עודפים אלה.

מלוות קצרי מועד- המכשיר הפיננסי העיקרי לספיגת עודפי שקלים הינו מלווה קצר מועד (מק"מ), באמצעות הנפקות שוטפות לציבור ופעילותו של בנק ישראל בשוק המשני.

כלים להזרמת נזילות למערכת

מכרזי הלוואות - לצורך הזרמת נזילות למערכת בנק ישראל מעמיד מכרזי אשראי לזמן קצר של 7-1 ימים, בהם ריבית המינימום הינה ריבית בנק ישראל. בנוסף, מעמיד בנק ישראל חלון אשראי יומי בריבית הגבוהה ב- 0.5% מריבית בנק ישראל. קבלת אשראי מבנק ישראל, הן באמצעות מכרזי האשראי והן באמצעות חלון האשראי, מוגבלת בסכום הביטחונות שיש לכל בנק בבנק ישראל.

RTGS מערכת תשלומים בזמן אמת - מערכת התשלומים בזמן אמת (Real Time Gross Settlement – RTGS). מאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בבנק אחד לחשבון בבנק אחר בזמן אמת. הסליקה הינה מיידית וסופית.

כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

כתבי התחייבות

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

למועד הדוחות הכספיים סך תעודות ההתחייבות (סדרות 26-34), לרבות כתבי התחייבות נדחים, שהונפקו לציבור על ידי טפחות הנפקות הסתכמו בע.ג. כולל של כ-6,871 מיליוני שקלים חדשים (ל-31 בדצמבר 2010 - 4,487 מיליוני שקלים חדשים), מהם כ-2,131 מיליוני שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים (ליום 31 בדצמבר 2010 - 2,131 מיליוני שקלים חדשים).

ביום 25 בפברואר 2011 פרסמה טפחות הנפקות תשקיף מדף להנפקה של עד 10 סדרות כתבי התחייבות נדחים, 10 סדרות איגרות חוב, הרחבת סדרת כתבי התחייבות נדחים 31, הרחבת סדרות איגרות חוב 29 ו-32 וכן הנפקת שתי סדרות של ניירות ערך מסחריים.

במהלך שנת 2011 הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות בסך כולל של 2,493 מיליוני שקלים חדשים ע.ג. תמורת כ-2,563 מיליוני שקלים חדשים, מתוכם סך של 455 מיליוני שקלים חדשים הוקצו על פי תשקיף מדף מיום 25 בפברואר 2009 והיתרה, 2,038 מיליוני שקלים חדשים, על פי תשקיף המדף מיום 25 בפברואר 2011.

ביום 19 בינואר 2012 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב מסדרות 33 ו-35 בסך כולל של כ-877 מיליוני שקלים חדשים ע.ג. תמורת כ-912 מיליוני שקלים חדשים.

מכשירי הון מורכבים

בחודש נובמבר 2006 גייס הבנק במסגרת הקצאה פרטית למשקיעים מוסדיים סכום של כ-451 מיליוני שקלים חדשים (460 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב), באמצעות הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א'), שיחשבו להון רובד 2 עליון לעניין שמירת יחס הון מזערי. ביום 21 במאי 2007 פורסם תשקיף של הבנק, במסגרתו נרשמו למסחר בתחילת חודש יוני 2007 מכשירי הון המורכבים. החל בחודש יוני 2007, ועד מועד פרסום דוחות כספיים אלה, הונפקו ונרשמו למסחר מכשירי הון מורכבים נוספים בסך של כ-1,242 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת סך של כ-1,193 מיליוני שקלים חדשים.

סך כל מכשירי ההון המורכבים (סדרה א') של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 שהונפקו ונרשמו למסחר, הגיע לכ-1,702 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, שהונפקו תמורת סך של כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים. היתרה המשוערכת של מכשירי ההון המורכבים ליום 31 בדצמבר 2011 עמדה על כ-1.9 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ל-1.8 מיליארד שקלים חדשים בסוף שנת 2010. לפרטים, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

דירוג התחייבויות הבנק

בהתאם לדירוג שבוצע על ידי Standard&Poor's Maalot (להלן: "מעלות") דירוג התחייבויות הבנק, לרבות פקדונות שהופקדו בבנק, הוא (AA+), ללא שינוי מאז דורג הבנק לראשונה, בשנת 2003. ביום 6 בדצמבר 2011 אישרה מעלות את דירוג המנפיק של הבנק, ואת תחזית הדירוג כ"יציבה", זאת תחת המתודולוגיה העדכנית לדירוג בנקים. לדברי מעלות: "דירוג Standard&Poor's Maalot למזרחי מתבסס על המעמד העסקי ההולם של הבנק, רמת ההון והרווחיות הבינונית של הבנק, פרופיל הסיכון ההולם, מבנה המקורות הדומה למערכת המקומית, ומצב הנזילות ההולם של הבנק. בנוסף משקף הדירוג את הערכתנו כי בנק מזרחי הינו בעל חשיבות מערכתית במדינת ישראל אשר אנו מאמינים כי תתמוך במערכת הפיננסית בעת הצורך... תחזית הדירוג היציבה של מזרחי משקפת את הערכתנו כי הבנק ישמר את מעמדו העסקי החזק בשוק הישראלי בעוד שלחצים שליליים על הכלכלה הישראלית, כגון האטה אפשרית בענף הדל"ן למגורים, צפיים להשפיע באופן מוגבל על פרופיל הסיכון הפיננסי של הבנק, תוך שהוא ישמור על יחס הון (RAC: risk adjusted capitl) יציב".

דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, נותר ברמת דירוג אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק, קרי בדירוג של AA.

דירוג מכשירי ההון המורכבים, המהווים הון רובד 2 עליון, הוא A+.

ביום 18 באפריל 2011 הודיעה חברת הדירוג Moody's על הורדת דרוג פיקדונות הבנק במדרג אחד מ-A1 ל-A2, זאת במסגרת הורדת הדירוג לחמשת הבנקים הגדולים בישראל. כמו כן, עודכן אופק הדירוג ל-"review for possible downgrade On".

אשראי בריבית משתנה

חלק ניכר מהאשראי שנותן הבנק הוא בריבית משתנה. במגזר השקלי הלא צמוד, האשראי בריבית משתנה ניתן בריבית המשתנה בהתאם לשינויים בשיעור ריבית הפריים. שיעור ריבית הפריים מבוסס על ריבית בנק ישראל בתוספת של 1.5%, ובמידה שישתנה יחס זה, יהיה הבנק רשאי לשנות בהתאם גם את שיטת קביעת הריבית המשתנה. ריבית הפריים עשויה להשתנות בכל חודש, בהתאם להחלטת נגיד בנק ישראל על שינויים בריבית המוניטרית.

במגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, עיקר ההלוואות בריבית משתנה הן משכנתאות, בהן תדירויות שינוי הריבית מגוונות: שנה, שנתיים וחצי, 5 שנים, 7 שנים ו-10 שנים. מנגנון שינוי הריבית ("העוגן") בהלוואות שבוצעו בשנים האחרונות היה העלות הממוצעת של גיוס מקורות במגזר הצמוד למדד במערכת הבנקים למשכנתאות. בחודש אוגוסט 2011, עקב הפסקת פרסום עוגן זה על ידי בנק ישראל, הומר מלאי המשכנתאות הקיימות במסלול הריבית משתנה, כך שהריבית בו מתעדכנת על בסיס השינויים בתשואות איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד בריבית קבועה, לתקופת עדכון הריבית. החל מאמצע חודש יוני 2011, משכנתאות חדשות מבוצעות על בסיס עוגן אגרות החוב החדש.

במגזר מטבע החוץ ו/או צמוד למטבע חוץ, עיקר ההלוואות הן בריבית המשתנה בהתאם לשינויים בריבית הליבור. התקופות המקובלות הם ליבור לחודש ול-3 חודשים.

ניהול סיכונים

באזל III: הנדבך השלישי - משמעת שוק

להלן יובא מידע איכותי ונתונים כמותיים המתייחסים למכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק, המנוהלים בהתאם למדיניות שקבע הדירקטוריון. המידע נערך בהתאם לדרישות הגילוי בנדבך השלישי של המלצות באזל III, כפי שהוחלו על הבנקים בהוראות הדיווח לציבור, ובהתאם להוראה לדיווח איכותי בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם. להלן מראי המקום למידע הנדרש על פי הוראות הדיווח של בנק ישראל, שנכלל להלן ובחלקים אחרים של הדוחות הכספיים:

נושא	הגילוי	הפרק בדוח הדירקטוריון / הביאור בדוח הכספי
תחולת היישום	ישויות בקבוצה, בסיס האיחוד, מגבלות על ההון הפיקוחי	פרק ניהול הסיכונים
מבנה ההון	תכונות עיקריות של מכשירי ההון	ביאור 14 - הלימות הון
	פירוט רכיבי ההון	ביאור 14 - הלימות הון
הלימות ההון	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
	נתוני יחס ההון בקבוצה	ביאור 14 - הלימות הון
סיכון אשראי	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
	חשיפות סיכון אשראי לפי ענף משק	סקירת הנהלה, תוספת ה'- סיכון אשראי לפי ענפי משק
	חשיפות סיכון אשראי לפי תקופה חוזית לפירעון	פרק ניהול הסיכונים
	חשיפות סיכון אשראי לפי אזורים גיאוגרפיים עיקריים	סקירת הנהלה, תוספת ו' - חשיפה למדינות זרות
	מידע על חובות בעייתיים	ביאור 4 - אשראי לציבור
	הפרשות להפסדי אשראי לפי ענפי משק	סקירת הנהלה, תוספת ה'- סיכון אשראי לפי ענפי משק
	סיכון אשראי בגין הלוואות לדיור	פרק ניהול הסיכונים
הפחתת סיכון אשראי	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
סיכון אשראי של צד נגדי	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
איגוח		פרק ניהול הסיכונים
סיכון שוק ונזילות	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
סיכון ריבית בתיק הבנקאי		
סיכון תפעולי	גילוי איכותי	פרק ניהול הסיכונים
פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
	מדיניות חשבונאית	ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
סיכונים משפטיים	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
גורמי סיכון	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים

תחולת היישום

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201 עד 211 – מדידה והלימות הון - חלות על קבוצת הבנק, ובפרט על הבנק - בנק מזרחי טפחות בע"מ - החברה האם בקבוצה. החברות בקבוצת הבנק עליהן חלה מסגרת העבודה, בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי, הן גם החברות המאוחדות בדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק. לפרטים בדבר החברות בקבוצת הבנק, ראה ביאור 6 לדוחות הכספיים. למיטב ידיעתה של הנהלת הבנק, ובהסתמך על יועציה המשפטיים, אין איסורים או הגבלות משמעותיות על העברת כספים או הון פיקוחי בין חברות קבוצת הבנק.

הלימות ההון

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל II, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. עיקרי הכללים והגישות שמיישם הבנק תוארו לעיל, במסגרת תיאור הנחיות באזל II בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, בגישת האינדיקטור הבסיסי על מנת להעריך את החשיפה לסיכון תפעולי, ובגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון שוק. המפקח על הבנקים קבע, כי בתוך 3 שנים ממועד תחילת השימוש בגישת האינדיקטור הבסיסי להערכת החשיפה לסיכון התפעולי, על הבנקים לעבור לשימוש בגישה הסטנדרטית. בתחילת שנת 2012 החל הבנק בתהליך פיתוח, הטמעה ושימוש (user test) של מודלים מתקדמים לניהול סיכון האשראי (IRB). הבנק מנטר את יחס הלימות ההון באופן שוטף, על מנת לוודא עמידה בדרישות הפיקוח על הבנקים ובמגבלות שקבע הדירקטוריון, וכדי לאפשר היערכות מבעוד מועד למתן מענה להתפתחות נכסי הסיכון ודרישת ההון של הבנק. לשם כך, קבע הדירקטוריון נוהל פנימי, המגדיר את תדירות המדידה של הלימות ההון, את הדיווחים הנדרשים ואת הפעולות שיש לנקוט במקרים בהם יורד יחס ההון מרמות מינימאליות שנקבעו, וכן הוקם פרום לתכנון וניהול ההון בהשתתפות מנהל החטיבה הפיננסית – CFO (יושב ראש), מנהל החטיבה לבקרת סיכונים – CRO ומנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי – החשבונאי הראשי.

ביום 30 ביוני 2010 שלח המפקח על חטיבת הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא מדיניות הון לתקופות ביניים, ובו הם נדרשים לאמץ יעד ליחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2010, בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. במקביל, נדרשים הבנקים להעביר לפיקוח תוכנית עבודה לעמידה ביעד. עוד קובע המכתב כי בהיעדר אישור מראש של המפקח על הבנקים, לא יחלק הבנק דיבידנד אם אינו עומד ביעד, או אם חלוקת הדיבידנד תגרום לכך שלא יעמוד ביעד. הנחיה זו נועדה להבהיר את ציפיות הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בתקופות ביניים, עד להתאמת הוראות הפיקוח לשינויים המתגבשים בהמלצות ועדת באזל.

ביום 25 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לקבוע כי היעד של יחס הון הליבה (דהיינו, יחס הלימות ההון הראשוני המקורי) יהיה בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים על מנת להבטיח, כי יחס הון הליבה לא יפחת מן האמור לעיל. כמו כן, החליט דירקטוריון הבנק, כי יחס הלימות ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.5%.

ביום 26 באוקטובר 2011 פרסם המפקח על הבנקים מכתב בדבר "היערכות לאימוץ המלצות באזל III", לפיו המערכת הבנקאית בישראל תאמץ את הוראות באזל III אשר פורסמו בחודש דצמבר 2010.

צרכי ההון של הבנק נגזרים מהתפתחות פעילותו העסקית, בהתאם לתכנית האסטרטגית הרב-שנתית. התכנית האסטרטגית קובעת יעדים כמותיים בתחומים שונים של הפעילות הבנקאית, וממנה נגזר ההיקף הצפוי של נכסי הסיכון. על בסיס ההיקף הצפוי, מגדיר הבנק את צריכת ההון הצפויה, וקובע תכנית לגיוס הון, במידת הצורך. התכנית לגיוס הון, וההבחנה בין סוגי מכשירי ההון השונים המגויסים, כפופים גם לתנאי השוק ולעלויות הגיוס במועד הרלוונטי.

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה:

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 31 בדצמבר 2011		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות		יתרות משוקללות		
דרישת הון ⁽¹⁾	של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	של נכסי סיכון	
49	539	83	924	חובות של ריבוניות
40	444	32	350	חובות של ישויות סקטור ציבורי
133	1,479	164	1,824	חובות של תאגידים בנקאיים
3,225	35,832	3,520	39,107	חובות של תאגידים
173	1,920	155	1,718	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
980	10,884	1,014	11,265	חשיפות קמעונאיות ליחידים
189	2,097	195	2,172	הלוואות לעסקים קטנים
2,503	27,813	2,958	32,865	משכנתאות לדיור
2	27	8	88	איגוח
204	⁽²⁾ 2,271	239	2,660	נכסים אחרים
7,498	83,306	8,368	92,973	סך הכל

- (1) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9% מיתרות נכסי הסיכון, בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל II.
(2) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. לפרטים ראה ביאור 1 י"ז(2) לדוחות הכספיים.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק וסיכון תפעולי:

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 31 בדצמבר 2011		סיכון שוק
יתרות משוקללות		יתרות משוקללות		
דרישת הון ⁽¹⁾	של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	של נכסי סיכון	
52	579	85	947	סיכון שוק
667	7,407	707	7,851	סיכון תפעולי ⁽²⁾
719	7,986	792	8,798	סך הכל

- (1) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9% מיתרות נכסי הסיכון, בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל II.
(2) חושב לפי גישת האינדיקטור הבסיסי.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה:

יחס הון לרכיבי סיכון			
ליום 31 בדצמבר			
2010	2010	2011	
מדוח	פרופורמה ⁽¹⁾	מדוח	
⁽²⁾ 7.91%	7.72%	7.77%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
⁽²⁾ 13.96%	13.70%	13.40%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
9.00%	9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

- (1) השפעת היישום לראשונה של ההוראה החדשה למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי על יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה.
(2) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. לפרטים ראה ביאור 1 י"ז(2) לדוחות הכספיים.

חשיפת סיכון והערכתו

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכונים שוק ונזילות, סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים. מדיניות ניהול הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 339 של בנק ישראל ובהתאם למסגרת שהתוותה בנדבך השני של באזל II. במסגרת זו מונו בקבוצה מנהלי סיכונים, ומונה CRO שהינו מנהל חטיבת בקרת הסיכונים. הנהלת הבנק רואה במערך ניהול ובקרת סיכונים של הבנק את אחת מיכולות הליבה שלו, ולפיכך, מדיניות הבנק היא לפעול באופן מתמיד לשיפור מערך ניהול ובקרת הסיכונים.

גישת הנהלת הבנק היא, כי ניהול הסיכונים ובקרתם צריכים להיות תהליך אינטגרטיבי. ניהול הסיכונים בראיה כוללת, על כלל הפעילות הפיננסית של הבנק, מאזנית וחוץ מאזנית, מאפשר לבנק ניצול מרבי של המתאמים בין גורמי הסיכון השונים (בסיס וריבית) במגזרי ההצמדה השונים, ופיזור מיטבי של הסיכון. בנוסף למדידת הערך הכולל של הסיכון, מודד הבנק ומנהל את תמהיל מרכיבי הסיכון.

במסגרת ראייה אסטרטגית זו של דירקטוריון ונהלת הבנק, החל הבנק בתחילת שנת 2012, בהיערכות ליישום מודלים מתקדמים (IRB) לשם הערכת סיכון האשראי ברכיבים השונים של תיק האשראי של הבנק. כאמור, ראיית הבנק היא כי ביישום המודלים המתקדמים לשם אמידת סיכון האשראי, ובפרט בשימושיות שלהם ברחבי הבנק, טמון יתרון אסטרטגי, כיוון שהם יאפשרו לבנק לנתח טוב יותר את סיכונים האשראי ברמת לווה וברמת התיק, וזאת באמצעות אומדנים מהימנים יותר מאלה הנהוגים כיום.

הבנק יצר מבנה לפיו ניהול ובקרת הסיכונים של הקבוצה, מורכב מחמישה קווים עיקריים:

הדירקטוריון - מתווה את מדיניות ניהול הסיכונים וההון של הבנק, לרבות אישור תיאבון הסיכון והמגבלות, אישור היעדים העסקיים ושל התוכנית האסטרטגית, וכן של פרופיל הסיכונים הנגזר מהם. הדירקטוריון מאשר את מדיניות הטיפול בניהול הסיכונים וההון ועוקב אחר יישומה.

ההנהלה - מחויבת לזיהוי ולניהול הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק (כל מנהל סיכונים בתחומו). תפקידי ההנהלה לקבוע את המדיניות לניהול כל אחד מהסיכונים, לקבוע את עמדת הבנק בדבר דרישת ההון לכל סיכון, ולפתח אסטרטגיות וכלים להפחתת סיכונים ולצמצום מקרים אפשריים.

היחידות העסקיות - יחידות אלה, הנוטלות סיכון, נמצאות בקו הקדמי של ניהול הסיכונים ומפעילות כלים ונהלים לשם ניהולם השוטף.

CRO - במהלך שנת 2011 הקים הבנק חטיבה ייעודית לבקרת סיכונים. מנהל החטיבה לבקרת סיכונים הוא ה-CRO (Chief Risk Officer) של הבנק. החטיבה לבקרת הסיכונים מהווה את הקו האמצעי לפעילות בקרת הסיכונים, תוך שימוש במערכות (לעתים מערכות שונות מאלה המופעלות על ידי היחידות העסקיות) ונהלים ייעודיים. החטיבה מפעילה כלי ניטור "קרובים" ככל הניתן לפעילות היחידות העסקיות, ולאירועי נטילת הסיכון. בכלל זה, נמצאים כלי מעקב תוך יומיים כפי שיפורט להלן.

הביקורת הפנימית - מהווה נדבך נוסף למעקב וניטור אחר רמת הסיכון. פעילות הביקורת הפנימית מתבצעת לרוב לאחר נטילת הסיכון. הביקורת הפנימית, באמצעות הכלים אותם היא מפעילה, פועלת באופן עצמאי ובלתי תלוי כדי למפות ולהעריך את רמת הסיכון ביחידות השונות.

להלן רשימת הסיכונים שמיפה הבנק, וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

סוג הסיכון	האחראי לסיכון (Risk Owner)
אשראי (כולל סיכון CRM וסביבתי)	מנהל החטיבה העסקית
צד נגדי נגזרים וצד נגדי בנקים ומדינות	מנהל החטיבה הפיננסית
ריכוזיות אשראי	מנהל החטיבה העסקית
איגוח ⁽¹⁾	מנהל החטיבה הפיננסית
שוק (כולל ריכוזיות)	מנהל החטיבה הפיננסית
ריבית בתיק הבנקאי	מנהל החטיבה הפיננסית
נזילות (כולל ריכוזיות)	מנהל החטיבה הפיננסית
תפעולי (כולל ריכוזיות)	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
מודל	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סליקה	מנהל החטיבה הפיננסית
מוניטין	מנהלת חטיבת השיווק והפרסום
רגולציה	חברי ההנהלה, כל אחד בתחומו
משפטי	יועץ משפטי ראשי
ציות	יועץ משפטי ראשי
איסור הלבנת הון	יועץ משפטי ראשי
טכנולוגיית המידע	מנהל חטיבת טכנולוגיית מידע
משאבי אנוש	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל
עסקי ואסטרטגי	מנהל כללי

(1) סיכון איגוח הוגדר על ידי הבנק כסיכון שאינו מהותי.

סיכון אשראי

סיכון אשראי הינו סיכון הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שהצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בהתחייבויותיו. סיכון זה יכול לנבוע ממספר גורמים שלהם תתכן השפעה על כלל תיק האשראי, על ענף משקי מסוים, או על הלקוח הבודד. בין הגורמים הללו ניתן למנות את התמורות המקרו כלכליות, סיכונים עסקיים הנובעים מפעילות הלקוח, סיכונים ריכוזיות באשראי וכדומה.

דירקטוריון הבנק הגדיר את מדיניות האשראי ובכלל זה את תיאבון הסיכון של הבנק בהתייחס בין היתר לענפי משק, קבוצות לווים, משכנתאות ועוד. המעקב אחר המגבלות שנקבעו בתיאבון הסיכון מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בהן מדווחת להנהלת ודירקטוריון הבנק. המעקב מתבצע על ידי היחידות העסקיות ועל ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

הבנק אישר מדיניות סיכון ריכוזיות ייעודית לאשראי אשר במסגרתה הוגדר תיאבון הסיכון לתחום זה, נקבעו שיטות המדידה, הבקורות ומנגנוני הדיווח. מדיניות הבנק בתחום האשראי נגזרת מהיעדים והאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו.

למרכיבים הכמותיים של ההוראה, ולא פחות מכך, למרכיביה האיכותיים, יש השפעה רבה על אופן ניהול סיכון האשראי של הבנק, ובפרט לתהליך ה- ICAAP המתנהל במסגרת הנדבך השני של באזל II. תהליך ה- ICAAP בוחן את תהליכי ניהול סיכונים האשראי, ובכלל זה את התוויית מדיניות האשראי והגדרות תיאבון הסיכון, לאור פרופיל הסיכונים של הבנק. פעילות האשראי לציבור של הקבוצה מנוהלת במספר מגזרים עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם, וכן ביחידה הארגונית שאחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים הנמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.
- מגזר הבנקאות המסחרית ומגזר הבנקאות העסקית הנמצאים באחריות החטיבה העסקית.
- לקוחות הפעילות הבינלאומית הנמצאים באחריות סקטור הפעילות הבינלאומית בחטיבה הפיננסית.

פירוט אודות מאפייני הלקוחות בכל אחד ממגזרים אלו ראה בפרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות ובפרק הפעילות הבינלאומית.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו על ידי הבנק. מנגנון קבלת ההחלטות בנוגע למתן האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת הדירקטוריון. כל יחידה המטפלת במתן אשראי עוקבת באופן שוטף אחר פירעונו בהתאם לתנאיו, ואחר מצבו הפיננסי של הלקוח בהתאם להיקפי חבותו. ממצאים הדורשים טיפול מדווחים לגורם שהאשראי בסמכותו. הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, הביטחונות הנדרשים וההתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות וימי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

שיקולים במתן אשראי - השיקולים למתן אשראי מתבססים בעיקר על טיב הלקוח, כושר הפירעון, חוסן פיננסי, נזילות, מהימנות, ותק בענף, ותק בבנק, התנהגות החשבון וטיב הבטוחות, כפי שיפורט להלן. כמו כן, פועל הבנק להתאים את סוג האשראי ותנאיו לצרכי הלקוח. במקרים בהם ניתן האשראי בעיקר תוך הסתמכות על טיב לווה, ללא דרישה לכיסוי מלא או חלקי בבטוחות, קיימות לעיתים התניות שונות, ובין השאר – שמירה על יחסים פיננסיים.

נהלים - הנהלים למתן אשראי ולטיפול באשראי ובביטחונות, כמו גם מערכות המיכון הרלוונטיות לכך, נבחנים ומעודכנים באופן שוטף, כדי להתאימם לסביבה העסקית המשתנה, תוך הפקת לקחים מאירועים שונים.

פיזור סיכונים - מדיניות האשראי של הבנק מזה שנים מתבססת על פיזור הסיכונים ועל ניהולם המבוקר. פיזור הסיכונים מאופיין במספר היבטים: פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים, לרבות הגבלת החשיפה ביחס לענפים ספציפיים; פיזור על פני קבוצות גודל של לקוחות; פיזור על פני מגזרי הצמדה שונים; פיזור גיאוגרפי במקרים רלוונטיים (ענף הבניה, משכנתאות). לפירוט בדבר ניהול סיכון הריכוזיות, ראה להלן.

סמכויות למתן אשראי - במטרה לייעל את תהליך קבלת ההחלטות בנוגע להעמדת האשראי תוך מעורבות רמת הסיכון, נקבע מדרג סמכויות לבעלי תפקידים ולוועדות האשראי ברמות השונות, עד לדרג ועדת האשראי הדירקטוריונית והדירקטוריון.

החלטות למתן אשראי, החל מרמת המרחב, מתבצעות באמצעות ועדות אשראי, וזאת כדי למזער את הסיכון שבהסתמכות על שיקול דעתו של מחליט יחיד. במסגרת סמכויות האשראי, נקבעו מגבלות על סכום האשראי, וכן על שיעור האשראי ללא בטוחות, אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות, ונקבעו הנחיות נוספות ליכולת הפעלת הסמכות במצבים שונים.

חשיפה מטבעית באשראי - ללווים בעלי חשיפה מטבעית מוצעים אמצעי חיסוי והגנה (עסקאות גידור) לצמצום חשיפתם, וזאת בנוסף לצעדים האחרים שהבנק נוקט למזעור סיכויי החשיפה של הבנק מפעילותם של אותם לקוחות. נקבעו הנחיות למעקב, פיקוח ובקרה נאותים על פעילות לווים אשר חבותם לבנק רגישה לשינויים בשערי החליפין, לרבות יצירת סימולציות ותרשימים לשינויים עתידיים בשערי החליפין. בקרות מיוחדות מופעלות גם לגבי לקוחות אשר מרכיב משמעותי בסל הביטחונות שלהם הוא ניירות ערך.

אשראי בענף הבנייה והנדל"ן - במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן לוויו פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלוונטיים.

במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הלוויו הפיננסי (לוויו סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי והן במהלך לוויו הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הלוויו הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח שלוחות אזוריות של סקטור הנדל"ן והבנייה.

דירוג לווים - הבנק פיתח מערכת לדירוג לווים עסקיים, המבוססת על מודל "תבחינים" ממוחשב, המשלב הערכות כמותיות ואיכותיות ביחס ללווים, ואשר הותאמה למגוון הלווים העסקיים על פי ענפי המשק השונים. הבנק מתחזק באופן שוטף את המודלים השונים הקיימים, מפתח מודלים חדשים, ופועל להתאמתם, עדכוןם וטיובם בהתאם לשינויים בסביבה העסקית. השימוש במערכת זו מתייחס למרבית האשראי העסקי של הבנק. מטרת המערכת לאפשר ניהול של סיכויי האשראי ולתמוך בתהליכי קבלת ההחלטות. המערכת קובעת דירוג לווים כפונקציה של טיב הלקוח, הבטוחות שהעמיד והיקף האשראי שקיבל. דירוג הלווה מהווה בסיס גם לתמחור האשראי.

מעקב ובקרה - הבקרה בתחום האשראי היא מרכיב מרכזי בשמירה על איכות האשראי שהבנק מעניק ללקוחותיו, ובכלל זה שמירה על איכותם ועל מצבם של הביטחונות שנדרשו לאבטחת האשראי. הבנק פועל בעקביות לזיהוי ולאיתור מוקדם ככל הניתן של סימנים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים או על הרעה במצב ביטחונותיהם, וזאת כדי להימנע ממצב של כשל אשראי. בבנק קיימים מנגנונים שונים של בקרות, חלקן בקרות פנימיות בשרשרת הניהול של האשראי, המבוצעות בקביעות בסניפים, במרחבים, במטה וביחידות ספציפיות שזה עיסוקן, וחלקן בקרות על ידי גורמים חיצוניים לתהליך האשראי. מנגנוני הבקרה בסניפים, במרחבים ובמטה מעוגנים בנהלי הבנק ובנהלים פנימיים של היחידות ומבוצעים באופן שוטף כחלק משגרת העבודה של הדרגים השונים. הבקרה של כל דרג אשראי הינה על החלטות האשראי הרלוונטיות של הדרגים הכפופים לו ועל התנהלות האשראי השוטפת של לקוחות אלו.

ביחידות המטה בחטיבה העסקית מבוצעות בקרות נוספות בתדירויות שונות על ידי הדרגים השונים המדווחים לגורמים להם הם כפופים. קיימים תהליכי איתור ובקרה רוחביים ובצידם תהליכים ספציפיים המותאמים לאופי הפעילות הייחודי של כל סקטור.

בנוסף, מתקיים בתחום המשכנתאות תהליך מבדק פנימי שמטרתו לאתר ליקויים ונקודות הטענות שיפור בסמוך למועד הביצוע. התהליך מיועד להפנות את תשומת לבם של הגורמים הרלוונטיים לאיכות העבודה בסניף, איכות החיתום וההקפדה על ההוראות והנהלים.

במקביל מבוצעות בקרות על ידי יחידות ייעודיות של הבנק. היחידה לאיתור ובקרת אשראי שבחטיבה העסקית מפעילה מנגנונים ממוכנים לצורך התרעה על חשבונות ולקוחות חריגים, לרבות הסתמכות על מידע חיצוני לבנק. הבקרה מבוצעת על הפעילות הבנקאית בחשבונות שהוצפו עם סימני סיכון, על בסיס תבחינים שנקבעו על ידי הבנק עבור האוכלוסייה שהוגדרה כמבוקרת, וכן עבור כלל לקוחות הבנק באמצעות מערכת מידע התראתי ודוח הודעות וחריגים. בסקטור נדל"ן פועלת יחידת בקרה ייעודית אשר מבצעת בקרה ובחינה של היבטים שונים בכל הקשור לטיפול בעסקאות נדל"ן על ידי הבנק. בתחום המשכנתאות פועל מרכז חיתום ארצי מתוך מטרה להגביר את הבקרה על אישור הלוואות מורכבות או של אוכלוסיות מיוחדות ובו מבוצעים אישורי ההלוואות על ידי צוות עובדים מקצועי ומתמחה הפועל במטה המשכנתאות.

במסגרת האגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לבקרת סיכונים מבוצעת בקרה על סיכוני אשראי. הבקרה נעשית בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 319 של בנק ישראל, באמצעות דירוג טיב הלווים ואיכות תיק האשראי בבנק, על בסיס תכנית עבודה שנתי, המאושרת על ידי ועדת האשראי הדירקטוריונית והדירקטוריון. תכנית העבודה כוללת באופן שוטף וקבוע את הנושאים הבאים:

- מעקב אחר לווים המדורגים נמוך במודל "התבחינים", או בדירוג הבלתי-תלוי של האגף לבקרת סיכונים.
- בקרת האשראי בסניף לונדון ובסניף לוס אנג'לס באמצעות גורמים חיצוניים, הכפופים ומונחים מקצועית על ידי האגף לבקרת סיכונים בארץ.
- בקרת האשראי בסניף קיימן על ידי האגף לבקרת סיכונים, במסגרת תכנית העבודה כאמור.
- בחינת מהימנות ואיכות הדירוג הנעשה על ידי מערך האשראי, בהתייחס לטיב המודל ולתוצאות הדירוג הנגזר ממנו, ולמשמעותם לגבי תיק האשראי של הבנק.
- ניתוח תיק המשכנתאות, לרבות ההתפתחות במתן אשראי לדיר, וכן התפלגות האשראי על פי חתכים שונים.
- בחינת תיק האשראי של הבנק לאור מדיניות האשראי ומגבלות "תיאבון הסיכון" שאומצו על ידי הבנק.

מערכות מעקב ובקרה – בקבוצת הבנק נעשה שימוש מתמיד במערכות ממוחשבות לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי. מערכות המחשוב מספקות לבעלי התפקידים, לרבות ליחידה ספציפית שתפקידה איתור ובקרה של סיכוני אשראי, כלי בקרה לאיתור חריגות ממסגרות האשראי ופערי ביטחונות, וכן כלים לאיתור התפתחות סיכוני אשראי הנובעים מקיום פרמטרים שונים בהתפתחות חשבון הלקוח ובהתנהלותו. קיימות מספר מערכות משמעותיות להן תפקיד מרכזי בתהליכי ניהול הסיכונים והבקרה בתחום האשראי, וביניהן מערכות לניהול סיכונים, מערכות לאיתור והצפת סיכוני אשראי, להצפת מידע התראתי, למעקב אחר התניות פיננסיות, מערכת אוטומטית לסיווג חובות ומערכת ממוחשבת לשליטה ולניהול כל החשבונות שבטיפול משפטי.

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי ובניהול דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, בשונה מהדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן ממוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בסקטור לקוחות מיוחדים, בחטיבה העסקית.

על מנת לאתר סיכוני האשראי המתממשים או שעלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנו על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדרגים גבוהים יותר שהוקנו לוועדות בהנהלת החטיבה העסקית, וברמות הבכירות של הנהלת הבנק. במקביל לתהליך האיתור והסיווג, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי-תלוי בהנהלות המרחבים וביחידות ייעודיות במטה.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 ו-325, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, פגומים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדיר (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק בעיקר הליכי גביה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים.

כלקח מהמשבר האחרון בשווקים הפיננסיים בעולם, בשנים 2008-2009, הוגברו בבנק אמצעי הבדיקה והבקרה על החשיפות, לרבות ביחס למידת החשיפה של לקוחות הבנק לגופים ולמידות המצויים במשבר פיננסי, או בסיכון ספציפי אחר. הבנק עוקב באופן שוטף גם אחר חשיפותיו למוסדות פיננסיים זרים, בין היתר בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

הפרשה להפסדי אשראי – עם יישום ההוראה החדשה למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ביום 1 בינואר 2011, הוטמה בבנק מערכת ממוחשבת לאיתור ולסיווג של חובות בהם קיים, או עלול להיווצר, סיכון להפסדי אשראי. המערכת מקושרת למערכות התשתית השונות בבנק, והיא מרכזת נתונים המאפשרים בחינה של החובות לצורך אמידת איתנותם ותזרימי המזומנים הצפויים מהם. במערכת החדשה הוטמעו תהליכים ממוכנים של איתור, בחינה, סיווג וגיבוש הפרשות, לרבות תיעוד של התהליכים והיררכיה של אישורים לפי הסמכויות שנקבעו בנהלי הבנק. המערכת מאפשרת גם טיפול בחובות בעייתיים שלא אותרו בתהליכי האיתור האוטומטיים, אלא בבחינות ובדיקות איכותיות המבוצעות על תיקי האשראי של הבנק.

ההחלטה על סכום ההפרשה להפסדי אשראי הינה פועל יוצא של איכות האשראי והביטחונות, מצבו הפיננסי והמשפטי של הלווה והערבים והתנאים הסביבתיים והענפיים בסביבת הלקוח.

לפרטים בדבר ההוראות החדשות והשפעתן על הדוחות הכספיים, ראה ביאור 1.1. לדוחות הכספיים.

סיכונים סביבתיים - בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד העלול לנבוע מכך שהבנק יישא באחריות ישירה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהבנק מממן, מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות הנובעות מרגולציה בתחום איכות הסביבה. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה (מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה).

לאור זאת, ישנה חשיבות רבה לקביעת מדיניות לניהול הסיכון הסביבתי, הכולל יכולת לזהות הסיכון, להעריך אותו ולנטר אותו לאורך זמן.

ביום 11 ביוני 2009 התקבל מכתב מהמפקח על הבנקים, הדורש מהבנקים לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד. ביום 15 באפריל 2010 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות לניהול הסיכונים הסביבתיים. הבנק נערך ליישום המדיניות והטמעתה בנהלים ובתהליכי העבודה על פי לוחות הזמנים שנקבעו.

להלן התפלגות חשיפות האשראי לפי קבוצות חשיפה ולפי סעיפי המאזן לפני הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2011											
סך הכל ⁽²⁾	אחרים	איגוח	בביטחון				סקטור תאגידיים				
			הלוואות	עסקים	קמעונאיות	נדל"ן	מסחרי	תאגידיים	בנקאיים	ציבורי	ריבוניות
136,414	-	-	71,207	3,569	14,462	1,771	29,416	2,804	290	12,895	(3)
7,657	-	25	-	-	-	-	386	644	17	6,585	(4)
4,369	-	-	-	7	27	-	1,719	2,352	264	-	(5)
50,828	-	-	3,611	1,492	10,037	317	34,810	160	401	-	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
3,561	3,561	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
202,829	3,561	25	74,818	5,068	24,526	2,088	66,331	5,960	972	19,480	סך הכל

להלן התפלגות חשיפות האשראי לפי קבוצות חשיפה ולפי סעיפי המאזן לאחר הפרשה להפסדי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2010											
סך הכל ⁽²⁾	אחרים	איגוח	בביטחון				סקטור תאגידיים				
			הלוואות	עסקים	קמעונאיות	נדל"ן	מסחרי	תאגידיים	בנקאיים	ציבורי	ריבוניות
119,309	-	-	60,957	3,330	13,474	1,919	27,112	1,516	362	10,639	(3)
7,026	-	8	-	-	-	-	348	492	24	6,154	(4)
3,978	-	-	-	6	39	-	1,377	2,206	347	3	(5)
49,429	-	-	4,686	1,404	9,469	219	32,823	159	653	16	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
3,163	3,163	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
182,905	3,163	8	65,643	4,740	22,982	2,138	61,660	4,373	1,386	16,812	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) סכום היתרות המאזניות והחוץ-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוץ-מאזניים, ללא השפעת הפחתת סיכון אשראי, מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל 2.
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וניירות ערך שנשאלו וללא הפרשה כללית לחובות מסופקים, המהווה חלק מבסיס ההון.
- (4) לא כולל יתרות שנוכו מבסיס ההון והשקעה בניירות ערך בתיק הסחיר.
- (5) כולל סכום נקוב של מכשירים נגזרים (לרבות נגזרי אשראי) לאחר השפעת מקדמי התוספת ("add-on") ושנוי הוגן חיובי של נגזרים.
- (6) לא כולל נגזרים ויתרות שנוכו מבסיס ההון ולרבות מזומנים, השקעה במניות, רכוש קבוע והשקעה בחברות מוחזקות.

להלן התפלגות חשיפות האשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי יתרה חוזית לפירעון, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי ברוטו⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2011					
סך הכל ⁽²⁾	ללא תקופות לפירעון	מעל שנה ועד		עד שנה	
		מעל חמש שנים	חמש שנים		
136,414	71	71,807	22,523	42,013	הלוואות ⁽³⁾
7,657	-	1,266	4,903	1,488	ניירות ערך ⁽⁴⁾
4,369	-	1,423	1,011	1,935	נגזרים ⁽⁵⁾
50,828	-	1,056	8,644	41,128	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
3,561	1,633	48	62	1,818	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
202,829	1,704	75,600	37,143	88,382	סך הכל

להלן התפלגות חשיפות האשראי לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי יתרה חוזית לפירעון, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי ברוטו:

ליום 31 בדצמבר 2010					
סך הכל ⁽²⁾	ללא תקופות לפירעון	מעל שנה ועד		עד שנה	
		מעל חמש שנים	חמש שנים		
119,309	66	62,131	21,197	35,915	הלוואות ⁽³⁾
7,026	-	745	3,869	2,412	ניירות ערך ⁽⁴⁾
3,978	-	704	826	2,448	נגזרים ⁽⁵⁾
49,429	-	705	9,785	38,939	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
3,163	1,561	44	383 ⁽⁷⁾	1,175	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
182,905	1,627	64,329	36,060	80,889	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) סכום היתרות המאזניות והחוץ-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוץ-מאזניים, ללא השפעת הפחתת סיכון אשראי, מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל 2.
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וניירות ערך שנשאלו וללא הפרשה כללית לחובות מסופקים, המהווה חלק מבסיס ההון.
- (4) לא כולל יתרות שנוכו מבסיס ההון והשקעה בניירות ערך בתיק הסחיר.
- (5) כולל סכום נקוב של מכשירים נגזרים (לרבות נגזרי אשראי) לאחר השפעת מקדמי התוספת ("add-on") ושוי הוגן חיובי של נגזרים.
- (6) לא כולל נגזרים ויתרות שנוכו מבסיס ההון ולרבות מזומנים, השקעה במניות, רכוש קבוע והשקעה בחברות מוחזקות.
- (7) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח עלהבנקים בנושא זכויות עובדים. לפרטים ראה ביאור 1 י"ז(2) לדוחות הכספיים.

סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית

להלן התפלגות סכומי חשיפת אשראי⁽¹⁾ ולפי קבוצות חשיפה ומקדמי שקלול לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי⁽²⁾:

לפני הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2011											
סך הכל	הפחתו מההון	חשיפת אשראי ברוטו									
		350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	סך הכל	
חשיפות מדורגות:											
19,480	-	19,480	-	-	345	-	-	-	2,880	16,255	חובות של ריבוניות
723	-	723	-	-	-	-	723	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
5,362	1	5,361	-	-	61	-	1,188	-	4,112	-	חובות של תאגידים בנקאיים
589	-	589	-	-	177	-	295	-	117	-	חובות של תאגידים
61	36	25	25	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
37	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
26,252	74	26,178	25	-	583	-	2,206	-	7,109	16,255	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:											
249	-	249	-	-	-	-	249	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
586	-	586	-	-	-	-	537	-	49	-	חובות של תאגידים בנקאיים
65,172	-	65,172	-	245	64,927	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
1,985	-	1,985	-	-	1,985	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
24,373	-	24,373	-	157	37	24,179	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
5,029	-	5,029	-	28	12	4,989	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
74,046	-	74,046	-	208	4,281	12,932	-	56,625	-	-	משכנתאות לדיור
3,659	87	3,572	-	46	2,600	-	-	-	-	926	נכסים אחרים
175,099	87	175,012	-	684	73,842	42,100	786	56,625	49	926	סך הכל
201,351	161	201,190	25	684	74,425	42,100	2,992	56,625	7,158	17,181	סך כל החשיפות

(1) סכום היתרות המאזניות והחוז-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוז-מאזניים, לאחר הפרשה להפסדי אשראי וללא השפעת מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל 2.

(2) הפחתה באמצעות ערבויות, נגזרי אשראי ובטחונות כשירים אחרים.

לאחר הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2011											
סך הכל	מההון	חשיפת		350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%
		אשראי	נטו								
חשיפות מדורגות:											
19,503	-	19,503	-	-	346	-	-	-	2,893	16,264	חובות של ריבוניות
718	-	718	-	-	-	-	-	718	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי -
5,395	1	5,394	-	-	59	-	-	1,232	-	4,103	חובות של תאגידים בנקאיים -
412	-	412	-	-	-	-	-	295	-	117	חובות של תאגידים
61	36	25	25	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
37	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
26,126	74	26,052	25	-	405	-	2,245	-	7,113	16,264	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:											
250	-	250	-	-	-	-	-	250	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי -
767	-	767	-	-	-	-	-	712	-	55	חובות של תאגידים בנקאיים -
56,480	-	56,480	-	220	56,260	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
1,823	-	1,823	-	-	1,823	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי -
22,711	-	22,711	-	153	13	22,545	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים -
3,705	-	3,705	-	25	7	3,673	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
73,998	-	73,998	-	208	4,279	12,886	-	56,625	-	-	משכנתאות לדיור
3,659	87	3,572	-	46	2,600	-	-	-	-	926	נכסים אחרים
163,393	87	163,306	-	652	64,982	39,104	962	56,625	55	926	סך הכל
189,519	161	189,358	25	652	65,387	39,104	3,207	56,625	7,168	17,190	סך כל החשיפות

לפני הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2010											
סך הכל	הפחתו מההון	חשיפת אשראי ברוטו									
		350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	סך הכל	
חשיפות מדורגות:											
16,812	-	16,812	-	-	14	-	-	-	2,640	14,158	חובות של ריבוניות
1,362	-	1,362	-	-	-	-	1,362	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,157	1	3,156	-	-	149	-	383	-	2,601	23	חובות של תאגידים בנקאיים
766	-	766	-	(3)	533	-	165	-	68	-	חובות של תאגידים
60	52	8	8	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
37	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
22,194	90	22,104	8	-	696	-	1,910	-	5,309	14,181	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:											
24	-	24	-	-	-	-	24	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
1,217	-	1,217	-	-	-	-	1,041	-	176	-	חובות של תאגידים בנקאיים
60,873	-	60,873	-	(3)	249	60,624	-	-	-	-	חובות של תאגידים
2,138	-	2,138	-	-	2,138	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
22,982	-	22,982	-	386	138	22,458	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
4,740	-	4,740	-	76	20	4,644	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
65,643	-	65,643	-	175	1,348	13,288	-	50,832	-	-	משכנתאות לדיור
3,271	87	3,184	-	51	(4) 2,210	-	-	-	-	923	נכסים אחרים
160,888	87	160,801	-	937	66,478	40,390	1,065	50,832	176	923	סך הכל
183,082	177	182,905	8	937	67,174	40,390	2,975	50,832	5,485	15,104	סך כל החשיפות

(1) סכום היתרות המאזניות והחוז-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוז-מאזניים, לאחר הפרשה להפסדי אשראי וללא השפעת מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל 2.

(2) הפחתה באמצעות ערבויות, נגזרי אשראי ובטחונות כשירים אחרים.

(3) סווג מחדש.

(4) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. לפרטים ראה ביאור 1 י"ז(2) לדוחות הכספיים.

לאחר הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2010											
סך הכל	מההון	חשיפת אשראי נטו	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
חשיפות מדורגות:											
16,832	-	16,832	-	-	14	-	-	-	2,660	14,158	חובות של ריבוניות
1,442	-	1,442	-	-	-	-	1,355	-	-	87	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,427	1	3,426	-	-	143	-	660	-	2,600	23	חובות של תאגידים בנקאיים
234	-	234	-	(1)	1	-	165	-	68	-	חובות של תאגידים
60	52	8	8	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
37	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
22,032	90	21,942	8	-	158	-	2,180	-	5,328	14,268	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:											
24	-	24	-	-	-	-	24	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
1,225	-	1,225	-	-	-	-	1,048	-	177	-	חובות של תאגידים בנקאיים
51,810	-	51,810	-	(1)	212	51,598	-	-	-	-	חובות של תאגידים
1,962	-	1,962	-	-	1,962	-	-	-	-	-	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
21,462	-	21,462	-	375	110	20,977	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
3,529	-	3,529	-	62	16	3,451	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
65,595	-	65,595	-	174	1,344	13,249	-	50,828	-	-	משכנתאות לדיור
3,271	87	3,184	-	51	(2)	2,210	-	-	-	923	נכסים אחרים
148,878	87	148,791	-	874	57,240	37,677	1,072	50,828	177	923	סך הכל
170,910	177	170,733	8	874	57,398	37,677	3,252	50,828	5,505	15,191	סך כל החשיפות

(1) סווג מחדש.

(2) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. לפרטים ראה ביאור 1 י"ז(2) לדוחות הכספיים.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

להלן סיכום האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ליום 31 בדצמבר 2011. הגילוי ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

במיליוני שקלים חדשים:

קבוצה	סיכון אשראי מאזני נטו (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני		שיעור מההון
		אחר	ניכויים	
קבוצה 1	1,726	146	37	20.3%
קבוצה 2	2,363	111	1,539	15.9%

(1) לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרת הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלווים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבויות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלווים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

מימון ממונף

הבנק מבצע במקרים מסוימים עסקאות "מימון ממונף", בהן מועמד ללקוח אשראי לרכישת אמצעי שליטה המתאפיין בשיעור מימון גבוה ביחס לשווי המניות, ובהסתמכות על המניות הנרכשות כמקור בלעדי לפירעון האשראי. הבנק בוחן עסקאות אלה בזהירות הראויה, ובין היתר מתבסס על הערכות שווי פנימיות ועל מעריכים חיצוניים. התנאים הנקבעים בעסקה כוללים מבחני רגישות והתניות פיננסיות, שבהתקיימן נדרש הלווה להעמיד בטוחות נוספות.

להלן פירוט חשיפות הבנק לאשראי המהווה מימון ממונף:

ענף משק של החברה הנרכשת		סך אשראי מאזני
		ליום 31 בדצמבר
		2011
	מסחר	146
	תקשורת ושירותי מחשב	270
	בינוי ונדל"ן	354
	סך הכל	770
		2010
	מסחר	150
	תקשורת ושירותי מחשב	338
	בינוי ונדל"ן	-
	סך הכל	488

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽²⁾⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2011			
דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	חשיפת אשראי נוכחית
AAA עד AA-	1,929	124	2,053
A+ עד A-	859	134	993
BBB+ עד BBB-	5	-	5
BB+ עד B-	2	6	8
נמוך מ: B-	-	-	-
ללא דירוג	7	-	7
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	2,802	264	3,066
מזה: סיכון אשראי מסחרי בעייתי, נטו ⁽⁶⁾	4	-	4

ליום 31 בדצמבר 2010			
דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	חשיפת אשראי נוכחית
AAA עד AA-	1,832	339	2,171
A+ עד A-	645	53	698
BBB+ עד BBB-	3	-	3
BB+ עד B-	4	5	9
נמוך מ: B-	-	-	-
ללא דירוג	56	-	56
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	2,540	397	2,937
מזה: יתרת חובות בעייתיים לפני הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁵⁾	38	-	38
הפרשה להפסדי אשראי	(12)	-	(12)
יתרת חובות בעייתיים, נטו	26	-	26

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, חבה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, ספרד ושוויץ. עיקר החשיפות הן בגין מוסדות הרשומים במדינות OECD.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג', אשר שוקללו בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 לפי 50% מסכומן (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (5) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בביטחונות המותרים בניכוי לצורך מגבלות של חובות של לווה וקבוצת לווים, כולל רכיב חוץ מאזני.
- (6) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, למעט סיכון אשראי בגין אנשים פרטיים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. לפרטים בדבר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, ראה ביאור 3 לדוחות הכספיים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים / ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 19 ה. לדוחות הכספיים. חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סקירת ההנהלה – תוספת ה' – סיכון אשראי לפי ענפי משק, המצורפת לדוחות הכספיים, תחת ענף "שירותים פיננסיים". בסקירת ההנהלה נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות מיתרתן בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 313, נכללות בסקירת ההנהלה כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את מגבלות החשיפות המקסימאליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס דירוג אחרון הקיים לאותו מוסד, כאשר נעשה שימוש אך ורק בדירוג שבוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימאליים וטווחי זמן מקסימאליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים זמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה. הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך היא לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים – פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בניהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות, שהעיקריות שבהן הן: Moody's, Standard & Poor's, Fitch. דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיועדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבויות בסחר חוץ, ולהשקעות בתיק הנוסטרו.

הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Moody's ו-Fitch. הדירוג העיקרי המשמש את הבנק לניתוח עצמאי הוא הדרוג הנערך על ידי חברת Fitch.

סיכון אשראי בגין הלוואות לדיר

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיר. הבנק מעריך את הסיכון הגלום במתן אשראי לדיר כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת החזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכס ולעיתים אף בביטוח אשראי. הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדיר, באחריות החטיבה הקמעונאית וגורמים נוספים בבנק.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע, במסגרת מדיניות האשראי ובמסגרת מדיניות סיכונים אשראי, מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיר, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים.

הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות הם תוצאות מודל פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית, שיעור המימון בהלוואה (LTV), מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי) ומדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי).

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

קריטריונים לאישור הלוואה

הבנק קבע קריטריונים אחידים, כמותיים, לפיהם נבחנות ומאושרות בקשות לנטילת אשראי לדיור. לצד הקריטריונים האחידים, קיימים הערכה ושיקול דעת של מקבלי החלטות בבנק. הקריטריונים המנחים למתן אשראי בהלוואות לדיור נקבעו, בין היתר, בהתבסס על הגורמים הבאים:

- א. הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיור, הכולל לקחים שהצטברו במהלך השנים לגבי פרמטרים הקובעים את טיב הלווה ואת טיב הביטחונות להלוואה.
- ב. ממצאי ביקורות אשראי שוטפות, הבוחנות, בין היתר, שינוי באיכות האשראי במגזרים מסוימים.
- ג. הערכה לגבי סיכוני אשראי הנובעים מתנאים מקרו-כלכליים משתנים במשק.
- ד. הערכות לגבי סיכוני אשראי באזורי הארץ השונים, הנובעים מהתפתחויות ביטחוניות ואחרות.

קריטריונים אלו מעודכנים מעת לעת בהתאם להתפתחויות בשוק. כך, לדוגמא, הוחלט כבר בשנת 2009, בשל הרמה הנמוכה של ריבית הפריים, להנחות את הבנקאים ואת המאשרים לבחון את יכולת ההחזר של הלווים בהתחשב בעליה אפשרית של ההחזר החודשי בגין מרכיב הפריים, בגין תרחיש עליה של ריבית הפריים ב-2 נקודות אחוז, בהשוואה לשיעורה בעת אישור הלוואה.

סמכויות אשראי

הבנק קבע מדרג סמכויות לאישור הלוואות לדיור (ברמת סניף, מרחב ומטה). קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה (נתונים לגבי הלווים, שיעור המימון, פרמיית סיכון ומהות העסקה). על מנת להגביר את הבקרה על אישור הלוואות מורכבות ובעלות סיכון גבוה ועל הלוואות לאוכלוסיות מיוחדות (כגון: עולים חדשים, עסקאות בין בני משפחה ולווים בודדים), וכדי להתבסס על התמחות בהלוואות כאמור, מועברות בקשות אלו לאישור מדור חיתום ובקרה הפועל במטה המשכנתאות, ומאויש על ידי צוות עובדים ומקצועי, תחת בקרתו של סגן מנהל החטיבה הקמעונאית לנושא משכנתאות.

מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית

הבנק פיתח מודל לחישוב פרמיית סיכון דיפרנציאלית, על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר, לצורך דרוג סיכון עסקאות כבר בשלב הגשת הבקשה להלוואה. לכל בקשה מחושבת פרמיית סיכון פרטנית המבוססת על כל הגורמים שאותרו כגורמי סיכון, שניתן לזהותם בנתוני הלקוח ובמאפייני העסקה המבוקשת. הפרמיה משקפת את אמידת הסיכון הכולל של העסקה, ומאפשרת הערכה לגבי סיכויי הלקוח להיכנס לפיגור בהלוואה ולהפוך ל"חדל פירעון", כבר בשלב הבקשה הראשוני. הפרמיה משמשת הן לצורך קבלת החלטות אשראי והן לצורך תמחור הריבית ללקוח.

בקורות מובנות במערכת לביצוע הלוואות

הבנק מנהל את פעילות המשכנתאות באמצעות מערכת מחשב ייעודית שפותחה לשם כך, הכוללת בקורות מובנות כדלקמן: - ויודוא שלמות הנתונים הדרושים בהלוואה והפעילויות הדרושות במסגרת עריכת החומר, בחינת הלוואה ואישורה.

- בקרות קשיחות בזמן אמת על ביצוע פעולות על פי הרשאות. שיטת עבודה זו, של בקרות מונעות, מצמצמת בצורה משמעותית את הצורך בביצוע בקרות 'מגלות' לאחר ביצוע ההלוואה.
- מנגנון לניתוב תהליכים ("workflow") המבקר בזמן אמת את ביצוע המשימות הנדרשות בכל שלב בתהליך ביצוע ההלוואה, ומעביר את הבקשה לגורם המורשה לביצוע הפעולות הנדרשות בכל שלב של תהליך אישור ההלוואה.

השימוש במערכת הביא לשיפור הבקרה בשלבים השונים של תהליך ביצוע ההלוואה, תוך הקפדה על אחידות בין סניפי הבנק השונים.

הדרכה בתחום המשכנתאות

מרכז הדרכה של הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור כל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיור. תכני ההדרכה נקבעים בשיתוף עם מטה המשכנתאות, שעובדיו אף נוטלים חלק בהדרכות הבנקאים. במהלך שנת 2011 הופעל, לצד הקורס הבסיסי, גם קורס מתקדם לבנקאי משכנתאות, הכולל דגשים מיוחדים בנושא ניהול סיכונים. הכשרתם של העובדים והמנהלים משפיעה במידה רבה על מקצועיותם בעת מתן אשראי, בעת קבלת החלטות בתחום האשראי ובעת ניהול שוטף של אשראי הלקוח. בשנת 2011 פותח והופעל קורס משכנתאות המיועד למנהלי סניפים מסחריים. מטרת הקורס הינה הרחבת הידע של מנהלים אלו בתחום המשכנתאות, תוך מתן דגש על תהליך החיתום וניהול הסיכונים.

כנסים מקצועיים

החטיבה הקמעונאית מקיימת באופן שוטף כנסים מקצועיים למנהלים ובנקאים. בכנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו. בשנה האחרונה ניתן דגש מיוחד בכנסים להוראות בנק ישראל אשר פורסמו במהלך השנים 2010 ו-2011 והשפעתן על מתן אשראי לדיור (לרבות הקצאת הון, הגבלת ביצוע בריבית משתנה ועוד).

בקרת האשראי

גורם מרכזי בשמירה על איכות האשראי שהבנק מעמיד ללקוחותיו הינו בקרת האשראי. הבקרה על האשראי לדיור נעשית הן ברמת תיק ההלוואה הבודד, והן ברמת תיק המשכנתאות כולו.

ברמת תיק הלוואה הבודד, הבנק פועל לזיהוי וליתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלוואה, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה, ובקרות נוספות המבוצעות על ידי גורמים חיצוניים לתהליך וליחידות האשראי-האגף לבקרת סיכונים והביקורת הפנימית.

הבנק מקיים בקרה על איכות האשראי החדש הניתן בסניפים, באמצעות דוח "איכות אשראי" המופק מידי חודש וכולל את ההלוואות שבוצעו בבנק 6-18 חודשים לפני מועד הדוח, ואשר קיים בהן פיגור של 3 חודשים או יותר. הדוח נועד לסייע לסניפים לפעול לצמצום היקף הפיגורים ולהגביר את מודעות הדרג המבצע והמאשר להלוואות בעייתיות, לצורך הפקת לקחים לגבי אישורי אשראי בעתיד. בצד הדוח הפרטני, הכולל את רשימת ההלוואות, פרטי הפיגור וכיוצא באלה, מופק גם דוח סטטיסטי המציג את שיעור הפיגור בכל סניף בהשוואה למרחב ולכלל הבנק, ובהשוואה לחודשים קודמים. הנהלת החטיבה הקמעונאית מקיימת מעקב שוטף אחר הטיפול בחובות בפיגור באמצעות הדוח.

ברמת תיק המשכנתאות הכולל, מתבצעת בקרה אחר המגבלות שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק, הן בחטיבה הקמעונאית, והן באגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לבקרת סיכונים. פעמים בשנה מופק דוח בקרת אשראי, בו נבדק בהרחבה פרופיל הסיכון של תיק האשראי לדיור, המתייחס לנושאים הבאים:

- תיאבון סיכון.
- ניתוח מאפייני סיכון עיקריים.
- סקירת מצב הפיגורים ואיכות האשראי.
- גביית חובות לקוחות.
- תיק אשראי לדיור של אוכלוסיות מיוחדות.
- מבחני מצוקה.
- קבוצות רכישה.

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיור

בטחונות

על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין בטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכסי, גם ערבים לחוב.

לצורך אימות פרטי הנכס המוצע לבנק כבטוחה וקביעת שווי, נדרש בדרך כלל ביקור של שמאי בנכס, ומתקבל דוח הכולל את תיאור הנכס, מיקומו, מצבי הפיזי וכן את שווי השוק שלו. השמאים חתומים על הסכם עם הבנק ופועלים על פי הוראותיו, הכוללות מתכונת עבודה מובנית לביצוע השמאות, לזיהוי חריגים ועוד.

השמאות המקובלות בענף המשכנתאות הינה שמאות מקוצרת. עם זאת, החל משנת 2006 דורש הבנק מהשמאים לבצע, לגבי חלק מההלוואות שמטרתן רכישת דירה מיד שנייה, בניה עצמית או הלוואה לכל מטרה, בסוגי נכסים בעלי סיכון גבוה, שמאות מורחבת הכוללת בדיקות נוספות בכפוף לקריטריונים שנקבעו לעניין זה.

ביטוחים

על פי נהלי הבנק, כל נכס המשמש כבטוחה מבוטח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבוטחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו.

בהלוואות מסוימות (לרבות הלוואות בשיעור מימון העולה על 75%) מתקשר הבנק עם חברת EMI, המעניקה ביטוח אשראי למקרה בו התמורה ממימוש נכס המשמש בטוחה להלוואה, אינה מכסה את יתרת האשראי. תהליך ביטוח האשראי הנו גורם מפחית סיכון משמעותי.

שיעור המימון (LTV)

שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית בטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן. יתר על כן, שיעור ההשתתפות של הלווה מהווה אינדיקציה נוספת לאיתנותו הפיננסית.

הגורמים השותפים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית

המחלקה מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה, הן ביוזמת הבנק והן ביוזמת הלקוח. אחת המשימות המרכזיות היא המעקב אחר קבלת ביטחונות. בעת ביצוע הלוואה, מקבל הבנק על פי רוב ביטחון ביניים, ואילו הביטחון הסופי צפוי להתקבל במהלך חיי הלוואה. בנוסף, מטפלת המחלקה במעקב אחרי קבלת פוליסות ביטוח חיים ונכס במהלך חיי הלוואה.

החטיבה לבקרת סיכונים

האגף לבקרת סיכונים בוחן את איכות תיק האשראי בבנק ואת פרופיל הסיכון של תיק הבנק. בתחום המשכנתאות, מבוצע פעמיים בשנה ניתוח של התיק, ובכלל זה ניתוח ההתפתחות במתן אשראי לדיור וחלקנו במערכת, וכן התפלגות האשראי על פי חתכים שונים. החל מהשנה הנוכחית מבוצע ניתוח זה בתדירות חצי שנתית. דוח זה עולה לדיון בוועדת אשראי עליונה ומוצג בפני דירקטוריון הבנק.

פורום ניטור סיכוני אשראי וריכוזיות אשראי

בבנק פועל פורום ניטור סיכונים בתחום האשראי, בראשות מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, אשר מקדם נושאים כגון ניתוח רמת הסיכון בתיק האשראי ויישום גישות מידול מתקדמות, הגדרת טריגרים להפעלת מבחני מצוקה, פיקוח על תהליך התכנון והיישום של מבחני המצוקה, ומעקב אחר פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק. הפורום מפעיל גוף נוסף, המורכב מאנשי מקצוע בתחום העסקי, הבקרה וכלכלנים, הבוחנים את תיק האשראי (ובפרט את תיק המשכנתאות) בין היתר, לנוכח מגבלות תיאבון הסיכון שהוגדרו.

החטיבה המשפטית

כחלק מתהליך החיתום, נבדקים הביטחונות בתיקים לא סטנדרטיים (הלוואות לבודדים, עסקאות בהן מעורבים בני משפחה) ובהלוואות בסכומים גבוהים, על ידי מחלקה ייעודית בחטיבה המשפטית-מחלקת ייעוץ משכנתאות. בדיקה זו מהווה השלמה לאישור ולבחינת התיק המבוצעים בסניף וביחידת חיתום אזורית.

מערך הגבייה

בבנק פועל מערך גבייה מיוחד, המטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים. תהליך הטיפול מתחיל באופן אוטומטי מהרגע שהלקוח נכנס לכשל ראשוני בתשלום המשכנתא. אם הכשל לא נפתר, עובר הטיפול למוקד הגבייה הטלפוני (בטרם מוגשת תביעה משפטית) אשר מטרתו גיבוש הסדרי תשלום עם הלקוחות. אם הניסיון להגיע להסדר עם הלווים לא מצליח, מועבר החוב לטיפול מערך הגבייה בבנק, הכולל מחלקה ייעודית העוסקת בטיפול בלקוחות בעלי חוב במשכנתא, ונפתח הליך משפטי נגד החייבים.

פורום פיגורים

אחת לחודש מתכנס בהנהלת הבנק 'פורום פיגורים', בראשות מנהל החטיבה העסקית, בו מוצגת תמונת המצב לגבי תוצאות הגביה של החודש הקודם, ההשלכות על הדוחות הכספיים והפרשה להפסדי אשראי. הפורום קובע יעדים לטיפול בחובות ולהקטנת הפיגורים.

ביקורת פנימית

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

מאפייני תיק האשראי לדיור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ביטוח אשראי, ערבים נוספים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדיור והריבית הנמוכה יחסית ששררה במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של הלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 בדצמבר 2011).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (היחס שבין שווי הנכס המשמש כביטחון לבין סכום הלוואה). שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 עומד על 58.6%, בהשוואה ל- 60.1% ב- 31 בדצמבר 2010 ול- 60.2% ב- 31 בדצמבר 2009. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 71.5 מיליארד שקלים חדשים, כ-82% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את הלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור הלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת הלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כבטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות הלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון האמיתי, העדכני להיום, של הלוואות שניתנו עד שנת 2008, כך שרובן ככולן בשיעור נמוך מ- 75% כיום. היקף הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ- 75% בשנתיים האחרונות, מגיע לכ- 3.7 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-5.1% בלבד מתיק הלוואות לדיור.

הלוואות הניתנות בשיעור מימון גבוה, מגובות במקרים רבים בביטוח אשראי, המפחית משמעותית את הסיכון לבנק, למרות שאינו משפיע על חישוב שיעור המימון או שיעור ההחזר. מתוך יתרת הלוואות, שניתנו בשיעור מימון מקורי גבוה מ- 75%, מבטחים בביטוח אשראי כ-4.8 מיליארד – 37.5%.

בשנתיים האחרונות, בעקבות הצעדים שנקט הבנק לריסון הסיכון בתיק המשכנתאות, ירד שיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מסך תיק האשראי לדיור של הבנק, לכ-13.0% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, 10.9% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ו-8.2% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2011.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של ההלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של ההלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא 30.5%. כ-70.0% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.3%). כ-21% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-40.6%), וכ-9% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-62.5%).

ההלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן ול יכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

גם בהלוואות שניתנו בשיעור החזר מההכנסה הקבועה הגבוה מ-50%, נשמר שיעור המימון הממוצע, וכ-85% מהן ניתנות בשיעור מימון נמוך מ-75%.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית שקלית צמודת פריים. במהלך העשור האחרון, ירד שיעור ריבית הפריים, משיעור הגבוה מ-10% בשנים 2002-2003, דרך שיעורים של 5%-6% בשנים 2004-2008, ועד לשיעורים של 2%-4% בשנים 2009-2011. מכאן, שעיקר הסיכון בהלוואות בריבית צמודת פריים נובע מהלוואות שניתנו משנת 2009 ואילך, מתוך הנחה ששיעור ריבית הפריים צפוי לעלות ולשקף ריבית ריאלית חיובית במשק. הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית צמודת פריים, והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה. כמו כן, ממליץ הבנק ללווים בריבית צמודת פריים לשקול לעבור למסלול בו שיעור הריבית קבוע, או מתעדכן תוך פרק זמן ארוך יותר. יכולת ההחזר של הלקוחות שנטלו הלוואות בתקופה בה שיעור ריבית הפריים היה גבוה, נבחנה לפי רמת הריבית הגבוהה. בשנתיים האחרונות, בהן שררה ריבית נמוכה, נהנו אותם לקוחות מיתרון משמעותי בעלות ההלוואה. דווקא בתקופה זו של ריבית נמוכה, פעל הבנק לצמצום היקף האשראי שניתן בריבית צמודת פריים: משיעור של 38.6% מתוך האשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, צמצם הבנק את שיעור ההלוואות צמודות הפריים לכ-29.2% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ולכ-19.9% בלבד באשראי שניתן ברבעון הרביעי של 2011.

היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע לכ-10.3 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-14.5% בלבד מתיק ההלוואות לדיור. עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה צמודת פריים, בוחן הבנק את יכולת ההחזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים ב-2 נקודות אחוז.

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים הגיע לכ-2.9 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-4.0% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק.

להלן פרטים בגין מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור מימון	שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה	גיל ההלוואה ⁽¹⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					סך הכל
		עד 3 חודשים	עד שנה	1-2 שנים	2-5 שנים	5-10 שנים	
עד 60%	עד 35%	989	4,080	5,109	8,222	3,397	24,213
	35%-50%	385	1,570	1,562	1,954	815	6,655
	מעל 50%	187	725	748	939	388	3,204
60%-75%	עד 35%	659	3,083	4,391	6,651	1,421	17,053
	35%-50%	321	1,288	1,362	1,642	491	5,311
	מעל 50%	114	504	548	736	222	2,241
מעל 75%	עד 35%	170	998	1,525	2,846	1,461	9,087
	35%-50%	48	319	391	748	507	2,687
	מעל 50%	18	66	129	272	262	1,036
סך הכל		2,891	12,633	15,765	24,010	8,964	71,487

מזה:

הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים אחוז מסך האשראי לדיור							
		123	555	825	1,118	211	2,879
		4.3%	4.4%	5.2%	4.7%	2.4%	4.0%

הלוואות בריבית משתנה:

הלוואות לא צמודות בריבית פריים צמודות למדד ⁽²⁾ במטבע חוץ ⁽²⁾							
		575	3,685	6,082	12,263	2,101	24,922
		99	1,728	3,423	4,874	1,436	13,302
		147	870	1,204	1,517	708	4,517
סך הכל		821	6,283	10,709	18,654	4,245	42,744

הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך האשראי לדיור

		19.9%	29.2%	38.6%	51.0%	23.4%	34.9%
--	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדיור

		3.4%	13.7%	21.7%	20.3%	16.0%	18.6%
--	--	------	-------	-------	-------	-------	-------

הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדיור

		8.2%	10.9%	13.0%	16.1%	24.9%	17.9%
--	--	------	-------	-------	-------	-------	-------

(1) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות ל"קבוצות גיל" בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

(2) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

הפחתת סיכון אשראי

קבוצת הבנק נוקטת באמצעים שונים להפחתת הסיכונים הנובעים ממתן אשראי ומריכוזיות האשראי (לעניין זה ראה פרק ריכוזיות אשראי). להלן תיאור הכלים העיקריים להפחתת הסיכון במסגרת מדיניות האשראי של הבנק.

בטוחות – בנהלי הבנק נקבעו סוגי הנכסים אשר יוכרו כבטוחות למתן אשראי. הבטוחות העיקריות המקובלות בבנק הן: פיקדונות, ניירות ערך, שעבוד של נדל"ן ושל רכב, שוברי אשראי, צ'קים, ערבויות בנקאיות וערבויות של מוסדות, של תאגידים או של יחידים. במסגרת מדיניות הבטוחות, נקבעו כללים ועקרונות באשר לרמת ההסתמכות על כל סוג בטוחה, בהתאם לאופייה, סחירותה, התנודתיות במחירה, מהירות מימושה ומעמדה המשפטי, וזאת בנוסף לבחינת כושר החזר של הלקוח כקריטריון למתן האשראי.

הבטוחות מותאמות, במידת האפשר, לסוג האשראי אותו הן מבטיחות, תוך התייחסות לטווח הזמן, לסוגי הצמדה, לאופי האשראי, למטרותיו וכן למהירות יכולת המימוש שלהן. מקדמי הביטחון קובעים את השיעור בו הבנק מוכן להסתמך על בטוחה מסוימת כבטחון לאשראי. שווי הבטוחות בהתאם למקדמי הביטחון, מחושב, ככל שניתן, באופן אוטומטי על ידי מערכות המחשוב. מקדמי הביטחון לסוגי הבטוחות השונים נבדקים לפחות אחת לשנה, ומאשרים בועדת האשראי הדירקטוריונית. כמו כן, קיימים בטחונות אשר אינם נלקחים בחשבון בחישוב מקדמי הביטחון והם משמשים לחיזוק מערך הביטחונות הקיימים. הבנק מאשר באופן פרטי ומוגבל, גם מתן אשראי כנגד התחייבות הלווה בלבד.

במסגרת נוהלי הבנק נקבעו כללים באשר לניהול השוטף של הביטחונות, ובכלל זה עדכון ערכם של הביטחונות: פיקדונות וערבויות בנקאיות מתעדכנים באופן שוטף לפי תנאיהם; בטחונות שהם ניירות ערך סחירים מתעדכנים באופן שוטף לפי ערכם בשוק; לגבי בטוחות שהן נדל"ן, קובע הנוהל את המועד להערכת שווי על ידי שמאי מוסמך בהתאם לסוג האשראי המובטח על ידי הנכס. כמו כן, מבוצעת הערכת שווי במקרים של חשש לירידה מהותית בערך בטחון, העלולה להעמיד את הבנק במצב של חוסר בטחונות.

כפי שפורט לעיל, לרבות בפרק המלצות ועדת באזל, הבנק עושה שימוש נרחב בבטוחות אשר אינן מוכרות במסגרת כללי הפחתת הסיכון (CRM) של באזל II (נדל"ן, שעבוד רכב, ערבויות אישיות) בכדי להפחית את סיכוני האשראי.

גידורים - ללווים בעלי חשיפה מטבעית מוצעים אמצעי חיסוי והגנה (עסקות גידור) לצמצום חשיפתם, וזאת בנוסף לצעדים האחרים שהבנק נוקט למזעור סיכוני החשיפה של הבנק מפעילותם של אותם לקוחות. נקבעו הנחיות למעקב, פיקוח ובקרה נאותים על פעילות לווים אשר חבותם לבנק רגישה לשינויים בשערי החליפין, לרבות יצירת סימולציות ותרחישים לשינויים עתידיים בשערי החליפין. בקרות מיוחדות מופעלות גם לגבי לקוחות אשר מרכיב משמעותי בסל הביטחונות שלהם הוא ניירות ערך.

ביטוח אשראי - הבנק עושה שימוש בביטוח אשראי בתחום ההלוואות לדיור (משכנתאות), כך שמשכנתאות בשיעורי מימון גבוהים מובטחות, לגבי אותו חלק החורג משיעור המימון שקבע הבנק, על ידי חברת הביטוח EMI. באופן זה מקטין הבנק את הסיכון בהלוואה לשיעור מוגבל מהיקף הביטחונות.

ריכוזיות – הבנק אישר מדיניות עדכנית ייעודית לנושא סיכון הריכוזיות בתחום האשראי. מדיניות האשראי של הבנק מזה שנים מתבססת על פיזור הסיכונים ועל ניהולם המבוקר.

פיזור הסיכונים מאופיין במספר היבטים:

- פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים, לרבות הגבלת החשיפה ביחס לענפים ספציפיים.
- פיזור על פני קבוצות גודל של לקוחות.
- פיזור על פני מגזרי הצמדה שונים.
- פיזור גיאוגרפי במקרים רלוונטיים (ענף הבניה, משכנתאות).

ענפי משק: בהנהלת הבנק ובדירקטוריון נערכים, בהתאם לצורך, דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בעיקר ביחס לענפים הרגישים לתנודתיות במחזורי העסקים. מדיניות האשראי לענפים הרגישים נקבעת בהתבסס על ניתוח כלכלי של ההתפתחויות החזויות בענפים אלה. הבנק מקפיד על פיזור החבות בין ענפי המשק השונים, כך שלא תיווצר חבות חריגה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315. אשראי לענפים מסוימים, כמו ענף היהלומים, ענף החקלאות, ענף הבנייה (על ענפי המשנה הכלולים בו), רשויות מקומיות, אשראי ליסינג וחברות סטארט-אפ מטופל על ידי יחידות מקצועיות ובעלי תפקידים המתמחים בענפים אלה. לענפים האמורים נקבעו כללים ונהלים ספציפיים, בנוסף לנהלים הכלליים הנוגעים להעמדת אשראי, וזאת על מנת להתמודד עם סיכוני האשראי הייחודיים לענפים אלה.

לקוחות גדולים: הבנק פועל בתחום האשראי ללקוחות גדולים באמצעות סקטור תאגידיים, במסגרתו פועלים צוותים בעלי התמחויות ענפיות. לעתים, מגביל הבנק את חלקו באשראי ללקוח גדול ביחס להיקף האשראי הכולל לאותו לקוח במערכת הבנקאית, ובמקרים מסוימים מתנה את השתתפותו במימון עסקאות מסוימות ביצירת חבילת מימון כוללת בה ישתתפו גם בנקים נוספים (במסגרת הסדרי קונסורציום). הבנק מקפיד על עמידה במגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים ועל חבותם הכוללת של ששת הלווים הגדולים, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313. לפרטים נוספים באשר ללקוחות המטופלים על ידי סקטור תאגידיים, ראה פרק תיאור מגזרי הפעילות של הבנק, מגזר הבנקאות העסקית.

מגזרי הצמדה: הפיזור מתבטא גם במתן אשראי במגזרי הצמדה שונים, כך שחלק מהאשראי רגיש יותר לתנודות במדד המחירים לצרכן (אשראי צמוד מדד), חלקו רגיש יותר לשינויים בריבית הפריים (אשראי שקלי לא צמוד), וחלקו לתנודות בשערי החליפין של המטבעות (אשראי במטבע זר או צמוד שער חליפין של מטבע זר).

פיזור גיאוגרפי: הבנק מקפיד על פיזור גיאוגרפי בתחום האשראי לבנייה ובתחום המשכנתאות, במטרה להקטין ריכוזיות יתר במתן האשראי.

להלן הרכב חשיפת האשראי נטו לפי סוגי הפחתות סיכון:

ליום 31 בדצמבר 2011						
חשיפת אשראי נטו	חשיפה המכוסה על ידי ערבויות		סכומים שנגרעו ⁽²⁾	סכומים שנוספו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	
	חשיפה המכוסה על ידי בטחון פיננסי כשיר	חשיפה המכוסה על ידי בטחון פיננסי כשיר				
19,503	-	23	-	-	19,480	חובות של ריבוניות
968	(4)	-	-	-	972	חובות של ישויות סקטור ציבורי
6,161	(3)	226	(9)	-	5,947	חובות של תאגידים בנקאיים
56,892	(8,574)	-	(218)	-	65,684	חובות של תאגידים
1,823	(237)	-	(2)	-	2,062	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
22,711	(1,661)	-	(1)	-	24,373	חשיפות קמעונאיות ליחידים
3,705	(1,305)	-	(19)	-	5,029	הלוואות לעסקים קטנים
73,998	(48)	-	-	-	74,046	משכנתאות לדיור
25	-	-	-	-	25	איגוח
3,572	-	-	-	-	3,572	נכסים אחרים
189,358	(11,832)	249	(249)	-	201,190	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010						
חשיפת אשראי נטו	חשיפה המכוסה על ידי ערבויות		סכומים שנגרעו ⁽²⁾	סכומים שנוספו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	
	חשיפה המכוסה על ידי בטחון פיננסי כשיר	חשיפה המכוסה על ידי בטחון פיננסי כשיר				
16,832	-	20	-	-	16,812	חובות של ריבוניות
1,466	(7)	87	-	-	1,386	חובות של ישויות סקטור ציבורי
4,651	(6)	284	-	-	4,373	חובות של תאגידים בנקאיים
52,044	(9,228)	-	(367)	-	61,639	חובות של תאגידים
1,962	(174)	-	(2)	-	2,138	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
21,462	(1,516)	-	(4)	-	22,982	חשיפות קמעונאיות ליחידים
3,529	(1,193)	-	(18)	-	4,740	הלוואות לעסקים קטנים
65,595	(48)	-	-	-	65,643	משכנתאות לדיור
8	-	-	-	-	8	איגוח
3,184	-	-	-	-	3,184 ⁽³⁾	נכסים אחרים
170,733	(12,172)	391	(391)	-	182,905	סך הכל

- (1) סכום היתרות המאזניות והחוץ-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוץ-מאזניים, לאחר הפרשה להפסדי אשראי, וללא השפעת הפחתת סיכון אשראי, מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון כהגדרתם בכללי באזל 2.
- (2) הפחתת סיכון אשראי באמצעות ערבויות גורמת למעבר של חשיפות מקבוצת החשיפה המקורית לקבוצות חשיפה בעלות מקדם שקלול סיכון נמוך יותר. כתוצאה מכך, נוצרים לעתים מצבים שבהם היקף החשיפה בקבוצת חשיפה מסוימת, לאחר הפחתת סיכון אשראי, גבוה מהיקף החשיפה בקבוצה זו לפני הפחתת הסיכון.
- (3) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. לפרטים ראה ביאור 1 י"ז(2) לדוחות הכספיים

סיכון אשראי של צד נגדי

סיכון צד נגדי הינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ימצא בכשל לפני הסליקה הסופית של תזרימי העסקה. הפסד כלכלי יקרה רק כאשר העסקה עם הצד הנגדי תהיה בעלת שווי כלכלי חיובי בעת הכשל. ערך השוק של העסקה, שיכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים, תלוי למעשה בתנודות בגורמי השוק. במידה שהצד הנגדי ימצא בכשל, והעסקה בעלת שווי הוגן חיובי - הדבר עלול לגרום להפסד לבנק, לבעיית נזילות ולקושי לבצע עסקאות נוספות. גורמי הסיכון המשפיעים על סיכון האשראי של צד נגדי הינם: סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון נזילות.

הפעילות במכשירים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. הבנק פועל במכשירים נגזרים הן עבור לקוחותיו, והן לצורך עצמי במסגרת ניהול חשיפות בסיס וריבית במגזרי ההצמדה השונים. הבנק אף פועל בתחום נגזרות האשראי בתיק הנוסטר. השקעות אלה נבחנות באופן פרטני בוועדה לניהול סיכונים ומובאות לאישור ועדת ניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנהל הכללי.

מגבלות ובקורות - קיימת מגבלת מסגרות עבור בנקים ומדינות הכוללת התייחסות לנגזרים. כמו כן, קיימת מגבלת מסגרות לקוחות בהתאם לפרמטרים מסוימים. במסגרת האגף לבקרת סיכונים פועלת יחידה ייעודית המתמחה בבקרת חשיפות הנובעות מפעילות בשוק ההון, ובוחנת באופן יומי לקוחות הפעילים בתחום זה. מתבצעת בקרה על פעילות חדר עסקאות, כולל בדיקת עמידה במגבלות שונות שקבעו הדירקטוריון וההנהלה.

הבנק מפעיל מנגנון נוסף לבקרה ולניהול סיכון הלקוח, באמצעות מדידת ה-VAR (הערך בסיכון) של תיק הלקוח באופן שוטף ובתדירות גבוהה במהלך היום.

הפחתת סיכון - לשם השתתפות בפעילות שוק ההון על הלקוח לספק בטחונות, בהתאם לנוהל שקבע הבנק. בפעילות מול בנקים ומדינות, הבנק חותם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA. הדבר מאפשר קיזוזים בין העסקאות, כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא רק סכום החשיפה נטו, ועל ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש, ועל ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

להלן הרכב חשיפת אשראי נוכחית בגין מכשירים נגזרים ליום 31 בדצמבר 2011:

פירוט	חוזי ריבית	חוזי מט"ח	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות	נגזרי אשראי ⁽²⁾	סה"כ
סכום נקוב של מכשירים נגזרים (OTC) לאחר השפעת מקדם התוספת ("add-on")	307	1,297	22	-	49	1,675
שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים ⁽¹⁾	1,097	1,075	522	-	-	2,694
סך הכל חשיפה בגין מכשירים נגזרים	1,404	2,372	544	-	49	4,369
ביטחונות בגין מכשירים נגזרים (לפני מקדמי ביטחון)	(81)	(496)	(524)	-	-	(1,102)
השפעת מקדמי ביטחון על הביטחונות	59	260	201	-	-	519
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית לאחר הפחתת סיכון אשראי	1,382	2,136	221	-	49	3,786

(1) לרבות חשיפה הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי בגין פעולות לקוח בבורסה, המחושבת על פי כללי הבורסה.

(2) פעילות נגזרי האשראי של הבנק אינה מוגדרת כפעילות תיווך. למידע על עסקאות רכישה ומכירת הגנת אשראי, ראה ביאור 19 ה'.

להלן הרכב חשיפת אשראי נוכחית בגין נגזרים ליום 31 בדצמבר 2010:

פירוט	חוזי ריבית	חוזי מט"ח	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות	נגזרי אשראי ⁽²⁾	סה"כ
סכום נקוב של מכשירים נגזרים (OTC) לאחר השפעת מקדם התוספת ("add-on")	219	1,244	-	-	67	1,530
שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים ⁽¹⁾	472	1,237	738	1	-	2,448
סך הכל חשיפה בגין מכשירים נגזרים	691	2,481	738	1	67	3,978
ביטחונות בגין מכשירים נגזרים (לפני מקדמי ביטחון)	-	(254)	(1,094)	(1)	-	(1,349)
השפעת מקדמי ביטחון על הביטחונות	-	141	531	-	-	672
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית לאחר הפחתת סיכון אשראי	691	2,368	175	-	67	3,301

- (1) לרבות חשיפה הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי בגין פעולות לקוח בבורסה, המחושבת על פי כללי הבורסה.
 (2) פעילות נגזרי האשראי של הבנק אינה מוגדרת כפעילות תיווך. למידע על עסקאות רכישה ומכירת הגנת אשראי, ראה ביאור 19 ה'.

איגוח

הבנק אינו פועל בתחום איגוח נכסים. מדיניות הבנק הינה להימנע, באופן עקרוני, מהשקעה במכשירי איגוח מורכבים. בעבר, ביצע הבנק השקעות במספר מצומצם של מכשירי איגוח מורכבים, מסוג CDO ו-CLO, המרכיבים את התיק הקיים.

להלן פירוט ההשקעות בחשיפות איגוח ודרישות ההון בגין:

ליום 31 בדצמבר 2011			
דרישות הון ⁽¹⁾	סכום החשיפה	משקל סיכון	
8	25	350%	BBB עד +BB
36	36	מנוכה מההון	+B ומטה
44	61		סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010			
דרישות הון ⁽¹⁾	סכום החשיפה	משקל סיכון	
3	8	350%	BBB עד +BB
52	52	מנוכה מההון	+B ומטה
55	60		סך הכל

(1) דרישת ההון (למעט בגין חשיפות המנוכות מההון), חושבה לפי 9% מיתרת נכסי הסיכון, בהתאם להוראת השעה ליישום דברך 3 של באזל 2.

לפירוט נוסף של היקף החשיפה לניירות ערך מגובי נכסים, ראה ביאור 3 לדוחות הכספיים.

סיכוני שוק

סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק במכשירים הפיננסיים השונים נובעים מרגישותם לשינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה ובשערי חליפין, כך ששינויים בתנאי השוק, עשויים להוביל לשינויים בשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים השונים. ניהול סיכוני השוק נועד למקסם את הרווח של הבנק ברמת סיכון שנקבעה. החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות בהתאם למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, אשר במסגרתן ובכפוף להן, פועלת הנהלת הבנק בהתאם לתנאי השוק במועד נתון.

הבנק מתמקד בשני גורמי סיכון שוק עיקריים:

- סיכון הריבית - הסיכון לשחיקת ההון כתוצאה משינויים שיחולו בעתיד בשיעורי הריבית. החשיפה לסיכון הריבית נובעת מחוסר התאמה בין טווחי הזמן לפירעון של נכסי הבנק לעומת התחייבויותיו.
- סיכון בסיס הצמדה - הסיכון לשחיקה בהון כתוצאה משינויים בערכו של בסיס ההצמדה - שינוי מחירים, שערי חליפין וקצב האינפלציה. החשיפה לסיכון בסיס קיימת כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במגזרי מטבע או הצמדה שונים.

כל פעילות חדשה של הבנק (מכשיר פיננסי חדש, חשיפה מסוג חדש, עשיית שוק ודומה) מאושרת על ידי הדירקטוריון לאחר שעמד על סיכוני השוק הכרוכים בפעילות, וקבע מגבלות ומנגנונים לניהול, למדידה ולבקרה של הסיכונים לפי נוהל מוצר חדש. בהתאם להוראות בנק ישראל, במסגרת ניהול הסיכונים בבנק מובאות בחשבון גם החשיפות לסיכוני שוק של חברות הבת.

ניהול הסיכון בבנק מתחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים: תיק בנקאי ותיק סחיר. באזל II מגדיר תיק סחיר תוך שימת הדגש על יכולת הסחירות, עם הכוונה ברורה למכשירים סחירים שבכוונת הבנק לסחור בהם למטרות רווח. התיק הסחיר בבנק כולל את התיקים המנוהלים בחדר העסקאות כעושה שוק וכן תיקי ניירות ערך למסחר ועסקאות נגזרים אשר בוצעו כחלק מאסטרטגית שוק ספציפית, המנוהלת בניהול פיננסי תחת מגבלות חשיפה ורווחיות. התיק הבנקאי מכיל את כל העסקאות שאינן כלולות בתיק הסחיר, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים כעסקאות הגנה לתיק הבנקאי, ולמעשה מרכז את עיקר הפעילות של הבנק.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי

סיכון הריבית בתיק הבנקאי הוא הסיכון של שחיקת התיק הבנקאי כתוצאה משינויים שיחולו בעתיד בשיעורי הריבית. החשיפה לסיכון הריבית נובעת מחוסר התאמה בין טווחי הזמן לפירעון של נכסי הבנק לעומת התחייבויותיו.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי של הבנק מנוטר באופן שוטף, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, והן במונחי Economic Value of Equity - EVE, מודל הבוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, לרבות עלייה / ירידה מקבילה של עקום הריבית ב- 2%.

להלן השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים) :

31 בדצמבר 2011						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע חוץ			מטבע ישראלי			
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
159	(3)	(12)	92	(33)	115	עליה של 2%
(245)	1	12	(42)	(85)	(131)	ירידה של 2%

31 בדצמבר 2010						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע חוץ			מטבע ישראלי			
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
377	(1)	(7)	(11)	217	179	עליה של 2%
(558)	1	6	25	(389)	(201)	ירידה של 2%

במסגרת עריכת התחזית לפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי סילוקים מוקדמים.

סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

מודל ה-**VAR (Value at Risk)** – הערך בסיכון

להלן תמצית המודלים המשמשים את הבנק לחישוב הערך בסיכון:

מודל ה-VAR**** הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש.

ערך ה-**VAR** מהווה אומדן לרמת סיכון השוק במונחים כספיים. ערך ה-**VAR** יכול לעלות כתוצאה מעלייה בתנודתיות של גורמי סיכון, או כתוצאה מעלייה ברמת הסיכון הגלומה בפוזיציות השונות שבתיק הבנק. יש לראות את אומדן ה-**VAR** כ"מדחום לסיכון", שכן ניתוח תוצאות ה-**VAR** בצורה שוטפת, מאפשר להנהלת הבנק לקבל מידע ערכי על רמת הסיכון הגלומה בפעילויות שונות של הבנק, לאבחן את פרופיל הסיכון של הבנק, ולנקוט פעולות במטרה לגדר סיכונים מסוימים בפעילותו. הבנק קבע מגבלות (תאבון סיכון) במונחי **VAR**.

מודל ה-**VAR** מתאים לתנאי שוק רגילים, ואינו אומד הפסדים אפשריים מעבר לרמת המובהקות שנקבעה בחישוב. לפיכך, מחזק הבנק את המתודולוגיה באמצעות מבחני קיצון.

מבחני קיצון - מודל זה אומד את ההפסד הצפוי לבנק, כתוצאה מתנודות חריפות במחיריהם של גורמי הסיכון בשוק. למעשה, אומד מודל זה, בשיטותיו השונות, את ההפסד הפוטנציאלי ב"זנב השמאלי" של ההתפלגות, קרי: מעבר לרמת המובהקות שנקבעה בעת חישוב ה-VAR. שיטות מבחני המצוקה של הבנק נחלקות לשניים: שיטות סובייקטיביות, המסתמכות על החלטה של פורום ניטור סיכונים שהוקם בבנק, ושיטות אובייקטיביות, המסתמכות בין היתר על אירועים ותרחישים קיצוניים, שאירעו בעבר. הבנק קבע מגבלות (תאבון סיכון) במונחי VAR.

כנדרש על פי הוראות בנק ישראל, מחשב הבנק את ערכי ה-VAR וערכי מבחני הקיצון ברמה חודשית. חישוב ערך ה-VAR מתבצע בשיטות החישוב המקובלות בעולם, ביניהן: שיטת סימולצית מונטה קרלו ושיטת הסימולציה ההיסטורית. בנוסף, על מנת לשפר את מהירות התגובה של ערך ה-VAR לרמת התנודתיות בשווקים הפיננסיים, פיתח הבנק שיטה חדשה לחישוב VAR, המיישמת שילוב של מספר שיטות חישוב מקובלות. שיטה זו מאפשרת לבנק להתמודד עם מצבים בהם מידת התנודתיות בשוק גדלה.

הבנק הקים תשתית ניהולית וטכנית לחישוב מודל ה-VAR ולחישוב מבחני קיצון באלטרנטיבות שונות. תוצאות המודלים, כולל ניתוח התוצאות, מדווחות באופן שוטף ל – CRO של הבנק, למנהל סיכוני השוק, למנהל הכללי ולדירקטוריון הבנק.

הנתונים עליהם מבוססים חלק מחישובי ה-VAR הם נתונים היסטוריים. לפיכך, הבנק בוחן את איכות המודלים המשמשים אותו לחישוב ה-VAR, בין היתר באמצעות תהליך ה-BACKTESTING, וזאת כדי לשפר את איכות הניבוי של המודלים בהם הוא משתמש.

הבנק פועל בהתמדה לשיפור המודלים בהם הוא משתמש, בכל היבטים הנדרשים. הבנק מוצא במודלים אלה כלי ניהולי חשוב, והוא עושה בהם שימוש נרחב ככלים למעקב ולבקרה אחר רמת הסיכון הגלומה בפעילות הבנק בתחומים השונים. במהלך השנה האחרונה המשיך הבנק לבחון את המתודולוגיות שהתפתחו בעולם לאחרונה, לחישוב מדדי הסיכון (חלקם – כתוצאה מהמשבר האחרון בשווקים בעולם).

סיכוני השוק בשני התיקים, הבנקאי והסחיר, מנהלים ברמה הכוללת באמצעות מודל ה-VAR ומבחני המצוקה. הבנק פועל תחת מגבלות הדירקטוריון לסיכוני שוק במונחי VAR ומבחני מצוקה. לצורך יישום מודלים אלה, הוגדר ההון הפנוי של הבנק כמקור שקלי לא צמוד. מגבלות הדירקטוריון קובעות, כי ערך ה-VAR של כלל פעילותו של הבנק, לאופק השקעה של חודש, בגבוהה מבין כל שיטות החישוב, לא יעלה על 6% מההון העצמי, וכי ההפסד המרבי במבחני הקיצון בגבוהה מבין כל שיטות החישוב, לא יעלה על 15% מההון העצמי. האגף לבקרת סיכונים מבצע בדיקות להלימות מודל ה-VAR על בסיס חודשי (BACKTESTING), תוך שימוש במודלים מתקדמים בתחום.

האומדן הפנימי של ערך ה-VAR של קבוצת הבנק מציג את הסיכון להפסד במהלך חודש ימים, שההסתברות להתרחשותו אינה עולה על 1%. להלן ערך ה-VAR המקסימלי של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2010	שנת 2011	
219	223	לסוף התקופה
364 (ספטמבר)	286 (אוגוסט)	ערך מקסימאלי במהלך התקופה
219 (דצמבר)	212 (מרץ)	ערך מינימאלי במהלך התקופה

בהמשך לעבודת ייעוץ שבוצעה על ידי מומחים בינלאומיים, מבצע הבנק Backtesting על הלימות מודל ה-VAR החדש שפותח בבנק. בחינת ה-BackTesting על מודל ה-VAR לאופק השקעה של יום מצביעה על כך, שגם בשנת 2011 עמד המודל בקריטריונים של הנחיות באזל.

המבנה והארגון של פונקצית ניהול סיכונים שוק (ריבית ובסיס)

ניהול החשיפות לסיכונים שוק מעוגן במסמך מדיניות אשר מובא אחת לשנה לאישור בדירקטוריון הבנק, מסמך זה מתווה בין היתר את מדרג הסמכויות לניהול סיכונים השוק ואת תדירות הדיונים והדיווחים על מצב החשיפות ברמות השונות. בהתאם לנוהל, סמכות קבלת החלטות בנוגע לניהול החשיפות הינה בידי המנהל הכללי, בכפוף למסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק נדונה, מגובשת ומבוקרת במסגרת ועדת הנהלה לניהול נכסים והתחייבויות בראשותו של המנהל הכללי של הבנק. ועדה זו מתכנסת בדרך כלל אחת לחודש או לעיתים תכופות יותר, כאשר קיימות או חזויות התפתחויות מיוחדות בשווקים השונים. בהתאם לנוהל, נדרש המנהל הכללי של הבנק לדווח לדירקטוריון מיידית על חריגה ממגבלות הדירקטוריון ובקורות אירועים חריגים חיצוניים או פנימיים.

מנהל החטיבה הפיננסית, המכהן כמנהל סיכונים השוק, עומד בראש ועדה לניהול סיכונים המתכנסת בתדירות שבועית, ודנה בפעילות מעשית בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות. למנהל הסיכונים סמכות לקבל החלטות בנושא ניהול החשיפות בכל מגזרי ההצמדה, על מנת ליישם את המדיניות שנקבעה על ידי המנהל הכללי, ובכפוף למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. מנהל החטיבה הפיננסית קובע קווים מנחים לפעילות השוטפת של ניהול סיכונים השוק, בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. "תיאבון סיכון" משתנה בהתאם לשינויים בסביבה הכלכלית והעסקית.

מנהל החטיבה הפיננסית מדווח למנהל הכללי של הבנק על כל חריגה ממגבלות ההנהלה, מעבר לחריגה המותרת למנהל סיכונים השוק. ניצול הסמכויות של מנהל סיכונים השוק לחריגה ידווח בישיבת ועדת ההנהלה לניהול נכסים והתחייבויות הסמוכה לאחר מועד החריגה.

בדיקה וניהול של החשיפות לסיכונים השוק השונים מתבצעות באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי שבחטיבה הפיננסית. בקרת סיכונים שוק מבוצעת על ידי האגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לבקרת סיכונים. מנגנוני כימות החשיפות והבקרה אחר העמידה במסגרות המאפשרות לפעילות מעוגנים בנהלי עבודה פנימיים. כמו כן, מקיים הדירקטוריון בתדירות רבעונית דיון ב"מסמך חשיפות", כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 339.

בקורות אירועים חריגים בשוקי הכספים וההון, כגון שינוי בלתי צפוי בשיעורי הריבית, זעזועים בשוק מטבע החוץ, שינויים במדיניות הפיסקלית או המוניטרית, מתכנסות הוועדות לדיון מיוחד, על מנת לקבל החלטות המתחייבות מאירועים אלה.

האופי והיקף של מערכות דיווח על סיכון של סיכונים שוק (ריבית ובסיס)

בבנק פועל "פורום ניטור סיכונים" המתכנס בתדירות חודשית, במטרה לקבוע את תרחישי הקיצון של הבנק, לדון ולקבוע מתודולוגיות לניהול ולבקרת הסיכונים. בוועדה, שבראשותה עומד מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שותפים נציגי החטיבה הפיננסית, החטיבה לבקרת סיכונים, החטיבה העסקית ומערך חשבונאות ודיווח כספי. הפעילות השוטפת של הוועדות מאפשרת קיום תקשורת שוטפת בנושא ניהול הסיכונים השונים בין כל החטיבות בבנק השותפות לתהליך ניהול הסיכונים ולבקרתו.

מדיניות גידור והפחתת סיכון

הפחתת חשיפה לסיכונים שוק של הפוזיציות המאזניות והחוץ מאזניות מתבצעת באמצעות פעילות יזומה בעסקאות נגזרים מגדרות, ניהול ההרכב של תיק הנוסטרו, והתאמת מערך המחירים במטרה לעודד פעילות בתחומים הדרושים. עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנוהל גידור שקיים בבנק כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור היא מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל הנגזר המגדר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגדר. כאשר אין זהות מוחלטת בין מכשירים מגדרים לאלו המגודרים מתקיימות בדיקות אפקטיביות אחת לרבעון.

סיכון בסיס

סיכון בסיס הצמדה הוא סיכון השחיקה בהון כתוצאה משינויים בערכו של בסיס הצמדה – שינוי במחירים, בשערי חליפין ובקצב האינפלציה. החשיפה לסיכון בסיס קיימת כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במגזרי מטבע או הצמדה שונים. להלן ניתוח רגישות רווחי קבוצת הבנק (לפני מס) לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן, ליום 31 בדצמבר 2011:

גידול (שחיקה) בהון במיליוני שקלים חדשים

	תרחישי קיצון היסטורי ⁽¹⁾		תרחישים		
	ירידה	עלייה	ירידה של 5%	עלייה של 5%	עלייה של 10%
מדד	(41.8)	74.8	(485.8)	(242.9)	485.8
דולר	(41.6)	52.1	(155.2)	(75.7)	164.2
ליש"ט	1.7	(1.7)	4.8	2.4	(4.1)
יין	(1.0)	2.2	(4.0)	(1.4)	4.9
אירו	(23.3)	28.5	(71.4)	(36.3)	77.6
פר"ש	6.6	(4.1)	11.0	5.1	(11.4)

(1) תרחישי קיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

סיכון ריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון של שחיקת ההון כתוצאה משינויים שיחולו בעתיד בשיעורי הריבית. החשיפה לסיכון הריבית נובעת מחוסר התאמה בין טווחי הזמן לפירעון של נכסי הבנק לעומת התחייבויותיו.

להלן מוצגת השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני שקלים חדשים).

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית:

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
31 בדצמבר 2011						
146,648	2,358	3,402	14,884	46,950	79,054	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
139,452	7,870	9,745	44,939	4,963	71,935	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(139,422)	(2,504)	(4,490)	(17,770)	(36,180)	(78,478)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(139,954)	(7,799)	(8,698)	(41,730)	(10,742)	(70,985)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
6,724	(75)	(41)	323	4,991	1,526	סך הכל
31 בדצמבר 2010						
⁽⁵⁾ 130,374	2,503	4,146	12,944	42,760	⁽⁵⁾ 68,021	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
139,546	4,527	5,442	53,430	3,894	72,253	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(124,116)	(2,280)	(4,476)	(15,230)	(34,820)	(67,310)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(139,011)	(4,811)	(5,123)	(50,957)	(8,701)	(69,419)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
⁽⁵⁾ 6,793	(61)	(11)	187	3,133	⁽⁵⁾ 3,545	סך הכל

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית⁽⁴⁾:

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי		שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים חדשים באחוזים		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד			
31 בדצמבר 2011								
השינוי בשיעורי הריבית:								
(0.5%)	(31)	6,693	(85)	(43)	265	4,882	1,674	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
-	2	6,726	(76)	(42)	316	4,984	1,544	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
2.2%	145	6,869	(64)	(37)	380	5,238	1,352	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד
31 בדצמבר 2010								
השינוי בשיעורי הריבית:								
(1.1%)	(76)	⁽⁵⁾ 6,718	(71)	(11)	136	3,238	⁽⁵⁾ 3,426	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
-	-	⁽⁵⁾ 6,713	(62)	(11)	182	3,151	⁽⁵⁾ 3,453	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
1.9%	126	⁽⁵⁾ 6,839	(51)	(6)	232	3,094	⁽⁵⁾ 3,570	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

- (1) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירי פיננסיים חוץ מאזניים.
 - (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 - (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בביאור 20 בדוח הכספי.
 - (4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
 - (5) סווג מחדש.
- לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

הבנק נדרש להקצות הון בגין סיכון הריבית בתיק הסחיר, סיכוני שער חליפין על כל הפעילות הבנקאית וסיכון האופציות. הבנק משתמש בשיטת המח"מ במדידתו את סיכון הריבית ובשיטת דלתא פלוס במדידתו את הסיכון בגין אופציות. שיטה זו מכמתת את הסיכון הכרוך בפעילות תיק האופציות כפונקציה של ערכי "היווניות". אלה מבטאות את רגישות תיק האופציות לתזוזות בנכס הבסיס ובסטיית התקן.

על פי כללי באזל III, נדרש הבנק לחשב גם את הסיכון הספציפי בתיק הסחיר. דרישת ההון בגין הסיכון הספציפי מיועדת לספק הגנה מפני שינוי לרעה במחירו של נייר ערך יחיד עקב גורמים הקשורים למנפיק היחיד. דרישה זו מתייחסת למכשירים בתיק הסחיר, והיא מחליפה את דרישת ההון בגין סיכונים אשראי מכשירים אלה, אילו היו בתיק הבנקאי.

הקצאת הון עבור סיכון בסיס הינה של 8% בגין פוזיציה פתוחה נטו בכל מטבע.

להלן דרישת ההון הנובעת מסיכון שוק לפי רכיבי סיכון (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2010			ליום 31 בדצמבר 2011			רכיב סיכון ⁽¹⁾
דרישות הון			דרישות הון			
סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	
37	31	6	43	40	3	סיכון ריבית ⁽²⁾
1	1	-	-	-	-	סיכון מניות
15	15	-	42	42	-	סיכון שער חליפין של מטבע חוץ
53	47	6	85	82	3	סך הכל סיכון שוק

(1) סיכון הגלום בפעילות אופציות נכלל ברכיבים השונים, וחושב לפי גישת "דלתא פלוס", כהגדרתה בהוראות המפקח על הבנקים.
 (2) חושב לפי גישת המח"מ, כהגדרתה בהוראות המפקח על הבנקים.

סיכוני נזילות

סיכוני נזילות נובעים מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכוני הנזילות מנוהלים בכפוף למגבלות הדירקטוריון והנהלה, כפי שתוארנה להלן, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

הבנק פיתח מודל פנימי לאמידת צרכי הנזילות והאמצעים הנזילים, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 - "ניהול סיכוני נזילות" ובהתאמה להנחיות באזל. המודל הפנימי של הבנק מבוסס על ממצאים סטטיסטיים לגבי התנהגות הציבור. הוקמה מערכת מידע למדידה, בקרה ודיווח יומי על מצב הנזילות. בבנק פועל פורום נזילות, באחריות החטיבה הפיננסית, המתכנס בתדירות יומית, במטרה לדון במצב הנזילות, ולתאם בין צרכי הנזילות של היחידות השונות בבנק לבין "ספקי" הנזילות ומנהלי הנזילות. בנוסף, מבצע האגף לבקרת סיכונים בחינה של הלימות המודל (back testing) כנדרש בהוראות בנק ישראל.

ניהול סיכוני הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות, הכולל מדרג סמכויות, נהלים, מגבלות ותכנית חירום לטיפול במקרה של משבר נזילות. הנהלת הבנק קבעה מגבלות וקווים מנחים בנושאים הבאים:

- יחס אמצעים נזילים לצורכי מימון הגבוה מ-1, אשר ישמש כ"כרית בטחון".
- מגבלות ריכוזיות מפקידים.
- קווים מנחים לשרידות בתרחישים.

להלן עיקרי המדיניות:

- מגוון דיווחים להנהלה ולדירקטוריון המופצים באופן שוטף.
 - מחוללים (Key Risk Indicators) פנימיים וחיצוניים המתריעים על אפשרות לבעיית נזילות של הבנק או של המערכת הבנקאית.
 - מעקב מקורות - כללים לניהול מעקב אחר הרכב המקורות, ובמיוחד אחר המקורות התנודתיים. לצורך ניהול סיכוני הנזילות נעשית הבחנה בין המקורות לפי סוגי לקוחות ומידת התנודתיות שלהם. הוגדרו קווים מנחים באשר ליחס בין הפיקדונות התנודתיים לבין יתר הפיקדונות.
 - אופקי הישרדות - מדידת מספר הימים בהם יוכל הבנק להתקיים ממקורותיו שלו, ללא גיוס מקורות חיצוניים. אופק ההישרדות נבחן במהלך עסקים רגיל ובארבעה תרחישי קיצון מרכזיים.
 - תכנית מפורטת לשעת חירום. תכנית זו הינה חלק מנוהל פיננסי לשעת חירום, שאושר על ידי הדירקטוריון.
- בשנת 2011 עודכנו מספר קווים מנחים והועלו מינימום ימי השרידות ל-30 יום גם בתרחיש בדרגת החומרה הגבוהה ביותר. הבנק בוחן תדיר את הפרקטיקה העולמית בנושא, לרבות הוראות באזל III והנחיות ה-FSA ונערך לעדכון ויישום בהתאמה למערכת הבנקאית בישראל.
- סיכוני הנזילות בבנק מנהלים בשמרנות, תוך שמירה על רזרבות נזילות גבוהות ובחינה מתמדת של מצב הבנק בתרחישי נזילות ברמות חומרה ומאפיינים שונים.
- בשנת 2011 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון

האופי והיקף של מערכות דיווח על סיכוני נזילות

- במסגרת יישום ההוראה 342 הוקמה מערכת דיווחים תקופתיים ודיווחי חרום מידיים לדרגים השונים בבנק. הדירקטוריון והנהלת הבנק מקבלים דיווחים שונים בתדירות יומית, שבועית, חודשית ורבעונית. אירועים חריגים בניהול הנזילות, לרבות התפתחויות חריגות במקורות הנזילים של הבנק מדווחים להנהלה ו/או לדירקטוריון באופן מידי.
- דיווח נזילות יומי - דיווח מתומצת על עמידה במגבלות הדירקטוריון וההנהלה, על תחזית עודפי הנזילות לשנה הקרובה, על התפלגות המקורות, על העמידה בתרחישי קיצון.
 - דיווח נזילות שבועי - דיווח המוגש לפורום ההנהלה.
 - דיווח נזילות חודשי - דיווח לוועדת הנהלה ולדירקטוריון.
 - דיווח נזילות רבעוני - דיווח לדירקטוריון במסגרת מסמך החשיפות.

עודפי האמצעים הנזילים על צרכי המימון במטבעי ישראלי מושקעים בעיקר בהפקדות בבנק ישראל לתקופה של עד שבוע ובמק"מ ואיגרות חוב ממשלתיות. עודפי האמצעים הנזילים על צרכי המימון במטבע חוץ מושקעים בבנק ישראל, ב-Federal reserve ובאיגרות חוב הניתנות למימוש מהיר. מדיניות ניהול חשיפת האשראי הגלומה בניהול עודפי הנזילות במטבע חוץ עודכנה בהתאמה למציאות הכלכלית העולמית. הבנק בוחן תדיר את קווי האשראי לגופים הפיננסיים השונים ופועל בעיקר מול הבנקים בעלי החוסן הפיננסי הגבוה ביותר, לטווחי זמן קצרים ככל הניתן ובפיזור בין הגופים השונים.

להלן נתונים עיקריים המשקפים את סיכוני השוק, כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2011 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים, בכ-6,211 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, מימן במהלך 2011 שימושים בעיקר במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר הצמוד למדד, בהתאם למדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות בכל עת.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים בבנק ל-31 בדצמבר 2011 ול-31 בדצמבר 2010, מוצג בביאור 17 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור זה לאור השוני בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית בהתייחסות לסעיפי ההון, לפריטים שאינם כספיים ולהשקעות בחברות מוחזקות, כפי שיתואר להלן. בנתוני 31 בדצמבר 2010, לפני יישום ההוראות החדשות למדידה ודיווח של חובות פגומים, נבע הבדל גם בגין אופן ההתייחסות לחובות בעייתיים מסוימים.

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוף מאזניים ל-31 בדצמבר 2011, כמוצג בביאור 17 בדוחות הכספיים, מסתכמים בכ-5.2 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. ליום 31 בדצמבר 2010, לאחר ייחוס ההפרשה הכללית והנוספת לחובות המסופקים להון הפנוי וסיווג אשראים בעייתיים מסוימים למגזר השקלי הלא צמוד, הסתכמו עודפי השימושים במגזר זה לכ-2.6 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי הנכסים במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2011, מסתכמים בכ-151 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת ההתייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, וכן לירידת ערך בעלות אופי זמני של השקעות בניירות ערך, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף שימושים של כ-309 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2010 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמות האמורות, ולאחר ייחוס ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים להון הפנוי וסיווג אשראים בעייתיים מסוימים למגזר השקלי הלא צמוד, בעודף שימושים של כ-98 מיליוני שקלים חדשים.

הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ.

בתוספת ד' לסקירת ההנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוגן. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה של שיעורי הסילוק המוקדם של משכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב התזרימים והשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 20 לדוח הכספי.

להלן משך החיים הממוצע של הנכסים וההתחייבויות, ליום 31 בדצמבר 2011:

ללא הנחות פירעון מוקדם						(1) כולל הנחות פירעון מוקדם				
התחייבויות			נכסים			התחייבויות			נכסים	
פער מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	פער מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	
(0.09)	149,466	0.87	151,193	0.78	(0.11)	149,463	0.86	150,989	0.75	לא צמוד
0.07	46,868	3.73	52,312	3.80	(0.39)	46,922	3.60	51,913	3.21	צמוד למדד
										מטבע חוץ וצמוד
0.35	82,991	1.01	83,198	1.36	0.35	82,991	1.01	83,198	1.36	למטבע חוץ
0.11	279,325	1.39	286,703	1.50	0.02	279,376	1.36	286,100	1.38	סך הכל

(1) לפרטים בדבר חישוב שווי הוגן והנחות פירעון מוקדם, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

במגזר השקלי הלא צמוד, גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים ב-0.11 שנים בלבד, עקב העובדה שעיקר הפעילות במגזר השקלי הלא צמוד היא בריבית ניידת צמודה לפרים, שסיכון הריבית בגינה הוא מזערי. הפרש המח"מ אינו משקף את מידת הסיכון בחשיפה לריבית קבועה, הנמדדת כאמור לעיל במודל VAR ומבחיני קיצון. ללא הנחות פרעונות מוקדמים גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים ב-0.09 שנים.

הפער בין שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הינו 1.62%. ללא הנחות פרעונות מוקדמים, יורד הפער ל-1.47%.

במגזר הצמוד למדד, גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים ב-0.39 שנים. חישוב המח"מ מבוסס על הנחות פירעונות מוקדמים בחסכונות ובהלוואות. ללא הנחות אלה גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.07 שנים. הפער בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הינו 0.66%. ללא הנחות פירעונות מוקדמים, יורד הפער ל-0.62%.

במגזר מטבע החוץ, גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.35 שנים. במגזר זה, עיקר הפעילות היא בריבית ניידת צמודה לריבית הלייבור, ולכן המח"מ במגזר זה נמוך. השפעת הנחת הפירעונות המוקדמים בחסכונות ובהלוואות על הפרשי המח"מ והשת"פ במגזר זה היא זניחה. הפער בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הוא כ-1.32%.

תקופות לפירעון - תזרים המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון, כמוצג בפירוט בביאור 18 בדוחות הכספיים, שונה במהותו בין מגזרי הצמדה בהתאם לאופי הפעילות במגזר.

במגזר השקלי הלא צמוד, מרבית הפעילות מצד המקורות, מתרכזת לתקופות של עד שנה. ליום 31 בדצמבר 2011, כ-88% מכלל ההתחייבויות הן לתקופה זו (לעומת 90% ליום 31 בדצמבר 2010) וכ-55% הן לתקופות של עד חודש (לעומת 65% ליום 31 בדצמבר 2010). בצד השימושים כ-41% מכלל הנכסים הם לתקופה של עד שנה (בדומה לשנת 2010) וכ-23% הן לתקופות של עד חודש (לעומת 20% ליום 31 בדצמבר 2010).

במגזר הצמוד למדד, הפעילות העיקרית בצד המקורות הינה גיוס פיקדונות. חלק מההפקדות הן לתקופות של 6-15 שנים, עם אפשרות למשיכה מתום שנתיים ו-3 שנים, בהתאמה. על פי הוראות הדיווח, יתרות אלה מוצגות במועד המשיכה הקרוב ביותר. כ-65% מכלל ההתחייבויות הן לתקופות של מעל שנתיים (לעומת כ-69% ליום 31 בדצמבר 2010). הבנק מיחזר בשנת 2011

124% מהיקף המשיכות בפיקדונות צמודי מדד בהפקדות מחודשות במגוון סוגי הפיקדונות הקיימים בבנק, לעומת מיחזור של 139% בשנת 2010.

במטבע חוץ קיים עודף שימושים לטווח ארוך הממומן ממקורות קצרים עד שנה. ניסיון העבר מורה כי הפיקדונות הקצרים ממוחזרים באופן שוטף ומהווים בסיס לשימושים ארוכי טווח במטבע חוץ.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך שנת 2011 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-106.0 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2010, להיקף של כ-119.2 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2011, גידול של כ-12.5%.

עיקר העלייה הייתה במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של כ-72.6 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-15.6% לעומת 2010. במגזר הצמוד מדד הגיע היקף פיקדונות הציבור לכ-23.0 מיליארדי שקלים חדשים, עליה של כ-3.2% ובמגזר המט"ח לכ-23.6 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-13.1% לעומת 2010. בשנת 2011 לא חלו כל מגבלות על אפשרות גיוס הפיקדונות לסוגיהם השונים בבנק.

סיכוי השוק בגין פעילות במכשירים נגזרים

הפעילות במכשירים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. הבנק פועל במכשירים נגזרים הן עבור לקוחותיו, והן לצורך עצמי במסגרת ניהול חשיפות בסיס וריבית במגזרי ההצמדה השונים.

הבנק פעיל במכשירים נגזרים בתחום מטבע חוץ, במטבע ישראלי לא צמוד ובמטבע ישראלי צמוד למדד.

הפעילות במכשירים נגזרים מנוהלת בעיקרה בחדר העסקאות של הבנק, ומסווגת ל-3 סוגים: עסקאות גידור, עסקאות לצורך ניהול נכסים והתחייבויות (ALM) ועסקאות אחרות, כמפורט בביאור 1 ט"ו לדוחות הכספיים.

הבנק פועל בתחום נגזרות אשראי בתיק הנוסטרו. במסגרת זו, מבטיח הבנק זכאות לתשלום במקרה של שינוי בדרוג האשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר המתייחס לצדדים נגדיים שהם מדינות או בנקים בחוץ לארץ. השקעות אלה נבחנות באופן פרטני, בוועדה לניהול סיכונים, ומובאות לאישור ועדת ניהול נכסים והתחייבויות. הסכום הנקוב של נגזרות אשראי אלה ליום 31 בדצמבר 2011 עמד על 563 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 860 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2010.

מדיניות ניהול תיק האופציות מבוססת על אסטרטגיית "דלתא ניוטרל". הפעילות באופציות כפופה למגבלות כמותיות שנקבעו על ידי ההנהלה, הכוללות חשיפת דלתא (רגישות מחיר האופציה לשינוי במחיר נכס הבסיס), ערך VAR מקסימלי לאופק השקעה של יום ברמת מובהקות של 99% בחישוב בשיטת מונטה-קרלו, והפסדים מקסימליים בתרחישים שונים. מגבלת ה-VAR על תיק האופציות של הבנק מחושבת במהלך היום (INTRADAY) בכל שעה.

הבנק מהפעיל, כחלק ממערכת ניהול הסיכונים שלו, מודול הבוחן את ערך ה-VAR, ערכי הרגישות של מחיר האופציה לשינויים בפרמטרים שונים הקובעים את מחירה (כגון: מחיר נכס הבסיס, סטיית התקן ושיעור הריבית), וערך מבחני המצוקה של תיק האופציות של הבנק. חישובי המערכת מתבצעים בתוך יום המסחר, בכל שעה (INTRADAY VAR). הבנק החל בתהליך של הרחבת השימוש במודול זה לכל פעילות הנגזרים שלו.

היקף העסקאות במכשירים נגזרים לפי הסוגים השונים מפורט בביאור 19 ה. לדוחות הכספיים.

סיכונים תפעוליים

הוראות באזל I התייחסו לסיכון התפעולי כאל סיכון שיורי, ולמעשה הוגדר סיכון זה כסיכון שאינו סיכון שוק או סיכון אשראי. הוראות באזל II הגדירו את הסיכון התפעולי באופן מפורש כסיכון להפסד כתוצאה מכשל או אי נאותות של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או מאירועים חיצוניים. בנוסף, כולל הנדבך הראשון של באזל II, דרישת הון בגין הסיכון התפעולי. לפרטים בעניין הנחיות באזל II, ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במוסדות הפיננסיים במהלך 15 השנים האחרונות, הגבירו את מודעות המחוקקים והמוסדות הפיננסיים לאירועי הכשל התפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם, שביניהם:

- א. אירועים תפעוליים יכולים להתרחש בכל רחבי הארגון, והם מובנים בפעילות המוסד הפיננסי.
- ב. אירועים אלה יכולים לקרות כתוצאה מכשל תפעולי, אך יכולים להיות גם משולבים בסוגי סיכון אחרים, כגון סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין ועוד.
- ג. לחלק לא מבוטל מהכשלים התפעוליים יש הסתברות נמוכה ביותר, אך פוטנציאל נזק גדול באופן יחסי.
- ד. אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת המוסד הפיננסי, ועשויים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע, אירוע בטחוני.

הסיכון התפעולי מהותי מטבעו וקיים בכל רחבי הארגון. הנהלת הבנק והדירקטוריון מיחסים חשיבות רבה לסיכון זה ורואים ראייה אינטגרטיבית את הטיפול בסיכון התפעולי וניהולו כחלק מובנה מהתרבות הארגונית הכוללת, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכת, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה תפעולית בכל הרמות. מנהל הסיכונים התפעוליים בבנק הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. גישת הבנק היא, שהאחריות לניהול הסיכון התפעולי מוטלת בראש ובראשונה על המנהלים והעובדים בקווים העסקיים השונים. הבנק קיבל החלטה לאחד את יישום הוראות המפקח על הבנקים, המבוססות על סעיפים 302 ו-404 ל-Sarbanes Oxley Act (SOX) האמריקאי (הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי) עם הסיכון התפעולי, תחת אחריות האגף לבקרת סיכונים.

מדיניות הבנק בתחום הסיכון התפעולי קובעת שמדובר, כאמור, בתהליך הדורש יצירת תרבות ארגונית מתאימה וחוצת ארגון לשם הטיפול בסיכון זה. המדיניות מטפלת בנושא אופן ניהול הסיכון ובחינה שוטפת של הסיכון בבנק באמצעות ועדות ופורומים, כגון ועדת הנהלה לנושא שיעודה פיתוח תוכניות, תהליכים ונהלים לניהול הסיכון בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות המהותיות של הבנק. באמצעות "פורום תרחישי מצוקה לסיכונים תפעוליים" נקבעים בבנק תרחישי מצוקה ברמות חומרה שונות בגין סיכון זה, על מנת לאבחן במהירות אירועים וליקויים והטיפול בהם ובמטרה לצמצם את שכיחותם ואת חומרת הנזק מהתרחשותם. כמו כן, מנתח הבנק אירועים חיצוניים בארץ ובעולם, אשר עשויים לספק מידע על נסיבות ונזקים פוטנציאליים בהם עלול להתממש סיכון תפעולי. ניהול הסיכון מתבצע גם באמצעות פורום "נאמני בקרה פנימית" ובאמצעות פורום בראשות מנהלי חטיבות הבנק השונות, אשר נועדו לטיפול בסיכון זה ברמת החטיבה. במקביל פועל "פורום בקרה פנימית", שתפקידו לבצע אינטגרציה בין מספר גורמי בקרה מרכזיים, ובהם יחידת הציות, הסיכון תפעולי, הנדסת תהליכים והביקורת הפנימית.

בסוף שנת 2011 אישרו הוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מסמך מדיניות חדש בנושא בקרה פנימית, הכולל התייחסות לטיפול של הבנק בסיכון התפעולי. מסמך זה קובע את עקרונות העל לטיפול בהיבטי הבקרה הפנימית, והוא מתבסס על הנחיית וועדת באזל משנת 1998. במהלך שנת 2012 ימשיך הבנק במהלך לכתובת נהלי בקרה פנימית ביחידות הבנק, התואמים את דרישות מסמך המדיניות.

כחלק מהטיפול בסיכון התפעולי, ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, קבע הבנק במהלך שנת 2011 תהליך מוסדר ושיטתי לתיקוף מודלים. הסיכון הטמון בשימוש מודלים מקבלי החלטות בבנקים (סיכון מודל) נחשב כמופע נוסף של סיכון תפעולי. הבנק פועל בתחום זה במסגרת יחידה ייעודית שהקים, לפי מסמך מדיניות הקובע את עקרונות תהליך התיקוף, וביניהם, מיפוי המודלים, וזאת בתאום עם הנחיות בנק ישראל בנושא.

נדבר נוסף בתחום הסיכונים התפעוליים הוא הביקורת הפנימית, הפועלת באופן עצמאי ובלתי תלוי. מדיניות הסיכון התפעולי קובעת את תפקידה של הביקורת הפנימית כאחראית על ביצוע ביקורות תקופתיות על תהליכי ניהול הסיכון, שותפות במתודולוגיות לחישובי הון בגין הסיכון, מעורבות בנושא מעילות והונאות, איסוף נתונים, תיעוד, תחקור ודיווח על אירועים, השתתפות כ-"משקיפה" בוועדות, ומעורבות בפורום בקרה פנימית. בנוסף, מגדירה המדיניות את תפקידן של היחידות המקצועיות השונות והסניפים.

הבנק נערך בשנים האחרונות ליצירת תשתית מקיפה של תהליכים ושיטות לטיפול בסיכון התפעולי. היערכות זו כוללת בין היתר את האמצעים הבאים:

- הנחלת תרבות ארגונית כפי שנקבעה בדירקטוריון והנהלת הבנק באמצעות הדרכת השיטה והטמעת תרבות ארגונית תומכת ברחבי הארגון.
- יצירת מבנה ארגוני מתאים במסגרת החטיבה לבקרת סיכונים.
- מינוי נאמני בקרה פנימית בסניפים וביחידות מטה.
- הצבת רפרנט ייעודי מטעם האגף לבקרת סיכונים בחדר עסקאות.
- ביצוע סקרי סיכונים וגיבוש תוכניות עבודה לטיפול בסיכונים שזוהו.
- איסוף וניתוח נתונים כמותיים בגין הפסדים כספיים בפועל.
- הקמת פורטל ארגוני לניהול ולטיפול בסיכון התפעולי וה-SOX.
- ביצוע תחקירים לאירועים שונים.

הבנק ערך בשנת 2007 סקרים תפעוליים, במסגרתם מופו סיכונים אלה במרבית יחידות הבנק. סקרים אלה מהווים את אחד הכלים העיקריים לזיהוי הסיכונים התפעוליים במטרה להביא לצמצומם. ממצאי הסקרים בנושא הסיכון התפעולי, וכן דיווחים בדבר אירועים רלבנטיים, נדונים בוועדת ההיגוי לסיכונים תפעוליים, בראשה עומד מנהל הסיכונים התפעוליים. הבנק פועל לסגירת פערים באותם מקרים בהם נמצא שיש לשפר את הבקורות על מנת להבטיח מזעור הסיכונים התפעוליים. זאת, על בסיס סדרי עדיפויות הנגזרים מחומרת הסיכון ומההסתברות להתממשותו, ובהתאם להחלטות ועדת ההיגוי. היחידה לסיכונים תפעוליים עוקבת באופן שוטף אחר ההתקדמות בביצוע השיפורים הנדרשים, ומדווחת לוועדת ההיגוי. במהלך שנת 2011 המשיך הבנק בביצוע סקרים ששולבו יחד עם מיפוי התהליכים ובדיקת הבקורות במסגרת יישום הוראות Sarbanes Oxley Act (SOX). מגמת הבנק היא לשלב ככל שניתן בין נושאי הבקרה השונים, במסגרת הסקרים.

כחלק מהיערכותו לטיפול בסיכונים התפעוליים וליישום הוראות באזל בנושא, מנהלת החטיבה לבקרת סיכונים איסוף וזיהוי של סיכונים תפעוליים ואירועי הפסד/כמעט הפסד מכל יחידות הבנק. בחטיבה לבקרת סיכונים פועל פורטל לניהול הסיכונים התפעוליים של הבנק, המשמש כמאגר מידע ניהולי וככלי עיקרי לניתוח ולדיווח על רמת הסיכון התפעולי ביחידות העסקיות של הבנק. פורטל זה הורחב בשנה האחרונה, לטובת היבטים נוספים של בקרה פנימית, ופותחו בו מודלים נוספים לאבטחת מידע, ביקורת פנימית וציות.

תהליך ניטור הסיכון בבנק כולל דיווחים הכוללים נתונים פיננסיים פנימיים, נתונים תפעוליים, נתוני התאמה לרגולציה ונתונים חיצוניים לגבי אירועים ותנאים רלבנטיים לנושא הסיכון התפעולי. דיווחים אלה כוללים דיווחים שוטפים, אותם מעבירות היחידות העסקיות לאגף לבקרת סיכונים ושגרות דווח מובנות להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

ביום 14 בפברואר, 2012 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350 העוסקת בניהול הסיכון התפעולי. הוראה זו תכנס לתוקפה ביום 1 בינואר 2013. הבנק נמצא בשלבים סופיים של יישום ההוראה.

הפחתת הסיכון התפעולי

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. האמצעי החשוב ביותר הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון, וכן יישום נהלי עבודה בתחום בקרת הסיכונים וקיום הדרכות לעובדי הבנק. הבנק נמצא בימים אלה במהלך שנועד להקנות לנאמני הבקרה הפנימית כלים לביצוע תחקירים ביחידות בהם הם פועלים, וזאת בנוסף לתחקירים שהבנק כבר מבצע באופן שוטף.

הבנק גיבש מדיניות ותכניות פעולה לשעת חירום, לגיבוי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבוטח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיוגשו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה.

כנגד נזקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחבובותיו.

אבטחת מידע

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 357, מונה בבנק מנהל אבטחת מידע, הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים. היחידה לאבטחת מידע, שבראשה עומד מנהל אבטחת המידע, אחראית לקביעת מדיניות אבטחת המידע בבנק, לפיתוח תכנית אבטחת מידע ולמעקב אחר יישומה בבנק, לבחינה של אפקטיביות מערכת אבטחת המידע ולטיפול באירועים חריגים בתחום אבטחת המידע. יישום מדיניות אבטחת המידע בבנק נעשה, בין היתר, באמצעות יחידת אבטחת מידע במחיש שרותי מחשב בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. ראה גם בפרק המחשוב לעיל.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

לפרטים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה ביאורים 3 ו-6 א'. יתרת ההשקעות כוללת השקעה במניות סחירות וציבוריות בסכום של כ- 6 מיליוני שקלים חדשים והשקעה במניות שאינן ציבוריות בסכום של כ- 94 מיליוני שקלים חדשים.

ליום 31 בדצמבר 2011		
שווי הוגן	דרישת הון ⁽¹⁾	
68	6	מניות
35	3	קרנות הון סיכון / הון פרטיות
103	9	סך הכל השקעה במניות בתיק הבנקאי

ליום 31 בדצמבר 2010		
שווי הוגן	דרישת הון ⁽¹⁾	
63	6	מניות
34	3	קרנות הון סיכון / הון פרטיות
97	9	סך הכל השקעה במניות בתיק הבנקאי

(1) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9% בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל II.

סיכונים משפטיים

הוראת ניהול בנקאי תקין 339 (ניהול סיכונים) קובעת, בין היתר, כי על התאגידים הבנקאיים לפעול למזעור הסיכונים המשפטיים הנגזרים מפעילויותיהם השונות. סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראה 206 להוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי, כחלק מן הסיכון התפעולי, וכולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הגדרה דומה נכללה אף בהוראה 350 אשר פורסמה ביום 14 בפברואר 2012 ואשר תיכנס לתוקף ביום הראשון בינואר 2013. הגדרה זו רחבה יותר מן ההגדרה המופיעה בהוראת ניהול בנקאי תקין 339 בנושא "ניהול סיכונים" בה מוגדר הסיכון המשפטי כ"סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם".

הבנק מתייחס אל הסיכון המשפטי על דרך ההרחבה בכל הקשור להתנהלות של הבנק ביחסיו עם מחזיקי העניין השונים שלו (לקוחות, ספקים, צדדים שלישיים אחרים וכיוצא בזה). בגדר הסיכון המשפטי נכללים סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, הוראות רגולטוריות, פסיקה של ערכאות שיפוטיות או מעין שיפוטיות והסיכונים המשפטיים הנובעים מפעילות הבנק השוטפת. מנהל הסיכונים המשפטיים בבנק הינו היועץ המשפטי הראשי. הבנק פועל באורח מתמיד על מנת למזער במידת האפשר את הסיכונים המשפטיים הנלווים לפעילותו השוטפת וכן פועל להנחלת תרבות, הלכה למעשה, של איתור הסיכון המשפטי ומזעורו באופנים שונים.

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי בפעילותו, את גבולות הסיכון (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייני הסיכון הספציפיים המאפיינים את פעילותו המגוונת של הבנק, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליהם. נוסף על האמור לעיל, נקבעו בבנק נהלים המסייעים למזעור הסיכונים המשפטיים, כפי שבאים לידי ביטוי בפעילויותיהן של יחידות הבנק השונות.

בחטיבה המשפטית של הבנק מיושמים תהליכים פנימיים המבטיחים מעקב שוטף אחר התפתחויות בחקיקה, בפסיקה ובהוראות רגולטוריות אחרות, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק. במידת הצורך, מעדכן הבנק את ההסכמים השונים בהם הוא עושה שימוש וכן מוודא קיומן של חוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות השונות של הבנק. החטיבה המשפטית נותנת ייעוץ שוטף ליחידות הבנק השונות, ובכללן חלק מחברות הבת. זאת, בין היתר, על דרך מתן חוות דעת, עריכת מסמכים משפטיים, תמיכה בעדכון נהלים ובנוסף, מעורבת החטיבה המשפטית במהלכי ההדרכה השונים בסניפים, במרכז ההדרכה של הבנק ובעריכת לומדות מקצועיות.

התייחסות דומה קיימת אף לגבי סניפי הבנק ושלוחותיו בחוץ לארץ, תוך שאלו מסתייעים בשירותי עורכי דין חיצוניים מקומיים, אשר אושרו על ידי החטיבה המשפטית של הבנק. חברות הבת של הבנק ושלוחותיו בחו"ל מדווחות על סיכונים המשפטיים למנהל הסיכונים המשפטיים של הבנק.

ציות

מורכבותה והתפתחותה של הפעילות הבנקאית, מחייבת את הבנק להקפדה יתרה על קיום מכלול החובות, החלות עליו בקשריו העסקיים עם לקוחותיו, מכח הוראות הדין השונות החלות על תאגיד בנקאי. בהתאם למתחייב מהוראת ניהול בנקאי תקין 308 בנושא קצין ציות, מונתה בבנק קצינת ציות העומדת בראש מחלקת ציות ומניעת הלבנת הון, הכפופה ליועץ המשפטי הראשי. בחודש נובמבר 2011 אישר דירקטוריון הבנק תכנית ציות עדכנית. מחלקת הציות פועלת להנחלת תרבות ציות בבנק ובמסגרת זו, להטמעת ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו, על מנת להקטין את ההסתברות להפרת חוקים והוראות, להביא לגילוי מוקדם ככל האפשר של הפרות כאמור ובכך לצמצם את חשיפת הבנק לתביעות ולנזקים אחרים אשר עלולים להיגרם בעתיד.

מחלקת ציות עורכת סקרי ציות בנושאים שונים, מבצעת מהלכי הדרכה בבנק ובנוסף, קצינת הציות חברה בפורומים שונים בבנק לשם הבטחת ראייה מערכתית של היבטי ציות שונים.

איסור הלבנת הון

קצינת הציות משמשת אף כאחראית על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בבנק. מחלקת ציות ומניעת הלבנת הון פועלת להטמעת הוראות הדין בנושא. המחלקה מטפלת בדיווחים הסובייקטיביים אודות פעולות בלתי רגילות המועברים לרשות לאיסור הלבנת הון וכן בביצוע בקורות שונות על פעילות בחשבונות שונים על פי פרופיל הסיכון שלהם, במתן ייעוץ שוטף לסניפים בתחום זה ובביצוע הדרכות המותאמות לעובדים השונים בבנק, על פי תפקידיהם. כמו כן, בהתאם למדיניות הבנק אשר נקבעה על ידי הדירקטוריון במאי 2010, נערך מידי שנתיים מבחן ידע לכלל עובדי הבנק. מבחן כאמור צפוי להתבצע השנה.

בבנק פועלות מערכות מחשב שונות לצורך איתור פעולות בלתי רגילות ולצורך מעקב אחר הטיפול בדיווחים הסובייקטיביים.

הבנק מיישם על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושלוחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ.

גורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון המשפיעים על הבנק ועל פעילותו, ראה דיון בפרק ניהול סיכונים לעיל. להלן מיפוי גורמי הסיכון והשפעתם על קבוצת הבנק:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון
השפעה כוללת של סיכוני אשראי	בינונית
סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	בינונית
השפעה כוללת של סיכוני שוק	בינונית
סיכון ריבית	בינונית
סיכון אינפלציה	בינונית
סיכון שערי חליפין	נמוכה
סיכון מחירי מניות	נמוכה
סיכון נזילות	בינונית
סיכון תפעולי	נמוכה
סיכון משפטי	נמוכה
סיכון מוניטין⁽¹⁾	נמוכה

(1) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

להלן תיאור המתודולוגיה ששימשה את הבנק לביצוע הערכת השפעת הסיכונים השונים:

סיכוני שוק

מידת השפעת הסיכון בוצעה באמצעות ערכי ה-VAR בגין כל סיכון, ביחס לערך מגבלת ה-VAR שקבע הדירקטוריון. דירקטוריון הבנק קבע את מגבלת ה-VAR על מנת למנוע יצירת סיכון שוק גבוה, ולכן נקבע כי סיכון עם ערך VAR השווה או גבוה ממגבלת הדירקטוריון הינו בעל השפעה גדולה, סיכון עם ערך VAR השווה או גבוה מ-70% ממגבלת הדירקטוריון הינו בעל השפעה בינונית, וסיכון עם ערך VAR הנמוך מכך נחשב לבעל השפעה קטנה.

סיכונים אחרים

מידת ההשפעה של סיכוני אשראי, סיכוני הנזילות, הסיכונים התפעוליים, הסיכונים המשפטיים וסיכון המוניטין נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת, ובתאום עם תהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק. תהליך ה-ICAAP, לוקח בחשבון היבטים איכותיים והיבטים כמותיים, כולל פרופיל הסיכון של הבנק, תוצאות תרחישים מגוונים של הבנק ותהליך תכנון ההון. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2011, ובמסגרת תהליך ה-ICAAP, ביצע הבנק תהליך עצמי לאמידת איכות ניהול הסיכונים שמופו על ידו. תהליך זה התבסס על דירוג רמת הסיכון ואיכות ניהול המתבצע באופן בלתי תלוי על ידי צוותים מטעם מנהלי הסיכון, וצוותים מטעם בקרת הסיכון. תהליך זה הוסיף מימד חדש ליכולת הבנק להעריך את השפעת רמת הסיכונים השונים, ואיכות ניהולם, על פרופיל הסיכון ותאבון הסיכון כפי שנקבע.

מעורבות חברתית ותרומות

כארגון עסקי הנשען בפעילותו ובהישגיו על הקהילה שבתוכה הוא פועל, רואה עצמו הבנק מחויב לגלות מעורבות, ולתמוך בצרכי הקהילה על גווניה השונים.

הבנק מתמקד בתחום חברתי מוגדר - "קידום וטיפוח ילדים ובני נוער המצויים במצוקה ובחסר", ומנתב אליו את מרבית התרומות והפעילות ההתנדבותית של הבנק ושל עובדיו. הבנק פועל למימוש מדיניות חברתית זו באופן, שמביא לידי ביטוי את עוצמותיו, מערב את עובדי הבנק בהתנדבות אקטיבית, וממנף את יכולותיו ומשאביו הפיזיים, הכספיים והאנושיים באמצעות "מזרחי טפחות בקהילה". מותג קהילתי זה נועד לייחד את פעילותו הקהילתית של הבנק, וליצור הזדהות בקרב עובדי הבנק ומנהליו. הפעילות הקהילתית הממוקדת מתבצעת תוך שיתוף מרבי של עובדים ומנהלים, גיוון ופיזור גיאוגרפי של הפעילות תוך ניצול פריסת הבנק, קיום שותפויות רחבות עם שותפים קהילתיים ברחבי הארץ, ותקשור פנים-ארגוני וחוץ-ארגוני מוגבר של המעורבות הקהילתית.

נושא התרומה לקהילה הפך ליעד חשוב על סדר יומם של עובדי הבנק, תוך שההנהלה דואגת לתמרץ ולדרבן עובדים ליטול חלק בפעילות זו, והתוצאות ניכרות היטב בשטח ובתגובות החמות, הן מצד הגורמים בקהילה אליהם מופנית הפעילות, והן מצד העובדים.

120 מסניפי הבנק ויחידות המטה קשרו קשרים עם גופים חברתיים ומוסדות שונים, הפועלים למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסר ובמצוקה, בישובים בהם ממוקמים הסניפים ויחידות המטה של הבנק. "אימוץ" גופים אלו בא לידי ביטוי בהתנדבות עובדי הסניף ויחידות המטה, בליווי וחניכה תוך מתן סיוע לאוכלוסיות המטופלות בהם, ובהענקת סיוע כספי - תרומת הבנק, לרכישת מוצרים מוחשיים לרווחת הילדים ובני הנוער.

במהלך שנת 2011 הורחבה הפעילות בשטח באמצעות הסניפים ויחידות המטה שטרם התקשרו עם גופים מתאימים בקהילה, והועמק הקשר עם הגופים המאומצים על ידי הבנק.

בין מגוון הפעילויות של "מזרחי טפחות בקהילה" פרויקטים המבוצעים מעת לעת בחגי ישראל, ומתן סיוע לאוכלוסיות נזקקות בעיתות שיגרה, ואף בעיתות חירום ומשבר.

במסגרת פעילות הבנק פותחה, בין היתר, ערכת ההדרכה "פיננסי", המכשירה בני נוער בתחומים הפיננסיים, ומוקנית בהנחייתם של עובדי הבנק המתנדבים בבתי ספר ובגופים חברתיים. כמו כן תורגמה ערכת "פיננסי" לשפת הסימנים על מנת להנחילה לאוכלוסיית כבדי השמיעה והחרשים בישראל, ועל כך זכה הבנק במקום הראשון בפרס המרכז הישראלי לניהול בתחרות משאבי אנוש, כמקדם נושאים חברתיים.

במהלך שנת 2011 החל תהליך של שדרוג ערכת "פיננסי" והתווספו בה שיעורים רלוונטיים נוספים, במטרה לאפשר לציבור רחב נוסף להשתמש בתכניה.

במטרה להרחיב את מעגלי השותפים לפעילות, הבנק יוזם פרויקטים לצרוף "בעלי עניין" נוספים:

- עובדים ובני משפחותיהם - באמצעות צעדת פסח והמרוץ העממי במרתון ירושלים, שהתקיימה בשיתוף עם האגודה למלחמה בסרטן.

לקוחות - נמשך פרויקט שיתוף לקוחות הבנק - "שותפים מבחירה", בהחלטה בדבר ייעוד תרומות לעמותות חברתיות, שעניין סיוע לילדים ובני נוער, להן יעביר הבנק תמיכה לביצוע מיזמים חברתיים. בתום הפרויקט הוענקה תרומת הבנק ל-7 עמותות שנבחרו ע"י הלקוחות.

במסגרת סיוע הבנק לעמותות המעסיקות אוכלוסיות בעלי צרכים מיוחדים, החליט הבנק לעזור לעמותות אלו להגדיל את הכנסותיהן על ידי הגברת מודעות הציבור לעשייה החברתית החשובה המתקיימת בעמותות, לסייע בחשיפת מוצריהם הנאים ולשנות את הרגלי הצריכה של הציבור הרחב. לצורך כך, הוחל בשדרוג אתר אינטרנטי ייחודי - "ערך מוסף" למוצרים חברתיים וסביבתיים, המיוצרים על ידי ארגונים חברתיים באמצעות אנשים בעלי צרכים מיוחדים, וארגונים המקדמים ומפיצים מוצרים ירוקים התורמים לשמירה על איכות הסביבה.

בנוסף, התקיים יריד "יוצרים מהלב למען הקהילה" בהשתתפות 30 עמותות, במטרה לחשוף את מוצרי העמותות לקהלים רחבים ולאפשר לעמותות למכור את מרכולתם לעשרות אלפי מבקרי היריד.

כחלק מפעילות זו, הבנק מוביל תרבות ארגונית המעודדת את עובדי הבנק לרכוש פריטי שי ומתנות לאירועים פרטיים שונים, וזאת בנוסף לרכישות שהבנק מבצע מעמותות אלו.

במהלך שנת 2011 ביצע הבנק מספר מיזמים חדשים בשיתוף עם עמותות חברתיות שונות, כגון:

- פרויקט שיקום יערות הכרמל שעלו באש – הבנק בשיתוף קק"ל הקים חניון נופש פעיל ע"ש "מזרחי טפחות" כחניון חילופי לחניונים שנשרפו בדליקה הגדולה.
 - סיוע במימון שיקום אולם הספורט בימין אורד אשר נפגע בשרפה ביערות הכרמל.
 - קיום תחרות "מגן ערך מוסף" ליזמות עסקית חברתית, בין עמותות הבולטות ביוזמות עסקיות חברתיות הממנפות מטרות חברתיות.
 - כחלק ממאמצי הבנק לסייע לעמותות המעסיקות אנשים בעלי צרכים מיוחדים קיים הבנק יום עיון למנהלי עמותות חברתיות במטרה להעניק להם כלי ניהול לשיפור יכולתם הניהולית.
 - מתן מלגות לימודים במוסדות להשכלה גבוהה לסטודנטים נזקקים.
 - כמו כן, נתן הבנק חסות למגוון פעילויות לרווחת ילדים במצבי סיכון כגון:
 - הגשמת חלומות ומשאלות של ילדים החולים במחלות קשות בשיתוף עמותת "משאלת לב" ועובדי הבנק.
 - יום כיף ל-150 ילדים חולים באילת, בשיתוף עמותת "זיכרון מנחם" המטפלת בילדים חולי סרטן, במימון ובהשתתפות עובדי הבנק.
 - "רכבת חיוכים" לילדים חולי סרטן בשיתוף עם עמותת "גדולים מהחיים", ובהשתתפות עובדי הבנק.
 - קייטנת קיץ באילת ל-200 ילדים המטופלים ע"י עמותת "שלוחה", במימון ובשיתוף עובדי הבנק.
- בשנת 2011 הקדישה קבוצת הבנק למעורבות חברתית ולתרומות כ-3.6 מיליון שקלים חדשים, בהשוואה לכ-3.4 מיליון שקלים חדשים אשתקד. (בשנת 2010 הבנק הקצה סכום נוסף של 0.5 מיליון שקלים חדשים שיועדו לשיקום נזקי השריפה ביערות הכרמל). בנוסף, השקיעו עובדי הבנק ומנהליו במהלך שנת 2011 כ-26,000 שעות בעבודה קהילתית במסגרת הפעילויות השונות, בדומה לאשתקד.

גילוי על המבקרת הפנימית

ביום 23 ביוני 2011 הודיע המבקר הפנימי הראשי של קבוצת הבנק, מר חיים גיט, על פרישה מתפקידו לאחר שהוצע לו להתמנות כחבר הנהלה, סגן מנהל כללי ו-CRO בבנק. באותו יום, אישר דירקטוריון הבנק את מינויה של הגברת גלית ויזר, סגנית המבקר הפנימי הראשי, למבקרת הפנימית הראשית של קבוצת הבנק על פי הצעת ועדת הביקורת, זאת בכפוף לאישורו של המפקח על הבנקים. ביום 7 ביולי 2011 התקבל אישור המפקח על הבנקים והמינוי נכנס לתוקף.

להלן פרטים באשר למבקרת הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם	גלית ויזר
תאריך תחילת כהונתה	יולי 2011
השכלה	רואת חשבון; בעלת תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית) ובעלת תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית).
ניסיון	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות.

בהתאם להוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות- התשנ"ט 1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב- 1992, לא משמשת המבקרת הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקרת פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור, מבקרת פנימית של בנק יהב ומבקרת בחברות הבנות של בנק מזרחי טפחות. בנוסף, לא משמשת המבקרת הפנימית של הבנק בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקרת פנימית.

בהתאם לסעיף 8 בכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג 1992, מתמנים עובדי הביקורת אך ורק בהסכמת המבקרת הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקר לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקרת הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות לקוחות. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקרת הפנימית.

ביום 17 בנובמבר 2011 הוקצו למבקרת הפנימית 97,600 אופציות לרכישת מניות הבנק. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 16א לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון אין בהיקף ניירות הערך של הבנק מוחזקים על ידי המבקרת הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה. המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך המיני

בחודש יוני 2011 אושר מינויה של המבקר הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקר.

זהות הממונה על המבקר הפנימית

הממונה הארגוני על המבקר הפנימית הוא יושב ראש הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתבסס על תכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים, ממנה נגזרת תכנית עבודה שנתית.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת הרב שנתית

- מיפוי של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם לסיכון (תוך התייחסות נפרדת לתדירות הביקורת בסניפים, ביחידות מרכזיות ובחברות הבנות).
- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל 2 ותהליך ה- lcaap.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תכנית העבודה הרב שנתית נערכת על ידי המבקר הפנימית ומובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית. במקביל, מועברת התכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התכנית, הוגשה התכנית לאישור יושב ראש הדירקטוריון. החל משנת 2012, לאחר דיון בוועדת הביקורת והמלצה לאישור מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תכנית הביקורת השנתית, נוספות בתכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת ועדת הביקורת והמנהל הכללי.

שינויים בתכנית העבודה מבוצעים על ידי המבקר הפנימית בהתאם לנדרש, בתאום עם יושב ראש ועדת הביקורת ו/או ועדת הביקורת הדירקטוריונית.

בדומה לתכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימית, ומובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית. במקביל, מועברת התכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התכנית, הועברה התכנית לאישור יושב ראש הדירקטוריון. החל משנת 2012, מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

ביקורת בתאגידי מוחזקים ובסניפי חו"ל

המבקרת הפנימית של הבנק, כוללת בתכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידי הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקרת פנימית שלהם, למעט בנק מזרחי שוויץ, שבתקופת הדיווח היה לו מבקר פנימי משלו. ביחס לחברה זו, המבקרת הפנימית מוודאת באופן שוטף קיום ביקורת פנימית נאותה כנדרש בכללי הבנקאות. בבנק יחב מוגשת תכנית ביקורת נפרדת למוסדות הדירקטוריונים של בנק יחב.

היקף העסקת המבקרת הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה. מספר המשרות הממוצע של עובדים שהיו כפופים למבקרת הפנימית במהלך שנת 2011, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

מחוץ לישראל		בישראל
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור	עובדים שעסקו בביקורת פנימית
2 ⁽²⁾	6	42 ⁽¹⁾

- (1) כולל 4 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק יחב. בנוסף, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי-טפחות, מיקור חוץ בהיקף של שתי משרות וחצי.
 (2) כולל העסקת גורמים חיצוניים במזרחי שוויץ ובסניף לוס אנג'לס.

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב 1992, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג 1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. לאחרונה, פירסם בנק ישראל את הוראה 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית, אשר תיכנס לתוקפה ביום 1 ביולי 2012. לפרטים, ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית. הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

גישה למידע

המבקרת הפנימית קיבלה גישה מלאה לכל מידע שנדרש על-ידיה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב - 1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורות בתאגידי מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנה למבקרים גישה מלאה כאמור.

הגשת דין וחשבון על ממצאי המבקרת

המבקרת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. אחת למחצית מגישה המבקרת לחברי ועדת ביקורת, את רשימת כל הדוחות שהופצו במהלך מחצית השנה. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, על פי בקשת המנהל הכללי או המבקרת הראשית, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי או בהנהלת הבנק. יושב ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקרת הפנימית, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדין בועדת הביקורת.

בהתאם לסעיף 6 (ב) (2) לכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג – 1992, הופצה ביום 3 באוגוסט 2011 רשימה חצי שנתית, במסגרת דיווח על ביצוע תכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2011. הדיווח הוצג בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 7 באוגוסט 2011 ונדון בישיבת הוועדה מיום 29 בספטמבר 2011. דוח סיכום שנתי של עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2011 הופץ ביום 15 בפברואר 2012 ונדון בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 20 בפברואר 2012. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות חודשיות של ועדת ביקורת.

הערכת פעילות המבקרת הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית, יש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקרת הפנימית

לפרטי התגמול והתשלומים למבקרת הפנימית ראה בפרק שכר נושאי משרה בכירה.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקרת הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקרת בקשר עם עבודתה.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ערוכים על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן פירוט המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים:

ההפרשה להפסדי אשראי מבוצעת החל מיום 1 בינואר 2011 על פי הוראות דיווח לציבור חדשות של המפקח על הבנקים, המבוססות על הקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310 - 10 ועל הנחיות של רשויות פיקוח בארצות הברית, כפי שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים. ההפרשה להפסדי אשראי נערכת באחד משני מסלולים: הפרשה פרטנית, והפרשה קבוצתית הכוללת גם את ההפרשה על תיק האשראי לדיוור על פי נוסחת עומק הפיגור. לפרטים, ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים. ההפרשות הפרטניות להפסדי אשראי, מחושבות על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בהתבסס על הערכות של הנהלת הבנק, ביחס לתזרימי המזומנים הצפויים להתקבל ולמועדים בהם יתקבלו, בגין חובות שסכומם 700 אלף שקלים חדשים ומעלה. תזרימי המזומנים צפויים להתקבל ממקורות הפירעון השונים של החייב, לרבות פעילותו העסקית, מקורות פירעון פרטיים של הלווה, ממימוש ביטחונות שהועמדו לחיזוק האשראי, או ערבויות שניתנו על ידי החייב או צדדים שלישיים. ההפרשה להפסדי אשראי היא הפער שבין יתרת החוב הרשומה, לבין הערך של תזרימי המזומנים הצפויים, מהוונים בריבית האפקטיבית של החוב המקורי. יש למחוק חשבונאית כל יתרת חוב המהווה "הפסד סופי", לא יאחר מהתקופות שנקבעו בהוראות. במקרים בהם הביטחון מהווה מקור יחידי ובלעדי לפירעון החוב, מדידת ירידת הערך מתבססת על השווי ההוגן של הביטחון, ונמחקת חשבונאית יתרת החוב הרשומה שמעבר לשווי ההוגן של הביטחון, כנגד הוצאות בגין הפסדי אשראי. ההפסדים בפועל יכולים להתברר כשונים מההפרשות הספציפיות שנעשו.

ההפרשה על בסיס קבוצתי נערכת בגין קבוצות הומוגניות, בעלות מאפייני סיכון דומים, של חובות קטנים, שיתרתם נמוכה מ-700 אלף שקלים חדשים, וכן בגין חובות גדולים שאינם פגומים. ההפרשה מבוססת על שיעור הפסדי העבר לפי ענפי משק, וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ-1 בינואר 2011. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק גם בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים והערכת איכות כללית של האשראי לענף משק. הואיל וקביעת שיעור ההפרשה הקבוצתית נסמכת, בין היתר, על עצם סיווג חוב כבעייתי ועיתוי הסיווג, הרי שגם בקביעת גובה ההפרשה הקבוצתית מסתמך הבנק על אותם אומדנים הקשורים ליציבותו הפיננסית של הלווה ולאומדן יכולת הפירעון שלו, שהם הבסיס לצורך סיווג חוב כחוב בעייתי ולעיתוי הסיווג.

ההפרשה המזערית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיוור, המחושבת לפי עומק הפיגור, מבוססת על הנחיות ספציפיות של הפיקוח על הבנקים באשר לאופן החישוב. הבנק בוחן את החובות שבגינם נערכה ההפרשה לפי עומק הפיגור, ובמקרים בהם על פי שיקול דעתו ההפרשה המזערית אינה מספקת, נערכת הפרשה בהיקף העולה על סכום ההפרשה המזערי לפי עומק הפיגור.

מכשירים נגזרים מטופלים ומוצגים על פי הקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 815 ו-ASC 820. על פי ההוראות, כל הנגזרים מוצגים במאזן על פי השווי ההוגן. ASC 820 (FAS 157) מגדיר מהו שווי הוגן, וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכה וקביעת מדרג שווי הוגן. המדרג שנקבע מחלק את המכשירים הנמדדים בשווי הוגן ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

על פי התקן, יש לשקף את הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) בהערכת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר נמדדים בשווי הוגן. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים. כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 כ' לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

ניירות ערך בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה מוצגים על פי שוויים ההוגן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. ניירות ערך שסווגו לתיק המוחזק לפדיון נמדדים בשיטת העלות המופחתת. שוויים ההוגן של ניירות הערך נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים של ניירות הערך או של ניירות ערך דומים בתנאיהם, דהיינו שערי בורסה, ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים מברוקרים המקובלים על הבנק. הבנק משתמש במודלים פנימיים לצורך בחינת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שלגביהם לא קיים שער בורסה, ואינו מסתמך בצורה בלעדית על מחירים המתקבלים מצדדים נגדיים או מחברות מצטטות. לחישוב השווי ההוגן נערך תיקוף, על ידי אגף בקרת סיכונים בבנק, שאינו לוקח חלק בתהליך חישוב השווי ההוגן, ובעזרת יועץ מקצועי חיצוני המתמחה במודלים לחישוב שווי הוגן של מכשירים פיננסיים. התיקוף מתבצע באמצעות בחינת ההנחות והפרמטרים של המודל; בחינת המתודולוגיה של המודל ואופן יישומה; וסקירה בלתי תלויה של המודל תוך השוואה למודלים אחרים, ככל שניתן.

לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 נכללו אומדנים קריטיים ביחס לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני במספר השקעות בניירות ערך, בעלות השקעה מקורית כוללת של כ-54 מיליון דולר (כ-206 מיליון שקלים חדשים). היקף ירידת הערך שהוכרה כירידה שאינה בעלת אופי זמני, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2011 בכ-47 מיליון דולר (כ-180 מיליון שקלים חדשים). לצורך אמידת ירידת הערך כאמור, חושב שוויין ההוגן של ההשקעות באמצעות מודל פנימי, המבוסס על מתודולוגיה להערכת איכות של איגוחי חובות, ועל נתונים אובייקטיביים, ככל שישנם. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, נערך תיקוף לחישוב השווי ההוגן על ידי גורם מקצועי בלתי תלוי שמונה לשם כך בבנק. הונח כי הירידה בשווי לעומת סטית ההשקעה המקורית איננה בעלת אופי זמני, בעיקר לאור השיעור המהותי של הירידה, לאור הזמן הממושך בו לא חלה עלייה בשווי המצוטט, ולאור השחיקה ב"כריות ההגנה" של ההשקעות. שווי השקעות אלו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 עומד על כ-7 מיליון דולר (כ-27 מיליון שקלים חדשים).

שווי ההשקעות בפועל עשוי להתברר בעתיד כשונה מהותית מהאומדן האמור. היקף ההשפעה על הדוחות הכספיים בעתיד עשוי לנוע בין רישום הוצאה נוספת בסך כ-7 מיליון דולר (כ-27 מיליון שקלים חדשים), אם יתברר כי שווי ההשקעות ימשיך לקטון, לבין רישום הכנסה בסך כ-47 מיליון דולר (כ-180 מיליון שקלים חדשים), אם יתברר כי מלוא ירידת הערך הינה זמנית.

התחייבויות בגין זכויות עובדים מחושבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על שיעורי היוון שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים. בהתאם להוראת המפקח על הבנקים שיעור ההיוון בחישוב האקטוארי לגבי עובדים שפרשו ובחרו בפנסיה הינו 4%. היקף התחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים המחושבות על פי מודל אקטוארי, מסתכם בכ-609 מיליון שקלים חדשים. בחישוב התחייבות זו נכללה השנה לראשונה גם הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר (במיליון שקלים חדשים):

	שינוי של 10% בשיעור		שינוי של 5% בשיעור		שינוי של 1% בשיעור		עליה של 0.25% בשיעור	
	ההטבה הממוצע לפרוש שמקבל הטבה	עליה	העזיבה לפני גיל פרישה	ירידה	העליה השנתי של השכר	ירידה	עליה	ריבית ההיוון
עתודה לפיצויים		3	(10)	10	(20)	23	(5)	
פנסיה תקציבית		-	-	-	-	-	(4)	
מענקים		-	-	-	-	1	(2)	

הדוחות הכספיים כוללים את ערך ההטבה של תכנית אופציות למנהלי הבנק, שערכה נאמד על ידי חוות-דעת של יועץ חיצוני מומחה לתחום, לפי מודל בלק ושולס בהתבסס על הנחות שונות, בעיקר ביחס למועד המימוש הצפוי של האופציות ולסטיית התקן של שער מניית הבנק. שינויים בשער מניית הבנק, בסטיית התקן של השער ובגורמים אחרים עשויים להשפיע על שוויה הכלכלי של ההטבה.

ערך ההטבה נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה של האופציות, בשיטת הפחתה מואצת. לפרטים, ראה גם ביאור 16א לדוחות הכספיים.

שווי ההטבה בפועל בעת מימוש האופציות, מוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, ומנגד חייב במס שכר. סך ההוצאה המוכרת לצרכי מס, שבגינה ירשום הבנק הטבת מס בדוח רווח והפסד, לא יעלה על שווי ההטבה המקורי בעת הענקת האופציות. הטבת מס בסכום שיעלה הסך האמור, תיזקף ישירות להון העצמי.

חלק מתכניות האופציות של הבנק כוללות מספר מנות, המבשילות במועדים שנקבעו. כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, נגזרת מהשיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 15%, בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש שנקבעה בתכנית האופציות. הנהלת הבנק העריכה תוואי של שיעורי תשואה שנתיים (אם כי לא ליניאריים) בכל אחת משנות התכנית, ובאמצעות תוואי זה, הוערכו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש מתוך הכמות הכוללת של כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית. שווי ההטבה הכולל, הנפרס בדוחות הכספיים במסגרת הוצאות השכר, שיתרתו (שטרם הוכרה כהוצאות שכר) ליום 31 בדצמבר 2011 מגיעה ל-101 מיליון שקלים חדשים, מבוסס על כמות האופציות הכוללת שיוענקו, בהתאם להערכת הנהלה. שינויים בהערכת הנהלה, או בתשואה על

ההון בפועל לעומת ההערכה המקורית, ישפיעו על כמות האופציות שיוענקו, וכתוצאה מכך על הוצאות השכר. יתרת שווי ההטבה הכולל כאמור לעיל, עשויה לקטון ל-10 מיליון שקלים חדשים, אם התשואות על ההון תהיינה נמוכות מ-9% בכל אחת מהשנים 2012-2013, או לגדול ל-107 מיליון שקלים חדשים, אם התשואות על ההון בכל אחת מהשנים הללו תהיינה 15% או למעלה מכך.

הפרשות בגין תביעות משפטיות נקבעות על פי הערכת ההנהלה, ומבוססות על חוות דעת משפטיות. בין יתר התביעות המשפטיות קיימות גם בקשות לתביעות ייצוגיות. ההפרשה נערכת בגין תביעות שלדעת ההנהלה צפוי הפסד בגין, והיא מבוססת על הערכת ההפסד בהתאם למידע שבידי הנהלות חברות הקבוצה. בגין תביעות שהסיכון להפסד בגין הוא אפשרי, ניתן גילוי מתאים בדוחות הכספיים. בגין תביעות שסביר שלא ייגרם הפסד בגין, או שהסיכוי להפסד בגין קלוש, לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

ייתכן שתוצאות התביעות בפועל, תהיינה שונות מהערכות ההנהלה כאמור לעיל, שעל פיהן נערכה הפרשה להפסד בספרים, וההשפעה על הדוחות הכספיים עלולה להיות מהותית.

הפרשה לירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים נערכת בהתאם לתקן הבינלאומי IAS 36 - ירידת ערך נכסים. הפרשה לירידת ערך, במידה ונדרשת, מבוססת על הערכות שווי הנערכות על ידי שמאי או מעריך שווי, ומעודכנות על ידו בהתאם לצורך.

מיסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין סכומי הכנסות והוצאות הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים שיובאו בחשבון לצרכי מס. במקרים בהם מועד ההכרה בהכנסה או בהוצאה לצרכי מס מאוחר ממועד רישום ההכנסה או ההוצאה בספרים, מחושבות יתרות המיסים הנדחים לפי שיעורי המס הצפויים לחול כאשר תוכר ההכנסה או ההוצאה לצרכי מס, כפי שהם ידועים סמוך לתאריך אישור הדוחות הכספיים.

מיסים נדחים לקבל נרשמים בגין הפרשים זמניים שצפוי שיווצרו לגביהם חסכון במס בעתיד. המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2011 כולל מיסים נדחים, נטו, בסכום של כ-701 מיליון שקלים חדשים (ללא מיסים נדחים בגין ניירות ערך, שאינם משפיעים על ההפרשה למיסים). עלייה של 1% בשיעור המס תגרום לירידה בהפרשה למיסים בסכום של כ-20 מיליון שקלים חדשים.

בגין אי ודאויות בעמדות רשויות המס, הבנק בוחן האם על בסיס העובדות הידועות יש סיכוי של 50% ומעלה שמש הכנסה יקבל את העמדה (סף הכרה). אם הסיכוי כאמור הוא מעל 50%, יכיר הבנק בהטבה המקסימלית שסיכויי התממשותה עולים על 50%.

הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן המופקד על בקרת העל בבנק הוא דירקטוריון הבנק. שמות חברי הדירקטוריון, מיומנתם החשבונאית והפיננסית וכשירותם המקצועית מפורטים בפרק הדירקטוריון להלן. בהליכי העריכה, הבקרה והאישור של הדוחות הכספיים מעורבים אורגנים נוספים ונושאי משרה כמפורט להלן.

הדוחות הכספיים נערכים בבנק ביחידה מקצועית, בראשותו של החשבונאי הראשי, לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם למדיניות גילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

במקביל לעריכת הדוחות הכספיים, ועל בסיס טיטות הדוחות המועברת אליהם, מאשרים כל חברי הנהלה, בחתימתם, שלא בא לידיעתם כל פרט העשוי להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים ביחס לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, שנקבעו על ידם בקרות אפקטיביות על מנת להבטיח שכל מידע מהותי שבתחום אחריותם מובא לידיעתם, וכן שכל חולשה מהותית או ליקוי משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם, הובאו לידיעת הגורמים המתאימים. לפרוט שמותיהם ותפקידיהם של חברי הנהלה בבנק, ראה פרק חברי הנהלת הבנק להלן. בבנק פועלת ועדת הפרשות להפסדי אשראי בראשות החשבונאי הראשי ובהשתתפות גורמי האשראי המקצועיים, וכן ועדת הפרשות להפסדי אשראי בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות מנהל החטיבה העסקית, מנהל החטיבה הקמעונאית, מנהל החטיבה הפיננסית, החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי וגורמי אשראי מקצועיים. במסגרת תהליך הכנת הדוחות הכספיים בוחנת הועדה את מצב החובות הבעייתיים של הבנק, את סיווגם של חובות אלה ואת הפרשות הנדרשות בגינם. כמו כן, נבחנות על ידי היועץ המשפטי הראשי והחשבונאי הראשי הפרשות הנדרשות בגין תביעות שהוגשו כנגד הבנק.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בוועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן: "ועדת הגילוי") בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי, וחברי הנהלה נוספים. במסגרת דיונים אלה נכללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, התפתחויות החייבות להיות מדווחות לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שלגביהם קיימים חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים. כחלק מהצגת הנושאים בפני ועדת הגילוי מובאת גם התייחסותם המקצועית של רואי החשבון המבקרים.

על מנת להדק ולייעל את הפיקוח ואת הבקרה על הגילוי בדוחות הכספיים הקים דירקטוריון הבנק את ועדת המאזן הדירקטוריונית, ועדה מצומצמת בה חברים 5 דירקטורים, שמתפקידה לדון ולהעמיק בנאותות הגילוי בדוחות הכספיים ובבחינת הדוחות הכספיים, על מרכיביהם השונים, טרם הבאתם לדיון ולאישור במליאת הדירקטוריון. בישיבת דירקטוריון שהתקיימה ביום 24 בינואר 2011, הוחלט לאשר כי ועדת המאזן תשמש כועדת לבחינת הדוחות הכספיים, על פי תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), תש"ע - 2010 (להלן: "תקנות לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים"), ושמה יהיה "הועדה לבחינת הדוחות הכספיים".

הועדה לבחינת הדוחות הכספיים בוחנת את ההערכות והאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הבקרות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של התאגיד; הערכות השווי, לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהם נסמכים נתונים בדוחות הכספיים.

בישיבות הועדה לבחינת הדוחות הכספיים משתתפים גם החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי ורואי החשבון המבקרים. ה-CRO והמבקר הפנימי הראשי מוזמנים לישיבות הועדה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיפים 302 ו-404 בחוק Sarbanes-Oxley האמריקאי, מובא בפני הועדה לבחינת הדוחות הכספיים דיווח באשר לכל ליקוי משמעותי שאותר בתהליכי הגילוי או בבקרה הפנימית על דיווח כספי. ליקויים

כאמור, ובנוסף, כל ממצא של רואה החשבון המבקר, מוצגים גם בפני ועדת הביקורת הדירקטוריונית. לדיונים אלה מוזמנים גם המבקר הפנימי, ה-CRO ורואי החשבון המבקרים. כל דיווח על ליקויים משמעותיים מוצג גם לדירקטוריון.

הועדה לבחינת הדוחות הכספיים מתכנסת פעמיים לדון בדוחות רבעוניים ושלוש פעמים לדון בדוחות שנתיים, כאשר הישיבה האחרונה מתבצעת לפחות שבוע לפני התכנסות מליאת הדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים.

לאחר תום הדיונים בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, מועברות לדירקטוריון המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים יחד עם טיוטת הדוחות הכספיים, כך שהמסמכים יהיו בידי חברי הדירקטוריון לפחות שלושה ימי עסקים לפני הדיון בהם בדירקטוריון. במסגרת הדיון בדירקטוריון מוצגים על ידי החשבונאי הראשי התוצאות הכספיות וניתוח שלהן. יושב ראש הועדה לבחינת הדוחות הכספיים מביא בפני הדירקטוריון את המלצות הועדה לבחינת הדוחות הכספיים באשר לנושאים שנדונו בפניה ולאישור הדוחות הכספיים. בישיבת הדירקטוריון הדנה באישור הדוחות הכספיים משתתפים, מלבד חברי הדירקטוריון, גם המנהל הכללי, החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי, ה-CRO, המבקר הפנימי הראשי ורואי החשבון המבקרים, וכן משתתפים נוספים המוזמנים לדיון בהתאם לעניין. רואי החשבון המבקרים מציגים בדיון את התייחסותם.

בתום הדיון, מתקבלת החלטה בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, ובדבר הסמכת יושב ראש הדירקטוריון, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

דוח רואי החשבון המבקרים

הואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים כדלהלן:
תביעות שהוגשו כנגד הבנק ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, כמפורט בביאור 19 ד. 11) לדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים המבוטאות על Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן - הצהרה על הגילוי). הוראה זו של המפקח על הבנקים מיושמת לגבי הדוחות הכספיים החל מיום 30 ביוני 2005.

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ונהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2011 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון והנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של הנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה- (PCAOB) Public Company Accounting Oversight Board.

הקוד האתי

שקיפות מלאה הינה תנאי הכרחי לממשל תאגידי בכלל ולממשל תאגידי של ניהול סיכונים יעיל בפרט. מדיניות גילוי נאות של אירועים, תהליכים תומכים ומבנה ארגוני הולם, יוצרים ממשקי עבודה שוטפים התומכים ומאפשרים לדירקטוריון הבנק לבצע את תפקידו. על מנת לבצע את האמור במקצועיות והקפדה, מעודד הארגון "תרבות בקרה פנימית". קרי, הדירקטוריון והנהלת הבנק מעודדים בקרב הארגון רמה גבוהה של אתיקה וישרה, אשר יונחלו באמצעים הבאים:

- ערוצי תקשורת אפקטיביים המבטיחים העברת מסרים בדבר אתיקה, ישרה וחשיבות הבקרה הפנימית מהדירקטוריון ומהנהלה הבכירה, לכל עובדי הבנק.
- מתן דוגמה אישית של הנהלה הבכירה.
- קוד אתי כתוב, ותייעוד שכל העובדים קראו ואישרו.
- מנגנוני פיקוח שבאמצעותם ניתן לוודא עמידת העובדים בדרישות ובכללי ההתנהגות.
- מנגנוני עידוד לדווח על חשד לביצוע פעולות בלתי תקינות.
- מנגנוני אכיפה כלפי מפרי כללי התנהגות.

הקוד האתי של הבנק נכתב לאחר למעלה משנה של מפגשים וישיבות, שבהם נטלו מספר רב של עובדים ומנהלים בבנק, תוך מתן ביטוי אותנטי ומדויק ל"רוח" הבנק ולתרבות הארגונית השוררת בו, כפי שהיא משתקפת בעיניהם של עובדיו ומנהליו.

תהליך כתיבת הקוד, שהתבסס על ניתוח אירועים שעלו מהשטח, ופעילות ההטמעה של ערכיו, הכשירו את הקרקע לשילוב הקוד בפעילות היומיומית כדרך חיים, והסתייעות בערכיו להתמודדות עם סוגיות ודילמות העולות בשגרת העבודה.

ביום 24 בנובמבר 2008 אישר דירקטוריון הבנק את ערכי הקוד האתי המחייב את הארגון בכלל וכל אחד מעובדיו ומנהליו בפרט.

על מנת להבטיח כי העיסוק בנושא האתי יהיה תדיר וישמור על רמה גבוהה של אקטואליות, הוקמה בבנק ועדת אתיקה בראשות מזכירת הבנק. הועדה כוללת את נציגי יחידות המטה והסניפים. הועדה מלווה את תהליך ההטמעה של הקוד האתי, אשר בוצע במהלך שנת 2009, ובמסגרתו עברו כל עובדי הבנק ומנהליו סדנאות להטמעת הקוד האתי שבסיומן חתם כל אחד מהעובדים והמנהלים על הקוד האתי. עם סיום מהלך ההטמעה פורסם הקוד האתי באתר האינטרנט של הבנק. וועדת האתיקה מתכנסת אחת לחודש וממשיכה במהלך הטמעת הקוד באופן שוטף, על ידי פרסום דילמות לעובדי הבנק, דיון בדילמות העולות מהשטח, ובחינת תהליך הטמעת הקוד האתי.

במהלך שנת 2010 הוקם פורטל ייעודי לנושא הקוד האתי באינטראנט הכולל, בין היתר, דיווחים משיבות הועדה, דילמות ומאמרים מקצועיים בנושא. הפורטל מהווה ערוץ דיווח נוסף לדילמות אתיות. בנוסף, במהלך שנת 2010 בוצעה פעילות ענפה בכל יחידות הבנק כחלק מתוכנית העבודה, כולל דיווחים לפורום הנהלה ולדירקטוריון.

במהלך שנת 2011, בנוסף לפעילות השוטפת התקיימו מפגשים חודשיים בנושא האתיקה בהנחיית חברי הנהלה, וכן מפגשים של ועדת האתיקה ביחידות הבנק.

במסגרת תוכנית העבודה לשנת 2012 בנושא האתיקה תימשך הפעילות האינטנסיבית במתכונת הקיימת, כולל מפגשים חודשיים בהנחיית חברי הנהלה. במהלך השנה יושם דגש על שיפור ופיתוח מיומנויות להתמודדות עם סוגיות אתיות מורכבות בנוסף להגברת מעורבות ועדת האתיקה בפעילות בשטח.

חברי הנהלת הבנק

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק, תוארם ותפקידם:

מנהל כללי	אליעזר יונס
מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי וחשבונאי ראשי	מנחם אביב
מנהל החטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל
מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)	חיים גיט
מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	נעמה גת ⁽¹⁾
מנהל החטיבה לתכנון ותפעול, מנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ	משה לארי ⁽²⁾
מנהל החטיבה הפיננסית, Chief Financial Officer (CFO)	אלדד פרשר
מנהל חטיבת טכנולוגית מידע	סמי קינן
מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	דורון קלאוזנר
מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל	ריטה רבינשטיין
מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית	גלית ויזר
יועץ משפטי ראשי, מנהל החטיבה המשפטית	ד"ר שמעון וייס
מזכיר הבנק	מאיה פלר
דובר הבנק	בני שוקרון

(1) ביום 1 באפריל 2012 תחל לכהן גב' דינה נבות כמנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים במקום נעמה גת אשר הודיעה על סיום תפקידה בבנק.

(2) ביום 14 ביולי 2011 חדל מר עזיאל דינו לכהן כמנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ, ובאותו מועד החל מר משה לארי למלא תפקיד זה.

נושאי משרה בכירה

להלן פרטים לגבי נושאי משרה בכירה שאינם דירקטורים של הבנק:

אליעזר יונס	
1.4.2004	תאריך תחילת כהונה
מנהל כללי	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון (B.A.) בכלכלה וסוציולוגיה – האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני (M.A.) במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים	השכלה
מנהל כללי של בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

מנחם אביב	
13.4.2005	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי, חשבונאי ראשי	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במינהל עסקים (M.B.A.) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון	השכלה
מנהל אגף חשבונאות ודוחות כספיים - בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

ישראל אנגל	
1.1.2005	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל החטיבה הקמעונאית דירקטור בבנק יהב	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני במנהל עסקים (מימון) - אוניברסיטת בר אילן, רואה חשבון	השכלה
מנהל החטיבה הקמעונאית – בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

נושאי משרה בכירה (המשך)

חיים גיט	
תאריך תחילת כהונה	1.2.1999 (7.7.2011 בתפקידו הנוכחי)
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, CRO.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בחשבונאות - אוניברסיטת תל-אביב, תעודה בראיית חשבון - האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מבקר פנימי ראשי בבנק מזרחי טפחות בע"מ

נעמה גת ⁽¹⁾	
תאריך תחילת כהונה	10.10.2004
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בפסיכולוגיה וספרות אנגלית - אוניברסיטת חיפה, תואר שני בפרסום ושיווק - אוניברסיטת Marquette Milwaukee USA
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהלת מערך שיווק, פרסום ופיתוח עסקים בבנק מזרחי טפחות בע"מ

עוזיאל דנינו (2)	
תאריך תחילת כהונה	18.1.2010
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון במנהל עסקים- המכללה לישראל תואר שני במנהל עסקים- שלוחת דרבי
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל מרחב מרכז בבנק מזרחי טפחות בע"מ, סגן מנהל החטיבה העסקית בבנק מזרחי טפחות בע"מ.

(1) ביום 25 באוקטובר 2011 הודיעה הגב' נעמה גת על כוונתה לפרוש מהבנק. ביום 1 באפריל 2012 תחדל הגב' נעמה גת לכהן כנושאת משרה בבנק. בהתאם להסכם עימה, תפרוש הגב' נעמה גת מהבנק ביום 9 ביולי 2012.

(2) ביום 14 ביולי 2011 חדל עוזיאל דנינו לכהן כמנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ.

נושאי משרה בכירה (המשך)

גלית ויזר	
7.7.2011	תאריך תחילת כהונה
מבקרת פנימית ראשית; מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית מבקרת פנימית ראשית של בנק יהב;	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
רואת חשבון; בעלת תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית) ובעלת תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית).	השכלה
סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות.	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
שמעון וייס	
2.10.1999	תאריך תחילת כהונה
יועץ משפטי ראשי; מנהל הסיכונים המשפטיים	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
LL.B - האוניברסיטה העברית בירושלים, LL.M - האוניברסיטה העברית בירושלים, DR.JUR. - האוניברסיטה העברית בירושלים M.B.A - אוניברסיטת תל אביב	השכלה
יועץ משפטי ראשי, בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
משה לארי	
8.11.2009	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל החטיבה לתכנון ותפעול ומנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות – האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב	השכלה
מנהל אגף תכנון וכלכלה בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

נושאי משרה בכירה (המשך)

דינה נבות ⁽¹⁾	
1.4.2012	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בעבודה סוציאלית - אוניברסיטת תל אביב, תואר שני בעיתונאות ותקשורת - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני בפסיכולוגיה חברתית וסוציולוגיה - אוניברסיטת בר אילן	השכלה
סמנכ"ל שיווק ב- HOT מערכות תקשורת, סמנכ"ל שיווק בקרליין - פריגו ישראל	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
דב פוגל	
18.5.1997	תאריך תחילת כהונה
מנהל אגף לוגיסטיקה, מינהל והתייעלות	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון (B.A.) במנהל עסקים - אוניברסיטת New England College, תואר שני (M.B.A.) במנהל עסקים, התמחות בניהול אסטרטגי - האוניברסיטה העברית בירושלים	השכלה
מנהל אגף לוגיסטיקה, מינהל והתייעלות בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
מאיה פלר	
20.4.1997	תאריך תחילת כהונה
מזכיר הבנק	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון (B.A.) מדעי הרוח - אוניברסיטת תל אביב	השכלה
מזכיר בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

(1) מונתה ביום 1 באפריל 2012 למנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים.

נושאי משרה בכירה (המשך)

אלדד פרשר	
3.11.2004	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל החטיבה הפיננסית – CFO ומנהל סיכוני השוק	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במינהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים	השכלה
מנהל החטיבה הפיננסית- CFO ומנהל סיכוני השוק, בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
סמי קינן	
1.11.2007	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל חטיבת טכנולוגית המידע	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול – הטכניון, לימודי חובה בתואר ראשון במחשבים – בר אילן	השכלה
מנהל IT בפרטנר, מנכ"ל מחיש שירותי מחשב בע"מ, מנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ, מנהל טכנולוגית המידע בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
דורון קלאוזנר	
8.11.2009	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל החטיבה לבנקאות עסקית ומנהל סיכוני אשראי	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים - אוניברסיטת בר-אילן	השכלה
מנהל החטיבה למשאבי אנוש, לוגיסטיקה ורכש בבנק הפועלים בע"מ, מנהל החטיבה לסיכונים ואסטרטגיה בבנק הפועלים בע"מ, מנהל המרכז לניהול אסטרטגי בבנק הפועלים בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
ריטה רובינשטיין	
1.1.2007	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון (B.A) במדעי החברה והרוח – האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני (M.A) במדעי החברה והרוח – אוניברסיטת בר אילן	השכלה
מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

פירוט תגמולים ⁽¹⁾ לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2011												
הלוואות שניתנו	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾	תקופה ממוצעת	סך הכל	תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾						שיעור החזקה בהון הבנק	שם תפקיד	
				אחר	תשלום שווי	מבוסס הטבות מנספות ⁽⁵⁾	הפרשות מניות ⁽⁴⁾	סוציאליות ⁽¹⁶⁾	מענקים			שכר
שנתנו	31.12.2011 (בשנים)	רגילים							המשרה			
108	-	223	2,643	138	-	27	1,100	1,378	-	60%	יושב ראש הדירקטוריון	יעקב פרי ⁽⁷⁾
75	-	-	10,232	146	* 6,400	795	-	2,891	0.56%	100%	מנהל כללי	אליעזר יונס ⁽⁸⁾
92	-	38	3,695	83	445	1,803	340	1,024	-	100%	סגן מנהל כללי, מנהל סיכונים ראשי	חיים גיט ⁽⁹⁾
48	7.5	427	3,499	71	1,074	1,377	-	977	-	100%	סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	נעמה גת ⁽¹⁰⁾
41	-	-	3,206	80	1,824	313	-	989	-	100%	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה העסקית	דורון קלאוזנר ⁽¹¹⁾
-	-	-	5,276	15	-	3,991	-	1,270	-	100%	מנהל כללי של מנסדורף ⁽¹²⁾ - יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד	יקותיאל מנסדורף ⁽¹²⁾
170	8.5	2,489	2,666	96	688	772	300	810	-	100%	מבקרת פנימית ראשית	גלית ויזר ⁽¹³⁾

* כולל פריסה לא לינארית של תכנית אופציות למנהל הכללי שאושרה ביום 30 בנובמבר 2008 על פני 5 שנים וארבעה חודשים. האופציות יוענקו למנהל הכללי בחמש מנות ביום 1 באפריל בכל אחת מהשנים 2010 עד 2014. התכנית נפרסת כמפורט להלן:
 סך של 1.2 מיליון שקלים חדשים בשנת 2008, 14.3 מיליון שקלים חדשים בשנת 2009, 10.4 מיליון שקלים חדשים בשנת 2010, 6.4 מיליון שקלים בשנת 2011, 3.9 מיליון שקלים בשנת 2012, 1.9 מיליון שקלים בשנת 2013 ו-0.5 מיליון שקלים בשנת 2014. לפרטים, ראה ביאור 1.א16 לדוחות הכספיים.

פירוט תגמולים⁽¹⁾ לנושאי משרה בכירה (המשך)

באלפי שקלים חדשים

שנת 2010												
הלוואות שניתנו	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾	תקופה ממוצעת	סך הכל	תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾						שיעור החזקה בהון הבנק	תפקיד	שם
				אחר	תשלום שווי	מבוסס הטבות מנספות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים ⁽⁶⁾	שכר			
רגילים	יתרה ליום 31.12.2010 (בשנים)	ממוצעת		שוי	מבוסס הטבות מנספות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים ⁽⁶⁾	שכר	היקף המשרה	100%		
53	-	63	2,714	146	-	245	1,000	1,323	-	60%	יושב ראש הדירקטוריון	יעקב פרי ⁽⁷⁾
60	-	-	14,313	170	*10,432	934	-	2,777	0.57%	100%	מנהל כללי	אליעזר יונס ⁽⁸⁾
13	-	-	3,810	76	2,472	315	-	947	-	100%	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	דורון קלאוזנר ⁽¹¹⁾
6	3.8	27	3,772	98	2,468	270	-	936	-	100%	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ובקרה	משה לארי ⁽¹⁴⁾
54	1.6	75	3,103	114	1,707	334	-	948	-	100%	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל ⁽¹⁵⁾
13	6.0	62	3,152	26	159	1,122	568	1,277	-	100%	מנהל כללי של יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד	יקותיאל מנסדורף ⁽¹²⁾
50	2.3	125	2,207	122	491	285	320	989	-	100%	מבקר פנימי ראשי	חיים גיט ⁽⁹⁾

* כולל פריסה לא לינארית של תכנית אופציות למנהל הכללי שאושרה ביום 30 בנובמבר 2008 על פני 5 שנים וארבעה חודשים. האופציות יוענקו למנהל הכללי בחמש מנות ביום 1 באפריל בכל אחת מהשנים 2010 עד 2014. התכנית נפרסת כמפורט להלן:
 סך של 1.2 מיליון שקלים חדשים בשנת 2008, 14.3 מיליון שקלים חדשים בשנת 2009, 10.4 מיליון שקלים חדשים בשנת 2010, 6.4 מיליון שקלים בשנת 2011, 3.9 מיליון שקלים בשנת 2012, 1.9 מיליון שקלים בשנת 2013 ו-0.5 מיליון שקלים בשנת 2014. לפרטים, ראה ביאור א.16 לדוחות הכספיים.
 סך של 1.2 מיליון שקלים חדשים בגין תכנית אופציות למנהל הכללי שאושרה ביום 25 באוקטובר 2004.

הערות:

- (1) התגמולים במונחי עלות לבנק ואינם כוללים מס שכר.
- (2) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (3) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
- (4) כולל פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, מענק הסתגלות, חופשה וביטוח לאומי.
- (5) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 16א. לדוחות הכספיים.
- (6) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.
- (7) מר יעקב פרי – יושב ראש דירקטוריון הבנק – מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בהיקף של 60% משרה בתוקף מיום 24 בפברואר 2003, לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר פרי צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק כיושב ראש דירקטוריון הבנק, לרבות התפטרות, יהיה זכאי מר פרי לכך שהבנק ישחרר לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בפוליסת ביטוח מנהלים, למעט במקרה של סיום העבודה בנסיבות בהן ניתן, על-פי דין, לשלול ממר פרי פיצויי פיטורים, במלואם או בחלקם ובמקרה כזה יהיה זכאי מר פרי רק לסכומים שנצברו בביטוח המנהלים כתוצאה מהפרשותיו הוא. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של ששה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה. לעניין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.
- (8) לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר אליעזר יונס, ראה ביאור 16 ה' לדוחות הכספיים. לעניין המענקים ראה פירוט בסעיף 16 להלן.
- (9) מר חיים גיט - מועסק בבנק החל מיום 4 באוקטובר 1989, ותנאי העסקתו כמבקר פנימי ראשי של הבנק נקבעו בהסכם העסקה אישי מיום 1 בפברואר 1999 ואושרו על ידי ועדת הביקורת של הדירקטוריון, לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר גיט צמודה למדד המחירים לצרכן. אם יחליט הבנק על סיום העסקתו, זכאי מר גיט למענק פרישה של עשר משכורות חודשיות ללא תנאים נלווים כלשהם. עם סיום העסקתו זכאי מר גיט לכך, כי הבנק ישחרר לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר גיט למענק פרישה ולשחרור סכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה. לעניין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.
- ביום 7 ביולי 2011 מונה מר חיים גיט למנהל הסיכונים הראשי של הבנק. ביום 15 באוקטובר 2011 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר אישורה של ועדת הביקורת מיום 7 באוגוסט 2011, על תיקון לחוזה העבודה של מר חיים גיט. לעניין זכויותיו של מר חיים גיט במקרה של סיום עבודתו בבנק, ישלם הבנק למר גיט סכום אשר יהווה מכפלה של משכורתו החודשית האחרונה בשנת עבודתו בבנק. בנוסף ישלם הבנק למר גיט מענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות. מר גיט לא יהיה זכאי לתשלומים אלה אם סיום עבודתו יהיו בנסיבות בהן ניתן לשלול מעובד פיצויי פיטורין באופן מלא או חלקי. בנוסף, תקופת ההודעה המוקדמת תקוצר משישה חודשים לשלושה חודשים. כמו כן במסגרת התיקון האמור בוטלה זכאותו של מר גיט למענק פרישה של עשר משכורות במקרה של הפסקת עבודתו על ידי הבנק. עם סיום העסקתו ימשיך להיות מר גיט זכאי לשחרר לטובתו כל הסכומים שנצברו בקופות השונות.
- (10) גב' נעמה גת - מועסקת בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 10 באוקטובר 2004, לתקופה בלתי קצובה. משכורתה החודשית של גב' גת צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתה בבנק, זכאית גב' גת למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, זכאית גב' גת לכך שעם סיום העסקתה ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא תהיה גב' גת זכאית למענק הסתגלות ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי

לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה. לענין המענקים ראה פירוט בסעיף 16 להלן. ביום 25 באוקטובר 2011 הודיעה גב' גת על כוונתה לפרוש מהבנק. ביום 25 במרס 2012 החליט הדירקטוריון, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 19 במרס 2012, לאשר תשלום מענק פרישה לגב' נעמה גת בסכום של 900,000 ₪, ברוטו, המהווה כ-150% מהמכפלה של סכום משכורתה החודשית במספר שנות עבודתה בבנק. בנוסף על פי חוזה העבודה, הבנק יתן לה מכתב שחרור לכל ההפקדות שהופקדו לזכותה בקופות הגמל בגין מרכיב הפיצויים, בכל שנות עבודתה בבנק לרבות כל הרווחים שנצברו ונוספו להפקדות אלה. סכום זה מסתכם בסך של כ-559,000 שקלים חדשים (ליום 31.12.2011).

עוד הוחלט לאשר כי גב' גת תהיה זכאית להוסיף ולהשתמש ברכב הצמוד שהועמד לרשותה וכן לתשלום הוצאות הטלפון הסולרי עד לסכום של 500 ₪ לחודש (מבלי שהבנק ישא בגילום המס עבור ההטבות האמורות) וזאת, עד לסוף שנת 2012 או עד למועד התחלת עבודתה במקום עבודה אחר, לפי המוקדם.

כמו כן, הוחלט לאשר כי גב' גת תהיה זכאית לתקופת הודעה מוקדמת המתחילה ביום 1.4.2012 ומסתיימת ביום 9.7.2012, שלגביה ויתר הבנק על עבודתה ואשר במהלכה ישולמו לה מלא התשלומים ששולמו לה בתקופת עבודתה בבנק. עוד אושר, כי בהתאם לחוזה העבודה, ישולם לגב' גת מענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות בסכום כולל של 463,878 שקלים חדשים.

עוד הוחלט לאשר תיקון חוזה העבודה של גב' גת כך שבמשך התקופה המתחילה ביום 1.4.2012 ומסתיימת ביום 30.9.2012 לא תעבוד גב' גת, בין כשכירה ובין כעצמאית, בין כיועצת ובין באופן אחר כלשהו, בין במישרין ובין בעקיפין, במסגרות או עבור גוף כלשהו המתחרה בפעילות הבנק או בפעילות איזה מחברות הבנות שלו או בחברות האחרות שלו בארץ או בחו"ל וזאת אלא אם קיבלה אישור לעבודה כאמור בכתב ומראש ממנכ"ל הבנק.

(11) מר דורון קלאוזנר - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 8 בנובמבר 2009 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר קלאוזנר צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר קלאוזנר למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר קלאוזנר לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר קלאוזנר למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

(12) מר יקותיאל מנסדורף - הועסק בבנק החל מיום 1 ביולי 1974. תנאי העסקתו נקבעו בהסכם העסקה אישי מיום 1 בינואר 1999, לתקופה בלתי קצובה. החל מיום 22 באוקטובר 2006, משמש מר מנסדורף כמנהל כללי של חברה הבת (UMB Switzerland Ltd.) בשוויץ, ונמצא בחופשה ללא תשלום מהבנק. אם יחליט הבנק על סיום העסקתו, זכאי מר מנסדורף למענק פרישה של חמש עשרה משכורות חודשיות ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה מר מנסדורף זכאי לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר מנסדורף למענק הפרישה ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. שכרו של מר מנסדורף כמנכ"ל חברת הבת נקבע על ידי חברה הבת בשוויץ ונקוב בפרנקים שווייצריים. בנוסף זכאי מר מנסדורף לתשלום עבור שכר דירה במקום מגוריו בשוויץ. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

בהתאם להסכם הפרישה של מר מנסדורף מיום 1 באוגוסט 2011, שוחררו כל הכספים הצבורים על שמו בביטוח מנהלים. בקרן פנסיה ובכל קופות הגמל. בנוסף קיבל מר מנסדורף מענק פרישה בסך של 3,737 אלפי שקלים חדשים וכן פדיון שישה חודשי הודעה מוקדמת בסך 472 אלפי שקלים חדשים. כמו כן, במסגרת הסכם הפרישה, בוטלה זכאותו של מר מנסדורף למענק פרישה בסך חמש עשרה משכורות חודשיות.

ביום 30 בנובמבר 2011 פרש מר מנסדורף מהבנק.

(13) גב' גלית ויזר - מועסקת בבנק החל מיום 12 ביולי 1994. ביום 7 ביולי 2011 מונתה גב' ויזר למבקרת הפנימית הראשית של הבנק. לגב' ויזר הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה מיום 29 באוגוסט 2011 (בתוקף מיום 1 באוגוסט 2011). משכורתה החודשית של גב' ויזר צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתה בבנק זכאית גב' ויזר למענק הסתגלות של שש משכורת חודשיות ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן תהיה זכאית גב' ויזר, שעם סיום עבודתה בבנק ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא תהיה גב' ויזר זכאית למענק הסתגלות ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלשה חודשים.

(14) מר לארי משה - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 8 בנובמבר 2009 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר לארי צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר לארי למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר לארי לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר לארי למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם, כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

(15) מר ישראל אנגל - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 15 ביוני 1999, לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר אנגל צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר אנגל למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. בנוסף, זכאי מר אנגל למענק פרישה השווה למשכורת אחת בגין כל שתי שנות עבודה בבנק עד לתקרה של שש משכורות ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר אנגל לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר אנגל למענק פרישה, למענק הסתגלות ולשחרור הכספים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלשה חודשים בכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

(16) מענקים

1. מענקים לשנת 2011

1.1 מענק ליושב ראש הדירקטוריון

ועדת שכר ותגמולים, ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו (בימים 12 במרץ 2012, 19 במרץ 2012 ו-25 במרץ 2012) במענק ליושב ראש הדירקטוריון מר יעקב פרי, והחליטו לאשרו בכפוף לאישור האסיפה הכללית של הבנק.

בפני ועדת שכר ותגמולים, ועדת הביקורת והדירקטוריון, אשר דנו בתשלום המענק, הובאו הנתונים כלהלן:

עיקרי תנאי העסקתו של יושב ראש הדירקטוריון, סכומי השכר וההטבות ששולמו ליו"ר הדירקטוריון על הבנק עבור השנים 2009 ו-2010 וכן המענקים ששולמו לו עבור השנים 2009 ו-2010.

נתונים בדבר תוצאות הבנק ורווחיותו, ובכללם, שיעור התשואה להון מפעולות רגילות, בשנים קודמות וכן בשנת 2011 (בהתבסס על תוצאות הבנק ורווחיותו בתקופה של תשעה חודשים שנסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 ובתוצאות החזויות לשנה כולה), וכן נתוני השוואה, בין היתר, לענין שיעור התשואה להון מפעולות רגילות ויחס ההון לרכיבי סיכון, של הבנק ושל ארבעת הבנקים האחרים - בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, וכן ריכוז נתונים מתוך מידע שפורסם לציבור, בקשר לתגמולם של יושבי ראש הדירקטוריונים של בבנקים, חברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי.

בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לקביעת המענק וגובהו צוין, כי ההחלטה לאישור המענק שישולם ליו"ר הדירקטוריון נתקבלה לאור תרומתו של היו"ר להישגי הבנק בשנת 2011, בהתחשב בשיפור בתוצאותיו העסקיות של הבנק בשנת 2011 בהשוואה לתוצאותיו העסקיות של הבנק בשנת 2010. כמו כן, צוינה בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לבקשת המענק

וגובהו, תרומתו הרבה של היו"ר ליישום עקרונות הממשל התאגידי בבנק ותפקודו התקין והיעיל של דירקטוריון הבנק. זאת ועוד, סכום המענק ליו"ר הדירקטוריון עבור שנת 2011 נקבע, בין היתר, גם בהתייחס לסכומי המענק ששולמו ליו"ר הדירקטוריון בשנים קודמות. יצוין כי סכום המענק ליו"ר גבוה ב-10% מסכום המענק ששולם ליו"ר עבור שנת 2010. לאחר עיון בנתונים שהועברו לחברי הדירקטוריון, בקשר לסכומי השכר, המענקים וכתבי האופציה שהוענקו ליושבי ראש הדירקטוריונים, בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר פיננסי. חברי הדירקטוריון בדיעה, כי המענק בסך 1,100 אלפי שקלים חדשים עבור שנת 2011, הינו ראוי וסביר בנסיבות העניין.

1.2 מענק למנהל הכללי

בהסכם ההעסקה החדש, שתחילתו ביום 1 בדצמבר 2008 וסיומו ביום 1 באפריל 2014, ויתר המנהל הכללי על המענק השנתי לו היה הזכאי על פי הסכם ההעסקה הקודם וזאת החל ממועד סיום ההסכם הקודם. לפרטים ראה ביאור 16'ה' לדוחות הכספיים.

1.3 מענקים לסמנכ"לים

לסמנכ"לים בבנק הוקצו כתבי אופציה על פי תכנית אופציות שאושרה בשנת 2009. כל סמנכ"ל הסכים על פי בחירתו, כי לא יכלל בתכנית המסגרת לתשלום בונסים לנושאי משרה בבנק, עבור כל אחת מהשנים 2009 עד 2012, ולא יכלל בתכנית בונסים לנושאי משרה בבנק, עבור שנת 2013, אם וככל שתאושר על ידי הבנק. לפרטים ראה ביאור 16 י"ג לדוחות הכספיים.

1.4 מענק למר חיים גיט

ועדת שכר ותגמולים, ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו (בימים 2 בפברואר 2012, 8 בפברואר 2012 ו-27 בפברואר 2012), במענק למר חיים גיט והחליטו לאשרו.

בפני ועדת שכר ותגמולים, ועדת הביקורת והדירקטוריון אשר דנו בתשלום המענק הובאו הנתונים כדלהלן: עיקרי תנאי העסקתו של מר חיים גיט, וכן המענקים ששולמו לו עבור השנים 2009 ו-2010; נתונים בדבר תוצאות הבנק ורווחיותו, ובכלל, שיעור התשואה להון מפעולות רגילות בשנים קודמות וכן בשנת 2011 (בהתבסס על תוצאות הבנק בתקופה של תשעה חודשים שנסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 ובתוצאות החזויות לשנה כולה), וכן נתוני השוואה, בין היתר, לענין שיעור התשואה להון מפעולות רגילות ויחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק ושל ארבעת הבנקים האחרים – בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכן נתונים בקשר לתגמולים של נושאי משרה בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי. בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לקביעת המענק וגובהו צוין כי ההחלטה לאישור המענק ישולם למר חיים גיט עבור שנת 2011 נקבע לאור תרומתו להישגי הבנק בשנת 2011 בהתבסס על יעדי הבנק לשנה זו. עוד צוין בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון כי סכום הבונוס שיוענק למר חיים גיט יוצר איזון הולם בין מרכיבי התגמול הקבועים (מרכיבי השכר) לבין מרכיבי התגמול המשתנים (בונסים וכתבי אופציה) שהוענקו לו, וכי סכום המענק שיוענק למר גיט תואם את העקרונות לתשלום מענקים לכלל עובדי הבנק לשנת 2011.

1.5 מענק למבקרת הפנימית הראשית

ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו (בימים 8 בפברואר 2012 ו-23 בפברואר 2012) במענק למבקרת הפנימית הראשית, גב' גלית ויזר, והחליטו לאשרו.

בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון, אשר דנו בתשלום המענק הובאו הנתונים כלהלן: עיקרי תנאי העסקתה של המבקרת הפנימית הראשית. וכן המענקים ששולמו לה עבור השנים 2009 ו-2010; נתונים בדבר תוצאות הבנק ורווחיותו, ובכללם, שיעור התשואה להון מפעולות רגילות, בשנים קודמות וכן בשנת 2011 (בהתבסס על תוצאות הבנק ורווחיותו בתקופה של תשעה חודשים שנסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 ובתוצאות החזויות לשנה כולה), וכן נתוני השוואה, בין היתר, לענין שיעור התשואה להון מפעולות רגילות ויחס ההון לרכיבי סיכון, של הבנק ושל ארבעת הבנקים האחרים – בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, וכן נתונים בקשר לתגמולם של נושאי משרה, בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי.

בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לקביעת המענק וגובהו צוין, כי ההחלטה לאישור המענק שישולם למבקרת הפנימית הראשית נקבע לאור תרומתה הרבה לפעילותה של הביקורת הפנימית בבנק. כמו כן צוין בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון כי להערכת יושב ראש הדירקטוריון, הביקורת הפנימית, בראשותה של המבקרת הפנימית הראשית, המשמשת כלי יעיל להערכת הבקרה הפנימית בבנק. עוד צוין בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון כי להערכת יושב ראש הדירקטוריון, המבקרת הפנימית הראשית מילאה את תפקידה על הצד הטוב ביותר, תוך קיום מחוייבות אישית, מסירות, נאמנות והשקעת מאמצים רבים ליישום תכנית העבודה של הביקורת הפנימית בבנק לשנת 2011.

2. מענקים לשנת 2010 (שולמו בשנת 2011)

2.1. מענק ליושב ראש הדירקטוריון

ועדת שכר ותגמולים, ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו (בימים 14 במרץ 2011 ו-22 במרץ 2011 במענק ליושב ראש הדירקטוריון מר יעקב פרי, והחליטו לאשר בכפוף לאישור האסיפה הכללית של הבנק.

בפני ועדת התגמול, ועדת הביקורת והדירקטוריון אשר דנו בתשלום המענק, הובאו הנתונים כלהלן:

עיקר תנאי העסקתו של יושב ראש הדירקטוריון וכן המענקים ששולמו לו עבור השנים 2007 ו-2009 (יצוין כי מר פרי ביקש שלא להיכלל בין מקבלי המענקים בבנק לשנת 2008), נתונים בדבר תוצאות הבנק ורווחיותו, ובכללם, שיעור התשואה להון מפעולות רגילות, בשנים קודמות וכן בשנת 2010 (בהתבסס על תוצאות הבנק ורווחיותו בתקופה של תשעה חודשים שנסתיימה ביום 30.9.2010 ובתוצאות החזויות לשנה כולה), וכן נתוני השוואה, בין היתר, לעניין שיעור התשואה להון מפעולות רגילות ויחס ההון לרכיבי סיכון, של הבנק ושל ארבעת הבנקים האחרים – בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, וכן נתונים בקשר לתגמולם של יושבי ראש הדירקטוריונים, בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי.

בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לקביעת המענק וגובהו צוין, כי ההחלטה לאישור המענק שישולם ליו"ר הדירקטוריון נתקבלה לאור תרומתו של היו"ר להישגי הבנק בשנת 2010, בהתחשב בשיפור בתוצאותיו העסקיות של הבנק בשנת 2010, בהשוואה לתוצאותיו העסקיות של הבנק בשנת 2009. זאת ועוד, בהתחשב בתרומתו הרבה של היו"ר ליישום עקרונות הממשל התאגידי בבנק ולתפקודו התקין והיעיל של דירקטוריון הבנק, מן הראוי להעניק ליושב-ראש מענק לשנת 2010 בסך של 1,000 אלפי ש"ח. בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון צוין כי סכום המענק שישולם ליו"ר הדירקטוריון עבור שנת 2010 נקבע, בין היתר, גם בהתחשב בסכומי המענק ששולמו ליו"ר הדירקטוריון בשנים קודמות. ועדת הביקורת והדירקטוריון ציינו בנימוקיהם כי סכום המענק שישולם ליו"ר עבור שנת 2010 גבוה ב-25% מסכום המענק ששולם ליו"ר בשנת 2009, וכי גידול זה עולה בקנה אחד עם הגידול בסכומי המענקים שישולמו לכלל עובדי הבנק עבור שנת 2010.

לאחר עיון בנתונים שהועברו לחברי ועדת הביקורת והדירקטוריון, בקשר לתגמולם של יושבי ראש הדירקטוריונים, בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי, הדירקטורים בדיעה, כי המענק בסך 1,000 אלפי שקלים חדשים עבור שנת 2010, הינו ראוי וסביר בנסיבות העניין.

2.2. מענק למנהל הכללי

בהסכם ההעסקה החדש, שתחילתו ביום 1 בדצמבר 2008 וסיומו ביום 1 באפריל 2014, ויתר המנהל הכללי על המענק השנתי לו היה הזכאי על פי הסכם ההעסקה הקודם וזאת החל ממועד סיום ההסכם הקודם. לפרטים ראה ביאור ה'16 לדוחות הכספיים.

2.3. מענקים לסמנכ"לים

לסמנכ"לים בבנק הוקצו כתבי אופציה על פי תכנית אופציות שאושרה בשנת 2009. כל סמנכ"ל הסכים על פי בחירתו, כי לא ייכלל בתכנית המסגרת לתשלום בונוסים לנושאי משרה בבנק, עבור כל אחת מהשנים 2009 עד 2012, ולא ייכלל בתכנית בונוסים לנושאי משרה בבנק, עבור שנת 2013, אם וככל שתאושר על ידי הבנק. לפרטים ראה ביאור ה'16 י"ג.

2.4. מענק למנכ"ל חברת הבת

ביום 17 בפברואר 2011 דן דירקטוריון חברת הבת, בהמלצת יושב ראש הדירקטוריון של חברת הבת, להענקת מענק למנכ"ל חברת הבת, תוך תשומת לב לרווחיות חברת הבת, לתרומתה לעסקי קבוצה ובהתחשב בתנאי שכרו, לרבות המענקים וכתבי אופציה שהוענקו לו בשנים קודמות.

בהתחשב בתוצאות הפעילות של חברת הבת, שמשקפות גידול של כ-32% ברווח הנקי לעומת שנת 2009, לאור התוצאות בענף הבנקאות הפרטית בשוויץ לעומת תוצאות חברת הבת, ולאור הערכת הדירקטוריון כי המנהל הכללי מילא את תפקידו במסירות, בנאמנות ותוך השקעת מאמצים רבים להשאת רווחי חברת הבת, החליט דירקטוריון חברת הבת על העמדת המענק למנהל הכללי על סך של 150 אלף פרנקים שווצריים.

2.5. מענק למבקר הפנימי הראשי

ועדת התגמול, וועדת הביקורת והדירקטוריון דנו (בימים 14 במרץ 2011 ו-22 במרץ 2011) במענק למבקר הפנימי הראשי, מר חיים גיט, והחליטו לאשרו.

בפני ועדת התגמול, ועדת הביקורת והדירקטוריון, אשר דנו בתשלום המענק הובאו הנתונים כלהלן:

עיקרי תנאי העסקתו של המבקר הפנימי הראשי. וכן המענקים ששולמו לו עבור השנים 2008 ו-2009. נתונים בדבר תוצאות הבנק ורווחיותו, ובכללם, שיעור התשואה להון מפעולות רגילות בשנים קודמות וכן בשנת 2010 (בהתבסס על תוצאות הבנק ורווחיותו בתקופה של תשעה חודשים שנסתיימה ביום 30.9.2010 ובתוצאות החזויות לשנה כולה), וכן נתוני השוואה, בין היתר, לעניין שיעור התשואה להון מפעולות רגילות ויחס ההון לרכיבי סיכון, של הבנק ושל ארבעת הבנקים האחרים – בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, וכן נתונים בקשר לתגמולם של נושאי משרה, בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי.

בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לקביעת המענק וגובהו צוין כי להערכת יושב ראש הדירקטוריון, על דעת יו"ר ועדת הביקורת, הביקורת הפנימית בבנק, בראשותו של המבקר הפנימי הראשי, משמשת כלי יעיל להערכת הבקרה הפנימית בבנק. כמו כן צוין בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון, כי הבונוס שישולם למבקר הפנימי הראשי של הבנק, עבור שנת 2010, נקבע לאור תרומתו הרבה של המבקר הפנימי הראשי, לפעילותה של הביקורת הפנימית. עוד צוין בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון, כי להערכת יושב ראש הדירקטוריון, על דעת יושב ראש ועדת הביקורת, המבקר הפנימי הראשי מילא את תפקידו על הצד הטוב ביותר, תוך קיום מחויבות אישית, מסירות, נאמנות והשקעת מאמצים רבים ליישום תכנית העבודה של הביקורת הפנימית בבנק לשנת 2010.

לאחר עיון בנתונים שהועברו לחברי ועדת הביקורת ולחברי הדירקטוריון, בקשר לתגמולם של נושאי משרה בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי, הדירקטורים בדעה, כי המענק בסך 320 אלפי שקלים חדשים שישולם למבקר הפנימי הראשי של הבנק, עבור שנת 2010, הינו ראוי וסביר בנסיבות העניין.

עוד צוין בהחלטות של ועדת הביקורת והדירקטוריון, לעניין קביעת המענק וגובהו, כי ועדת הביקורת והדירקטוריון בדעה, כי ההענקה האמורה אינה עשויה להשפיע על הפעלת שיקול דעתו המקצועי של המבקר הפנימי הראשי.

עסקאות עם בעלי שליטה

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון"). לפיו, בין היתר, נדרש תאגיד מדווח להגיש דוח מידי אודות פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה - למעט בקשר לעסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות.

איגוד הבנקים פנה לרשות ניירות ערך באשר לאופן יישום ההוראה לעניין "עסקה זניחה" ולמתכונת הגילוי. בהתאם לסיכומים בין איגוד הבנקים לבין רשות ניירות ערך קיבלו הבנקים פטור מדיווח מידי לגבי עסקאות בנקאיות, שאינן חריגות, ובלבד שנקבעו על ידי הבנקים קריטריונים לעסקאות חריגות זניחות.

הקריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, כפי שקבעה ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק בעבר, ואושרו מחדש ביום 19 במרץ, 2012, הם כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים הבאים, הינה עסקה זניחה:

לעניין סעיף זה – "עסקה" – עסקה עם בעל שליטה או עסקה שלבעל שליטה עניין אישי בה.

א. עסקה לרכישת מוצרים קמעונאיים במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק בהיקף שלא יעלה על 1.5 מיליוני שקלים חדשים לעסקה או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי כהגדרתו בהוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן – "הון עצמי רגולטורי"). הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ- 25,000 שקלים חדשים.

ב. עסקה לרכישת שירותים, לרבות בתחום הפרסום בטלוויזיה, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שהיקפה לא יעלה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ- 25,000 שקלים חדשים.

ג. עסקאות לשכירת שטחים, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, שהיקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי.

ד. כל עסקה אחרת במהלך עסקים רגיל ובתנאי שוק שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ- 25,000 שקלים חדשים.

עסקאות עם בעלי שליטה (המשך)

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" – עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגיל או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים המפורטים להלן תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

א. **עסקת חבות** - עסקת חבות (לאחר ניכויים, כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 312) אשר בעקבותיה סך החבות של כל אחת מקבוצות בעלי השליטה יעלה על 5% מההון העצמי הרגולטורי או עסקה אשר בעקבותיה הגידול בחבות של לווה בודד מתוך בעלי השליטה יעלה על 2% מההון העצמי הרגולטורי. במידה ואושרו לאותו לווה בודד מספר עסקות חבות במהלך תקופה קלנדרית של שנה, ימדדו אותן עסקאות חבות במצטבר. כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב לעסקה מהותית. המדידה של סך החבות לעניין זה תיעשה בנפרד לגבי קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר.

"קבוצת בעלי שליטה" – בעל שליטה כהגדרתה בחוק ניירות ערך, ביחד עם התאגידים הקשורים אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרובי בעלי שליטה הנמנים על הקבוצה.

ב. **פיקדונות** – קבלת פיקדון מבעל שליטה תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה קבוצת בעלי שליטה יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל שליטה, ואשר אינה חברה בשליטתו, תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה חברה במאוחד יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. סך הפיקדונות בבנק יחושב לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.

ג. **עסקה בניירות ערך או במטבע חוץ (שאינן עסקת חבות או עסקת הפקדת פיקדון כמפורט לעיל) - עסקה בניירות ערך או עסקה במטבע חוץ שסכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.**

ד. **עסקאות אחרות** - כל עסקה אחרת של מתן שירותים פיננסיים ובנקאיים שההכנסות בגינה לבנק עולות על 0.1% מסך ההון העצמי הרגולטורי של הבנק.

חריגה זמנית זניחה ולתקופה שאינה עולה על 30 יום לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כעסקה שאינה מהותית, וינתן גילוי על חריגות אלו בדוח השנתי.

"תנאי שוק" – תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה, על ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגילי ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה שייודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

עסקאות עם בעלי שליטה (המשך)

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2011						
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	ערבויות שניתנו		סך הכל חבות ⁽¹⁾	סך הכל חבות ⁽¹⁾
			הנובעים מפעילות של בעל שליטה או צד קשור אליו	הנובעים להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו		
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתו	19	164	-	4	187	187
קרובי קבוצת ורטהיים	20	-	-	-	20	20
סך הכל קבוצת ורטהיים	39	164	-	4	207	207
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתו	-	-	-	-	-	-
קרובי קבוצת עופר	235	62	11	21	329	329
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר						
כרמל אולפינים בע"מ	-	-	-	2	2	2
גדות תעשיות ביוכימיה בע"מ	23	-	-	-	23	23
בתי זיקוק לנפט בע"מ	96	96	-	-	192	192
כימיקלים לישראל בע"מ	-	1	13	-	14	14
סך הכל קבוצת עופר	354	159	25	23	561	561
31 בדצמבר 2010						
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	ערבויות שניתנו		סך הכל חבות ⁽¹⁾	סך הכל חבות ⁽²⁾
			הנובעים מפעילות של בעל שליטה או צד קשור אליו	הנובעים להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו		
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתו	3	66	-	-	69	69
קרובי קבוצת ורטהיים	55	43	-	-	98	98
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים						
אלוני חץ נכסים והשקעות בע"מ	-	-	-	-	-	28
תאגידיים מדווחים בשליטת קבוצת ורטהיים						
נביעות טבע- הגליל בע"מ	-	6	-	-	6	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	58	115	-	-	173	28
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתו	-	-	-	-	-	-
קרובי קבוצת עופר	216	90	41	23	370	370
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר						
כרמל אולפינים בע"מ	-	5	20	2	27	-
גדות תעשיות ביוכימיה בע"מ	17	3	-	-	20	-
בתי זיקוק לנפט בע"מ	89	72	2	-	163	-
כימיקלים לישראל בע"מ	-	14	9	-	23	-
סך הכל קבוצת עופר	322	184	72	25	603	-

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312, לאחר קיזוז ניכויים מותרים.

(2) לא נכללת בהגדרת חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312.

עסקאות עם בעלי שליטה (המשך)

ב. פיקדונות

31 בדצמבר 2011		
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	היתרה הגבוהה בשנת 2011	קבוצת בעלי השליטה
9	20	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתו
5	11	קרובי קבוצת ורטהיים
-	2	תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
-	4	אמות השקעות בע"מ
-	4	תאגידים מדווחים בשליטת קבוצת ורטהיים
-	4	נביעות טבע- הגליל בע"מ
14	37	סך הכל קבוצת ורטהיים
4	12	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתו
58	292	קרובי קבוצת עופר
-	1	תאגידים מדווחים בשליטת קבוצת עופר
-	1	פרימיום אחזקות בע"מ
-	1	מליסרון בע"מ
-	3	תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
-	3	בתי זיקוק לנפט בע"מ
5	210	כימיקלים לישראל בע"מ
-	1,043	החברה לישראל בע"מ
1	4	כרמל אולפינים בע"מ
68	1,566	סך הכל קבוצת עופר

31 בדצמבר 2010		
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	היתרה הגבוהה בשנת 2010	קבוצת בעלי השליטה
9	20	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתו
4	7	קרובי קבוצת ורטהיים
-	1	תאגידים מדווחים בשליטת קבוצת ורטהיים
-	1	נביעות טבע- הגליל בע"מ
2	3	תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
2	3	אמות השקעות בע"מ
15	31	סך הכל קבוצת ורטהיים
5	19	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתו
263	666	קרובי קבוצת עופר
-	-	תאגידים מדווחים בשליטת קבוצת עופר
-	-	מליסרון בע"מ
-	15	תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
-	15	בתי זיקוק לנפט בע"מ
239	239	כימיקלים לישראל בע"מ
534	683	החברה לישראל בע"מ
-	4	כרמל אולפינים בע"מ
-	14	גדות תעשיות ביוכימיה בע"מ
1,041	1,640	סך הכל קבוצת עופר

למיטב ידיעתנו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

שכר רואי החשבון המבקרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד		
2010	2011	2010	2011	
				עבור פעולות הביקורת: ⁽⁴⁾
6,345	6,217	7,120	7,042	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾
-	-	742	690	רואי החשבון המבקרים האחרים
6,345	6,217	7,862	7,732	סך הכל
				עבור שירותים הקשורים לביקורת: ⁽⁶⁾
81	77	97	87	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותי מס: ⁽⁷⁾
425	249	445	264	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾
-	-	99	-	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותים אחרים:
219	421	227	421	רואי החשבון המבקרים ⁽⁸⁾⁽⁵⁾
-	-	683	661	רואי החשבון המבקרים האחרים
725	747	1,551	1,433	סך הכל
7,070	6,964	9,413	9,165	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.

(5) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חו"ל.

(6) כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות וטפסים או דוחות לרשויות הדורשים את חתימתו של רואי החשבון, וכן עבודות מיוחדות שאינן במסגרת פעילות הביקורת השוטפת.

(7) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.

(8) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

הדירקטוריון

להלן שמות חברי הדירקטוריון של הבנק, עיסוקם העיקרי וחברותם בדירקטוריונים אחרים נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

יעקב פרי, יושב ראש	
ניהול סיכונים, אשראי, שכר ותגמולים	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
יושב ראש דירקטוריון בנק מזרחי טפחות	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד
24.2.2003	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר (B.A.) בלימודי מזרחנות והיסטוריה של עם ישראל - אוניברסיטת תל-אביב, קורס מתקדם בניהול תקציב, שיווק וכלכלה - בית ספר לעסקים – אוניברסיטת הרוורד	השכלה
י"ר חב' "מגל" בע"מ	עיסוק נוכחי
י"ר דירקטוריון ליפמן הנדסה אלקטרונית בע"מ, י"ר ALLO TELECOM, דירקטור בחב' אמד בע"מ, י"ר בי קונטקט בע"מ, דירקטור בחברת פרטנר, י"ר אמ.א.די השקעות ופיתוח מוניציפאלי בע"מ, חבר בוועדת ADVIOSORY BOARD של קרן מרקסטון, דירקטור בחברת שלמה אחזקות	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

צבי אפרת⁽¹⁾

אשראי, שכר ותגמולים, תביעות נגד הבנק	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בתשורה, או של בעל עניין בתאגיד
24.1.1995	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - האוניברסיטה העברית בירושלים	השכלה
שותף בכיר במשרד עורכי דין – י. גורניצקי ושות', דירקטור באפרת סמית חברה לנאמנות	עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

הדירקטוריון (המשך)

רון גזית	
אשראי, תביעות נגד הבנק	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד לא
14.12.2003	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - אוניברסיטת תל-אביב	השכלה
רון גזית רוטנברג ושות' - משרד עו"ד, דירקטור - גזית רוטנברג	עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות
נאמנות, דירקטור - גובר רדיו בע"מ, דירקטור - ר. גזית עו"ד (2002)	
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

משה וידמן ⁽¹⁾	
ביקורת, ניהול סיכונים	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד לא
2.8.2010	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
בוגר-כלכלה מדע המדינה האוניברסיטה העברית ירושלים.	השכלה
מוסמך-מנהל עסקים (התמחות במימון), האוניברסיטה העברית ירושלים	עיסוק נוכחי
דירקטור: כימיקלים לישראל בע"מ, מפעלי ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, מליסרון בע"מ, אלרוב נדלן ומלונאות בע"מ, רוזבאד בע"מ, יפאורה תבורי בע"מ, עופר השקעות בע"מ, ד"ש איפקס הולדינגס בע"מ, משה וידמן בע"מ (בעלים)	
דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ.	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

הדירקטוריון (המשך)

משה (מוזי) ורטהיים ⁽¹⁾	
תביעות נגד הבנק	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד יו"ר החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ (בבעלות משה ורטהיים)	
24.1.1995	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, מוסמך במשפטים (מג'יסטר יוריס) ועורך דין, בעל תעודה במינהל עסקים	השכלה
יו"ר: החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ, שידורי קשת בע"מ, קשת קבוצת שירותי תקשורת בע"מ	עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות
דירקטור: אלוני חץ בע"מ - ציבורית, אילנים פיתוח והשקעות בע"מ, MWZ HOLDING LTD, אינפו-פרוד (מחקרי המזרח התיכון) בע"מ, F&W (שותפות רשומה), אי.אם.פי.ג'י ניהול בע"מ, שירותי תחבורה ושיווק ת.ת. (1978) בע"מ, טי.אס.אר.א.א.נ. ניהול בע"מ, מדעים שימושיים (2000) בע"מ, ו.ח.מ. נכסים בע"מ, רמקון בע"מ, אלקורפ בע"מ	
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

אבי זיגלמן

ביקורת, בחינת דוחות כספיים, אשראי	חברות בוועדות הדירקטוריון
כן	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד לא	
19.9.2007	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
בוגר (B.A.) חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, מוסמך (M.A.) כלכלת עסקים (עם התמחות במימון) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון מוסמך	השכלה
ייעוץ פיננסי וחברות בדירקטוריונים	עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות
דירקטור: תפרון בע"מ, גינדי השקעות 1 בע"מ, אפקון אלקטרו מכניקה בע"מ (דח"צ), עורב טכנולוגיות 1977 בע"מ (דח"צ), סיאלו טכנולוגיה ישראל בע"מ (דח"צ), כלל תעשיות ביוטכנולוגיה בע"מ (דח"צ).	
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

הדירקטוריון (המשך)

מרדכי מאיר	
ניהול סיכונים, בחינת דוחות כספיים	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד לא
24.12.2008	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
בוגר חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון מוסמך.	השכלה
מנכ"ל מירב מנהלים בע"מ, דירקטור בחברות: אחים עופר נכסים (1957) בע"מ, בריטיש ישראל השקעות בע"מ, עופר מרכזי מסחר ניהול מעוף בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, אחים עופר (תעשיות אשקלון) בע"מ, אחים עופר (חיפה תשל"ד) בע"מ, אחים עופר (ירושלים) בע"מ, אחים עופר השקעות חוץ בע"מ, חוטי חשמל (נכסים) בע"מ, מליסה בע"מ, נכסי מי-דל בע"מ, MISTLETOE HOLDINGS B.V.	עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

דב מישור⁽¹⁾	
ביקורת, בחינת דוחות כספיים, ניהול סיכונים, תביעות נגד הבנק	חברות בוועדות הדירקטוריון
כן	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד לא
29.1.2007	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר (B.A.) כלכלה ומדעי המדינה, מוסמך (M.A.) בכלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים	השכלה
דח"צ באריקום תוכנה בע"מ, דח"צ בקרסו מוטורס בע"מ, יועץ כלכלי ועסקי.	עיסוק נוכחי
מרצה במחלקה לכלכלה באוניברסיטת בן גוריון, דירקטור בגיא ייזום בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

הדירקטוריון (המשך)

גדעון סיטרמן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי, ביקורת, בחינת דוחות כספיים, שכר ותגמולים, ניהול סיכונים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד לא	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	07.07.2009
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה אוניברסיטת ת"א, רואה חשבון
עיסוק נוכחי	דירקטור חיצוני, יועץ כלכלי ופיננסי, יו"ר ובעלים של חברת פנינוש בע"מ, דירקטור בקמור בע"מ
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	פיתוח עסקים – החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ (2006-2001), מנכ"ל משרד התחבורה והבטיחות בדרכים (2006-2009)
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

ליאורה עופר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	דירקטורית בעופר סחף
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	23.1.2006
השכלה	תיכונת – בית הספר הריאלי העברי בחיפה
עיסוק נוכחי	מ"מ יו"ר: עופר השקעות בע"מ, יו"ר מליסרון בע"מ, דירקטורית: אורו השקעות בע"מ, אורו השקעות חוץ (1999), הלידור יזמים בע"מ, סביוני מליסרון (ניהול) בע"מ, עופר נכסי רעננה בע"מ, קניון רננים (ניהול) בע"מ, קריון מרכזי קניות בע"מ, קניון רמת אביב בע"מ, קניון אביב ניהול ואחזקה בע"מ, אחזקת חניונים (ב.כ.ה.מ.) בע"מ, עופר קיט ונופש בע"מ, אחים עופר אחזקות 1989 בע"מ, אחים עופר (רעננה) בע"מ, עופר סחף בע"מ, אחים עופר אחזקת נכסים בע"מ, חוף האלמוג אילת בע"מ, ע.א.ב.מ. בע"מ, מבני עופרים בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, עופר נכסי תעשייה (נצרת) בע"מ, עופר מרכזי מסחר בע"מ, ס.א.י.די. החברה הישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, נאות חוף האלמוג בע"מ, רזידנס טאוורס בע"מ, כרמלי יוליעד בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנכ"לית חברת חוף אלמוג (אילת) בע"מ
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	בתו של מר יולי עופר
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

הדירקטוריון (המשך)

אברהם (בייגה) שוחט	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת, בחינת דוחות כספיים, שכר ותגמולים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד לא	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	23.1.2006
השכלה	אקדמאית, בוגר הנדסה אזרחית (BS.C.) בטכניון בחיפה
עיסוק נוכחי	דירקטור: כ"ל כימיקלים לישראל, ALON U.S.A ENERGY INC, ביטוח ישיר והשקעות פיננסיות בע"מ, רותם אמפרט נגב, מפעלי ים המלח בע"מ, תרכובות ברום בע"מ, ברום ים המלח בע"מ, קרסו מוטורס בע"מ, יו"ר ועדת השקעות - קרן תשתיות לישראל אי.די.אי טכנולוגיות בע"מ, חב' סיטיפס בע"מ, שיאון יזום ואחזקות- בעלים חבר כנסת, יועץ ליו"ר ברן בע"מ
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

יוסף שחק	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים, שכר ותגמולים, ביקורת, בחינת דוחות כספיים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד לא	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	26.4.2010
השכלה	אקדמאית, בוגר חשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון מוסמך
עיסוק נוכחי	יועץ חשבונאי פיננסי לחברות ולדירקטוריונים
	דירקטור: פסגות בית השקעות בע"מ, תפרון בע"מ, התיאטרון הלאומי הבימה, פלג ניא בע"מ, המסלול האקדמי של המכללה למנהל (דח"צ), יוגי ייעוץ והשקעות בע"מ-בעל שליטה, שחק ושות' נכסים בע"מ – בעל מניות, פיתרונות קמפוסים בע"מ (דח"צ), י.ש. בע"מ- בעל מניות, חבר המועצה הציבורית של המוסד לתקינה חשבונאית.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	חבר ועדת ביקורת של בנק ישראל, דירקטור בד"ש ניהול קופות גמל בע"מ, דירקטור באלול תמארינד בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

הדירקטוריון (המשך)

יונתן קפלן	
שכר ותגמולים	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בתקשורה, או של בעל עניין בתאגיד
12.5.2011	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון מוסמך, מוסמך במדעי המדינה ובטחון לאומי, אוניברסיטת חיפה, המכללה לביטחון לאומי תל אביב.	
יועץ כלכלי	עיסוק נוכחי
דירקטור: וילאר אינטרנציונאל בע"מ, כלל תעשיות ביוטכנולוגיה בע"מ, עמיר שיווק והשקעות בחקלאות בע"מ, החברה המרכזית למשקאות קלים בע"מ, מבשלות בירה בינלאומית בע"מ, פארם-אפ שיווק (1966) בע"מ.	
-	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
כן	

סבינה בירן	
אשראי, ביקורת	חברות בוועדות הדירקטוריון
כן	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בתקשורה, או של בעל עניין בתאגיד
27.2.2012	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
בוגרת מדעי המדינה וכלכלה, אוניברסיטת חיפה, מוסמכת במנהל עסקים, אוניברסיטת הארייט-ואט, לימודי מ.א. במדעי המדינה ויחסים בינלאומיים באוניברסיטת תל אביב.	
בעלים ומנכ"ל משותף בחברת MVP-B.LTD דירקטורית: חברת שופרסל בע"מ	עיסוק נוכחי
בעלים ומנכ"ל משותף בחברת MVP-B.LTD	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
לא	

הדירקטוריון (המשך)

נחשון יואב-אשר

	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
כן	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד
27.2.2012	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, מוסמך מנהל עסקים עם התמחות באסטרטגיה, אוניברסיטת הר הצופים ירושלים	השכלה
סמנכ"ל כספים, סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ	עיסוק נוכחי
יו"ר דירקטוריון חברת נביעות טבע הגליל בע"מ. דירקטור: מי גליל בע"מ, החברה המרכזית להפצת משקאות בע"מ, איגוד יצרני חלב ומוצריו בישראל בע"מ (בפירוק מרצון), מחלבת משק צוריאל בע"מ, יקב תבור (2005) בע"מ, משק צוריאל הפצה בע"מ (בפירוק מרצון), שידורי קשת בע"מ, מירה טרידינג בע"מ, TURK SANAYII A.S, TUBORG BIRA VE MALT PAZARLAMA A.S BIMPAS BIRA VE MESRUBAT (טורקיה), INTERNATIONAL DAIRIES CORPORATION, (טורקיה) UNITED B.V. (הולנד), AL BREWERIES B.V. (הולנד), BREWERIES SH.P.K ALBANIAN (אלבניה)	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
סמנכ"ל כספים, סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ, יו"ר דירקטוריון ד"ש אייפקס הולדינג בע"מ ובמילקו תעשיות בע"מ	
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

הדירקטוריון (המשך)

במהלך שנת 2011 קיים דירקטוריון הבנק 21 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-79 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

הועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ועדת ביקורת, ועדה לבחינת דוחות כספיים, הוועדה לניהול סיכונים, ועדת אשראי, ועדת שכר ותגמולים וועדה לתביעות נגד הבנק.

להלן השינויים בהרכב ועדות הדירקטוריון במהלך שנת 2011 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

א. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 24 בינואר, 2011 הוחלט לאשר כי ועדת המאזן של דירקטוריון הבנק תשמש כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, על פי תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010, וכי שמה יהיה מעתה "הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים". כן הוחלט למנות את מר אבי זיגלמן כיו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, במקום מר אברהם (בייגה) שוחט, שסיים את כהונתו כיו"ר הוועדה במועד זה.

ב. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 28 בפברואר, 2011 הוחלט לשנות את הרכב ועדת ניהול סיכונים, באופן שהדירקטורים ה"ה אבי זיגלמן, אברהם (בייגה) שוחט ומשה ורטהיים סיימו כהונתם בוועדה זו. החל מהמועד האמור, הרכב הוועדה הינו: יעקב פרי, יו"ר, גדעון סיטרמן, מוטי מאיר, דב מישור, יוסף שחק ומשה וידמן כחברי הוועדה.

ג. ביום 12 במאי 2011, מונה מר יהונתן קפלן לדירקטור בבנק.

ד. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 30 באוגוסט, 2011 הוחלט לשנות את הרכב הועדות הבאות:

- ועדת ביקורת – מר אבי זיגלמן מונה כיו"ר הוועדה במקום מר דב מישור שממשיך לכהן כחבר בוועדה.
- שמה של ועדת תגמול שונה לוועדת שכר ותגמולים. מר גדעון סיטרמן, מונה כיו"ר הוועדה במקום מר יעקב פרי, שממשיך לכהן כחבר בוועדה. הדירקטורים משה ורטהיים, אבי זיגלמן ומשה וידמן יסיימו כהונתם בוועדה זו, ומר יונתן קפלן מונה כחבר הוועדה. להלן הרכב הוועדה: גדעון סיטרמן, יו"ר, יעקב פרי, צבי אפרת, בייגה שוחט, יוני קפלן ויוסי שחק.
- הוועדה לבחינת דוחות כספיים – מר מוטי מאיר מונה כחבר הוועדה.

ה. החל מיום 21 בספטמבר 2011 חדלו הדירקטורים דב מישור, בייגה שוחט ויוסי שחק לכהן כחברי ועדת האשראי הדירקטוריונית.

ו. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 25 בספטמבר 2011, הוחלט למנות את מר אבי זיגלמן כחבר ועדת האשראי הדירקטוריונית. להלן הרכב הוועדה: יעקב פרי, יו"ר, צבי אפרת, חן גזית, ליאורה עופר, גדעון סיטרמן ואבי זיגלמן.

דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בכל אחת מהועדות, ועדת הביקורת והוועדה לבחינת דוחות כספיים, יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. נכון למועד פרסום דוחות אלו מכהנים בדירקטוריון 11 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה (מוזי) ורטהיים, אבי זיגלמן, מרדכי מאיר, דב מישור, גדעון סיטרמן, אברהם (בייגה) שוחט, יוסף שחק, משה וידמן, יונתן קפלן, סבינה בירן ויואב-אשר נחשון. בכל אחת מהועדות, ועדת הביקורת והוועדה לבחינת דוחות כספיים, מכהנים 6 ו-5 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית בהתאמה.

הדירקטוריון (המשך)

להלן העובדות ביחס לכל אחד מהדירקטורים בבנק, ששמותיהם צוינו לעיל, ואשר מכוחן יש לראותם כבעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

משה (מוזי) ורטהיים

עורך דין, מוסמך במשפטים, בעל תעודה במינהל עסקים במגמת חשבונאות, משמש כמנהל עסקים ויושב ראש הדירקטוריון בחברה המרכזית לייצור משקאות קלים, דירקטור באלוני חץ נכסים והשקעות בע"מ, בחברות בקבוצת קשת בע"מ ובחברות נוספות.

אבי זיגלמן

בעל תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה ותואר שני בכלכלת עסקים עם התמחות במימון. בעל רישיון רואה חשבון. עוסק בייעוץ פיננסי ומשמש דירקטור בחברות שונות. שימש בעבר כשותף בכיר, ראש המחלקה המקצועית, במשרד רואי החשבון סומך-חייקין - KPMG.

מרדכי מאיר

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א. רואה חשבון. כתשע שנות עבודה במשרד סומך חייקין כרואה חשבון בכיר, דירקטור בחברות ציבוריות, יועץ לבעלי עניין בחברות ציבוריות. במהלך 10 השנים האחרונות מנכ"ל חברת הייעוץ מירב מנהלים בע"מ – התמחות בייעוץ ובייצוג לענפי נדל"ן וכספים, לגופים וחברות גדולות.

דב מישור

מוסמך בכלכלה, שימש בעבר מרצה במחלקה לכלכלה באוניברסיטת בן גוריון, משמש כדירקטור בבנק לאומי וכנשיא לשכת המסחר ישראל-אסיה, מכהן כדירקטור בחברות.

גדעון סיטרמן

רואה חשבון, לשעבר חבר רשות ניירות הערך, מנכ"ל משרד התחבורה, בעל ידע רחב בחשבונאות וכלכלה ובפיננסים.

אברהם (בייגה) שוחט

לשעבר שר האוצר, שר התשתיות הלאומיות, חבר כנסת, יושב ראש ועדת הכלכלה, יושב ראש ועדת הכספים, - במסגרת תפקידים אלו רכש מיומנויות והבנה בנושאים עסקיים ובדוחות כספיים.

יוסף שחק

בוגר חשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון, יועץ חשבונאי פיננסי בחברות פרטיות, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר נשיא לשכת רואי חשבון בישראל.

משה וידמן

בוגר כלכלה, בעל תואר שני במינהל עסקים, התמחות במימון, שימש כמנכ"ל בשתי חברות תעשייתיות, למעלה מ-25 שנים דירקטור בחברות מובילות, חבר בוועדות כספים וביקורת, שימש כיו"ר דירקטוריון במספר חברות.

הדירקטוריון (המשך)

יונתן קפלן

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון, בעל תואר שני במדעי המדינה, ובטחון לאומי, יועץ כלכלי, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר נציב מס הכנסה.

סבינה בירן

בוגרת מדעי המדינה וכלכלה, אוניברסיטת חיפה, בעלת תואר שני במנהל עסקים, שימשה כמנכ"ל בשתי חברות תעופה, דירקטורית בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר שימשה כיו"ר דירקטוריון בחברה תעשייתית.

נחשון יואב-אשר

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, בעל תואר שני במנהל עסקים עם התמחות באסטרטגיה, סמנכ"ל כספים, סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, יו"ר דירקטוריון ודירקטור בחברות פרטיות וציבוריות,

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, פרי שקידתם לקיום שירותי הבנק באחריות הראויה. הדירקטוריון מעריך את המאמצים המתמידים של המנהל הכללי, הנהלת הבנק ועובדיו להרחבת העסקים וחוג הלקוחות.

אליעזר יונס
מנהל כללי

יעקב פרי
יושב ראש הדירקטוריון

רמת גן, 25 במרץ 2012
ב' בניסן התשע"ב

סקירת ההנהלה על מצבה העסקי של הקבוצה ותוצאות פעילותה

תוכן העניינים

208	מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	תוספת א'
209	דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	תוספת ב'
211	שיעורי הכנסה והוצאה	תוספת ג'
216	חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	תוספת ד'
224	סיכון אשראי לפי ענפי משק	תוספת ה'
229	חשיפות למדינות זרות	תוספת ו'
232	מאזן מאוחד - מידע רב רבעוני	תוספת ז'
234	דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני	תוספת ח'

סקירת ההנהלה - תוספת א'
מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
 לסוף השנים 2011 - 2007
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2007	2008	2009	2010	2011	
נכסים					
10,701	11,038	11,011	12,614	15,972	מזומנים ופיקדונות בבנקים
6,145	9,259	7,643	7,449	8,432	ניירות ערך
5	12	307	247	136	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
77,126	91,989	98,483	110,511	120,966	אשראי לציבור ⁽²⁾⁽¹⁾
(2,806)	(3,066)	(3,234)	(3,471)	(1,638)	הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾⁽¹⁾
74,320	88,923	95,249	107,040	119,328	אשראי לציבור, נטו ⁽¹⁾
3	2	301	92	196	אשראי לממשלה
17	17	12	15	17	השקעות בחברות כלולות
1,246	1,476	1,522	1,546	1,616	בניינים וציוד
26	109	101	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽²⁾
2,298	3,385	1,491	3,449	3,437	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
556	738	839	765	1,025	נכסים אחרים ⁽³⁾⁽²⁾
95,317	114,959	118,476	133,304	150,246	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
75,290	91,779	95,021	105,991	119,236	פיקדונות הציבור
3,752	1,867	1,899	2,432	2,007	פיקדונות מבנקים
282	242	209	172	152	פיקדונות הממשלה
-	972	-	-	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
6,189	6,837	8,166	9,813	12,202	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
1,745	3,299	1,981	2,892	3,964	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
2,502	3,834	4,407	4,508	4,631	התחייבויות אחרות ⁽³⁾⁽²⁾
89,760	108,830	111,683	125,808	142,192	סך כל ההתחייבויות
5,557	5,781	6,447	7,130	7,666	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי ⁽³⁾⁽²⁾
-	348	346	366	388	זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾⁽²⁾
5,557	6,129	6,793	7,496	8,054	סך כל ההון
95,317	114,959	118,476	133,304	150,246	סך כל ההתחייבויות והון

- (1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 31 בדצמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתונים לתקופות קודמות.
- (2) מספרי השוואה סווגו מחדש על מנת להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור 1 ג. לדוחות הכספיים.
- (3) מספרי השוואה לשנים 2008-2010 הותאמו למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד.4. להלן.

סקירת ההנהלה - תוספת ב'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי
 לשנים שנסתיימו ב-31 בדצמבר 2007 - 2011
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2007	2008	2009	2010	2011	
2,026	2,289	2,385	2,959	3,242	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
228	395	375	473	338	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,798	1,894	2,010	2,486	2,904	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות תפעוליות ואחרות					
1,114	1,165	1,315	1,337	1,343	עמלות תפעוליות ⁽¹⁾
65	46	114	(1)	6	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
11	18	⁽¹⁾ 27	31	19	הכנסות אחרות
1,190	1,229	1,456	1,367	1,368	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות					
1,169	1,273	1,504	1,529	1,615	משכורות והוצאות נלוות ⁽²⁾
421	473	557	585	608	אחזקה ופחת בניינים וציוד
5	9	14	14	-	הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽³⁾
343	398	439	438	444	הוצאות אחרות ⁽³⁾
1,938	2,153	2,514	2,566	2,667	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,050	970	952	1,287	1,605	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
368	356	322	469	522	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ⁽²⁾
682	614	630	818	1,083	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(1)	(1)	(1)	-	1	חלק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעולות רגילות של חברות כוללות, לאחר השפעת מס
681	613	629	818	1,084	רווח נקי מפעולות רגילות:
681	613	629	818	1,084	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
-	(12)	(11)	(19)	(38)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
681	601	618	799	1,046	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
227	1	(2)	2	(2)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
רווח נקי:					
908	614	627	820	1,082	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
-	(12)	(11)	(19)	(38)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
908	602	616	801	1,044	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

- (1) מספרי ההשוואה סווגו מחדש.
 (2) מספרי ההשוואה לשנים 2009-2010 הותאמו למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד.4. להלן.
 (3) מספרי ההשוואה סווגו מחדש על מנת להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור 1 ג. לדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה - תוספת ב' (המשך)
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי
 לשנים שנסתיימו ב-31 בדצמבר 2007 - 2011
 סכומים מדווחים

2007	2008	⁽²⁾ 2009	⁽²⁾ 2010	2011	
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים ⁽¹⁾					
רווח בסיסי:					
3.08	2.70	2.77	3.58	4.66	רווח למניה מפעולות רגילות
1.03	0.01	(0.01)	0.01	(0.01)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
4.11	2.71	2.76	3.59	4.65	סך הכל
רווח מדולל:					
3.03	2.68	2.76	3.53	4.58	רווח למניה מפעולות רגילות
1.01	0.01	(0.01)	0.01	(0.01)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
4.04	2.69	2.75	3.54	4.57	סך הכל

(1) מניה בת 0.1 ש ערך נקוב.

(2) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז (2) להלן.

סקירת ההנהלה – תוספת ג' שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2010				2011			
שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)	
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון	
ב-%				ב-%			
מטבע ישראלי לא צמוד							
	3.65	2,225	60,949		4.51	3,395	75,255
		1,708	57,514			1,650	63,170
3.32		3,933	118,463	3.64		5,045	138,425
	(1.11)	(644)	58,143		(2.15)	(1,542)	71,551
		(1,572)	55,310			(1,445)	62,514
(1.95)		(2,216)	113,453	(2.22)		(2,987)	134,065
1.37	2.54			1.42	2.36		
מטבע ישראלי צמוד למדד							
	6.16	2,369	38,472		6.08	2,665	43,833
		175	3,890			137	4,283
6.01		2,544	42,362	5.82		2,802	48,116
	(5.85)	(1,836)	31,402		(5.87)	(1,974)	33,643
		(315)	8,603			(360)	9,510
(5.38)		(2,151)	40,005	(5.41)		(2,334)	43,153
0.63	0.31			0.41	0.21		

ראה הערות להלן.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה – תוספת ג' (המשך) שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2010				2011				
שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה	
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	
נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון		
ב-%				ב-%				
	(4.67)	(900)	19,260		10.54	2,020	19,166	מטבע חוץ ⁽⁵⁾
								נכסים ⁽³⁾
		(1)	1,265			308	2,642	השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(5,254)	46,132			2,635	52,894	נגזרים מגדרים
								נגזרים משובצים ו-ALM
(9.23)		(6,155)	66,657	6.65		4,963	74,702	סך הכל נכסים
	7.08	1,551	21,913		(8.64)	(2,067)	23,923	התחייבויות ⁽³⁾
								השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(35)	1,354			(386)	2,642	נגזרים מגדרים
		4,971	43,322			(2,025)	48,364	נגזרים משובצים ו-ALM
9.74		6,487	66,589	(5.98)		(4,478)	74,929	סך הכל התחייבויות
0.51	2.41			0.67	1.90			פער הריבית

ראה הערות להלן.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי ההכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה – תוספת ג' (המשך)

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו ⁽¹⁾

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		2010			2011		
שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)					
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון	נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	נגזרים	מימון	נגזרים ⁽⁴⁾
ב-%				ב-%			
סך הכל							
	3.11	3,694	118,681		5.84	8,080	138,254 ⁽³⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(1)	1,265			308	2,642
		(3,371)	107,536			4,422	120,347
							נגזרים משובצים ו-ALM
	0.14	322	227,482		4.90	12,808	261,243
סך הכל נכסים							
	(0.83)	(929)	111,458		(4.32)	(5,583)	129,117 ⁽³⁾
							התחייבויות כספיות שהניבו הוצאות מימון ⁽³⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(35)	1,354			(386)	2,642
		3,084	107,235			(3,830)	120,388
							נגזרים משובצים ו-ALM
	0.96	2,120	220,047		(3.88)	(9,799)	252,147
סך הכל התחייבויות							
	1.10	2.28			1.02	1.52	
פער הריבית							
		22				(181)	
							בגין אופציות
							בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל
							אופציות, נגזרים בגידור ב-ALM
		30				44	ונגזרים משובצים שהופרדו ⁽⁴⁾)
							עמלות מעסקי מימון והכנסות
		507				397	מימון אחרות ⁽⁶⁾
		(42)				(29)	הוצאות מימון אחרות
							רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין
		2,959				3,242	הפסדי אשראי
							הפרשה לחובות מסופקים (לרבות
		(473)				(338)	הוצאות בגין הפסדי אשראי)
		2,486				2,904	הוצאות בגין הפסדי אשראי

ראה הערות להלן.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי ההכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה – תוספת ג' (המשך) שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2010	2011	
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
		סך הכל
118,681	138,254	נכסים כספיים שהניב הכנסות מימון ⁽³⁾
2,275	3,136	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁵⁾
1,022	582	נכסים כספיים אחרים ⁽³⁾
(214)	(2,206)	הפרשה להפסדי אשראי
121,764	139,766	סך הכל הנכסים הכספיים
		סך הכל
111,458	129,117	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽³⁾
2,256	2,799	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁵⁾
1,856	1,731	התחייבויות כספיות אחרות ⁽³⁾
115,570	133,647	סך הכל ההתחייבויות הכספיות
6,194	6,119	סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
1,339	1,753	נכסים לא כספיים
262	293	התחייבויות לא כספיות
7,271	7,579	סך הכל האמצעים ההוניים

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (6) לרבות רווחים ממכירת השקעות באיגרות חוב מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי ההכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה – תוספת ג' (המשך) שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו (1)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

נומינלי (במיליוני \$ ארה"ב)

		2010			2011			
שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)						
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה	
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (2)	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (2)	
נגזרים (4)	נגזרים	מימון		נגזרים (4)	נגזרים	מימון		
ב-%				ב-%				
מטבע חוץ (5)								
	2.45	122	4,987		2.66	144	5,420	
נכסים (3)								
השפעת נגזרים (4)								
		7	339			19	738	
		160	12,371			180	14,781	
							ALM	
1.63		289	17,697	1.64		343	20,939	
סך הכל נכסים								
	(0.51)	(30)	5,831		(0.76)	(52)	6,847	
התחייבויות (3)								
השפעת נגזרים (4)								
		(16)	362			(37)	738	
		(148)	11,675			(143)	13,516	
							ALM	
(1.08)		(194)	17,868	(1.10)		(232)	21,101	
סך הכל התחייבויות								
0.55	1.94			0.54	1.90			
פער הריבית								

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי ההכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה - תוספת ד' חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד חמש שנים	מעל חמש שנים עד עשר שנים
------------------	--------------------------	-------------------------	---------------------	--------------------------

מטבע ישראלי לא צמוד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

ובגין נכסים פיננסיים מורכבים⁽²⁾

67,859	2,368	2,605	2,945	1,575	748
14,601	23,098	17,340	5,902	1,880	4,847
819	1,219	2,192	37	-	-
83,279	26,685	22,137	8,884	3,455	5,595

נכסים פיננסיים⁽¹⁾

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים

ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות⁽²⁾

59,353	5,418	6,116	4,740	2,395	397
17,308	20,319	13,936	5,837	2,253	5,375
1,042	1,995	2,773	50	-	-
77,703	27,732	22,825	10,627	4,648	5,772

התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

5,576	(1,047)	(688)	(1,743)	(1,193)	(177)
5,576	4,529	3,841	2,098	905	728

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר

החשיפה המצטברת במגזר

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) מכשירים אשר מוינו לתקופות לפי משך החיים הממוצע האפקטיבי של כל מכשיר, מאחר ולא ניתן לשקף את החשיפה לריבית שלהם באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון תזרימי מזומנים או למועד חידוש הריבית הקרוב.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (4) סווג מחדש.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל שווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי (ביאור 20 3) בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 20 2) לדוח הכספי. לפרטים בדבר השפעת הנחות פירעונות מוקדמים על המח"מ ועל השווי ההוגן, ראה לעיל בפרק ניהול הסיכונים בדוח הדירקטוריון.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגין (ביאור 20 3) לדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שבוצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החוזה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. המכשירים בהם לא ניתן לשקף באופן סביר את החשיפה לסיכון ריבית על ידי פריסה לתקופות החזיות המתאימות, מסתכמים להיקף שאינו מהותי.

2010			2011			ללא	מעל	מעל
משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשר עד עשרים שנים
0.40	4.14	⁽⁴⁾ 68,021	0.46	4.37	79,054	511	-	443
1.01		70,088	1.10		67,668	-	-	-
0.09		2,165	0.68		4,267	-	-	-
0.70		⁽⁴⁾140,274	0.75		150,989	511	-	443
0.30	3.26	67,310	0.41	2.75	78,478	-	(56)	115
1.13		66,520	1.42		65,125	-	-	97
0.14		2,899	0.56		5,860	-	-	-
0.70		136,729	0.86		149,463	-	(56)	212
		⁽⁴⁾ 3,545			1,526	511	56	231
					1,526	1,526	1,015	959

סקירת ההנהלה - תוספת ד' (המשך) חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלושה שנים	מעל שלושה עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים ⁽²⁾					
900	2,377	11,138	14,073	10,987	5,682
-	16	1,164	1,516	507	1,760
900	2,393	12,302	15,589	11,494	7,442
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות ⁽²⁾					
1,370	1,349	6,832	9,085	7,321	6,750
634	2,527	3,192	2,589	486	1,314
2,004	3,876	10,024	11,674	7,807	8,064
מכשירים פיננסיים, נטו					
(1,104)	(1,483)	2,278	3,915	3,687	(622)
(1,104)	(2,587)	(309)	3,606	7,293	6,671

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) מכשירים אשר מוינו לתקופות לפי משך החיים הממוצע האפקטיבי של כל מכשיר, מאחר ולא ניתן לשקף את החשיפה לריבית שלהם באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון תזרימי מזומנים או למועד חידוש הריבית הקרוב.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל שווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי (ביאור 20 3) בדוח הכספי, בעקבות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 20 2) בדוח הכספי. לפרטים בדבר השפעת הנחות פירעונות מוקדמים על המח"מ ועל השווי ההוגן, ראה לעיל בפרק ניהול הסיכונים בדוח הדירקטוריון.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו (ביאור 20 3) לדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החזרה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. המכשירים בהם לא ניתן לשקף באופן סביר את החשיפה לסיכון ריבית על ידי פריסה לתקופות החזיות המתאימות, מסתכמים להיקף שאינו מהותי.

2010			2011			ללא	מעל	מעל
מסך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	מסך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
3.28	2.84	42,760	3.11	3.10	46,950	233	9	1,551
3.06		3,894	4.17		4,963	-	-	-
3.26		46,654	3.21		51,913	233	9	1,551
4.74	2.64	34,820	4.19	2.44	36,180	2	354	3,117
1.44		8,701	1.63		10,742	-	-	-
4.08		43,521	3.60		46,922	2	354	3,117
		3,133			4,991	231	(345)	(1,566)
					4,991	4,991	4,760	5,105

סקירת ההנהלה - תוספת ד' (המשך) חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים שנה	מעל שלושה עד שלושה שנים	מעל חודש עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע חוץ⁽⁴⁾					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
מבגין נכסים פיננסיים מורכבים⁽²⁾					
10,104	6,474	1,639	355	1,411	452
27,513	15,402	5,263	2,233	1,251	3,909
1,625	2,082	2,977	188	-	-
39,242	23,958	9,879	2,776	2,662	4,361
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים					
ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות⁽²⁾					
13,675	7,674	3,643	(198)	(61)	16
19,783	11,728	12,710	2,487	2,244	4,305
1,082	1,207	2,400	170	-	-
34,540	20,609	18,753	2,459	2,183	4,321
סך הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
4,702	3,349	(8,874)	317	479	40
4,702	8,051	(823)	(506)	(27)	13

הערות ספציפיות:

- למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- מכשירים אשר מוינו לתקופות לפי משך החיים הממוצע האפקטיבי של כל מכשיר, מאחר ולא ניתן לשקף את החשיפה לריבית שלהם באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון תזרימי מזומנים או למועד חידוש הריבית הקרוב.
- ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- לרבות מטבעי ישראל צמוד למטבע חוץ.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל שווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 3) בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 2) לדוח הכספי. לפרטים בדבר השפעת הנחות פירעונות מוקדמים על המח"מ ועל השווי הוגן, ראה לעיל בפרק ניהול הסיכונים בדוח הדירקטוריון.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 3) לדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החוזה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. המכשירים בהם לא ניתן לשקף באופן סביר את החשיפה לסיכון ריבית על ידי פריסה לתקופות החזיות המתאימות, מסתכמים להיקף שאינו מהותי.

2010			2011			ללא	מעל	מעל
מסך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	מסך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
0.67	2.72	19,593	0.71	3.20	20,644	155	11	43
1.09		59,622	1.68		55,682	-	-	111
0.37		3,777	0.72		6,872	-	-	-
0.96		82,992	1.36		83,198	155	11	154
0.35	1.16	21,986	0.22	1.67	24,764	-	-	15
1.13		58,497	1.39		53,368	-	-	111
0.32		2,394	0.88		4,859	-	-	-
0.90		82,877	1.01		82,991	-	-	126
		115			207	155	11	28
					207	207	52	41

סקירת ההנהלה - תוספת ד' (המשך) חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים שנה	מעל שלושה עד שלושה שנים	מעל חמש עד עשר שנים
------------------------	--------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	---------------------------

לא כספי

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים
ובגין נכסים פיננסיים מורכבים ⁽²⁾

37	(62)	-	-	-
37	(62)	-	-	-

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים
ובגין נכסים פיננסיים מורכבים ⁽²⁾

78,863	11,219	15,382	17,373	13,973	6,882
42,114	38,516	23,767	9,651	3,638	10,516
2,481	3,239	5,169	225	-	-
123,458	52,974	44,318	27,249	17,611	17,398

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים
ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות ⁽²⁾

74,398	14,441	16,591	13,627	9,655	7,163
37,725	34,574	29,838	10,913	4,983	10,994
2,124	3,202	5,173	220	-	-
114,247	52,217	51,602	24,760	14,638	18,157

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

9,211	757	(7,284)	2,489	2,973	(759)
9,211	9,968	2,684	5,173	8,146	7,387

סך הכל החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

סך הכל החשיפה המצטברת

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) מכשירים אשר מיינו לתקופות לפי משך החיים הממוצע האפקטיבי של כל מכשיר, מאחר ולא ניתן לשקף את החשיפה לריבית שלהם באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון תזרימי מזומנים או למועד חידוש הריבית הקרוב.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (4) סווג מחדש.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל שווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 20 3) בדוח הכספי, בעקבות הנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 20 2) לדוח הכספי. לפרטים בדבר השפעת הנחות פירעונות מוקדמים על המח"מ ועל השווי הוגן, ראה לעיל בפרק ניהול הסיכונים בדוח הדירקטוריון.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 20 3) לדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החוזה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. המכשירים בהם לא ניתן לשקף באופן סביר את החשיפה לסיכון ריבית על ידי פריסה לתקופות החוזיות המתאימות, מסתכמים להיקף שאינו מהותי.

2010			2011			ללא	מעל	מעל
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשר עד עשרים שנים
בשנים באחוזים			בשנים באחוזים					
		11			(25)	-	-	-
		11			(25)	-	-	-
1.38	3.50	⁽⁴⁾ 130,374	1.34	3.80	146,648	899	20	2,037
1.11		133,604	1.47		128,313	-	-	111
0.27		5,953	0.70		11,114	-	-	-
1.22		⁽⁴⁾ 269,931	1.38		286,075	899	20	2,148
1.56	2.71	124,116	1.35	2.48	139,422	2	298	3,247
1.15		133,718	1.43		129,235	-	-	208
0.22		5,293	0.70		10,719	-	-	-
1.32		263,127	1.36		279,376	2	298	3,455
		⁽⁴⁾ 6,804			6,699	897	(278)	(1,307)
					6,699	6,699	5,802	6,080

סקירת ההנהלה - תוספת ה' סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי לציבור							
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾				סיכון אשראי מאזני			
ערביות והתחייבויות				שווי הוגן	איגרות		
עסקאות	אחרות על חשבון	לקוחות	סך הכל	נגזרים	חוב ⁽⁶⁾	אשראי	
סך הכל	עתידיית						
207	3	204	611	2	-	609	חקלאות
3,805	322	3,483	6,431	191	94	6,146	תעשייה
13,516	9	13,507	8,242	6	37	8,199	בינוי ונדל"ן ⁽⁷⁾
1,167	554	613	503	76	48	379	חשמל ומים
1,868	48	1,820	6,785	38	-	6,747	מסחר
134	1	133	294	1	-	293	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
363	11	352	901	11	-	890	תחבורה ואחסנה
995	22	973	1,519	7	23	1,489	תקשורת ושירותי מחשב
9,588	918	8,670	6,794	951	22	5,821	שירותים פיננסיים
582	11	571	3,695	14	-	3,681	שירותים עסקיים אחרים
598	246	352	913	5	-	908	שירותים ציבוריים וקהילתיים
3,606	-	3,606	70,744	-	-	70,744	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
9,311	15	9,296	12,253	9	-	12,244	אנשים פרטיים - אחר
45,740	2,160	43,580	119,685	1,311	224	118,150	סך הכל
333	4	329	2,838	7	15	2,816	בגין פעילות לזוים בחוץ לארץ
46,073	2,164	43,909	122,523	1,318	239	120,966	סך הכל סיכון אשראי לציבור
							חשיפות סיכון אשראי שאינן
							בגין הציבור:
2,980	2,688	292	4,516	1,420	551	2,545	תאגידיים בנקאיים
190	-	190	20,338	-	7,496	12,842	ממשלה
49,243	4,852	44,391	147,377	2,738	8,286	136,353	סך הכל סיכון אשראי
							סיכון אשראי לציבור שנכלל בענפי המשק השונים:
1,122	650	472	1,263	187	-	1,076	תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾
30	-	30	183	-	-	183	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

- (1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313 כפי שתוקנה בשנת 2011. מספרי השוואה הוצגו בהתאם להוראה 313 טרם תיקונה.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין הציבור שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידיים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידיים בשליטתו.
- (6) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 136 מיליוני שקלים חדשים.
- (7) כולל הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך 2,870 מיליוני שקלים חדשים (1,342 סיכון אשראי מאזני ו-1,528 סיכון אשראי חוץ מאזני).

			סיכון אשראי לציבור			
			בסיכון אשראי לציבור נכלל:			
			הפסדי אשראי ⁽³⁾			
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאה שנתית בגין הפסדי אשראי לשנת 2011	אשראי לציבור פגום	סיכון אשראי בעייתי ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל לציבור	
4	12	7	5	10	818	
101	93	59	159	219	10,236	
150	39	40	458	840	21,758	
6	-	-	-	1	1,670	
83	60	89	101	169	8,653	
3	5	8	5	18	428	
6	5	1	5	10	1,264	
23	5	5	15	18	2,514	
259	113	(77)	713	345	16,382	
60	24	114	67	532	4,277	
7	18	(7)	22	69	1,511	
873	57	2	-	1,712	74,350	
167	84	88	51	233	21,564	
1,742	515	329	1,601	4,176	165,425	
10	22	4	21	23	3,171	
1,752	537	333	1,622	4,199	168,596	
14	-	6	4	4	7,746	
-	-	(1)	-	-	20,528	
1,766	537	338	1,626	4,203	196,620	
7	24	(8)	19	26	2,385	
-	-	-	-	16	213	

סקירת ההנהלה - תוספת ה' (המשך) סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2010

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ההוצאה השנתית בגין הפרשה	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾					סיכון אשראי מאזני					ההוצאה השנתית בגין הפרשה
	סיכון אשראי כולל לציבור	ספציפית לחובות מסופקים ⁽²⁾	ייתרת חובות בעייתיים ⁽²⁾	ערביות והתחייבויות אחרות	עסקאות עתידיות	על חשבון לקוחות	שווי הוגן נגזרים	איגרות חוב ⁽⁵⁾	אשראי		
	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל		
13	-	814	208	2	206	606	-	-	606	חקלאות	
229	11	10,168	4,846	357	4,489	5,322	32	18	5,272	תעשייה	
1,233	1	19,676	12,476	22	12,454	7,200	4	45	7,151	בינוי ונדל"ן ⁽⁶⁾	
1	2	1,804	1,216	261	955	588	244	24	320	חשמל ומים	
173	21	7,960	2,314	162	2,152	5,646	16	-	5,630	מסחר	
37	2	319	79	-	79	240	-	-	240	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	
35	1	1,451	600	82	518	851	29	-	822	תחבורה ואחסנה	
20	3	1,991	398	88	310	1,593	16	24	1,553	תקשורת ושירותי מחשב	
650	357	17,001	9,616	2,107	7,509	7,385	1,153	44	6,188	שירותים פיננסיים ⁽⁷⁾	
224	4	4,119	1,013	50	963	3,106	4	-	3,102	שירותים עסקיים אחרים	
94	1	1,237	355	3	352	882	-	-	882	שירותים ציבוריים וקהילתיים	
877	(3)	65,526	4,686	-	4,686	60,840	-	-	60,840	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר	
504	64	20,196	8,766	67	8,699	11,430	28	-	11,402	אנשים פרטיים - אחר ⁽⁷⁾	
4,090	464	152,262	46,573	3,201	43,372	105,689	1,526	155	104,008	סך הכל	
96	7	3,758	501	70	431	3,257	10	-	3,247	בגן פעילות לווים בחוץ לארץ	
4,186	471	156,020	47,074	3,271	43,803	108,946	1,536	155	107,255	סך הכל סיכון אשראי לציבור	
										חשיפות סיכון אשראי שאינן בגין הציבור:	
26	-	15,763	11,664	11,268	396	4,150	1,843	743	1,564	תאגידים בנקאיים	
-	-	17,328	280	-	280	17,048	-	6,658	10,390	ממשלה	
4,212	471	189,111	59,018	14,539	44,479	130,094	3,379	7,556	119,209	סך הכל סיכון אשראי	
										סיכון אשראי לציבור שנכלל בענפי המשק השונים:	
79	(6)	1,771	558	10	548	1,213	-	-	1,213	תנועות ההתיישבות ⁽³⁾	
37	-	192	25	-	25	167	-	-	167	רשויות מקומיות ⁽⁴⁾	

(1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(2) יתרת חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(3) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.

(4) לרבות תאגידים בשליטתו.

(5) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 247 מיליוני שקלים חדשים.

(6) כולל הלוואות לדיר שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך 2,394 מיליוני שקלים חדשים (969 סיכון אשראי מאזני ו-1,425 סיכון אשראי חוץ מאזני).

(7) הוצג מחדש.

הערה: סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת ההנהלה - תוספת ה' (המשך) סיכון אשראי לפי ענפי משק - יתרות ממוצעות - מאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾			סיכון אשראי מאזני				סיכון אשראי	
	סך הכל	עסקאות עתידיות	ערביות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות	סך הכל	שווי הוגן נגזרים	איגרות חוב ⁽⁵⁾	אשראי		
824	208	4	204	616	1	-	615	חקלאות	
10,578	4,432	392	4,040	6,146	85	52	6,009	תעשייה	
20,715	13,083	21	13,062	7,632	4	41	7,587	בינוי ונדל"ן	
1,782	1,307	321	986	475	152	21	302	חשמל ומים	
8,378	2,371	176	2,195	6,007	27	-	5,980	מסחר	
382	110	6	104	272	6	-	266	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	
1,420	546	67	479	874	17	-	857	תחבורה ואחסנה	
2,173	625	74	551	1,548	13	20	1,515	תקשורת ושירותי מחשב	
17,645	10,252	2,146	8,106	7,393	980	27	6,386	שירותים פיננסיים	
4,101	796	57	739	3,305	6	-	3,299	שירותים עסקיים אחרים	
1,286	398	127	271	888	9	-	879	שירותים ציבוריים וקהילתיים	
70,472	3,806	-	3,806	66,666	-	-	66,666	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר	
21,106	9,224	36	9,188	11,882	18	-	11,864	אנשים פרטיים - אחר	
160,862	47,158	3,427	43,731	113,704	1,318	161	112,225	סך הכל	
3,363	449	58	391	2,914	9	6	2,899	בגן פעילות לווים בחוץ לארץ	
164,225	47,607	3,485	44,122	116,618	1,327	167	115,124	סך הכל סיכון אשראי לציבור	
-	-	-	-	-	-	-	-	חשיפות סיכון אשראי שאינן בגין הציבור:	
14,151	9,488	9,178	310	4,663	1,789	670	2,204	תאגידים בנקאיים	
18,398	221	-	221	18,178	-	5,859	12,319	ממשלה	
196,774	57,316	12,663	44,653	139,459	3,116	6,696	129,647	סך הכל סיכון אשראי	
-	-	-	-	-	-	-	-	סיכון אשראי לציבור שנכלל בענפי המשק השונים:	
1,795	618	143	475	1,177	40	-	1,137	תנועות ההתיישבות ⁽³⁾	
206	31	-	31	175	-	-	175	רשויות מקומיות ⁽⁴⁾	

(1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(2) יתרת חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(3) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.

(4) לרבות תאגידים בשליטתו.

(5) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 136 מיליוני שקלים חדשים.

סקירת ההנהלה - תוספת ה' (המשך) סיכון אשראי לפי ענפי משק - יתרות ממוצעות - מאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾			סיכון אשראי מאזני				
	סך הכל	עסקאות עתידיות	ערביות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות	סך הכל	שווי הוגן נגזרים	איגרות חוב ⁽⁵⁾	אשראי	
839	219	2	217	620	-	-	620	חקלאות
9,978	4,436	416	4,020	5,542	64	15	5,463	תעשייה
17,843	10,716	88	10,628	7,127	26	43	7,058	בניין ונדל"ן
1,524	978	215	763	546	175	57	314	חשמל ומים
7,754	2,521	208	2,313	5,233	22	-	5,211	מסחר
311	78	5	73	233	1	-	232	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
1,394	568	136	432	826	43	-	783	תחבורה ואחסנה
1,703	507	95	412	1,196	21	19	1,156	תקשורת ושירותי מחשב
15,556	8,632	1,534	7,098	6,924	485	45	6,394	שירותים פיננסיים ⁽⁶⁾
3,950	960	55	905	2,990	6	-	2,984	שירותים עסקיים אחרים
1,178	367	6	361	811	-	-	811	שירותים ציבוריים וקהילתיים
59,766	3,765	-	3,765	56,001	-	-	56,001	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
19,970	8,932	76	8,856	11,038	38	-	11,000	אנשים פרטיים - אחר ⁽⁶⁾
141,766	42,679	2,836	39,843	99,087	881	179	98,027	סך הכל
3,817	537	106	431	3,280	76	1	3,203	בגן פעילות לווים בחוץ לארץ
145,583	43,216	2,942	40,274	102,367	957	180	101,230	סך הכל סיכון אשראי לציבור
								חשיפות סיכון אשראי שאינן בגין הציבור:
13,994	9,963	9,551	412	4,031	1,331	869	1,831	תאגידים בנקאיים
15,689	302	-	302	15,387	-	7,067	8,320	ממשלה
175,266	53,481	12,493	40,988	121,785	2,288	8,116	111,381	סך הכל סיכון אשראי
								סיכון אשראי לציבור שנכלל בענפי המשק השונים:
1,912	649	26	623	1,263	3	-	1,260	תנועות ההתיישבות ⁽³⁾
187	30	-	30	157	-	-	157	רשויות מקומיות ⁽⁴⁾

(1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(2) יתרת חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים ליכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(3) קבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.

(4) לרבות תאגידים בשליטתו.

(5) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 190 מיליוני שקלים חדשים.

(6) סוג מחדש.

הערה: סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת ההנהלה - תוספת ו' חשיפות למדינות זרות - מאוחד (1)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק א' - מידע בדבר סך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמוך:

ליום 31 בדצמבר 2011

חשיפה מאזנית (2)		חשיפה חוץ מאזנית (3)(2)											
המדינה	חשיפה מאזנית מעבר לגבול לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה											
		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית			
		מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה
		מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה
		מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה	מזרח אסיה
ארצות הברית	-	1,006	969	1,116	1,116	-	1,116	1,116	969	1,006	-	1,006	969
בריטניה	-	670	919	652	320	332	320	652	919	670	-	670	919
אחרות	-	1,428	1,808	-	-	-	-	-	1,808	1,428	-	1,428	1,808
סך כל החשיפות למדינות זרות	-	3,104	3,696	1,768	1,436	332	1,436	1,768	3,696	3,104	-	3,104	3,696
מזרח אסיה	-	61	247	-	-	-	-	-	247	61	-	61	247
LDC	-	216	92	270	8	1	308	-	270	216	-	216	92
מזרח אסיה	-	3	11	77	-	-	14	-	77	3	-	3	11
חשופות למדינות זרות	-	11	92	270	8	1	308	-	270	216	-	216	92

* החשיפה החוץ מאזנית היא לספרד. לאחר תאריך המאזן נסגרה החשיפה החוץ מאזנית במלואה.

החשיפה המוצגת לעיל מייצגת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, חשיפות על בסיס סיכון סופי. הצד הנושא בסיכון הסופי הוא אדם, עסק, מוסד או מכשיר כלשהו המספק לבנק "חיזוקי אשראי", כגון ערבויות, בטחונות, חוזי ביטוח ונגזרי אשראי. כאשר לא קיים "חיזוק אשראי", אזי הצד הנושא בסיכון הסופי הוא החייב עצמו.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות מזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים ליניקי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) הבנק החל ביישום הוראת הדיווח לציבור בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי החל מיום 1 בינואר 2011 בדרך של יישום למפרע, אי לכך הנתונים בגין תקופות קודמות אינם ברי השוואה לנתוני התקופה השוטפת. לפרטים ראה ביאור 1 כ"ד וביאור 4 לדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה – תוספת ו' (המשך) חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2010

חשיפה מאזנית												חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾																																							
חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים						חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים						חשיפה מאזנית מעבר לגבול המדינה																																							
חשיפה מאזנית						חשיפה מאזנית						חשיפה מאזנית מעבר לגבול המדינה																																							
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						חשיפה מאזנית מעבר לגבול						חשיפה מאזנית מעבר לגבול המדינה																																							
מזה: סכונ אשראי חוץ-מאזני בעייתי						חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי בגין התחייבויות התחייבויות מקומיות						חשיפה מאזנית מעבר לגבול המדינה																																							
מזה: סכונ אשראי חוץ-מאזני בעייתי						חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי בגין התחייבויות התחייבויות מקומיות						חשיפה מאזנית מעבר לגבול המדינה																																							
מזה: סכונ אשראי חוץ-מאזני בעייתי						חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי בגין התחייבויות התחייבויות מקומיות						חשיפה מאזנית מעבר לגבול המדינה																																							
מזה: סכונ אשראי חוץ-מאזני בעייתי						חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי בגין התחייבויות התחייבויות מקומיות						חשיפה מאזנית מעבר לגבול המדינה																																							
מזה: סכונ אשראי חוץ-מאזני בעייתי						חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי בגין התחייבויות התחייבויות מקומיות						חשיפה מאזנית מעבר לגבול המדינה																																							
מזה: סכונ אשראי חוץ-מאזני בעייתי						חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי בגין התחייבויות התחייבויות מקומיות						חשיפה מאזנית מעבר לגבול המדינה																																							
610	1,167	-	2,664	42	2,793	1016	2,373	3,389	977	800	-	ארצות הברית	495	283	1	1,860	7	1,067	289	249	538	497	281	-	בריטניה	34	612	-	1,645	1	646	-	-	-	10	636	-	גרמניה	944	1,748	7	2,415	58	2,692	-	-	-	1,886	806	-	אחרות
2,083	3,810	8	8,584	108	7,198	1,305	2,622	3,927	3,370	2,523	-	סך הכל החשיפות למדינות זרות	126	198	4	224	10	324	-	-	-	269	55	-	סך כל החשיפות למדינות LDC	-	90	2	73	10	90	-	-	-	12	78	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד ואירלנד													

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

חלק ב' - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מהון, לפי הנמוך:

ליום 31 בדצמבר 2011

חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית
393	892
585	793
978	1,685

ליום 31 בדצמבר 2010

חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית
291	998

סקירת ההנהלה – תוספת ו' (המשך) חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק ג'- מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות
א. תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
78	60	18	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
(78)	(60)	(18)	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
-	-	-	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
167	61	72	34	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
(89)	(1)	(54)	(34)	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
78	60	18	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

סקירת ההנהלה - תוספת ז' מאזנים מאוחדים - מידע רב-רבעוני

לסוף כל רבעון בשנת 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
14,669	15,477	16,987	15,972	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,726	5,431	5,879	8,432	ניירות ערך
173	99	34	136	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
111,742	114,700	119,328	120,966	אשראי לציבור
(2,351)	(2,309)	(1,708)	(1,638)	הפרשה להפסדי אשראי
109,391	112,391	117,620	119,328	אשראי לציבור, נטו ⁽¹⁾
96	106	146	196	אשראי לממשלה
16	16	17	17	השקעות בחברות כלולות
1,550	1,551	1,588	1,616	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,224	2,911	3,426	3,437	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,253	1,163	1,093	1,025	נכסים אחרים ⁽²⁾
136,185	139,232	146,877	150,246	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
109,029	111,496	116,497	119,236	פיקדונות הציבור
2,306	1,903	1,874	2,007	פיקדונות מבנקים
166	157	162	152	פיקדונות הממשלה
10,284	11,301	12,501	12,202	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,500	2,261	3,586	3,964	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,658	4,610	4,521	4,631	התחייבויות אחרות
128,943	131,728	139,141	142,192	סך כל ההתחייבויות
6,886	7,139	7,359	7,666	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
356	365	377	388	זכויות שאינן מקנות שליטה
7,242	7,504	7,736	8,054	סך כל ההון
136,185	139,232	146,877	150,246	סך כל ההתחייבויות וההון

סקירת ההנהלה - תוספת ז' (המשך)

מאזנים מאוחדים - מידע רב-רבעוני

לסוף כל רבעון בשנת 2010

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
8,778	11,929	9,801	12,614	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,591	7,411	8,273	7,449	ניירות ערך
257	34	107	247	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
100,276	104,319	106,858	110,511	אשראי לציבור ⁽²⁾⁽¹⁾
(3,247)	(3,312)	(3,365)	(3,471)	הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾⁽¹⁾
97,029	101,007	103,493	107,040	אשראי לציבור, נטו ⁽¹⁾
237	1	67	92	אשראי לממשלה
13	13	13	15	השקעות בחברות כלולות
1,513	1,492	1,491	1,546	בניינים וציוד
97	94	90	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽²⁾
1,863	2,621	2,278	3,449	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
723	819	795	765	נכסים אחרים ⁽³⁾⁽²⁾
120,101	125,421	126,408	133,304	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
96,648	101,629	101,204	105,991	פיקדונות הציבור
1,822	1,498	1,712	2,432	פיקדונות מבנקים
199	195	191	172	פיקדונות הממשלה
7,944	7,978	9,116	9,813	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,078	2,659	2,680	2,892	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
4,416	4,290	4,266	4,508	התחייבויות אחרות ⁽³⁾⁽²⁾
113,107	118,249	119,169	125,808	סך כל ההתחייבויות
6,642	6,814	6,877	7,130	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי ⁽³⁾⁽²⁾
352	358	362	366	זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾⁽²⁾
6,994	7,172	7,239	7,496	סך כל ההון
120,101	125,421	126,408	133,304	סך כל ההתחייבויות והון

- (1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 31 בדצמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתונים לתקופות קודמות.
- (2) הנתונים סווגו מחדש על מנת להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור ג. לדוחות הכספיים.
- (3) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד.4. להלן.

**סקירת ההנהלה - תוספת ח'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-רבעוני
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2011
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)**

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
752	795	877	818	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
54	80	142	62	הוצאות בגין הפסדי אשראי
698	715	735	756	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות תפעוליות ואחרות
351	336	331	325	עמלות תפעוליות
-	3	1	2	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
7	2	3	7	הכנסות אחרות
358	341	335	334	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
				הוצאות תפעוליות ואחרות
421	394	389	411	משכורות והוצאות נלוות
148	152	155	153	אחזקה ופחת בניינים וציוד
-	-	-	-	הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
104	109	106	125	הוצאות אחרות ⁽¹⁾
673	655	650	689	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
383	401	420	401	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
137	138	154	93	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
246	263	266	308	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
				חלק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
1	-	-	-	רווח נקי מפעולות רגילות:
-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
247	263	266	308	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(8)	(10)	(11)	(9)	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
239	253	255	299	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	(1)	-	-	רווח נקי:
246	262	266	308	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(8)	(10)	(11)	(9)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
238	252	255	299	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
				רווח למניה רגילה בשקלים חדשים⁽¹⁾
				רווח בסיסי:
1.06	1.12	1.12	1.32	רווח נקי מפעולות רגילות
(0.01)	(0.01)	-	-	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
1.05	1.11	1.12	1.32	סך הכל
				רווח מדולל:
1.03	1.09	1.11	1.30	רווח נקי מפעולות רגילות
(0.01)	(0.01)	-	-	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
1.02	1.08	1.11	1.30	סך הכל

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

סקירת ההנהלה - תוספת ח' (המשך)
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-רבעוני
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2010
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
630	714	735	880	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
57	122	102	192	הוצאות בגין הפסדי אשראי
573	592	633	688	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות תפעוליות ואחרות				
332	332	325	348	עמלות תפעוליות ⁽¹⁾
(1)	1	-	(1)	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
9	9	10	3	הכנסות אחרות ⁽¹⁾
340	342	335	350	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות				
381	362	382	404	משכורות והוצאות נלוות ⁽²⁾
143	147	146	149	אחזקה ופחת בניינים וציוד
4	3	4	3	הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽³⁾
103	107	96	132	הוצאות אחרות ⁽³⁾
631	619	628	688	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
282	315	340	350	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
108	110	127	124	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ⁽²⁾
174	205	213	226	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	-	(1)	1	חלק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי מפעולות רגילות:				
174	205	212	227	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
(4)	(4)	(6)	(5)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
170	201	206	222	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
1	(1)	2	-	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
רווח נקי:				
175	204	214	227	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
(4)	(4)	(6)	(5)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
171	200	208	222	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים⁽⁴⁾				
רווח בסיסי:				
0.77	0.90	0.93	0.99	רווח נקי מפעולות רגילות
-	(0.01)	0.01	-	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
0.77	0.89	0.94	0.99	סך הכל
רווח מדולל:				
0.75	0.89	0.92	0.97	רווח נקי מפעולות רגילות
-	(0.01)	0.01	-	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
0.75	0.88	0.93	0.97	סך הכל

(1) סווג מחדש.

(2) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור ד.4. להלן.

(3) מספרי ההשוואה סווגו מחדש על מנת להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור ג. לדוחות הכספיים.

(4) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הצהרה (Certification)

אני, אליעזר יונס, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2011 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אליעזר יונס
מנהל כללי

25 במרץ 2012
ב' בניסן התשע"ב

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2011 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב
סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי

25 במרץ 2012
ב' בניסן התשע"ב

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2011 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זר ושות', כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 240 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011.

מנחם אביב
 סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי

אליעזר יונס
 מנהל כללי

יעקב פרי
 יושב ראש הדירקטוריון

רמת גן, 25 במרץ 2012
 ב' בניסן התשע"ב

דוחות כספיים

תוכן העניינים

240	דין וחשבון רואי החשבון המבקרים - בקרה פנימית על דיווח כספי
242	דין וחשבון רואי החשבון המבקרים
243	מאזן
244	דוח רווח והפסד
246	דוח על השינויים בהון
250	דוח על תזרימי המזומנים
253	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן ורווחיהן מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכלולים באיחוד מהווים כ-7.69% ו-10.72%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2011 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי החשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כלה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, בדיקה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי והכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים -בנסיבות

משרד ראשי - תל אביב	משרד רמת-גן	משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר שבע	משרד אילת
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 67021 16593 ת.ד. תל אביב, 61164	הרקון 6 רמת-גן, 52521	שרי ישראל 12 ירושלים, 94390	מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 31055	פארק תעשיית עומר, כנין 10, ת.ד. 1369 עומר, 84965	המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 88104
טלפון: 03-6085555 פקס: 03-6094022 info@deloitte.co.il	טלפון: 03-7551500 פקס: 03-5759955 info-rmatgan@deloitte.co.il	טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eilat@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity.

Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים של הבנק והמאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011, והדוח שלנו מיום 25 במרץ 2012 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפניית תשומת הלב בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

בריטמן אלמגור זהר ושות' רואי חשבון

תל אביב, 25 במרץ 2012
ב' בניסן התשע"ב

משרד ראשי - תל אביב	משרד רמת-גן	משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר שבע	משרד אילת
מרכז עזריאלי 1	הריקון 6	שרי ישראל 12	מעלה השחרור 5	פארק תעשיית עומר,	המרכז העירוני
תל אביב, 67021	רמת-גן, 52521	ירושלים, 94390	ת.ד. 5648	בניין 10, ת.ד. 1369	ת.ד. 583
ת.ד. 16593			חיפה, 31055	עומר, 84965	אילת, 88104
תל אביב, 61164					
טלפון: 03-6085555	טלפון: 03-7551500	טלפון: 02-5018888	טלפון: 04-8607333	טלפון: 08-6909500	טלפון: 08-6375676
פקס: 03-6094022	פקס: 03-5759955	פקס: 02-5374173	פקס: 04-8672528	פקס: 08-6909600	פקס: 08-6371628
info@deloitte.co.il	info-ramatgan@deloitte.co.il	info-jer@deloitte.co.il	info-haifa@deloitte.co.il	info-beersheva@deloitte.co.il	info-eilat@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity.

Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-7.69% ו-7.52% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, ורווחיהן מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכלולים בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהווים כ-10.72%, 8.85% ו-9.87% מכלל הרווח המאוחד מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2011, 2010 ו-2009, בהתאמה. כמו-כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות שההשקעה בהן בסך 15 מיליון שקלים חדשים לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסויימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק ובמיוחד לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 11.ד19 א-ה. ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 25 במרץ, 2012 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

בריטמן אלמגור זהר ושות' רואי חשבון

תל אביב, 25 במרץ 2012
ב' בניסן התשע"ב

משרד ראשי - תל אביב	משרד רמת-גן	משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר שבע	משרד אילת
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 67021 ת.ד. 16593 תל אביב, 61164	הריקון 6 רמת-גן, 52521	שרי ישראל 12 ירושלים, 94390	מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 31055	פארק תעשיית עומר, בניין 10, ת.ד. 1369 נומר, 84965	המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 88104
טלפון: 03-6085555 פקס: 03-6094022 info@deloitte.co.il	טלפון: 03-7551500 פקס: 03-5759955 info-ramatgan@deloitte.co.il	טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eilat@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity.

Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

מאזן - מאוחד ושל הבנק - ליום 31 בדצמבר

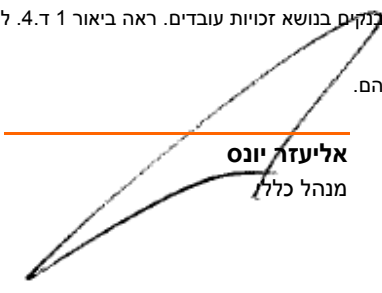
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		ביאור	
2010	2011	2010	2011		
נכסים					
10,284	12,874	12,614	15,972	2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,120	5,730	7,449	8,432	3,15	ניירות ערך
247	136	247	136	15	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
104,787	114,967	110,511	120,966		אשראי לציבור ⁽²⁾⁽¹⁾
(3,404)	(1,610)	(3,471)	(1,638)		הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾⁽¹⁾
101,383	113,357	107,040	119,328	4	אשראי לציבור, נטו ⁽¹⁾
92	196	92	196	5	אשראי לממשלות
1,764	1,929	15	17	6	השקעות בחברות מוחזקות
1,401	1,468	1,546	1,616	7	בניינים וציוד
87	87	87	87		נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽²⁾
3,439	3,430	3,449	3,437	19ה'	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
⁽⁴⁾ 654	911	⁽⁴⁾ 765	1,025	8	נכסים אחרים ⁽²⁾
124,471	140,118	133,304	150,246		סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
98,884	113,115	105,991	119,236	9	פיקדונות הציבור
7,274	7,211	2,432	2,007	10	פיקדונות מבנקים
169	141	172	152		פיקדונות הממשלה
4,681	4,575	9,813	12,202	11	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,885	3,956	2,892	3,964	19ה'	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
⁽⁴⁾ 3,448	3,454	⁽⁴⁾ 4,508	4,631	12	התחייבויות אחרות ⁽³⁾⁽²⁾
117,341	132,452	125,808	142,192		סך כל ההתחייבויות
⁽⁴⁾ 7,130	7,666	⁽⁴⁾ 7,130	7,666		הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי ⁽²⁾
-	-	⁽⁴⁾ 366	388		זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽²⁾
7,130	7,666	7,496	8,054	13	סך כל ההון
124,471	140,118	133,304	150,246		סך כל ההתחייבויות וההון

- (1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 31 בדצמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתונים לתקופות קודמות.
- (2) מספרי השוואה סווגו מחדש על מנת להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור 1 ג. לדוחות הכספיים.
- (3) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, במאוחד - 114 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2010 - 136 מיליוני שקלים חדשים) ובבנק - 111 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2010 - 136 מיליוני שקלים חדשים).
- (4) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד.4. להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מנחם אביב
 סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי

אליעזר יונס
 מנהל כללי

יעקב פרי
 יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
 רמת גן, 25 מרץ, 2012
 ב' ניסן, תשע"ב

דוח רווח והפסד - מאוחד ושל הבנק

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			ביאור	
2009	2010	2011	2009	2010	2011		
2,136	2,679	2,843	2,385	2,959	3,242	22	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
363	464	326	375	473	338	ד'	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,773	2,215	2,517	2,010	2,486	2,904		רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות תפעוליות ואחרות							
1,074	1,073	1,073	⁽¹⁾ 1,315	⁽¹⁾ 1,337	1,343	23	עמלות תפעוליות
114	(1)	6	114	(1)	6	24	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
11	19	14	⁽¹⁾ 27	⁽¹⁾ 31	19	25	הכנסות אחרות
1,199	1,091	1,093	1,456	1,367	1,368		סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות							
1,316	1,327	1,394	⁽¹⁾ 1,504	1,529	1,615	26	משכורות והוצאות נלוות ⁽²⁾
488	515	538	557	585	608		אחזקה ופחת בניינים וציוד
14	14	-	14	14	-		הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽³⁾
327	324	332	439	438	444	27	הוצאות אחרות ⁽³⁾
2,145	2,180	2,264	2,514	2,566	2,667		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
827	1,126	1,346	952	1,287	1,605		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
287	424	451	322	469	522	28	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ⁽²⁾
540	702	895	630	818	1,083		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
78	97	151	(1)	-	1	ב'	חלק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי מפעולות רגילות:							
618	799	1,046	629	818	1,084		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
-	-	-	(11)	(19)	(38)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
618	799	1,046	618	799	1,046		המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
(2)	2	(2)	(2)	2	(2)	29	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
רווח נקי:							
616	801	1,044	627	820	1,082		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
-	-	-	(11)	(19)	(38)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
616	801	1,044	616	801	1,044		המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

(1) סווג מחדש.

(2) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד.4. להלן.

(3) מספרי ההשוואה סווגו מחדש על מנת להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור 1 ג. לדוחות הכספיים.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח רווח והפסד - מאוחד ושל הבנק (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

2009 ⁽²⁾	2010 ⁽²⁾	2011	ביאור
			1 כ"ג
			רווח למניה רגילה בשקלים חדשים ⁽¹⁾
			רווח בסיסי :
			רווח נקי מפעולות רגילות
2.77	3.58	4.66	
(0.01)	0.01	(0.01)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
2.76	3.59	4.65	סך הכל
			רווח מדולל :
			רווח נקי מפעולות רגילות
2.76	3.53	4.58	
(0.01)	0.01	(0.01)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
2.75	3.54	4.57	סך הכל

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

(2) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז(2) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	מניות באוצר	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	
1,991	-	71	1,920	יתרה ליום 1 בינואר 2009
-	-	-	-	רווח נקי לשנה
(76)	(76)	-	-	רכישה עצמית של מניות
60	-	60	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
17	-	17	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(43)	43	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש
-	-	-	-	לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
1,992	(76)	105	1,963	יתרה ליום 1 בינואר 2010
-	-	-	-	רווח נקי לשנה
-	-	-	-	דיבדנד ששולם
-	-	-	-	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן
44	-	44	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
30	-	30	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(23)	23	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש
-	-	-	-	לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים
-	-	-	-	רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
2,066	(76)	156	1,986	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.

(3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 13 להלן.

(4) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, לפרטים ראה ביאור 1, ד.4. להלן.

(5) בשנת 2010 הונפקו 564,642 (שנת 2009 - 1,634,184) מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 445,048 (שנת 2009 - 635,936) מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, בגין מימוש אופציות.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר							
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽⁴⁾	דיבידנד שהוכרז		עודפים ⁽³⁾	רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ⁽²⁾	התאמות בגין הצגת
		סך הכל	לאחר תאריך המאזן				ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
6,129	348 ⁽⁴⁾	5,781	-	3,883 ⁽⁴⁾	50	(51)	(92)
627	11 ⁽⁴⁾	616	-	616 ⁽⁴⁾	-	-	-
(76)	-	(76)	-	-	-	-	-
60	-	60	-	-	-	-	-
17	-	17	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
33	(2)	35	-	-	-	-	35
41	(19)	60	-	-	-	-	60
(27)	8	(35)	-	-	-	-	(35)
(18)	-	(18)	-	-	(18)	-	-
7	-	7	-	-	7	-	-
6,793	346 ⁽⁴⁾	6,447	-	4,499 ⁽⁴⁾	39	(51)	(32)
820	19 ⁽⁴⁾	801	-	801 ⁽⁴⁾	-	-	-
(200)	-	(200)	-	(200)	-	-	-
-	-	-	120	(120)	-	-	-
44	-	44	-	-	-	-	-
30	-	30	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
18	2	16	-	-	-	-	16
7	-	7	-	-	-	-	7
(3)	(1)	(2)	-	-	-	-	(2)
32	-	32	-	-	32	-	-
(53)	-	(53)	-	-	(53)	-	-
8	-	8	-	-	8	-	-
7,496	366	7,130	120	4,980	26	(51)	(11)

דוח על השינויים בהון (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	מניות באוצר	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה (1)	
2,066	(76)	156	1,986	יתרה ליום 1 בינואר 2011
-	-	-	-	השפעה מצטברת, נטו ממס, של יישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי (5)
-	-	-	-	השפעה מצטברת, נטו ממס, של יישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011 של תקני IFRS מסוימים
2,066	(76)	156	1,986	יתרה ליום 1 בינואר 2011 לאחר התאמה מיישום של תקנים והוראות חדשים
-	-	-	-	רווח נקי לשנה
-	-	-	-	דיבידנד ששולם
-	-	-	-	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן
43	-	43	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(27)	-	(27)	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(17)	17	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות (6)
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
2,082	(76)	155	2,003	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.

(3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 13 להלן.

(4) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, לפרטים ראה ביאור 1 ד.4. להלן.

(5) לפרטים ראה ביאור 1. להלן.

(6) בשנת 2011 הונפקו 575,122 (שנת 2010 - 564,642) מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות

לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 513,627 (שנת 2010 - 445,048) מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, בגין מימוש אופציות.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

		רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר						
		דיבידנד			רווחים נטו		התאמות בגין	
סך כל	זכויות שאינן		שהוכרז לאחר	עודפים ⁽³⁾	מגידור תזרים	התאמות	הצגת ניירות ערך זמינים	
ההון	מקנות שליטה ⁽⁴⁾	סך הכל	תאריך המאזן	⁽³⁾	מזומנים	מתרגום ⁽²⁾	למכירה לפי שווי הוגן	
7,496	366 ⁽⁴⁾	7,130	120	4,980 ⁽⁴⁾	26	(51)	(11)	
(375)	(16)	(359)	-	(359)	-	-	-	
-	-	-	(120)	69	-	51	-	
7,121	350	6,771	-	4,690	26	-	(11)	
1,083	39	1,044	-	1,044	-	-	-	
(120)	-	(120)	-	(120)	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	
43	-	43	-	-	-	-	-	
(27)	-	(27)	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	
(67)	(2)	(65)	-	-	-	-	(65)	
10	-	10	-	-	-	-	10	
19	1	18	-	-	-	-	18	
(12)	-	(12)	-	-	(12)	-	-	
4	-	4	-	-	4	-	-	
8,054	388	7,666	-	5,614	18	-	(48)	

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד ושל הבנק

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת						
(1) 616	(1) 801	1,044	(2) (1) 627	(2) (1) 820	1,082	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעולות:						
(1) (78)	(1) (97)	(152)	1	-	(1)	חלק בהפסדים (רווחים) בלתי מחולקים, נטו, של חברות מוחזקות
196	203	201	213	221	219	פחת על בניינים וציוד והפחתות
363	464	326	375	473	338	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(126)	(30)	(9)	(164)	(93)	(76)	רווח, נטו ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
61	7	10	60	7	10	הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה
(7)	(9)	(19)	(7)	(9)	(19)	רווח שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	2	(5)	-	2	(5)	הפסד (רווח), נטו ממכירת בניינים וציוד
2	-	-	2	-	-	הקטנת עלות של בניינים שיועדו למכירה ונכסים בשכירות שאינם בשימוש
(159)	61	(62)	(125)	61	(105)	מיסים נדחים, נטו
156	(34)	119	142	(34)	135	פיצויי פרישה – קיטון (גידול) בעודף היעודה על העתודה
(2) 40	(2) 67	76	(2) 267	(2) 162	213	הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
60	44	43	60	44	43	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
68	43	(47)	50	44	(45)	הכנסות מראש, נטו
1,192	1,522	1,525	1,501	1,698	1,789	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת

(1) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, לפרטים ראה ביאור 1 ד.4. להלן.
 (2) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד ושל הבנק (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
						תזרימי מזומנים מפעילות בנקים
-	-	-	-	-	(703)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
(3,401)	(4,974)	(7,145)	(5,354)	(6,759)	(8,265)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
-	-	-	-	-	8	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
3,664	5,397	7,378	6,956	7,095	8,816	תמורה ממכירה ומפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
410	129	(139)	4,988	(1,174)	1,798	פיקדונות בבנקים, נטו
191	(23)	(880)	190	(23)	(878)	ניירות ערך למסחר, נטו
(295)	60	111	(295)	60	111	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נטו
(6,165)	(12,075)	(12,944)	(6,701)	(12,264)	(13,318)	אשראי לציבור, נטו
(299)	209	(104)	(299)	209	(104)	אשראי לממשלות, נטו
45	-	-	-	-	-	מיזוג חברה מאוחדת
(358)	(69)	(30)	(2)	(3)	(1)	רכישת מניות בחברות מוחזקות, כולל הלוואות בעלים ושטרי הון
(242)	(250)	(231)	(257)	(263)	(252)	רכישת בניינים וציוד
2	16	14	5	16	14	תמורה ממימוש בניינים וציוד
15	-	-	-	-	-	דיבידנד שנתקבל מחברות מוחזקות
⁽²⁾ 1,886	⁽²⁾ (1,946)	(3)	⁽²⁾ 1,894	⁽²⁾ (1,957)	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
⁽²⁾ (1) 71	⁽²⁾ (1) 35	135	⁽²⁾ (1) 25	⁽²⁾ (1) 24	191	נכסים אחרים, נטו
(4,476)	(13,491)	(13,838)	1,150	(15,039)	(12,583)	מזומנים, נטו, מפעילות בנקים

(1) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, לפרטים ראה ביאור 1 ד.4. להלן.
 (2) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד ושל הבנק (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון						
2,918	12,397	14,231	3,242	10,970	13,245	פיקדונות הציבור, נטו
3,579	878	(63)	32	533	(425)	פיקדונות מבנקים, נטו
(31)	(38)	(28)	(33)	(37)	(20)	פיקדונות מהממשלה, נטו
⁽²⁾ 501	90	57	⁽²⁾ 1,379	1,786	2,620	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(189)	(301)	(239)	(317)	(301)	(375)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(972)	-	-	(972)	-	-	ניירות ערך שהושאלו או שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר, נטו
⁽²⁾ (1,324)	⁽²⁾ 914	1,071	⁽²⁾ (1,248)	⁽²⁾ 911	1,072	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו
⁽²⁾ (1) 305	⁽²⁾ (1) 78	(145)	⁽²⁾ (1) 303	⁽²⁾ (1) 108	(47)	התחייבויות אחרות, נטו
(76)	-	-	(76)	-	-	רכישה עצמית של מניות
-	(200)	(120)	-	(200)	(120)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
4,711	13,818	14,764	2,310	13,770	15,950	מזומנים, נטו, מפעילות בהתחייבויות ובהון
1,427	1,849	2,451	4,961	429	5,156	גידול (קיטון) במזומנים
6,542	7,969	9,818	4,445	9,406	9,835	יתרת מזומנים לתחילת שנה
7,969	9,818	12,269	9,406	9,835	14,991	יתרת מזומנים לסוף שנה

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
נספח א' - פעולות שלא במזומן						
6	2	67	9	2	67	רכישות בניינים וציוד

(1) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, לפרטים ראה ביאור 1, ד.4. להלן.

(2) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- 1) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- 2) הביאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים, בהם צוין בביאור, כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.
- 3) הגדרות

<p>כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארצות הברית נדרשים ליישם כפי שנקבעו ב-ASC 105 (הקודיפיקציה).</p> <p>תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי ה-IASB, והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRS Interpretation - IFRIC Committee) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.</p> <p>הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.</p> <p>הוועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית.</p> <p>חברות הנשלטות על ידי התאגיד הבנקאי.</p> <p>ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני.</p> <p>חברות בנות וחברות כלולות.</p> <p>נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.</p> <p>המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.</p> <p>המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.</p> <p>סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.</p>	<p>"כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית"</p> <p>"תקני דיווח כספי בינלאומיים"</p> <p>"IASB"</p> <p>"FASB"</p> <p>"חברות בנות"</p> <p>"חברות כלולות"</p> <p>"חברות מוחזקות"</p> <p>"שלוחות בחוץ לארץ"</p> <p>"מטבע הפעילות"</p> <p>"מטבע ההצגה"</p> <p>"סכום מותאם"</p>
--	---

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

<p>סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר. גריעת הסכומים לאחר מועד המעבר מתבצעת בערכים נומינליים היסטוריים, בסכומים מותאמים למועד המעבר או בשילוב של ערכים נומינליים היסטוריים וסכומים מותאמים למועד המעבר, לפי הענין.</p> <p>עלות בסכום מדווח.</p> <p>כמשמעותם בגילוי דעת מספר 29 של לשכת רואי חשבון בישראל.</p> <p>משמעותם בפסקה 1, להגדרת "בעל עניין בתאגיד" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.</p>	<p>"סכום מדווח"</p> <p>"עלות"</p> <p>"צדדים קשורים"</p> <p>"בעלי עניין"</p>
---	---

ב. עקרונות הדיווח הכספי

תמצית דוחות כספיים אלה הוכנה באופן המפורט להלן:

1. בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
2. בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) המפורטים להלן, ולפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות אליהם.
3. החל מיום 1 בינואר 2011, מיישם התאגיד הבנקאי את תקני IFRS הבאים, לרבות הפרשנויות המתייחסות אליהם, בכפוף להוראות המפקח על הבנקים לאופן יישומם:
 - תקן דיווח כספי בינלאומי 2 (IFRS) תשלום מבוסס מניות
 - תקן דיווח כספי בינלאומי 3 (IFRS) צירפי עסקים
 - תקן דיווח כספי בינלאומי 5 (IFRS) נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו
 - תקן חשבונאות בינלאומי 8 (IAS) מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות
 - תקן חשבונאות בינלאומי 10 (IAS) אירועים לאחר תקופת הדיווח
 - תקן חשבונאות בינלאומי 16 (IAS) רכוש קבוע
 - תקן חשבונאות בינלאומי 17 (IAS) חכירות
 - תקן חשבונאות בינלאומי 20 (IAS) הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי
 - תקן חשבונאות בינלאומי 21 (IAS) השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

- תקן חשבונאות בינלאומי 27 (IAS) דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים
- תקן חשבונאות בינלאומי 28 (IAS) השקעות בחברות כלולות
- תקן חשבונאות בינלאומי 29 (IAS) דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות
- תקן חשבונאות בינלאומי 31 (IAS) זכויות בעסקאות משותפות
- תקן חשבונאות בינלאומי 33 (IAS) רווח למניה
- תקן חשבונאות בינלאומי 34 (IAS) דיווח כספי לתקופות ביניים
- תקן חשבונאות בינלאומי 36 (IAS) ירידת ערך נכסים
- תקן חשבונאות בינלאומי 38 (IAS) נכסים בלתי מוחשיים
- תקן חשבונאות בינלאומי 40 (IAS) נדל"ן להשקעה

התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:

- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הקבוצה מטפלת בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית החלים ספציפית על נושאים אלו.
- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים, או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הקבוצה פועלת לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח.
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות התקן הבינלאומי.
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל.
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.
- הנושאים בהם אימוץ התקינה הבינלאומית השפיע על המדיניות החשבונאית על פיה ערוכים הדוחות הכספיים, פורטו להלן.

4. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ג. שינוי סיווג

בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים, המפורטים בסעיף ב' לעיל ובסעיף י' להלן, סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי ההשוואה סווגו מחדש על מנת להתאים לכתרות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת.

פריטים שנכללו במאזן המאוחד:

- מוניטין בסך של 87 מיליוני שקלים חדשים אשר נכלל ליום 31 בדצמבר 2010, במסגרת סעיף נכסים אחרים, הוצג במאזן ליום 31 בדצמבר 2011 בשורה נפרדת.
- נכסים בגין מכשירים נגזרים בסך 3,449 מיליוני שקלים חדשים, אשר נכללו ליום 31 בדצמבר 2010, במסגרת נכסים אחרים, הוצגו במאזן ליום 31 בדצמבר 2011 בשורה נפרדת.
- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים בסך 2,892 מיליוני שקלים חדשים, אשר נכללו ליום 31 בדצמבר 2010, במסגרת התחייבויות אחרות, הוצגו במאזן ליום 31 בדצמבר 2011 בשורה נפרדת.
- נתוני אשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2010 סווגו מחדש כדי להתאים להצגה בסכום ברוטו החל מיום 1 בינואר 2011.
- הזכויות שאינן מקנות שליטה (זכויות המיעוט) נכללות בסך כל ההון.

פריטים שנכללו בדוח רווח והפסד מאוחד:

הוצאות בגין הפחתות וירידות ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין בסך 14 מיליוני שקלים חדשים סווגו מחדש בהוצאות אחרות והוצגו בשורה נפרדת בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010.

ד. אימוץ לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מהתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

- (1) הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי, תיקון להוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים, והוראה ספציפית בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.
- (2) תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים והפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) שמתייחסות ליישום תקנים אלו, כמפורט לעיל בסעיף ב'.
- (3) תקן חשבונאות אמריקאי 157 (ASC 820-10), מדידת שווי הוגן (להלן: "FAS 157"), תקן חשבונאות אמריקאי 159 (ASC 825-10), חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (להלן: "FAS 159") ועדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-06, שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

- (4) הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. במהלך הרבעון השני של שנת 2011, ערכה ההנהלה אומדן אקטוארי להיקף הפיצויים המוגדלים שישולמו לעובדים בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים ובהתבסס על ציפיות ההנהלה. בהתאם, הותאמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2011 יתרות הפרשה והעודפים לכל תאריכי הדיווח המוצגים בדוחות הכספיים, והוצאות השכר והרווח הנקי לכל תקופות הדיווח שהוצגו בדוחות אלה.
- (5) עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02: קביעה של מלווה בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתית.

ה. מטבע חוץ והצמדה:

(1) עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם ההפרשים שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

(2) שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

- על פי הוראות המפקח על הבנקים לפני אימוץ IFRS, שלוחה בנקאית בחוץ לארץ של תאגיד בנקאי סווגה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי.
- בהתאם ל-IFRS, ולחוזר המפקח על הבנקים בנדון מיום 14 בפברואר 2012, כדי לקבוע את מטבע הפעילות, נדרש התאגיד הבנקאי לשקול, בין היתר, את הגורמים הבאים:
- המטבע אשר משפיע בעיקר על מחירי המכירה של הסחורות והשירותים (בדרך כלל יהיה זה המטבע שבו נקובים ומסולקים מחירי המכירה של הסחורות והשירותים) והמטבע של המדינה אשר הכוחות התחרותיים והפיקוח (רגולציה) שלה קובעים בעיקר את מחירי המכירה של הסחורות והשירותים.
 - המטבע אשר משפיע בעיקר על עלויות העבודה, חומרים ועלויות אחרות להספקת סחורות או שירותים (בדרך כלל, יהיה זה המטבע שבו נקובות ומסולקות עלויות אלה).
 - גורמים נוספים היכולים לספק ראייה למטבע הפעילות של הישות, כגון: המטבע בו מופקים מקורות כספיים מפעילויות מימון והמטבע בו בדרך כלל מוחזקים תקבולים מפעילות שוטפת.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

- יחסיה של השלוחה עם התאגיד הבנקאי – האם יש לפעילות החוץ מידה ניכרת של עצמאות, האם עסקאות של השלוחה עם התאגיד הבנקאי מהוות שיעור גבוה או נמוך מפעילות החוץ, האם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ משפיעים באופן ישיר על תזרימי המזומנים של התאגיד הבנקאי והם זמינים בנקל להעברה אליה, והאם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ מספיקים למימון התחייבויותיה הקיימות והחזויות באופן רגיל של הישות, ללא העמדת מקורות על ידי התאגיד הבנקאי.
- לקוחות השלוחה גויסו על ידה באופן אוטונומי, ופעילותה מול לקוחות הבנק (שלא גויסו על ידי השלוחה) אינה משמעותית.
- פעילות השלוחה מול הבנק, כדוגמת יתרות נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות, אינה משמעותית.

עם היישום לראשונה של IAS21 ביצע הבנק בחינה מחודשת של שלוחותיו בחוץ לארץ על פי קריטריונים אלו ולאור מסקנותיו, ממשיך הבנק לטפל בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ כבפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.

קרן הון בחובה מהפרשי תרגום בסך 51 מיליוני שקלים חדשים, שנצברה עד שנת 1994 בגין שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ שסווגו בעבר כיחידות אוטונומיות, סווגה ביום המעבר ליתרת העודפים. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי ב-%			ליום 31 בדצמבר			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
מדד המחירים לצרכן:						
3.9	2.7	2.2	105.2	108.0	110.3	מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)
3.8	2.3	2.6	105.2	107.6	110.3	מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)
שער החליפין של:						
(0.7)	(6.0)	7.7	3.775	3.549	3.821	הדולר של ארה"ב (בש"ח)
2.7	(12.9)	4.2	5.442	4.738	4.938	אירו (בש"ח)

1. בסיס האיחוד

1) חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. בבחינת קיום השליטה נלקחות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתן לממשן באופן מיידי. הבנק מפעיל שיקול דעת בקביעת מועד הרכישה ובאם השליטה התקבלה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הקבוצה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

- (2) הקצאת פריטי הרווח והרווח הכולל האחר בין בעלי המניות רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה.
- (3) השקעה בחברות כלולות ובישויות
- חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקות. ישויות בשליטה משותפת הינן ישויות שלקבוצה יש שליטה משותפת על פעילותן, שהושגה על ידי הסכם חוזי הדורש הסכמת פה אחד משותפת לגבי החלטות אסטרטגיות כספיות ותפעוליות.
- השקעה בחברות כלולות וישויות בשליטה משותפת מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה כנכס זמין למכירה עד למועד השגת ההשפעה המהותית, מיושמת שיטת השווי המאזני למפרע, זאת בעקבות לכללים שנקבעו בנושא בתקני חשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, רווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית של החברה הכלולה לזו של הקבוצה, מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית או השליטה המשותפת ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית או השליטה המשותפת.
- הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם טרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית.
- כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות (כולל כל השקעה לזמן ארוך) מופחת לאפס והקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים, אלא אם לקבוצה יש מחויבות לתמיכה בחברה המוחזקת או אם שילמה הקבוצה סכומים בעבורה.
- (4) עסקאות בין חברתיות
- יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות ועם ישויות בשליטה משותפת, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפי בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא היתה קיימת ראייה לירידת ערך.
- (5) צירופי עסקים
- הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method).
- מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכש משיג שליטה על הנרכש. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. בבחינת קיום השליטה נלקחות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתן לממשן באופן מיידי. הבנק מפעיל שיקול דעת בקביעת מועד הרכישה ובאם השליטה התקבלה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, בחר הבנק ליישם את התקן החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011, באופן של מכאן ולהבא, ולפיכך, עבור רכישות אשר התבצעו לפני תחולת התקן לא בוצע ייחוס עודף עלות מחודש. הפחתת יתרת המוניטין בגין השקעות שבוצעו לפני תחולת התקן הופסקו, ובמקומה נבחן תקופתית הצורך בהפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

עבור רכישות שיתבצעו לאחר 1 בינואר 2011, יכיר הבנק במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הבנק, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

הבנק מכיר במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

במידה והקבוצה מבצעת רכישה במחיר הזדמנותי (רכישה הכוללת מוניטין שלילי), היא מכירה ברווח שנוצר כתוצאה מכך בדוח רווח והפסד במועד הרכישה, זאת לאחר שבוצעה בדיקה נוספת של הייחוס לנכסים ולהתחייבויות של הישות הנרכשת.

ז. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים והתחייבויות פיננסיים מקוזזים כאשר קיימת זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ביניהם וכוונה לקיזוז במועד פירעון הסכומים. קיזוז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים יבוצע בתנאי נוסף, והוא שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות תפעוליות.

ח. דוח על תזרימי מזומנים

הדוח על תזרימי מזומנים ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים וגילוי דעת 51 של לשכת רואי חשבון בישראל תוך שימוש בגישה העקיפה. סעיף המזומנים כולל מזומנים, פקדונות בבנקים, תעודות פקדון סחירות ופקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

הדוח מוצג תוך חלוקה לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות בנכסים ומפעילות בהתחייבויות ובהון. בהתאם למתכונת שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים, תזרימי המזומנים מפעילות בנכסים, התחייבויות והון מוצגים בנטו, למעט תנועה בניירות ערך ובנכסים לא כספיים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ט. ניירות ערך

1) השקעות בניירות ערך סווגו לשלושה סוגים, כדלקמן:

- (א) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר קיימת כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. אגרות חוב אלו מוצגות לפי ערך הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה או שער שנצבר, ובניכוי או בתוספת מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצרו בעת הרכישה וטרם הופחתו. ההכנסות מאיגרות החוב לפדיון נזקפות לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.
- (ב) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך שנרכשו או המוחזקים במטרה למכרם בתקופה הקרובה. ניירות ערך אלו נכללו במאזן לפי שוים ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי ההוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (ג) ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו בשתי הקטגוריות הקודמות. ניירות הערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד, ומוכרים, בניכוי עתודה למס, בדוח על השינויים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי ההוגן", במסגרת רווח כולל אחר, וזאת עד למימושם. הפרשי שער, הכנסות ריבית ודיבידנדים מוכרים בדוח רווח והפסד. לענין ניירות ערך הכוללים נגזר משובץ - ראה סעיף י"ט 3) להלן.
- (ד) השקעה במניות מוצגות בתיק זמין למכירה לפי שווי ההוגן וכאמור בסעיף ה) לעיל. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי ההוגן זמין, לרבות מניות בחברת כרטיסי אשראי שנתקבלו במסגרת הסכם התקשרות ארוך טווח, מוצגות לפי שווי ההוגן ביום קבלתן שאינו עולה על העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד. דיבידנדים שנתקבלו מהשקעה במניות זמינות למכירה, שמקורם ברווחים בחברה המחלקת עובר למועד ההשקעה, נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (ה) כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של נייר ערך, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (על פי בסיס העלות החדש). לפירוט בקשר לקביעת שווי ההוגן וההפרשה לירידת ערך ראה סעיף ט 2) להלן.
- (ו) הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, נזקפים לדוח רווח והפסד.
- (ז) השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- (ח) עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזהה בנפרד.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

(2) ירידת ערך:

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, בוחן התאגיד הבנקאי מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם. היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של התאגיד הבנקאי להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- ההיקף של שווי הביטחונות המגבים את נייר הערך.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.
- בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר התאגיד הבנקאי בירידת ערך שאינה זמנית:
 - נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, התאגיד הבנקאי מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
 - אגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי התאגיד הבנקאי לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
 - אגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי התאגיד הבנקאי כבעייתית.
- נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), או שחל לגביו כשל בתשלום לאחר רכישתה, אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.
- אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד שנצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן.
- במועדים עוקבים להכרה בירידת הערך, הכנסות ריבית מהשקעות בניירות ערך שהם מכשירי חוב יוכרו ככלל על בסיס צבירה בהתאם להפרש בין תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב לשווי ההוגן של המכשיר במועד הירידה (בסיס עלות חדש).

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

י. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

(1) בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מ-1 בינואר 2011, את הכללים שנקבעו בקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310-10, ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים.

(2) אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה.

יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

(3) הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערביות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

"הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" – מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 700 אלף שקלים חדשים או יותר. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

לגבי חובות אחרים, רשאי התאגיד הבנקאי להחליט ולבצע הערכה פרטנית. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר גביית החוב מותנית בביטחון, או כאשר התאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, תוערך ההפרשה הראשונית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.

"הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלף שקלים חדשים, כפי שקבע הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לגביהן חושבה הפרשה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ספציפית מזערית לפי עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5: Accounting for Contingencies (להלן – "FAS 5"), בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעור הפסדי העבר לפי ענפי משק, וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ-1 בינואר 2011. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק גם בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים והערכת איכות כללית של האשראי לענף משק.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מ-1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובדק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון-סיכון אשראי-הגישה הסטנדרטית.

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. בנוסף, הנחה המפקח על הבנקים את התאגידי הבנקאיים, במכתב מיום 1 במאי 2011, לבצע הפרשה קבוצתית גם על הלוואות לדיור, מלבד ההפרשה לפי עומק הפיגור. הבנק גיבש שיטה לחישוב ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור, שלפיה היקף ההפרשה נגזר מהגידול בהיקף מתן האשראי השוטף ביחס לעבר. התיקון יושם באופן של מכאן ולהבא, החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ב-1 בינואר 2011.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו. חוב פגום הוא חוב שלגביו הבנק צופה שלא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי הסכם החוב, לרבות חוב שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר.

(4) הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום מגדיר הבנק את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה בסעיף כ"א 1 א) להלן.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

(5) ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן: למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל; לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה יקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב; החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

הבנק אינו מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

(6) מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גביה, ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים בשנים קודמות

ההפרשה לחובות מסופקים נקבעה באופן ספציפי, ובנוסף נכללה הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נערכה בהתבסס על הערכה זהירה של ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ מאזניים. בהערכתה האמורה הביאה ההנהלה בחשבון, בין יתר שיקוליה, את מידת הסיכונים הקשורים באיתנותם הפיננסית של הלווים, על סמך המידע שבידה לגבי מצבם הכספי, פעילותם העסקית, עמידתם בהתחייבויותיהם והערכת שווי הביטחונות שנתקבלו מהם. הכנסות ריבית בגין חוב שנקבע כמסופק לא נרשמו מתחילת הרבעון בו נקבע החוב כמסופק. עם גביית הריבית נרשמו הכנסות הריבית בסעיף הכנסות מימון אחרות.

הפרשה ספציפית בגין הלוואות לדירור שניתנו על ידי הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות בארץ חושבה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק פיגור, כאשר שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים התבססה על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת על פי שיעורים שנקבעו בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991.

מחיקת חובות אבודים נעשתה כאשר הבנק הגיע למסקנה כי החוב אינו ניתן לגביה, בעקבות הליכים משפטיים שנקטו או כתוצאה מהסכמים והסדרים שנעשו, רובם במקרים בהם לא ננקטו הליכים משפטיים, והחובות אינם בני גביה או מסיבות אחרות שבגללן החובות אינם ניתנים לגביה.

השפעת היישום של ההוראות החדשות

- עם יישום ההוראות החדשות, החל מיום 1 בינואר 2011, הבנק מחק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים למחיקה חשבונאית;
- סיווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עמד בתנאים לסיווג כאמור. לעניין זה יובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, הבנק לא סיווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני יום 1 בינואר 2011, כל עוד החוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש;
- ביטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים המתייחסים;
- התאים את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2011 לדרישות ההוראה; וכן
- התאים את יתרת המיסים השוטפים והמיסים הנדחים לקבל ולשלם, ליום 1 בינואר 2011.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

להלן השפעת ההוראות החדשות על סעיפים מאזניים עיקריים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010, אילו היו מיושמות ביום זה:

סיכום ההשפעה על העודפים

ליום 31 בדצמבר 2010	
4,980	יתרת עודפים שנכללה בדוחות הכספיים
(359)	השפעה מצטברת נטו ממש מיישום לראשונה של ההוראות החדשות
(691)	מזה: השינוי בהפרשה להפסדי אשראי
316	מזה: השפעת המס המתייחסת
16	חלקם של בעלי מניות שאינן מקנות שליטה בהפרשה להפסדי אשראי
4,621	יתרת העודפים לפי ההוראות החדשות

ההשפעה על מיסים נדחים נטו

ליום 31 בדצמבר 2010	
289	יתרת מיסים נדחים נטו שנכללה בדוחות הכספיים ⁽¹⁾
316	השפעת יישום לראשונה של ההוראות החדשות
605	יתרת מיסים נדחים נטו לפי ההוראות החדשות

(1) הותאם למפרע בהתאם להנחית הפיקוח עלהבנקים בנושא זכויות עובדים, ביאור 1 ה.4.

היישום לראשונה של השינויים בחישוב ההפרשה בגין ההלוואות לדיור ליום 1 בינואר 2011 הביא להגדלת ההפרשה בסך של 84 מיליוני שקלים חדשים (75 מיליוני שקלים חדשים הפרשה קבוצתית ו-9 מיליוני שקלים חדשים גידול בהפרשה לפי עומק הפיגור), אשר נזקפה, נטו ממש, כהתאמה בסך 55 מיליוני שקלים חדשים (קיטון) של יתרת העודפים למועד היישום לראשונה.

בנוסף, במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02 בנושא קביעה של מלווה בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הכללים שנקבעו ב-ASU לצורך זיהוי ההסדרים שיוגדרו כארגון מחדש של חוב בעייתי, אשר אומצו על ידי הפיקוח על הבנקים ונכנסו לתוקף החל מ-1 ביולי 2011, לא היתה השפעה מהותית על תוצאות הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

י"א. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתחייבים לנכסים המועברים האלה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות.

זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

י"ב. בניינים וציוד

סעיף זה כולל את השקעות התאגיד הבנקאי ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהתאגיד הבנקאי חר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

רכוש קבוע:

- (א) רכוש קבוע הוא פריט מוחשי אשר מוחזק לשימוש בייצור או בהספקת סחורות או שירותים, להשכרה לאחרים, או לצרכים מנהליים, וכן חזוי שישתמשו בו במשך יותר מתקופה אחת.
- (ב) רכוש קבוע מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך פעולתו.
- (ג) בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה, הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות בניכוי פחת נצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו, במידה וקיימים.
- (ד) פחת ושיטת פחת:

- (1) בהתאם לשיטת הרכיבים, התאגיד הבנקאי מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע עם עלות שהיא משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט. הוצאות הפחת לכל תקופה מוכרות בדוח רווח והפסד
- (2) הסכום בר-פחת של הרכוש הקבוע מוקצה באופן שיטתי על פני אורך החיים השימושיים שלו. שיטת הפחת בה נעשה שימוש משקפת את הדפוס החזוי לצריכת ההטבות הכלכליות העתידיות מהנכס. לפרטים נוספים, ראה ביאור 7 (א).
- (3) התאגיד הבנקאי סוקר את ערך השייר, את אורך החיים השימושיים של פריט רכוש קבוע ואת שיטת הפחת בה נעשה שימוש לפחות כל סוף שנת כספים. שינויים, במידה שנדרשים, מטופלים כשינוי באומדן חשבונאי.
- (ה) עלויות תחזוקה שוטפות של פריט מוכרות ברווח והפסד בעת התהוותן.
- (ו) התחייבות בגין עלויות לפירוק ופינוי של פריט ושיקום האתר בו ממוקם הפריט (להלן: "התחייבות בגין עלויות פירוק"), מטופלות בהתאם למודל העלות, ונכללות בעלות הנכס הרשומה בספרים, כנגד התחייבות.
- (ז) לעניין ירידת ערך, ראה ביאור 1ט"ו להלן.
- (ח) הערך בספרים של פריט רכוש קבוע נגרע בעת מימושו או כאשר לא חזויות עוד הטבות כלכליות עתידיות מהשימוש בו או ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הנכס שנגרע, נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים".

י"ג. נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

- (1) הסעיף כולל מוניטין, ויכלול, במידה שיהיו, גם נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו בנפרד או במסגרת צירוף עסקים, נכסים בלתי מוחשיים שפותחו בתאגיד הבנקאי (למעט עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי אשר נכללות בסעיף "בניינים וציוד"), ונכסי שירות.
- (2) נכס בלתי מוחשי הינו נכס לא כספי, ניתן לזיהוי, חסר מהות פיזית. קריטריון יכולת הזיהוי, בהגדרה זו, יתקיים אם הנכס ניתן להפרדה או שהנכס נובע מזכויות חוזיות או מזכויות משפטיות אחרות, וזאת בין אם זכויות אלה ניתנות להעברה או ניתנות להפרדה מהתאגיד הבנקאי או מזכויות וממחויבויות אחרות ובין אם לאו.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

- (3) נכס בלתי מוחשי מוכר לראשונה לפי עלות לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת הנכס הבלתי מוחשי. העלות של נכס בלתי מוחשי היא סכום שווה הערך למחיר במזומן במועד ההכרה. יציאה בגין פריט בלתי מוחשי שהוכרה לראשונה כהוצאה, לא תוכר כחלק מהעלות של נכס בלתי מוחשי במועד מאוחר יותר.
- (א) נכס בלתי מוחשי שנרכש בצירוף עסקים או ברכישת חברה מוחזקת, מוכר לראשונה בהתאם לשווי ההוגן במועד הרכישה.
- (ב) מוניטין שנוצר באופן פנימי בתאגיד הבנקאי לא מוכר כנכס בלתי מוחשי.
- (ג) הוצאות המתהוות בשלב המחקר אינן מוכרות כנכס, אלא נזקפות לדוח רווח והפסד במועד התהוותן. הוצאות המתהוות בשלב הפיתוח, ובפרט עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי, מוכרות כנכס בלתי מוחשי, לראשונה, בהתקיים כל התנאים הבאים:
- (1) ניתן להוכיח היתכנות טכנית של השלמת הנכס הבלתי מוחשי כך שהוא יהיה זמין לשימוש או למכירה;
 - (2) בכוונת התאגיד הבנקאי להשלים את הנכס הבלתי מוחשי ולהשתמש בו או למוכרו;
 - (3) ביכולת התאגיד הבנקאי להשתמש בנכס הבלתי מוחשי או למוכרו;
 - (4) ביכולת התאגיד הבנקאי להוכיח את האופן שבו הנכס הבלתי מוחשי יפיק הטבות כלכליות עתידיות צפויות;
 - (5) קיימים משאבים טכניים, פיננסיים ואחרים זמינים להשלמת הפיתוח ושימוש בנכס הבלתי מוחשי או למכירתו;
 - (6) וכן ניתן למדוד באופן מהימן את היציאה שניתן לייחס לנכס הבלתי מוחשי במהלך פיתוחו.
- הכרה לראשונה כאמור הינה בהתאם לעלויות שניתן לייחס במישרין אשר הכרחיות ליצור, לייצר ולהכין את הנכס, ועל מנת שיוכל לפעול באופן אליו התכוון התאגיד הבנקאי.
- (4) בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה, נכס בלתי מוחשי מוצג לפי העלות בניכוי הפחתה שנצברה ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.
- (5) תקופת הפחתה ושיטת הפחתה:
- (א) התאגיד הבנקאי מעריך לגבי כל אחד מהנכסים הבלתי מוחשיים האם אורך החיים השימושיים שלו הינו מוגדר או בלתי מוגדר. עם זאת, ככלל, אורך החיים השימושיים של נכס בלתי מוחשי לא יעלה על תקופה של 10 שנים.
- (ב) מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.
- (6) לעניין ירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים, ראה ביאור 1 ט"ו להלן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

י"ד. חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, ואשר הבנק נושא בהן באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, והנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן הבנק.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

בתחילת ההסדר או בעת בחינתו מחדש, קובע הבנק אם הסדר הוא חכירה או אם הוא מכיל חכירה. נכס ספציפי כפוף לחכירה אם קיום ההסדר תלוי בשימוש בנכס או בנכסים ספציפיים. הסדר מעביר זכות לשימוש בנכס אם הוא מעביר את הזכות לשלוט בשימוש בנכס. תשלומים ותמורה אחרת שנדרשים לפי ההסדר מופרדים בתחילת ההסדר או בעת הבחינה מחדש לתשלומים עבור החכירה ולרכיבים אחרים על בסיס השווי ההוגן היחסי שלהם.

לגבי חכירה מימונית, אם אין זה מעשי להפריד את התשלומים באופן מהימן, מכיר הבנק בנכס ובהתחייבות בסכום השווה לשווי ההוגן של נכס הבסיס. בתקופות עוקבות ההתחייבות מופחתת עם ביצוע התשלומים ומוכרת הוצאת מימון גלומה בגין ההתחייבות תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתית של הרוכש.

ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ט"ו. ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים

(1) כללי

בכל תאריך מאזן נבחן האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך של נכסים שונים שהינם בתחולת IAS 36. קיימים נכסים שהבחינה לגביהם לעניין ירידת ערך הינה אחת לשנה, גם אם לא קיימים סימנים לירידת ערך, והם:

(א) נכס בלתי מוחשי שאינו זמין עדיין לשימוש;

(ב) נכסים בעלי אורך חיים לא מוגדר; וכן

(ג) מוניטין שנרכש בצירוף עסקים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

לשם בחינת ירידת ערך, אומד הבנק את סכום בר ההשבה של הנכס או של יחידה מניבה מזומנים. סכום בר השבה הוא הגבוה מבין השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה של הנכס (או היחידה המניבת מזומנים) לבין שווי השימוש בו. שווי שימוש הינו הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, החזויים לנבוע מנכס או מיחידה מניבת מזומנים.

היה והסכום בר ההשבה נמוך מהערך בספרים של הנכס, מכיר הבנק בהפסד מירידת ערך ומפחית את ערך הנכס בספרים לסכום בר ההשבה שלו. הפסדים מירידת ערך מוכרים מיידית בדוח רווח והפסד.

במידה ולא ניתן לאמוד את הסכום בר ההשבה של נכס בודד, הבנק מחשב את סכום בר ההשבה של היחידה מניבת מזומנים אליה שייך הנכס.

לצורך הבחינה לירידת ערך, מוניטין שנרכש בצירוף עסקים מוקצה ממועד הרכישה לכל אחת מהיחידות מניבות מזומנים אשר צפויות ליהנות מהסינרגיה בצירוף העסקים.

הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך של יחידה מניבת מזומנים כאשר סכום בר ההשבה של היחידה נמוך מערכה בספרים. במקרה כזה, הבנק מקצה את ההפסד מירידת ערך להקטנת הערך של נכסי היחידה, תחילה כנגד מוניטין שהוקצה ליחידה ולאחר מכן לשאר הנכסים באופן יחסי על בסיס ערכם בספרים (בכפוף לסכום בר ההשבה שלהם). הפסדים אלה מוכרים מיידית בדוח רווח והפסד.

הבנק מעריך בסוף כל תקופת דיווח אם קיימים סימנים המעידים על כך שהפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, שהוכר בתקופות קודמות, אינו קיים עוד או הוקטן. כאשר קיימים סימנים כאמור, הבנק מחשב את הסכום בר ההשבה של הנכס. הפסד מירידת ערך של הנכס, למעט מוניטין, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה הפסד מירידת ערך. ערך בספרים של נכס, למעט מוניטין, שעלה כתוצאה מביטול הפסד מירידת ערך, לא יעלה על הערך בספרים שהיה נקבע (בניכוי פחת או הפחתה) אילו לא הוכר הפסד מירידת ערך בשנים קודמות. ביטול הפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, יוכר מיידית ברווח או הפסד. ביטול הפסד מירידת ערך של יחידה מניבה מזומנים מוקצה לנכסי היחידה, פרט למוניטין, באופן יחסי לערך בספרים של נכסים אלה. כתוצאה מהביטול, הערך בספרים של נכס לא יעלה על הנמוך מבין סכום בר ההשבה שלו או הערך בספרים שהיה נקבע כאמור אילו לא נקבע הפסד מירידת ערך. הפסד בגין ירידת ערך מוניטין לא מוחזר.

(2) בנוסף לאמור לעיל, בבחינת ירידת ערך של עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהווננו, מיישם הבנק גם את התבחינים האמורים להלן:

(א) השימוש בתוכנה לא צפוי לספק שירות משמעותי פוטנציאלי;

(ב) נעשה או שצפוי להיעשות שינוי משמעותי בתוכנה; וכן

(ג) העלויות של פיתוח התוכנה חורגות בצורה משמעותית על הסכומים שהישות ייעדה לפיתוח.

כמו כן, אם צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם, בהתאם לאינדיקציות מסוימות (כגון, קשיי תכנות שלא ניתן לפותרם בזמן סביר), מפחית התאגיד הבנקאי את הערך בספרים של עלויות פיתוח התוכנה לאפס.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

(3) ירידת ערך השקעות בחברות כלולות:

ירידת ערך השקעה בחברה כלולה נבחנת כאשר קיימות ראיות המצביעות על כך שיתכן ונפגם ערכה של ההשקעה, כמפורט בסעיפים 58-70 בתקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. בנוסף, בוחן התאגיד הבנקאי את הסימנים המפורטים בהחלטה 1-4 של סגל רשות ניירות ערך בדבר "קווים מנחים לבחינת צורך בהפחתת השקעות קבע". ירידת ערך נמדדת בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 36, באמצעות השוואת סכום בר ההשבה של ההשקעה ביחס לערכה בספרים. בקביעת שווי השימוש של ההשקעה, אומד הבנק את חלקו בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים שיופקו על ידי החברה הכלולה, או, לחילופין, את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שינבעו מהדיבידנדים שיתקבלו מההשקעה וממימושה הסופי. הפסד מירידת ערך, ככל שמתהווה, מוקצה להשקעה בכללותה.

בתקופות הדיווח העוקבות, לתקופה בה נדרש הבנק ליצור לראשונה הפרשה לירידת ערך, תוצג ההשקעה בחברה כלולה על פי הנמוך מבין סכום בר ההשבה לבין חשבון ההשקעה לפי שיטת השווי המאזני. הסכום בר ההשבה יחושב בכל תקופת דיווח בה קיימים סימנים כי חל שינוי בסכום בר ההשבה. אם במועד מאוחר יותר גדל סכום בר ההשבה, ירידת הערך שהוכרה תבוטל.

ט"ז. התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- (1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה ל'צפויה', נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- (2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה ל'אפשרית', נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- (3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה ל'קלושה', לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

בביאור 19 ד' ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ- 1% מההון העצמי. כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, ולעיתירות לבג"צ, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגין הפרשה. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

י"ז. זכויות עובדים

1) התחייבויות לפנסיה ולפיצויים

התחייבויות לפנסיה ולפיצויים מכוסות באופן שוטף על-ידי הפקדות בקופות ועל-ידי עתודות מתאימות. בדוחות הכספיים נכללו כל ההתחייבויות בשל יחסי עובד-מעביד, לרבות הפרשות מתאימות לפיצויים ולתכניות פרישה מרצון הנערכות על פי דין, הסכם, נוהג, וציפיות הנהלה. התחייבויות חוזיות עתידיות לפנסיה מחושבות בהתאם ליעוץ אקטוארי שוטף בהתבסס על המלצות המפקח על הביטוח. ראה גם ביאור 16 להלן.

2) הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרץ 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקורות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות. לפי ההנחיות, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת הטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת ראי חשבון בישראל.

ההנחיות יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2011, בדרך של יישום למפרע. כתוצאה מיישום ההנחיות, קטן ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי, ליום 31 בדצמבר 2011 ב-88 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

להלן השפעת היישום למפרע על כל אחת מתקופות הדיווח הקודמות שנתונה נכללים בדוחות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010			
מדוח	השפעת	כפי	
בדוחות אלו	היישום למפרע	שדווח בעבר	
במיליוני שקלים חדשים			
			השפעה על סעיפי רווח והפסד
1,529	4	1,525	הוצאות משכורות והוצאות נלוות
1,287	(4)	1,291	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
469	(1)	470	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
818	(3)	821	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
801	(3)	804	רווח נקי ⁽¹⁾
3.59	(0.01)	3.60	רווח נקי בסיסי למניה
3.53	(0.02)	3.55	רווח נקי מדולל למניה
			השפעה על הדוח על תזרימי מזומנים
1,698	(4)	1,702	תזרים מזומנים מפעילות שוטפת

ליום 31 בדצמבר 2010			
מדוח	השפעת	כפי	
בדוחות אלו	היישום למפרע	שדווח בעבר	
במיליוני שקלים חדשים			
			השפעה על סעיפי המאזן
765	38	727	נכסים אחרים ⁽²⁾
4,508	133	4,375	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
366	(7)	373	זכויות שאינן מקנות שליטה
7,130	(88)	7,218	הון עצמי ⁽¹⁾

(1) מיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

(2) סווג מחדש על מנת להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת כמפורט בביאור 1.ד לעיל.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

להלן השפעת היישום למפרע על כל אחת מתקופות הדיווח הקודמות שנתוניהן נכללים בדוחות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009		
מדוח	השפעת	כפי
בדוחות אלו	היישום למפרע	שדווח בעבר
במיליוני שקלים חדשים		
השפעה על סעיפי רווח והפסד		
		הוצאות משכורות והוצאות נלוות
1,540	(126)	1,630
		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
952	118	834
		הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
322	36	286
		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
630	82	548
616	86	530
		רווח נקי ⁽¹⁾
		רווח נקי בסיסי למניה
2.76	0.38	2.38
		רווח נקי מדולל למניה
2.75	0.38	2.37
השפעה על הדוח על תזרימי מזומנים		
תזרים מזומנים מפעילות שוטפת		

י"ח. עסקאות תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים בהתאם להוראת IFRS2. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע המהווים תנאי שוק, הבנק מביא בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. לכן, הבנק מכיר בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר להתקיימותם של תנאים אלה.

בעסקאות בהן מעניק הבנק לעובדי חברות בנות זכויות למכשירי הונויים, מטפל הבנק בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים.

י"ט. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ ובחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השוק השונים, הכוללים סיכונים בסיסי וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.

(2) הנגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שוים ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

(3) ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד, או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נמדד במאזן לפי שווי הוגן.

(4) במקרים מסויימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שווי הוגן, ורישום שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

(5) הבנק מייעד נגזרים מסויימים כגידורי שווי הוגן או כגידורי תזרים מזומנים. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור. התייעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס אשר יועד כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו. בהתאם לכך, נקבע האם הנגזר המגדר כשיר לגידור בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

(6) שינויים בשווי הוגן של פריט שגודר בגידור שווי הוגן באמצעות נגזר העומד בתנאים לעיל, הנובעים משינויים בגורמי הסיכון המוגדרים, נזקפים באופן שוטף לדוח רווח והפסד, במקביל לשינויים בשווי הוגן של הנגזר המגדר.

שינויים בשווי הוגן של נגזר כשיר לגידור תזרים מזומנים, שנובעים משינויים בגורם הסיכון המגודר (המשפיע על תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר המגודר), נזקפים לקרן הון מגידור תזרים מזומנים, במסגרת הון העצמי.

(7) הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

(א) נקבע שנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי הוגן או בתזרים המזומנים של פריט מגודר, בהתאם לעניין;

(ב) נגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש;

(ג) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר גידור שווי הוגן מופסק, כיון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי הוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי הוגן. כאשר גידור תזרים מזומנים מופסק, כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור תזרים מזומנים אפקטיבי, נרשמים השינויים בשווי הוגן של הנגזר ממועד הפסקת הגידור בדוח רווח והפסד.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כ. שווי הוגן

1) FAS157 (ASC 820-10) מגדיר מהו שווי הוגן, וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכה וקביעת מדרג שווי הוגן. המדרג שנקבע מחלק את המכשירים הנמדדים בשווי הוגן ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

FAS157 מרחיב את דרישות הגילוי למדידות שווי הוגן. יישום התקן מאפשר הכרה ברווחים של 'היום הראשון' ומבטל את המחוייבות לקבוע את השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה.

FAS157 חל מיום 1 בינואר 2011 ואילך, ומיושם מכאן ולהבא, למעט מכשירים פיננסיים אשר נמדדו לפני היישום לראשונה באופן המפורט להלן:

1. פוזיציות במכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל שנמדדו בשווי הוגן תוך שימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor);

2. מכשירים נגזרים הנמדדים בשווי הוגן על פי חלק א1 להוראות הדיווח לציבור (FAS 133), תוך שימוש במחיר העסקה, כאשר הואיל ואינם נסחרים בשוק פעיל;

3. מכשירים פיננסיים מעורבים הנמדדים בשווי הוגן במועד ההכרה לראשונה, תוך שימוש במחיר העסקה בהתאם לחלק א1 להוראות הדיווח לציבור (FAS 133).

התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

– כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.

– במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרונ של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות.

דרישות הגילוי החדשות, לרבות הגילוי הנדרש בדוחות שנתיים בלבד, מיושמות החל מהרבעון הראשון של שנת 2011 ללא חובת יישום על דוחות כספיים לתקופות שהוצגו לפני היישום לראשונה של התקן.

במועד יישום התקן לראשונה ברבעון הראשון של שנת 2011, גדל הרווח הרבעוני מפעילות מימון כתוצאה מהיישום לראשונה ב-17 מיליוני שקלים חדשים (כ-11 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס).

בחודש ינואר 2010 פורסם עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-06 בנושא "שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן", במסגרת יישום תקן 157. בהתאם לעדכון, נדרש גילוי והסבר במקרים בהם עוברים סכומים משמעותיים הנמדדים לפי שווי הוגן, מרמה 1 לרמה 2, או להיפך. כמו כן, נדרש גילוי על שינויים, ברוטו, בסכומים הנמדדים לפי שווי הוגן ברמה 3, הנובעים מפעולות רכישה, מכירה, הנפקה ופירעון.

אופן קביעת השווי ההוגן:

(א) ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

(ב) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

(ג) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

(2) חלופת שווי הוגן

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי הוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, FAS 159 (ASC 825-10) קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי הוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי הוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי הוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים.

FAS 159 (ASC 825-10) חל מיום 1 בינואר 2011 ואילך. הבנק מיישם את חלופת השווי הוגן בהתאם לתקן FAS 159. במקרים נדירים, ללא השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

כ"א. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(1) הכנסות והוצאות מימון נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

א) ריבית על חובות פגומים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של החוב הפגום. במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כרווח מפעילות מימון (לפני הפרשה להפסדי אשראי) בסעיף הרלוונטי במסגרת "הכנסות מימון בגין נכסים". כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

חוב פגום בארגון מחדש, אשר לאחר הארגון מחדש קיים לגביו בטחון סביר שהחוב יפרע במלואו בהתאם לתנאיו החדשים, מטופל כחוב הצובר הכנסות ריבית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

- (ב) הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.
- (ג) עמלות הקצאה למסגרות אשראי, וכן עמלות מעסקי מימון (כגון: עמלות בגין קיבולים, ערבויות ואשראי תעודות) מוכרות ברווח והפסד באופן יחסי לתקופות העסקאות.
- (ד) ניירות ערך - ראה סעיף ט' לעיל.
- (ה) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף י"ט לעיל.
- (2) בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. צבירת ההכנסה בתקופת דיווח מבוצעת בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב (סכום הבסיס של מכשיר החוב במועד ירידת הערך בעלת אופי אחר מזמני הינו שוויו ההוגן).
- (3) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

כ"ב. מיסים על ההכנסה

- (1) הבנק והחברות המאוחדות שלו נוקטים בשיטה של ייחוס מיסים בשל הפרשים בעת זקיפת הכנסות והוצאות מסויימות בין הדיווח הכספי לבין הדיווח לצרכי מס. מימושם של המיסים הנדחים לקבל מותנה בקיום הכנסה חייבת לצרכי מס בסכום מספיק בשנים הבאות. להערכת ההנהלות של הבנק והחברות המאוחדות, ניתנים מיסים אלה למימוש בעתיד.
- המיסים הנדחים חושבו לפי שיטת ההתחייבות, בהתאם לשיעורי המס הצפויים בעת מימושם, על פי המידע הקיים בעת עריכת הדוחות הכספיים.
- (2) רווחים של חברות מוחזקות מסויימות, עלולים להתחייב במיסים נוספים במידה שיחולקו על ידן כדיבידנד. לגבי רווחי חברות בת, כאשר חלוקת דיבידנדים אינה צפויה בעתיד הנראה לעין, לא נרשמת הפרשה למס.
- חישוב המיסים הנדחים אינו כולל מיסים שהיו חלים במקרה של מימוש השקעות בחברות מוחזקות, אשר יש כוונה להחזיק בהן ולא לממשן. בגין השקעות בחברות מוחזקות המיועדות למימוש, אם ישנן, מחושבים מיסים נדחים.
- (3) ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק ושל חברות מאוחדות שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים, נכלל בדוח רווח והפסד במסגרת "משכורות והוצאות נלוות".
- (4) נכס מס נדחה בגין זכות מועברת לקיזוז מס, מוכר בספרים במקרים שמימוש המס האמור בעתיד הנראה לעין אינו מוטל בספק. נכס מס נדחה בגין הפרשים זמניים יוכר כאשר צפוי שיווצר לגביהם חיסכון במס בעת שבה תוכר ההוצאה לצרכי מס.
- (5) הוצאות מיסים בגין רווח מפעולות בלתי רגילות, לרבות בגין רווח הון לצרכי מס, נכללות בסעיף הרווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כ"ג. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר.

הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתייחס לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות איגרות חוב הניתנות להמרה במניות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

כ"ד. דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו, וקיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, והיא מבוססת על מאפייני לקוחות.

כ"ה. השפעת תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם:

1) אימוץ תקני IFRS מסוימים על ידי המפקח על הבנקים:

בחודש נובמבר 2011, פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים", בו נקבע כי תאגיד בנקאי יישם החל מיום 1 בינואר 2012 את תקני ה-IFRS הבאים:

- תקן חשבונאות בינלאומי 7 (IAS) דוח על תזרימי מזומנים
- תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS) מסים על ההכנסה
- תקן חשבונאות בינלאומי 23 (IAS) עלויות אשראי
- תקן חשבונאות בינלאומי 24 (IAS) גילויים בהקשר לצד קשור

כמו כן נקבעו הנחיות לגבי הטיפול החשבונאי בעסקאות עם בעל שליטה.

היישום לראשונה של התקנים הללו, כפי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, הינו בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים, לרבות בדרך של יישום למפרע והתאמה של מספרי השוואה, ככל שהדבר נדרש.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

להלן פרטים נוספים לגבי התקנים שיאומצו והשפעתם האפשרית:

(א) IAS 12 מסים על ההכנסה

התקן כפי שאומץ על ידי המפקח על הבנקים דומה בהוראותיו לתקן חשבונאות ישראלי 19 מסים על הכנסה שיושם עד כה במערכת הבנקאית. יחד עם זאת, בד בבד עם אימוץ התקן הבינלאומי שונו הוראות ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. ככלל, נכסי מסים נדחים יוכרו בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, הגדרת המונח צפוי (probable) תהיה "יותר סביר מאשר לא" (more likely than not) כמקובל בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית לטיפול במסים על ההכנסה, וזאת חלף תרגום המונח probable בהוראות הדיווח לציבור בהקשר של נכסי מסים נדחים "כקרוב לוודאי" (beyond any reasonable doubt).

כמו כן, במצבים שבהם מתקיימים תנאי חוסר ודאות במסים על ההכנסה, תאגידים בנקאיים יידרשו ליישם את הכללים שנקבעו בהבהרה FIN 48 בדבר חוסר ודאות במסים על ההכנסה, כל עוד אלה אינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, זאת בדרך של קביעת מדיניות, נהלים ויישום דרישות תיעוד בכל הקשור לפוזיציות מס בדרגות אי ודאות שונה.

(ב) IAS 7 דוח על תזרימי מזומנים

התקן מספק מידע לגבי השינויים שחלו בתקופת הדיווח במזומנים ובשווי מזומנים באמצעות דוח על תזרימי המזומנים המסווג תזרימי מזומנים במהלך התקופה מפעילויות שוטפות, מפעילויות השקעה ומפעילויות מימון. הדוח על תזרימי המזומנים יעשה תוך שימוש בשיטה העקיפה, ובהתבסס על הרווח לאחר מסים. יחד עם זאת, לא תהיה מניעה מתאגיד בנקאי להציג את תזרימי המזומנים מפעילויות שוטפות לפי השיטה הישירה.

תזרימי המזומנים יסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, פעילות השקעה ופעילות מימון. במקביל נקבע אילו פעילויות ייחשבו כעיקריות לייצור הכנסות ובהתאמה אילו נכסים ואילו התחייבויות ייחשבו כשוטפים ואף יוצגו בנטו. תזרימי מזומנים הנובעים מעסקאות במטבע חוץ יירשמו במטבע הפעילות של התאגיד על ידי הכפלת הסכום במטבע חוץ בשער החליפין בין מטבע הפעילות לבין מטבע החוץ בתאריך תזרים המזומנים. ההשפעה של שינויים בשער החליפין על מזומנים ושווי מזומנים המוחזקים במטבע חוץ או העומדים לפירעון במטבע חוץ תוצג בנפרד מיתר השינוי במזומנים ושווי מזומנים. לתזרימי מזומנים מריבית ומדיבידנדים שנתקבלו או ששולמו וכן לתזרימי מזומנים הנובעים ממסים על ההכנסה ינתן גילוי בנפרד. עוד נקבע כי עסקאות השקעה ומימון שאינן מחייבות את השימוש במזומנים ושווי מזומנים לא יכללו בדוח על תזרימי מזומנים אלא בנספח, בדומה למצב כיום.

כמו כן, הותאם דוח תזרים לשינויים אחרים שחלו בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לאימוץ של תקני IFRS מסוימים כך שרכישה נוספת של מניות בחברת בת תיחשב כפעילות מימון ולא כפעילות השקעה. גם מתכונת הגילוי הורחבה, כך שבמקרה של רכישה או מימוש של חברת בת התאגיד הבנקאי יידרש לתת גילוי, בין היתר, על התמורה ששולמה או שהתקבלה, וכן על הנכסים וההתחייבויות בהתאם לקבוצות עיקריות שנוספו או נגרעו.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

(ג) IAS 23 עלויות אשראי

התקן קובע כי על חברה להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה והקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל נכסים קבועים, נדל"ן להשקעה ומלאי הדורש פרק זמן ממושך כדי להביאו למצב מכירה. יחד עם זאת, הובהר כי תאגיד בנקאי לא יהוון עלויות אשראי, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות האשראי שיהווו.

(ד) IAS 24 גילוי בהקשר לצד קשור:

התקן דן בדרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור. כאשר צד קשור יוגדר כאדם או ישות הקשורה לישות המכילה דוחות כספיים (להלן, "הישות המדווחת"). כמו כן, נדרש גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים ייחשבו כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכונה ושליטה עליהן במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו. עם זאת, הגדרת תגמול תהיה בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) התש"ע, 2010. מתכונת הדיווח של התאגידים הבנקאיים הותאמה על מנת לענות הן על דרישות הגילוי של IAS 24 והן על הגילויים הנדרשים מכוח תקנות ניירות ערך, התש"ע-2010.

(ה) עסקאות עם בעלי שליטה ועם תאגידים שבשליטת הבנק

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות 23 "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה". התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו-1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנזקפה בעסקה ייזקף להון. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה".

התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה, כדלקמן:

(א) העברת נכס לישות מבעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה;

(ב) נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או בחלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בה בגין הוצאה, ויתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקו;

(ג) הלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ביום 30 בנובמבר 2011 הופץ חוזר בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. במסגרת הטייטה נקבע, בין היתר, כי החל מיום 1 בינואר 2012, לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי, יש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, יישמו הכללים שנקבעו בתקן 23, זאת בעקבות לעקרונות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי.

(2) תקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים ותיקונים לתקני דיווח כספי בינלאומיים בתקופה שלפני יישומם

- (א) תקן דיווח כספי בינלאומי 10 (IFRS) - דוחות כספיים מאוחדים
 בחודש מאי 2011, פרסם ה-IASB את IFRS 10. התקן מגדיר מחדש את המונח שליטה בחברות בנות. השינויים העיקריים שנכללים בתקן כוללים את הנושאים הבאים:
- IFRS 10 קובע כי שליטה היא הבסיס היחיד לאיחוד חברות, כאשר הגדרת שליטה הורחבה לעומת התקינה הקיימת.
 - איחוד חברות בהן קיימת שליטה בפועל (דה פקטו).
 - זכויות הצבעה פוטנציאליות תילקחנה בחשבון בבחינת שליטה אם הן ניתנות למימוש מידי והן ממשיות בהתאם לקביעה בתקן. יחד עם זאת, ייתכן ויהיה צורך להתחשב גם בזכויות שאינן ניתנות למימוש מידי.
 - הוספה הדרכה בדבר זיהוי יחסי סוכן (Agent) לשולח עיקרי (Principal).
- IFRS 10 ייושם לגבי הדוחות הכספיים לתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחריו, בדרך של יישום למפרע בהתאם להוראות המעבר בתקן. להערכת התאגיד הבנקאי, השפעת IFRS 10 על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.
- (ב) תקן דיווח כספי בינלאומי 12 (IFRS) גילוי של זכויות בישויות אחרות
 בחודש מאי 2011, פרסם ה-IASB את IFRS 12. התקן מאגד לתוכו את דרישות הגילוי להשקעות בזכויות בחברות בנות, כלולות, זכויות בהסכמים משותפים וישויות מובנות שאינן מאוחדות.
- IFRS 12 ייושם לגבי הדוחות הכספיים לתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחריו, בדרך של יישום למפרע בהתאם להוראות המעבר בתקן. היישום של IFRS 12 צפוי להשפיע על הביאורים בדוחות הכספיים בעת יישומו לראשונה.
- (ג) תקן חשבונאות בינלאומי 28 (IAS) (מתוקן 2011) השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות
 בחודש מאי 2011, פרסם ה-IASB את IAS 28 (מתוקן 2011). השינויים העיקריים שנכללים בתקן המתוקן כוללים:
- הטיפול החשבונאי בעסקה משותפת.
 - חברה המשקיעה בחברה כלולה שחלקה מוחזקת באופן עקיף באמצעות קרנות הון סיכון או קרנות נאמנות, נאמנויות המורכבות מיחידות וישויות דומות, כולל קרנות ביטוח צמודות השקעה, תורשנה לבחור למדוד חלק זה בחברה הכלולה בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, מבלי להתחשב באם לישויות אלה קיימת או לא קיימת השפעה מהותית על אותו חלק של ההשקעה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

- דרישה לסווג כמוחזק למכירה חלק של השקעה בחברה כלולה או אם המימוש של אותו חלק מקיים את הקריטריונים לסווג כמוחזק למכירה בהתאם ל-IFRS 5.
 - קביעה מפורשת, כי כאשר השקעה בחברה כלולה הופכת להשקעה בעסקה משותפת, או להיפך, הישות ממשיכה ליישם את שיטת השווי המאזני ואיננה מודדת מחדש את יתרת הזכות הנותרת.
- IAS 28 (מתוקן 2011) ייושם לגבי הדוחות הכספיים לתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחריו, בדרך של יישום למפרע.
- להערכת התאגיד הבנקאי, השפעת היישום של IAS 28 (מתוקן 2011) על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

3) עדכונים בתקינה החשבונאית האמריקאית

(א) ASU 2011-03 - התנאים לקיומה של שליטה אפקטיבית בהסכמי רכש חוזר (להלן: "התיקון") בחודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB תיקון שנועד לפשט ולשפר את הטיפול החשבונאי בעסקאות רכש חוזר מסוג REPO ועסקאות דומות, ובפרט לעניין התנאים להכרה בהעברה של נכס כמכירה. כאמור, אחד התנאים הנדרשים לכך שהעברה של נכס פיננסי תוכר כמכירה הינו שהמעביר אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכס המועבר, וזאת למשל באמצעות הסכם שמקנה למעביר זכות ומחויבות בו זמנית לרכוש או לפדות את הנכס במועד קבוע או ניתן לקביעה. במצב זה נדרש קיומו של מנגנון להתאמת בטחונות המבטיח את היכולת של המעביר לרכוש חזרה את הנכס.

התיקון ביטל את דרישה זו, כך שקיומו של מנגנון להתאמת בטחונות הפך ללא רלוונטי בקביעה האם העסקה תטופל חשבונאית כמכירה, הקביעה אם נשמרת שליטה אפקטיבית, תתבסס על הזכויות והמחויבויות החוזיות בין הצדדים. התיקון יחול מה- 1 בינואר 2012 על העברות של נכסים לאחר מועד התחילה או על עסקאות קיימות שחל בהם שינוי לאחר מועד התחילה. ליישום של התיקון לא צפויה להיות השפעה על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

(ב) ASU 2011-04 מדידת שווי הוגן (להלן: "התיקון")

בחודש מאי 2011 פרסם ה-FASB תיקון בנוגע ל-ASC 820 - מדידה וגילוי של שווי הוגן. הפרסום הוא חלק מפרויקט משותף של ה-IASB וה-FASB שנועד להשיג תאימות בנושא זה. בנוגע לישויות שיישמו את התקינה האמריקאית הגילוי חדש אינו משנה באופן משמעותי דרישות קודמות אלא מבהיר בעיקר דרישות קודמות ומספק הנחיות חדשות.

התיקון מבהיר כי השוק העיקרי בו תתבצע המדידה ייחשב השוק בו מתבצע עיקר נפח ורמת הפעילות עבור אותו נכס או התחייבות, ולא השוק בעיני הישות המשקף נפח או רמה שכזו. כמו כן נקבע כי האיסור להפעיל פקטור גודל החזקה יחול לא רק על מכשירים סחירים המסווגים ברמה 1, במדרג השווי ההוגן כפי שנקבע כיום, אלא גם לגבי יתר המכשירים ברמה 2 ו-3. עם זאת נקבע שניתן להשתמש בהנחת כמות או פרמיות לגבי מדידות שאינן מסווגות ברמה 1, אם הן עקביות עם מאפייני הנכס או ההתחייבות הנמדדים ובתנאי שמשותפי שוק ייקחו בחשבון הנחות אלו בעת מדידת השווי ההוגן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

הנחיות נוספות נוגעות למדידת שווי ההוגן בתיקים של מכשירים פיננסיים. התיקון מאפשר למדוד שווי הוגן על בסיס חשיפה נטו של קבוצה של מכשירים פיננסיים. מדידה זו מותנית בכך שהחשיפה לסיכון שוק או לסיכון אשראי מנוהלת על בסיס נטו, הפריטים נמדדים בשווי הוגן, ומידע על בסיס החשיפה נטו מוצג להנהלה. יודגש כי הנחיות נוספו לצרכי מדידה של השווי ההוגן בלבד ולא לצרכי הצגה מאזנית נטו. התיקון מחיל דרישות גילוי חדשות ולפיהן, בין היתר, ידרש לתת גילוי לכל העברות בין רמה 1 לרמה 2 ולא רק להעברות משמעותיות, תורחבנה דרישות הגילוי על מכשירים המסווגים ברמה 3. התיקון יכנס לתוקף החל מה- 1 בינואר 2012. ליישום התיקון לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4) מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית

ביום 21 בספטמבר 2011 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת הוראה הכוללת הצעה למתכונת חדשה לדוח רווח והפסד של תאגיד בנקאי והצעה לאימוץ התקינה האמריקאית בנושא מדידת הכנסות ריבית. מטרת ההוראה היא להתאים את כללי המדידה והדיווח של תאגיד בנקאי בישראל לבנקים בעולם.

א) שינויים שנבעו בין היתר כתוצאה מאימוץ המתכונת החדשה לדוח רווח והפסד הסעיף "רווח מפעילות מימון" יוחלף בשלושה סעיפים: "הכנסות ריבית", "הוצאות ריבית" ו"הכנסות מימון שאינן מריבית". הסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" יכלול בין היתר, הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים שלא נכללו בחלק של הכנסות והוצאות ריבית, תוצאות פעילות השקעה באגרות חוב למעט ריבית, תוצאות פעילות השקעה במניות והפרשי שער נטו. במקביל תוקנו הגדרת המונח "ריבית", כך שתכלול גם הפרשי הצמדה למדד על הקרן. בוטל סעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים", וכתוצאה מכך ההכנסות וההוצאות יוכרו בסעיפים אחרים בתוך הרווח מפעילויות רגילות. ההוראות הקשורות לאופן ההצגה בדוח רווח והפסד ייושמו למפרע החל מהדוח לציבור לרבעון הראשון של שנת 2012 ואילך. לעניין יישום ההוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" ידרש התאגיד הבנקאי לבטל הפרשי הצמדה למדד שנצברו על הקרן של חוב פגום וטרם שולמו, בגין חובות שישווגו כפגומים מיום ה-1 בינואר 2012 ואילך בלבד.

ב) שינויים הנובעים כתוצאה מאימוץ ASC 310-20 בדבר "עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות": בעת חישוב שיעור הריבית האפקטיבי על הלוואה, התאגיד הבנקאי ייקח בחשבון את הסכום נטו של העמלות או העלויות שהתהוו. העלויות יכללו עלויות ישירות ליצירת הלוואה שנגרמו מול צד ג', וכן עלויות מסוימות שהוצאו על ידי התאגיד הבנקאי כמלווה עבור אותה הלוואה (כיום, עלויות המתהוות על ידי התאגיד הבנקאי כמלווה מוכרות באופן שוטף ברווח והפסד, בסעיף "משכורות והוצאות נלוות"). עמלות מיצירת הלוואה כוללות עמלות שבהן מחויב הלווה בהקשר לפעילויות של יצירת הלוואה (כיום, חלק מהעמלות כאמור נכללות בסעיף "עמלות תפעוליות" וחלקן בסעיף "עמלות מעסקי מימון"). התיקונים הקשורים לאימוץ נושא מדידת הכנסות ריבית ייושמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך. הבנק החל בהיערכות ליישום התקן. בשלב זה, לא ניתן להעריך את מידת השפעת היישום על הדוחות הכספיים.

ביאור 2 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
2010	2011	2010	2011	
9,361	11,135	11,050	13,427	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
769	1,623	1,294	2,419	פיקדונות בבנקים מסחריים ⁽¹⁾
154	116	270	126	פיקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
10,284	12,874	12,614	15,972	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
				מזה - מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
9,818	12,269	9,835	14,991	לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

(1) למידע נוסף בדבר שיעבודים ראה ביאור 15.

ביאור 3 - ניירות ערך - המאוחד

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב:

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות – עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
703	703	-	(5)	698
(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל המוחזקות לפדיון				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות – עלות)	רווחים	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
5,524	5,586	19	(81)	5,524
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות -				
86	86	-	-	86
של ממשלת ישראל ⁽²⁾				
159	164	1	(6)	159
של ממשלות זרות ^{(6),(2)}				
412	413	2	(3)	412
של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל				
61	68	5	(12)	61
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים				
81	81	-	-	81
מגובי נכסים (ABS)				
135	135	1	(1)	135
של אחרים בישראל				
6,458	6,533	28	(103)	6,458
של אחרים זרים				
85	85	-	-	85
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
6,543	6,618	28	(103)	6,543
מניות ⁽³⁾				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות – עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,183	1,177	7	(1)	1,183
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב -				
3	3	-	-	3
של ממשלת ישראל ⁽⁷⁾				
1,186	1,180	7	(1)	1,186
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים				
סך כל ניירות הערך למסחר				
8,427	8,501	35	(109)	8,432
סך כל ניירות הערך				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א-ה'.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-79 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(5) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

(6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(7) מזה, ניירות ערך בסך 531 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן בסעיף 20 להוראות

הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 22 (ה), פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 24.

ביאור 3 - ניירות ערך - המאוחד (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2010

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות – עלות)		רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן ⁽¹⁾
	רווחים	הפסדים	רווחים	הפסדים	
(1) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות -					
6,023	31	(48)	6,040	6,023	של ממשלת ישראל ⁽²⁾
103	-	-	103	103	של ממשלות זרות ⁽⁶⁾⁽²⁾
127	-	(2)	129	127	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
612	7	(1)	606	612	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
60	5	(11)	66	60	מגובי נכסים (ABS)
154	3	-	151	154	של אחרים זרים
7,079	46	(62)	7,095	7,079	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
81	-	-	81	81	מניות ⁽³⁾
7,160	46 ⁽⁴⁾	(62) ⁽⁴⁾	7,176	7,160	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות – עלות)		רווחים		הפסדים		שווי הוגן ⁽¹⁾
	רווחים	הפסדים	שטרם מומשו	שטרם מומשו	מהתאמות	מהתאמות	
(2) ניירות ערך למסחר							
איגרות חוב -							
285	1	(2)	286	285			של ממשלת ישראל
4	-	-	4	4			של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
289	1 ⁽⁵⁾	(2) ⁽⁵⁾	290	289			סך כל ניירות הערך למסחר
7,449	47	(64)	7,466	7,449			סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א'-ד' לדוחות הכספיים לשנת 2010.
- (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-79 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.
- (6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 22 (ה), פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 24.

ביאור 3 - ניירות ערך - הבנק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת		רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן ⁽¹⁾
	(במניות – עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
(1) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות -					
3,808	3875	12	(79)	3808	של ממשלת ישראל ⁽²⁾
86	86	-	-	86	של ממשלות זרות ⁽⁶⁾⁽²⁾
381	382	2	(3)	381	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
61	68	5	(12)	61	מגובי נכסים (ABS)
126	126	1	(1)	126	של אחרים זרים
4,462	4,537	20	(95)	4,462	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
85	85	-	-	85	מניות ⁽³⁾
4,547	4,622	20 ⁽⁴⁾	(95) ⁽⁴⁾	4,547	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת		רווחים		הפסדים		שווי הוגן ⁽¹⁾
	(במניות – עלות)	לשווי הוגן	מהתאמות	שטרם מומשו	מהתאמות	שטרם מומשו	
(2) ניירות ערך למסחר							
איגרות חוב -							
1,183	1,177	7	(1)	1,183	של ממשלת ישראל ⁽⁷⁾		
1,183	1,177	7 ⁽⁵⁾	(1) ⁽⁵⁾	1,183	סך כל ניירות הערך למסחר		
5,730	5,799	27	(96)	5,730	סך כל ניירות הערך		

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א-ה'.
- (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-79 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.
- (6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (7) מזה, ניירות ערך בסך 531 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן בסעיף 20 להוראות הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאור 22 (ה), פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 24.

ביאור 3 - ניירות ערך - הבנק (המשך) ליום 31 בדצמבר 2010

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות – עלות) רווחים		רווח כולל אחר מצטבר הפסדים		שווי הוגן ⁽¹⁾
(1) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות -					
3,979	4,000	26	(47)		3,979
של ממשלת ישראל ⁽²⁾					
103	103	-	-		103
של ממשלות זרות ⁽⁶⁾⁽²⁾					
568	563	6	(1)		568
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים					
60	66	5	(11)		60
מגובי נכסים (ABS)					
45	43	2	-		45
של אחרים זרים					
4,755	4,775	39	(59)		4,755
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה					
81	81	-	-		81
מניות ⁽³⁾					
4,836	4,856	39 ⁽⁴⁾	(59) ⁽⁴⁾		4,836
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה					
(2) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב -					
284	285	1	(2)		284
של ממשלת ישראל					
284	285	1 ⁽⁵⁾	(2) ⁽⁵⁾		284
סך כל ניירות הערך למסחר					
5,120	5,141	40	(61)		5,120
סך כל ניירות הערך					

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
(2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א'-ד' לדוחות הכספיים לשנת 2010.
(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-79 מיליוני שקלים חדשים.
(4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
(5) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.
(6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 22 (ה), פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 24.

ביאור 3 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פירוט נוסף לגבי משך הזמן בו ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים נמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו ליום 31 בדצמבר:

2011			
12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS) :			
(12)	37	-	-
CLO			
(12)	37	-	-
סך הכל			

2010			
12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS) :			
(11)	36	-	-
CLO			
(11)	36	-	-
סך הכל			

ג. מידע לגבי איגרות חוב פגומות:

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
2010	2011
29	-
יתרת חוב רשומה של איגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית	

ביאור 4 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. האשראי לציבור

מאוחד

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 דצמבר 2011			
יתרת	הפרשה	יתרת	יתרת	הפרשה	יתרת	
חוב	להפסדי	חוב	חוב	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	נטו	אשראי	רשומה	
29,641	738	⁽⁵⁾ 30,379	31,625	605	32,230	אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני ⁽¹⁾
76,736	1,047	⁽⁵⁾ 77,783	87,703	1,033	88,736	אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
106,377	1,785	108,162	119,328	1,638	120,966	סך הכל אשראי לציבור
191	-	191	348	-	348	מזה: התחייבויות לקוחות עבור קיבולים

הבנק

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 דצמבר 2011			
יתרת	הפרשה	יתרת	יתרת	הפרשה	יתרת	
חוב	להפסדי	חוב	חוב	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	נטו	אשראי	רשומה	
29,370	732	⁽⁵⁾ 30,102	31,404	600	32,004	אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני ⁽¹⁾
71,394	1,025	⁽⁵⁾ 72,419	81,953	1,010	82,963	אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
100,764	1,757	102,521	113,357	1,610	114,967	סך הכל אשראי לציבור
191	-	191	348	-	348	מזה: התחייבויות לקוחות עבור קיבולים

- (1) לרבות אשראי שנבחן על בסיס פרטני ונמצא שהוא אינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי. לפירוט נוסף לגבי אשראי שנבחן על בסיס פרטני ראה להלן בסעיף ב.
- (2) אשראי שהפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי בשיטת עומק הפיגור לפי נספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, ואשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי. ראה פירוט נוסף בסעיף ג.
- (3) אשראי פגום אינו צובר הכנסות ריבית, למעט אשראי מסויים בארגון מחדש כמצויין בסעיף קטן 4 להלן.
- (4) אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.
- (5) סווג מחדש.

ביאור 4 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. האשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

1. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני כולל:

מאוחד

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 דצמבר 2011			
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	
1,318	372	⁽³⁾ 1,690	1,407	215	1,622	אשראי לציבור פגום ⁽¹⁾
48	25	73	41	15	56	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾
72	3	75	50	3	53	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽²⁾
28,203	338	⁽³⁾ 28,541	30,127	372	30,499	אשראי לציבור אחר שאינו פגום ⁽²⁾
28,323	366	⁽⁵⁾ 28,689	30,218	390	30,608	סך הכל אשראי לציבור שאינו פגום ⁽²⁾
29,641	738	30,379	31,625	605	32,230	סך הכל אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

הבנק

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 דצמבר 2011			
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	
1,280	366	⁽³⁾ 1,646	1,369	210	1,579	אשראי לציבור פגום ⁽³⁾
48	25	73	41	15	56	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽¹⁾
72	3	75	50	3	53	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽²⁾
27,970	338	⁽³⁾ 28,308	29,944	372	30,316	אשראי לציבור אחר שאינו פגום ⁽²⁾
28,090	366	28,456	30,035	390	30,425	סך הכל אשראי לציבור שאינו פגום ⁽²⁾
29,370	732	30,102	31,404	600	32,004	סך הכל אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

- (1) אשראי פגום אינו צובר הכנסות ריבית, למעט אשראי מסויים בארגון מחדש כמצויין בסעיף קטן 4 להלן.
 (2) אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.
 (3) סווג מחדש.

ביאור 4 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני (המשך)

2. מידע נוסף על אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

מאוחד

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)	31 דצמבר 2011	
יתרת חובה רשומה		
1,230	948	אשראי לציבור פגום בגינו קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
460	674	אשראי לציבור פגום בגינו לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
1,690	1,622	סך הכל אשראי לציבור פגום
יתרת חובה רשומה		
1,437	1,414	אשראי לציבור פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
253	208	אשראי לציבור פגום שנמדד לפי שווי הביטחון
1,690	1,622	סך הכל אשראי לציבור פגום

הבנק

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)	31 דצמבר 2011	
יתרת חובה רשומה		
1,186	905	אשראי לציבור פגום בגינו קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
460	674	אשראי לציבור פגום בגינו לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
1,646	1,579	סך הכל אשראי לציבור פגום
יתרת חובה רשומה		
1,393	1,371	אשראי לציבור פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
253	208	אשראי לציבור פגום שנמדד לפי שווי הביטחון
1,646	1,579	סך הכל אשראי לציבור פגום

ביאור 4 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני (המשך)

3. אשראי בעייתי בארגון מחדש במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי

מאוחד

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 דצמבר 2011			
יתרת	הפרשה	יתרת	יתרת	הפרשה	יתרת	
חוב	להפסדי	חוב	חוב	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	נטו	אשראי	רשומה	
48	32	80	140	2	142	שאינו צובר הכנסות ריבית
2	-	2	2	-	2	צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר
10	1	11	6	1	7	צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
43	5	48	56	5	61	צובר הכנסות ריבית
103	38	141	204	8	212	סך הכל (נכלל באשראי לציבור פגום)
64	15	79	29	4	33	חובות פגומים צוברים הכנסות ריבית שאורגנו מחדש בשנים קודמות

הבנק

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 דצמבר 2011			
יתרת	הפרשה	יתרת	יתרת	הפרשה	יתרת	
חוב	להפסדי	חוב	חוב	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	נטו	אשראי	רשומה	
36	30	66	132	1	133	שאינו צובר הכנסות ריבית
2	-	2	2	-	2	צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר
7	1	8	3	-	3	צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
21	1	22	28	2	30	צובר הכנסות ריבית
66	32	98	165	3	168	סך הכל (נכלל באשראי לציבור פגום)
64	15	79	29	4	33	חובות פגומים צוברים הכנסות ריבית שאורגנו מחדש בשנים קודמות

4. ריבית בגין אשראי לציבור פגום

מאוחד		בנק	
31 בדצמבר 2011		31 בדצמבר 2011	
1,496	1,452	1,496	1,452
יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח			
סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק			
73	72	73	72
הזמן בו סווג כפגום ⁽¹⁾			
סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה			
75	75	75	75
אשראי זה צובר ריבית לפי תנאי המקוריים			
62	62	62	62
מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית על בסיס מזומן			

ביאור 4 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי

1. הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314:

מאוחד והבנק

עומק הפיגור								בפיגור של 30 ימים עד 90 יום	מערל 3 חודשיים עד 3 חודשיים	מערל 6 חודשיים עד 6 חודשיים	מערל 15 חודשיים עד 15 חודשיים	מערל 33 חודשיים עד 33 חודשיים	סך הכל מערל 3 חודשיים	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזר ⁽³⁾ סך הכל
31 דצמבר 2011														
636	88	538	468	33	23	14	10							
193	6	187	181	5	1	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽¹⁾						
2,517	324	1,388	562	129	287	410	805	יתרת חוב רשומה						
767	144	623	497	70	56	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾						
1,750	180	765	65	59	231	410	805	יתרת חוב נטו						

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)								בפיגור	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽¹⁾	יתרת חוב רשומה	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾⁽⁴⁾
31 בדצמבר 2010											
630	86	534	470	27	22	15	10				
177	8	169	168	-	1	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽¹⁾			
2,394	318	1,367	628	118	247	374	709	יתרת חוב רשומה			
829	161	668	572	59	37	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾⁽⁴⁾			
1,565	157	699	56	59	210	374	709	יתרת חוב נטו			

(1) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

(2) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

(3) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואות שטרם הגיע מועד פרעון.

(4) סוג מחדש.

ביאור 4 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי (המשך)

2. אשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי:

מאוחד

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרפורמה)			31 דצמבר 2011			
יתרת	הפרשה	יתרת	יתרת	הפרשה	יתרת	
חוב	להפסדי	חוב	חוב	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	נטו	אשראי	רשומה	
						אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר
63	8	71	42	5	47	
						אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
142	3	145	117	4	121	
14,632	132	14,764	16,150	166	16,316	אשראי לציבור אחר שאינו פגום
14,837	143	14,980	16,309	175	16,484	סך הכל

הבנק

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרפורמה)			31 דצמבר 2011			
יתרת	הפרשה	יתרת	יתרת	הפרשה	יתרת	
חוב	להפסדי	חוב	חוב	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	נטו	אשראי	רשומה	
						אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר
57	7	64	39	3	42	
						אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
90	2	92	77	3	80	
9,348	113	9,460	10,443	146	10,589	אשראי לציבור אחר שאינו פגום
9,495	121	9,616	10,559	152	10,711	סך הכל

ביאור 4 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

מאוחד

הפרשה להפסדי אשראי				
על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾				
סך הכל	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני	
3,606	215	811	2,580	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2010
(2,560)	(544)	-	(2,016)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011 ⁽²⁾⁽³⁾
919	1,028	18	(127)	שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.2011 (מקפו להון העצמי) ⁽²⁾
338	133	(12)	217	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(664)	(197)	(50)	(417)	מחיקות חשבונאיות
127	111	-	16	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(537)	(86)	(50)	(401)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,766	746	767	253	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2011

הפרשה להפסדי אשראי				
על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾				
סך הכל	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני	
				הרכב יתרת ההפרשה ליום 31.12.2011
1,638	641	767	230	בגין אשראי לציבור
14	14	-	-	בגין חובות שאינם אשראי לציבור
114	91	-	23	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
1,766	746	767	253	סך הכל

הרכב יתרת ההפרשה ליום 31.12.2010				
בגין אשראי לציבור ⁽³⁾				
סך הכל	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני	
1,785	561	829	395	בגין חובות שאינם אשראי לציבור
9	9	-	-	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
171	129	-	42	
1,965	699	829	437	סך הכל

- (1) לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.
 (2) כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1.1.2011 תאגידים בנקאיים אינם נדרשים לשמור הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים.
 (3) סוג מחדש.

ביאור 4 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הבנק

הפרשה להפסדי אשראי				
על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾				
סך הכל	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני	
3,552	211	811	2,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2010
(2,497)	(481)	-	(2,016)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011 ⁽²⁾⁽³⁾
877	942	18	(83)	שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.2011 (מקפו להון העצמי) ⁽²⁾
326	125	(12)	213	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(640)	(180)	(50)	(410)	מחיקות חשבונאיות
115	101	-	14	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(525)	(79)	(50)	(396)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,733	718	767	248	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2011

הפרשה להפסדי אשראי				
על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾				
סך הכל	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני	
				הרכב יתרת ההפרשה ליום 31.12.2011
1,610	618	767	225	בגין אשראי לציבור
12	12	-	-	בגין חובות שאינם אשראי לציבור
111	88	-	23	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
1,733	718	767	248	סך הכל

הרכב יתרת ההפרשה ליום 31.12.2010				
בגין אשראי לציבור ⁽³⁾				
סך הכל	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני	
1,757	539	829	389	בגין חובות שאינם אשראי לציבור
7	7	-	-	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
168	126	-	42	
1,932	672	829	431	סך הכל

- (1) לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.
 (2) כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1.1.2011 תאגידים בנקאיים אינם נדרשים לשמור הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים.
 (3) סוג מחדש.

ביאור 4 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פרטים נוספים על הלוואות לדיור ואופן חישוב ההפרשה להפסדי אשראי

מאוחד והבנק

31 דצמבר 2011						
הלוואות לדיור			הלוואות לדיור פגומות או פיגור של יותר מ-90 ימים ⁽¹⁾		יתרת הפרשה להפסדי אשראי	
יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור ⁽²⁾	יתרת חוב רשומה	אחרת			סך הכל
			לפי עומק הפיגור	על בסיס קבוצתי	על בסיס פרטני	
71,486	626	1,712	767	91	-	858
783	16	17	-	-	15	15
72,269 ⁽⁴⁾	642	1,729	767	91	15	873
מזה: בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בניה						
1,342	-	6	-	-	-	-

(1) הלוואות לדיור פגומות והלוואות לדיור בפיגור יותר מ-3 חודשים.

(2) כולל ריבית על סכום הפיגור.

(3) מזה: הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 4,388 מיליוני שקלים חדשים.

(4) מזה: הלוואות לדיור בריבית משתנה בסך 42,744 מיליוני שקלים חדשים.

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)						
הלוואות לדיור			הלוואות לדיור פגומות או פיגור של יותר מ-90 ימים ⁽¹⁾		יתרת הפרשה להפסדי אשראי	
יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור ⁽²⁾	יתרת חוב רשומה	אחרת			סך הכל
			לפי עומק הפיגור	על בסיס קבוצתי	על בסיס פרטני	
62,298	620	1,685	829	75	-	904
520	7	30	-	-	18	18
62,818 ⁽⁵⁾	627	1,715	829	75	18	922
מזה: בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בניה						
969	-	6	-	-	-	-

(1) הלוואות לדיור פגומות והלוואות לדיור בפיגור יותר מ-3 חודשים.

(2) כולל ריבית על סכום הפיגור.

(3) סוג מחדש.

(4) מזה: הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 3,673 מיליוני שקלים חדשים.

(5) מזה: הלוואות לדיור בריבית משתנה בסך 41,374 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 4 - אשראי לציבור (המשך)

ליום 31 דצמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה:

סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
241	251	178,016	עד 10	
534	496	69,430	עד 20	מעל 10
1,665	1,554	108,576	עד 40	מעל 20
3,231	3,923	124,371	עד 80	מעל 40
2,566	7,677	93,549	עד 150	מעל 80
1,568	13,450	69,706	עד 300	מעל 150
1,867	23,563	57,554	עד 600	מעל 300
2,973	24,693	33,162	עד 1,200	מעל 600
1,572	9,217	7,209	עד 2,000	מעל 1,200
1,263	6,255	2,788	עד 4,000	מעל 2,000
1,257	3,956	963	עד 8,000	מעל 4,000
2,064	4,552	544	עד 20,000	מעל 8,000
2,079	3,454	201	עד 40,000	מעל 20,000
9,596	9,343	239	עד 200,000	מעל 40,000
7,691	5,696	49	עד 400,000	מעל 200,000
5,906	2,886	20	עד 1,207,925	מעל 400,000
46,073	120,966	746,377		סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313 כפי שתוקנה בשנת 2011. מספרי השוואה המתייחסים לשנת 2010 הוצגו בהתאם להוראה 313 טרם תיקונה.

ביאור 4 - אשראי לציבור (המשך)

ליום 31 דצמבר 2010 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ו. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה (המשך):

סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
230	246	168,397	עד 10	
531	508	70,702	עד 20	מעל 10
1,552	1,547	109,278	עד 40	מעל 20
3,053	4,206	127,045	עד 80	מעל 40
2,365	7,192	86,881	עד 150	מעל 80
1,583	12,972	68,236	עד 300	מעל 150
2,158	21,512	54,953	עד 600	מעל 300
3,295	19,694	28,154	עד 1,200	מעל 600
1,639	6,993	5,810	עד 2,000	מעל 1,200
1,243	4,602	2,134	עד 4,000	מעל 2,000
1,177	3,492	853	עד 8,000	מעל 4,000
2,104	4,313	529	עד 20,000	מעל 8,000
2,179	3,640	211	עד 40,000	מעל 20,000
9,548	7,704	213	עד 200,000	מעל 40,000
7,372	5,575	49	עד 400,000	מעל 200,000
7,045	3,059	17	עד 539,267	מעל 400,000
47,074	107,255	723,462		סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) לאחר ניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה.

ביאור 4 - אשראי לציבור (המשך)

ליום 31 דצמבר 2011 - הבנק

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה: (המשך)

סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
202	199	155,775	עד 10	
370	378	50,911	עד 20	מעל 10
978	1,069	69,535	עד 40	מעל 20
1,713	2,483	72,634	עד 80	מעל 40
1,545	5,507	63,499	עד 150	מעל 80
1,282	11,956	60,154	עד 300	מעל 150
1,856	23,501	57,344	עד 600	מעל 300
2,968	24,679	33,140	עד 1,200	מעל 600
1,571	9,211	7,204	עד 2,000	מעל 1,200
1,260	6,230	2,776	עד 4,000	מעל 2,000
1,239	3,921	952	עד 8,000	מעל 4,000
2,017	4,474	534	עד 20,000	מעל 8,000
2,079	3,434	200	עד 40,000	מעל 20,000
9,596	9,343	239	עד 200,000	מעל 40,000
7,691	5,696	49	עד 400,000	מעל 200,000
5,906	2,886	20	עד 539,267	מעל 400,000
42,273	114,967	574,966		סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313 כפי שתוקנה בשנת 2011. מספרי השוואה המתייחסים לשנת 2010 הוצגו בהתאם להוראה 313 טרם תיקונה.

ביאור 4 - אשראי לציבור (המשך)

ליום 31 דצמבר 2010 - הבנק

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ו. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה: (המשך)

סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לוויים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
199	198	149,717	עד 10	
367	387	52,006	עד 20	מעל 10
837	1,040	68,735	עד 40	מעל 20
1,577	2,768	76,237	עד 80	מעל 40
1,455	5,189	59,530	עד 150	מעל 80
1,341	11,700	60,082	עד 300	מעל 150
2,151	21,464	54,797	עד 600	מעל 300
3,289	19,678	28,129	עד 1,200	מעל 600
1,636	6,982	5,798	עד 2,000	מעל 1,200
1,240	4,576	2,121	עד 4,000	מעל 2,000
1,150	3,467	843	עד 8,000	מעל 4,000
2,071	4,184	514	עד 20,000	מעל 8,000
2,179	3,623	210	עד 40,000	מעל 20,000
9,548	7,704	213	עד 200,000	מעל 40,000
7,372	5,575	49	עד 400,000	מעל 200,000
7,045	3,059	17	עד 539,267	מעל 400,000
43,457	101,594	558,998		סך הכל

(1) מספר הלוויים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) לאחר ניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה.

ביאור 5 - אשראי לממשלות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
2010	2011	2010	2011	
91	196	91	196	אשראי לממשלת ישראל
1	-	1	-	אשראי לממשלות זרות
92	196	92	196	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. המאוחד

		2010			2011		
	סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני	(14)	-	(14)	(14)	-	(14)	
השקעות אחרות							
כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון	29	-	29	31	-	31	
סך כל ההשקעות	15	-	15	17	-	17	
מזה:							
הפסדים שנצברו ממועד הרכישה	(16)	-	(16)	(15)	-	(15)	

ב. הבנק

		2010			2011		
	סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני	(1) ⁽¹⁾ 1,301	(1) ⁽¹⁾ 1,315	(14)	1,433	1,447	(14)	
השקעות אחרות							
כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון	463	434	29	496	465	31	
סך כל ההשקעות	1,764	1,749	15	1,929	1,912	17	
מזה:							
רווחים (הפסדים) שנצברו ממועד הרכישה	511	527	(16)	663	678	(15)	
סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:							
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(51)	(51)	-	-	-	-	
קרן הון מיישום הוראה בנושא חובות פגומים	-	-	-	(16)	(16)	-	

חלק התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות מוחזקות:

בנק			מאוחד		
2009	2010	2011	2009	2010	2011
78	97	151	(1)	-	1

חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) מפעולות

רגילות של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס⁽²⁾

(1) מספרי השוואה הותאמו למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 4.ד1.

(2) אין הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות.

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק בהון המקנה		חלק בזכויות ההצבעה		פרטים על החברה
זכויות לקבלת רווחים	זכויות להצבעה	2011	2010	
ליום 31 בדצמבר				
2011	2010	2011	2010	

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות⁽²⁾

(1) חברות מאוחדות

2011	2010	2011	2010	פרטים על החברה	פרטים על החברה
50%	50%	50%	50%	בנק	בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ⁽³⁾
100%	100%	100%	100%	סוכנות ביטוח	טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה להחזקות בינלאומיות	מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד) ⁽⁴⁾
100%	100%	100%	100%	החכרת ציוד ופקטורינג	מזרחי טפחות פקטורינג בע"מ
100%	100%	100%	100%	עסקה בחתמות להנפקות	מזרחי טפחות חיתום והנפקות (1980) בע"מ
100%	100%	100%	100%	עסקה בניהול קופות גמל	מזרחי טפחות ניהול בע"מ
100%	100%	100%	100%	ניהול תיקי ניירות ערך	אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה להנפקות	מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ

(2) חברות כלולות

2011	2010	2011	2010	פרטים על החברה	פרטים על החברה
20%	20%	20%	20%	מקרקעין לבנייה	פסגות ירושלים בע"מ (להלן - פסגות)
19.99%	19.99%	19.99%	19.99%	חברה לחיתום	רוסאריו קפיטל בע"מ (להלן רוסאריו) ⁽⁶⁾

(3) חברה מאוחדת עיקרית של חברה שאוחדה של מזרחי

להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)

2011	2010	2011	2010	פרטים על החברה	פרטים על החברה
100%	100%	100%	100%	בנק מסחרי	יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד ⁽⁷⁾

(1) כולל שטרי הון.

(2) ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן,

התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.

(3) יתרת מוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

(4) החברה הינה חברה הרשומה בהולנד, באשר לחברה מאוחדת של החברה, ראה סעיף ג.3.

(5) כולל רווח עקב פיחות של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-22 מיליון שקלים חדשים (2010 – כ-1 מיליון שקלים חדשים).

(6) חברת רוסאריו נרכשה ביום 19 באוקטובר, 2010 בתמורה לסך של כ-2 מיליון שקלים חדשים.

(7) יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד הינו בנק מסחרי הרשום בשוויץ ומוצג בדוחות הבנק כזרוע ארוכה.

(8) כולל רווח עקב פיחות של השקל ביחס לשער החליפין של הפרנק השוויצרי בסך של כ-15 מיליון שקלים חדשים (2010 – כ-6 מיליון שקלים חדשים).

(9) שיעור ההשתתפות במקרה של הפסדים הוא 27%.

(10) לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין"

(11) מספרי ההשוואה הותאמו למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 4.ד1.

סעיפים אחרים שנצברו		תרומה לרווח הנקי (הפסד)				השקעות הוניות		יתרת מוניטין ⁽³⁾		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽¹⁰⁾	
בהון		דיבידנד שנרשם		המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		אחרות ⁽¹⁾					
		ליום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר						ליום 31 בדצמבר	
2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
-	(17)	-	-	19	38	422	452	69	69	⁽¹¹⁾ 435	456
-	-	-	-	54	71	-	-	-	-	458	529
-	-	-	-	⁽⁵⁾ 13	⁽⁵⁾ 31	-	-	-	-	291	321
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	58	59
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	32	33
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	28	28
-	-	-	-	5	3	-	-	-	-	19	22
-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	35	37
-	-	-	-	(1)	-	29	31	-	-	(16)	(16)
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
-	-	-	-	⁽⁸⁾ 18	⁽⁸⁾ 21	-	-	-	-	202	223

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מאוחדות במאוחד ובבנק: ⁽¹⁾

31 בדצמבר 2011			
יתרה מופחתת	הפחתה נצברת	עלות	
87	53	140	המאוחד ⁽²⁾
87	53	140	הבנק

31 בדצמבר 2010			
יתרה מופחתת	הפחתה נצברת	עלות	
87	53	140	המאוחד ⁽²⁾
87	53	140	הבנק

31 בדצמבר 2009			
יתרה מופחתת	הפחתה נצברת	עלות	
101	39	140	המאוחד ⁽²⁾
101	39	140	הבנק

(1) יתרת המוניטין כוללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2011 מסתכמת בכ-14 מיליוני שקלים חדשים (בדומה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2010 וביום 31 בדצמבר 2009), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2011 מסתכמת בכ-4 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2010 וביום 31 בדצמבר 2009 - 4 מיליוני שקלים חדשים ו-6 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).

(2) יתרת מוניטין בגין חברות מאוחדות נכללות במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

ביאור 7 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מאוחד		הבנק					
בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות וציוד, ריהוט ושיפורים במושכר)		בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות וציוד, ריהוט ושיפורים במושכר)					
סך הכל	וכלי רכב	סך הכל	וכלי רכב	סך הכל	וכלי רכב		
א. ההרכב							
		4.8%		18.6%		שיעור הפחת הממוצע	
		18.5%		5.0%		עלות הנכסים	
						31 בדצמבר 2010	
2,808		1,630 ⁽³⁾		1,178		3,156	
293		204		89		315	
(54)		(6)		(48)		218	
(48)		(48)		(48)		97	
3,047		1,828		1,219		3,417	
						2,012	
						1,405	
עלות נכסים ל-31 בדצמבר 2011							
פחת							
						נצבר ל-31 בדצמבר 2010 ⁽²⁾	
1,407		987 ⁽³⁾		420		1,610	
201		163		38		220	
(29)		(5)		(24)		(29)	
(24)		(24)		(24)		(24)	
1,579		1,145		434		1,801	
						1,298	
						503	
פחת נצבר ל-31 בדצמבר 2011							
יתרה להפחתה							
						ל-31 בדצמבר 2011 ⁽¹⁾	
1,468		683		785		1,616	
1,401		643		758		1,546	
						714	
						670	
						902	
						876	
						ל-31 בדצמבר 2010 ⁽¹⁾	

- (1) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2011 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהווננו, בסך של כ-30 מיליוני שקלים חדשים בבנק ובמאוחד 31 בדצמבר 2010 - 38 מיליוני שקלים חדשים בבנק ובמאוחד.
- (2) פחת שנצבר כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך.
- (3) סווג מחדש.

ביאור 7 - בניינים וציוד (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2010	2011	2010	2011	
ב. הנכסים הנ"ל כוללים נכסים שאינם בשימוש הקבוצה:				
10	6	10	6	שאינם מיועדים למכירה
5	5	5	5	מזה - מושכרים לאחרים
1	-	1	-	מיועדים למכירה
ג. זכויות חכירה (ברובן עד שנת 2025) בבניינים				
75	70	75	70	חכירה מהוונת
14	11	14	11	חכירה בלתי מהוונת

ד. להערכת ההנהלה, לא צפוי הפסד במימוש בניינים שיועדו למכירה, על-פי החלטות שנתקבלו, מעבר להפרשה שנעשתה בגינם.

ה. סעיף זה כולל, בין היתר, התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון. חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ-448 מיליוני שקלים חדשים במאוחד ו-420 מיליוני שקלים חדשים בבנק (ליום 31 בדצמבר 2010 כ-392 מיליוני שקלים חדשים במאוחד ו-362 מיליוני שקלים חדשים בבנק) טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו. מרביתם של נכסים אלו מצויים בהליכי רישום.

ביאור 8 - נכסים אחרים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2010	2011	2010	2011	
300 ⁽¹⁾	710	307 ⁽¹⁾	776	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה ביאור 28)
67	68	67	69	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
49	46	89	97	הכנסות לקבל
238	87	302	83	חייבים אחרים ויתרות חובה
654	911	765	1,025	סך כל הנכסים האחרים

(1) הותאם למפרע בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.4 לעיל.

ביאור 9 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2010	2011	2010	2011	
11,461	11,935	14,129	14,633	פיקדונות לפי דרישה
84,555	98,876	88,349	101,668	פיקדונות לזמן קצוב ואחרים
2,868	2,304	3,513	2,935	פיקדונות בתכניות חיסכון
98,884	113,115	105,991	119,236	סך כל פיקדונות הציבור

ביאור 10 - פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2010	2011	2010	2011	
				בנקים מסחריים:
1,226	768	717	167	פיקדונות לפי דרישה
5,856	6,093	1,523	1,490	פיקדונות לזמן קצוב
191	348	191	348	קיבולים
				תאגידים בנקאיים מיוחדים:
1	2	1	2	פיקדונות לפי דרישה
7,274	7,211	2,432	2,007	סך כל הפיקדונות מבנקים

ביאור 11 - איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

ליום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע בשנים ⁽¹⁾	
2010	2011	2010	2011			
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה למניות:						
במטבע ישראלי לא צמוד						
-	-	751	2,145	5.04%	3.06	איגרות חוב
במטבע ישראלי צמוד למדד						
-	-	1,981	3,088	2.21%	1.62	איגרות חוב
4,681	4,575	7,081	6,969	4.61%	5.87	כתבי התחייבויות נדחים ⁽³⁾
4,681	4,575	9,813	12,202	4.43%	4.67	סך כל איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

- (1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווים לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) בזמן פירוק, עומדים לפירעון לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי ההתחייבויות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.

א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שנתקבל מהמפקח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקורות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומרו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק. ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי ההון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי ההון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבויות נדחים, אשר מדורגים בדירוג AA+, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי ההון הנדחים. יצוין, כי במידה שינפיק הבנק בעתיד הון ראשוני מורכב, ישמור הבנק על יחס הון ראשוני מקורי (ללא ההון הראשוני המורכב) של 6% לפחות. ביום 16 במאי 2007 אושר דירוג זהה לשטרי ההון שהוקצו, במסגרת התשקיף שפורסם לצורך רישומם למסחר. ביום 5 באפריל 2009 הודיעה מעלות, כי במסגרת בחינה מחדש של S&P את דירוג המכשירים ההיברידיים בכל העולם לרבות ישראל, לאור המשבר הפיננסי העולמי, הורד דירוג שטרי ההון הנדחים מ-(AA-) ל-(A+).

ביום 15 בספטמבר 2009 חתם הבנק עם הנאמן לשטרי ההון הנדחים (סדרה א') של הבנק על תוספת מתקנת לשטר הנאמנות מיום 16 בנובמבר 2006, שתחולתה ממועד החתימה ("התיקון"). בהתאם לתיקון, יימחק משטר ההון הסעיף הקובע כי תשלום הריבית למחזיקי שטרי ההון יושעה, בין היתר, במקרה בו "בתקופה של ששה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר" (כלומר - אם הסיכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין שישה רבעונים רצופים, הינו שלילי).

ביאור 11 - איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים (המשך)

הבנק הנפיק לציבור במסגרת תשקיף, מיום 20 במאי 2007, שטרי הון נדחים (סדרה א') שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-1,918 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים.

ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים צמודות למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 6,871 מיליוני שקלים חדשים נכון ליום 31 בדצמבר 2011, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו. להבטחת קיום התחייבויותיה של החברה מכח חלק מאיגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים האמורים, בסך של 745 מיליוני שקלים חדשים, התחייבה החברה להמחות לטובת הנאמן של ניירות הערך המונפקים את כל זכויותיה בכל אחד מהפיקדונות שהופקדו על ידה בבנק, תמורת ניירות הערך שהוצעו על פי התשקיף.

בנוסף, מחזיק הבנק באיגרות חוב בערך נקוב של כ-55 מיליוני שקלים חדשים שהונפקו על ידי החברה. הבנק רשאי למכור את איגרות החוב על פי שיקול דעתו, בבורסה או מחוצה לה, ומשנמכרו כאמור, יהיו תנאיהן זהים לתנאי איגרות החוב הקיימות במחזור.

במהלך שנת 2011 הנפיקה החברה אגרות חוב נוספות מסדרות 29, 32, 33 ו-34 בסך של כ-2,492 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, תמורת כ-2,563 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 22 בינואר 2012, לאחר תאריך המאזן, הנפיקה החברה איגרות חוב נוספות מסדרות 33 ו-35 בסך של כ-877 מיליוני שקלים ערך נקוב תמורת כ-912 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 12 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2010	2011	2010	2011	
18	28	18	28	עתודה למיסים נדחים, נטו ⁽¹⁾
-	-	-	8	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
⁽¹⁾ 541	660	⁽¹⁾ 554	677	עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה ⁽²⁾
292	245	293	248	הכנסות מראש
203	207	225	235	הוצאות לשלם
86	93	95	93	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
40	52	40	52	ערבויות לפירעון
136	111	136	114	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים ואחרים
1,617	1,680	2,587	2,736	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
515	378	560	440	זכאים אחרים ויתרות זכות
3,448	3,454	4,508	4,631	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) ראה ביאור 28.

(2) ראה ביאור 16.

(3) הותאם למפרע בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.4.

ביאור 13 - הון מניות והון⁽¹⁾

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2010	2011	2010	2011
22,614,917 ⁽³⁾	22,723,792 ⁽³⁾	40,000,000	40,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש⁽²⁾

(1) לעניין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 16א.

(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

(3) כולל 2,500,000 מניות רזומות, שנרכשו ומוחזקות על ידי הבנק. לפרטים, ראה להלן בסעיף ד.

ב. ביום 3 באפריל 2006 התקבלה בדירקטוריון הבנק החלטה על מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה, בכפוף לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ- 10%, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו- 80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות, של אותה שנה. מדיניות חלוקת הדיבידנד חלה משנת 2006. יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף על האמור, להוראות הדין ולמגבלות נוספות.

ג. להלן פרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים:

- לפי הוראות המפקח על הבנקים ביחס לחלוקת דיבידנד על-ידי תאגידים בנקאיים, אין בנק יכול לחלק דיבידנד במזומן כל עוד נכסיו הלא כספיים עולים על הונו העצמי. ליום 31 בדצמבר 2011 עולה הונו המדווח של הבנק על נכסיו הלא כספיים בסך של 4,565 מיליוני שקלים חדשים.

- היתר שניתן לרוכשי גרעין השליטה בבנק על ידי נגיד בנק ישראל, נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו עד ליום 30 בספטמבר 1994 שסכומם (לאחר היוון לקרנות הון בשנת 1998), כ- 100 מיליוני שקלים חדשים.

ד. ביום 27 במאי 2009 קיבל הבנק את אישור המפקח, לפיו המפקח התיר לבנק, באופן חד פעמי, רכישה עצמית של 2,500,000 מניות בנות 0.1 ע.נ. מהונו המונפק של הבנק, וזאת בכפוף לכל דין ובכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח. ביום 20 ביולי 2009 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית על ידי הבנק של עד 2,500,000 מניות בנות 0.1 ע.נ. כל אחת, בכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח. ביום 24 בספטמבר 2009 השלים הבנק את הרכישה העצמית, ובסך הכל נרכשו 2,500,000 מניות, בעלות של כ-76 מיליון שקלים חדשים.

המניות שבידי הבנק מיועדות להימסר כתמורה למימוש האופציות במסגרת התכנית לסמנכ"לים, לפרטים ראה ביאור 16א. על פי התנאי שנקבע לעניין זה באישור המפקח, הבנק ימכור את כל המניות העודפות (אם יהיו כאלה) מיד לאחר תום תקופת המימוש של כל כתבי האופציה שהוקצו על פי תכנית האופציות, דהיינו מיד לאחר תום שבע שנים מיום הקצאת כתבי האופציה על פי תכנית האופציות. לפי אישור מקדמי שהתקבל מרשות המיסים, ברכישת המניות כאמור לעיל, לא תיווצר לבנק חבות מס. הדירקטוריון הגיע לכלל מסקנה, כי רכישות עצמיות של מניות הבנק על פי תכנית הרכישה כמפורט לעיל, עומדות במבחני החלוקה הקבועים בחוק החברות, וכן מקיימות את התנאים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 331. הדירקטוריון שב ובחן את עמידת הבנק במבחני החלוקה שנקבעו בחוק החברות וכן את התקיימותם של התנאים שנקבעו בהוראה 331, ערב הרכישות.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. נתוני הלימות הון

31 בדצמבר	
2010	2011

1. בנתוני המאוחד

א. הון לצורך חישוב יחס ההון

7,218 ⁽¹⁾	7,912	הון רובד 1, לאחר ניכויים
5,527 ⁽¹⁾	5,722	הון רובד 2, לאחר ניכויים
12,745	13,634	סך הכל הון כולל

ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

83,306 ⁽¹⁾	92,973	סיכון אשראי
579	947	סיכוי שוק
7,407	7,851	סיכון תפעולי
91,292	101,771	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

2010	2011
באחוזים	

ג. יחס ההון לרכיבי סיכון

7.91 ⁽¹⁾	7.77	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.96 ⁽¹⁾	13.40	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	9.00	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

2. חברות בת משמעותיות

בנק יב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

9.17 ⁽¹⁾	9.00	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.81 ⁽¹⁾	13.60	יחס הון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	9.00	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. לפרטים ראה ביאור 1 י"ז(2) לדוחות הכספיים.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2010	2011	
3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)		
א. הון רובד 1		
2,066	2,082	הון מניות נפרע וקרנות הון
(62)	(48)	הפסד כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾
⁽³⁾ 4,980	5,614	עודפים
⁽³⁾ 366	388	זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בת שאוחדו
(87)	(87)	בניכוי:
		מוניטין
7,263	7,949	הון רובד 1 לאחר הניכויים מרובד 1 בלבד
בניכוי:		
(19)	(19)	השקעות ברכיבי הון פיקוחי של תאגידי בנקאיים
(26)	(18)	ניכויים אחרים מהון רובד 1
7,218	7,912	סך הכל הון רובד 1
ב. הון רובד 2		
1. הון רובד 2 עליון		
110	110	הפרשה כללית לחובות מסופקים ⁽²⁾
1,831	1,869	מכשירי הון מורכבים
2. הון רובד 2 תחתון		
⁽³⁾ 3,631	3,780	כתבי התחייבות נדחים
3. ניכויים מהון רובד 2		
(19)	(19)	השקעות ברכיבי הון פיקוחי של תאגידי בנקאיים
(26)	(18)	ניכויים אחרים מהון רובד 2
5,527	5,722	סך הכל הון רובד 2

(1) ללא רוחים נטו מגידור תזרים מזומנים.

(2) הסכום שהוגדר עד יום 31 בדצמבר 2010 בהפרשה כללית לחובות מסופקים, מהווה חלק מהון רובד 2 עליון ואינו מנוכה מהאשראי לציבור.

(3) הוטאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. לפרטים ראה ביאור 1 י"ז(2) לדוחות הכספיים.

ביאור 14 – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ב. ביום 30 ביוני 2010 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא מדיניות הון לתקופות ביניים, ובו הם נדרשים לאמץ יעד ליחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2010, בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. במקביל, נדרשים הבנקים להעביר לפיקוח תוכנית עבודה לעמידה ביעד. עוד קובע המכתב כי בהיעדר אישור מראש של המפקח על הבנקים, לא יחלק הבנק דיבידנד אם אינו עומד ביעד, או אם חלוקת הדיבידנד תגרום לכך שלא יעמוד ביעד. הנחיה זו נועדה להבהיר את ציפיות הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בתקופת ביניים, עד להתאמת הוראות הפיקוח לשינויים המתגבשים בהמלצות ועדת באזל.

ג. ביום 25 באוקטובר 2010, החליט דירקטוריון הבנק כי היעד של יחס הון הליבה יהיה בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. בנוסף, החליט דירקטוריון הבנק להנחות את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים על מנת להבטיח כי יחס הון הליבה לא יפחת מהאמור לעיל. כמו כן, החליט דירקטוריון הבנק כי יחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.5%.

ד. הבנק עומד בכל דרישות ההון בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, ובהתאם למגבלות שקבע הדירקטוריון. מדיניות הבנק מחייבת בחינה שוטפת של יחס ההון לרכיבי סיכון, ונקיטת צעדים כל אימת שיחס ההון מתקרב למגבלות שקבע הדירקטוריון, וזאת על מנת לצמצם למינימום את הסיכון לחריגה ממגבלות אלו. אי עמידה בדרישות ההון המזערי תחייב את הבנק או את החברות בקבוצה לצמצם חשיפות לסיכון, על מנת להקטין את דרישת ההון להיקף התואם את ההון הקיים. צמצום בחשיפות לסיכון עלול להיות מלווה בעלויות הנובעות מהצורך בביצוע עסקאות בתנאים שאינם אופטימליים.

ה. הון רובד 2 העליון כולל שטרי הון מורכבים, בסכום של 1,869 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2011 ו-1,831 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2010. להלן תמצית תנאיהם:

- שטרי ההון נושאים ריבית וצמודים למדד המחירים לצרכן.
- שטרי ההון אינם מובטחים בשעבוד על נכסי הבנק או בבטוחה אחרת כלשהי.
- בנסיבות מסוימות יוכל הבנק להשעות את תשלומי הריבית בגין השטרות.
- הבנק יהא חייב להמיר את שטרי ההון הנדחים למניות רגילות של הבנק, בהתאם לנוסחה שנקבעה מראש, אם יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון של הבנק ירד בצורה משמעותית, אם יתרת העודפים של הבנק הפכה לשלילית, או אם רואה החשבון המבקר של הבנק העלה ספקות משמעותיים בדבר המשך קיומו של הבנק כעסק חי, הכל בתנאים כמפורט בתנאי שטרי ההון.
- התחייבויות הבנק לתשלום בגין שטרי ההון הנדחים תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או יונפקו בעתיד על ידי הבנק ו/או חברות בנות שלו, ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכסי הבנק לעת פירוקו.

ביאור 14 – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

- ו. הון רובד 2 כולל כתבי התחייבות נדחים בסכום של 3,780 מיליון שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2011, לעומת 3,631 מיליון שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2010. להלן תמצית תנאיהם:
- כתבי ההתחייבויות הנדחים נושאים ריבית וצמודים למדד המחירים לצרכן.
 - כתבי ההתחייבויות יעמדו בדרגת פירעון נדחית לאחר כל יתר ההתחייבויות של הבנק אשר לא נקבעה להן דרגת פירעון שווה או נחותה כאמורץ לעיל.
 - כתבי ההתחייבויות אינם מובטחים בבטוחה כלשהי, אינם משועבדים, והבנק לא יהיה זכאי לקבל עליהם שעבוד כביטחון להלוואה שניתנה על ידו או על ידי חברת בת שלו.
 - כתבי ההתחייבות אינם ניתנים לפידיון מוקדם או לשינוי תנאים, אלא בהסכמה מראש ובכתב של המפקח על הבנקים.
- ז. לפרטים בדבר הנפקת שטרי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים, ראה ביאור 11 לעיל.

ביאור 15 - שיעבודים

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלקה ולקוחותיהם, כלפי מסלקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, כמפורט להלן בביאור 19 ד. 1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:

1) בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה, המנוהל במסלקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2011 ב- 103 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 - 80 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה בבנק אחר עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הופקדו בחשבון זה 21 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 - 22 מיליוני שקלים חדשים).

3) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-2 לעיל שועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלקת הבורסה.

ב. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערוכה לקיום חיוביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, כמפורט להלן בביאור 19 ד. 2).

בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

1) בחשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שם מסלקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת המעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2011 ב- 980 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 - 638 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק אחר, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הופקדו בחשבון זה 95 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 - 35 מיליוני שקלים חדשים).

3) החשבונות האמורים בסעיפים 1-2 לעיל משועבדים בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלקת מעו"ף.

ביאור 15 – שיעבודים (המשך)

- ג. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.
- בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלוקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 בדצמבר 2010 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.
- ד. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק שם ניירות ערך בסכום של כ-22 מיליוני דולר של ארצות הברית (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 ניירות ערך בסכום של 28 מיליוני דולר), המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות. עיקר השעבוד המסתכם ליום 31 בדצמבר 2011 לסך של 21 מיליוני דולר של ארה"ב (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 - 28 מיליוני דולר של ארה"ב), מתייחס לדרישת רשויות הפיקוח בארצות הברית בדבר הבטחת 7.5% מההתחייבויות של הסניף כפי שהוגדרו על ידי השלטונות שם.
- ה. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, שיעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. שווי ניירות הערך בחשבון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-100 אלף דולר של ארה"ב, (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 כ-100 אלף דולר של ארה"ב).
- ו. אגרות חוב שרכש בנק יהב, המוחזקות בבנק הפועלים, משועבדות בשעבוד צף לטובת בנק ישראל.

31 בדצמבר		המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
2010	2011	
247	136	ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן

ניירות ערך אלו הועמדו כבטחון לבנק אשר רשאי למכור או לשעבד אותם.

ביאור 16 - זכויות עובדים

א. תנאי העסקתם של הרוב המכריע של העובדים והמנהלים בקבוצה (למעט אלו המפורטים בסעיפים ב' עד ט' להלן) נקבעים על פי הוראות הסכמים קיבוציים. ההתחייבות לעובדים אלה מכוסה באופן שוטף על-ידי הפקדות לקופות פנסיה, גמל ופיצויים, המשחררות את הבנק מהחבות לתשלום פיצויי פיטורים על פי החוק, לאותם עובדים. בגין חלק מעובדי טפחות בעבר, משוחרר הבנק מחבותו לתשלום פיצויי פיטורין על פי החוק רק בגין התקופה המתחילה ב-1 בפברואר 2006 (בגין מנהלים מטפחות לשעבר משוחרר הבנק מחבותו החל מ-1 בינואר 2006). בגין חבותו זו עד סוף 2005 (עד ינואר 2006 בגין המנהלים מטפחות לשעבר), הפקיד הבנק סכומים לקופת פנסיה ולקופות גמל, וביצע הפרשה כנגד הפער בין החבות לבין ההפקדות.

ב. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאית לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גימלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.

ג. יושב ראש דירקטוריון הבנק, זכאי לקבל בעת פרישתו, סכומים בשיעורים המקובלים המופקדים עבורו באופן שוטף בקופות השונות.

ד. המנהל הכללי (להלן: המנכ"ל) התקשר עם הבנק בהסכם (להלן: "ההסכם"), לפיו יועסק על-ידי הבנק לתקופה בת 5 שנים וארבעה חודשים שתחילתה ביום 1 בדצמבר 2008 וסיומה ביום 1 באפריל 2014. ההסכם הנוכחי הוא בהמשך להסכם הקודם שחל מיום 29 במרץ 2004 לתקופה של 5 שנים. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 30 בנובמבר 2008, לאחר שנתקבל לכך אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, ולאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול לענין העקרונות של עיקר תנאי העסקתו של המנכ"ל של הבנק.

בהתאם להסכם, זכאי המנכ"ל לקבל בסיום העסקתו, מכל סיבה שהיא (למעט פיטורים בנסיבות ספציפיות המפורטות בהסכם ההעסקה), פיצויי פיטורים בשיעור של 200% ממשכורתו החודשית האחרונה במועד סיום תקופת ההעסקה בגין כל שנת עבודה בבנק, תקופת הסתגלות של 3 חודשים, וכן סכומים שוטפים בגין תגמולים בשיעורים המקובלים, המופקדים עבורו. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות בגין ההתחייבויות האמורות. הבנק רשאי להביא את ההתקשרות עם המנהל הכללי לסיומה בהודעה מוקדמת של 4 חודשים (במקום ששה חודשים, על פי הסכם ההעסקה הקודם).

בהסכם, ויתר המנהל הכללי על המענק השנתי, לו הוא זכאי על פי הסכם ההעסקה הקודם, וזאת החל ממועד סיום ההסכם הקודם. לעניין אופציות לרכישת מניות הבנק שהוקצו עבור המנכ"ל בהסכם החדש, ראה ביאור 16.א.1.

ה. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. בנוסף, זכאים אותם עובדים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק.

התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.

ביאור 16 - זכויות עובדים (המשך)

- ו. מספר עובדים בכירים זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של ששה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.
 - ז. שלושה עובדים בכירים זכאים בעת פרישתם לפיצויים מוגדלים, בגובה 150% משכרם החודשי האחרון מוכפל במספר שנות עבודתם בבנק, מעבר לסכומים שהופקדו על שמם בקופות כחוק. לחילופין, זכאים עובדים אלו, בתנאי שעברו את גיל 55, לפנסיה תקציבית עד הגיעם לגיל פרישה. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.
 - ח. עם עובד בשלוחה של הבנק בחוץ לארץ נחתם הסכם פנסיה, לפיו יהיה זכאי לגמלה חודשית למשך 180 חודשים מיום הפרישה וזאת לאחר צבירת 20 שנות וותק בבנק וכן בנסיבות מסוימות נוספות שנקבעו בהסכמים. הערך האקטוארי של העתודה שנזקפה בדוחות הכספיים בגין ההתחייבות האמורה חושב על בסיס שיעור היוון של 6%, המקביל לשיעור התשואה של היעודה בה הופקדו כספים לתשלום זכויות פנסיה אלה ובהנחה כי עליית השכר השנתית תהיה בשיעור של 3.5%.
 - ט. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.
 - י. ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת עם נציגות העובדים - סקטור הפקידים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 27 באפריל 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.
- להלן עיקרי ההסכם:
- הארכת תוקף "חוקת העבודה" עד 31 בדצמבר 2015.
 - שמירת שקט תעשייתי מוחלט בתקופת ההסכם. ההתחייבות לשקט תעשייתי לא תחול במצבים של סכסוך עבודה של כלל העובדים בישראל בענף הבנקים.
 - קביעת מנגנונים ליישוב חילוקי דעות: משא ומתן, גישור, בוררות.
 - התחייבות הבנק שלא לפטר בפיטורים כלכליים עובדים קבועים בתקופת ההסכם. ההתחייבות לא חלה על פיטורים אינדיבידואלים בשל עבירות משמעת, אי התאמה או שינויים רגולאטורים.
 - הנהגת תכנית לפרישה מרצון של עד 200 עובדים בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. להנהלה זכות וטו על כל בקשה ספציפית לפרישה מרצון, ללא צורך בנימוק.
 - מתן אפשרות להנהלה לפטר עד 50 עובדים קבועים בגין אי התאמה בתקופת ההסכם, החל משנת 2011.
- עלות התכנית לפרישה מרצון מכוסה באמצעות הפרשה אקטוארית.

ביאור 16 - זכויות עובדים (המשך)

י"א. מענקי יובלות

עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.

י"ב. העתודות בגין מענקי יובלות והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון של 4%. החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעור של 2.5% למעט בגין עובדים שפרשו אשר אינם זכאים לגידול ריאלי בגימלה המשולמת להם.

י"ג. מענקים לנושאי משרה

1. ביום 19 במאי 2008 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, לאשר תכנית מסגרת לתשלום מענקים לנושאי משרה בבנק, מלבד הדירקטורים ובכללם יושב ראש הדירקטוריון ומלבד המנהל הכללי של הבנק (להלן, בסעיף זה – "נושאי המשרה"), עבור כל אחת מן השנים 2008 עד 2012 (כולל) (כל אחת מן השנים האמורות, תיקרא להלן, בסעיף זה – "שנת דוח"), בין היתר, בדרך של יצירת מאגר לתשלום מענקים לנושאי משרה. ביום 2 במרץ 2009 אושר תיקון לתכנית המענקים, לעניין המועד שבו ידון הדירקטוריון בתשלום המענקים, על פי התכנית האמורה (להלן – "תכנית המענקים"). ביום 26 באוקטובר 2010 אושר תיקון לתכנית המענקים, לעניין שיעור התשואה השנתי עבור כל אחד מן השנים 2010 עד 2012 (כולל).

2. על פי תכנית המענקים, הדירקטוריון יקבע במהלך כל שנת דוח, את כמות המשכורות שתועבר, בגין כל נושא משרה בבנק, למאגר שייעד לתשלום במוסדים לנושאי משרה. עבור אותה שנת דוח, כמות המשכורות תיגזר מן השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, כמשמעותו בתכנית הבונוסים (להלן: "שיעור התשואה השנתי"). בהתאם לכך, הדירקטוריון יקבע בכל שנת דוח, את כמות המשכורות שתועבר למאגר, אם שיעור התשואה השנתי יהיה בין 10.5% (12% לפני העדכון מיום 26 באוקטובר 2010) לבין שיעור תשואה מירבי שייקבע על ידי הדירקטוריון, לאותה שנת דוח (להלן, בסעיף זה – "שיעור התשואה המירבי"), על פי מידרג שייקבע על ידי הדירקטוריון לעניין זה.

3. בסמוך לפני פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת הדוח, ובהסתמך על שיעור התשואה השנתי החזוי, לשנת הדוח, על פי הטיוטה של הדוחות השנתיים של הבנק, לשנת הדוח, בכפוף לאישורם כדון, הדירקטוריון יחליט, לאחר דיון בהמלצות המנהל הכללי של הבנק ובכפוף לקבלת אישורה של ועדת הביקורת (ככל שיירשע על פי דין), כמפורט להלן-

א) אם שיעור התשואה השנתי, לשנת הדוח, יהיה בין 10.5% (12% לפני העדכון מיום 26 באוקטובר 2010) לבין שיעור התשואה המירבי שקבע הדירקטוריון, לאותה שנת דוח, אזי הדירקטוריון יחליט בעניין סכום הבונוס שישולם כאמור, מתוך המאגר לתשלום מענקים, לשנת הדוח, ובלבד שנושא משרה בודד לא יקבל מענק בסכום העולה על 12 משכורות עבור שנת הדוח.

ב) אם שיעור התשואה השנתי, לשנת הדוח, יהיה נמוך מ-10.5% (12% לפני העדכון מיום 26 באוקטובר 2010), אזי הדירקטוריון יחליט לעניין סכום המענק שישולם כאמור (אם בכלל). כמו כן, אם שיעור התשואה השנתי, לשנת הדוח, יהיה גבוה מן השיעור המירבי שקבע הדירקטוריון לשנת הדוח, אזי הדירקטוריון יחליט לעניין סכום המענק שישולם לשנת הדוח.

ביאור 16 - זכויות עובדים (המשך)

4. בנוסף לאמור לעיל, על פי תכנית המענקים, הדירקטוריון רשאי להחליט, לפי שיקול דעתו, על תשלום מענקים לנושאי משרה, בשל הרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות של הבנק, לשנת דוח כלשהי.

5. לפרטים בדבר תכנית אופציות לסמנכ"ל, שבמסגרתה ויתרו הניצעים על זכותם לקבלת מענקים כאמור לעיל, ראה ביאור 2.א16.

י"ד. בבנק יהב נהוג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות. כמו כן, זכאים העובדים הפורשים לפנסיה מבנק יהב לפי הסכם העבודה לפדיון חלקי של ימי מחלה שלא נוצלו.

לחלק מעובדיו התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

למנהלים בכירים התחייב בנק יהב לשלם שכר במשך תקופת הסתגלות במקרה בו תובא עבודתם לידי סיום על ידי הבנק. לחלקם, התחייב הבנק לשחרר עם פרישתם את מרכיב הפיצויים שנצבר בקופת הפנסיה, נוסף על משכורתם האחרונה, המוכפלת במספר שנות העבודה.

למנהל בכיר אשר פרש מעבודתו בבנק יהב לאחר תאריך המאזן אושרו תנאי פרישה מיוחדים על ידי דירקטוריון בנק יהב. לשני מנהלים בכירים אשר פרשו מעבודתם בבנק יהב התחייב בנק יהב לשלם תשלום חודשי עד הגיעם לגיל פרישה, התשלום צמוד לשינויים בשכר מנכ"ל בנק יהב. התחייבויות בנק יהב מכוסות בעתודות והפרשות מתאימות על פי חישוב אקטוארי.

ט"ו. סכומי העתודה והיעודה לזכויות עובדים בעד התחייבות פנסיונית, פיצויי פיטורים ומענקי הסתגלות נכללו בסעיף "התחייבויות אחרות" כלהלן (סכומים מדווחים, במיליוני שקלים חדשים):

	הבנק		מאוחד	
	2011	2010 ⁽¹⁾	2011	2010 ⁽¹⁾
סכום העתודה ⁽²⁾	669	658	777	551
סכום היעודה ⁽³⁾	9	104	100	10
עודף העתודה על היעודה	660	554	677	541
(1) כולל בגין התחייבויות פנסיוניות	366	339	366	339

(2) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד.4. להלן.

(3) הבנק וחברות מאוחדות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה, אלא לצורך תשלום פיצויים בלבד.

ביאור 16 - זכויות עובדים (המשך)

ט"ו. סכומי הפרשה בגין זכויות עובדים לחופשה, לפדיון ימי מחלה ולמענקי יובלות נכללו בסעיף "התחייבויות אחרות" כלהלן (סכומים מדווחים במיליוני שקלים חדשים):

	הבנק		מאוחד	
	2011	2010 ⁽¹⁾	2011	2010 ⁽¹⁾
הפרשה לחופשה	81	82	88	75
הפרשה למענקי יובלות	12	19	22	11
הפרשה לפדיון ימי מחלה ⁽²⁾	-	10	12	-

(1) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור ד.4. להלן.

(2) מוצג בסעיף ההתחייבויות האחרות במסגרת זכאים אחרים ויתרות זכות.

1. תכנית אופציות למנהל הכללי

ביום 30 בנובמבר 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר שנתקבל לכך אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, בישיבתה מיום 30 בנובמבר 2008, לאשר את תכנית האופציות החדשה, להקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית, למנהל הכללי של הבנק.

במסגרת תכנית האופציות, הקצה הבנק לנאמן ביום 1 בפברואר 2009, עבור המנהל הכללי, ללא תמורה, 5,571,381 כתבי אופציה, אשר כל אחד מהם יהיה ניתן למימוש למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ע.ג., בכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות או חלוקת דיבידנד. בהנחה של מימוש מלא של כל כתבי האופציה, ובהנחה של הקצאת כמות מניות המימוש המירבית האפשרית, יקנו כל כתבי האופציה שהוקצו על פי תכנית האופציות כ-2.44% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (לאחר הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש), ובהנחה של דילול מלא, כ-1.54% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

אם יבחר המנהל הכללי לממש את כתבי האופציה, כולם או חלקם, בדרך של הקצאה כנגד סכום ההטבה, כמפורט להלן, הרי שההנחה בדבר הקצאה של הכמות המירבית של מניות המימוש, היא תיאורטית בלבד, שכן בדרך זו לא תוקצה מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעת מהם, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה, כמפורט להלן.

הנאמן יעניק למנהל הכללי את כתבי האופציה, בכפוף להוראות תכנית האופציות, בחמש מנות (ארבע מנות שוות בנות 1,114,276 כתבי אופציה כל אחת, ומנה אחת בת 1,114,277 כתבי אופציה), ביום 1 באפריל בכל אחת מהשנים 2010 עד 2014. אם תסתיים העסקתו של המנהל הכללי על ידי הבנק, לפני ה-1 באפריל 2014 (דהיינו, לפני תום תקופתו של הסכם ההעסקה החדש), שלא ביוזמתו ושלא כתוצאה מנסיבות ספציפיות המפורטות בהסכם ההעסקה, יהיה המנהל הכללי זכאי לקבל ביום עבודתו האחרון כמנהל הכללי של הבנק, את כל יתרת כתבי האופציה הכלולים במנות שטרם הוענקו לו עד מועד זה.

המנהל הכללי יהיה זכאי לממש את כתבי האופציה החל מיום הענקתם, ועד ליום 1 באפריל 2014 או עד תום 24 חודשים מן היום האחרון לכהונתו כמנכ"ל הבנק, לפי המאוחר, אך לא יאוחר מיום 1 באפריל 2016.

ביאור 16 - זכויות עובדים (המשך)

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה הינו 21.18 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מהיום שבו אישר הדירקטוריון את תכנית האופציות ועד למדד שיהא ידוע במועד המימוש. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 9 בנובמבר 2008 (יום המסחר שקדם ליום בו התקבלה המלצתה של וועדת התגמול, כאמור לעיל). יצוין, כי מחיר המימוש גבוה בכ-9.5% משער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 27 בנובמבר 2008 (19.35 ש"ח), אשר בו נדון מחיר המימוש בוועדת הביקורת, ואשר היה יום המסחר האחרון שקדם ליום שבו אישר הדירקטוריון את הסכם ההעסקה ותכנית האופציות.

מימוש האופציות, כולן או חלקן, יוכל להתבצע בכל אחת מן הדרכים המפורטות להלן:

- (1) כל כתב אופציה ימומש למניה אחת של הבנק (בכפוף להתאמות), בתמורה לתשלום מלוא מחיר המימוש.
 - (2) הבנק יקצה, ללא תמורה, כמות מניות אשר שווי השוק שלהן לפי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה, ביום המסחר שקדם למועד המימוש, יהיה שווה לסכום ההטבה הכספי שינבע הגלום באופציות במועד המימוש.
 - הבנק מיישם את IFRS 2 "תשלום מבוסס מניות". על פי הוראות התקן, הבנק רושם בדוחות הכספיים הוצאה בגובה השווי ההוגן של כתבי האופציה. הוצאה נפרסת, לכל אחת מ-5 המנות, על פני התקופה שממועד ההקצאה ועד למועד ההענקה של אותה מנה. השווי ההוגן התיאורטי של כתבי האופציה חושב על פי מודל "בלאק ושולס". לצורך חישוב השווי ההוגן, נלקחו בחשבון תנאי התוכנית וכן הנתונים וההנחות שלהלן:
 - (1) חישוב השווי ההוגן אינו מביא בחשבון את העובדה כי כתבי האופציה לא יירשמו למסחר בבורסה, וכן אינו מביא בחשבון את חסימתם של כתבי האופציה, כמפורט בתכנית האופציות.
 - (2) מחיר המימוש של כתבי האופציה, לצורך החישוב, הינו 21.18 ש"ח, כאמור לעיל.
 - (3) הונח כי כל כתבי האופציה ימומשו ביום האחרון של תקופת המימוש, דהיינו משך חיים הצפוי של 7 שנים וארבעה חודשים.
 - (4) נלקחה לצורך החישוב סטיית תקן של 27.06%, אשר חושבה על ידי מדידה של סטיית התקן ההיסטורית של מחיר המניה בבורסה, במשך תקופה השווה למשך החיים הצפוי של כתבי האופציה, המסתיימת ביום 27 בנובמבר 2008.
 - (5) שיעור ריבית חסרת סיכון שנלקח לחישוב - 3.88% - חושב על בסיס ציטוטי ריביות של נכסים שיקליים, צמודי מדד וחסרי סיכון, הנסחרים בבורסה, נכון ליום 27 בנובמבר 2008, לתקופה המקבילה למשך החיים הצפוי למימוש כל כתבי האופציה.
 - (6) מחיר המימוש מותאם לדיבידנדים, ועל כן שיעור הדיבידנד שנלקח בחשבון לצורך החישוב הוא 0%.
- על בסיס ההנחות, כמפורט לעיל, השווי ההוגן של כל כתבי האופציה שיוענקו למנכ"ל על פי תכנית האופציות החדשה, הינו כ-38.6 מיליוני שקלים חדשים (44.6 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר בשיעור של 15.5% שחל באותה העת).
- האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע למנכ"ל כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול על המנכ"ל במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע למנכ"ל כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תכנית האופציות החדשה. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי המנכ"ל בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

ביאור 16 - זכויות עובדים (המשך)

2. תכנית אופציות לסמנכ"לים

ביום 29 במרץ 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית שאינה הצעה פרטית מהותית (להלן "התכנית") לתשעה נושאי משרה בבנק (מתוכם ניצע אחד שיהיה כסמנכ"ל, יצא לחופשה ללא תשלום מעבודתו בבנק ומכהן כיום כמנהל הכללי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ) שהינם סמנכ"לים חברי הנהלת הבנק (להלן "הניצעים"). עוד החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, כי הקצאת כתבי האופציה על פי תכנית האופציות, מותנית בכך כי המפקח על הבנקים יתיר לבנק רכישה עצמית של מניות בכמות שלא תפחת מ- 1,400,000 מניות בנות 0.1 ש"ח ע.ג., מהונו המונפק של הבנק. לפרטים בדבר הרכישה העצמית של 2,500,000 מניות הבנק בהתאם לאישור המפקח על הבנקים, ראה ביאור 13 ד.

כל ניצע על פי תכנית האופציות הסכים, על פי בחירתו, כי אם הבנק יקצה עבורו כתבי אופציה על פי התכנית, הוא לא ייכלל בתכנית המסגרת לתשלום בונוסים לנושאי משרה בבנק עבור כל אחת מן השנים 2009 עד 2012, ולא ייכלל בתוכנית בונוסים לנושאי משרה בבנק, עבור שנת 2013, אם וככל שתאושר על ידי הבנק.

במסגרת תכנית האופציות, הקצה הבנק ביום 23 ביוני 2009 על שם הנאמן, עבור הניצעים, 5,850,000 כתבי אופציה, שלא יירשמו למסחר בבורסה. כתבי האופציה ניתנים למימוש, כל אחד, למניה רגילה בת 0.1 ש"ח ע.ג. של הבנק, ללא תמורה, בכפוף לתנאי התכנית. הקצאת הכמות המרבית של מניות המימוש הינה תיאורטית בלבד. במועד המימוש של כתבי האופציה יוקצו לניצעים מניות הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם על פי תנאי התכנית, רק בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים, על פי התכנית, הינו 21.18 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 9 בנובמבר 2008, שעל פיו נקבע גם מחיר המימוש של כתבי האופציה שהוקצו עבור המנהל הכללי של הבנק כאמור לעיל. יצוין, כי מחיר המימוש גבוה משער הנעילה של מניה של הבנק, בבורסה, ביום 26 במרץ 2009, אשר היה יום המסחר האחרון שקדם ליום שבו אישר הדירקטוריון את תכנית האופציות.

כתבי האופציה שהוקצו לנאמן עבור כל ניצע, על פי התכנית, הוקצו בחמש מנות שוות. המנות תהיינה ניתנות למימוש, כל אחת, במועדי ההבשלה שיחולו מידי שנה, החל מחלוף שנה אחת (למנה הראשונה) ועד לחלוף 5 שנים (למנה החמישית) מיום ההקצאה.

על פי התכנית המקורית, כל ניצע יהיה זכאי לממש את כתבי האופציה הנכללים במנת מימוש שהבשילה במועד כלשהו, אם השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, לשנת הדוח שקדמה לאותו מועד הבשלה, יהיה 10% ומעלה. אם שיעור התשואה האמור, לשנת הדוח שקדמה לאותו מועד הבשלה, יהיה נמוך מ- 10%, אזי הניצע לא יהא זכאי לממש כלל את מנת המימוש שהבשילה באותו מועד הבשלה. דירקטוריון הבנק יהא מוסמך, על פי שיקול דעתו, ולאחר שקיבל לכך את אישור ועדת הביקורת, לנטרל את השפעתם של אירועים חד פעמיים או חריגים, לצורך החישוב של שיעור התשואה השנתי לשנת דוח כלשהי.

ביאור 16 - זכויות עובדים (המשך)

ביום 26 באוקטובר 2010 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, לעדכן את שיעור הזכאות למימוש בכל אחת מתכניות האופציות לסמנכ"לים, לגבי מנות המימוש שיבשילו בשנים 2011, 2012, 2013 ו-2014, ואשר הזכאות למימוש תיקבע בהתאם לשיעור התשואה השנתי בשנות הדוח 2010, 2011, 2012 ו-2013, בהתאמה. בהתאם לכך, הוחלט כי שיעור הזכאות למימוש בכל אחת מתכניות הסמנכ"לים יופחת משיעור של 10% לשיעור של 9%. בהתאם להערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, השינוי האמור בתנאי התכנית לא ישפיע על הדוחות הכספיים של הבנק.

השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה, חושב בהתאם לתקן IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה. לצורך חישוב השווי ההוגן, שימשו ההנחות הבאות:

- מחיר המימוש של כתבי האופציה, לצורך החישוב, הינו כ- 21.18 שקלים חדשים.
- משך החיים הצפוי למימוש של כל מנה, חושב לפי הממוצע שבין תקופת ההבשלה של כל מנה (החל משנה אחת למנה הראשונה, ועד ל- 5 שנים למנה החמישית) לבין תקופת התכנית (7 שנים).
- סטיית התקן עבור כל מנה, חושבה לפי תשואות יומיות היסטוריות של מחיר המניה בבורסה במשך תקופה השווה למשך החיים הצפוי של כל מנה.
- שיעור הריבית חסרת הסיכון חושב על בסיס הציטוטים של נתוני התשואות לפדיון של סדרות אג"ח ממשלתיות, צמודות מדד, הנסחרות בבורסה, כפי שאלו פורסמו ביום 26 במרץ 2009.
- מחיר המימוש מתואם לדיבידנדים, ועל כן שיעור הדיבידנד שנלקח בחשבון לצורך החישוב הוא 0%.
- לצורך חישוב השווי ההוגן, הונח כי בכל אחת משנות התכנית תגיע תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון הממוצע לשיעור 10% לפחות.
- חישוב השווי ההוגן אינו מביא בחשבון את העובדה שכתבי האופציה לא יירשמו למסחר בבורסה.

כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם תיבחן מחדש בכל תאריך דיווח, בהתבסס על המידע שיהיה קיים באותו מועד. תוצאות בחינה זו עשויות להביא להקטנה בסכום ההוצאה שתירשם בדוחותיו הכספיים של הבנק בגין כתבי האופציה על פני שנות התכנית, אך לא לשינוי בשווי ההוגן של כל כתב אופציה הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה.

ביום 9 בנובמבר 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 1,104,999 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לשני סמנכ"לים שמונו לתפקידים לאחר מועד אישור תכנית האופציות לסמנכ"לים. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לשני הניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 29.85 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 8 בנובמבר 2009, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה. מקביל לאישור הקצאה זו, פקעו 1,300,000 אופציות מתוך ההקצאה הראשונה בגין שני סמנכ"לים שסיימו את עבודתם בבנק.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ביום 21 במרץ 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 520,000 כתי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לסמנכ"ל שמונה לתפקידו ביום 18 בינואר 2010. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצע הנוסף, על פי התכנית, הינו 35.35 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 21 במרץ 2010, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. התכנית כוללת 4 מנות, שיבשילו במקביל למנות 2 עד 5 בתכנית המקורית לסמנכ"לים. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו:

מנה 1	מנה 2	מנה 3	מנה 4	מנה 5	סך הכל	
הקצאה שאושרה ב- 29 במרץ 2009						
910	910	910	910	910	4,550 ⁽¹⁾	כמות אופציות (באלפים)
32.75%	32.04%	30.95%	30.11%	30.27%		סטיית תקן שנתית
21.18	21.18	21.18	21.18	21.18		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
0.65%	0.77%	0.92%	1.09%	1.28%		ריבית חסרת סיכון
4.1	4.6	5.1	5.6	6.1		זמן למימוש בשנים
4.78	5.02	5.19	5.39	5.77		שווי הוגן לאופציה בודדת
4,346	4,569	4,724	4,907	5,254	23,800	סך שווי הוגן למנה (אלפי ש"ח)
הקצאה שאושרה ב- 9 בנובמבר 2009						
65	260	260	260	260	1,105	כמות אופציות (באלפים)
35%	34%	33%	33%	32%		סטיית תקן שנתית
29.85	29.85	29.85	29.85	29.85		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
0.46%	0.65%	0.83%	1.02%	1.20%		ריבית חסרת סיכון
3.6	4.1	4.6	5.1	5.6		זמן למימוש בשנים
8.00	8.39	8.73	9.16	9.44		שווי הוגן לאופציה בודדת
520	2,181	2,270	2,381	2,455	9,807	סך שווי הוגן למנה (אלפי ש"ח)
הקצאה שאושרה ב- 21 במרץ 2010						
130	130	130	130	-	520	כמות אופציות (באלפים)
34.9%	33.9%	33.2%	32.6%	-		סטיית תקן שנתית
35.35	35.35	35.35	35.35	-		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
0.85%	1.10%	1.17%	1.38%	-		ריבית חסרת סיכון
3.8	4.3	4.8	5.3	-		זמן למימוש בשנים
9.77	10.28	10.72	11.24	-		שווי הוגן לאופציה בודדת
1,270	1,337	1,393	1,462	-	5,462	סך שווי הוגן למנה (אלפי ש"ח)

(1) לאחר פקיעה של 1,300 אלפי אופציות, בגין שני סמנכ"לים שסיימו את עבודתם בבנק.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2009		2010		2011		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	23.32	5,654,999	24.76	5,656,999	קיימות במחזור לתחילת השנה
23.03	6,954,999	35.60	520,000	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
21.74	1,300,000	-	-	35.96	520,000	חולטו במהלך השנה
-	-	21.75	518,000	21.73	332,000	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
23.32	5,654,999	24.76	5,656,999	23.65	4,804,999	קיימות במחזור לסוף שנה

- (1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהועמקו במהלך שנת 2010 היה 10.50 שקלים חדשים, ובמהלך שנת 2009 – 5.81 שקלים חדשים.
 (2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2011 היה 36.01 שקלים חדשים (שנת 2010 - 35.24 שקלים חדשים).

אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2009			31 בדצמבר 2010			31 בדצמבר 2011			
33-39	26-32	17-25	33-39	26-32	17-25	33-39	26-32	17-25	תחום מחירי מימוש (בש"ח)
-	1,104,999	4,550,000	520,000	1,104,999	4,032,000	-	1,104,999	3,700,000	מספר האופציות
-	29.85	21.74	35.60	30.68	21.75	-	29.98	21.76	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
-	6.48	6.48	5.48	5.48	5.48	-	-	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	-	-	-	-	4.48	4.49	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	64,999	392,000	-	324,999	970,000	מספר האופציות
-	-	-	-	30.68	21.75	-	29.98	21.76	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בש"ח)

3. תכנית אופציות לעובדים

א. ביום 19 ביולי 2005, לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, הוקצו כתבי אופציה לחברי הנהלה, מנהלי אגפים וסקטורים, מנהלי מחלקות וסניפים של הבנק וחברות בנות של הבנק (להלן: "הניצעים"), במסגרת תכנית תגמול שמתרתה לעודדים לתרום לפיתוח עסקי הבנק וחברות הבת ולהגדיל את הזדהותם של הניצעים עם הבנק ועם חברות בת שלו. בהתאם לתוכנית, יוקצו עד 12,000,000 כתבי אופציה הניתנות להמרה למניות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב כל אחת. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, הוקצו 11,379,103 אופציות ל-338 ניצעים.

כתבי האופציה יבשילו ב-3 מנות שנתיות (25%, 35% ו-40%), אחת בתום כל שנה מיום הענקת האופציות. לגבי חלק מהניצעים, נקבעת כמות האופציות שיבשילו בכל מנה בכפוף לעמידה בתנאי סף של "דרגת איכות".

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

הניצעים זכאים לממש את האופציות עד תום ארבע שנים ממועד הענקתן, ולקבל תמורתן מניות של הבנק בשווי המסתכם ליתרת הרווח התיאורטי הגלום באופציות ליום המימוש. מחיר המניות למימוש נקבע בכל הקצאה לפי שווי מניית הבנק בבורסה ביום ההקצאה, בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן, והוא כפוף להתאמות הנובעות מחלוקת דיבידנדים במזומן ו/או בהטבה וכן בהנפקת זכויות של הבנק.

ערך ההטבה התיאורטי בגין 12,000,000 כתבי האופציה שאושרו, כאמור, בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות מספר 24 נאמד בכ-53 מיליוני שקלים חדשים. ערך ההטבה הכולל מס שכן, כפי שנרשם בדוחותיו הכספיים של הבנק, נאמד ליום 30 ביוני 2005 בכ-62 מיליוני שקלים חדשים. ערך הטבה זה נפרס בספרי הבנק החל מהרבעון השלישי של שנת 2005, במשך 3 שנים.

ערך ההטבה התיאורטי נקבע בעזרת מודל בלק ושולס. סטיית התקן במונחים שנתיים לתקופה של 4 שנים שקדמו למועד ההקצאה המקורי היא 22.5%. אורך חיי האופציה במודל נקבע ל-4 שנים (בהתאם למועד האחרון למימוש). שיעור הריבית חסרת הסיכון נקבע לפי תשואה לפדיון ברוטו בגין איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד בריבית קבועה מסוג "גליל" ו-"שגיא" כפי שפורסם על ידי בנק ישראל ביוני 2005 סמוך למועד ההקצאה, ובהתאם לתקופה האופציה, והגיע ל-2.7%. לא נכללו הנחות בדבר חלוקת דיבידנדים.

ביום 2 במרץ 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק מיום 2 במרץ 2009, להאריך באופן חד פעמי את תקופת המימוש של כל האופציות שהוקצו על פי תכנית זו לעובדים ונושאי משרה של הבנק וחברות הבת של הבנק, ואשר טרם מומשו למניות הבנק, לתקופה נוספת של שנתיים. הארכת תקופת המימוש של האופציות מהווה הטבה בלבד לניצעים בעלי האופציות תחת התכנית.

בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 "תשלום מבוסס מניות", הבנק נדרש להכיר בהשפעה של ההארכה של תקופות המימוש של האופציות, המגדילה את שוויין ההוגן, בסכום ההפרש שבין השווי ההוגן של האופציות מיד לאחר ההארכה של תקופת המימוש, לבין השווי ההוגן של האופציות רגע לפני החלטת הדירקטוריון (להלן: "התוספת לשווי ההוגן").

התוספת לשווי ההוגן של האופציות, חושבה על פי מודל Black & Scholes, בהתבסס על הנתונים וההנחות להלן:

- מחירי המימוש של האופציות הינם כפי שנקבעו במועדי ההענקה המקוריים, מותאמים למדד המחירים לצרכן הידוע במועד אישור ההארכה.
- מחיר המניה נקבע על פי שער הסגירה של מניית הבנק בבורסה ביום המסחר האחרון שקדם למועד אישור ההארכה בדירקטוריון.
- משך החיים הצפוי למימוש לגבי אופציות הנכללות במנות, אשר נכון למועד הערכת השווי הבשילו במלואן, נלקח כמחצית התקופה שנותרה ממועד אישור ההארכה ועד לפקיעת האופציות הנכללות באותה מנה.
- סטיית התקן מבוססת על התנודתיות ההיסטורית של מניית הבנק, בהתאם לתקופות הצפויות למימוש האופציה, והיא חושבה בנפרד לכל מנה.
- הריבית שנלקחת לצורך חישוב שווי האופציות מחושבת, בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24, על בסיס נתוני ריבית של נכסים שקליים צמודי מדד וחסרי סיכון, אשר מפורסמים על ידי בנק ישראל מעת לעת, לתקופה המקבילה למשך החיים הצפוי למימוש כל מנה.
- מחיר המימוש מתואם לדיבידנדים, ועל כן שיעור הדיבידנד שנלקח בחשבון לצורך החישוב הוא 0.0%.
- חישוב השווי ההוגן מניח כי האופציות לא תרשמה למסחר בבורסה.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

להלן פירוט הנתונים ששימשו בחישוב:

ליום 1 במרץ 2009			
סך השינוי	תקופת המימוש המעודכנת	תקופת המימוש המקורית	
	34.6% - 44.1%	41.1% - 57.4%	סטיית תקן שנתית
	17.80	17.80	מחיר מניית הבנק (בשקלים חדשים)
	19.03	19.03	מחיר מימוש אפקטיבי ממוצע (בשקלים חדשים)
	1.64%	1.84%	שיעור ריבית ההיוון
	1.31	0.31	ממוצע משך חיים צפוי למימוש (בשנים)
1.71	3.30	1.59	שווי ממוצע לאופציה בודדת (בשקלים חדשים)
	6.6	6.6	כמות האופציות (במיליונים)
11.4	21.9	10.5	סך שווי האופציות (במיליוני שקלים חדשים)

התוספת לשווי ההוגן של האופציות, כתוצאה מהארכת תקופת המימוש של האופציות (6,632,256 האופציות שהוקצו על פי התכנית ושטרם מומשו או פקעו לאותו מועד), בסך כ-11.4 מיליוני שקלים חדשים (13.2 מיליון שקלים חדשים כולל מס שכר), נרשם כהוצאה בדוחות הכספיים של הבנק בשנת 2009.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2009		2010		2011		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
18.70	6,695,511	22.36	1,810,704	22.18	1,049,492	קיימות במחזור לתחילת שנה
-	-	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה
25.49	23,178	-	-	-	-	חולטו במהלך השנה
19.05	4,861,629	21.67	761,212	18.51	655,570	מומשו במהלך השנה ⁽¹⁾
22.36	1,810,704	22.18	1,049,492	28.24	393,922	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2011, היה 36.01 שקלים חדשים (שנת 2010 – 35.24 שקלים חדשים).

אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2009		31 בדצמבר 2010		31 בדצמבר 2011		
26-32	17-25	26-32	17-25	26-32	17-25	תחום מחירי מימוש (בש"ח)
479,973	1,330,731	295,449	754,043	293,182	100,740	מספר האופציות
						ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
29.95	19.62	29.65	19.25	29.88	23.44	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
2.9	1.7	1.9	0.7	0.9	0.6	מזה ניתנות למימוש:
330,855	1,330,731	295,449	754,043	293,182	100,740	מספר האופציות
						ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בש"ח)
29.41	19.62	29.65	19.25	29.88	23.44	

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ב. ביום 19 במאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק ולאחר קבלת המלצתן של ועדות התגמול והנהלה של דירקטוריון הבנק לעניין העקרונות של תכנית האופציות, לאשר תכנית אופציות ("התכנית" או "תכנית האופציות") לנושאי משרה בבנק, למנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן לעובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות ובמתאר שפורסם ביום 8 ביוני 2008 (להלן - "המתאר"). לא יוענקו כתבי אופציה על פי התכנית לדירקטורים בבנק, ובכללם ליושב ראש הדירקטוריון, ולא למנהל הכללי של הבנק.

תכנית האופציות הינה לתקופה של 5 שנים ו-90 ימים, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית. במסגרת אישור התכנית, החליט הדירקטוריון כי כמות כתבי האופציה אשר תשמש כמאגר להקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, תהיה 32,500,000 כתבי אופציה, רשומים על שם, לא רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, אשר יוצעו ללא תמורה לניצעים, והניתנים למימוש עד ל-32,500,000 מניות רגילות של הבנק בנות 0.1 שקלים חדשים ע.ג. כל אחת, בכפוף להתאמות כמפורט בתכנית, ובכפוף לעמידה בתנאי הזכאות שנקבעו בה.

כתבי האופציה שיוקצו לנאמן עבור כל ניצע, על פי התכנית, יוקצו בחמש מנות שוות. מועד ההבשלה של כל מנה כאמור, יחול בתום כל אחת מן השנה הראשונה, השניה, השלישית, הרביעית והחמישית, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, בהתאמה. כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המקסימלית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להקצותם על פי התכנית. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי תנאי התכנית, תיגדר מן השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 18% (בתכנית המקורית), בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

שיעור זכאותו האישית של כל ניצע, הנכלל בקבוצת מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות (כהגדרתה בתכנית), למימוש כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית, תיקבע, בנוסף לאמור לעיל, גם בהתאם לדרגת האיכות שנקבעה לו, כמפורט בתכנית האופציות. בנוסף, הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל, לא תוקצה לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי התכנית, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים, כמפורט בתכנית האופציות.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו על פי התכנית, נקבע על פי שער הנעילה של מניה רגילה של הבנק בבורסה ב-7 ביולי 2008, יום המסחר האחרון שקדם ליום ההקצאה של כתב האופציה לניצע. המחיר עומד על 25.15 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מיום ההקצאה, והתאמה לדיבידנדים שיחולקו על ידי הבנק.

ביום 8 ביולי 2008 הוקצו 28,625,300 כתבי אופציה, על פי התכנית, ללא תמורה, ל-313 ניצעים, שהינם נושאי משרה בבנק, מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן עובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

כתבי האופציה על פי התכנית, הוקצו בהתאם לתנאי מסלול הכנסת עבודה, באמצעות נאמן, על פי הוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א - 1961, לרבות כל התקנות, הכללים, החוזרים וההוראות שהוצאו מכוחו.

ביום 24 בנובמבר 2008 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, מיום 23 בנובמבר 2008, להאריך את תקופות המימוש של כל כתבי האופציה, שהוקצו על פי התכנית והמתאר ואשר יוקצו על פיהן בעתיד, בעשרים וארבעה חודשים.

בהתאם לכך, תקופת המימוש של כל אחת מן המנות של כתבי האופציה, שהוקצו או שיוקצו על פי תכנית האופציות, ובכללם כל כתבי האופציה שהוקצו ביום 8 ביולי 2008, תוארך בעשרים וארבעה חודשים ותסתיים בתום שבע שנים ותשעים ימים, מיום ההקצאה, ולא בתום חמש שנים ותשעים ימים, מיום ההקצאה, כפי שנקבע בתכנית המקורית.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

לצורך רישום ההוצאה בדוחותיו הכספיים של הבנק ובהתבסס על תכנית החומש האסטרטגית, כמפורט לעיל, העריכה ההנהלה תוואי של שיעורי תשואה שנתיים (אם כי לא ליניאריים) בכל אחת משנות התכנית (2008 - 2012) עד לשיעור תשואה שנתי של 18% בשנת 2012. באמצעות תוואי זה, הוערכו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש מתוך הכמות הכוללת של כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית, והכל כמפורט במתאר.

ביום 24 בנובמבר 2008 אישר דירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית מעודכנת, לפיה היעד של הבנק הוא להציג בשנת 2013, ולא בשנת 2012, כפי שפורט בתכנית האסטרטגית, לפני עדכונה, שיעור תשואה שנתי של כ-18%. בהתאם, עודכנה הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, לצורך רישום ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק.

ביום 26 באוקטובר 2010, החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של וועדת הביקורת, לעדכן את נוסחת הזכאות למימוש בכל אחת מתכניות האופציות, לגבי מנות המימוש שיבשילו בשנים 2011, 2012 ו-2013, ואשר הזכאות למימוש תיקבע בהתאם לשיעור התשואה השנתי בשנות הדוח 2010, 2011 ו-2012, בהתאמה. בהתאם לנוסחה המעודכנת, יהיו הניצעים זכאים לממש את מלוא כמות האופציות בכל מנה, אם שיעור תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע יגיע ל-15%, לעומת 18% בנוסחה המקורית, והכל כמפורט בעדכון לתכנית האופציות. לצורך רישום ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק, העריכה הנהלת הבנק את תוואי שיעור התשואה השנתיים (אם כי לא ליניאריים) בכל אחת מהשנים 2010, 2011 ו-2012. באמצעות תוואי זה, הוערכו מחדש הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש, מתוך הכמות הכוללת של כתבי האופציה שהוענקו לו, והנכללים במנות שיבשילו בשנים 2011 עד 2013 (כולל). הן עדכון נוסחת הזכאות למימוש, והן הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, הינם תוצאה אריתמטית של החלטת הדירקטוריון באשר ליעד הלימות ההון. על פי הערכה מיוחדת זו, צפוי כי הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש, כאמור לעיל, יהיו דומות לכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע היה רשאי לממש, על פי הערכת ההנהלה בעבר, וכי השינוי לא ישפיע באופן מהותי על הדוחות הכספיים של הבנק.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה שהוקצו, כאמור, שחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן IFRS 2, לרבות התאמת שווי האופציות בגין השינוי בתנאי האופציות והשפעת השינוי בכמות האופציות הצפויות להבשיל, נכון ליום 31 בדצמבר 2011, הסתכם בכ-129 מיליוני שקלים חדשים (כ-149 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר), חישוב ערך ההטבה התיאורטי הכולל של ההקצאה מתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שיהיו הניצעים זכאים לממש על פי הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, כאמור לעיל, ועל הערכה של הנהלת הבנק ביחס לשיעור נטישה ממוצע של הניצעים בתכנית, שמשמעותו היא שחלק מכתבי האופציה שיוקצו יתבטלו עקב פרישתם של הניצעים להם הן הוענקו. התאמת ערך ההטבה בגין השינוי בתנאי האופציות הינה הפער שבין שוויין ההוגן של האופציות, בתנאיהן המקוריים, במועד שינוי התנאים, לבין שוויין ההוגן בתנאיהן החדשים, לאותו מועד. ערך ההטבה התיאורטי נפרס בספרי הבנק החל ממועד ההענקה, במשך 5 שנים. הערכות ההנהלה בדבר תוואי שיעורי התשואה השנתיים ושיעור הנטישה נבחנות ומעודכנות באופן שוטף, ובהתאם להן מתעדכן היקף ההוצאה הנרשמת בדוחות הכספיים.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה נקבע בעזרת מודל בלק וסולס. סטיית התקן חושבה בנפרד לכל מנה על בסיס מחירי מניה יומיים בתקופה השווה למשך חיים צפוי של כל מנה. אורך חיי האופציה במודל נקבע על פי משך הזמן הממוצע בין תקופת ההבשלה לתקופת פקיעת האופציה (Simplified Approach). שיעור הריבית חסרת הסיכון נקבע לפי תשואה לפדיון ברוטו בגין איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד בריבית קבועה מסוג "גליל" בהתאם לתקופה הזוהה למשך החיים הצפוי למימוש כל מנה.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 8 ביולי 2008, למועד ההענקה ולמועד עדכון התנאים:

מנה 5	מנה 4	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
ליום 8 ביולי 2008 מועד ההענקה					
24.98%	24.71%	25.44%	26.23%	26.05%	סטיית תקן שנתית
25.15	25.15	25.15	25.15	25.15	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
2.58%	2.47%	2.34%	2.20%	2.03%	ריבית
5.10	4.60	4.10	3.60	3.10	זמן למימוש בשנים
6.95	6.45	6.13	5.79	5.25	שווי הוגן לאופציה בודדת

ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המקורית (מחיר המימוש ללא שינוי)					
27.43%	28.35%	28.76%	29.22%	29.84%	סטיית תקן שנתית
15.70	15.70	15.70	15.70	15.70	מחיר מניה
25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	מחיר מימוש
4.16%	4.15%	4.13%	4.11%	4.08%	ריבית
4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	זמן למימוש בשנים
2.12	1.94	1.69	1.43	1.17	שווי הוגן לאופציה בודדת

ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המעודכנת (מחיר המימוש ללא שינוי)					
27.18%	26.77%	27.43%	28.35%	28.76%	סטיית תקן שנתית
15.70	15.70	15.70	15.70	15.70	מחיר מניה
25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	מחיר מימוש
4.19%	4.18%	4.16%	4.15%	4.13%	ריבית
5.75	5.25	4.75	4.25	3.75	זמן למימוש בשנים
2.66	2.32	2.12	1.94	1.69	שווי הוגן לאופציה בודדת
0.54	0.38	0.43	0.51	0.52	שווי השינוי לאופציה בודדת
7.49	6.83	6.56	6.30	5.77	שווי מצרפי לאופציה בודדת

ביום 29 ביוני 2009 החליט דירקטוריון הבנק לאשר הקצאת 2,679,300 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים, למעט מחיר מימוש לשני נושאי משרה ול-37 עובדים נוספים. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שהוענקו על פי התוכנית הינו 23.6 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 28 ביוני 2009, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התוכנית.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

בהתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שיהיו הניצעים זכאים לממש, כאמור לעיל, הסתכם ערך ההטבה התיאורטי של האופציות שהוענקו לכ-11 מיליוני שקלים חדשים (12 מיליוני שקלים, כולל מס שחר).

ביום 9 בנובמבר 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 1,085,432 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לארבעה נושאי משרה בבנק. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לארבעת הניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 29.85 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 8 בנובמבר 2009, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרש בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

בהתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שהיו הניצעים זכאים לממש, כאמור לעיל, הסתכם ערך ההטבה התיאורטי של האופציות שהוענקו לכ-6 מיליוני שקלים חדשים (7 מיליוני שקלים כולל מס שחר).

ביום 26 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 1,652,500 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, ל-41 עובדים, מהם נושא משרה אחד בבנק. כתבי האופציה יוקצו ב-3 מנות שוות, הניתנות למימוש ב-3 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), שנתיים (המנה השנייה) ו-3 שנים (המנה השלישית) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 35.40 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 25 באוקטובר 2010, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרש בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

בהתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שהיו הניצעים זכאים למימוש כאמור לעיל, הסתכם ערך ההטבה התיאורטי של האופציות שהוענקו לכ-11 מיליוני שקלים חדשים (13 מיליוני שקלים חדשים כולל מס שחר).

ביום 3 באוקטובר 2011 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 701,300 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, ל-31 עובדים, מהם נושא משרה אחד בבנק. כתבי האופציה יוקצו ב-2 מנות שוות, הניתנות למימוש ב-2 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), ושנתיים (המנה השנייה) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 31.62 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק.

מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 2 באוקטובר 2011, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בהקצאה זו, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות מספר 24, מסתכם בכ-4.4 מיליוני שקלים חדשים (כ-5 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שחר).

ביום 17 בנובמבר 2011 הוקצו כתבי האופציה לעובדים.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 28 ביוני 2009, ביום 9 בנובמבר 2009 וביום 26 באוקטובר 2010:

סך הכל	מנה 4	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
הקצאה שאושרה ב- 29 ביוני 2009					
2,264	566	566	566	566	כמות אופציות (באלפים)
	31.55%	32.65%	33.29%	34.27%	סטיית תקן שנתית
	23.60	23.60	23.60	23.60	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.71%	1.50%	1.20%	0.91%	ריבית חסרת סיכון
	5.2	4.7	4.2	3.7	זמן למימוש בשנים
	7.45	7.15	8.75	6.40	שווי הוגן לאופציה בודדת
15,682	4,194	4,046	3,820	3,622	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
הקצאה שאושרה ב- 9 בנובמבר 2009					
1,085	279	279	279	248	כמות אופציות (באלפים)
	32.45%	33.15%	33.92%	34.88%	סטיית תקן שנתית
	29.85	29.85	29.85	29.85	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.05%	0.87%	0.68%	0.49%	ריבית חסרת סיכון
	5.2	4.7	4.2	3.7	זמן למימוש בשנים
	9.21	8.82	8.43	8.05	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,382	2,569	2,461	2,352	2,000	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
הקצאה שאושרה ב- 26 באוקטובר 2010					
1,653	551	551	551		כמות אופציות (באלפים)
	33.88%	35.07%	36.73%		סטיית תקן שנתית
	35.40	35.40	35.40		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	0.53%	0.38%	0.22%		ריבית חסרת סיכון
	4.2	3.7	3.2		זמן למימוש בשנים
	9.92	9.55	9.23		שווי הוגן לאופציה בודדת
15,808	5,464	5,260	5,084		סך שווי הוגן למנה (אלפי ש"ח)
הקצאה שאושרה ב- 3 באוקטובר 2011					
702	351	351			כמות אופציות (באלפים)
	36.90%	31.93%			סטיית תקן שנתית
	31.62	31.62			מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.13%	1.07%			ריבית חסרת סיכון
	3.21	2.71			זמן למימוש בשנים
	8.63	6.93			שווי הוגן לאופציה בודדת
4,483	2,783	1,700			סך שווי הוגן למנה (אלפי ש"ח)

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2009		2010		2011		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
25.15	28,342,400	26.42	25,275,389	27.05	20,342,887	קיימות במחזור לתחילת שנה
25.66	3,349,132	35.43	1,652,500	31.59	701,300	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
26.51	6,280,642	26.28	6,242,656	27.26	4,732,979	חולטו במהלך השנה
26.53	135,501	26.21	342,346	6.79	469,543	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
26.42	25,275,389	27.05	20,342,887	27.24	15,841,665	קיימות במחזור לסוף שנה ⁽³⁾

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך השנה, במועד המדידה היה 7.30 שקלים חדשים (שנת 2010 – 8.49 שקלים חדשים; שנת 2009 – 7.20 שקלים חדשים).

(2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2011 היה 36.16 שקלים חדשים (שנת 2010 – 36.34 שקלים חדשים; שנת 2009 – 33.31 שקלים חדשים).

(3) אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

2009 בדצמבר 31			2010 בדצמבר 31			2011 בדצמבר 31			
33-39	26-32	17-25	33-39	26-32	17-25	33-39	26-32	17-25	תחום מחירי מימוש (בש"ח)
-	23,067,889	2,207,500	1,652,500	16,974,234	1,716,153	1,171,977	13,346,010	1,323,678	מספר האופציות
-	26.69	23.64	35.43	26.46	24.77	35.79	26.82	23.93	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
-	5.79	5.98	5.18	4.79	4.98	4.18	3.81	3.98	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	532,937	-	-	856,434	601,528	182,978	2,357,790	245,878	מזה ניתנות למימוש: מספר האופציות
-	26.53	-	-	26.39	24.77	35.79	26.56	23.93	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בש"ח)

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פריטים סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
15,972	-	307	158	2,816	418	12,273	מזומנים ופיקדונות בבנקים
8,432	85	31	1,051	1,835	302	5,128	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת
136	-	-	-	-	124	12	הסכמי מכר חוזר
119,328	-	2,015	2,004	10,099	44,651	60,559	אשראי לציבור, נטו
196	-	-	196	-	-	-	אשראי לממשלות
17	(14)	-	-	-	-	31	השקעות בחברות מוחזקות
1,616	1,616	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,437	-	222	23	1,117	162	1,913	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,025	28	5	-	97	199	696	נכסים אחרים
150,246	1,802	2,580	3,432	15,964	45,856	80,612	סך כל הנכסים
התחייבויות							
119,236	-	2,532	4,272	16,832	23,046	72,554	פיקדונות הציבור
2,007	-	(13)	212	844	681	283	פיקדונות מבנקים
152	-	-	-	34	107	11	פיקדונות הממשלה
12,202	-	-	-	-	10,127	2,075	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,964	-	123	172	1,710	187	1,772	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,631	322	25	2	50	711	3,521	התחייבויות אחרות
142,192	322	2,667	4,658	19,470	34,859	80,216	סך כל ההתחייבויות
8,054	1,480	(87)	(1,226)	(3,506)	10,997	396	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(670)	670	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	32	511	2,416	(5,084)	2,125	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	(23)	(7)	724	1,018	-	(1,712)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	(2)	(56)	(39)	371	-	(274)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
8,054	1,455	(118)	(30)	299	5,243	1,205	סך הכל כלי
-	76	(67)	(118)	103	-	6	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	(51)	32	448	(337)	-	(92)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד (המשך) ליום 31 בדצמבר 2010

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פריטים	סך הכל	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	12,614	-	408	150	3,127	434	8,495
ניירות ערך	7,449	81	43	1,511	1,641	413	3,760
ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	247	-	-	-	-	159	88
אשראי לציבור, נטו	107,040	-	2,060	2,403	8,032	39,865	54,680
אשראי לממשלות	92	-	-	91	1	-	-
השקעות בחברות מוחזקות	15	(14)	-	-	-	-	29
בניינים וציוד	1,546	1,546	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽³⁾	87	87	-	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾	3,449	-	91	21	75	295	2,967
נכסים אחרים ⁽³⁾	765	18	1	1	85	105	555 ⁽⁴⁾
סך כל הנכסים	133,304	1,718	2,603	4,177	12,961	41,271	70,574
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	105,991	-	2,109	4,281	14,505	22,342	62,754
פיקדונות מבנקים	2,432	-	129	76	801	839	587
פיקדונות הממשלה	172	-	-	-	33	136	3
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	9,813	-	-	-	-	9,061	752
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾	2,892	-	59	186	167	227	2,253
התחייבויות אחרות ⁽³⁾	4,508	270	39	42	-	672 ⁽⁴⁾	3,485 ⁽⁴⁾
סך כל ההתחייבויות	125,808	270	2,336	4,585	15,506	33,277	69,834
הפרש							
	7,496	1,448	267	(408)	(2,545)	7,994	740
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	-	-	(1,375)	1,375
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	(517)	450	1,406	(3,496)	2,157
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	9	193	(134)	994	-	(1,062)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	2	(4)	93	238	-	(329)
סך הכל כללי	7,496	1,459	(61)	1	93	3,123	2,881
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	-	(19)	83	(75)	(310)	-	321
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	-	23	(16)	147	843	-	(997)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) הנתונים סווגו מחדש על מנת להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת. ראה ביאור 1 ג. לדוחות הכספיים.

(4) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, בנושא זכויות עובדים. לפריטים ראה ביאור 4.ד1 לדוחות הכספיים.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - הבנק (המשך) ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פריטים	סך הכל	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	12,874	-	153	149	2,740	142	9,690
ניירות ערך	5,730	85	-	1,051	1,822	223	2,549
ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	136	-	-	-	-	124	12
אשראי לציבור, נטו	113,357	-	1,986	1,927	10,026	43,937	55,481
אשראי לממשלות	196	-	-	196	-	-	-
השקעות בחברות מוחזקות ⁽³⁾	1,929	1,433	-	-	13	452	31
בניינים וציוד	1,468	1,468	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	87	87	-	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,430	-	215	23	1,117	162	1,913
נכסים אחרים	911	28	1	1	97	199	585
סך כל הנכסים	140,118	3,101	2,355	3,347	15,815	45,239	70,261
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	113,115	-	2,400	4,061	16,340	25,887	64,427
פיקדונות מבנקים	7,211	-	63	384	1,322	2,851	2,591
פיקדונות הממשלה	141	-	-	-	34	107	-
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	4,575	-	-	-	-	4,575	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3,956	-	116	172	1,710	187	1,771
התחייבויות אחרות	3,454	322	19	2	41	700	2,370
סך כל ההתחייבויות	132,452	322	2,598	4,619	19,447	34,307	71,159
הפרש	7,666	2,779	(243)	(1,272)	(3,632)	10,932	(898)
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	-	-	(670)	670
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	(30)	555	2,434	(5,084)	2,125
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	(23)	(7)	724	1,018	-	(1,712)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	(2)	(56)	(39)	371	-	(274)
סך הכל כללי	7,666	2,754	(336)	(32)	191	5,178	(89)
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	-	76	(67)	(118)	103	-	6
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	-	(51)	32	448	(337)	-	(92)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) כולל השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל בסך 337 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - הבנק (המשך) ליום 31 בדצמבר 2010

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
10,284	-	178	173	3,083	186	6,664	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,120	81	-	1,511	1,626	63	1,839	ניירות ערך
							ניירות ערך שנרכשו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
247	-	-	-	-	159	88	אשראי לציבור נטו
101,383	-	2,019	2,313	7,938	39,316	49,797	אשראי לממשלות
92	-	-	91	1	-	-	השקעות בחברות מוחזקות ⁽³⁾
1,764	1,301	-	-	12	422	29	בניינים וציוד
1,401	1,401	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽⁴⁾
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽⁴⁾
3,439	-	81	21	75	295	2,967	נכסים אחרים ⁽⁴⁾
654	18	(1)	1	85	106	445	
124,471	2,888	2,277	4,110	12,820	40,547	61,829	סך כל הנכסים
התחייבויות							
98,884	-	1,931	4,069	14,051	24,452	54,381	פיקדונות הציבור
7,274	-	148	254	1,227	2,888	2,757	פיקדונות מבנקים
169	-	-	-	33	136	-	פיקדונות הממשלה
4,681	-	-	-	-	4,681	-	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,885	-	52	186	167	227	2,253	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽⁴⁾
3,448	270	35	42	(9)	⁽⁵⁾ 669	⁽⁵⁾ 2,441	התחייבויות אחרות ⁽⁴⁾
117,341	270	2,166	4,551	15,469	33,053	61,832	סך כל ההתחייבויות
7,130	2,618	111	(441)	(2,649)	7,494	(3)	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(1,375)	1,375	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(560)	482	1,417	(3,496)	2,157	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	9	193	(134)	994	-	(1,062)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	2	(4)	93	238	-	(329)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
7,130	2,629	(260)	-	-	2,623	2,138	סך הכל כללי
-	(19)	83	(75)	(310)	-	321	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	23	(16)	147	843	-	(997)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

- (1) לרבות צמודי מטבע חוץ.
(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(3) כולל השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל בסך 306 מיליוני שקלים חדשים.
(4) הנתונים סווגו מחדש על מנת להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת. ראה ביאור ג. לדוחות הכספיים.
(5) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, בנושא זכויות עובדים. לפרטים ראה ביאור ד.4 לדוחות הכספיים.

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾ - המאוחד

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
משנתיים ועד שלוש שנים	משנה ועד שנתיים	משלושה חודשים ועד שנה	מחודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש
מטבע ישראלי לא צמוד				
7,855	9,312	13,504	3,095	22,064
נכסים ⁽³⁾				
2,744	2,782	13,063	13,988	44,985
התחייבויות				
5,111	6,530	441	(10,893)	(22,921)
הפרש				
736	1,584	9,098	(1,818)	(6,871)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
(5)	(9)	(579)	(804)	(590)
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
מטבע ישראלי צמוד למדד				
4,603	4,953	4,022	854	577
נכסים				
4,648	4,971	5,686	819	2,950
התחייבויות				
(45)	(18)	(1,664)	35	(2,373)
הפרש				
(206)	(885)	(2,062)	(2,489)	(634)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
מטבע חוץ פעילות מקומית⁽⁴⁾				
972	1,408	2,083	1,426	5,747
נכסים				
117	155	3,867	6,394	11,673
התחייבויות				
855	1,253	(1,784)	(4,968)	(5,926)
הפרש				
(530)	(699)	(7,036)	4,307	7,505
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
5	9	579	868	551
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
מטבע חוץ פעילות חו"ל -				
403	736	564	228	2,044
נכסים				
136	140	814	937	1,547
התחייבויות				
267	596	(250)	(709)	497
הפרש				
פריטים לא כספיים				
-	-	-	-	-
נכסים				
-	-	-	-	-
התחייבויות				
-	-	-	-	-
הפרש				
-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
-	-	-	(64)	39
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
סך הכל				
13,833	16,409	20,173	5,603	30,432
נכסים				
7,645	8,048	23,430	22,138	61,155
התחייבויות				
6,188	8,361	(3,257)	(16,535)	(30,723)
הפרש				

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) כולל נכסים בסך 345 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 6,331 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 193 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כולל הצמדה למטבע חוץ.
- (5) כפי שנכללה בביאור 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה" לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (6) שיעור תשואה חוזי הנו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

שיעור תשואה חוזי ⁽⁶⁾	יתרה מאזנית ⁽⁵⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים (המשך)					
	ללא תקופת פירעון	סך הכל	סך הכל	מעל עשרים שנה	מעשר ועד עשרים שנה	מחמש ועד עשר שנים	מארבע ועד חמש שנים	משלוש ועד ארבע שנים
5.27%	80,612	⁽²⁾ 643	95,505	3,257	13,637	14,544	4,163	4,074
3.53%	80,216	45	82,238	671	268	554	713	2,470
	396	598	13,267	2,586	13,369	13,990	3,450	1,604
	2,795	-	2,948	-	(137)	356	(157)	157
	(1,986)	-	(1,987)	-	-	-	-	-
4.25%	45,856	⁽²⁾ 238	59,626	5,139	16,627	14,059	4,015	4,777
4.12%	34,859	65	41,346	842	5,248	8,098	3,485	4,599
	10,997	173	18,280	4,297	11,379	5,961	530	178
	(5,754)	-	(5,682)	-	-	565	(8)	37
	-	-	-	-	-	-	-	-
4.37%	16,625	⁽²⁾ 76	19,409	654	2,141	2,642	906	1,430
2.01%	22,174	-	22,665	-	22	259	54	124
	(5,549)	76	(3,256)	654	2,119	2,383	852	1,306
	2,959	-	2,734	-	137	(921)	165	(194)
	2,011	-	2,012	-	-	-	-	-
2.93%	5,351	-	5,473	-	182	751	122	443
1.62%	4,621	-	4,746	-	-	1,056	16	100
	730	-	727	-	182	(305)	106	343
	1,802	1,802	-	-	-	-	-	-
	322	322	-	-	-	-	-	-
	1,480	1,480	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-
	(25)	-	(25)	-	-	-	-	-
4.49%	150,246	2,759	180,013	9,050	32,587	31,996	9,206	10,724
3.92%	142,192	432	150,995	1,513	5,538	9,967	4,268	7,293
	8,054	2,327	29,018	7,537	27,049	22,029	4,938	3,431

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾ - הבנק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד שלושה חודשים	משלושה חודשים ועד שנה	משנה ועד שנתיים	משנתיים ועד שלוש שנים
מטבע ישראלי לא צמוד				
18,477	2,352	11,375	8,164	7,142
נכסים ⁽³⁾				
36,898	13,343	12,602	2,805	2,784
התחייבויות				
(18,421)	(10,991)	(1,227)	5,359	4,358
הפרש				
(6,871)	(1,818)	9,098	1,584	736
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
(590)	(804)	(579)	(9)	(5)
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
מטבע ישראלי צמוד למדד				
549	733	3,659	4,654	4,444
נכסים				
948	835	6,454	5,133	4,646
התחייבויות				
(399)	(102)	(2,795)	(479)	(202)
הפרש				
(634)	(2,489)	(2,062)	(885)	(206)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
מטבע חוץ פעילות מקומית⁽⁴⁾				
5,718	1,425	2,083	1,398	972
נכסים				
11,317	6,633	3,956	155	117
התחייבויות				
(5,599)	(5,208)	(1,873)	1,243	855
הפרש				
7,505	4,307	(7,036)	(699)	(530)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
551	868	579	9	5
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
מטבע חוץ פעילות חו"ל-				
1,467	194	773	736	403
נכסים				
1,194	931	1,060	140	136
התחייבויות				
273	(737)	(287)	596	267
הפרש				
פריטים לא כספיים				
-	-	-	-	-
נכסים				
-	-	-	-	-
התחייבויות				
-	-	-	-	-
הפרש				
-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
39	(64)	-	-	-
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
סך הכל				
26,211	4,704	17,890	14,952	12,961
נכסים				
50,357	21,742	24,072	8,233	7,683
התחייבויות				
(24,146)	(17,038)	(6,182)	6,719	5,278
הפרש				

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 304 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,577 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 138 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כולל הצמדה למטבע חוץ.
- (5) כפי שנכללה בביאור 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה" לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (6) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

שיעור תשואה חוזי ⁽⁶⁾	יתרה מאזנית ⁽⁵⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים (המשך)					
	ללא תקופת פירעון סך הכל	ללא תקופת פירעון סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעשר ועד עשרים שנה	מחמש ועד עשר שנים	מארבע ועד חמש שנים	משלוש ועד ארבע שנים
5.35%	70,261	⁽²⁾ 554	84,510	3,257	13,615	12,695	3,820	3,613
3.42%	71,159	-	73,159	671	268	565	708	2,515
	(898)	554	11,351	2,586	13,347	12,130	3,112	1,098
	2,795	-	2,948		(137)	356	(157)	157
	(1,987)	-	(1,987)					
4.29%	45,239	⁽²⁾ 231	59,128	5,139	16,627	14,672	3,974	4,677
4.22%	34,307	85	40,961	842	5,248	8,770	3,484	4,601
	10,932	166	18,167	4,297	11,379	5,902	490	76
	(5,754)	-	(5,682)		-	565	(8)	37
	-	-	-	-	-	-	-	-
4.39%	16,600	⁽²⁾ 76	19,382	654	2,141	2,655	906	1,430
2.03%	22,156	-	22,650	-	22	272	54	124
	(5,556)	76	(3,268)	654	2,119	2,383	852	1,306
	2,959	-	2,734		137	(921)	165	(194)
	2,012	-	2,012					
2.93%	4,917	-	5,071	-	182	751	122	443
1.61%	4,508	-	4,633	-	-	1,056	16	100
	409	-	438	-	182	(305)	106	343
	3,101	3,101	-	-	-	-	-	-
	322	322	-	-	-	-	-	-
	2,779	2,779	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-
	(25)	-	(25)	-	-	-	-	-
4.54%	140,118	3,962	168,091	9,050	32,565	30,773	8,822	10,163
3.97%	132,452	387	141,403	1,513	5,538	10,663	4,262	7,340
	7,666	3,575	26,688	7,537	27,027	20,110	4,560	2,823

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפירעון - המאוחד והבנק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2010

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					
עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד שלושה חודשים	משלושה חודשים ועד שנה	משנה ועד שנתיים	משנתיים ועד שלוש שנים	
המאוחד					
22,691	6,456	19,155	14,675	12,046	נכסים ⁽¹⁾
60,328	19,608	12,052	8,070	5,881	התחייבויות
(37,637)	(13,152)	7,103	6,605	6,165	הפרש
הבנק					
18,925	5,762	16,599	13,114	11,203	נכסים ⁽²⁾
51,181	19,366	11,776	8,731	5,810	התחייבויות
(32,256)	(13,604)	4,823	4,383	5,393	הפרש

(1) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 4,341 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 158 מיליוני שקלים חדשים.

(2) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 3,587 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 101 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל נכסים בסך 361 מיליוני שקלים חדשים שזמן פירעונם עבר.

(4) כולל נכסים בסך 347 מיליוני שקלים חדשים שזמן פירעונם עבר.

(5) כפי שנכללה בביאור 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה".

(6) שיעור תשואה הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(7) הותאם למפרע. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, בנושא זכויות עובדים, לפרטים ראה בביאור 1 ד. 4 לדוחות הכספיים.

שיעור תשואה חוזי ⁽⁶⁾	יתרה מאזנית ⁽⁵⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים (המשך)					
	ללא תקופת פירעון	סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעשר ועד עשרים שנה	מחמש ועד עשר שנים	מארבע ועד חמש שנים	משלוש ועד ארבע שנים
4.37%	133,304	⁽³⁾ 4,750	156,088	6,666	26,113	29,065	9,140	10,081
3.83%	125,808	352	133,360	1,157	5,031	9,729	5,350	6,154
	7,496	4,398	22,728	5,509	21,082	19,336	3,790	3,927
4.64%	124,471	⁽⁴⁾ 5,849	145,917	6,666	26,109	29,072	8,852	9,615
4.12%	117,341	334	124,973	1,157	5,037	10,392	5,367	6,156
	7,130	5,515	20,944	5,509	21,072	18,680	3,485	3,459

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ליום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2011	2010	2011
יתרת ההפרשה			
להפסדי אשראי		(1) יתרות החוזים	

מאוחד

א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

עסקאות בהן היתרה מיצגת סיכון אשראי:

3	499	340	- אשראי תעודות
27	3,066	3,195	- ערבבויות להבטחת אשראי
9	5,566	6,810	- ערבבויות לרוכשי דירות
17	1,738	2,923	- ערבבויות והתחייבויות אחרות (2)
7	6,076	6,628	- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
34	17,225	16,994	- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
14	10,345	9,449	- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
3	5,077	5,127	- התחייבויות להוצאת ערבבויות

הבנק

א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

עסקאות בהן היתרה מיצגת סיכון אשראי:

3	499	340	- אשראי תעודות
27	3,047	3,180	- ערבבויות להבטחת אשראי
9	5,566	6,810	- ערבבויות לרוכשי דירות
17	1,713	2,897	- ערבבויות והתחייבויות אחרות (2)
6	3,989	4,408	- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
32	15,771	15,458	- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
14	10,345	9,449	- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
3	5,077	5,127	- התחייבויות להוצאת ערבבויות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לטוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 176 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2010 - 138 מיליוני שקלים חדשים) ראה ביאור 19 ד. 2) וביאור 15 ב.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה לסוף השנה⁽¹⁾

מאוחד		
2010	2011	
		1. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה ⁽²⁾
13,098	11,720	מטבע ישראלי צמוד למדד
1,808	1,698	מטבע ישראלי לא צמוד
398	268	מטבע חוץ
15,304	13,686	סך הכל

2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות לפי מידת גביה⁽³⁾

2010		2011						
סך הכל	סך הכל	מעל שנה						
		עד 20 שנים	מעל 20 שנים	עד 10 שנים	מעל 5 שנים	עד 3 שנים	מעל 3 שנים	
888	750	4	98	290	138	144	76	תזרימים חוזיים עתידיים
								תזרימים עתידיים צפויים לאחר
792	701	2	93	257	132	141	76	הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
								תזרימים צפויים מהוונם לאחר
674	600	1	65	209	117	133	75 ⁽⁴⁾	הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים

3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה

מאוחד		
2010	2011	
170	90	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
194	102	הלוואות עומדות ומענקים

- (1) אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 3,380 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2010 - 3,704 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה.
 (3) כולל מגזר מטבע ישראלי לא צמוד, צמוד למדד ומגזר מטבע חוץ.
 (4) ההיוון בוצע לפי שיעור 2.85% (2010 - לפי שיעור 2.85%).

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
2010	2011	2010	2011	
ג. התקשרויות מיוחדות :				
התחייבויות בגין:				
510	466	544	532	חוזי שכירות לזמן ארוך ⁽¹⁾
62	148	62	148	חוזי מחשוב ושרותי תוכנה
50	5	50	5	רכישת בניינים ושיפוצם
405	405	405	405	קבלת פיקדונות במועדים עתידיים ⁽²⁾

(1) הבנק וחברות מאוחדות שכרו מבנים וציוד לתקופות ארוכות אשר דמי השכירות לתשלום בגינם, הינם כדלקמן (בכפוף לתנאי הצמדה):

הבנק		מאוחד		
2010	2011	2010	2011	
47	44	57	58	שנה ראשונה
43	40	51	50	שנה שנייה
39	37	44	46	שנה שלישית
35	29	39	37	שנה רביעית
29	28	32	35	שנה חמישית
317	288	323	306	שנה שישית ואילך
510	466	544	532	סך הכל

(2) עסקאות עם מפקידים מוסדיים לקבלת פיקדונות במועדים עתידיים בשיעורי ריבית קבועים שנקבעו מראש במועד ההתקשרות.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

(1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2011 הינו 886 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2011 נאמד בכ-76 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 - 88 מיליוני שקלים חדשים). הסכום של קרן הסיכונים מעודכן אחת לחצי שנה על בסיס גובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע ובכל מקרה לא יפחת מסך של 150 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים נקבע לפי היחס שבין מחזור הסליקה של החבר, לבין סך מחזורי הסליקה של כל החברים (למעט בנק ישראל) באותה תקופה, אך לא יפחת מ-500 אלפי שקלים חדשים.

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת הבורסה, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים.

לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 15 א.

(2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ שליד הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן – "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם.

סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-374 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 - כ-336 מיליוני שקלים חדשים).

כמו כן, התחייב הבנק להשבת חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2011 הינו 1,060 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2011 מוערך בכ-176 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2010 - 138 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת המעו"ף, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים.

לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 15 ב.

(3) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן - "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה, לכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

(4) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:

- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.

- השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

(5) בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש, את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק, והתחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שבגינם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה שלו הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תקיון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן החליטה להעניק התחייבות לשיפוי מראש בנוסח זהה לעובד של הבנק המכהן כדירקטור בחברה שהבנק מחזיק בה מניות כלשהן, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 – בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זהה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלותו המלאה של הבנק שאינה תאגיד בנקאי.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

כמו כן החליטה האסיפה הכללית להוסיף התחייבות של הבנק לתת שיפוי לנושאי המשרה בבנק וכן לעובדי הבנק ולעובדי חברות הבת בבעלות מלאה של הבנק, שאינן תאגידים בנקאיים, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, הכל כקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישלם הבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים ישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

(6) בחודש מאי 1998 החליטו האסיפות הכלליות של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבויות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:

הבנק ובנק טפחות ישפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.

השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרם לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בטיטת תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.

בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלווים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.

כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998).

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן - "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגין בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיוותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות לשיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם.

בחודש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: כתב השיפוי) נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכהונתם נסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או במחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט (להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליוני שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתוקפה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושא השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או במחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נושא השיפוי, יינתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה ההפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל.

החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבוטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007.

במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יעציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרטות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

להלן פירוט של תובענות מהותיות, שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מהונו העצמי של הבנק:

א. נגד הבנק ונגד בנקים נוספים הפועלים בתחום המשכנתאות תלויות ועומדות בבתי המשפט המחוזי והעליון שתי בקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות, על סך כולל של למעלה ממיליארד וחצי שקלים חדשים. לא ננקב סכום ספציפי הנתבע מכל בנק. בתובענות נטען, בעיקר, כי הבנקים גבו עמלות בגין ביטוח נכסים וביטוח חיי לווים ועסקו בתווך בעסקאות ביטוח שלא כדין, כי שיעורי העמלות שגבו הבנקים למשכנתאות הינם מופרזים וכי הבנקים והמבטחים שותפים לקרטל הגורם לתשלום פרמיות ביטוח גבוהות יותר מהפרמיות אותן היו משלמים עבור פוליסות דומות בתנאי שוק חופשי.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הבנקים מכחישים את כל טענות התובעים וטוענים כי אין בהן ממש. בין היתר, טענו הבנקים כי הם פעלו כדין, הן לגבי גביית העמלות, והן לגבי שיעורן של עמלות אלה.

בין הצדדים לבקשה הראשונה לאישור תובענה כייצוגית התקיים הליך גישור בפני המשנה לנשיא כבוד השופט (בדימוס) תיאודור אור. עם התקדמות הליך הגישור, שולבו לתוכו הצדדים לבקשה הנוספת לאישור תובענה כתובענה ייצוגית, אשר הוגשה באותו עניין נגד שתי חברות ביטוח, נוכח רצון הצדדים להגיע להסדר כולל אשר יביא לידי גמר את מכלול ההליכים בנושא זה.

בסופו של הליך הגישור הגיעו הצדדים להסדר גישור. בכפוף לאישורו על ידי בית המשפט, יביא הסדר גישור זה לידי גמר את ההליכים בשתי הבקשות. על פי הסדר הגישור, יעבירו הבנקים תרומה למוסדות הפועלים למטרות ציבוריות בסכום כולל של כ-17 מיליון שקלים חדשים. בנוסף, ימליצו הצדדים על תשלום גמול למבקשים בשתי הבקשות ושכר טרחה לבאי כוחם בסכום כולל של כ-4 מיליון שקלים חדשים. לפי הסדר הגישור, חלקו של הבנק בתשלומים יהא כ-8 מיליון שקלים חדשים.

בחודש דצמבר 2011, ניתן פסק דין המאשר את הסדר הגישור בבקשה הראשונה.

ב. בחודש דצמבר 2001, הוגש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, כתב תביעה, כנגד הבנק, בסכום של כ-80 מיליון שקלים חדשים. לטענת התובעים, ביצע פקיד הבנק (שהושעה מעבודתו), בעת שהיה עובד הבנק, בקבוצת חשבונותיהם, פעולות רבות שלא כדין, ללא הרשאתם וללא ידיעתם. התובעים טוענים, כי כתוצאה ממעשים אלו, נקלעו למצוקת אשראי, שחייבה אותם לבצע פעולות פיננסיות, אשר לא היו נעשות אלמלא כן, ואשר גרמו להם, לטענתם, הפסדים ישירים ועקיפים, בהיקפים של עשרות מיליון שקלים חדשים.

בחודש ינואר 2002, הוגש על ידי הבנק כתב הגנה, שבמסגרתו נטען, כטענות מקדמיות, בין היתר, כי כל טענות התובעים המתייחסות לפעולות שבוצעו לפני למעלה משבע שנים ממועד הגשת התביעה, התיישנו. כמו כן נטען, כי התובעים קיבלו דיווחים על הנעשה בחשבונותיהם, וכי הם מנועים לכפור בנכונות האמור בספרי הבנק. בכתב ההגנה גופו נטען, כי התובעים ידעו ו/או היה עליהם לדעת על הנעשה בחשבונותיהם, וכי למצער הם התרשלו רשלנות רבתי בבדיקת חשבונותיהם, ואפשרו בכך את ביצוע הפעולות הנטענות, והמוכחות על ידי הבנק, בחשבונותיהם. עוד נטען, כי פעולות לא כשרות, ככל שבוצעו, בוצעו על ידי פקיד הבנק באותה עת, על דעתו ובחריגה מהרשאה, והבנק לא יכול היה למנען באמצעים הסבירים הנתונים בידו.

בחודש מאי 2008, הגיש התובע כתב תביעה מתוקן בסכום של כ-102 מיליון שקלים חדשים, ובעקבותיו הגיש הבנק כתב הגנה מתוקן. נשמעו הראיות בתיק והצדדים סיימו הגשת סיכומיהם בחודש יולי 2010.

בחודש פברואר 2012 ניתן פסק דין אשר מכיר בחלק מעילות התביעה, ומורה לערוך חישוב של הערכים הכספיים המתאימים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. בחודש אפריל 2003 הוגש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה נגד הבנק, לתשלום סך של 12 אלפי שקלים חדשים ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית לתשלום סך כולל של 300 מיליוני שקלים חדשים. לטענת התובעים, על הבנק להשיב להם אישית ולקבוצה כולה חיובים אשר נרשמו ב-7 השנים שקדמו למועד הגשת התביעה בחשבונות המסווגים על ידי הבנק כ"לקוחות משפטיים" בגין "גזברות" ו"ומן", אותם אין הבנק רשאי לגבות בשל אי גילוי נאות מצד הבנק של מהות אותם חיובים. התובעים מבקשים לעצמם, בנוסף לסכום התביעה, שכר עבור טרחתם בהגשת התביעה ושכר לבאי כוחם.

לאור קביעת בית המשפט המחוזי בפסק דינו מאפריל 2005, כי הסעד שהיה מעניק לו אושרה התובענה כייצוגית, היה סעד המורה לבנק לתקן את ספריו באופן, שיבוטלו חיובים שאינם בהתאם לפסק הדין, וכן יורה לבנק לספק מידע ללקוחות בטיפול משפטי על חשבונותיהם בבנק, הרי שהחשיפה לבנק הנה לעלויות הכרוכות בביצוע הוראותיו של בית המשפט ולא לסעד כספי מעבר לתשלום שכר לתובע ובאי כוחו, כאמור לעיל. הבנק מקיים את הוראות פסק הדין מאפריל 2005 ממועד קבלת פסק הדין ואילך. התובעים הגישו ערעור לבית המשפט העליון.

בחודש יולי 2011, ניתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון, לפיו נמחק ערעורם של התובעים.

ד. בחודש מרץ 2004 הוגשה לבית המשפט המחוזי בנצרת תובענה ובקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק טפחות (להלן: "התביעה"). התביעה הוגשה מטעם לווים של בנק טפחות, בסכום מוערך כולל של כ-69 מיליוני שקלים חדשים, בגין חיוב לכאורה בריבית פיגורים עודפת מעבר למותר על פי החוק ובחיוב בעמלה במקרים שבהם הוראת הקבע של ההחזר השוטף של ההלוואה שנטלו הלווים מבנק טפחות לא כובדה. לטענת התביעה יש לראות גם עמלה זו כריבית פיגורים כך שעמלה זו, יחד עם ריבית הפיגורים שבנק טפחות מחייב בגין תקופת הפיגורים, מהווים חריגה מתקרת ריבית הפיגורים המותרת, על פי חוק הריבית, התשי"ז-1957 וחקיקת המשנה על פיו.

בחודש ינואר 2007 החליט בית המשפט העליון למחוק על הסף את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, והורה לצדדים להגיש את עמדתם ביחס לשאלת השלכותיו של חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, על ההליך בתיק זה. התובעים הגישו ערעור על החלטת בית המשפט. בחודש מאי 2007 החליט בית המשפט העליון כי הטיפול בערעור זה יותלה עד להכרעת בית המשפט בתביעה על בסיס עילה זהה כנגד הבנק, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה על ידי חלק מן התובעים בהליך הנוכחי, בחודש יוני 2006 והמפורטת בסעיף 10) ו. להלן. עוד נקבע בהחלטה, כי אם יוגש ערעור על ההחלטה שתתקבל בתביעה הזו המתנהלת בבית המשפט המחוזי בחיפה, לכשתינתן החלטה כאמור, ניתן יהיה לדון בשני הערעורים יחד.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. בחודש אפריל 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים, בגין נזקים לכאורה שנגרמו לתובעים, כתוצאה ממצג שווא לכאורה שהוצג להם על ידי עובדת סניף גבעתיים של הבנק, שפוטרה מאז מעבודתה בבנק. לטענת התובעים, הפקידו בבנק במהלך השנים סכומי כסף גבוהים בסך מיליוני שקלים, וביצעו פעולות השקעה רבות באפיקי השקעה מגוונים, בעיקר על ידי קשר טלפוני יום-יומי עם עובדת סניף הבנק, אשר ביצעה הוראותיהם ודיווחה להם על ביצוע ההוראות ועל היתרות בחשבונותיהם. התובעים טוענים כי על פי דיווחי עובדת סניף הבנק אשר טיפלה בחשבונותיהם, בסוף שנת 2003 הגיעו היתרות בחשבונותיהם לסך של 91 מיליוני שקלים חדשים. בהסתמך על מידע זה, התקשרו התובעים לטענתם בהסכם לרכישת בית בעלות של למעלה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ואולם, טוענים התובעים, בדיעבד ולאחר כריתת הסכם רכישת הבית, גילו כי הדיווחים שמסרה להם עובדת הבנק היו שקריים וכי בפועל לא בוצעו בחשבונותיהם פעולות השקעה, ולמעשה בחשבונות קיימת יתרת חובה.

משכך, נגרמו לתובעים לטענתם נזקים כבדים, והסכום הנתבע על ידם מורכב מהיתרה האחרונה שדווחה להם כי קיימת בחשבונותיהם בבנק, בסך של 91 מיליוני שקלים חדשים, מהנזקים שנגרמו להם בגין ביטול הסכם רכישת הבית ומנזק נטען של עוגמת נפש.

בחודש יולי 2006 הגיש הבנק כתב הגנה, ובו טען, בין היתר, כי התובעים לא מסוגלים היו לפרט ואף לא הוכיחו אילו הוראות השקעה ניתנו על ידם, ובפועל לא בוצעה בחשבונות התובעים ולו פעולת השקעה אחת בשוק ההון בתקופה הנתענת, וממילא לא נצטברו בחשבונותיהם היתרות הנתענות. עוד טען הבנק, כי התשואות הנתענות על ידי התובעים - העומדות על אלפי אחוזים, בקצב צמיחה של למעלה מ-30 מיליוני שקלים חדשים לשנה - הינן בלתי סבירות ובלתי מתקבלות על הדעת, קל וחומר עבור משקיעים אשר אינם בעלי מומחיות בתחום וכאשר ההון העצמי ההתחלתי של התובעים בבנק הסתכם בסך של כ-150 אלפי שקלים חדשים בלבד.

עוד טען הבנק כי הדיווחים אשר ניתנו לתובעים על ידי עובדת הבנק לגבי סכומי העתק אשר נצטברו בחשבונותיהם, ככל שניתנו דיווחים כאלה, אף הם אינם הגיוניים ואינם סבירים בעליל, וניתנו על דעתה של עובדת הבנק בלבד, תוך הצגת מצגי שווא וביצוע מעשי מרמה והונאה ללא הסכמתו של הבנק, ללא ידיעתו, ומבלי שיכול היה למנוע זאת באמצעים הסבירים העומדים לרשותו. בחודש ספטמבר 2010, הגיש התובע כתב תביעה מתוקן, בהפחיתו את סכום התביעה ב-50% לסכום של 50 מיליוני שקלים חדשים. בחודש דצמבר 2011, התחיל בית המשפט בשמיעת הראיות בתיק.

ו. בחודש יוני 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-57 מיליוני שקלים חדשים, כנגד הבנק, בגין חיוב לווים אשר הלוואותיהם (הלוואות צמודות מדד) מצויות בפיגור ונושאות ריבית פיגורים, ששיעורה עולה לכאורה על השיעור הקבוע בחוק הריבית, תשי"ז-1957 ובצו הריבית שהותקן על פיו. לטענת התובעים, סעיף הפיגורים בהסכם ההלוואה, הקובע כי בעת פיגור יעמיד הבנק ללווים הלוואה בלתי צמודה, הינו בלתי חוקי לכאורה, בהיותו סותר את צו הריבית. עוד טוענים התובעים כי חיובם בעמלה בגין אי כיבוד הוראת הקבע, בנוסף לריבית הפיגורים, הינו שלא כדין לכאורה, בהיות עמלת אי כיבוד הוראת קבע ריבית פיגורים לכל דבר ועניין.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הבנק הגיש בקשה לסילוק בקשת התובעים לאישור התביעה כתובענה ייצוגית על הסף, וטען כי פעל והינו פועל כדין. בחודש נובמבר 2010, נשמעו הראיות בבקשה ובהתאם להחלטת בית המשפט, הגישו הצדדים טיעון תמציתי להשלמת טענותיהם.

ביום 7 במרץ 2011 דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את בקשת התובעים להכיר בתובענה כתביעה ייצוגית. התובעים הגישו ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי, לבית המשפט העליון. הערעור טרם נשמע.

ז. בחודש יוני 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של 233 מיליוני שקלים חדשים, כנגד מדינת ישראל - אגף ההוצאה לפועל, כל המערכת הבנקאית, חברות הביטוח וקופות הגמל.

התובעים טוענים כי בהיותם זוכים על פי פסקי דין, פתחו תיקים נגד חייבים שונים בלשכת ההוצאה לפועל, ובמסגרתם הטילו עיקולים שונים באמצעות לשכת ההוצאה לפועל על נכסים שונים הנמצאים בידי צד שלישי (הבנקים, חברות הביטוח וקופות הגמל), אולם אלה, לטענתם, מסרו להם מידע חלקי, מטעה ולוקה בחסר, בהיותם בלתי ערוכים לכאורה למתן תשובות באמצעות המדיה האלקטרונית, למרות שגבו מהזוכים (התובעים) תשלום בגין כל תשובה, שלא כדין לטענתם.

הנתבעים, ביניהם הבנק, הגישו בקשה לסילוק על הסף של הבקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית. בית המשפט דחה את בקשת הבנק לדחיית התביעה נגדו על הסף, אולם קיבל את בקשת חברות הביטוח, ודחה את הבקשה נגדן על הסף. הבנק הגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור.

ח. בחודש יולי 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של מעל 2.5 מיליוני שקלים חדשים, כנגד הבנק, בגין חיוב לקוחות הבנק בעמלות דמי ניהול פיקדון ניירות ערך, כהגדרתן בתעריפון העמלות של הבנק, בסכומים הגבוהים מאלה להם זכאי הבנק, על פי תעריפיו שלו עצמו, וזאת שלא כדין לכאורה.

בחודש ינואר 2007, הגיש הבנק תגובה לבקשת אישור התביעה כתובענה ייצוגית. בתגובה טוען הבנק, כי לא רק שטענות התובע עומדות בניגוד גמור לאמור בתעריפון הבנק, אלא הן אף עומדות בניגוד להיגיון ולשכל הישר. עוד טוען הבנק, כי למבקש אין עילת תביעה ולו לכאורה, קל וחומר שאין לו כל בסיס לתביעה אישית כנגד הבנק. כמו כן, טוען הבנק כי על פניה, התובענה איננה מתאימה להתברר כתובענה ייצוגית, וכי המבקש לא עמד אף לא באחד מתנאי הסף אשר בהם הוא נדרש לעמוד על פי חוק תובענות ייצוגיות, על מנת שבקשתו לתביעה ייצוגית תתקבל.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ביום 10 בנובמבר 2010 אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב את התביעה כתובענה ייצוגית וקבע כי הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית כוללת את כל הלקוחות אשר החזיקו בפיקדון ניירות ערך בשבע השנים שקדמו להגשת בקשת האישור (יולי 2006), והבנק גבה מהם גביית יתר בגין עמלה מזערית ללקוח. הסעד המבוקש עבור הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הוא השבה של סכומי גביית היתר.

לפי החלטת בית המשפט, עילת התביעה הייצוגית הינה הפרת חוזה והשאלה המשפטית המשותפת לחברי הקבוצה היא שאלת פרשנות הוראות התעריפון לעניין גביית עמלה מזערית לרבעון. בית המשפט הורה למבקש להגיש לבית המשפט הודעה סטטוטורית שתפורסם, לאחר אישורה על ידי בית המשפט, בעיתונים שקבע בית המשפט.

הבנק הגיש בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט ובית המשפט העליון הורה על עיכוב ההחלטה המאשרת את התביעה, עד להכרעה בבקשת רשות הערעור.

במקביל, הוגשה בקשה לאישור הסדר פשרה בתיק. הסדר בפשרה כפוף לאישור בית המשפט ולקבלת עמדת היעץ המשפטי לממשלה.

ט. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסך של כ- 114 מיליון שקלים חדשים לתובעים שתי עילות תביעה. לפי העילה הראשונה, המוערכת בכ- 54 מיליון שקלים חדשים חייב הבנק לווים בפרמיות ביטוח נכס, בנוסף לביטוח הנכס שרכשו התובעים באופן עצמאי, באופן כפוי ושלא כדין לכאורה. לפי העילה השנייה, המוערכת בכ- 60 מיליון שקלים חדשים חייב הבנק את לקוחותיו באופן כפוי בפרמיות ביטוח בהתאם למלוא ערך הנכס ולא בהתאם ליתרת ההלוואה, קרי: בסכום העולה על סכום החוב. לבית המשפט הוגשה תגובה מטעם הבנק ותשובה לתגובה מטעם התובעים. התובעים הודיעו לבית המשפט כי הם מוותרים על עילת התביעה הראשונה. בחודש נובמבר 2011, דחה בית המשפט את התביעה.

י. בחודש ינואר 2008 הוגשה לבית המשפט מחוז מרכז בפתח תקווה, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסך של כ- 237 מיליון שקלים חדשים.

לטענת התובע, הבנק נוהג להפחית את שיעורי הריבית ששילם על פיקדונות קצרי מועד מתחדשים, על סמך צפי בלתי מחייב באשר להפחתת ריבית בנק ישראל. לעומת זאת, כאשר היה צפי דומה להעלאת הריבית על ידי בנק ישראל, אזי הריבית על הפיקדונות לא הועלתה על ידי הבנק אלא רק לאחר המועד שבו העלה בנק ישראל בפועל את הריבית.

כמו כן, טוען התובע, כי התנהגות הבנק לקתה בשרירות לב וכי הבנק הטעה את לקוחותיו הן בשלב הטרם חוזי – בכך שלא גילה ללקוחותיו שיש לו מבחנים שונים שעה שריבית בנק ישראל הועלתה, לעומת אלה שהחיל שעה שריבית בנק ישראל הופחתה, והן בשלב החוזי - בכך שלא יידע את לקוחותיו על כך שהפחית את הריבית על פיקדונות כאמור, על פי צפי להפחתת ריבית בנק ישראל ולא על פי הפחתתה בפועל של ריבית בנק ישראל.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

התובע טוען כי בכך הפר הבנק גם את חובת הגילוי המוטלת עליו על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח). כן טוען התובע, כי אם ייקבע שעל פי תנאי החוזה בין הבנק ללקוח הבנק רשאי היה להפחית את הריבית כראות עיניו, כלשון התובע, הרי שמדובר בתנאי מקפח בחוזה אחיד.

בחודש מאי 2008 הגיש הבנק תגובה לבקשה בה דחה את טענות הלקוח וטען כי הטענה לפיה על הבנק לשנות את הריבית על הפיקדונות בריבית קבועה לפי ריבית בנק ישראל בלבד, טענה זו מופרכת, עומדת בניגוד להסכמי הלקוח עם הבנק ובניגוד להגיון ולשכל הישר. עוד טען הבנק כי טענת התובע בדבר הצפי משוללת יסוד אף היא שכן הריבית על הפיקדונות נגזרת משורה של שיקולים כלכליים ומקרו כלכליים, שיקולים מסחריים של הבנק ושיקולים הנוגעים ללקוחות עצמם. במהלך 2010, נשמעו הראיות בתיק.

במהלך חודש מאי 2011 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה אשר עיקריו הם תיקון טופס הפקדת פיקדון בריבית קבועה באופן שתיכלל בו הבהרה לגבי נסיבות שינוי הריבית בפיקדון מחודש כאמור. בית המשפט טרם החליט בבקשת הצדדים.

בחודש פברואר 2012, אישר בית המשפט המחוזי את הסדר הפשרה בין הצדדים בתיק ונתן לו תוקף של פסק דין.

י"א. בחודש מרץ 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה נגד הבנק ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום העולה על 2.5 מיליון שקלים חדשים (כמוגדר בכתב התביעה). התובעים טוענים כי הבנקים הפרו את דיני ההגבלים העסקיים והגבילו את עצמם כך שהתחרות בין הבנקים בכל הקשור לעמלות שונות פחתה. הבנקים, נטען בתביעה, העבירו ביניהם מידע הנוגע לעמלות השונות המחויבות על ידם. לטענת התובעים, בכך נפגעה התחרות בשוק הבנקאות והלקוחות כדוגמת התובעים חויבו בתשלום עמלות גבוהות מאשר היו משולמות על ידם אילו היו פועלים הבנקים כדן. בחודש נובמבר 2009, ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה ההליכים המשפטיים יעוכבו בשלב זה למשך שנתיים לפחות.

בחודש ינואר 2012, התקיים דיון בבית המשפט, בשאלת המשך עיכוב ההליכים. טרם ניתנה החלטת בית המשפט בעניין.

י"ב. בחודש אוגוסט 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה נגד הבנק ונגד מזרחי חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וכן בקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של 374 מיליון שקלים חדשים. התובענה הוגשה גם נגד הממונה על שוק ההון והביטוח כנתבע פורמאלי. התובע, שהיה עמית במספר קופות גמל שהתנהלו על שמו בבנק, טוען כי הבנק נטל לעצמו שלא כדן את כספי התמורה שקיבל בגין העברת השליטה בנכסי קופות הגמל, ניהולם והנאמנות עליהם, לניהול ושליטה של חברות מנהלות, במקום להעבירם לעמיתים של קופות הגמל באופן יחסי לחלקם בנכסי הקופות, הואיל ולטענתו כספי התמורה הינם פירות שנכסי קופות הגמל הניבו ומקורם בזכויות הנובעות מנכסים אלה ולכן לטענתו, זהו רווח השייך לעמיתים בקופות הגמל ולא לבנק.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הממונה על שוק ההון והביטוח התבקש להצטרף כתובע לצד עמיתי קופות הגמל, בטענה שמן הראוי שהממונה ישמיע עמדתו בתובענה, מהבחינה העניינית ומהבחינה הציבורית.

הבנק הגיש תגובה לבקשה, בה נטען, בין היתר, כי מדובר בתביעה מופרכת המעוותת את החוק. הנכס שנמכר הינו עסק ניהול קופות גמל, עסק שהיה בבעלות הבנק. המכירה בוצעה בהתאם לרפורמת בכר ועל פי החקיקה שנחקקה במסגרתה, אשר חייבה את הבנקים למכור את עסק הניהול של קופות הגמל, שהיה כאמור בבעלות הבנק ולא בבעלות העמיתים, ולכן הבנק בלבד זכאי לתמורה המתקבלת ממכירת הנכס שבבעלותו. מהלך המכירה היה בידיעת רשויות המדינה ובראש וראשונה על ידי המפקח על הביטוח אשר בדק את ההסכמים ואישר אותם, לרבות את העובדה הברורה מאליה כי התשלום עבור המכירה מגיע למוכר הנכס, קרי: הבנק. בתיק התקיים קדם משפט, הוגשה חוות דעת מומחה מטעם הבנקים ונשמעו הראיות בחודש ספטמבר 2010. בחודש מרץ 2011, דחה בית המשפט את בקשת התובע לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. בחודש מאי 2011, הגיש התובע לבית המשפט העליון ערעור על פסק הדין אשר דחה את בקשתו לאשר את תביעתו כתביעה ייצוגית. בחודש אוקטובר 2011, נמחק הערעור.

י"ג. בחודש נובמבר 2008, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של 68 מיליון שקלים חדשים, נגד הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ ובנק איגוד בע"מ, בגין גביית מס לכאורה ביתר על הכנסות מסוג ריבית ודיבידנד, בדרך של ניכוי מס במקור. לטענת התובע, הבנקים הנתבעים מחייבים את לקוחותיהם המחזיקים באג"ח או במניות (נשוא התשואה) בחיוב יתר, בגין אי הפחתת העמלה מהתשואה, טרם ניכוי מס במקור. טרם הוגשה תגובת הבנק והבנקים האחרים לבקשה. מתנהלים מגעים בין הצדדים מחוץ לכתלי בית המשפט, אך טרם סוכם דבר.

י"ד. בחודש מאי 2009 התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, שהוגשו לבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו נגד הבנק ונגד בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנקים המשיבים").

התביעה מתבססת על קביעת הממונה על הגבלים עסקיים שפורסמה ביום 26 באפריל 2009, שכותרתה "בעניין: הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגעת לעמלות" (ראה להלן בסעיף 12). בתביעה נטען, בהתבסס על קביעת הממונה, כי הבנקים המשיבים היו שותפים להסדר כובל, אשר פגע בתחרות וגרם לתיאום מחירי עמלות, באופן שהתובעים שילמו מחירים מופרזים עבור השירותים שקיבלו.

התובעים העמידו את תביעתם כלפי כל הבנקים המשיבים על סך של 1 מיליארד שקלים חדשים, וזאת, לדבריהם, על פי תחשיב אומדני בלבד ולצורכי העמדתה בגדר סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי.

בחודש נובמבר 2009, ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה ההליכים המשפטיים יעוכבו בשלב זה למשך שנתיים לפחות. בחודש ינואר 2012 התקיים דיון בבית המשפט בשאלת עיכוב ההליכים. טרם ניתנה החלטת בית המשפט בעניין.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ט"ו. בחודש נובמבר 2009 התקבלה בבנק תובענה בסכום של כ- 804 מיליון שקלים חדשים, אשר הוגשה בדרך של המרצת פתיחה, לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז בפתח תקווה, נגד הבנק ונגד בנק הפועלים, בנק לאומי, הבנק הבינלאומי, בנק דיסקונט, בנק מרכנתיל דיסקונט ובנק אגוד (להלן: "הבנקים המשיבים"). הרקע לתביעה הינו הלוואה שקיבלו המבקשות מהבנקים המשיבים בשנת 1999 לצורך רכישת מניות (אשר חלקו של הבנק בה היה בשיעור של 10%), ואשר כנגדה שיעבדו המבקשות את מניותיהן לבנקים המשיבים. הואיל ולא עלה בידי המבקשות להחזיר את חובן, מונה לבקשת הבנקים המשיבים, כונס נכסים על המניות.

המבקשות טוענות כי למרות שעם מינוי כונס הנכסים הוצאו המניות משליטתן, ואף על פי שהחלטה בדבר מועד מכירתן של המניות הייתה נתונה בידי הבנקים המשיבים וכונס הנכסים- המשיכו הבנקים המשיבים לחייב, שלא כדין לטענתן, את המבקשות למשך כל תקופת הכינוס ב"ריבית הפרה" בגין הפיגור בהחזר הלוואה, סכום שהצטבר, לטענתן, לאורך השנים עד לסכום התובענה. טרם הוגשה תגובה מטעם הבנקים לתובענה.

בחודש ינואר 2010, ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה תועבר התובענה לביורור, במסגרת תביעה רגילה לסעד כספי, ותשולם בגינה אגרה על ידי התובעים. בהתאם לכך, הגישו התובעים בחודש פברואר 2010, כתב תביעה בסכום של כ- 829 מיליון שקלים חדשים.

בחודש מרץ 2010, הגישו הנתבעים וביניהם הבנק, כתבי הגנה מטעמם.

מחודש מרץ 2011 ואילך, נשמעות הראיות בתיק, בבית המשפט.

ט"ז בחודש פברואר 2010, הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז המרכז, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של עשרות מיליוני שקלים חדשים ללא נקיבת סכום ספציפי. התובע מבקש כי בית המשפט יקבע שהתביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר פרעו הלוואה שניתנה על ידי הבנק, לשם רכישת דירת מגורים או במשכון של דירת מגורים (הלוואה לדיר), לפני מועד פירעונה, באמצעות הלוואה אחרת שניתנה על ידי הבנק (הלוואת מיחזור), וחשבונם חויב בעמלת אי הודעה מוקדמת, בתקופה שהחלה 7 שנים לפני הגשת הבקשה. לטענת התובע הבנק מפר את הוראות צו הבנקאות (עמלות פרעון מוקדם), התשס"ב-2002 וגובה מלקוחותיו עמלת אי הודעה מוקדמת, גם כאשר הפרעון המוקדם נעשה באמצעות הלוואה אחרת שהבנק נותן. עוד טוען התובע כי הבנק גם אינו מוסר ללקוחותיו פירוט עמלות לאחר הפרעון, ולכן הלקוחות אינם יודעים לכאורה אילו מרכיבים נכללים בסכום העמלות שהבנק גבה מהם.

בחודש מאי 2010 הוגשה לבית המשפט תגובת הבנק לבקשה, בה נטען כי הבנק פועל בהתאם להוראות צו הבנקאות וכי מדובר בטעות נקודתית, ולא בשיטה ולכן אין מקום לכך שהתביעה תתברר כתביעה ייצוגית. הצדדים הגישו לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה, אשר פורסם בשני עיתונים יומיים. סכום הפשרה הינו קטן ואינו מהותי.

בחודש פברואר 2012, אישר בית המשפט המחוזי את הסדר הפשרה ונתן לו תוקף של פסק דין.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

י"ז. בחודש יוני 2010, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ- 28 מיליון שקלים חדשים נגד הבנק ומספר בנקים נוספים. לטענת התובע, במקרים בהם נגבית עמלה כלשהי שלא כדין (במקרה זה, עמלת חידוש פוליסת ביטוח), או שהלקוח מחויב כלשהו שלא כדין, והבנק מחזיר ללקוח את הסכום שגבה ממנו שלא כדין, אין הבנק מחזיר את הסכום ריאלית בצרוף ריבית והפרשי הצמדה, כמתחייב על פי דין, אלא נומינלית בלבד.

בחודש נובמבר 2011 מחק בית המשפט את הבקשה.

י"ח. בחודש יולי 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תביעה בסכום של 81.8 מיליון שקלים חדשים, בגין פעולות שבוצעו בחשבון התובעים, בעסקאות פורוורד, אשר גרמו לתובעים הפסדים לכאורה. התובעים טוענים כי הבנק פעל בחשבון באופן חד צדדי וללא הודעה מוקדמת של דרך חישוב הבטחונות, תוך גרימת הפסדים לתובעים בנקיטת פוזיציות מסוכנות. לטענת התובעים, מעשי הבנק ומחדליו הביאו לקריסת החשבון ותיק ההשקעות.

בחודש ינואר 2012 הוגש כתב הגנה מטעם הבנק.

לטענת הבנק, התובע הינו מיומן ובקיא בשוק ההון, והבנק פעל כל העת במקצועיות, ביסודיות ובמימונת.

בחודש פברואר 2012, התקיימה ישיבת קדם משפט בתיק.

י"ט. בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית בסכום של מאות מיליון שקלים חדשים (בהתאם לכתב התביעה); לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונם חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונם חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו.

הדיון מצוי בשלבים ראשונים.

כ. בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית בסכום של מאות מיליון שקלים חדשים (בהתאם לכתב התביעה); לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונם חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונם חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו. הדיון מצוי בשלבים ראשונים.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 11 להלן, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-202 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

11) כנגד הבנק תלויות בקשות לאישור תביעות ותובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגין הפרשה.

א. בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאשרה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הינו איחור בדיווח הוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שבגינו מתנהל תיק הוצאה לפועל. התובע מציין שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק) במאות מיליוני שקלים. בתביעה נטען כי הבנק מאחר במסירת דיווח הוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב ומטעה את הלקוחות. בנוסף, על פי הנתען, הלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שהם מבצעים. עוד נטען בתביעה כי רשות האכיפה והגבייה ולשכת הוצאה לפועל מודות כי מבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה.

ב. בחודש מאי 2011 התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאשרה כתביעה ייצוגית, בסכום מתואם של 181 מיליון שקלים חדשים. עניינה של התביעה, גבית עמלת פירעון מוקדם בגין "הלוואה משלימה" לדיוור, שלא כדין לכאורה. לטענת התובע, גובה הבנק עמלת פירעון מוקדם בגין "הלוואה משלימה", מבלי לתת את ההפחתה הקבועה על פי דין, לכאורה שלא כדין. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה.

ג. בחודש ספטמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית בסכום מתואם של כ- 927 מיליון שקלים חדשים בגין גביה אסורה לכאורה של ריבית דריבית, בניגוד לדין ולהסכמים, בהלוואות לדיוור, לרבות הלוואה מוכוונת, הלוואת זכאות והלוואה משלימה, אך למעט הלוואה עומדת. הבקשה הוגשה גם נגד בנק לאומי למשכנתאות ונגד בנק הפועלים. בהתאם לכתב התביעה, סכום התובענה כנגד הבנק הינו 364 מיליון שקלים חדשים. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה.

ד. בחודש נובמבר 2011 התקבלה בבנק יהב תביעה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה, כנגד בנק יהב והבנק הבינלאומי. על פי הנתען בתביעה, הבנקים גבו ביתר עמלת טיפול במזומנים. התובע הגיש במצורף לתביעה בקשה להכיר בה כייצוגית, בסכום כולל של כ-200 מיליוני שקלים חדשים. טרם הוגשה תגובת בנק יהב לבקשה. בשלב זה לא ניתן להעריך את השפעותיה על קבוצת הבנק.

ה. בחודש דצמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ- 26 מיליון שקלים חדשים, בגין גבית עמלה על מתן שירות "טיפול במזומנים על ידי פקיד". לטענת התובעת, הבנק רשאי לגבות עמלה רק בגין משיכת סכום העולה על עשרה אלפי שקלים חדשים. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

12) ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על הגבלים עסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בעניין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזרחית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

ביום 24 במרץ 2010 הגיש הבנק ערר על הקביעה לבית הדין להגבלים עסקיים. ביום 22 בפברואר 2011 הגישה הממונה על הגבלים עסקיים תשובה לעררים שהוגשו על ידי הבנקים. בהתאם להצעת בית הדין הסכימו כל הצדדים להעביר את הדיון לגישור, אך ביום 25 בדצמבר 2011 הודיע המגשר לבית הדין כי לא עלה בידו להביא את הצדדים להסדר גישור מוסכם, ולפיכך העניין מוסיף להיות תלוי ועומד בבית הדין. לפרטים בדבר תביעה שהוגשה כנגד הבנק, בהתבסס על קביעת הממונה על הגבלים העסקיים, ראה לעיל בסעיף 10) י"ד.

13) ביום 18 בנובמבר 2008 חתם הבנק עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל (להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק, אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו (להלן בהתאמה: "ההסכם" ו-"הכרטיסים"). במסגרת ההסכם נקבעו זכויות הצדדים וכן נקבעו הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי קבוצת כאל לכרטיסים כמו גם כל יתר התנאים הנוגעים לכך. ההסכם מחליף את הסדרי ההתקשרות הקיימים בין הבנק לבין קבוצת כאל מאז 26 ביולי 1995, ובא במקומם.

במסגרת ההסכם ניתנה לבנק אופציה לרכוש מכול, על דרך של הקצאה, עד 121,978 מניות רגילות של כאל, אשר אילו הוקצו במועד חתימת ההסכם היו מהוות עד 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא (להלן: "האופציה"). כמות המניות המוקצות במימוש האופציה עשויה להיות מותאמת לשינויים מסוימים בהון כאל שנקבעו בהסכם. כמות המניות המוקצות עשויה להיות גדולה יותר במקרה שקודם למימוש האופציה תבצע כאל הקצאת מניות במחיר המגלם מחיר נמוך משווי שוק, על פי נוסחה הקבועה בהסכם.

כמו כן, כמות המניות עשויה להשתנות בהתאמה במקרה שכול תחליט על איחוד המניות הרגילות שלה למניות בעלות ערך נקוב גדול יותר או על פיצול המניות הרגילות שלה למניות בנות ערך נקוב קטן יותר או על חלוקת מניות הטבה - הכל ממועד חתימת ההסכם ועד מועד שלפני מועד מימוש האופציה. האופציה ניתנת למימוש באופן חד פעמי, לא יאוחר מ-5 שנים ממועד חתימת ההסכם (או בנסיבות מסוימות, תקופה מעט ארוכה יותר), בכל עת לאחר שמחזור שימושי האשראי החודשי הממוצע שביצעו לקוחות הבנק בכרטיסים יגיע להיקף מינימאלי שנקבע בהסכם. כמות המניות הרגילות, אשר תוקצה במסגרת מימוש האופציה תחושב לפי נוסחה שנקבעה בהסכם, בהתאם לפעילות שביצעו מחזיקי הכרטיסים.

תמורת מימוש האופציה ישלם הבנק מחיר מימוש על פי נוסחה שנקבעה בהסכם המבוססת על שווי חברה נוכחי. האופציה עשויה להיות מומרת לתשלום במזומן לבנק אם תתעורר מניעה למימושה של האופציה על דרך של הקצאת מניות כאל כאמור, או אם כאל תבחר לעשות כן.

ההסכם הינו לתקופה של 5 שנים ממועד חתימתו. אם תמומש האופציה או תיפדה כאמור, תוארך תקופת ההסכם ל-10 שנים ממועד חתימתו והיא ניתנת להארכות נוספות. ההסכם כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישן. להסכם שנחתם, ולאופציה שניתנה לבנק במסגרתו, אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

14) חברה לאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

15) במסגרת הסכם עבודה שנחתם ביום 30 בדצמבר 1993 עם נציגות העובדים, העמיד הבנק לעובדיו הלוואות לזמן ארוך, למימון רכישה רטואקטיבית של זכויות פנסיה מקרנות פנסיה מסוימות, איתן התקשר הבנק בקשר לכך, הנושאות הצמדה וריבית ששיעורה קבוע. הוסכם, כי אם יתברר במועד הפירעון של כל הלוואה מההלוואות האמורות, כי הפרשי הצמדה והריבית שנצברו כאמור, עולים על התשואה המצטברת בקופת גמל מוסכמת, הן תופחתנה בהתאם. השלכות מס, באם תהייה, בגין הפחתה זו יחולו על הבנק. כאשר נוצר פער, כאמור לעיל, נערכת הפרשה בהתאם. יתרת הלוואות לתאריך המאזן מסתכמת בסך של כ-26 מיליוני שקלים חדשים.

16) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבויות הנדחים, שהונפקו על ידי טפחות, חברה להנפקות מקבוצת בנק המזרחי בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים. לפרטים נוספים ראה ביאור 11.

17) הבנק התחייב כלפי חוסכים בתכניות חסכון מסוימות, שיילוו מהבנק, לתנאים קבועים כדלקמן:

31 בדצמבר		
2010	2011	
1,321	1,350	90% משיעור הריבית המקובלת בזמן מתן האשראי ⁽¹⁾
462	489	0.25% פחות מהריבית המקובלת בזמן מתן האשראי ⁽¹⁾
1,783	1,839	

(1) ההתחייבות ניתנת לניצול רק בקיום תנאים מסוימים בהתאם למפורט בתכניות החסכון. העמדת האשראי מסורה בכל עת לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק, על פי הנהלים הקיימים בבנק, בהתחשב במאפייני הלקוח, ולאחר שתיבחן לגופה בקשת הלקוח לקבל מהבנק אשראי.

18) החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו, בגין הלוואות סיוע לזכאים שתינתנה מכספי האוצר החל מיום 1 ביולי 2004, יחול שיעור עמלת גבייה שנקבע על פי מכרז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות, הנמוך באופן משמעותי משיעור העמלה בגין הלוואות שניתנו עד ליום 30 ביוני 2004. תוקף הסכם זה הוארך מידי שנה, לאחרונה עד ליום 30 ביוני 2011.

בחודש מאי 2008 נכנס לתוקף הסכם חדש בין משרד האוצר לבין הבנקים (ההסכם צפוי להתחדש עד לתקופה מצטברת של 5 שנים לכל היותר), לפיו הלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה ניתנות מכספי הבנק ועל אחריותו. ריבית הלוואה נקבעת בהתאם לריבית הסיוע מכספי האוצר.

תקופות הלוואה נקבעו ל- 25 שנים, 20 שנים, 15 שנים או עד 10 שנים, לפי בחירת הלקוח, ולא יותר מתקופת הסיוע מכספי אוצר. יתר התנאים הם בהתאם למקובל בסיוע מכספי האוצר, לרבות פטור מעמלת פירעון מוקדם.

בגין הלוואות לזכאים מסוימים, משלים משרד האוצר לבנקים המבצעים סיוע מכספי בנק, הפרשי ריבית בין הריבית בה תבוצענה הלוואות בפועל לבין הריבית הממוצעת שמפרסם בנק ישראל, בתוספת מרווח. במקביל לביצוע הלוואות

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

כאמור לעיל, רשאים הבנקים להמשיך ולהעמיד לזכאים מקבוצת הדירוג הנמוכה הלוואות מכספי האוצר, בתנאי ההסכם הקודם (משנת 2004), ובכפוף לכך שהיקף הלוואות לקבוצת הזכאים מהדירוג הנמוך לא יעלה על 8% מהיקף סך הלוואות שבוצעו על ידי הבנק לקבוצה זו (מכספי בנק ומכספי תקציב).
תוקף הסכם מתן הסיוע מכספי בנק לזכאים שנחתם ב- 2008 הוארך עד ליום 30 ביוני 2012.

להערכת הנהלת הבנק, השפעת המכרז החדש צפויה למתן בשנים הבאות את הירידה בשיעורי ההכנסה על הלוואות חדשות בתיק האשראי לזכאים, שנבעה ממכרזי האוצר הקודמים. זאת, במקביל להגדלת החלק שבאחריות הבנק בתיק אשראי זה.

הכנסות הקבוצה בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2011 בכ-88 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ-95 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2010.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

2011						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		סך הכל
				שקל - מדד אחר	אחר	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾						
670	-	-	-	-	670	חוזי forward
2,211	-	-	-	2,211	-	Swaps
2,881	-	-	-	2,211	670	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
2,211	-	-	-	2,211	-	
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾						
72,144	15	119	58,780	3,509	9,721	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
2,774	-	338	2,436	-	-	אופציות שנכתבו
4,321	-	763	3,558	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
12,211	12	803	11,396	-	-	אופציות שנכתבו
10,937	12	366	10,559	-	-	אופציות שנקנו
51,888	-	-	10,541	40,068	1,279	Swaps
154,275	39	2,389	97,270	43,577	11,000	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
25,762	-	-	-	24,983	779	
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
427	-	-	427	-	-	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
14,218	2	9,120	5,096	-	-	אופציות שנכתבו
14,218	2	9,120	5,096	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
1,672	-	649	7	1,016	-	אופציות שנכתבו
1,636	-	591	26	1,019	-	אופציות שנקנו
3,863	-	3,863	-	-	-	Swaps
36,034	4	23,343	10,652	2,035	-	סך הכל

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

2011						
חוזי סחורות סך הכל	חוזים אחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
				שקל - מדד אחר	שקל - מדד אחר	
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט						
535	535	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם הבנק ערב
28	28	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב
2,364	-	-	2,364	-	-	חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
2,927	563	-	2,364	-	-	סך הכל
196,117	606	25,732	110,286	47,823	11,670	סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾						
5	-	-	-	-	5	שווי הוגן ברוטו חיובי
292	-	-	-	292	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
3,208	1	222	1,781	995	209	שווי הוגן ברוטו חיובי
3,463	1	113	1,918	1,287	144	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
224	-	140	81	3	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
217	-	136	78	3	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ד. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם הבנק ערב						
9	9	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
3,437	1	362	1,862	998	214	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
3,981	10	249	1,996	1,582	144	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

2010						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		סך הכל
				שקל - מדד אחר	מטבע חוץ	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾						
1,375	-	-	-	-	1,375	חוזי forward
2,432	-	-	-	2,432	-	Swaps
3,807	-	-	-	2,432	1,375	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
2,432	-	-	-	2,432	-	
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
84,469	37	159	72,239	5,357	6,677	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
2,314	-	-	2,314	-	-	אופציות שנכתבו
2,838	-	-	2,838	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
6,914	-	715	6,199	-	-	אופציות שנכתבו
7,264	-	691	6,573	-	-	אופציות שנקנו
45,244	-	-	6,813	36,898	1,533	Swaps
149,043	37	1,565	96,976	42,255	8,210	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
21,064	-	-	-	20,031	1,033	
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
929	-	-	929	-	-	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
18,782	-	15,038	3,744	-	-	אופציות שנכתבו
18,782	-	15,038	3,744	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
857	-	377	196	284	-	אופציות שנכתבו
814	-	314	216	284	-	אופציות שנקנו
40,164	-	30,767	8,829	568	-	סך הכל

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

2010						
חוזי סחורות סך הכל	חוזים ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
				שקל - מדד אחר	מטבע חוץ	
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט						
834	834	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם הבנק ערב
26	26	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב
5,649	-	-	5,649	-	-	חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
6,509	860	-	5,649	-	-	סך הכל
199,523	897	32,332	111,454	45,255	9,585	סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾						
5	-	-	-	3	2	שווי הוגן ברוטו חיובי
232	-	-	-	207	25	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
3,223	1	64	2,580	488	90	שווי הוגן ברוטו חיובי
2,447	1	11	1,688	591	156	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
222	-	137	81	4	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
220	-	145	71	4	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ד. נגזרי אשראי						
17	17	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם הבנק ערב
						שווי הוגן ברוטו שלילי
3,450	1	201	2,661	495	92	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
2,916	18	156	1,759	802	181	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

2011					
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים		
3,437	801	-	21	2,002	613 ⁽¹⁾
4,153	2,166	-	132	2,107	(252) ⁽²⁾ ⁽³⁾
7,590	2,967	-	153	4,109	361

2010					
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים		
3,450	461	-	22	1,902	1,065 ⁽¹⁾
14,468	2,695	-	28	11,208	537 ⁽²⁾
17,918	3,156	-	50	13,110	1,602

(1) מתוך זה שוויו הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך אפס מיליוני שקלים חדשים (שנת 2010 – 1 מיליוני שקלים חדשים) ויתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 3,437 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2010 – 3,378 מיליוני שקלים חדשים).

(2) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה בהוראה 313.

ביום 8 במאי 2011 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים, שתיקן את ההגדרה של סיכון אשראי חוץ מאזני בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 – מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. לאור זאת, הנתונים המוצגים ליום 31 בדצמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתוני 31 בדצמבר 2010.

(3) כולל התאמות לשווי הוגן בגין עסקאות כנגד צד נגדי מרכזי אשר בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 213, ערך החשיפה הינו אפס.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)
 ג) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

2011					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
					חוזי ריבית:
11,670	1,251	3,125	4,159	3,135	שקל – מדד
47,823	15,066	12,706	13,896	6,155	אחר
110,286	5,587	4,630	32,756	67,313	חוזי מטבע חוץ
25,732	-	270	3,304	22,158	חוזים בגין מניות
606	39	200	332	35	חוזי סחורות ואחרים
196,117	21,943	20,931	54,447	98,796	סך הכל

2010					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
					חוזי ריבית:
9,585	877	3,989	2,584	2,135	שקל – מדד
45,255	9,603	9,824	22,889	2,939	אחר
111,454	3,144	2,146	30,216	75,948	חוזי מטבע חוץ
32,332	-	409	622	31,301	חוזים בגין מניות
897	71	629	161	36	חוזי סחורות ואחרים
199,523	13,695	16,997	56,472	112,359	סך הכל

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

3. תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

(1) כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן עבור עצמו, כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכוני שוק.

(2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures):
חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן – נכסי בסיס), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap):
חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options):
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- נגזרי אשראי:
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.
- עסקאות למסירה מיידית (Spot):
עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3 סיכונים הגלומים בפעילות במכשירים נגזרים

במסגרת פעילותו במכשירים פיננסיים נגזרים נחשף הבנק לסיכוני אשראי, לסיכוני שוק הכוללים סיכוני ריבית וסיכוני בסיס, לסיכוני נזילות ולסיכונים תפעוליים, כמפורט להלן:

א. חשיפת האשראי במכשירים נגזרים, המוגדרת בהוראות המפקח על הבנקים כ-"חשיפת אשראי נוכחית", מתבטאת בסכום ההפסד האפשרי המירבי שיהיה לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העיסקה, וזאת לאחר ניכוי הסכמי קיזוז בני אכיפה ומבלי להתחשב בבטחונות. בנגזרי אשראי שכותב הבנק, חשיפת האשראי מתבטאת בסכום אותו יתחייב הבנק לשלם בקרות האירוע שנקבע בחוזה. לצורך ניהול חשיפת האשראי הגלומות במכשירים הפיננסיים הנגזרים במהלך חיי העיסקה, נאמד גודל החשיפה במחיר התקשרות בעיסקה הפוכה לתקופה שנותרה לחיי העיסקה. דרישת הבטחונות נקבעת על פי סוג הלקוח, ולעיתים בשיעור קבוע מסכום מסגרת האשראי שנקבעה לאותו לקוח. במקרים אחרים נקבעת החשיפה על פי שיטת התרחישים המבוססת על מודל בלק ושולס. הבטחונות הנדרשים על ידי הבנק כוללים בדרך כלל בטחונות נזילים, כגון ניירות ערך, פיקדונות וכד', המוערכים לבטחון בהתאם למקדמי הבטחון השונים הנהוגים בבנק.

ב. סיכוני השוק עימם מתמודד הבנק במכשירים נגזרים, נובעים מרגישות שונה שלהם לשינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה, בשערי החליפין ובמדדים פיננסיים אחרים. הבנק מנהל את סיכוני השוק הגלומים במכשירים נגזרים על ידי שילובם של מכשירים אלה במסגרת ניהול החשיפה לסיכוני שוק של כלל פעילויות הבנק.

ג. סיכון נזילות במכשירים נגזרים נובע מהסיכון להיעדר יכולת לסגור במהירות חשיפה על ידי סילוק במזומן או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. המכשירים הנגזרים והשפעתם על צרכי הנזילות, הם חלק אינטגרלי מניהול סיכוני הנזילות של הבנק לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342.

ד. סיכון תפעולי במכשירים נגזרים נובע מהסיכון לתפעול שגוי של העסקאות, החל ממועד קשירתן ועד לסליקתן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים:

- א. חישוב השווי ההוגן נערך על ידי ההנהלות בקבוצת הבנק בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי.
- הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות של שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית בנפרד.
- קיימים בבנק פיקדונות וחשכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי מדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש. הנחות היציאה בתחנות מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת. הנחות הפירעון המוקדם הביאו לירידה של 603 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של הנכסים, ולעליה של 51 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של התחייבויות.
- ב. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים, לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת ההנהלות בקבוצת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה.
- ג. ניירות ערך סחירים, לרבות ניירות ערך מגובי נכסים, ראה ביאור 1 ח'.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

- ד. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק אינן נכללות בביאור זה לפי שוויין ההוגן, אלא לפי העלות (בניכוי הפרשות לירידת ערך), שלפי הערכת ההנהלה אינה נמוכה משוויה ההוגן של ההשקעה.
- ה. אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות ליום המאזן, ובמשכנתאות לפי קטגוריות הומוגניות, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית).
- תקבולים אלה הווננו בשיעור ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח ברמת סיכון דומה, ובמשכנתאות לפי קבוצות הומוגניות.
- בהלוואות מסויימות שניתנו בבנק ובחברה בת בריבית משתנה בתדירות של עד שלשה חודשים, בעיקר בהלוואות לדיר, היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.
- ו. השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
- ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיע על עלייה בשווי ההוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ-41 מיליוני שקלים חדשים.
- ז. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי ההוגן.
- ח. מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים פנימיים, ועברו הליך תיקוף על ידי גורם מקצועי שמונה לכך בבנק.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

3. להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

מאוחד				
31 בדצמבר 2011				
יתרה במאזן				
שווי הוגן	סך הכל	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים				
15,983	15,972	3,698	12,274	מזומנים ופיקדונות בבנקים
8,427	8,432	703	7,729	ניירות ערך
136	136	-	136	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
120,948	119,328	108,187	11,141	אשראי לציבור, נטו
196	196	196	-	אשראי לממשלות
31	31	-	31	השקעות בחברות מוחזקות
3,437	3,437	-	3,437	נכסים בגין מכשירים נגזרים
927	927	-	927	נכסים פיננסיים אחרים
150,085	148,459	112,784	35,675	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
120,845	119,236	99,300	19,936	פיקדונות הציבור
2,054	2,007	954	1,053	פיקדונות מבנקים
166	152	140	12	פיקדונות הממשלה
13,116	12,202	12,202	-	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,964	3,964	=	3,964	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,241	3,241	1	3,240	התחייבויות פיננסיות אחרות
143,386	140,802	112,597	28,205	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים מוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן).

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן (המשך)

מאוחד				
31 בדצמבר 2010				
יתרה במאזן				
שווי הוגן	סך הכל	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים				
12,634	12,614	2,742	9,872	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7,449	7,449	-	7,449	ניירות ערך ⁽⁴⁾
247	247	-	247	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
109,213	107,040	95,709	11,331	אשראי לציבור, נטו
91	92	91	1	אשראי לממשלות
29	29	-	29	השקעות בחברות מוחזקות
87	87	-	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽³⁾
3,449	3,449	-	3,449	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
621	621	-	621	נכסים פיננסיים אחרים ⁽³⁾
133,820	131,628	99,178	33,086	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
107,348	105,991	83,109	22,882	פיקדונות הציבור
2,501	2,432	1,511	921	פיקדונות מבנקים
192	172	167	5	פיקדונות הממשלה
10,677	9,813	9,813	-	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,892	2,892	-	2,892	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
3,406	3,406	1	3,405	התחייבויות פיננסיות אחרות ⁽³⁾
127,016	124,706	94,601	30,105	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים מוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן).

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

(3) מספרי ההשוואה סווגו מחדש על מנת להתאים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור 1 ג. לדוחות הכספיים.

(4) סוג מחדש.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

3. להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן				
בנק				
31 בדצמבר 2011				
יתרה במאזן				
שווי הוגן	סך הכל	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים				
12,883	12,874	818	12,056	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,730	5,730	-	5,730	ניירות ערך
136	136	-	136	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
114,983	113,357	103,271	10,086	אשראי לציבור, נטו
196	196	196	-	אשראי לממשלות
496	496	-	496	השקעות בחברות מוחזקות
3,430	3,430	-	3,430	נכסים בגין מכשירים נגזרים
883	883	-	883	נכסים פיננסיים אחרים
138,737	137,102	104,285	32,817	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
115,104	113,115	91,028	22,087	פיקדונות הציבור
7,376	7,211	6,205	1,006	פיקדונות מבנקים
155	141	140	1	פיקדונות הממשלה
5,104	4,575	4,575	-	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,956	3,956	-	3,956	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2,112	2,112	-	2,112	התחייבויות פיננסיות אחרות
133,807	131,110	101,948	29,162	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים מוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן).

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן (המשך)

בנק				
31 בדצמבר 2010				
יתרה במאזן				
שווי הוגן	סך הכל	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים				
10,300	10,284	568	9,716	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,120	5,120	588	4,532	ניירות ערך ⁽⁴⁾
247	247	-	247	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
103,556	101,383	91,019	10,364	אשראי לציבור, נטו
91	92	1	91	אשראי לממשלות
464	464	-	464	השקעות בחברות מוחזקות
-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ⁽³⁾
3,439	3,439	-	3,439	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
596	596	-	596	נכסים פיננסיים אחרים ⁽³⁾
123,813	121,625	92,176	29,449	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
100,478	98,884	75,388	23,496	פיקדונות הציבור
7,437	7,274	6,215	1,059	פיקדונות מבנקים
188	169	167	2	פיקדונות הממשלה
5,230	4,681	4,681	-	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,885	2,885	-	2,885	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
2,378	2,378	-	2,378	התחייבויות פיננסיות אחרות ⁽³⁾
118,596	116,271	86,451	29,820	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים מוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן).

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

(3) מספרי ההשוואה סווגו מחדש על מנת להתאים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור 1 ג. לדוחות הכספיים.

(4) סווג מחדש.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

מאוחד				
31 בדצמבר 2011				
מחירים מצוטטים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים		
בשוק פעיל	משמעותיים אחרים	משמעותיים	יתרה מאזנית	
(רמה 1)	(רמה 2)	(רמה 3)		
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות				
3,227	2,297	-	5,524	של ממשלת ישראל
86	-	-	86	של ממשלות זרות
159	-	-	159	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
-	192	220	412	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
-	-	61	61	מגובי נכסים
81	-	-	81	של אחרים בישראל
9	89	37	135	של אחרים זרים
6	-	-	6	מניות
ניירות ערך למסחר:				
1,183	-	-	1,183	איגרות חוב של ממשלת ישראל
3	-	-	3	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
136	-	-	136	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
231	-	-	231	אשראי בגין השאלות ללקוחות
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
-	-	-	-	חוזי ריבית:
-	116	98	214	שקל מדד
-	995	3	998	אחר
398	1,464	-	1,862	חוזי מטבע חוץ
230	102	30	362	חוזים בגין מניות
-	1	-	1	חוזי סחורות ואחרים
5,749	5,256	449	11,454	סך כל הנכסים
התחייבויות				
231	-	-	231	פיקדונות בגין שאלות מלקוחות
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
חוזי ריבית:				
-	117	27	144	שקל מדד
-	1,579	3	1,582	אחר
122	1,874	-	1,996	חוזי מטבע חוץ
124	100	8	232	חוזים בגין מניות
-	10	-	10	חוזי סחורות ואחרים
-	11	6	17	אחר
477	3,691	44	4,212	סך כל ההתחייבויות

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 - מאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2011

רווחים (הפסדים), שווי הוגן שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2011	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו							שווי הוגן ליום 1 בינואר 2011	רווח בדוח רווח אחר
	שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2011	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2011	העברות אל רמה 3	סילוקים	מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר בהון		
									נכסים
									ניירות ערך זמינים למכירה
									איגרות חוב ומלוות:
									של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
(1)	220	-	-	-	-	(1)	-	221	מגובי נכסים
1	61	-	-	-	-	1	-	60	של אחרים זרים
(1)	37	-	(7)	-	-	(3)	2	45	נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
									חוזי ריבית:
									שקל מדד
									אחר
2	98	98	-	(10)	-	-	2	8	חוזים בגין מניות
(1)	3	-	-	-	-	-	(1)	4	
3	30	-	-	-	2	-	11	17	
3	449	98	(7)	(10)	2	(3)	14	355	סך כל הנכסים
									התחייבויות
									התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
									חוזי ריבית:
									שקל מדד
									אחר
(1)	27	27	-	(61)	-	-	(1)	62	חוזים בגין מניות
(1)	3	-	-	-	-	-	(1)	4	אחר ⁽²⁾
8	8	-	-	-	-	-	8	-	
-	6	-	-	-	3	-	-	3	
6	44	27	-	(61)	3	-	6	69	סך כך ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף רווח מפעולות מימון (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי). רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

(2) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף רווח מפעולות מימון (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי).

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. במהלך שנת 2011 לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 2 למדידה ברמה 1.

ה. בחירה בחלופת השווי הוגן

בהתאם להוראות הדיווח לציבור ובכפוף להתניות שנקבעו בהנחיות הפיקוח עלהבנקים, הבנק יכול לייעד פריטים מסוימים למדידה לפי שווי הוגן. הבחירה יכולה שתיעשה לגבי כל מכשיר בנפרד (Instrument by Instrument). הבחירה נעשית ביום רכישת הפריט הכשיר או בקרות אירועי בחינה מחדש מסוימים ואינה ניתנת לביטול. השינויים בשווי הוגן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד.

הטבלה שלהלן מציגה את השווי הוגן של פריטים שנמדדים לפי שווי הוגן בעקבות הבחירה בחלופת השווי הוגן:

רווחים (הפסדים) בגין שינויים בשווי הוגן לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	שווי הוגן 31 בדצמבר 2011	ניירות ערך זמינים למכירה
5	531	

ביאור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים – מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2011								
צדדים קשורים								
המוחזקים על ידי הבנק								
וחברות מאוחדות שלו								
בעלי עניין								
מחזיקי מניות בעלי שליטה								
דירקטורים ומנהל כללי								
אחרים ⁽⁴⁾								
חברות כלולות								
היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	
הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	
לתאריך	לתאריך	לתאריך	לתאריך	לתאריך	לתאריך	לתאריך	לתאריך	
המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	
השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	
נכסים								
27	16	54	19	4	4	-	-	אשראי לציבור
השקעות בחברות כלולות								
17	17	-	-	-	-	-	-	(לרבות כתבי התחייבויות נדחים)
התחייבויות								
10	1	12	5	12	10	10	8	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	46	43	3,659	3,659	מניות (כלול בהון העצמי) ⁽²⁾
10	8	184	169	1	1	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽³⁾

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(2) חלקם של בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.

(3) סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(4) תאגיד שבעל עניין מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק או מכח ההצבעה בו, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלו.

ביאור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים – מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2010							
צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו							
בעלי עניין				מחזיקי מניות בעלי שליטה דירקטורים ומנהל כללי אחרים ⁽⁴⁾			
חברות כלולות		היתרה הגבוהה ביותר בתאריך המשך השנה ⁽¹⁾		היתרה הגבוהה ביותר בתאריך המשך השנה ⁽¹⁾		היתרה הגבוהה ביותר בתאריך המשך השנה ⁽¹⁾	
25	20	8	4	5	4	2	-
15	15	-	-	-	-	-	-
נכסים							
אשראי לציבור							
השקעות בחברה כלולה (לרבות כתבי התחייבויות נדחים)							
התחייבויות							
פיקדונות הציבור							
מניות (כלול בהון העצמי) ⁽²⁾							
2	2	18	5	5	4	14	9
-	-	-	-	50	41	3,294	3,294
10	10	159	72	2	2	-	- ⁽³⁾
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים⁽³⁾							

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(2) חלקם של בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.

(3) סיכויי אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(4) תאגיד שבעל עניין מחזיק 25% או יותר מהון המניות המנופק או מכח ההצבעה בו, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלו.

ביאור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים – מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. בדוח רווח והפסד

תוצאות פעולות מימון (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי) והוצאות תפעוליות בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר									
2009			2010			2011			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק			צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק בעלי עניין			צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק בעלי עניין			
חברות			חברות			חברות			
כלולות אחרים	בעלי שליטה	אחרים	כלולות אחרים	בעלי שליטה	אחרים	כלולות אחרים	בעלי שליטה	אחרים	
3	11	-	1	-	-	-	7	-	בגין נכסים מאשראי לציבור
-	-	-	-	4	1	-	3	1	בגין התחייבויות מפיקודנות הציבור סך כל התוצאות מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפרשה להפסדי אשראי
3	11	-	1	(4)	(1)	-	4	(1)	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	29	-	-	25	-	-	21	-	

ג. הטבות לבעלי עניין (מהבנק ומחברות מוחזקות):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009		2010		2011	
סך מקבלי הטבות		סך מקבלי הטבות		סך מקבלי הטבות	
סך הטבות	סך הטבות	סך הטבות	סך הטבות	סך הטבות	סך הטבות
שכר לדירקטורים ומנהל כללי					
יושב ראש הדירקטוריון ומנהל כללי המועסקים בבנק ⁽¹⁾					
21	2	17	2	13	2
דירקטורים שאינם מועסקים בקבוצת הבנק					
5	13	5	12	6	12

(1) בהתאם להסכם העסקתו זכאי המנהל הכללי לאופציות לרכישת מניות הבנק, בהתאם לתוכניות אשר אושרו בוועדת הביקורת ובדירקטוריון של הבנק ביום 30 בנובמבר 2008. לפרטים ראה ביאור 16 א.1.

למיטב ידיעתו של הבנק, עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק. ההכנסה או ההוצאה הקשורה בעסקאות אלה כלולה בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

ביאור 22 - רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
א. בגין נכסים⁽¹⁾						
4,379	3,684	6,748	4,544	3,912	7,057	מאשראי לציבור
(4)	6	7	(4)	6	7	מאשראי לממשלות
(82)	(88)	345	(80)	(75)	400	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
(127)	(112)	171	(66)	(91)	220	מפיקדונות בבנקים
3	4	4	3	4	4	מניחות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
112	(136)	269	225	(98)	314	מאיגרות חוב
4,281	3,358	7,544	4,622	3,658	8,002	
ב. בגין התחייבויות⁽¹⁾						
(2,324)	(379)	(4,713)	(2,316)	(265)	(4,626)	על פיקדונות הציבור
(15)	(9)	(14)	(15)	(9)	(14)	על פיקדונות הממשלה
258	(191)	(452)	374	(97)	(242)	על פיקדונות מבנקים
(458)	(323)	(337)	(692)	(558)	(701)	על איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(2,539)	(902)	(5,516)	(2,649)	(929)	(5,583)	
ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור						
-	-	(2)	-	-	(2)	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור ⁽²⁾
79	(289)	592	59	(287)	592	הכנסות (הוצאות), נטו, בגין מכשירים נגזרים-ALM
6	52	(135)	6	52	(135)	הכנסות (הוצאות), נטו, בגין מכשירים נגזרים אחרים
85	(237)	455	65	(235)	455	
ד. אחר						
92	92	127	95	95	131	עמלות מעסקי מימון
155	222	100	155	222	100	הכנסות ריבית מגביית חובות בעייתיים
101	187	163	137	190	166	הכנסות מימון אחרות
(39)	(41)	(30)	(40)	(42)	(29)	הוצאות מימון אחרות
309	460	360	347	465	368	
2,136	2,679	2,843	2,385	2,959	3,242	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(5)	(1)	(14)	2	(1)	20	מזה: הפרשי שער, נטו

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 22 - רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
ה. פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב:						
הכנסות מימון על בסיס צבירה מאיגרות חוב:						
-	-	-	-	-	8	מוחזקות לפדיון
107	(126)	279	220	(88)	315	זמינות למכירה
5	(10)	(10)	5	(10)	(9)	למסחר
112	(136)	269	225	(98)	314	סך הכל כלול ברווח מפעילות מימון בגין נכסים
31	28	9	67	30	9	רווחים נטו, ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
(47)	(2)	(10)	(47)	(2)	(10)	הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן						
5	9	19	5	9	19	של איגרות חוב למסחר, נטו
(11)	35	18	25	37	18	סך הכל כלול בהכנסות מימון אחרות
101	(101)	287	250	(61)	332	סך הכל מהשקעות באיגרות חוב
ו. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים						
על הרווח מפעילות מימון						
(26)	(36)	(78)	(26)	(36)	(78)	הוצאות מימון בגין נכסים (סעיף א')

ביאור 23 - עמלות תפעוליות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
265	273	275	285	292	296	ניהול חשבון ⁽¹⁾
121	109	119	129	116	127	הפרשי המרה
95	95	100	130	132	141	כרטיסי אשראי
117	113	127	124	119	135	טיפול באשראי
35	36	39	37	38	43	פעילות סחר חוץ
221	232	212	⁽²⁾ 276	⁽²⁾ 303	265	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
107	92	86	111	95	88	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
23	32	31	28	39	39	עמלות הפצת קרנות נאמנות
-	-	-	35	33	33	עמלות הפצת ביטוח דירות
43	40	30	83	86	92	עמלות הפצת ביטוח חיים
26	29	31	49	53	53	תפעול קופות גמל
21	22	23	28	31	31	עמלות אחרות
1,074	1,073	1,073	1,315	1,337	1,343	סך כל העמלות התפעוליות

(1) במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.

(2) סווג מחדש.

ביאור 24 – רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
100	3	5	100	3	5	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(13)	(5)	-	(13)	(5)	-	הפרשה ליירידת ערך של מניות זמינות למכירה
27	1	1	27	1	1	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
114	(1)	6	114	(1)	6	סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו

ביאור 25 - הכנסות אחרות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
1	1	1	-	-	-	דמי ניהול מחברות מאוחדות
5	6	6	5	6	6	הכנסות משרותי אבטחה
-	-	-	5	8	7	שכר נאמנות
5	12	7	⁽¹⁾ 17	⁽¹⁾ 17	6	אחרות
11	19	14	27	31	19	סך כל ההכנסות האחרות

(1) סווג מחדש.

ביאור 26 - משכורות והוצאות נלוות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		הבנק			מאוחד		
(3) 2009	(3) 2010	2011	(3) 2009	(3) 2010	2011		
815	880	883	945	1,019	1,033		משכורות (לרבות מענקים)
58	42	41	59	44	43		הוצאה הנבעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾
165	153	204	185	174	218		פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
224	232	246	250	262	277		ביטוח לאומי ומס שכר
12	18	18	19	25	26		הוצאות נלוות אחרות
							השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות, עקב שינויים
2	2	2	2	5	18		בשכר בשנת החשבון
40	-	-	44	-	-		הוצאות פרישה מרצון ⁽²⁾
1,316	1,327	1,394	1,504	1,529	1,615		סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות
34	33	30	48	47	44		מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

(1) ראה ביאור 16 א.

(2) ראה ביאור 16 י.

(3) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד.4. להלן.

ביאור 27 - הוצאות אחרות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
50	45	58	62	56	72	שיווק ופרסום
36	35	33	47	45	44	תקשורת
15	13	13	67	66	77	מחשב
19	20	23	25	27	30	משרדיות
19	17	11	20	19	11	ביטוח
68	64	62	79	77	74	שירותים מקצועיים
5	6	6	6	7	8	שכר חברי דירקטוריון
6	6	6	8	9	9	הדרכה והשתלמויות
26	31	29	41	47	28	עמלות
37	41	39	37	41	39	רכב ונסיעות
14	14	-	14	14	-	הפחתת מוניטין
46	46	52	47	44	52	שונות
341	338	332	453	452	444	סך כל הוצאות האחרות

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
						מיסים שוטפים -
373	403	437	410	449	526	בגין שנת החשבון
(15)	(47)	-	(18)	(51)	-	בגין שנים קודמות
358	356	437	392	398	526	סך כל המיסים השוטפים
						שינויים במיסים נדחים -
(111)	28	14	(106)	31	(4)	בגין שנת החשבון
⁽¹⁾ 40	⁽¹⁾ 40	-	⁽¹⁾ 36	⁽¹⁾ 40	-	בגין שנים קודמות
(71)	68	14	(70)	71	(4)	סך כל המיסים הנדחים
287	424	451	322	469	522	סך כל הפרשה למיסים על הכנסה
3	17	4	7	22	7	מזה - הפרשה למיסים בחוץ לארץ (כולל מיסים נדחים)

(1) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ה.4.

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
36.21%	35.35%	34.48%	36.21%	35.35%	34.48%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
252	399	464	302	456	553	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
						מס (חסכון מס) בגין:
						הכנסות חברות בת:
-	-	-	(6)	(7)	(9)	בארץ
-	-	-	(3)	(1)	(8)	בחו"ל
7	1	-	6	1	-	הפרשה מיוחדת ונוספת לחובות מסופקים
(10)	1	(1)	(10)	1	(1)	הכנסות פטורות
(2)	(2)	(1)	(2)	(2)	(1)	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון
7	3	10	8	4	12	הוצאות אחרות לא מוכרות
2	-	-	2	-	-	הפרשי עיתוי והפסדים שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים
(1) 25	(1) 4	-	(1) 18	(1) 5	-	מיסים בגין שנים קודמות
10	18	(21)	11	12	(25)	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
(4)	-	-	(4)	-	1	הפרשי תיאום נכסים כספיים והפרשים אחרים, נטו
287	424	451	322	469	522	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה

(1) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ה.4.

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. ביום 1 ביולי 2009, פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט - 2009, ביום 31 בדצמבר 2009 פורסם תיקון לצו וביום 13 בפברואר 2011 פורסם תיקון נוסף לצו כאמור. בהתאם לצו המתוקן, יעמוד מס הרווח, בכל אחת מהשנים 2009 ו-2012, על שיעור ממוצע של 16%.

ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לתיקון נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011. בהתאם לתיקון, בוטלה ההפחתה ההדרגתית של שיעורי מס החברות עד ל-18% בשנת 2006, ושיעור מס חברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25%.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור המס הסטטוטורי
2011	34.48%
2012	35.34%
2013 ואילך	35.06%

ד. לבנק שומות סופיות או שנחשבות ככאלה עד וכולל שנת המס 2007. לבנק אדנים לשעבר שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2006. לבנק יהב שומות סופיות עד וכולל שנת 2002.

ה. במסגרת מיזוג בנק אדנים למשכנתאות בע"מ (הושלם ביום 23 בפברואר 2009), התקבל ביום 1 בפברואר 2009 אישור מרשויות מס הכנסה על עמידה בתנאי המיזוג. יצוין כי כאמור לעיל בסעיף ד', לבנק אין שומות סופיות לשנת 2009.

ו. סכום ההתאמה של נכסים לא כספיים שהפחתתם לא תותר בניכוי כהוצאה לצורכי מס בעתיד ושבגינה נקבע, שאין ליצור עתודה למסים נדחים:

	הבנק		מאוחד	
	2010	2011	2010	2011
יתרה לתחילת השנה	52	45	52	45
הסכום שלא הותר בשנת החשבון	(7)	(4)	(7)	(4)
יתרה לסוף השנה	45	41	45	41

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ז. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

מאחד		הבנק					
31 בדצמבר		31 בדצמבר					
יתרות		% יתרות		שיעור מס ממוצע ב-%		שיעור מס ממוצע ב-%	
2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
מיסים נדחים בגין:							
389	-	35.1	-	351	-	35.1	-
הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾							
91	115	35.0	34.1	73	110	35.0	34.1
הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים ⁽¹⁾							
236	124	35.1	30.6	229	124	35.1	30.6
עודף עתודה לזכויות עובדים בעת פרישה, נטו ⁽¹⁾							
7	15	35.1	33.5	7	15	35.1	33.5
ניירות ערך אחרים ⁽³⁾⁽¹⁾							
(15)	(6)	35.1	18.0	(17)	(6)	35.1	18.0
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת ⁽²⁾							
9	5	35.1	32.3	9	4	35.1	32.3
אחר- מפריטים כספיים ⁽¹⁾⁽²⁾⁽⁴⁾							
31	36	35.1	34.5	30	35	35.1	34.5
אחר- מפריטים לא כספיים, נטו ⁽²⁾⁽¹⁾							
748	289	35.1	32.9	682	282	35.1	32.9
סך כל המיסים הנדחים							
מיסים נדחים שנכללו -							
776	307	35.1	32.5	710	300	35.1	32.5
(1) במיסים נדחים לקבל במסגרת סעיף "נכסים אחרים" ⁽⁵⁾							
(2) כעתודה למיסים נדחים במסגרת סעיף "התחייבויות אחרות"							
(28)	(18)	35.1	30.6	(28)	(18)	35.1	30.6
מיסים נדחים, נטו							
748	289	35.1	32.7	682	282	35.1	32.6

- (3) שינויים בסעיף זה בסך 2 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (בדומה לשנה קודמת) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.
- (4) שינויים בסעיף זה בסך 8 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מרווחים נטו מגידור תזרים מזומנים (בדומה לשנה קודמת) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.
- (5) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ה.4.

ביאור 29 - רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
-	4	-	-	4	-	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
-	(2)	(2)	-	(2)	(2)	הפסד הון ממכירת בניינים וציוד
						ביטול הפרשה (הפרשה) להפסדים צפויים על בניינים העומדים
(2)	-	-	(2)	-	-	למכירה ונכסים בשכירות שאינם בשימוש
(2)	2	(2)	(2)	2	(2)	רווח (הפסד) לפני מיסים
(2)	2	(2)	(2)	2	(2)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים

ביאור 30 - רווח למניה רגילה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)			
2009 ⁽¹⁾	2010 ⁽¹⁾	2011	

הרווח הנקי בחישוב הרווח למניה:

רווח בסיסי			
618	799	1,046	רווח נקי מפעולות רגילות
(2)	2	(2)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
616	801	1,044	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

רווח מדולל			
618	799	1,046	רווח נקי מפעולות רגילות
(2)	2	(2)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
616	801	1,044	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

הרווח למניה:

רווח בסיסי			
2.77	3.58	4.66	רווח נקי מפעולות רגילות
(0.01)	0.01	(0.01)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
2.76	3.59	4.65	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

רווח מדולל			
2.76	3.53	4.58	רווח נקי מפעולות רגילות
(0.01)	0.01	(0.01)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
2.75	3.54	4.57	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

(1) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז (2) להלן.

2009	2010	2011	
(1) ממוצע משוקלל של מספר המניות			
222,860,761	223,140,534	224,737,921	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי
223,506,949	226,396,184	228,446,525	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב המדולל

(1) ללא 2,500,000 מניות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית. לפרטים, ראה ביאור 13 ד.

ביאור 31 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליוני שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליוני שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שישה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידי גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשייך לקוח לסקטור תאגידי כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליוני שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

ביאור 31 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד (המשך)

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערביות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ ('יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל והפצה של קרנות נאמנות (ניהול קופות גמל וקרנות נאמנות עד למכירתן), המשמשות אפיקי השקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בנייה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות, כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רוחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפים, מועמסות על לקוחות הסניף.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות בהתאם לבסיסי העמסה מתאימים.
- הוצאות המיוחסות ישירות לסניפי הבנק, לרבות משכורות ונלוות, שכר דירה ואחזקה, יוחסו למגזרים השונים כהוצאות בין-מגזריות, בהתאם לשייך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם סניפים.

ביאור 31 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד (המשך)

- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות (החישוב עד תום שנת 2009 בוצע במונחי באזל I).
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שויכו הלקוחות ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, על שיוך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת מדידת הרווחיות.

ביאור 31 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי פעילות

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
							רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,242	(1,466)	353	252	433	20	3,650	מחיצוניים
-	1,658	304	(67)	26	79	(2,000)	בינמגזרי
3,242	192	657	185	459	99	1,650	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,368	137	96	55	222	54	804	הכנסות תפעוליות ואחרות
4,610	329	753	240	681	153	2,454	סך הכנסות
338	21	164	6	84	(5)	68	הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הוצאות תפעוליות ואחרות
2,667	229	223	65	441	74	1,635	מחיצוניים
-	11	84	66	(50)	5	(116)	בינמגזרי
2,667	240	307	131	391	79	1,519	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
1,605	68	282	103	206	79	867	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
522	22	91	34	66	26	283	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
1,083	46	191	69	140	53	584	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
							חלק ברווחים, נטו, מפעולות רגילות של חברות
1	1	-	-	-	-	-	כלולות, לאחר השפעת המס
							רווח נקי מפעולות רגילות:
1,084	47	191	69	140	53	584	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(38)	-	-	-	-	-	(38)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,046	47	191	69	140	53	546	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
							רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס, לפני ייחוס
(2)	(2)	-	-	-	-	-	לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
							רווח נקי:
1,082	45	191	69	140	53	584	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(38)	-	-	-	-	-	(38)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,044	45	191	69	140	53	546	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
							תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)
14.6%	15.7%	7.4%	17.2%	35.7%	47.3%	16.1%	
141,518	24,802	24,989	4,888	6,245	2,766	77,828	יתרה ממוצעת של נכסים
14	14	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
133,940	35,562	30,199	3,189	7,164	6,366	51,460	יתרה ממוצעת של התחייבויות
96,005	4,960	33,119	5,176	5,046	1,444	46,260	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
77,626	77,626	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
137,407	32,886	60,712	3,212	6,980	9,690	23,927	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
119,328	-	22,884	4,778	6,128	1,942	83,596	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
119,236	15,051	32,524	3,471	8,268	5,831	54,091	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
21,613	-	86	154	223	-	21,150	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

(1) נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 2011).

ביאור 31 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
1,897	-	382	144	323	47	1,001	מרווח מפעילות מתן אשראי
801	-	84	22	86	47	562	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
544	192	191	19	50	5	87	אחר
3,242	192	657	185	459	99	1,650	סך הכל

ד. מידע על אזורים גיאוגרפיים⁽¹⁾

סך הנכסים	רווח נקי לשנה שהסתיימה	הכנסות לשנה שהסתיימה	
ליום 31 בדצמבר 2011	ביום 31 בדצמבר 2011	ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽²⁾	
142,365	1,010	4,478	ישראל
7,881	34	132	מחוץ לישראל
150,246	1,044	4,610	סך הכל מאוחד

- (1) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גיאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
(2) כולל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות תפעוליות אחרות.

ביאור 31 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי הפעילות

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי ⁽²⁾	בנקאות עסקית ⁽²⁾	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
							רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,959	(1,029)	604	232	377	(2)	2,777	מחיצוניים
-	1,368	53	(63)	(15)	58	(1,401)	בינמגזרי
2,959	339	657	169	362	56	1,376	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,367	150	89	56	206	56	810	הכנסות תפעוליות ואחרות
4,326	489	746	225	568	112	2,186	סך הכנסות
473	-	343	2	45	-	83	הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הוצאות תפעוליות ואחרות
2,566	236 ⁽³⁾	210	69	414	63	1,574	מחיצוניים
-	12	79	70	(47)	(2)	(112)	בינמגזרי
2,566	248	289	139	367	61	1,462	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
1,287	241	114	84	156	51	641	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
469	90	41	30	56	19	233	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
818	151	73	54	100	32	408	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
							חלק ברווחים, נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
							רווח נקי מפעולות רגילות:
818	151	73	54	100	32	408	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(19)	(1)	-	-	-	-	(18)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
799	150	73	54	100	32	390	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
							רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	2	-	-	-	-	-	
							רווח נקי:
820	153	73	54	100	32	408	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(19)	(1)	-	-	-	-	(18)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
801	152	73	54	100	32	390	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
							תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)
11.8%	52.7%	2.8%	13.6%	27.6%	52.2%	12.7%	
123,130	18,290	24,821	4,590	5,292	2,040	68,097	יתרה ממוצעת של נכסים
14	14	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
115,929	34,362	21,098	2,970	6,383	5,724	45,392	יתרה ממוצעת של התחייבויות
87,808	4,242	32,475	4,945	4,518	765	40,863	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
77,130	77,130	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
147,604	35,081	66,264	4,059	7,840	7,315	27,045	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
107,040	-	21,721	4,717	5,771	962	73,869	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
105,991	20,065	24,072	3,631	6,413	4,946	46,864	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
23,183	-	156	3	369	-	22,655	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

(1) נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) סווג מחדש.

(3) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד. 4.

ביאור 31 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010

סכומים מדווחים, (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
1,652	-	405	134	258	19	836	מרווח מפעילות מתן אשראי
580	-	48	16	57	35	424	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
727	339	204	19	47	2	116	אחר
2,959	339	657	169	362	56	1,376	סך הכל

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים⁽¹⁾

סך הנכסים	רווח נקי לשנה שהסתיימה	הכנסות לשנה שהסתיימה	
ליום 31 בדצמבר 2010 ⁽³⁾	ביום 31 בדצמבר 2010 ⁽³⁾	ביום 31 בדצמבר 2010 ⁽²⁾	
125,246	756	4,165	ישראל
8,058	45	161	מחוץ לישראל
133,304	801	4,326	סך הכל מאוחד

- (1) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גיאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
 (2) כולל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות תפעוליות אחרות.
 (3) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד. 4.

ביאור 31 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי הפעילות

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
							רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,385	(1,326)	610	203	301	(37)	2,634	מחיצוניים
-	1,533	(31)	(65)	(4)	79	(1,512)	בינמגזרי
2,385	207	579	138	297	42	1,122	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,456	143	214	48	198	55	798	הכנסות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾
3,841	350	793	186	495	97	1,920	סך הכנסות
375	-	194	14	72	1	94	הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הוצאות תפעוליות ואחרות
2,514	235	213	64	409	51	1,542	מחיצוניים ⁽³⁾⁽¹⁾
-	7	75	65	(43)	1	(105)	בינמגזרי
2,514	242	288	129	366	52	1,437	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
952	108	311	43	57	44	389	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
322	37	116	14	16	16	123	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ⁽¹⁾
630	71	195	29	41	28	266	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
							חלק ברווחים, נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
(1)	(1)	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעולות רגילות:
629	70	195	29	41	28	266	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(11)	(1)	-	-	-	-	(10)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
618	69	195	29	41	28	256	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
							רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2)	(2)	-	-	-	-	-	רווח נקי:
627	68	195	29	41	28	266	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(11)	(1)	-	-	-	-	(10)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽²⁾
616	67	195	29	41	28	256	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
9.8%	12.8%	10.6%	10.9%	12.5%	42.3%	7.9%	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)⁽¹⁾
117,603	20,249	26,617	4,099	4,930	1,762	59,946	יתרה ממוצעת של נכסים
12	12	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
110,862	32,952	15,258	2,259	6,136	6,596	47,661	יתרה ממוצעת של התחייבויות
83,644	3,951	31,609	4,710	4,504	848	38,022	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (באזל 1) ⁽²⁾
64,143	64,143	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
110,475	23,744	48,933	1,897	7,185	6,584	22,132	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
95,249	-	20,661	4,198	4,928	1,368	64,094	אשראי לציבור (יתרת סוף)
95,021	16,979	16,055	3,355	6,412	6,256	45,964	פקדונות הציבור (יתרת סוף)
23,281	-	124	42	334	-	22,781	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

(1) סוג מחדש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(3) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד. 4.

ביאור 31 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד (המשך) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

סכומים מדווחים, (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
1,409	-	395	94	223	14	683	מרווח מפעילות מתן אשראי
435	-	53	9	35	24	314	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
541	207	131	35	39	4	125	אחר
2,385	207	579	138	297	42	1,122	סך הכל

ד. מידע על אזורים גיאוגרפיים ⁽¹⁾

סך הנכסים	רווח נקי לשנה שהסתיימה	הכנסות לשנה שהסתיימה	
ליום 31 בדצמבר 2009	ביום 31 בדצמבר 2009 ⁽³⁾	ביום 31 בדצמבר 2009 ⁽²⁾	
111,946	477	3,675	ישראל
6,493	143	174	מחוץ לישראל
118,439	620	3,849	סך הכל מאוחד

- (1) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גיאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרד הקבוצה.
 (2) כולל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות תפעוליות אחרות.
 (3) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 ד. 4.

ביאור 32 - מידע על בסיס נתונים נומינליים - הבנק

(במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר			
2010	2011		
124,236	139,933		סך כל הנכסים
117,231	132,455		סך כל ההתחייבויות
7,005	7,478		סך כל ההון העצמי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2009	2010	2011	
540	820	1,070	רווח נקי נומינלי